
KO TE
PUKAPUKA
A
MOROMONA

HE WHAKAATURANGA MAI ANO
NA IHU KARAITI

KO TE

PUKAPUKA A MOROMONA.

KO TE

PUKAPUKA A MOROMONA :

HE TUHITUHINGA

I TUHITUHIA E TE RINGA O MOROMONA,

I RUNGA I NGA PAPA

I TANGOHIA I NGA PAPA A NIWHAI.

No reira he whakapototanga ia no te tuhituhinga a te iwi o Niwhai, a nga Ramana ano hoki; i tuhituhia atu ki nga Ramana ko ratou nei he morehu no te whare o Iharaira; ki nga Hurai, ki nga Tauwiwi ano hoki; i tuhituhia i runga i te whakahaunga, i runga ano i te Wairua o te poropititanga me te whakakitenga. I tuhituhia, i hiritia ake, i huna ake hoki ki te Ariki, kei whakangaromia; kia puta mai ai i runga i te homaitanga me te kaha o te Atua hei whakamaoritanga i aua mea; i hiritia e te ringaringa o Moronai, i huna ake hoki ki te Ariki kia puta mai i te wa e rite ai, ma nga Tauwiwi; tona whakamaoritanga, ma te homaitanga a te Atua.

He tuhituhinga whakapoto ano i tangohia mai i te Pukapuka a Etere; he tuhituhinga ia no te iwi o Iarere; i whakamararatia atu ra i te takiawa i whakapoauautia ai e te Ariki te reo o te iwi i a ratou e hanga ana i tetahi pourewa e tae ake ai ki te rangi; he mea tenei e kite ai te morehu o te Whare o Iharaira i nga mea nunui i mea ai te Ariki mo o ratou tupuna; e matau ai hoki ratou ki nga kawenata a te Ariki, ara, e kore ratou e maka atu mo ake tonu atu; e whakaatu ai hoki ki nga Hurai me nga Tauwiwi ko IHU te KARAITI, te ATUA ORA TONU, e whakakite atu ana i a ia ano ki nga iwi katoa. Na, ki te mea he pohehe, he pohehe era na nga tangata: no reira kua nga mea a te Atua e whakahengia, kia kitea ai koutou he kohakore i te nohoanga whakawa o te Karaiti.

HE MEA WHAKAMAORI MAI KI TE REO INGARIHI E
HOHEPA METE, TAMAITI.

NIU TIRENI:

HE MEA IA NA TE BUSINESS PRINTING WORKS, AKARANA.

HE MEA PANUI NA TE HAHU O IHU KARAITI O TE HUNGA TAPU O
NGA RA O MURI NEI.

1918.

Published by
The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints
Salt Lake City, Utah, USA

First English Edition published in
1830

© 1963 by Intellectual Reserve, Inc.

All rights reserved

Printed in the United States of America 5/2011

Translation of the Book of Mormon
Maori

ISBN 978-1-59297-603-4 (Hardcover 33571 871)

HE KORERO WHAKAATU MO TE PEREHITANGA TUATAHI.

I TE kauwhau haere nga Kaumatua o te Hahi o Ihu Karaiti o te Hunga Tapu o nga Ra o Muri Nei i te Rongo Pai pono, kotahi a te Karaiti, kua whakahokia houtia mai ano i te rangi ki te tangata i roto i enei nga ra whakamutungae e te Atua, a e whakaatu nei hoki kua timata te mahi nui mahi tino whai tikanga i poropititia e te tini o nga poropiti. Ko te Rongo Pai kua takoto te tikanga kia kauwhautia puta noa ki te ao katoa, kia puta mai ai te mutunga, he mea kauwhau tera ki nga Pakeha i Niu Tireni mo nga tau maha; na, ko etahi hoki kua whakaae, a kua huihui atu ki te whe-nua o Hiona. I te tau 1882, he mea na te akiaki a te Wairua o te Ariki i tahuri ai nga mahi a ana pononga ki nga Maori. Uaua rawa to ratou mahi i te tuatahi i te kore mohio hoki ki te reo. Otiia na te Ariki i akiaki nga tangata maha o tenei iwi kia tahuri mai ki te Rongo Pai, he mea whakarite i nga kupu whakaari a te Atua ki a Ihairaira. Na, i te takiwa tonu i riro ai i nga Kaumatua tetahi wahi anake o te reo nei, ka hohonu rawa te awangawanga i tau ai ki a ratou mo tenei Pukapuka utu nui, mo te Pukapuka a Moromona, kia whakamaorititia ki roto ki te reo Maori, i runga hoki i te whakaaro, ma tenei e nui haere ai te whakapono o te Hunga Tapu, me te whakaatu kaha ano ki te hunga ehara nei i te whakapono, a ma nga manaakitanga a te Ariki era e waiho hei mea whakamohio i te tini ki te pono. Na, he whakaaro ki tenei; timata ai a Wiremu Tamati Tuati ratou ko ona hoa mahi ko Etera F. Rihara ko Te Whatahoro te mahi whakamaori i te tau 1886; heoi na te iti o to raua matauranga ki te reo, me te nui o nga mahi e tau ana ki te Tumuaki ki a Tuati, kihai i mau roa ta ratou mahi.

I te hui tau i a Maehe i te tau 1887, ka whakaritea a Etera F. Rihara raua ko Honore Hanare, Tamaiti, mo tenei mahi whai tikanga nui, a oti ana i a raua i runga i te u me te takare tonu; a na te whakamohiotanga me nga manaakitanga a te Ariki, me te awhinatanga o o tatou teina o Henare Potae raua ko Te Pirihī Tutekohi, (awhina nei raua i te mahi whakatika-tika,) i oti ai te mahi whakamaori me te mahi whakatikatika i te tau kotahi.

Ko te Whatahoro ratou ko Piripi Te Maari, ko Arepa Maki nga hoa korero i nga tuhituhinga i te mea kahore kia perehitia.

I mohio enei Kaumatua ki to raua ngoikoretanga, he ahakoa tahuri ana raua ki te mahi me te whakawhirinaki ake ano ki te Ariki, he mohio no raua ki te oti i a raua nga mea katoa e taea ana e raua, era e tuwhera i te Atua te huarahi e tino whakatutuki ai raua i te mahi.

Na, tenei matou te hari nei i runga i te whakaatu kua kitea nuitia te ringaringa o te Atua i roto i te mahi whakamaori me te perehitanga o tenei Pukapuka tapu ki te reo Maori, no te mea kua tutuki te kupu a te Ariki i korerotia e ia ma roto i ana pononga. Ta te mea hoki kei roto kei tenei Pukapuka nga poropititanga maha e tuhituhia ana, ko etahi mo te putanga mai o tenei Pukapuka ki nga iwi katoa; ko etahi mo te putanga mai o enei mea ki nga toenga ki te whare o Ihairaira (ko ratou nei he iwi parauri); a penei ka ahei i a ratou te mohio ki o ratou tupuna, ki te Rongo Pai tika, pono, o to tatou Ariki o Ihu Karaiti.

Ko enei poropititanga nuku atu i nga tau e rima tekau ma waru e perehitia ana i roto i nga Pakeha, ko etahi ia i mahara kahore tenei e taetae; tena ko tatou kei te mohio tera e mana ana poropititanga, ta te mea kua whakamaorititia tenei Pukapuka kua perehitia hoki ki nga reo kotahi tekau ma wha. a tenei ano kua whakamaorititia kua perehitia ki te reo Maori,—koia nei he reo no tetahi iwi parauri,—a ka ahei i a ratou te kite te mohio ki nga tikanga utu nui o te pono e mau nei i roto.

Ko tenei Pukapuka nei ano kei te whakamaorititia inaianei ki te reo Hiperu, kia riro ai i nga Hurai, i tetahi wahi o te whare o Ihairaira, te kinga o te Rongo Pai o te Karaiti, kia mohio ai ano hoki ki o ratou tupuna. Na, ka kite nei tatou kei te rite haere nga poropititanga i roto i tenei Pukapuka.

Ko te tangata e korero ana i tenei Pukapuka, kua ia e whakahe mo nga pohehe i roto, ina hoki, ki te mea he pohehe, na te tangata era, ehara i te Atua; heoi, e whakaatu ana ahau ki a koutou ki te korerotia e koutou tenei Pukapuka, me te ngakau inoi ki te Atua, tera ia e whakaatu ki a koutou ma te kaha o tona Wairua, he pono enei mea, na te Atua hoki, he mea tuhituhi e o koutou tupuna, kia puta mai i enei nga ra whakamutunga, he mea e kitea ai te kaha o te Atua, me te haerenga mai o tana Tama aroha o Ihu Karaiti.

Tenei ahau te inoi atu nei ki te Atua ki te Matua Ora tonu, kia hoatu ki a koutou tona Wairua Tapu, hei hoa korero mo koutou i tenei Pukapuka. hei whakamarama hoki i o koutou hinengaro ki aua kupu whakaari mo koutou; kia ahei ai i a koutou, ma te pupuri i nga mea pono e marama nei, e nui te utu, e mau ana i roto i tenei Pukapuka, te tomo ki roto ki te kingitanga mau tonu o to tatou Atua raua ko tona Karaiti, me te whiwhi ano ki te kinga o tona kororia. Amine.

NA WIREMU PAKIMANA.

HE KORERO WHAKAATU MO TE PEREHITANGA TUARUA.

No te paunga o nga pukapuka i perehitia i te tau 1889 ka mea te Tumuakitanga Tuatahi o te Hahi i Hiona kia perehitia houtia ano. Na, ka whakaitia ma te Tumuaki o te Mihana. ara ma Erata Hemi Nitama Ramapata e whiriwhiri i tetahi komiti, kia toru nga tangata, hei whakatikatika i nga wahi he o te whakamaoritanga me te perehitanga tuatahi; a ko ia ano he Tumuaki mo te Komiti. Na, whiriwhiria ana e ia a Erata Matiu Kauri, a Wiremu Takana me Tuati Meha. I awhinatia ano hoki ratou e tetahi komiti o nga Kaumatua i Hiona. ara, ko Erata Peniamine Katata, ko Erata Etera F. Rihara, ko Erata Ruihi Hokarana, ko Erata Ruwhara Haari, ko Erata Hipa Aretu, me etahi atu. Ko Erata Hoani Tirahi Rorihana i karangatia kia awhina i a Erata Matiu Kauri i roto i te mahi whakatikatika i te perehitanga hou.

Ko tenei mahi katoa o te whakatikatika me te whakamaori he mahi aroha no nga tangata katoa i whai wahi i roto.

Na, e tumanako ana matou, ma tenei mahi e kukume mai ai i nga tangata maha ki te Karaiti; kia mohio ano hoki tenei iwi Maori ki te wahi i haere mai ai ratou. Ma te Ariki hoki e manaaki i nga tangata katoa e korero ana i enei wharangi, kia riro i a ratou te matauranga, koia ano he pono; kia tutuki ano hoki nga kupu whakaari e mau ana kei roto. Heoi ano.

KO TE WHAKAATURANGA A NGA KAI TITIRO TOKOTORU.

KIA mohio mai nga iwi katoa, nga hapu, nga reo, me nga huihuinga tangata, e tae ai tenei pukapuka, ko matou nei kua kite, he mea hoki na te aroha noa o te Atua te Matua, o to tatou Ariki hoki o Ihu Karaiti, i nga papa e mau nei tenei tuhituhinga ki runga, koia nei he tuhituhinga no te iwi o Niwhai, no nga Ramana hoki, no o ratou tuakana, no te iwi ano hoki o Iarere, i haere mai ra i te pourewa kua korerotia ake nei; a e mohio ana ano matou kua whakamaoritia enei mea, he mea na te homaitanga me te mana o te Atua, na tona reo hoki tenei i whakapuaki mai ki a matou; no reira e tino mohio ana matou e pono ana tenei pukapuka. A e whakaatu atu ana ano matou kua kite matou i nga tuhituhinga i runga nei i nga papa; a kua whakakitea ki a matou he mea na te Atua, ehara i te tangata. A e whakapuaki ana matou i runga i nga kupu whai whakaaro, i heke iho tetahi anahera a te Atua i te rangi, nana i mau mai, i whakatakoto mai ki mua i o matou kanohi, a kite ana, matakita ki ana matou i nga papa, me nga whaowhaonga ki runga; na, e mohio ana matou, na te aroha noa o te Atua Matua, o to tatou Ariki hoki o Ihu Karaiti, i kite ai a e whakaatu atu nei ano matou e pono ana enei mea; na, he mea whakamiharo ki ta matou titiro atu, ahakoa ra na te reo o te Ariki matou i whakahau kia whakaaturia atu tenei mea e matou; no reira, e whakaatu atu nei matou i enei mea kia ngohengohe ai ki nga whakahaunga a te Atua. A e mohio ana matou, ki te mea ka u tonu matou i roto i a te Karaiti, na, ka whakakorea atu e matou te toto o nga tangata katoa i runga i o matou kakahu, a ka kitea kohakoretia i te aroaro o te nohoanga whakawa o te Karaiti, ka noho tonu hoki i a ia i roto i nga rangi. A mo te Matua te honore, mo te Tama hoki, me te Wairua Tapu, ko ia he Atua kotahi. Amine.

OLIVER COWDERY.
DAVID WHITMER.
MARTIN HARRIS.

ME TE WHAKAATURANGA ANO A NGA KAI TITIRO TOKOWARU.

KIA mohio mai nga iwi katoa, nga hapu, nga reo, me nga huihuinga tangata, e tae ai tenei pukapuka, na Hohepa Mete, Tamaiti, na te kai whakamaori o tenei pukapuka, i whakakite mai ki a matou nga papa kua korerotia ake nei, a e rite ana ki te koura te ahua ki te titiro atu; na, he mea wha-wha na o matou ringaringa nga rau katoa i whakamaoritia e taua Mete; a i kite ano matou i nga whaowhaonga o reira, ki te titiro atu, nonamata te mahinga o nga mea katoa, a he mahi tohunga hoki. Na, e whakaatu ana matou i tenei i runga i nga kupu whai whakaaro, na taua Mete ano i whakakite mai ki a matou, no te mea kua kite matou, kua hapahapai ano hoki, a e tino mohio ana matou kei taua Mete ano nga papa i korerotia ake nei e matou. Na, ka hoatu e matou o matou ingoa ki te ao, hei whakaatu ki te ao nei i nga mea i kite nei matou; a kahore o matou teka, ko te Atua hoki te kai whakaatu mo tenei.

CHRISTIAN WHITMER.
JACOB WHITMER.
PETER WHITMER, Tamaiti.
JOHN WHITMER.

HIRAM PAGE,
JOSEPH SMITH, Matua.
HYRUM SMITH.
SAMUEL H. SMITH.

WHAKAEMINGA O NGA KORERO

		Wharangi.	
I. NIWHAI	1	Ka mate a Ihimaera	45
Te reo i tuhituhia ai tenei tuhi- tuhinga	2	Ka whakawehingia a Ribai raua ko Niwhai	45
Ta Niwhai Whakapototanga .. .	3	Ka whakahaua a Niwhai kia hanga i tetahi kaupuke .. .	47
Ta Ribai Moemoea	4	Whano ka karakiatia a Niwhai e ona tuakana	53
Ka turia atu e Ribai ki te ko- raha	4	Ka oti te kaupuke, ka tomokia ..	53
Ka patua a Rapana e Niwhai ..	10	Kei te kanikani i roto i te kai- puke	53
Ka amuamu a Hera mo ta Ri- hai kitenga	12	Ka hereherea a Niwhai; ka aia te kaupuke ki muri	54
Nga mea i runga i nga papa pa- rahi	13	Ka u ki te whenua a te kupu whakaari	55
Ka haere tahi a Ihimaera i a Niwhai	15	Ka hanga papa ki te oa	56
Ka tutu nga tuakana o Niwhai, ka herehere i a ia	16	Ko Hinohi, ratou ko Neuma, ko Hinoka	57
Ta Ribai moe mo te rakau, mo te tokotoko, me etahi atu mea	17	Nga Tuhituhinga a Ihaia .. .	59
Te Poropititanga mo te Mihaia raua ko Hoani	21	Ko te Mea Tapu o Ihairaira ..	64
Ka whatiwhatia mai nga Manga Oriwa	22		
Ta Ribai Kitenga i a Mere, he mea moemoea	25	II. NIWHAI	68
Me te Ripekatanga o te Karaiti	27	Ta Ribai ki ana tamariki .. .	68
Me te pouritanga me te ru whe- nua	27	Kua takato he putanga mo nga rere ketanga i roto i nga mea katoa	74
Te hahi whakarihariha nui .. .	30	I taka a Arama kia ai nga ta- ngata	75
Te kitenga o te whenua a te kupu whakaari	31	I kite a Hohepa i te ra i a ra- tou	77
He korero mo te Paipera .. .	31	He matakite whiriwhiri .. .	77
Ka whakaaria te Pukapuka a Moromona me te Wairua Tapu	33	Ka tupu nga tuhituhinga kia kotahi	77
Ka puta mai etahi atu pukapuka	34	Ka oti he poropiti te whakaari mai mo nga Ramana	79
Ko te Paipera raua ko te Puka- puka a Moromona ka riro hei kotahi	34	Ta Hohepa poropititanga i ru- nga i nga papa parahi .. .	79
Nga kupu whakaari ki nga Tau- iwi	35	Ka tapuketia a Ribai	81
E rua nga Hahi	36	Ka whaia a Niwhai kia whaka- matea	83
Ka timata te mahi a te Matua	37	Ka mawehe atu a Niwhai i a Ramana	83
He tangata he ma te kakahu (ara a Hoani)	37	Ka hanga he temepara .. .	84
Ka riro nga Niwhai ki te ma- tauranga	39	He kiri parauri	85
Ko te tokotoko rino	40	Ka whakatapua he tohunga, me etahi atu	85
Ka moe wahine nga tamariki a Ribai	43	Ka hanga etahi atu papa .. .	86
Ka kitea he kai tohutohu (he mea porotaka)	43	Ko nga kupu a Ihaia (na Ha- kopa)	87
Ka whati a Niwhai tana ko- pere	43	He anahera mo tetahi rewera ..	93
Ma te whakapono ka mahi nga kai tohutohu	44	Nga wairua me nga tinana ka whakakotahitia	94
		Te rumakanga	95
		Kei ai he kingi mo runga i te- nei whenua	100

Wharangi.	Wharangi.
Ka poropiti a Ihaia 103	Ko Herema te Anati-Karaiti .. 173
He wana i te take i a Hehe .. 119	He tohu, ka patua a Herema .. 174
E kore te uri a Hohepa e ngaro 128	Ka tangohia nga papa e Enoha
E puritia ana te ture a Mohi .. 129	i tona matua 176
Ka whakakite te Karaiti i a ia	
ano 130	
Ko nga tohu mo te Karaiti, mo	
tona whanautanga me tona	
matenga 130	Ko TE PUKAPUKA A ENOHA .. 176
He kohumuhumutanga i roto i	E Enoha, kua oti ou hara te
te puehu, ka hiritia tetahi	murua 177
pukapuka 132	Ka mea nga Ramana ki te wha-
Ka riria te mahi tinihanga a	kangaro i nga tuhituhinga .. 178
nga tohunga 133	Ka kai nga Ramana i te kiko
E whakaputaina he pukapuka	mata 178
kua oti nei te hiri 135	
Ka kitea te pukapuka e nga kai	
titiro tokotoru 135	Ko TE PUKAPUKA A HAROMA .. 180
Nga kupu [tena ra, korerotia	Ka kaha te tupu o nga Niwhai 180
tenei] 136	Ka inu toto nga Ramana .. 180
Ka hiri ano i te pukapuka .. 136	Ka whakapaia nga pa 181
Ka tautohetohe o ratou tohunga 138	Ka tukua iho nga papa ki a
Ka whakaako i runga i ta ratou	Omoni 182
maturanga me te whakaka-	
hore ki te Wairua Tapu .. 138	
Ka pahua i nga rawa-kore .. 139	Ko TE PUKAPUKA A OMONI .. 182
He Paipera, he Paipera .. 142	Ka hoatu nga papa ki a Amo-
No roto i nga Pukapuka nga	rona 182
tangata e whakawakia ai .. 143	Ko hoatu nga papa ki a Kemihia 183
Ka timata te mahi i roto i nga	Ka whakatupatoria a Mohia kia
iwi katoa 144	rere atu 183
He iwi kiritea e paingia ana .. 146	Ka kitea a Harahemera .. 183
Ka rumakina te Reme a te Atua 146	Nga tuhituhinga i runga i te-
Te rumakanga ki te wai me te	tahi kohatu 184
Wairua Tapu 147	Ka kitea a Koriatuma .. 184
	I haere mai ona matua i te pou-
	rewa 184
	Ka tukua iho nga papa ki a ki-
	ngi Peniamine 185
Ko TE PUKAPUKA A HAKOPA .. 152	
Ka whakawahia tetahi e Niwhai	
hei kingi 153	
Ka mate a Niwhai 153	
Ko nga Niwhai ratou ko nga	
Ramana 153	Ko NGA KUPU A MOROMONA .. 186
He manga tika no Hohepa .. 157	Ko nga Karaiti teka ratou ko
Ka whiu nga Ramana i a kou-	nga poropiti 187
tu 158	
Kia kotahi tonu te wahine ma	
te tane 158	
E rongu ana nga rakau, nga	
ngaru me nga maunga ki a	
tatou 161	Ko TE PUKAPUKA A MOHIA .. 188
Te tirohanga ketanga a nga	Ka meinga a Mohia hei kingi .. 190
Hurai i te tohu 162	Ko nga papa parahia, ko te ho-
Ko te rakau oriwa tupu .. 163	ari, me nga kai tohu .. 190
Te wahi i raro rawa o te mara	Ka whakaako a kingi Penia-
waina 164	mine i te iwi 191
Ka purangatia he hua mo te po 164	E hangai ana o ratou whatitoka
Ko tetahi atu manga 165	teneti ki te temepara .. 191
Kua taea e nga hua ngahere .. 167	Ka poropotitia te haerenga mai
Ka tangi te Ariki o te mara	o te Karaiti 197
waina 167	Kihai i whakakahoretia ta nga
Ka tae nga pakiaka e nga ma-	rawa-kore 202
nga 168	Ko nga tamariki ratou ko nga
Ka tapatapahia nga manga .. 170	tamahine 205
	Ka timata a Mohia te kingi .. 206

Wharangi.	Wharangi.
Ka hereherea a Amona ma, a ka maka ki te whare herehere	rona 286
Ta Rimihī kupu 209	Ta Arami kauwhau 289
E rua tekau ma wha nga papa koura 212	Ka whakarite a Arami i nga kaumatua 297
He Matakite he Kai whakakite	Te whakahaunga kia putuputu nga huihuinga 297
	Ka kite a Arami i tetahi ana- hera 303
	Ka kite a Amureke i tetahi ana- hera 310
KO TE TUHITUHINGA A HINIHI 214	E uiuia ana a Amureke e nga kai whakaako o te ture 311
Ka whawhaitia tetahi whawhai	Nga ingoa o nga moni 314
Ka mate a kingi Ramana 217	Ko teroma te kai whakaako o te ture 315
Ka meinga a Noa hei kingi 219	Ka wiriwiri a Teroma 318
Ko Apinari te poropiti 221	Te whiriwhiringa e korerotia ana 323
Te Aranga 232	Ko te tohungatanga o Merekihe- reke 323
Ka whakaponohia ta Apinari e Arami 235	Ka akina a Teroma ki te kohatu
Ka maka a Apinari ki te whare herehere, ka whakawhūa hoki ki nga paihere rakau 235	Ka tahuna nga tuhituhinga .. 327
Ko nga wai o Moromona 237	Ka pakaru nga whare herehere
Ka tahaetia nga tamahine a nga Ramana e nga tohunga a Noa	Ka whakaoranga a Teroma, a ka rumakina 332
Ko nga tuhituhinga i runga i nga papa oa 248	Ko te whakangaromanga o nga Nehoro 334
Ko te takoha whakamutunga o te waina 250	Ka whakatahuritia nga Ramana
To nga Ramana moe ao 256	Ka whakamararatia nga kahui ki Hepuha 339
Ka rumakina a kingi Rimihī .. 258	Ka tapahia nga ringaringa e Amona 340
Ka mahi nga tohunga ratou ko nga kai whakaako 263	Ko Amona raua ko kingi Ra- moni 342
Ka kite a Arami i tetahi ana- hera 264	Ka hinga iho a kingi Ramoni.. 345
Ka hinga a Arami (ka waha- ngu) 264	Ko Amona raua ko te Kuini .. 346
Ka kauwhau nga tamariki a kingi Mohia ki nga Ramana	Ko to Kingi raua ko te Kuini e takoto wharoro ana 347
Ko te whakamaoritanga o nga tuhituhinga 268	Ka whakaoranga a Arona ma .. 352
Ko nga papa i tukua mai e Ri- mihi 268	Ko Hiruharama ka oti te hanga
Ka whakamaoritā ma nga ko- hatu e rua 268	Te kauwhautanga i roto i Hiru- harama 353
Ko te iwi tae atu ki te takiwa o te pourewa 268	Ka whakatahuritia te matua o Ramoni 357
Ka homai nga tuhituhinga ki a Arami 269	Ko te whenua Whakangaroma- nga raua ko Momona 359
Ka whakaritea nga kai whaka- riterite 270	Ko nga Anati-Niwhai-Rihai .. 362
Ka mate a kingi Mohia 274	He runanga nui 363
Ka mate a Arami 274	Ka tanumia nga hoari 364
Te mutunga o nga kingi o Ni- whai 274	1,005 te patunga 365
	Ka mate nga Ramana i te ahi
	Ka riria te whakamahinga .. 374
	Ka heke iho nga Anati-Niwhai- Rihai ki Herehona, ka tapa te ingoa mo ratou ko nga Amo- na 376
	He riri whakawehi rawa 377
	Anati-Karaiti, ko Korihoro .. 381
	Ka whakawahangutia a Kori- horo 386
	Ka puta whakaanahera te re- wera 387
	Ka takatakahia a Korihoro ki raro 388
KO TE PUKAPUKA A ARAMI .. 275	
Ka patua a Kireona e Nehoro	
Ka meinga a Amariki hei kingi	
Ka patua a Amariki i te pare- kura 281	
Ka oti nga Amariki te pani ki te mea whero 283	
Ka rumakina a Arami ki Hai-	

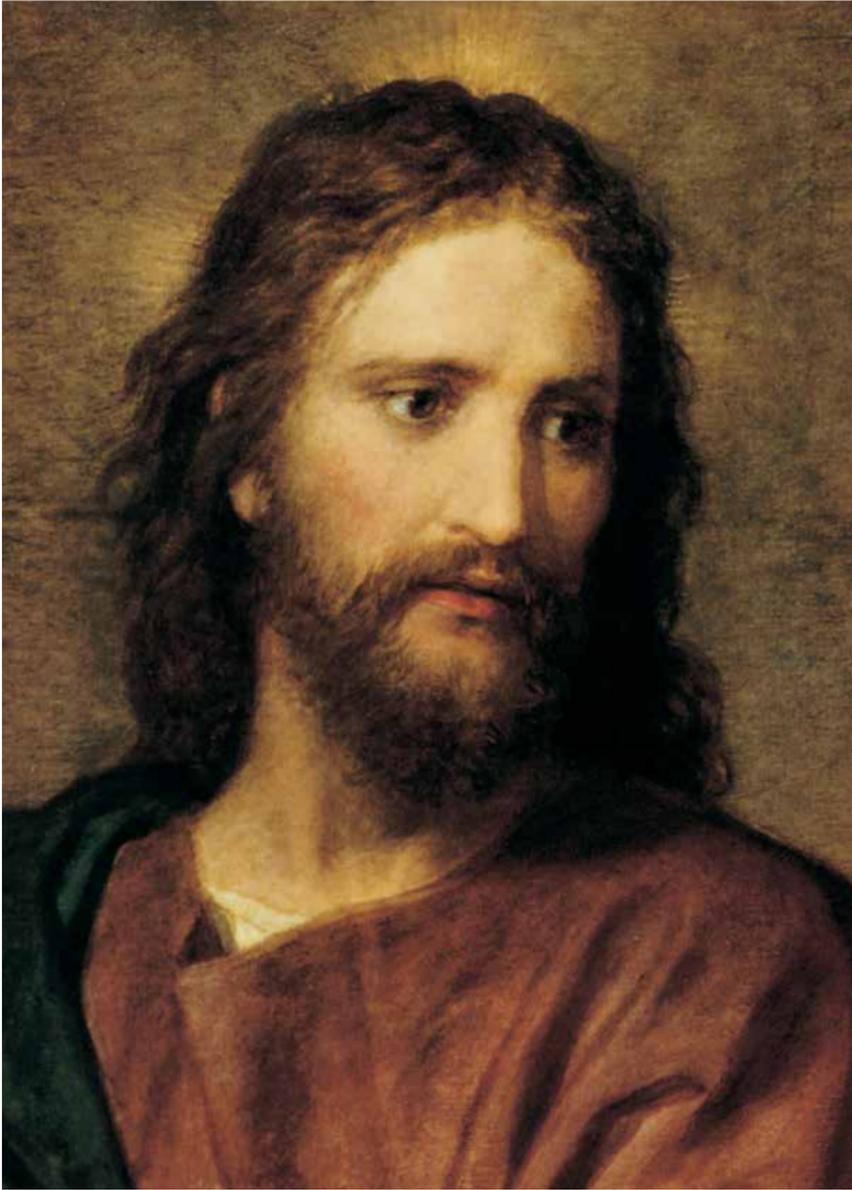
Wharangi.	Wharangi.
Ta Arami mahi minita ki nga Horama .. 389	Te oati a Amarihiha .. 455
Ko Rameumuputomo (ara. he turanga tapu) .. 390	Ka whakaritea a Pahorana hei kai whakawa .. 460
Ko Arami i runga i te puke Onaira .. 393	Ka ara tetahi taua ki nga tangata-kingi .. 462
Ta Arami mo te whakapono .. 394	Ka patua a Amarihiha .. 464
Ta Henohi poropititanga .. 398	Ka meinga a Amorono hei kingi .. 465
Ta Henoka poropititanga .. 399	Ka taiepatia a Momona .. 465
To Amureke matauranga ki a te Karaiti .. 400	Nga mawehenga .. 470
E tapaea ana te atawhai .. 403	2000 nga Taitamariki .. 471
Ka nohoia ano te tinana e tona wairua ano .. 404	Ta Moronai pukapuka ki Amorono .. 472
Ka panaia ki waho te hunga whakapono .. 405	Ta Amorono kupu whakahoki .. 473
Ta Arami ki a Heramana .. 407	Ka whakahaurangitia nga Ramana .. 475
Ka hoatu nga papa ki a Heramana .. 410	Ta Moronai whakangarahu .. 476
24 nga papa .. 412	Ta Heramana pukapuka ki a Moronai .. 478
Ko Katereme, he kohatu (he mea ngaro) .. 413	Ta Heramana tinihanga .. 480
Ko Riahona, ara, ko tetahi kapehu .. 415	Ka whakaako nga whaea i te whakapono .. 482
Ta Arami ki a Hipirona .. 416	Ka tuku nga Ramana i a ratou ano .. 483
Ta Arami ki a Korianato .. 418	Ka horo te pa o Anatipara .. 484
Te hara e kore e taea te muru .. 418	Ka horo te pa e Kumeni .. 485
Te aranga .. 422	Ka hemo 200 no roto i te 2,000 .. 486
Te whakahokinga .. 423	Ka tutu nga herehere, a ka patua .. 487
E tika ana te whiunga .. 425	Ka horo a Manati, he mea na te tikanga tinihanga .. 490
Me he mea i tango a Arama i to te rakau o te ora .. 426	Ta Moronai ki te kawana .. 493
Ka pahua oti te tohu tangata i ta te tika .. 427	Ta te kawana kupu whakahoki .. 498
Ta Moronai mahi whakawai .. 432	Ka patua a kingi Pakuaha .. 501
Te whakamatenga o nga Ramana .. 433	Ka whakaritea nga aho me nga arawhata .. 503
Ta Moronai Kauwhau ki a Herahemena .. 435	Ka horo a Nepiha .. 503
Te poropititanga a tetahi hoia .. 437	Ta Tianakumu tinihanga, ka patua .. 504
Ta nga Ramana kawenata kia mau te rongu .. 437	Ka whakahokia te ata noho .. 505
Ta Arami poropititanga, 400 nga tau i muri i a te Karaiti .. 439	Ka meinga a Moroniha hei kai whakahau .. 505
Ka iti haere to ratou whakapono .. 440	Ka mate a Heramana .. 506
Te ngaronga ketanga o Arami .. 440	Nga mea tapu; ko Hipirona .. 506
Ka whakakotiti ke a Amarihiha i te iwi, ka whakangaro i te hahi .. 441	Ka mate a Moronai .. 507
Te kara a Moronai .. 441	5,400 nga tangata ka heke ki te nota .. 507
Ka haehaea te koti o Hohepa .. 443	Nga kaupuke i hanga e Hakota .. 507
Ta Hakopa poropititanga mo nga uri a Hohepa .. 443	Ka tukua nga mea tapu ki a Heramana: ka mate a Hipirona .. 507
Nga kiri-ka i runga i te whenua; nga mahuri me nga pa-kiaka mo nga mate .. 445	Ko te PUKAPUKA A HERAMANA .. 509
Ta Amarihiha whakangarahu .. 445	Ka mate a Pahorana .. 509
Ka werohia te kingi .. 447	Ka whakaritea a Pahorana hei kai whakawa .. 509
Ka marena a Amarihiha ki te Kuini, a whakaaetia ana hei kingi .. 448	Ka patua a Pahorana e Kihikumenene .. 510
Nga taiepa a Moronai .. 450	Ka whakaritea a Pakumeni hei kai whakawa .. 510
Ka whakakii nga waikeri ki nga tupapaku .. 454	Ka horo o Harahemera .. 511
	Ka patua a Pakumeni .. 511
	Ka patua a Koriatuma .. 512
	Ka tuku nga Ramana i a ratou ano .. 512
	Ka whakaritea a Heramana hei kai whakawa .. 513

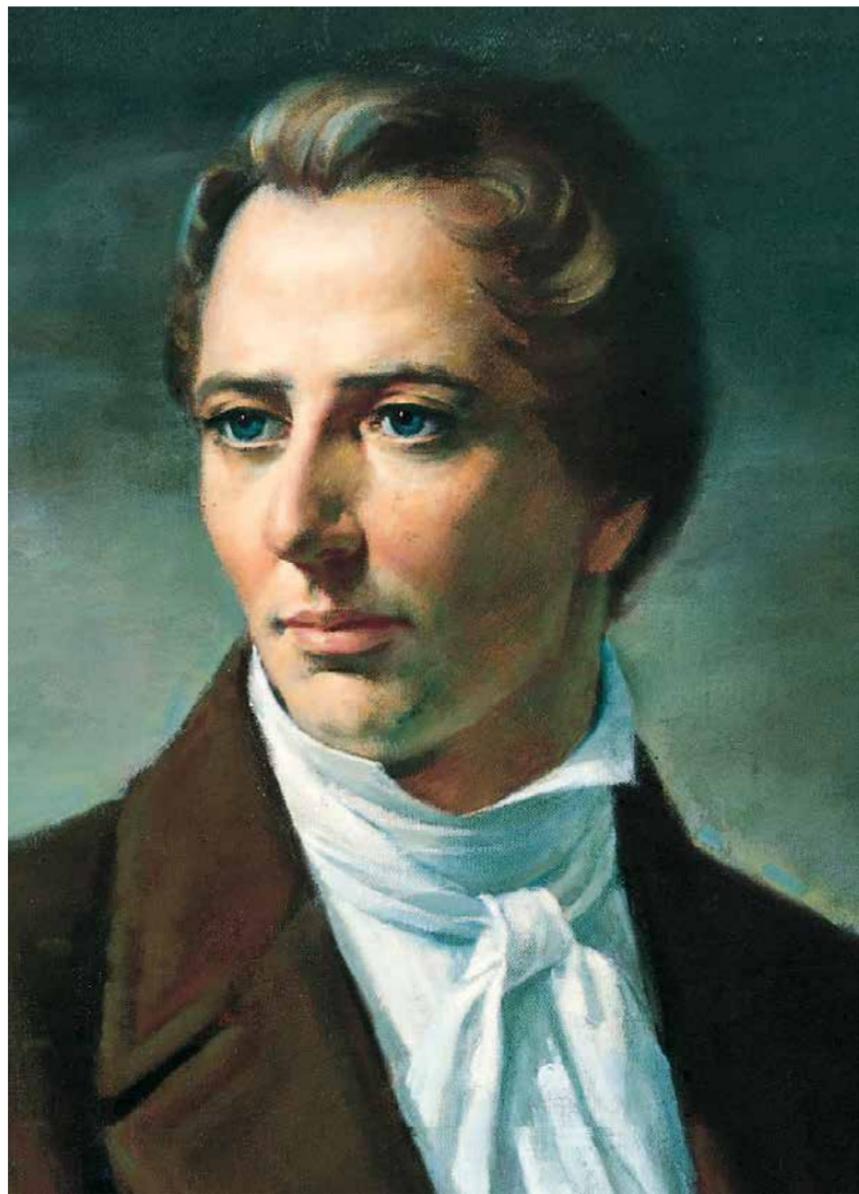
	Wharangi.		Wharangi.
Ka kitea nga tohu ngaro, ka werohia a Kihikumene ..	514	Ka whakapoto a Moronai i nga tuhituhinga ..	578
Ka oma a Karianato ..	514	Ka timata te pakaru o te bahi ..	580
He eke whaka-te-nota ..	515	Ka turakina te kawanatanga o te whenua ..	583
Nga whare moata ..	515	Ka kohurutia te kai whakawānui ..	582
Nga pukapuka me nga tuhituhinga maha ..	516	Te mawhenga, he hapu, he hapu ..	582
Ka mate a Heramana ..	518	Ka whakaarahia e Niwhai he tupapaku ..	584
Ka meinga a Niwhai hei kai whakawa ..	518	He tohu mo te ripekatanga ..	586
Ka riro nga Niwhai hei iwi kino ..	519	Ka whakangaromia nga pa, he ru whenua, he pouritanga, he aha, he aha ..	586
Ka tukua e Niwhai te nohoanga whakawa ki a Hetorama ..	521	Ka tutuki te ture a Mohi ..	590
Ka kauwhau a Niwhai raua ko Rihai ki nga Ramana ..	524	Ka puta a te Karaiti ki nga Niwhai ..	593
3,000 ka rumakina ..	524	Ngaunga a nga whao ..	594
Arami raua ko Niwhai e karapotitia ana e te ahi ..	524	Ka karangatia a Niwhai me era atu ..	594
Ka minita nga anahera ..	526	Ka kiiia kia rumakina ..	595
Ka kohurutia a Hetorama raua ko tana tama ..	528	Te akoranga a te Karaiti ..	596
Nga kai pahua o Karianato ..	529	Ka mutu te ture i roto i a te Karaiti ..	605
Ka whakangaromia nga kai pahua o Karianato ..	531	He korero mo etahi atu hipi ..	606
Ta Niwhai poropititanga ..	532	Ka koa nga Tauwi ..	608
He kai whakawa nga kai pahua o Karianato ..	532	Ta nga Tauwi kino i runga i te whenua o Hohepa ..	608
Ka patua te kai whakawa nui ..	538	Ka tutuki nga kupu a Ihaia ..	609
Ka kitea ta te Heanatumā ..	541	Ka whakaora a Ihu i nga turoro ..	610
Nga ki o te kingitanga ..	543	Ka manaaki a te Karaiti i nga tamariki ..	611
Ka kahakina atu a Niwhai e te Wairua ..	544	Nga mea nonohi e karapotia ana e te ahi ..	612
Ka mate-kai i runga i te whenua ..	544	Ka minita a te Karaiti i te hakarameta ..	612
Ka whakangaromia te huihui o Karianato ..	545	Ka whakaako a te Karaiti i nga akonga ..	613
Ka whakakorea te mate-kai ..	546	Nga ingoa o te tekau ma rua ..	616
Ta Hamuera poropititanga ..	550	Ka whakaako te tekau ma rua i te mano ..	616
Ka ngaro nga mea mahi ..	555	Te rumakanga, te Wairua Tapu, me te ahi ..	617
E rua nga ra me te po kotahi e marama ana ..	556	Ka ma nga akonga ..	618
Nga tohu mo te ripekatanga ..	557	Te whakapono nui ..	619
Ka akina a Hamuera ki te kohatu, ka ahatia, ka ahatia ..	561	Ka whatiwhati taro ano a te Karaiti ..	619
Ka kitea nga anahera ..	562	He merekara, te taro me te waina ..	619
		Ka whakangaromia nga Tauwi (Ihaia) ..	620
III. NIWHAI ..	564	Ka whakapumautia a Hiona ..	623
Ko Rakoneu te kai whakawa nui ..	564	I nga Tauwi mai ki o koutou uri ..	624
Ka whiwhi a Niwhai ki nga tuhituhinga ..	564	He tohu, ka timata te mahi a te Matua ..	624
Te ngaronga ketanga o Niwhai ..	564	Ka kinongia Ia ..	624
Kahore he pouritanga i te po ..	565	Ka whakangaromia nga Tauwi (Ihaia) ..	625
Ka kiritea nga Ramana ..	568	Ka hanga te Hiruharama Hou ..	625
Ta Kirianahi ki Rakoneu ..	569	Ka timata te mahi i roto i nga hapu katoa ..	626
Ko Kikirōmi te kai whakawa nui ..	571	Nga kupu a Ihaia ..	626
Ka patua a Kirianahi ..	574		
Ka whakatarewatia a Temenariha ..	576		
Ka tuku nga kai pahua i a ratou ano ..	575		

	Wharangi.		Wharangi.
Ka whakangaromia nga nakahi whakamate	700	Ka huna nga Tuhituhinga e Etere	718
He maha nga Kingi kino .. .	703		
Ta Moronai mo te Whakapono	704		
Nga merekara i runga i te Whakapono	705	KO TE PUKAPUKA A MORONAI ..	718
Ka kite a Moronai i a Ihu ..	708	Nga kupu a te Karaiti ki te Te-kau ma rua	718
He korero mo Hiruharama Hou	709	Te ahua o te Whakaritenga ..	719
Ka maka atu a Etere	710	Te ritenga o te Hakarameta ..	719
Ko whakaotitia nga Tuhituhinga i roto i tetahi puare o tetahi kohatu	710	Te ritenga o te Rumakanga ..	720
Nga Huihuinga ngaro	710	Te Whakapono, te Tumanako, te Aroha	721
He pakanga puta noa i te whenua katoa	711	Te rumakanga o nga tamariki nonohi	727
Ka kohurutia a kingi Kireara e tana Tohunga Nui, ka kohurutia te Tohunga Nui e Ripi	712	Ka whangaia nga wahine ki te kiko o o ratou tane	731
Ka patua a Ripi e Koriatuma ..	713	Ka kohurutia nga tamahine ka kainga	731
E kapi ana te whenua i nga tupapaku a kahore he tangata hei tanu i a ratou	713	Nga mamea o nga wahine me nga tamariki	732
2,000,000 o nga tangata ka patua	715	Kahore e ahei te whakapuaki i a ratou ki te Atua	732
Puke Rama	716	Ta Moronai ki nga Ramana ..	733
Ka hachaetia te hau e nga tangi	716	420 nga tau no muri mai i te Tohu	733
Ka moe i runga i a ratou hoari	717	Ka hiritia e nga Tuhituhinga (e Moronai)	733
Ka patu a Koriatuma i a Hiti ..	717	Nga homaitanga a te Wairua ..	734
Hinga iho a Koriatumu ki te whenua	717	Ka whiowhio atu te kupu a te Atua	735

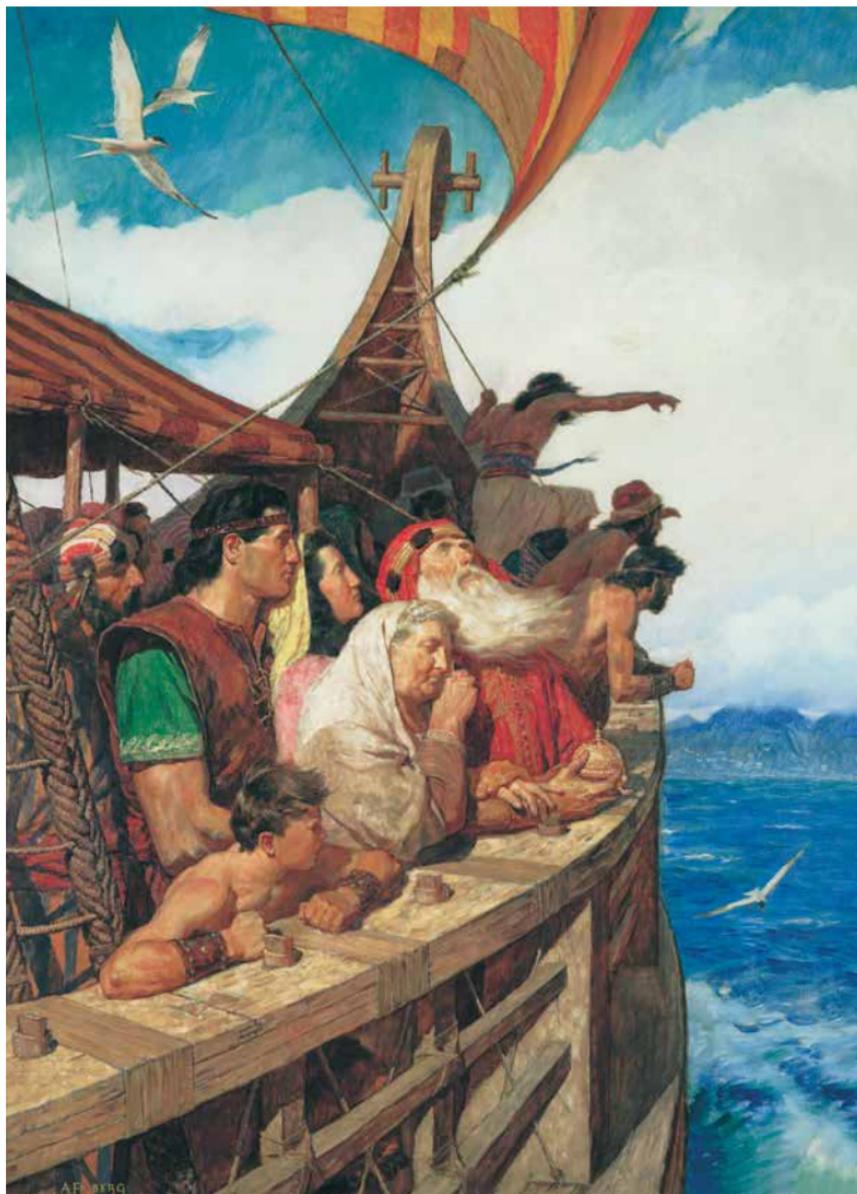
WHAKAATURANGA

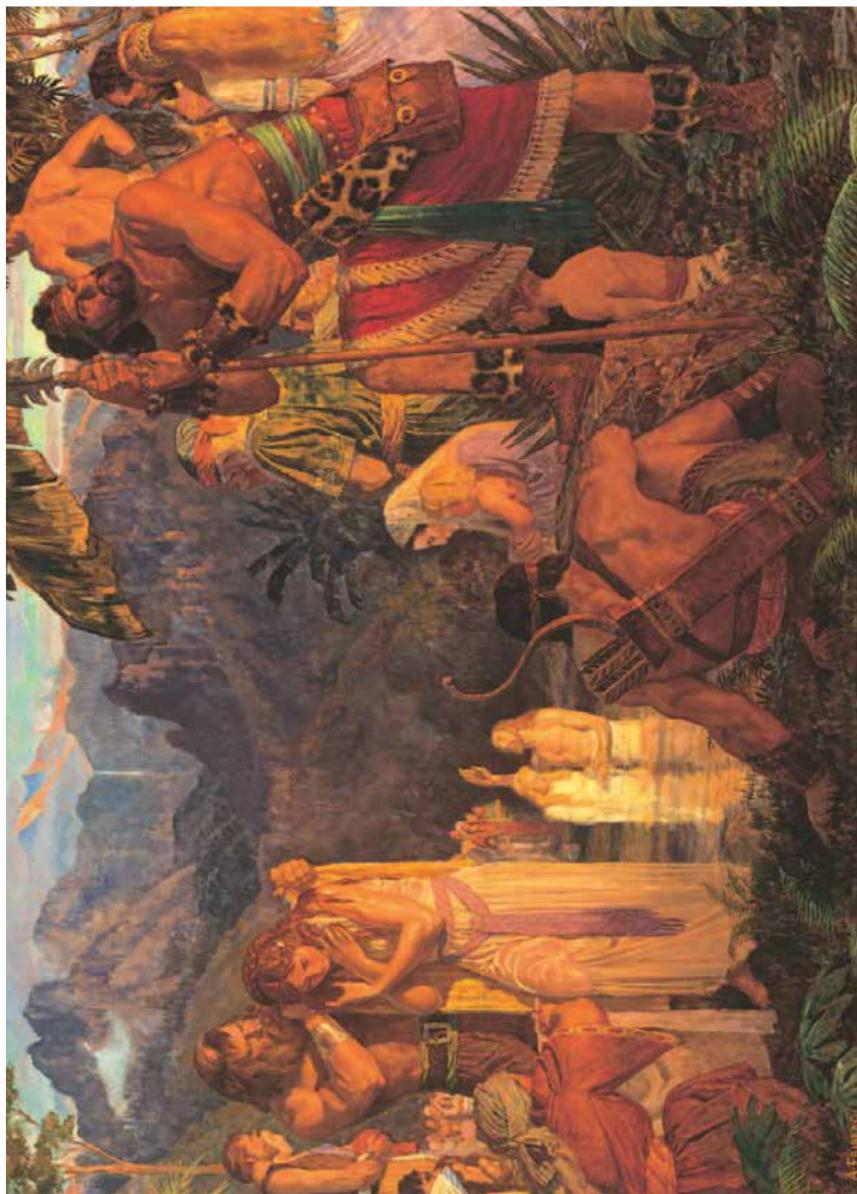
1. *Te Ariki Ihu Karaiti*
Panihia e Heriki Homana
2. *Te Poropiti Hohepa Mete*
Panihia e Awini Kitini
3. *Te kitenga a Rihai te Riahona*
Panihia e Anora Whiripere
Tirohia 1 Niwhai 16, nga wharangi 42–46
4. *Te Taenga atu o Rihai me tana iwi ki te whenua whakaari*
Panihia e Anora Whiripere
Tirohia 1 Niwhai 18, nga wharangi 52–55
5. *Nga Iri iringa a Arami i Nga Wai o Momona*
Panihia e Anora Whiripere
Tirohia Mohia 18, nga wharangi 236–240
6. *Te Poropititanga a Hamuera Te Ramana*
Panihia e Anora Whiripere
Tirohia Heramana 16, nga wharangi 561–563
7. *Te Whakatau o Ihu Karaiti ki nga Whenua o Amerika*
Panihia e Hone Kooti
Tirohia 3 Niwhai 11, nga wharangi 593–597
8. *Te Tapukenga a Moronai, I nga Tuhituhinga*
Panihia e Tame Rowere
Tirohia Moromona 8, nga wharangi 664–669

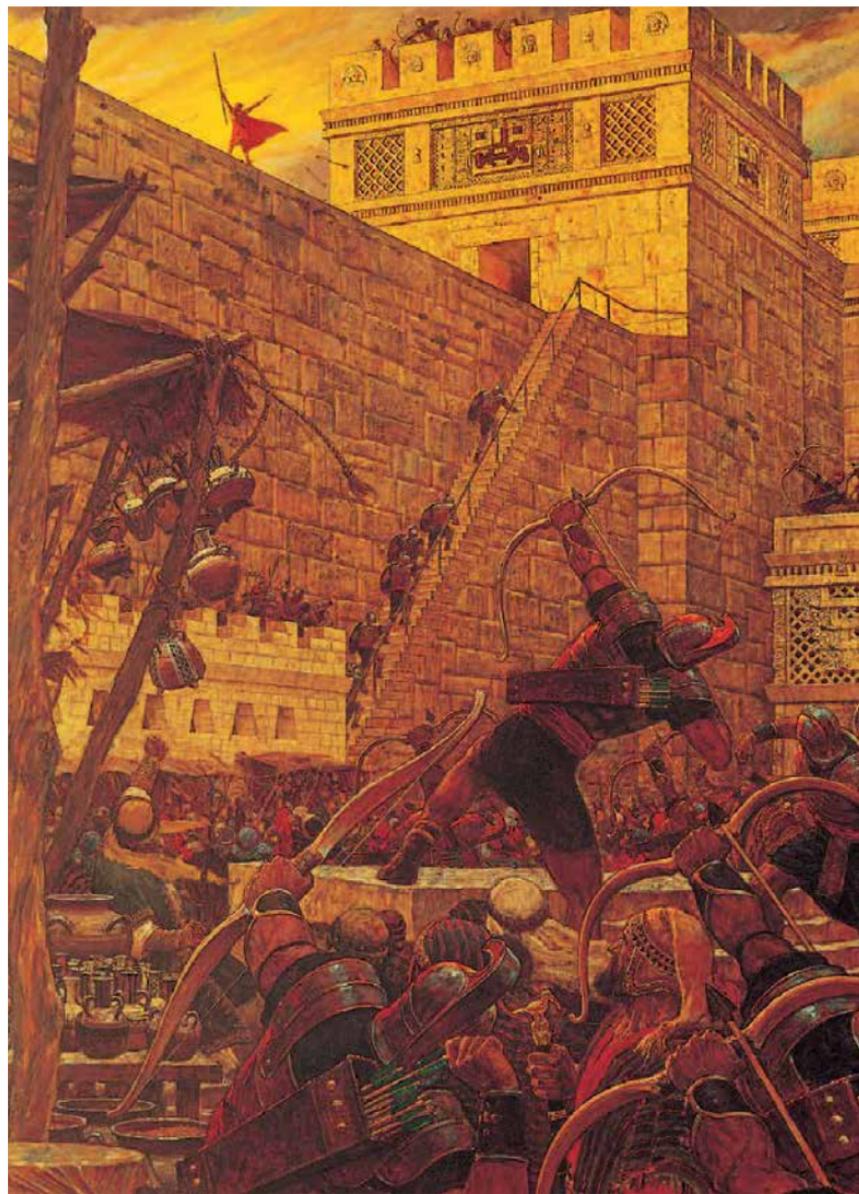




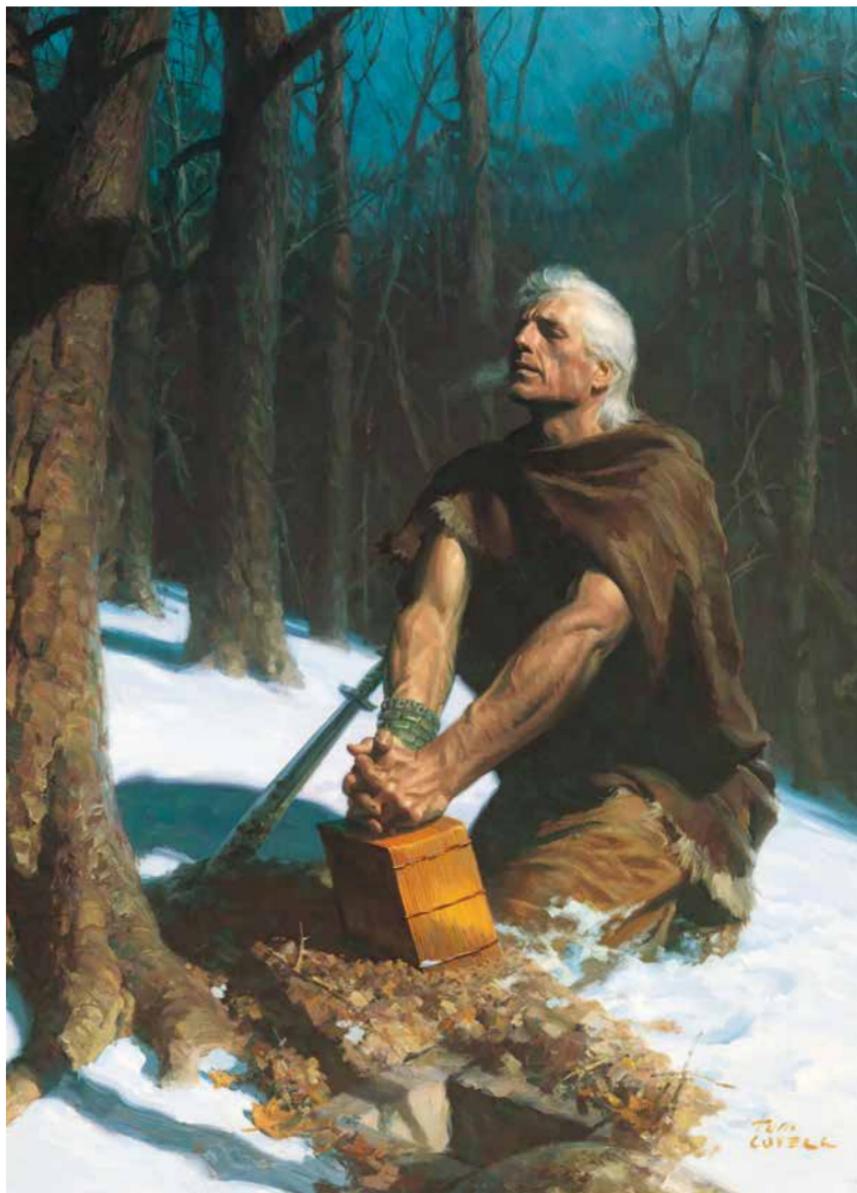












KO TE PUKAPUKA A MOROMONA

KO TE PUKAPUKA TUATAHI A NIWAHI, TONA KINGITANGA ME TONA MINITATANGA.

He korero mo Rihai ratou ko Haroia tana wahine, me ana tamariki taane tokowha, e huaina ana, (ka timata i te matamua), ko Ramana, ko Remuere, ko Hami, ko Niwhai. Whakatupatoria ana a Rihai e te Ariki kia haere atu i te whenua o Hiruharama, no te mea i poropiti ia ki te iwi mo a ratou mahi tutu; a whai ana ratou ki te whakamate i a ia. Po toru a ia me tona hapu e haere ana ki te koraha. Ka mau a Niwhai ki ona tuakana, ka hoki ki te whenua o Hiruharama ki te tiki i te tuhituhinga a nga Hurai. Te whakaaturanga o ratou mamaetanga. Ka mau ratou ki nga tamahine a Ihimaera hei wahine marena ma ratou. Ka mau ratou ki o ratou napu ka haere ki te koraha. Nga mamaetanga me nga pouritanga o ratou i roto i te koraha. Te ritenga atu o to ratou huarahi. Ka tae ratou ki nga wai nui. Ka tutu nga-tuakana o Niwhai ki a ia. Ka whakapoauau ia i a ratou, a ka hanga he kaipuke. Huaina ana taua wahi e ratou ko Momona. Ka whakawhiti atu ratou i nga wai nui ki te whenua i whakaaria. Ko te whakaaturanga tenei ki ta Niwhai; ara naku, na Niwhai i tuhituhi tenei tuhituhinga.

UPOKO 1.

1. Ko Ahau, ko Niwhai, kua whanau mai i nga matua pai, no reira ahau i akona ai ki tetahi wahi o te matauranga katoa o toku papa; a i kite ano ahau i nga pouritanga maha i roto i oku ra—otira kua ata-whaitia nuitia ahau e te Ariki i oku ra katoa; ae ra, i a au hoki he matauranga nui o te painga me nga mea ngaro o te Atua, no reira ahau ka tuhituhi i tetahi tuhituhinga mo aku mahi i oku ra;

2. Ae ra, ka tuhituhia e au he tuhituhinga i roto i te reo o toku papa, koia te matauranga o nga Hurai, me te reo o nga Ihipiana.

3. Na, e mohio ana ahau he pono te tuhituhinga e tuhituhia nei e au; ma toku ake ringa hoki e tuhituhi; ka tuhituhia ano hoki e au kia rite ki toku matauranga.

4. Na, i te timatanga o te tau tuatahi o te kingitanga o Terekia, Kingi o Hura, (i noho toku papa a Rihai ki Hiruharama i ona ra katoa;) i taua tau ano he maha nga poropiti i puta mai, e poropiti ana ki te iwi me ripenata ratou, ki te kore ka whakangaromia te pa nui a Hiruharama.

5. No reira i te haerenga o toku papa, o Rihai ka inoi ake ia ki te Ariki, ae ra, whakapaua katoatia e ia tona ngakau, mo tona iwi.

6. A, i a ia e inoi ake ana ki te Ariki, ka puta mai he pou kapura, tau ana ki runga ki tetahi kamaka i mua i tona aroaro; na, he nui tana i kite ai, tana i rongo ai; a, tuoioi nui ana, wiri ana i nga mea hoki i kite ai, i rongo ai ia.

7. Nawai a, ka hoki ia ki tona whare ake ki Hiruharama; hinga ana ki runga ki tona moenga. i taea hoki ia e te Wairua me nga mea i kite ai ia;

8. Na, i a ia e pehia peratia ana e te Wairua, kua kawea ketia ia i roto i tetahi kitenga, a ka kite ia i nga rangi e tuwhera ana, ka mahara i kite ia i te Atua e noho ana i runga i tona torona, kua karapotia e nga mano tini o nga anahera e noho waiata ana e whakamoemiti ana ki to ratou Atua.

9. Nawai a, ka kite ia i tetahi e heke iho ana i wae-nganui o te rangi, na, ka kite ia i tona kanapatanga kei runga ake i to te ra i te poutumarotanga;

10. A, kotahi tekau ma rua ano tana i kite ai e whai ana i a ia, na, nui atu to ratou kanapatanga i to nga whetu i te kikorangi;

11. Ka heke iho ratou a haere atu ana i runga i te mata o te whenua; na, ka haere mai te tuatahi, tu ana ki te aroaro o toku papa, a hoatu ana ki a ia tetahi pukapuka, me tana ki ano kia korerotia e ia.

12. Na, i a ia e korero pukapuka ana ka ki ia i te Wairua o te Ariki.

13. A, ka korerotia e ia te pukapuka, ka mea, Aue, aue te mate mo Hiruharama! kua kite hoki ahau i ou whakarihariha; ae ra, he maha nga mea i korerotia e

toku papa mo Hiruharama kia whakangaromia ra ano, me ona tangata, he tokomaha o ratou e mate i te hoari, he tokomaha ano hoki e riro herehere atu ki Papurona.

14. Ano ka korerotia ka kitea e toku papa nga mea maha nunui whakamiharo, ka korero ano ia i nga mea maha ki te Ariki; ka penei, ano te nui whakamiharo o au mahi, e te Ariki, e te Atua Kaha Rawa! Kei runga rawa to torona kei te rangi, kei runga hoki to kaha, to pai me to mahi tohu i nga tangata katoa o te whe-nua; a, he mahi tohu tau, e kore koe e tuku i te hunga e haere mai ana ki a koe kia mate!

15. Na, e rite ana ki tenei nga korero a toku papa i whakamoemiti ai ia ki tona Atua; no te mea i hari tona wairua, a ki tonu tona ngakau katoa i nga mea i kite ai ia; ae, koia ano nga mea i whakakitea e te Ariki ki a ia.

16. Na, e kore e pau nga mea katoa i tuhituhia e toku papa i a au i a Niwhai te tuhituhi, he maha hoki ana mea i kite ai ia i roto i nga kitenga me nga moe-moea ka oti nei i a ia te tuhituhi; a he maha ano hoki nga mea i poropiti ai ia i korero ai ia ki ana tamariki ka oti i a ia te tuhituhi e kore nei e pau i a au te tuhi-tuhi;

17. Otira ka whakaaturia e ahau aku mahi i oku ra, Nana, ka whakapotopoto ahau i te tuhituhinga o toku papa ki runga ki nga papa i hanga e oku ake ringa-ringa; no reira hei muri i taku whakapotopototanga i te tuhituhinga a toku papa katahi ka tuhituhia e au tetahi whakaaturanga mo toku ake orange.

18. No reira, e mea ana ahau kia mohio ai koutou, i muri i te whakakitenga mai a te Ariki i nga tini mea whakamiharo ki toku papa ki a Rihai, ae ra, mo te whakangaromanga o Hiruharama, nana, ka haere atu ia ki waenganui i te iwi, ka timata te poropiti me te whakaatu atu ki a ratou mo nga mea i kite ai, i rongo ai ia.

19. Nawai a, ka tawaia ia e nga Hurai, mo nga mea i whakaaturia e ia mo ratou; he pono hoki i whakaaturia e ia o ratou hara me o ratou whakarihariha; a ka whakaaturia ano hoki e ia nga mea i kite ai, i rongo ai, me nga mea ano hoki i korerotia e ia i roto i te puka-puka, na, he marama rawa te whakaatu o aua mea i te haerenga mai o tetahi Mihaia, me te hokonga hoki o te ao.

20. Ano ka rongo nga Hurai i enei mea, ka riri ratou ki a ia; ae ra, ka pera me ta ratou ki nga poropiti onamata, i maka atu, i akina ki te kohatu, i patua hoki e ratou; na i whai ano hoki ratou i tona ora, ara, ki te whakamate i a ia. Heoi, ka whakaatu ahau a Niwhai ki a koutou, hei runga te tino mahi tohu a te Ariki i nga tangata katoa e whiriwhiria ana e ia, he mea na to ratou whakapono, hei whakakaha i a ratou ki te kaha hei whakaora.

UPOKO 2.

1. Nana, ka korero te Ariki ki toku papa, ae ra, i roto i tetahi moemoea, na, ka mea ki a ia, Ka koa koe, e Rihai, mo nga mea kua meatia e koe; a mou i u tonu ki te whakapuaki ki tenei iwi i nga mea i whakahaua atu e au ki a koe, na, e whai ana ratou ki te whakamate i a koe.

2. Na, ka whakahau te Ariki ki toku papa i roto i tetahi moemoea, me mau e ia tona hapu, me haere ki te koraha.

3. A ka ngawari ia ki te kupu a te Ariki, koia ia i mea ai i ta te Ariki i whakahau ai ki a ia.

4. A ka haere ia ki te koraha. Mahue ana i a ia tona whare, me tona whenua tipu, me ana koura, me ana hiriwa, me ana mea utu nui, kahore he mea i mauria e ia ko tona hapu anake, me nga kai, me nga teneti, a haere atu ana ki te koraha;

5. Na, ka haere ia ki raro ma te rohe e tata ana ki te tahatai o te Moana Whero; ka haere ia i te koraha i nga rohe e tata atu ana ki te Moana Whero; na, ka haere ia i te koraha, me tona hapu, me toku whaea me Haraia ratou ko oku tuakana ko Ramana, ko Remuere, ko Hami.

6. Ano ka toru nga ra e haere ana i te koraha, ka whakaturia e ia tona teneti ki tetahi raorao, ki te taha o tetahi awa wai.

7. A ka hanga e ia he ata kohatu, mahia ana he whakahere ki te Ariki, whakawhetai ake ana ki te Ariki, ki to tatou Atua.

8. Na, ka huaina e ia te ingoa o te awa ra ko Ramana, he mea rere hoki ki roto ki te Moana Whero; ko te raorao i te rohe e tata atu ana ki te ngutu awa o reira.

9. Ano ka kite toku papa i nga wai o te awa ra e rere ana ki te matapuna o te Moana Whero, ka korero mai ia ki a Ramana, ka mea, Aue me i penei koe me te awa nei, e hono tonu nei te rere ki roto ki te matapuna o te tika katoa.

10. A ka mea ano hoki ia ki a Remuere: Aue me i penei koe me te raorao nei, te u me te pumau, te taea te whakakorikori i runga i te pupuri i nga ture a te Ariki.

11. Na, ko tenei korero ana mo te kaki maro o Ramana raua ko Remuere; no te mea i amuamu raua i roto i nga mea maha ki to raua papa, no te mea he tangata matakite ia, nana hoki raua i arahi mai ki waho o te whenua o Hiruharama, kia whakarerea to raua whenua tipu, me a raua koura, me a raua hiriwa, me a raua mea utu nui, kia mate ki te koraha. Na, ki ta raua ki, no nga whakaaro kuare o tona ngakau i meatia ai enei mea e ia.

12. Na, i pera te amuamu a Ramana raua ko Remuere, ko raua nga matamua, ki to raua papa. Na, ka amuamu nei raua no te mea kahore raua e mohio ki nga mahinga a taua Atua nana nei raua i hanga.

13. Kihai ano hoki raua i whakapono ki taua pa nui ki Hiruharama e taea te whakangaro, te pera me nga kupu a nga poropiti. Na, pera ano hoki raua me nga Hurai e noho ana ki Hiruharama, i whai nei kia whakamatea toku papa.

14. Nana, ka korero toku papa ki a raua i te raorao o Remuere, i runga i te kaha, ki tonu hoki ia i te Wairua, a wiri noa o raua tinana i tona aroaro. A whakama ana raua i a ia, wehi ana raua ki te korero kino ki a ia; no reira, ka whakarite raua i tana i whakahau ai ki a raua.

15. Na, ka noho teneti toku papa.

16. A he tamariki rawa ahau a Niwhai, ahakoa ra he tupu rahi, he nui ano hoki toku hiahia kia mohio ki nga mea ngaro o te Atua, no reira ka karanga ake ahau ki te Ariki; a ka puta mai ia ki a au, me te whakangawari ano i toku ngakau, a whakapono ana ahau ki nga kupu katoa i korerotia e toku papa; no reira kahore oku tutu ki a ia pera me oku tuakana.

17. Na, ka korero atu ahau ki a Hami, ka whakaatu ki a ia i nga mea i whakakitea mai e te Ariki ki a au, he mea na tona Wairua Ora. A whakapono ana ia ki aku kupu;

18. Ko Ramana ia raua ko Remuere kihai i pai ki te whakarongo mai ki aku kupu; a ka pouri ahau i te pakeke o o raua ngakau koia ahau ka karanga ake ki te Ariki mo raua.

19. Heoi, ka korero mai te Ariki ki a au, ka mea, Ka koa koe, e Niwhai, mo to whakapono, ta te mea kua rapua mariretia ahau e koe, i runga ano i te ngakau papaku.

20. Ki te mea ka pupuri koe i aku ture, ka whai pai koe, a ka arahina ki tetahi whenua a te kupu whakari; ae ra, ki tetahi whenua ka oti i a au te whakarite mou; ae ra, ki tetahi whenua pai ake i era atu katoa.

21. A, ki te mea ka tutu o tuakana ki a koe, ka ha-tepea atu ratou i te aroaro o te Ariki.

22. Na, ki te pupuri koe i aku ture, ka meinga koe hei rangatira, hei kai whakaako mo o tuakana.

23. Nana, i taua ra e tutu ai ratou ki a au, ka kanga ratou e ahau ki tetahi kanga nanakia, a e kore ratou e whai mana ki runga ki ou uri ki te mea ka kore ratou e tutu mai ki a au.

24. Otiia ki te mea ka tutu ratou ki a au, na, ka waiho ratou hei whiu mo ou uri, hei whakaoho ake i a ratou ki nga huarahi o te whakamaharatanga.

UPOKO 3.

1. A i hoki mai ahau, a Niwhai, i to maua korero-tanga ko te Ariki, ki te teneti o toku papa.

2. Na, ka korero mai ia ki a au, ka mea: Nana, kua moea e ahau he moe, i reira ahau i whakahaua e te Ariki, kia hoki atu koutou ko ou tuakana ki Hiruharama.

3. Na, kei a Rapana ano te tuhituhinga a nga Hurai, me tetahi whakapapa ano o ou tupuna, he mea tuhi-tuhi ki runga ki nga papa parahi.

4. Mo reira, i whakahaua ai ahau e te Ariki kia haere koutou ko ou tuakana ki te whare o Rapana, ki te tiki i nga tuhituhinga, me te kawe mai ano ki te korahia.

5. Nana, ka amuamu o tuakana, ka mea, He mea uaua, taku e tono nei ki a ratou; otira ehara i a au tenei; engari he whakahaunga ia na te Ariki.

6. No reira haere koe, e taku tama, a ka aro mai te Ariki ki a koe, no te mea kihai koe i amuamu.

7. Na, ka ki atu ahau, a Niwhai, ki toku papa, ka

haere ahau, ka meatia aua mea i whakahaua e te Ariki, no te mea e mohio ana ahau e kore te Ariki e homai i tetahi ture ki nga tamariki a te tangata. engari ka whakapaia e ia he huarahi e taea ai e ratou tana i whakahau ai ki a ratou.

8. Ano ka rongu toku papa ki enei kupu. hari pu ia, i mohio ano hoki ia na te Ariki ahau i manaaki.

9. Na, ka haere ahau, a Niwhai, me oku tuakana i te koraha me te mau ano i o matou teneti, e haere ana ki runga ki te whenua o Hiruharama.

10. A, to matou taenga ake ki te whenua o Hiruharama, ka korerorero matou ko oku tuakana tetahi ki tetahi;

11. A, ka rotarota matou ko wai o matou e haere ki roto ki te whare o Rapana. Na, ka tau te rota ki a Ramana; a haere ana a Ramana ki roto ki te whare o Rapana, korero ana ki a ia, i a ia e noho ana i roto i tona whare.

12. Na, inoi ana ia ki a Rapana ki nga tuhituhinga i tuhituhia ki runga ki nga papa parahi, kei reira nei nga whakapapa o toku papa.

13. Nana, ka riri a Rapana, a panaia ana ia i tona aroaro; te whakaae hoki kia riro i a ia nga tuhituhinga. Heoi ka mea atu ia ki a ia, Nana, he kai pahua koe, ka whakamatea koe e ahau.

14. Otira ka oma mai a Ramana i tona aroaro, ka korero mai ki a matou i nga mea i meatia e Rapana. Na, ka pa te hinapouri ki a matou, whano ka hoki oku tuakana ki toku papa ki te koraha.

15. Heoi ka mea atu ahau ki a ratou, E ora ana te Ariki, e ora ana hoki tatou, e kore rawa tatou e hoki ki raro ki to tatou papa ki te koraha, kia taea ra ano e tatou te mea i whakahaua ai ki a tatou e te Ariki.

16. Mo konei ra kia u tatou ki te pupuri i nga whakahaunga a te Ariki; na, kia haere tatou ki raro ki te whenua tupu o to tatou papa, kua mahue atu hoki i a ia he koura, he hiriwa, me ia tu taonga, me ia tu taonga. Nana hoki tenei katoa i mea, mo te whakaaro ki nga whakahaunga a te Ariki.

17. No te mea i mohio ana ia era a Hiruharama e whakangaromia, mo te tutu o te iwi.

18. No te mea hoki, kua whakakahoretia e ratou nga kupu a nga poropiti. No reira, me he mea ka noho tonu toku papa i te whenua i muri i te whakahaunga ki a ia kia oma ki waho i te whenua, ka ngaro ano

hoki ia. Koia i tika ai tana omanga ki waho i te whenua nei.

19. Nana, he whai whakaaro no te Atua kia riro enei tuhituhinga i a tatou, kia rongoatia e tatou te reo o o tatou matua mo a tatou tamariki;

20. Kia rongoatia ano hoki e tatou mo ratou nga kupu i korerotia e nga mangai o nga poropiti tapu katoa, nga kupu i tukua ai ki a ratou, he mea na te Wairua me te mana o te Atua, no te timatanga ra ano o te ao, a mohoa noa nei.

21. A i penei taku korero hei kukume i oku tuakana, kia u ai ratou ki te pupuri i nga whakahaunga a te Atua.

22. Na, ka haere matou ki raro ki to matou whenua tupu, ka whakawhaiti i a matou koura, me a matou hiriwa, me a matou mea utu nui.

23. A muri iho i te whakawhaititanga i enei mea ka haere ano matou ki runga, ki te whare o Rapana.

24. Na, ka haere matou ki a Rapana, ka inoi atu ki a ia kia homai ki a matou nga tuhituhinga i tuhituhia ai ki runga ki nga papa parahi, hei reira matou hoatu ai mona i a matou koura, me a matou hiriwa, me a matou mea utu nui.

25. Ano ka kite a Rapana i a matou taonga, he nui whakaharahara hoki, ka apohia mai e ia, no ka paimana matou ki waho, a tonoa ana ana pononga kia whakamatea matou, kia riro ai i a ia a matou taonga.

26. Na, ka oma matou i mua i nga pononga a Rapana, a meinga ana matou kia whakarerea a matou taonga, na, taka ana ki roto ki nga ringaringa o Rapana.

27. A oma ana matou ki te koraha, te mau i nga pononga a Rapana, na, piri ana matou ki roto ki te ana o tetahi kohatu.

28. Nawai a, ka riri mai a Ramana ki a au, ki toku papa ano hoki; a ka pera ano a Remuere; ta te mea i whakarongo ia ki nga kupu a Ramana. No reira he maha nga kupu pakeke a Ramana raua ko Remuere ki a maua, ki o raua teina, me te whiu ano i a maua ki tetahi tokotoko.

29. Nawai a, i a raua e whiu ana i a maua ki tetahi tokotoko, nana, ka puta mai tetahi anahera o te Ariki, ka tu mai ki o raua aroaro, a ka korero ia ki a raua, ka mea. Mo te aha e patu ana korua i to korua teina ki tetahi tokotoko? Kahore ianei korua e mohio kua

whiriwhiria ia e te Ariki hei rangatira mo korua, he tutu hoki no korua? Nana, me haere ano koutou ki Hiruharama, a ka tukua a Rapana e te Ariki ki roto ki o koutou ringaringa.

30. A ka mutu te korero a te anahera ki a matou, ka riro atu a ia.

31. A muri iho i te rironga atu a te anahera, ka timata ano a Ramana raua ko Remuere te amuamu, ka mea, Ma te aha koia e taea ai e te Ariki te tuku mai a Rapana ki roto ki o tatou ringaringa? Nana, he tangata marohirohi ia, e ahei ana ano i a ia te tono rima tekau, ae ra, e kaha ana ia ki te whakamate i nga tangata e rima tekau; kati, ma te aha e kore ai tatou?

UPOKO 4.

1. Na ka korero atu ahau ki oku tuakana, ka mea. Tena, tatou ka haere ano ki runga ki Hiruharama, tena, kia u tatou ki te pupuri i nga ture a te Ariki; no te mea he kaha ake ia i te whenua katoa, a he aha e kore ai e kaha ake i a Rapana me tona rima tekau, i ona tekau ranei o nga mano.

2. No reira kia haere tatou ki runga; tena kia kaha tatou kia pera me Mohi; he pono hoki nana i korero ki nga wai o te Moana Whero, a wehewehe ana ki tetahi taha, ki tetahi taha, na, haere maroke mai ana o tatou matua ra waenganui, ki waho o te herehenga, a whai haere ana nga taua a Parao, na, toremi iho ki nga wai o te Moana Whero.

3. Na, e mohio ana koutou he tika tenei; a e mohio ana hoki koutou kua korero atu tetahi anahera ki a koutou, na, e ahei ana koia koutou kia ruarua? Tena, tatou ka haere ki runga; e kaha ana te Ariki ki te whakaputa i a tatou, pera me o tatou matua, ki te whakangaro hoki i a Rapana, pera hoki me nga Ihipiana.

4. A ka oti i a au enei kupu te whakapuaki, e mau tonu ana ta raua riri, a, hono tonu to raua amuamu; otiia ka aru mai ratou i a au, tae noa ki waho o nga taiepa o Hiruharama.

5. Na, he po tenei: ka meinga ratou e ahau kia piri ki waho o nga taiepa. A i muri i ta ratou piringa, ka ngooki ahau, a Niwhai ki roto ki te pa, ka haere whaka-te-whare o Rapana.

6. Na, he mea arahi ahau na te Wairua, te matau ki nga mea e mahi ai ahau.

7. Otira haere atu ana ahau, a i te mea ka tata atu ahau ki te whare o Rapana, ka kite ahau i tetahi tangata, kua hinga ia ki te whenua i mua i a au, e hau-rangi ana ia i te waina.

8. Na, taku taenga atu ki a ia, ka kitea e ahau ko Rapana ia.

9. A ka kite ahau i tana hoari, ka unuhia mai e au i tona pukoro, ko te puritanga he tino koura, tino tohunga rawa te mahinga, ka kitea ano hoki e ahau ko tona mata he tino tiira utu nui.

10. Na, ka akiaki te Wairua i a au kia whakamatea a Rapana: otira ka ki ake ahau i roto i toku ngakau, kihai ano i heke i a au te toto o te tangata i nga wa katoa, wehi noa iho ahau, a ka mea kia kaua ahau hei patu i a ia.

11. A ka mea mai ano te Wairua ki a au, Nana, kua tukua ia e te Ariki ki roto ki o ringaringa; ae, i mohio ano ahau i whai ia kia whakamatea ahau; kihai hoki ia i whakarongo ki nga whakahaunga a te Ariki; a i tangohia ano hoki e ia a matou taonga.

12. Ka mea mai ano te Wairua ki a au. Tena, whakamatea ia, kua tukua hoki ia e te Ariki ki roto ki o ringaringa.

13. Na, ka whakamatea te hunga hara e te Ariki, kia whakaputaia ai e ia ana tikanga tika. Engari te mate mo te tangata kotahi i te iti haere me te ngaro o tetahi iwi i te whakaponokore.

14. A ka rongo ahau, a Niwhai, i enei kupu ka mahara ahau ki nga kupu a te Ariki i korero mai ai ki a au i te koraha. i mea ai, Ki te pupuri o uri i aku ture, ka whai painga ratou i runga i te whenua o te kupu whakaari.

15. Ae ra, ka mahara hoki ahau e kore e taea e ratou nga ture a te Ariki te pupuri kia rite ki ta Mohi ture, ki te kore e riro mai i a ratou te ture.

16. A i mohio ano ahau kua tuhituhia te ture ki runga ki nga papa parahi.

17. A tetahi—i mohio ahau na te Ariki a Rapana i tuku mai ki roto ki oku ringaringa mo tenei take, kia riro mai ai i a au nga tuhituhinga kia rite ki ana i whakahaui mai ai.

18. No reira ka whakarongo ahau ki te reo o te Wairua, a ka mau ahau ki nga makawe o te mahunga

o Rapana, ka poutoa tona mahunga ki tana ake hoari.

19. A i muri i taku tapahanga i tona mahunga ki tana ake hoari, ka mau ahau ki nga kakahu o Rapana ka kakahuria iho ki toku ake tinana: ae ra, kahore he wahi i toe atu; a ka whitikiria e au ana mea whawhai ki toku hope.

20. A ka oti tenei i a au, ka ahu atu ahau ki te takotoranga taonga a Rapana. A i a au e haere hangai atu ana ki te takotoranga taonga a Rapana, na, ka kite ahau i te pononga a Rapana i a ia nei nga ki o te takotoranga taonga. A ka whakahaua e ahau ki te reo o Rapana, kia haere maua ki te takotoranga taonga;

21. A hua noa ia ki a au ko tona rangatira ko Rapana, i titiro hoki ia ki nga kakahu me te hoari e whiti-iki ana ki toku hope.

22. A ka korero mai ai ki a au mo nga kaumatua o nga Hurai, i mohio hoki ia ko tona rangatira ko Rapana kei waho kei waenganui i a ratou i te po.

23. A ka korero whakarapana ahau ki a ia.

24. A korero ana ano ahau ki a ia kia mauria e ahau nga tuhituhiinga i runga nei i nga papa parahi, ki oku tuakana, ki waho o nga taiepa.

25. A ka ki atu ano hoki ahau ki a ia kia arumia mai ahau.

26. A i mahara ia e korero atu ana ahau mo nga tuakana o te hahi, a he pono ko taua Rapana pu ano ahau i whakamatea ra e ahau no reira ia ka aru mai i a au.

27. Na, he maha ana korerotanga mai ki a au, mo nga kaumatua o nga Hurai, i a au e haere atu ana ki oku tuakana, i waho nei o nga taiepa.

28. A, i te kitenga o Ramana i a au, he nui tona wehi, me Remuere hoki raua ko Hami. Na, ka oma atu ratou i toku aroaro; i mahara hoki ratou ko Rapana ahau, a kua mate ahau i a ia, a e whai ana kia whakamatea ratou ano hoki.

29. Na, ka karanga atu ahau ki a ratou, a ka rongo mai ratou ki a au; na, ka mutu ta ratou oma atu i toku aroaro.

30. A, te kitenga o te pononga a Rapana i oku tuakana, ka anga ka wiri, a wahi iti kua oma atu i mua i a au, kua hoki ki te pa ki Hiruharama.

31. Na, he tangata tupu rahi ahau, a Niwhai, a kua roiro mai nei hoki i a au he kaha nui i te Ariki, na konei

ka hopu atu ahau ki te pononga a Rapana, ka pupuri i a ia kei oma ia.

32. A ka korero ahau ki a ia, ki te mea ka whakarongo mai ia ki aku kupu, na, e ora ana te Ariki, e ora ana hoki ahau, waihoki ko ia ki te pai ki te whakarongo mai ki a matou kupu ka tohungia e matou.

33. A ka korero atu ahau ki a ia, ae ra, he mea oati, kua ia e wehi; a ka meinga ia he tangata herekore, penei me matou. ki te pai ia kia haere tahi matou ki raro ki te koraha.

34. A ka korero hoki ahau ki a ia, ka mea. He pono i whakahaua matou e te Ariki kia meatia tenei mea, kauaka ianei matou e u ki te pupuri i nga ture a te Ariki? No reira, ki te pai koe kia haere ki te koraha ki toku papa, ka whai wahi koe i a matou.

35. Nawai a, ka maia ake a Horama i nga kupu i korero atu ai ahau. Na, ko Horama te ingoa o te pononga; na, ka whakaae mai ia ki te haere iho ki roto ki te koraha, ki toku papa. A ka oati hoki ia ki a matou, ka noho tonu ia ki a matou i taua wa ake nei.

36. Na, ka hiahia matou kia noho ia i a matou mo tenei take, kei mohio nga Hurai ki to matou omanga mai ki roto ki te koraha, kei whai ratou i a matou, a ka whakamatea matou.

37. Na, i te mea kua oati nei a Horama ki a matou, ka mutu to matou wehi i a ia.

38. Na, ka mau matou ki nga papa parahi me te pononga a Rapana ka turia atu ki te koraha, a haere ana ki te teneti o to matou papa.

UPOKO 5.

1. I muri i to matou taenga ki raro ki te koraha ki to matou papa, nana. ki tonu ia i te hari, ka nui ano hoki te hari o toku whaea o Haraia, no te mea he pono hoki kua tangi ia ki a matou;

2. Ina hoki, ki tana whakaaro kua mate matou ki te koraha; kua amuamu ano hoki ia ki toku papa, kua mea ki a ia, he tangata matakite koe; kua mea, Nana, kua arahina mai matou e koe i to tatou whenua tupu, a kua kore aku tamariki tane, me taua hoki ka mate ki te koraha.

3. A ko te ahua tenei o te korero i amuamu ai toku whaea ki toku papa.

4. Nawai a, ka ki atu toku papa ki a ia, ka mea, Kei te mohio ahau ko ahau nei he tangata matakite; me i kore hoki ahau i kite i nga mea o te Atua i roto i tetahi kitenga, penei kua kore ahau i mohio ki te painga o te Atua, heoi kua noho atu ahau i Hiruharama, kua ngaro tahi me oku teina.

5. Ko tenei, kua whiwhi ahau ki tetahi whenua a te kupu whakaari, koia ano nga mea e koa nei ahau; ae ra, e mohio ana ahau ka whakaorangia e te Ariki aku tamariki tane i nga ringaringa o Rapana, ka whakahokia mai hoki ratou ki a taua ki te koraha nei.

6. Na, i pera te korero a toku papa, a Rihai, i whakamarietia ai toku whaea a Haraia, mo matou, i a matou e haere ake ana i roto i te koraha ki te whenua o Hiruharama, kia whiwhi ki nga tuhituhinga a nga Hurai.

7. A, to matou hokinga mai ki te teneti o toku papa, na, ki tonu raua i te koa, a ka marire toku whaea;

8. A ka korero mai ia, ka mea, Katahi ahau ka tino mohio na te Ariki taku tane i whakahau kia oma mai ki roto ki te koraha; ae, e tino mohio ana ano hoki ahau na te Ariki i tiaki aku tamariki tane, nana hoki ratou i whakaora i nga ringaringa o Rapana, nana ano hoki i hoatu ki a ratou te kaha i taea ai e ratou te mea i whakahaua nei e te Ariki ki a ratou. Na, i pera te ahua o tana korero i korero ai ia.

9. A hari pu o raua ngakau, ka whakahere atu i tetahi whakahere me nga tahunga tinana ki te Ariki; ka whakawhetai atu ano hoki raua ki te Atua o Iharaira.

10. I muri i ta raua whakawhetaitanga ki te Atua o Iharaira, ka mau toku papa a Rihai ki nga tuhituhinga i tuhituhia ai ki runga ki nga papa parahi, a rapua ana e ia i te timatanga ra ano.

11. Na, ka kitea e ia kei runga i aua papa nga pukapuka e rima a Mohi, e whakaatu nei i te hanganga o te ao, o Arama ano hoki raua ko Iwi, o tatou matua tuatahi;

12. He tuhituhinga hoki no nga Hurai i te timatanga, tae noa ki te timatanga o te kingitanga o Terekia, kingi o Hura;

13. Me nga poropititanga hoki a nga poropiti tapu, i te timatanga, tae noa ki te timatanga o te kingitanga o Terekia; me nga poropititanga maha ano hoki i poropititia ai e te mangai o Heremaia.

14. Nawai a, ka kitea ano e toku papa, e Rihai, kei runga i nga papa parahi, he whakapapa no ona tupuna; na konei ka mohio ia he uri ia no Hohepa; ae ra, no taua Hohepa ko ia nei te tama a Hakopa, i hokona ki roto ki Ihipa, i whakaorangia e te ringa o te Ariki, kia whakaorangia ai e ia tona papa, a Hakopa, me tona whare katoa kei mate ratou i te kai.

15. Na, i arahina mai ano hoki ratou i roto i te hereherenga, i roto ano i te whenua o Ihipa, e taua Atua ano nana nei ratou i tiaki.

16. A penei ka kite toku papa, a Rihai, i te whakapapa o ona tupuna. Na, ko Rapanā ano hoki he uri no Hohepa, no reira i tuhituhia ai e ratou ko ona tupuna nga tuhituhinga.

17. A, te kitenga o toku papa i enei mea katoa, ka ki ia i te Wairua, a ka timata ia ka poropiti mo ona uri;

18. Ka haere enei papa parahi puta noa ki nga iwi katoa, ki nga hapu, ki nga reo, ki nga huihuinga tangata o ona uri.

19. No reira, ka mea ia e kore rawa enei papa parahi e memeha; e kore rawa ano hoki e pouriuri i te takoto roa. Na, he maha nga mea i poropiti ai ia mo ona uri.

20. A kua puritia e maua ko toku papa, nga whakahauanga i whakahaua nei maua e te Ariki, a mohoa noa nei.

21. Kua whiwhi hoki matou ki nga tuhituhinga, i whakahaua ai ki a matou e te Ariki, kua rapua a kua kitea he mea e hiahiaitia nuitia ana; ae ra, he mea utu nui ki a matou, no te mea ka ahei i a matou te tiaki i nga ture a te Ariki mo a matou tamariki.

22. No reira, he whai whakaaro no te Ariki i mauria ai aua mea e matou, i a matou e haere ana i te koraha whaka-te-whenua a te kupu whakaari.

UPOKO 6.

1. Na, e kore ahau a Niwhai e tuhituhi i te whakapapa o oku tupuna i tenei wahi o taku tuhituhinga; e kore ano hoki e tuhituhia e ahau a muri ake nei ki runga ki enei papa e tuhituhi nei ahau; kua oti hoki ia te tuhituhi ki te tuhituhinga i tuhituhia e toku papa; no reira e kore e tuhituhia e ahau ki roto ki tenei tuhituhinga.

2. Kati hoki maku ko te korero he uri matou no Hohepa.

3. Na, kahore he tikanga ki a au e tupato ai ahau ki te whakapau rawa i nga mea katoa a toku papa te whakaatu, e kore hoki era e ahei kia tuhituhia ki runga ki enei papa. no te mea e hiahia ana ahau kia watea te wahi hei tuhituhinga maku i nga mea a te Atua.

4. Na, taku hiahia katoa ia, kia kumea mai e ahau nga tangata kia haere mai ki te Atua o Aperahama, ki te Atua o Ihaka, ki te Atua o Hakopa, kia ora.

5. No reira, nga mea katoa e paingia ana e te ao, e kore ahau e tuhituhi, engari nga mea e paingia ana e te Atua e te hunga hoki ehara nei i te ao.

6. No konei, ka hoatu ture ahau ki oku uri, kauratou e whakakapi i enei papa ki nga mea tikanga kore ki nga tamariki a te tangata.

UPOKO 7.

1. Na, e mea ana ahau kia mohio koutou, ara, i te whakamutunga a toku papa a Rihai i ana poropititanga mo ona uri, ka korero mai ano te Ariki ki a ia, ka mea, E hara i te mea pai mana, ma Rihai, te mauranga o tona hapu ki roto ki te koraha ko ratou anake; engari me mau e ana tamariki taane he tamahine hei waimine marena, kia whakatupuria ai he uri ki te Ariki i te whenua a te kupu whakaari.

2. Na, ka whakahau mai te Ariki ki a ia maku, ma Niwhai, me oku tuakana, e hoki ano ki te whenua o Hiruharama ki te mau mai i a Ihimaera me tona hapu ki te koraha.

3. Na, ka haere atu ano ahau, a Niwhai, me oku tuakana ki roto ki te koraha e haere ana ano ki Hiruharama.

4. A, ka haere ake matou ki te whare o Ihimaera, na, ka aro mai a Ihimaera ki a matou, no ka korerotia atu e matou ki a ia nga kupu a te Ariki.

5. A ka whakangawaritia e te Ariki te ngakau o Ihimaera, me tona whare katoa ano hoki no ka haere iho i a matou ki te koraha ki te teneti o to matou papa.

6. A i a matou e haere ana i roto i te koraha, nana, ka tutu mai a Ramana raua ko Remuere, me nga tamahine tokorua a Ihimaera, me nga tamariki taane tokorua, me a ratou hapu, ki a matou; ara, ki a au, ki

a Niwhai, ki a Hami, ki to ratou papa, ki a Ihimaera, ki tana wahine, me era atu tamahine tokotoru a ana.

7. Na, i roto i taua tututanga ka hiahia ratou ki te hoki atu ki te whenua o Hiruharama.

8. Na, ka pouri ahau, a Niwhai ki te pakeke o o ratou ngakau, koia ahau ka korero atu ki a ratou, ara, ki a Ramana raua ko Remuere, ka mea, Nana, ko oku tuakana korua, na te aha i pena ai o korua ngakau te pakeke, me o korua hinengaro te matapo, e whai take na korua hei korerotanga maku, ma to korua teina ki a korua, ae, me te whakatakoto tauira ma korua?

9. He aha korua i kore ai e whakarongo ki te kupu a te Ariki?

10. He aha korua i wareware ai ki to korua kitenga i te anahera a te Ariki?

11. Ae ra, he aha korua i wareware ai ki nga mahi i mahi ai te Ariki mo tatou, i tana whakaoranga i a tatou i nga ringaringa o Rapana, kia riro mai ai hoki nga tuhituhinga i a tatou?

12. Ae, he aha korua i wareware ai ki te kaha o te Ariki ki te mahi i nga mea katoa kia rite ki tana i pai ai mo nga tamariki a te tangata, ki te mea ka whakamahi ratou i te whakapono ki a ia; no reira kia pono tonu tatou ki a ia.

13. Na, ki te mea ka pono tonu tatou ki a ia, ka riro mai i a tatou te whenua a te kupu whakaari; a ka mohio koutou a tetahi wa e takoto ake nei, ka mana te kupu a te Ariki mo te whakangaromanga o Hiruharama; ta te mea ka whakaritea katoatia nga mea kua korerotia e te Ariki mo te whakangaromanga o Hiruharama.

14. Nana, meake mutu te Wairua o te Ariki te tohe-tohe mai ki a ratou; no te mea kua whakakahoretia e ratou nga poropiti, a ko Heremaia i maka e ratou ki te whare herehere. I whai hoki ratou kia whakamatea toku papa no ka panaia ia ki waho o te whenua ra.

15. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou me he mea ka hoki koutou ki Hiruharama, ka mate tahi koutou me ratou. Na, ki te mea ko ta koutou whiriwhiri tenei me haere ki runga ki te whenua ra me te mahara ano ki aku kupu e korero nei ahau ki a koutou, ara, me he mea ka haere koutou ka mate ano hoki koutou; ko te mea hoki tenei e akiaki mai nei te Wairua o te Ariki hei korerotanga maku.

16. A i taku i ta Niwhai korerotanga i enei kupu ki

oku tuakana, ka riri raua ki a au, na, ka pa o raua ringaringa ki a au, he nui hoki to raua riri—a ka herea ahau ki nga aho, i whai hoki raua kia whakamatea ahau, kia mahue ai ahau ki te koraha kia kainga e nga kararehe mohoa.

17. Heoi ka inoi ake ahau ki te Ariki, ka mea, E te Ariki, kia rite ki taku whakapono ki a koe, tau whakaputanga i a au ki waho i nga ringaringa o oku tuakana; ae ra, homai ki a au he kaha e taea ai te momotu atu enei hereherenga e herea nei ahau.

18. A ka mutu taku korerotanga i enei kupu, nana, ka wetekia nga here i oku ringaringa me oku waewae, ka tu ahau i te aroaro o oku tuakana, ka korero ano ahau ki a raua.

19. Na, ka riri ano raua ki a au, ka whai ano hoki kia pa nga ringaringa ki a au; otira ko tetahi o nga tamahine a Ihimaera, ae ra, me tona whaea hoki, me tetahi o nga tamariki tane a Ihimaera, ka tohe atu ki oku tuakana, no ka whakangawaritia o raua ngakau; ka mutu ta raua tohe ki te whakamate i a au.

20. Nawai a, ka pouri o raua ngakau mo to raua hara, no ka tuohu iho i mua i toku aroaro, ka inoi mai kia whakarerea e ahau a raua mea i mahi ai raua ki a au.

21. A whakarerea noatia iho e ahau a raua mea katoa i mahia e raua, nana, ka whakahauhau atu ahau ki a raua kia inoi atu raua ki te Ariki, ki to raua Atua, kia murua o raua hara. A peratia ana e raua. Ka mutu ta raua inoi atu ki te Ariki, ka haere ano matou whaka-te-teneti o to matou papa.

22. A ka tae matou ki raro ki te teneti o to matou papa. Na, i muri iho i to matou taenga atu ko oku tuakana me te whare katoa o Ihimaera, ki raro ki te teneti o to matou papa, ka whakawhetai atu ratou ki te Ariki, ki to ratou Atua; ka mahia e ratou he patinga tapu he tahunga tinana ki a ia.

UPOKO 8.

1. Na, kua kohikohia e matou nga purapura o ia ahua o ia ahua, ia tu kereene, me nga hira hoki o nga hua rakau katoa.

2. A i toku papa e noho ana i te koraha, ka ki mai ia ki a matou, ka mea, Nana, kua moea tetahi moe e ahau; ara, kua kitea e ahau he kitenga.

3. A, no te mea i kite ai ahau e tika ana kia koa ahau i roto i te Ariki mo Niwhai, mo Hami ano hoki, ina hoki e tika ana toku whakaaro ko raua. he tokomaha ano hoki o o raua uri, ka whakaorangia.

4. Heoi, E Ramana raua ko Remuere, he nui noa atu toku wehi mo korua; no te mea, ki taku mahara i kite ahau i roto i taku moe i tetahi koraha pouri mokemoke.

5. Nawai a, ka kite ahau i tetahi tangata, he kakahu ma tona: a ka haere mai ia ka tu mai ki mua i taku aroaro.

6. Na, ka korero mai ia ki a au, ka ki mai kia aru ahau i a ia.

7. A i a au e aru ana i a ia, ka kite ahau i a au ano i roto i tetahi wahi pouri mokemoke.

8. He maha nga haora i haere ai ahau i roto i te pouritanga, muri iho ka timata ahau ka inoi ki te Ariki kia tohungia ahau e ia, kia rite ki ana tini mahi tohu.

9. A i muri i taku inoinga ki te Ariki, ka kite ahau i tetahi mara nui whakaharahara.

10. Na, ka kite ano ahau i tetahi rakau, nona nei nga hua e hiahia ai te tangata hei whakakoa mona.

11. Nawai a, ka haere atu ahau ka kai i tona hua; katahi ahau ka mohio he mea tino reka atu i era katoa i whakamatau ai ahau i mua. Ae ka kite hoki ahau he ma te hua, ma ake i nga ma katoa i kite ai ahau.

12. I a au e kai ana i te hua o taua rakau, ki tonu toku ngakau i te tino koa nui; no reira, ka hiahia ahau kia kai ano hoki toku hapu; no te mea i mohio ahau koia e matenuitia ana i runga i era atu hua rakau katoa.

13. A i a au e tiroiro ana, me kore ahau e kite i taku hapu, ka kite ahau i tetahi awa wai; e rere ana, e tata ana ki te rakau e kai nei ahau i ona hua.

14. A ka titiro ahau no hea ranei ia; a ka kite ahau i tona matapuna e tata atu ana; a i to reira matapuna ka kite ahau i to koutou whaea i a Haraia, ratou ko Hami ko Niwhai; a e tu ana ratou me te mea kahore o ratou mohio ki to ratou wahi e haere ai.

15. Na, ka tawhiri atu ahau ki a ratou; he nui ano hoki toku reo ki te mea atu ki a ratou. Haere mai ki a au, kia kai i te hua, e pai ake nei i era atu hua katoa.

16. Na, ka haere mai ratou ki a au, ka kai hoki i te hua.

17. A ka hiahia ahau ki a Ramana raua ko Remuere

kia haere mai kia kai ano hoki raua i te hua; no reira, ka titiro atu oku kanohi ki te matapuna o te awa wai me kore ahau e kite i a raua.

18. Nawai a, ka kite ahau i a raua, otira kihai raua i pai ki te haere mai ki a au.

19. A ka kite ano ahau i tetahi tokotoko rino. e maro ana i te tahataha o te awa wai, a takoto haere ana tae noa ki te rakau i tu ai ahau.

20. A ka kite ano hoki ahau i tetahi ara tika whaiti e ahui mai ana ra te tokotoko rino. tae noa ki te rakau i tu ai ahau; e ahui mai ana hoki ra te matapuna, tae atu ki tetahi mara nui whakaharahara, me te mea he ao.

21. A ka kite ano ahau i nga mano tini o nga tangata e kore nei e taea te tatau: he tokomaha o ratou e taruke mai ana kia tae ratou ki te ara e ahui ana ki te rakau i tu ai ahau.

22. Nawai a, haere mai ana ratou, timata ana te haere i te ara e ahui ana ki te rakau ra.

23. Na, ka pupu ake he kohu pouri; ae ra. he kohu nui whakaharahara o te pouritanga, no ka kotiti ke nga tangata i timata ai te haere ra taua ara, na, atiutiu ana ratou, ngaro noa iho.

24. Nawai a, ka kite ahau i etahi atu e taruke mai ana, a ka haere ratou ka mau ki te pito o te tokotoko rino; a taruke mai ana ratou i roto i te kohu pouri, me te mau tonu ki te tokotoko rino, a tae noa mai kai ana i te hua o te rakau.

25. Muri iho i ta ratou kainga i te hua o te rakau, ka tiroiro o ratou kanohi me te mea e whakama ana ratou.

26. A ka tiroiro oku kanohi ano hoki. na. he whare nui whakaharahara kei tera taha o te awa wai; e tu ana me te mea kei te takiwa noa iho ia kei runga ake i te whenua;

27. Ki tonu ano ia i te tangata, i te kaumatua raua tahi ko te tamariki, i te tane raua tahi ko te wahine; ko te ahua o o ratou kakahu he tino pai rawa; na, kei te tawai mai ratou me te tuhi mai ano o ratou matikara ki nga tangata kua tae nei, a e kai nei ano i te hua.

28. A i muri iho i ta ratou kainga i te hua ka whakama ratou i te hunga e tawai mai ana ki a ratou; na, ka taka atu ratou ki roto ki nga huarahi kua oti te whakakahore, a ngaro iho.

29. Kati, e kore ahau, a Niwhai, e korero i nga kupu katoa a toku papa.

30. Heoi kia potopoto te tuhituhinga, nana, ka kite ia i etahi atu mano e taruke mai ana; a ka haere mai ka mau ki te pito o te tokotoko rino; a taruke mai ana, me te mau tonu ano ki te tokotoko rino; tae ana tapapa iho a kai ana i te hua o te rakau.

31. Na, ka kite ano ia i etahi mano e whawha haere ana ki to ratou huarahi whaka-te-whare nui whakaharaha.

32. Nawai a, he tokomaha i paremo ki te rire o te matapuna; a he tokomaha ka ngaro i tona kitenga, haere noa ana ra nga ara ke.

33. Na, he nui te whakaminenga i tapoko ai ki roto ki taua whare ke. I muri iho i ta ratou tapokoranga ki roto ki taua whare, ka tuhi mai te matikara whakahi ki a au, ki te hunga hoki e kai nei i te hua; otira kahore matou i aro atu ki a ratou.

34. Ko nga kupu enei a toku papa: No te mea i taka atu te hunga katoa, i aro atu ki a ratou.

35. Na, kihai a Ramana raua ko Remuere i kai i te hua, e ki ana toku papa.

36. Na, i muri i te korerotanga a toku papa i nga kupu katoa o tana moe, ara, o tana kitenga, he maha hoki era, ka ki mai ia ki a matou, no enei mea i kite ai ia i roto i te kitenga, he nui rawa tona manukanukatanga ki a Ramana raua ko Remuere; ae ra, ka mataku ia kei akiritia atu raua i mua i te aroaro o te Ariki:

37. A i reira ka whakahauhau ia i a raua i runga i te aroha katoa o tetahi matua ngawari, kia whakarongo raua ki ana kupu me kore pea te Ariki e ngawari ki a raua, te akiri atu hoki i a raua; ae ra, kauwhau ana toku papa ki a raua.

38. A i muri iho i tana kauwhau ki a raua, me tana poropititanga hoki i nga mea maha ki a raua, ka whakahauhau ia i a raua kia puritia nga ture a te Ariki; na, ka mutu ana korero ki a raua.

UPOKO 9.

1. Na, i kite, i rongo, i korero, toku papa i enei mea katoa i a ia e noho ana i tetahi teneti, i te raorao o Remuere; me era atu mea maha, e kore nei e taea te tuhituhi ki runga ki enei papa.

2. Na, i te mea kua korero ahau mo enei papa, na, e hara enei i nga papa e tuhituhia ai e ahau ki runga te tino whakaaturanga mo toku iwi; ko nga papa hoki e tuhituhia ai e ahau nga korero mo toku iwi kua hua-ina e ahau ko Niwhai; no reira, ka karangatia aua papa ko nga papa a Niwhai, i muri i toku ake ingoa; waihoki, ko enei ano ka karangatia ko nga papa a Niwhai.

3. Ahakoa ra kua riro mai i a au he whakahaunga na te Ariki, kia mahia e ahau enei papa mo tenei take anake kia tuhituhia ko te whakaaturanga anake mo te mahi minita o toku iwi.

4. Ki runga i era atu papa e tika ana kia tuhituhia te whakaaturanga o nga kingitanga o nga kingi, me nga whawhai, me nga tautohetohenga o toku iwi; no konei ko te wahi nui o enei papa mo te mahi minita; a ko te wahi nui o era atu papa hei whakaatu i te kingitanga o nga kingi, me nga whawhai, me nga tautohetohenga o toku iwi.

5. No reira kua whakahau te Ariki ki a au kia hanga enei papa mo tetahi tikanga whakaaro nui i roto i a ia; ko taua tikanga kahore e marama i a au.

6. Engari te Ariki e mohio ana ki nga mea katoa no te timatanga iho ra ano; no reira ka oti i a ia he huarahi hei whakaoti i ana mahi katoa i waenganui i nga tamariki a te tangata; ta te mea kei a ia katoa te kaha e whakaritea ai ana kupu katoa. Koia ano tenei. Amine.

UPOKO 10.

1. Na, inaianei ka timata ahau a Niwhai ki te tuhi-tuhi i tetahi whakaaturanga ki runga ki enei papa, mo aku mahi, me toku kingitanga, me toku minitanga; no reira hei timatanga mo taku whakaaturanga, me korero e ahau etahi wahi o nga mea a toku papa, a oku tuakana ano hoki.

2. Ta te mea hoki, i te mutunga o te korerotanga a toku papa i nga kupu o tana moe me tana whakahau-hau hoki i a raua kia takare tonu, ka korero mai ia ki a raua mo nga Hurai,

3. I muri o to ratou whakangaromanga, ara o taua pa nui o Hiruharama, he tokomaha ano hoki e herehere atu ki Papurona, kia rite ki te wa e rite ai i te Ariki, ka hoki mai ano ratou; ae ra, ka whakahokia

mai ratou ki waho o te hereherenga; a i muri i te whakahokinga mai i a ratou ki waho o te hereherenga, ka riro ano i a ratou to ratou whenua tupu.

4. Ae ra, kia ono rau tau te wa o te mahuetanga atu o Hiruharama i toku papa, ka whakaarahia ake e te Ariki e te Atua he poropiti i waenganui i nga Hurai; koia. he Mihaia; ara, he Kai-whakaora mo te ao.

5. A ka korero ano hoki ia mo nga poropiti, ano te tokomaha o ratou i whakaatu mo enei mea, mo tenei Mihaia, i korerotia nei e ia, ara, tenei Kai-hoko o te ao.

6. No reira kei roto nga tangata katoa i te tikanga ngaro, i te tikanga taka, a e waiho tonu i reira ki te kore ratou e okioki ki tenei Kai-hoko.

7. Na, i korero ano ia mo tetahi poropiti era e haere mai i mua i te Mihaia, ki te whakapai i te huarahi o te Ariki:

8. Ae ra, me haere atu ia me karanga i te koraha, whakapaiâ te huarahi o te Ariki, whakatikaia ona ara; no te mea tena te tu na tetahi i waenganui i a koutou e kore nei e mohiotia e koutou; he nui atu tona mana i toku e kore ahau e tau hei wewete i te here o ona hu. Ka nui te korero a toku papa mo tenei mea.

9. A i ki mai toku papa ka rumaki ia ki Petapara, ki ko atu o Horano; i ki ano ia ka rumaki ia ki te wai; ae ra ka rumaki ia i te Mihaia ki te wai.

10. I muri i tana rumakanga i te Mihaia ki te wai, ka kite ia ka whakaatu hoki, na, kua rumakina e ia te Reme a te Atua, mana nei e tango atu nga hara o te ao.

11. Na, i muri i te korerotanga a toku papa i enei kupu, ka korero ia ki oku tuakana mo te rongo pai e kauwhautia ki waenganui i nga Hurai; mo te itinga haeretanga hoki o to nga Hurai whakapono. I muri i ta ratou whakamatenga i te Mihaia, e haere mai ai, a ka oti ia te whakamate, na, ka ara ake ia i te hunga mate, a ka whakakite i a ia ano ki nga Tauwi, he mea na te Wairua Tapu.

12. Ae ra, he nui nga korero a toku papa mo nga Tauwi, me te whare ano hoki o Iharaira, ka whakaritea ratou ki tetahi rakau oriwa, ka whatiwhatia nei ona manga, a ka whakamararatia atu nei ki runga ki te mata katoa o te whenua.

13. No reira, ka ki mai ia ka takoto nei te tikanga kia arahina tahitia tatou ki te whenua a te kupu whakaari hei whakaritenga i te kupu a te Ariki, ka whakamararatia tatou ki runga ki te mata katoa o te whenua.

14. Na, i muri i te whakamararatanga i te whare o Iharaira, ka huihuia mai ano ratou; ara, te tino kupu, hei muri atu i te rironga mai o te raneatanga o te Rongo Pai i nga Tauwiwi, ko nga manga tupu o te rakau oriwa, ara, nga toenga o te whare o Iharaira, ka honoa ratou, ara, ka tae mai ki te matauranga ki te Mihaia pono, ki to ratou Ariki, ki to ratou Kai-hoko.

15. Na, ko te ahua tenei o te reo i poropiti ai i kore-ro ai toku papa ki oku tuakana; a he maha hoki era atu mea, e kore ahau e tuhituhi ki roto ki tenei puka-puka; no te mea kua oti te tuhituhi e ahau nga mea katoa e pai ana ki ahau i roto i tera atu o aku puka-puka.

16. Na, ko enei mea katoa kua korerotia nei e ahau, i mahia i toku papa e noho teneti ana, i te raorao o Remuere.

17. Na, i muri iho i toku, i to Niwhai, rongonga i nga kupu katoa a toku papa, mo nga mea i kite ai ia i roto i tetahi kitenga; me nga mea hoki i korero ai ia i runga i te kaha o te Wairua Tapu; koia nei te kaha i riro mai i a ia i runga i te whakapono ki te Tama a te Atua; a ko te Tama hoki a te Atua te Mihaia e haere mai ai; na, ka hiahia ahau a Niwhai kia kite hoki ahau, kia rongu, kia mohio ki enei mea i runga i te kaha o te Wairua Tapu, koia nei te homaitanga o te Atua ki te hunga katoa e ata rapu ana i a ia, i nga wa onamata pera ano me o te wa i whakakite ai ia i a ia ano ki nga tamariki a te tangata;

18. Tuturu tonu hoki ia inanahi, inaianei, a ake ake tonu atu; a kua oti te huarahi te whakapai mo nga tangata katoa no te orokohanganga ra ano o te ao, ki te mea ka ripeneta ratou a ka haere mai ki a ia;

19. Ko ia hoki e ata rapu marire ana ka kite; a ka whakatuwheratia nga mea ngaro a te Atua ki a ratou e te kaha o te Wairua Tapu, pera ano i enei wa me nga wa onamata, a pera ano i nga wa onamata me nga wa e haere ake nei; waihoki ko te huarahi o te Ariki kotahi tonu te porowhita.

20. No konei ra, kia mahara, e te tangata, era koe e whakawakia mo nga mea katoa e meatia ai e koe.

21. No reira me he mea kua whai koe ki te mahi tutu i roto i nga ra o tou oranga, na, ka kitea koe e puke ana i te aroaro o te nohoanga whakawa o te Atua; a kahore he mea puke e kaha ana ki te noho

tahi ki te Atua; no reira ka maka atu koe mo ake tonu atu.

22. Na te Wairua Tapu i homai te mana kia korero-tia e ahau enei mea, a kauan e whakakahoretia.

UPOKO 11.

1. No te mea i muri i taku hiahiatanga kia mohio ki nga mea i kite ai toku papa, me taku whakapono hoki ki te kaha o te Ariki hei whakamohio i a au ki aua mea, na, i a au e noho ana me te mahara ano i roto i toku ngakau, ka kahakina ahau i roto i te Wairua o te Ariki, ae ra, ki tetahi maunga tiketike rawa, kihai nei ahau i kite noa i mua, kihai nei hoki i tu noa toku waewae ki runga.

2. A ka mea te Wairua ki a au, Nana, he aha tau e hiahia na?

3. Ka ki atu ahau, E hiahia ana ahau ki te matakitaki i nga mea i kite ai toku papa.

4. A ka ki mai te Wairua ki a au, E whakapono ana ranei koe ki to papa i kite ia i taua rakau i korero ai ia?

5. Ka ki atu ahau, Ae, e mohio ana koe kei te whakapono ahau ki nga kupu katoa a toku papa.

6. Ano, ka korero ahau i enei kupu, he nui to te Wairua reo ki te karanga, ki te mea, Ohana ki te Ariki, ki te Atua i runga rawa; ko te Atua hoki ia i runga i te ao katoa, ae ra, kei runga ake i te katoa: a ka koa koe, e Niwhai, no te mea e whakapono ana koe ki te Tama a te Atua i runga rawa; no reira ka matakitakina e koe nga mea i hiahia na koe.

7. Nana, ka hoatu tenei mea hei tohu ki a koe, ara, hei muri i tou matakitakinga i te rakau i hua ai te hua i kai ra tou papa, ka kite ano hoki koe i tetahi tangata e heke iho ana i roto i te rangi, ka kite rawa koe i a ia; muri iho i tou tirohanga i a ia, na, me whakaatu e koe ko te Tama ia a te Atua.

8. Nawai a, ka mea mai te Wairua ki a au, Titiro! a ka titiro atu ahau, na, he rakau; rite tonu ia ki te rakau i kite ai toku papa; tona ataahua he nui rawa atu; ae ra, he ataahua rawa i nga ataahuatanga ka-toatanga; me tona ma ano he ma rawa i to te hukarere e puhia haeretia ana.

9. A muri iho i taku kitenga i te rakau ra, ka mea atu ahau ki te Wairua, ka kite ahau kua whakakitea

mai ki a au e koe te rakau koia te mea utu nui i runga ake i te katoa.

10. A ka ki mai ia ki a au. He aha tau e hiahia na?

11. Na, ka mea atu ahau ki a ia, ko taku hiahia kia mohio ahau ki tona whakamaoritanga; i korero hoki ahau ki a ia me te mea he tangata e korero ana; no te mea i kite atu ahau he ahua tangata tona; ahakoa ra, i mohio ahau ko te Wairua ia o te Ariki; a ka korero mai ia ki a au ano he tangata e korero ana ki te tangata.

12. Nawai a, ka mea mai ia ki a au, Titiro! ka titiro atu ahau kia kite i a ia, na, kahore ia i kitea; kua riro atu hoki i toku aroaro.

13. Nawai a, ka titiro atu ahau, na, ka kite i te pa nui o Hiruharama, me era atu pa hoki. A ka kite ahau i te pa o Nahareta; ka kitea hoki e ahau i roto i te pa o Nahareta he puhi, ataahua rawa, ma tonu ia.

14. Na, ka kite ahau i nga rangi e tuwhera ana; a ka heke iho tetahi anahera a tu mai ana i mua i toku aroaro; ka mea mai ia, E Niwhai, he aha tau e titiro na?

15. A ka ki atu ahau ki a ia, he puhi, ataahua rawa, ma rawa i era atu puhi katoa.

16. Na, ka mea mai ia ki a au, E mohio ana ranei koe ki te whakaitinga a te Atua?

17. Ka ki atu ahau ki a ia, kei te mohio ahau e aroha ana ia ki ana tamariki; otira, kahore ahau e mohio ki te tikanga o nga mea katoa.

18. Na, ka ki mai ia ki a au, Nana, ko te puhi e kite na koe, ko te whaea ia o te Tama a te Atua, ki to te kikokiko ritenga.

19. A ka kite ahau, na, ka kawea Wairuatia atu ia; a muri iho i tona kawenga Wairuatanga atu mo tetahi wa, ka ki mai te anahera ki a au, ka mea, Titiro!

20. A ka titiro atu ahau, ka kite ano i te puhi, e oko-oko ana i tetahi tamaiti.

21. A ka mea mai te anahera ki a au, Na, te Reme a te Atua, ae ra, te Tama a te Atua Ora Tonu! E mohio ana ranei koe ki te tikanga o te rakau i kite ai tou papa?

22. Ka whakahokia e ahau ki a ia, ka mea, Ae, ko te aroha ia o te Atua e riringi i a ia ano ki roto ki nga ngakau o nga tamariki a te tangata; a, ko te mea ia e matea nuitia ana i nga mea katoa.

23. A ka mea mai ia ki a au, Ae ra, me te mea pai rawa atu hoki hei whakakoa mo te wairua.

24. Muri iho i tana kiana mai i enei kupu, ka ki mai ano ia ki a au, Titiro! ka titiro atu ahau, na, ka kitea te Tama a te Atua e haere ana i waenganui i nga tamariki a te tangata; ka kite ahau i nga tangata tokomaha e tapapa iho ana ki ona waewae koropiko ana ki a ia.

25. Nawai a, ka kite ahau ko te tokotoko rino i kite ai toku papa, ko te kupu ia a te Atua, e takoto haere ana ki te matapuna o nga wai ora, ara, ki te rakau o te ora; ko aua wai ra, hei ritenga mo te aroha o te Atua; ka kite hoki ahau ko te rakau o te ora hei ritenga ano ia mo te aroha o te Atua.

26. Ka ki mai ano te anahera ki a au, Titiro, tirohia te whakaitinga a te Atua!

27. A, ka titiro ahau, na, ka kite i te Kai-hoko o te ao, ko ia nei i korerotia e toku papa; a ka kite ano i hoki ahau i te poropiti mana nei e whakapai te huarahi i mua i a ia. Na, ka haere atu te Reme a te Atua ka rumakina e ia; muri iho i tona rumakanga, ka kite ahau i nga rangi e tuwhera ana, me te Wairua Tapu e heke iho ana i te rangi, a, noho ana ki runga ki a ia me he kukupa.

28. A ka titiro ahau, na, ka mahi haere ia ki te iwi, i runga i te kaha, me te kororia nui; ka oti ano nga mano te huihui mai ki te whakarongo ki a ia; na, ka kite ahau ka maka atu ia e ratou i roto i a ratou.

29. Ka kite hoki ahau i era atu tangata kotahi tekau ma rua e aru ana i a ia. Nawai a, ka kahakina Wairuatia atu ratou i mua i toku tirohanga, te kitea e ahau.

30. Nawai a, ka ki mai ano te anahera ki a au, ka mea, Titiro! Ka titiro atu ahau, na, ka kite ahau i nga rangi ka tuwhera ano me taku kite ano i nga anahera e heke iho ana ki runga ki nga tamariki a te tangata; a ka mahi ki a ratou.

31. A ka ki mai ano ia ki a au, ka mea, Titiro! Ka titiro ahau, a ka kite i te Reme a te Atua e haere ana i waenganui i nga tamariki a te tangata. A ka kite ano ahau i nga mano tini o nga tangata e turoro ana, e mamae ana i nga mate katoa, i nga rewera, me nga wairua poke; a na te anahera i korero mai, i whakatu mai enei mea katoa ki a au. A, ka whakaorangia ratou e te mana o te Reme a te Atua; ka peia hoki nga rewera ki waho me nga wairua poke.

32. Nawai a, ka ki mai ano te anahera ki a au, ka mea, Titiro! Ka titiro atu ahau ka kite i te Reme a te Atua kua mau i te iwi; ae ra, te Tama a te Atua ora tonu kua whakawakia e te ao; na, kua kite ahau a ka whakaaturia.

33. A ka kite ahau a Niwhai kua whakairia ia ki runga ki te ripeka, kua whakamatea mo nga hara o te ao.

34. I muri i tona whakamatenga, ka kite ahau i nga mano tini o te ao ka oti te huihui ki te whawhai ki nga apotoro a te Reme; i karangatia peneitia hoki te tekau ma rua e te anahera o te Ariki.

35. Na, kua oti nga mano tini o te ao te huihui; a ka kite ahau i a ratou kei roto i tetahi whare nui whakaharahara, e rite ana ki te whare i kite ai toku papa! Na, ka ki mai ano te anahera a te Ariki ki a au, ka mea, Na, te ao, me to reira matauranga; ae ra, na, te whare o Iharaira kua huihui ki te whawhai ki nga apotoro tekau ma rua a te Reme.

36. Na, i kite ahau a ka whakaatu hoki ko te whare nui whakaharahara ko te whakapehapeha ia o te ao; na, kua hinga ia; he rahi ano hoki tona hinganga. Na, ka mea mai ano te anahera o te Ariki ki a au, ka mea, Ka penei ano te whakangaromanga o nga iwi katoa, o nga hapu, o nga reo, o nga huihuinga tangata e whawhai ana ki nga apotoro tekau ma rua a te Reme.

UPOKO 12.

1. Nawai a, ka ki mai te anahera ki a au, Titiro, tirohia o uri, me nga uri o o tuakana! Na, ka titiro ahau ka kite i te whenua a te kupu whakaari; a ka kite i nga whakaminenga tangata, ae ra, me te mea kei te onepu o te moana te tokomahatanga.

2. A ka kite ahau i nga whakaminenga e huihui ana ki te whawhai, tetahi ki tetahi; ka kite ano hoki ahau i nga pakanga i nga rongo pakanga, a he nui te parekura ki te hoari i waenganui i toku iwi.

3. Nawai a, ka kite ahau i nga whakatupuranga maha ka pahure atu, ka rite ki te ahua o nga pakanga me nga tautohetohenga i runga i te whenua; na, ka kite ahau he maha nga pa, ae ra, kihai nei i tatauria e ahau.

4. Na, ka kite ahau he kohu pouri i runga i te mata o te whenua a te kupu whakaari; ka kite ahau i nga

uira, a i rongo ahau i nga whaitiri, me nga ru, me nga tu turituri katoa; a ka kite ahau i te whenua me nga kohatu ka tuwherawhera; na, ka kite ahau i nga maunga e takataka ana kongakonga noa ana; a ka kite ano ahau i nga mania o te whenua, kua pakaru; a ka kite ahau he maha nga pa kua toremi iho; ka kite ano ahau he maha kua wera i te ahi; a ka kite ano ahau he maha kua hinga ki te whenua i tona ngaueuetanga.

5. Na, i muri i taku kitenga i enei mea ka kite ahau i te kohu pouri ka pahemo atu i runga i te mata o te whenua; nana, ka kite ahau i nga whakaminenga tangata kua hinga, no te mea he nui he whakamataku rawa nga whakawakanga a te Ariki.

6. A ka kite ahau i nga rangi ka tuwhera, me te Reme a te Atua e heke iho ana i te rangi; na, ka haere iho ia ka whakakite i a ia ki a ratou.

7. Na, ka kite ahau ka whakaatu, ka tau te Wairua Tapu ki runga ki etahi atu kotahi tekau ma rua; na, he mea whakarite e te Atua, a, he mea whiriwhiri.

8. A ka korero mai te anahera ki a au, ka mea, Na, nga apotoro tekau ma rua a te Reme, he mea whiriwhiri hei mahi ki ou uri.

9. Na, ka ki mai ia ki a au, E mahara ana ranei koe ki nga apotoro tekau ma rua a te Reme? Na, ko te hunga ratou mana e whakawa nga hapu tekau ma rua o Iharaira; no reira, ko nga minita kotahi tekau ma rua o ou uri ka whakawakia e ratou, no te mea no te whare koutou o Iharaira.

10. Na, ko enei minita tekau ma rua e kite na koe. ma ratou e whakawa ou uri, nana, he tika ano ratou ake ake; no te mea na to ratou whakapono ki te Reme a te Atua, ko o ratou kakahu he mea whakama i roto i ona toto.

11. A, ka ki mai te anahera ki a au, Titiro! Na, ka titiro atu ahau, a ka kite e toru nga whakatupuranga ka pahemo atu i runga i te tika; a ko o ratou kakahu he ma, ae ra, rite tonu ki te Reme a te Atua. Na, ka ki mai te anahera ki a au, Ko enei i whakamakia ki roto i nga toto o te Reme, he mea na to ratou whakapono ki a ia.

12. A he tokomaha hoki o te tuawha o nga whakatupuranga ka kitea e ahau e Niwhai i pahemo atu i runga i te tika.

13. Nana, ka kite ano ahau i nga whakaminenga o te whenua kua oti te huihui.

14. A, ka ki mai te anahera ki a au, Titiro ki ou uri, me nga uri o ou tuakana.

15. Na, ka titiro atu ahau ka kite i nga tangata o oku uri ka oti te huihui ki roto i nga whakaminenga hei tatauranga atu ki nga uri a oku tuakana; na, ka huihui tahi ratou ki te whawhai.

16. A, ka ki mai te anahera ki a au, ka mea, Nana, te matapuna o te wai poke i kite na to papa; ae ra, te awa i korero ai ia; me te hohonu hoki o reira ko te hohonu ia o te reinga;

17. Na, ko te kuhu o te pouritanga koia nga whakamatautauranga a te rewera, nana i whakakapo nga kanohi, nana i whakapakeke nga ngakau o nga tamariki a te tangata, me te arahi ano i a ratou ki roto ki nga huarahi wharahi, a ka mate ratou, a ka ngaro;

18. A te whare nui whakaharahara i kite ai to papa he whakaaro horihori noa iho, me te whakapehapeha o nga tamariki a te tangata. A he tawha nui whakaharahara nana i wehe ratou, ae ra, koia ano te kupu o te tika a te Atua Ora Tonu, me te Mihaia ano koia nei te Reme a te Atua, i whakaaturia nei e te Wairua Tapu no te timatanga o te ao a mohoa noa nei mo naiane i ano hoki a ake, ake, ake.

19. Na, i te mea e korero ana te anahera i enei kupu, ka titiro ahau a ka kite i nga uri o oku tuakana e whawhai ana ki oku uri, rite tonu ki te kupu a te anahera; a no te whakapehapeha o oku uri me nga whakamatautauranga a te rewera ka kite ahau ka taea nga tangata o oku uri e nga uri o oku tuakana.

20. Nana, ka titiro ahau a ka kite i nga tangata o nga uri o oku tuakana, kua hinga i a ratou oku uri; na, ka haere topu atu ratou i runga i te mata o te whenua.

21. A ka kite ahau kua huihui ngatahi ratou he mano tini; a ka kite ahau i nga pakanga me nga rongo pakanga i waenganui i a ratou; a i runga i nga pakanga me nga rongo pakanga ka kite ahau he maha nga whakatupuranga i mate atu.

22. Na, ka ki mai te anahera ki a au, Nana, era e iti haere te whakapono o enei.

23. A ka kite ahau i muri i te itinga haeretanga o to ratou whakapono, na, kua meinga ratou he iwi parauri, he iwi weriweri, he iwi poke hoki, ki tonu i te mangere me nga mea whakarihariha katoa.

UPOKO 13.

1. Nana, ka korero mai te anahera ki a au, ka mea, Titiro! Na, ka titiro atu ahau a ka kite i nga iwi maha me nga kingitanga.

2. Na, ka mea mai te anahera ki a au. He aha tau e kite nei? Na, ka mea atu ahau ka kite ahau i nga iwi maha me nga kingitanga.

3. A, ka ki mai ia ki a au, Koia nei nga iwi me nga kingitanga o nga Tauwiwi.

4. Na ka kite ahau i roto i nga iwi o nga Tauwiwi i te turanga o tetahi hahi nui.

5. A ka ki mai te anahera ki a au, Titiro atu ki te turanga o tetahi hahi, ko te mea whakarihariha ia i runga ake i era atu hahi katoa, ko te mea ano ia e whakamate ana i te hunga tapu o te Atua, ae ra, e whakamamae ana i a ratou e herehere iho ana e ioka ana i a ratou ki tetahi ioka rino, me te whakarau iho i a ratou ki roto ki te hereherenga.

6. Nana, ka titiro atu ahau ki taua hahi nui whakarahara; na, ka kite ahau i te rewera ko ia tona putake.

7. A, ka kite ano ahau i te koura, i te hiriwa, i nga hiraka, i nga kahu whero rawa, i te rinena miro pai, me nga kakahu utu nui o ia tu, o ia tu; a he maha nga wahine puremu i kite ai ahau.

8. Na, ka ki mai te anahera ki a au, ka mea, Nana, te koura, te hiriwa, me nga hiraka, me nga kahu whero rawa, me nga rinena papai, me nga kakahu utu nui, me nga wahine puremu, koia te hiahia o taua hahi nui whakarihariha.

9. Na, waihoki mo te whakapatipati a te ao ka whakamatea e ratou te hunga tapu a te Atua, a ka whakaraua iho ratou ki te hereherenga.

10. Nana, ka titiro atu ahau ka kite i nga wai maha; na, ka wehewehea nga Tauwiwi e aua wai i nga uri o oku tuakana.

11. A, ka ki mai te anahera ki a au, nana kei runga te riri a te Atua i nga uri o o tuakana.

12. Na, ka titiro ahau ka kite i tetahi tangata i roto i nga Tauwiwi e wehea ana e nga wai maha i nga uri o oku tuakana: na, ka titiro atu ahau ki te Wairua o te Atua, i heke iho a mahi ana ki runga ki taua tangata; na, ka haere atu ia i runga i nga wai maha ki nga uri o oku tuakana ki te whenua i whakaaria mai.

13. Na, ka titiro atu ahau ki te Wairua o te Atua, na, ka mahi ki runga ki era atu Tauwi; a ka haere atu ratou i roto i te hereherenga, ki runga ki nga wai maha.

14. Nawai a, ka kite ahau i nga whakaminenga maha o nga Tauwi i runga i te whenua i whakaaria; nana, ka kite ahau i te riri o te Atua, kei runga kei nga uri o oku tuakana; na, ka whakamararatia atu ratou i te aroaro o nga Tauwi, ka whakamatea.

15. Na, ka kite ahau i te Wairua o te Ariki kei runga ia i nga Tauwi; a ka kake ratou, ka riro mai i a ratou te whenua hei kainga tupu; na, ka titiro atu ahau, na, he ma ratou he purotu rawa he ataahua pe nei ano me toku iwi i mua atu i to ratou whakamata-tenga.

16. Nawai a, ka kitea ahau, a Niwhai, ko nga Tauwi kua riro atu nei ki waho o te hereherenga ka whakaiti i a ratou ano ki te aroaro o te Ariki; a i a ratou te kaha o te Ariki;

17. Na, ka kite ahau ko o ratou matua Tauwi kua huihui mai ki runga ki nga wai, ki te tuawhenua hoki hei tatauranga atu ki a ratou;

18. A, ka kite ahau ko te kaha o te Atua i a ratou, a, ko te riri o te Atua i runga i te hunga katoa kua huihui tahi nei ki te whawhai ki a ratou.

19. Na, ka kite ahau, a Niwhai, i nga Tauwi kua riro atu nei i roto i te hereherenga, na te kaha o te Atua i whakaputaina ai ratou ki waho i nga ringa-ringa o era atu iwi katoa.

20. Nana, ka kite ahau, a Niwhai, i a ratou kua kake i runga i te whenua; a ka kite ahau i tetahi pukapuka i mauria atu ki waenganui i a ratou.

21. Na, ka ki mai te anahera ki a au, E mohio ana ranei koe ki te tikanga o te pukapuka?

22. Na, ka mea atu ahau ki a ia, Kahore ahau e mohio.

23. A ka mea mai ia, Nana, i puta mai ia ki waho i te mangai o tetahi Hurai: na, ka kitea e ahau, e Niwhai; na, ka ki mai tera ki a au, Ko te pukapuka e kite atu na koe, ko te tuhituhinga ia a nga Hurai, kei reira nei nga kawenata a te Ariki kua kawenatatia e ia ki te whare o Iharaira; a kei reira hoki he maha nga poropititanga a nga poropiti tapu; a e rite ana te tuhituhinga ki nga tuhituhinga kua tuhituhia nei ki nga papa parahi, engari kahore i rite te maha; ahakoa

ra kei reira nga kawenata a te Ariki kua kawenatatia e ia ki te whare o Iharaira; no reira, he nui te painga ki nga Tauwiwi.

24. Na, ka ki mai te anahera a te Ariki ki a au, Kua kite na koe i puta mai te pukapuka i te mangai o tetahi Hurai; na, i tona putanga mai i te mangai o tetahi Hurai, kei reira te maramatanga o te rongo pai o te Ariki, koia tenei i whakaaturia nei e nga apotoro kotahi tekau ma rua; a ka whakaatu ratou rite tonu ki te pono i roto nei i te Reme a te Atua;

25. No reira, ko enei mea ka puta atu i nga Hurai i runga i te tika ki nga Tauwiwi rite tonu ki te pono i roto i te Atua.

26. A i muri i to ratou putanga atu i nga Hurai ki nga Tauwiwi, he mea na te ringaringa o nga apotoro tekau ma rua a te Reme, na, ka kite koe i te turanga o tetahi hahi nui whakarihahiha, he mea whakarihahiha rawa atu i era atu hahi katoa; no te mea kua tangohia atu e ratou i te rongo pai a te Reme he maha nga wahi marama, wahi tino utu nui; me nga kawenata maha hoki o te Ariki kua tangohia atu e ratou:

27. Na, ko tenei katoa kua mahia e ratou hei whakaputa ke i nga huarahi tika o te Ariki; kia whakamatapo ai ratou i nga kanohi, kia whakapakeke ai ratou i nga ngakau o nga tamariki a te tangata;

28. No konei ra, ka kite koe i muri i te rironga atu o te pukapuka i roto i nga ringaringa o te hahi nui whakarihahiha, na, he maha nga mea marama utu nui kua tangohia i roto i te pukapuka, koia nei te pukapuka a te Reme a te Atua;

29. I muri i te tangohanga atu o enei mea marama mea pai whakaharahara, na, ka tukua atu ia ki nga iwi katoa o nga Tauwiwi; a i muri i te tukunga atu ki nga iwi katoa o nga Tauwiwi, ae ra, tae rawa atu ki tawahi o nga wai maha kua kite na koe ratou ko nga Tauwiwi kua riro atu nei ki waho o te hereherenga; na, ka kite koe no te maha o nga mea marama, pai, whakaharahara, kua tangohia nei i roto i te pukapuka, marama ana ki te whakaaro o nga tamariki a te tangata, rite tonu nei ki te maramatanga i roto i te Reme a te Atua; na, no enei mea kua tangohia i roto i te rongo pai a te Reme, nui atu nga tangata e tutuki ana, ae ra, no ka whai kaha nui a Hatana ki runga i a ratou;

30. Ahakoa ra ka kite koe i nga Tauwiwi kua puta mai ki waho o te hereherenga, a kua hapaiinga ake

e te kaha o te Atua ki runga ake i era atu iwi katoa i runga i te mata o te whenua, i whiriwhiria i runga ake i era atu whenua katoa, ko te whenua ia i kawenata ai te Ariki te Atua ki tou matua kia riro i ona iwi hei whenua tupu, no konei ra ka kite koe e kore te Ariki te Atua e tuku kia whakangaromia ka-toatia e nga Tauwi te hanumitanga o ou uri, i waenganui i ou tuakana;

31. E kore ano hoki ia e tuku kia whakangaromia e nga Tauwi te uri o o tuakana;

32. E kore ano hoki te Ariki te Atua e tuku i nga Tauwi kia noho tonu, a ake ake ake i roto i taua wahi whakamataku rawa o te kapotanga, e kite nei koe kei roto ratou, he mea no te kaiponuhanga o nga wahi marama tino utu nui o te rongo pai a te Reme e taua hahi whakarihariha kua kite nei koe i tona hanganga.

33. No reira, e ai ta te Reme a te Atua, ka mahi tohu ahau ki nga Tauwi, a ka tirohia nga morehu o te Whare o Iharaira i runga i te whakawakanga nui.

34. Nawai a, ka korero mai te anahera a te Ariki ki a au, ka mea, Nana, e ai ta te Reme a te Atua hei muri i taku tirohanga i te morehu o te whare o Iharaira, a ko tenei morehu e korero nei ahau ko nga uri o tou papa; na, hei muri i taku tirohanga i a ratou i runga i te whakawakanga, me taku whakawhiunga i a ratou, he mea na te ringaringa o nga Tauwi; a hei muri hoki i te tutukinga o nga Tauwi he mea no nga wahi tino marama utu nui o te rongo pai a te Reme, i kaiponuhia nei e taua hahi whakarihariha koia nei te whaea o nga wahine puremu, e ai ta te Reme; na, ka aroha ahau ki nga Tauwi i taua ra, no ka mauria atu e ahau ki a ratou i runga i toku ake kaha, he wahi nui o taku rongo pai, koia he marama rawa he utu nui, e ai ta te Reme;

35. No te mea hoki, ka whakakite ahau i a au ano ki ou uri, e ai ta te Reme, a ka tuhituhia e ratou nga mea maha e minitatia ai e ahau ki a ratou, koia nei he marama he mea utu nui; a hei muri i te whakangaromanga o ou uri, me te itinga haeretanga o o ratou whakapono, me o te uri ano hoki o ou tuakana; nana, ko enei mea ka hunaina, kia puta mai ki nga Tauwi i runga i te homaitanga me te mana o te Reme;

36. Na, i roto i enei mea ka tuhituhia taku rongo pai, me taku kohatu me taku whakaoranga, e ai ta te Reme;

37. A ka koa te hunga e rapu ana ki te whakaputa i

toku Hiona i taua ra, ka riro mai hoki, i a ratou te homaitanga me te kaha o te Wairua Tapu: a ki te u tonu ratou tae noa ki te mutunga, ka whakateititia ake ratou, a te ra whakamutunga, a ka whakaorangia ki roto ki te kingitanga mutunga kore a te Reme; a ko ia e panui ana i te rongo mau, ae ra, i nga rongo whakahari nui, na, ano te ataahua o ratou i runga i nga maunga.

38. Nawai a, ka kite ahau i te morehu o nga uri o oku tuakana, me te pukapuka hoki a te Reme a te Atua, i puta mai ra i te mangai o te Hurai, ka puta mai i nga Tauwi ki te morehu o nga uri o oku tuakana,

39. I muri i te putanga mai ki a ratou, ka kite ahau i era atu pukapuka, i puta mai nei i runga i te kaha o te Reme, i nga Tauwi ki a ratou, a ka whakaae nga Tauwi, me te morehu o nga uri o oku tuakana, me nga Hurai hoki kua whakamaratia nei ki runga i te mata katoa o te whenua, ki nga tuhituhinga a nga poropiti ratou ko nga apotoro kotahi tekau ma rua a te Reme e pono ana.

40. Na ka korero mai te anahera ki a au, ka mea, Ma enei tuhituhinga whakamutunga i kite nei koe i waenganui i nga Tauwi e whakapumau te pono o te mea tuatahi, koia i puta mai i nga apotoro kotahi tekau ma rua a te Reme, a ka whakaatu i nga mea marama mea utu nui i tangohia atu nei i a ratou; a ka whakamohiohia nga hapu, nga reo, nga iwi, ki te Reme a te Atua ko ia te Tama a te Matua ora tonu me te Kai-whakaora o te ao; a me haere katoa mai ano hoki nga tangata ki a ia, ki te kore e kore ratou e whakaorangia;

41. Me haere mai ratou kia rite ki nga kupu e whakapumautia ai e te mangai o te Reme: a ko nga kupu a te Reme ka whakaaturia ki roto ki nga tuhituhinga a o uri, pera ano hoki ki roto i nga tuhituhinga a nga apotoro kotahi tekau ma rua a te Reme: no reira ka whakapaumautia nga mea e rua kia kotahi; no te mea kotahi ano Atua, kotahi ano Hepara i runga i te ao katoa;

42. A ka puta mai te wa ka whakakite ia i a ia ano ki nga iwi katoa, ki nga Hurai, me nga Tauwi ano hoki; a hei muri i tana whakakitenga i a ia ano ki nga Hurai ki nga Tauwi ano hoki, ko reira ia whakakite ai i a ia ano ki nga Tauwi, ki nga Hurai ano hoki, a ko o muri ka meinga ki mua, ko o mua ka meinga ki muri.

UPOKO 14.

1. A tenei ake, ki te whakarongo nga Tauwi ki te Reme a te Atua i taua ra e whakaatu ai ia i a ia ano ki a ratou i runga i te kupu, i te mana, i te mahi pu ano hoki, no ka tangohia atu o ratou tutukitanga waewae,

2. A ki te kore ratou e whakapakeke i o ratou ngakau ki te Reme a te Atua, na, ka taua ngatahitia ratou me nga uri o tou papa; ae ra, ka taua ngatahitia ratou me te whare o Iharaira; a hei iwi hari ratou, i runga i te whenua a te kupu whakaari, a ake ake ake: a kore atu o ratou whakahekenga iho ki roto ki te hereherenga; e kore ano hoki te whare o Iharaira e whakapouautia i nga wa e takoto ake nei.

3. A, ko taua poka nui kua keria nei mo ratou e taua hahi nui whakarihariha i hanga nei e te rewera ratou ko ana tamariki, kia arahina iho e ia nga wairua o te tangata ki te reinga; ae ra, ko taua poka nui kua keria nei hei whakangaromanga mo te tangata, tera e whakakia ki te hunga nana nei i keria, no ka whakangaromia rawatia ratou, e ai ta te Reme a te Atua; ehara i te whakangaromanga o te wairua, engari tona mangananga ki roto ki taua reinga mutunga kore;

4. Ta te mea, na, rite tonu tenei ki te hereherenga a te rewera, rite tonu ano hoki ki ta te Atua tika mo te hunga e mahi ana i nga mahi tutu me nga mahi whakarihariha ki tona aroaro.

5. Nawai a, ka ki mai te anahera ki a au, ki a Niwhai, ka mea. Kua kite koe, ki te mea ka ripenata nga Tauwi, ka pai te tukunga iho ki a ratou; a e mohio ana ano koe ki nga kawenata a te Ariki ki te whare o Iharaira; kua rongu hoki koe, na, te tangata e kore e ripenata ka meinga kia mate;

6. No reira, aue te mate mo nga Tauwi mehemea ka whakapakeketia e ratou o ratou ngakau ki te Reme a te Atua;

7. Ka puta mai te wa, e ai ta te Reme a te Atua. Ka mahia e ahau he mahi nui whakamiharo i waenganui i nga tamariki a te tangata; he mahi pumau tonu ki tenei taha, ki tera taha ranei: ara, hei whakatahurianga mai i a ratou ki te rongu mau me te ora tonu, hei tukunga atu ranei i a ratou ki te pakeketanga o o ratou ngakau me te kapotanga o o ratou whakaaro, no ka whakaraua iho ratou ki roto ki te hereherenga, ki te whakangaromanga ano hoki, mo te tinana raua ko

te wairua, rite tonu ki te hereherenga a te rewera, kua korerotia nei e ahau.

8. Ano ka oti enei kupu te korero e te anahera, ka mea mai ia ki a au, E mahara ana ranei koe ki nga kawenata a te Matua ki te whare o Iharaira? Ka ki atu ahau ki a ia, Ae.

9. A ka ki mai ia ki a au, Titiro, tirohia te hahi nui whakarihariha, koia nei te whaea o nga whakarihariha, ko tona turanga ko te rewera.

10. A ka ki mai ano ia ki a au, Nana, e rua tonu nga hahi; tetahi ko te hahi a te Reme a te Atua, tetahi ko te hahi a te rewera; no reira, te tangata ehara nei i te hahi a te Reme a te Atua, no taua hahi nui ia koia nei te whaea o nga whakarihariha; te wahine puremu o te ao katoa.

11. Nawai a, ka titiro atu ahau, a ka kite i te wahine puremu o te ao katoa, e noho ana ia i runga i nga wai maha; a i a ia te mana i runga i te ao katoa, i waenganui i nga iwi katoa, i nga hapu, i nga reo, i nga huihuinga tangata.

12. A ka kite ano hoki ahau i te hahi o te Reme a te Atua, he torutoru nei ratou no nga mahi tutu me nga mahi whakarihariha a te wahine puremu e noho ana i runga i nga wai maha; otira, ka kite ahau ko te hahi a te Reme, ko ia te hunga tapu a te Atua, kei runga hoki ratou i te mata katoa o te whenua, a he itiiti nei o ratou kainga i runga i te mata o te whenua no te mahi tutu a te wahine puremu i kite ai ahau.

13. Na, i kite ahau ka huihuia e te whaea o nga whakarihariha nga mano tini i runga i te mata o te whenua katoa, i waenganui i nga iwi katoa o nga Tauwi, ki te whawhai ki te Reme a te Atua.

14. Nawai a, ka kite ahau, a Niwhai, i te kaha o te Reme a te Atua, ka heke iho ia ki runga ki te hunga tapu o te hahi a te Reme, ki te iwi kawenata ano hoki a te Ariki, e noho marara ana i runga i te mata katoa o te whenua; na, o ratou mea whawhai ko te tika, me te kaha o te Atua i runga i te kororia nui.

15. Nawai a, ka kite ahau kua ringihia te riri a te Atua ki runga ki te hahi nui whakarihariha, no ka tupu nga pakanga me nga rongu pakanga i roto i nga iwi katoa me nga hapu o te ao.

16. A i nga pakanga me nga rongu pakanga e timata ana i roto i nga iwi katoa o te whaea o nga whakarihariha, ka ki mai te anahera ki a au, ka mea, Nana, kei

runga i te whaea o nga wahine puremu te riri a te Atua; na, ka kite koe i enei mea katoa:

17. Ano ka puta mai te ra e ringihia ai te riri a te Atua ki runga ki te whaea o nga wahine puremu ko ia nei te hahi whakarihariha o te ao katoa, ko tona turanga hoki ko te rewera, ko reira, ko a taua ra, e timata ai te mahi a te Matua hei whakapai i te huarahi e whakaritea ai ana kawenata, i kawenata ai ia ki tona iwi o te whare o Iharaira.

18. Na, ka ki mai te anahera ki a au, ka mea, Titiro!

19. Ka titiro ahau, na, ka kite i tetahi tangata, he kakahu ma tona;

20. A ka ki mai te anahera ki a au, Nana, ko tetahi o nga apotoro tekau ma rua a te Reme!

21. Na, mana e kite, mana hoki e tuhituhi te toenga o enei mea; ae, me nga mea maha kua rite nei:

22. Mana ano hoki e tuhituhi mo te whakamutunga o te ao;

23. No reira, he tika he pono nga mea e tuhituhia e ia; na, kua tuhituhia aua mea ki roto ki taua pukapuka i kite ai koe e puta mai ana i te mangai o te Hurai; a i te putanga mai o aua mea i te mangai o te Hurai, ara, i te putanga mai o taua pukapuka i te mangai o te Hurai, e marama ana, e nanu kore ana, e tino utu nui ana, e ngawari ana ano hoki ki te whakaaro a te tengata nga mea kua oti nei te tuhituhi.

24. Na, ko nga mea i tuhituhia ai e tenei apotoro a te Reme koia he maha o nga mea i kite ra koe; a ko te toenga ka kitea e koe;

25. Heoi ko nga mea e kite ai koe a muri nei, auaka e tuhituhia; no te mea kua whakaritea e te Ariki e te Atua te apotoro a te Reme hei kai tuhituhi i aua mea.

26. A ko era atu tangata i mua kua whakaaturia e ia nga mea katoa ki a ratou; a ka oti te tuhituhi e ratou he mea hoki ka oti te hiri kia puta mai ki te whare o Iharaira i runga i te tika, i te wa e rite ai i te Ariki rite tonu ki te pono i roto i te Reme.

27. A, i rongo ahau, a Niwhai, ka whakaatu hoki, ki ta te kupu a te anahera ko Hoani te ingoa o te apotoro a te Reme.

28. Nana, kua kiia ahau, a Niwhai, kia kauaka ahau e tuhituhi i te toenga o nga mea i kite ai i rongo ai ahau; no reira kati ano he tuhituhinga maku ko nga mea kua oti nei i a au te tuhituhi; a kua tuhituhia ko te wahi iti anake o nga mea i kite ai ahau.

29. A, tenei ahau te whakaatu nei, kua kite ahau i nga mea i kite ai toku papa, a na te anahera hoki a te Ariki i whakaatu mai ki a au.

30. Na, hei konei mutu ai aku korero mo nga mea i kite ai ahau, i a au i kahakina Wairuatia atu: na, ahakoa kahore i tuhituhia katoatia nga mea i kite ai ahau, e pono ana te wahi kua oti nei i a au te tuhituhi. A koia ano tenei. Amine.

UPOKO 15.

1. Na, i muri i toku, i to Niwhai, kawenga atu i rōto i te Wairua, me taku kitenga i enei mea katoa, ka hoki ahau ki te teneti o toku papa.

2. A ka kite ahau i oku tuakana, e tautohetohe ana tetahi ki tetahi, mo nga mea i korerotia e toku papa ki a ratou;

3. He pono hoki he maha nga mea nunui i korero ai ia ki a ratou, e uaua ana ki te whakaaro, ki te kahore te tangata e uiui ake ki te Atua; a e pakeke ana o ratou ngakau koia ratou i kore ai e titiro atu ki te Ariki e rite ki te mea e tika ana ma ratou.

4. Na, ka hinapouri ahau, a Niwhai, mo te pakeketanga o o ratau ngakau, mo nga mea hoki kua kite nei ahau, me taku mohio hoki era aua mea e kore e hapa te whakaritea, no te nui o te kino o nga tamariki a te tangata.

5. Nawai a, ka pehia ahau he mea na oku mamae, i mahara hoki ahau; he nui ake oku mamae i o te katoa, he mea na te whakangaromanga o toku iwi, no te mea kua kite ahau i to ratou hinganga.

6. Ano ka whai kaha ahau, ka korero atu ahau ki oku tuakana i runga i te hiahia kia mohio ki te take o ta ratou tautohetohe.

7. A ka ki mai ratou ki a au, Kahore e ahei i a matou te kite i te tikanga o nga kupu i korero ai to tatou papa mo nga manga tupu o te rakau oriwa, mo nga Tauwi ano hoki.

8. Na, ka ki atu ahau ki a ratou, Kua uiui ake ranei, koutou ki te Ariki?

9. Ka ki mai ratou ki a au, Kahore: no te mea kahore te Ariki e whakaatu mai ki a matou i nga mea penei.

10. Nana, ka ki atu ahau ki a ratou, He aha ra koutou te pupuri ai i nga ture a te Ariki? He aha koutou

kia ngaro i runga i te pakeketanga o o koutou ngakau?

11. Kahore ranei koutou e mahara ki nga mea i korerotia e te Ariki, Ki te mea kahore koutou e whakapakeke i o koutou ngakau, a ka inoi mai ki a au i runga i te whakapono, e whakapono ana ka whiwhi koutou, me te u ano ki te pupuri i aku whakahaunga, he pono ka whakaaturia enei mea ki a koutou.

12. Nana, ko taku e mea nei ki a koutou, i whakaritea te whare o Iharaira ki tetahi rakau oriwa e te Wairua o te Ariki i noho nei i roto i o tatou tupuna; na, kahore ianei i whatiia mai tatou i te whare o Iharaira? Ehara ianei tatou i te manga no te whare o Iharaira?

13. Na, ko te tikanga o te korero a to tatou papa mo te hononga o nga manga tupu i runga i te whakanuinga o nga Tauwi, koia tenei, i nga ra whakamutunga, i te mea kua heke te whakapono o o tatou uri, ae, mo nga tau maha, me nga whakatupuranga maha i muri i te whakakitenga tinanatanga mai o te Mihaia ki nga tamariki a te tangata ko reira puta mai ai te ranea-tanga o te rongu pai ki nga Tauwi, a, i nga Tauwi ki te morehu o o tatou uri:

14. A i taua ra ka mohio te morehu o o tatou uri no te whare ratou o Iharaira, a ko ratou te iwi kawenata o te Ariki; ko reira hoki ratou mohio ai, tae ai ano hoki ki te matauranga ki o ratou tupuna, ki te matauranga hoki o te rongu pai o to ratou Kai-hoko i minitatia e ia ki o ratou tupuna; no reira ka tae ratou ki te matauranga o to ratou Kai-hoko, ki nga tino putake hoki o tana whakaakoranga, kia mohio ai ratou ki te ahua e haere mai ai ratou ki a ia kia whakaorangia.

15. Ko reira, i taua ra, e kore ianei ratou e hari, e whakamoemiti ki to ratou Atua ora tonu, ki to ratou kamaka, ki to ratou whakaoranga? ae ra, i taua ra, e kore ianei ratou e whiwhi ki te kaha me te mea whakatupu no te waina pono? ae ra, e kore ianei ratou e haere mai ki te kahui pono a te Atua?

16. Nana, ko taku e mea atu nei ki a koutou, Ae; ka maharatia ano ratou i roto i te whare o Iharaira, ka honoa ratou ki te oriwa pono, he manga tupu hoki ratou no te rakau oriwa;

17. Na, ko te tikanga tenei o te korero a to tatou papa; a ki tana e kore tenei e puta mai kia whakamaratia ra ano ratou e nga Tauwi; ki tana hoki e puta mai tenei ma roto i nga Tauwi, mo tenei take pu

ano ara, mona i whakakahoretia e nga Hurai, ara, e te whare o Iharaira;

18. No reira, ehara i te mea mo o tatou uri anake te korero a to tatou papa engari mo te whare katoa hoki o Iharaira, e tohu ana ki te kawenata e whakaritea ai i nga ra o muri nei; ko taua kawenata ano i kawenata ai te Ariki ki to tatou papa, ki a Aperahama, i mea ai, Ma tou uri ka manaakitia nga hapu katoa o te ao.

19. Nawai a, ka nui taku, ta Niwhai, korero ki a ratou mo enei mea; ae ra, ka korero atu ahau ki a ratou mo te whakahokinga o nga Hurai, i nga ra o muri nei.

20. A, ka whakahuatia e ahau ki a ratou nga kupu a Ihaia, nana i korero mo te whakahokinga o nga Hurai, ara, o te whare o Iharaira; a e kore rawa ratou e whakapoauautia i muri i to ratou whakahokinga, e kore ano hoki ratou e whakamararatia ano. A ka korero ahau i nga kupu maha ki oku tuakana no ka marie ratou, a ka whakaiti i a ratou ano ki te aroaro o te Ariki.

21. Na, ka korero mai ano ratou ki a au, ka mea, He aha te tikanga o tenei mea i kitea ai e to tatou papa i roto i te moemoea? He aha te tikanga o te rakau i kite ai ia?

22. Na, ka ki atu ahau ki a ratou, He mea whakarite ia ki te rakau o te ora.

23. Ku ki mai ratou ki a au, He aha te tikanga o te tokotoko rino i kite ai to tatou papa e tika atu ana ki te rakau?

24. Ko taku meatanga atu ki a ratou, Ko te kupu ia a te Atua: a ko te tangata e whakarongo ana ki te kupu a te Atua, e pupuri tonu ana, e kore e mate, e kore ano hoki e taea e nga whakamatautauranga me nga matia muramura a te hoa riri te whakamatapo, hei arahu atu i a ratou ki te whakangaromanga.

25. No reira, i whakahauhau ahau, a Niwhai, i a ratou kia rongu ki te kupu a te Ariki, ae ra, i whakapaua katoatia e ahau te kaha o toku wairua me toku matauranga katoa hoki ki te whakahauhau i a ratou, kia rongu ratou ki te kupu a te Atua, kia mahara tonu hoki ki te pupuri i ana ture i roto i nga mea katoa.

26. A ka ki mai ratou ki a au, He aha te tikanga o te awa wai i kite ai to tatou papa?

27. Na, ko taku meatanga atu ki a ratou, ko te wai

ra i kite ai toku papa, ko te poke ia; a kihai ia i kite i te pokenga o te wai i te nui hoki o tona whakaaro ki era atu mea;

28. Ka mea ahau ki a ratou, Koia ano he tawha whakamataku e wehewehe nei i te hunga kino i te rakau o te ora, i te hunga tapu ano hoki o te Atua.

29. A ka korero ahau ki a ratou, He whakaritenga ia mo taua reinga whakamataku i ki ai te anahera ki a au kua oti te whakatakoto mo te hunga hara.

30. A ka mea ano hoki ahau ki a ratou, I kite ano to tatou papa na te tika ano o te Atua i wehewehe te hunga hara i te hunga tika; ko tona kanapatanga e rite ana ki to te mura ahi e kake ana ki te Atua ake ake, kahore ona mutunga.

31. A ka ki mai ratou ki a au, Ko te tikanga ianei o tenei mea ko te whakamamaetanga o te tinana i nga ra o te ora, ko te tikanga ranei ko te wahi whakamutunga mo te wairua i muri iho i te matenga o te tinana maori? he korero ranei mo nga mea maori?

32. Nawai a, ka mea atu ahau ki a ratou, He whakaritenga tera mo nga mea maori me nga mea wairua; ka puta mai hoki te ra e whakawakia ai ratou mo a ratou mahi, ae ra, mo nga mahi pu i mahia e te tinana maori i o ratou ra i ora ai ratou i runga i te whenua;

33. No reira, ki te mate ratou i roto i o ratou hara, ka maka atu hoki ratou, mo te taha ki nga mea wairua, koia nga mea o te tika; no reira me kawe ratou kia tu ki mua i te aroaro o te Atua, kia whakawakia mo a ratou mahi; ki te mea kua poke a ratou mahi, ka poke ano ratou: a ki te mea e poke ana ratou, ka takoto te tikanga kia kore ai ratou e noho ki roto ki te kingitanga o te Atua; me i pera ka poke ano hoki te kingitanga o te Atua.

34. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, kahore he poke o te kingitanga o te Atua, e kore rawa hoki he mea poke e tomo ki roto ki te kingitanga o te Atua: no reira me whakarite tetahi wahi poke mo nga mea poke.

35. A he wahi ano kua oti te whakarite, ae ra, ko taua reinga whakamataku kua korerotia nei e ahau, a ko te rewera tona turanga; no reira te whakamutunga o nga wairua o nga tangata koia tenei kia noho i roto i te kingitanga o te Atua, kia maka ranei ki waho, he mea no te tika kua korerotia nei e ahau.

36. Mo konei ra, ka whakakahoretia atu te hunga hara i te hunga tika, i taua rakau hoki o te ora, nona

nei nga hua tino pai whakaharahara e matea nuitia ana ki runga i era atu hua katoa; ae ra, te mea nui ia o nga homaitanga katoa a te Atua. A i penei taku korero ki oku tuakana. Amine.

UPOKO 16.

1. Nawai a, ka mutu i a au, i a Niwhai, taku korero atu ki oku tuakana, nana, ka ki mai ratou ki a au, Kua whakapuakina e koe ki a matou nga mea pakeke, he nui ake i to matou kaha, ki te pupuri.

2. Na, ka ki atu ahau ki a ratou, E mohio ana ahau ko taku korero he mea pakeke ki te tangata hara, e rite ana ki te pono; a ko te hunga tika kua whakati-kaia e ahau, kua whakaaturia ano hoki e ahau era ratou e whakateiteitia ake i te ra whakamutunga; no reira, ki te tangata hara he mea pakeke te pono, e werohia putia ana hoki ratou e ia ko roto rawa.

3. Na, e aku tuakana, me he mea he tangata tika koutou, a e whakaae ana kia whakarongo kia ngohe-ngohe ki te pono, kia tika ai ta koutou haere ki te aroaro o te Atua, penei kua kore a koutou amuamu ki te pono, kua kore e mea, E korero mai ana koe i nga mea pakeke ki a matou.

4. Nana, ka whakapau rawa ahau, a Niwhai, i toku kaha ki te whakahauhau i oku tuakana kia puritia nga ture a te Ariki.

5. A Nawai a, ka whakaiti ratou i a ratou ano ki te aroaro o te Ariki; no ka koa ahau ka tumanako nui ano mo ratou, tera e haere i roto i nga huarahi o te tika.

6. Na, i korerotia, i mahia enei mea katoa i toku papa e noho teneti ana i te raorao e karangatia ana e ia ko Remuere.

7. Nawai a, ka mau ahau, a Niwhai, ki tetahi o o nga tamahine a Ihimaera hei wahine maku; ka mau hoki oku tuakana ki etahi o nga tamahine a Ihimaera hei wahine ma ratou; me Horama ano hoki ka mau ki te matanua a Ihimaere hei wahine mana.

8. A penei kua rite katoa i toku papa nga whaka-haunga a te Ariki i homai nei ki a ia. A ko ahau hoki ko Niwhai i manaakitia nuitia e te Ariki.

9. Nawai a, ka korero mai te reo o te Ariki ki toku papa i te po, ka mea ki a ia, mo apopo, me haere ano ia ki te koraha.

10. Nana, i te aranga o toku papa i te ata, ka haere atu ki te whatitoka o te teneti a ka kite ia i runga i te whenua me te miharo nui i tetahi mea potakataka i runga i te whenua he hanga whakamiharo te maringa; a he tino parahi pai. A i roto i te mea potakataka e rua nga pinara: ko tetahi e tohu ana i te huarahi e haere ai matou ki roto i te koraha.

11. A ka huihuia e matou nga mea katoa e tika ana hei mau ma matou ki te koraha me nga toenga o a matou kai katoa i homai e te Ariki ki a matou; a ka mau matou ki nga purapura o ia tu, o ia tu, kia mauria atu ai e matou ki te koraha.

12. Nawai a, ka mauria e matou o matou teneti a ka haere atu ki roto ki te koraha ki tawahi o te awa o Ramana.

13. A e wha o matou ra e haere ana ko te ritenga ahua whaka-te-tonga, ara, te rawhiti ma tonga, whakaturia ana ano o matou teneti, huaina ana e matou te ingoa o taua wahi ko Heha.

14. Na, ka mau matou ki a matou kopere me a matou pere, ka haere atu ki roto ki te koraha ki te patu kai ma a matou whanau; i muri i ta matou patunga kai ma a matou whanau, ka hoki atu ano matou ki a matou whanau i te koraha, ki te kainga ki Heha. A ka haere ano matou i roto i te koraha i runga i taua ritenga atu ano e haere tonu ana i roto i nga wahi momona o te koraha i roto nei i nga rohe e tata ana ki te Moana Whero.

15. A he maha nga ra i haere ai matou e patu kai haere ana i te huarahi ki a matou kopere me a matou pere me a matou kohatu me a matou kotaha;

16. I aru matou i nga tohutohu a te mea potakataka, i arahina hoki ma nga wahi momona o te koraha.

17. Ano ka maha o matou ra i haere ai ka whakaturia o matou teneti mo tetahi wa, kia okioki ano matou kia whiwhi kai ano hoki ma a matou whanau.

18. Na, i a au i a Niwhai e haere atu ana ki te patu kai, nana, ka whati i a au taku kopere, i hanga nei ki te tiira pai: a i muri i te whatinga i a au o taku kopere, na, ka whakatariri oku tuakana ki a au mo te korenga o taku kopere, no te mea kahore matou i whiwhi kai.

19. Na, ka hoki kai kore matou ki a matou whanau. A kua nui to ratou ngenge i te haere, koia ka nui to ratou mate i te kai.

20 Nawai a, ka timata a Ramana, a Remuere me nga tamariki tane a Ihimaera te amuamu nui mo o ratou mamaetanga me o ratou matenga i roto i te koraha: a, ka timata ano hoki toku papa te amuamu ki te Ariki ki tona Atua; ae, he nui rawa te pouri o ratou katoa, ka amuamu ratou ki te Ariki.

21. Na kua mamae ahau, a Niwhai, me oku tuakana i te korenga o taku kopere; ko a ratou kopere hoki kua kahakore, koia i whakauaua ai, ae ra, no ka kore matou e whiwhi kai.

22. Nawai a, ka nui taku, ta Niwhai, korero ki oku tuakana, no te mea kua whakapakeketia ano e ratou o ratou ngakau, no ka amuamu ratou ki te Ariki ki to ratou Atua.

23. Na, ka hanga ahau, a Niwhai, i tetahi kopere ki te rakau, me tetahi pere ki te rakau tika: katahi ahau ka mau ki te kopere ki tetahi pere, ki tetahi kotaha me nga kohatu. A ka mea atu ahau ki toku papa, Me haere ahau ki hea kia whiwhi ai ki te kai?

24. Na, ka uiui atu ia ki te Ariki, kua whakaiti hoki ratou i a ratou ano, he mea na aku kupu; no te mea he maha nga mea i korero ai ahau ki a ratou i runga i te kaha o toku wairua.

25. Nawai a, ka puta mai te reo o te Ariki ki toku papa; ka whiua putia ia mona i amuamu ki te Ariki, no ka whakaheke ia iho ia ki te hohonutanga o te maemae.

26. Nawai a, ka ki mai te reo o te Ariki ki a ia, Tiiro ki te mea potakataka, tirohia nga mea kua oti te tuhituhi.

27. Ano ka kite toku papa i nga mea kua tuhituhia ki runga ki te mea potakataka, he nui rawa tona wehi me tona wiri; me oku tuakana ano hoki ratou ko nga tamariki tane a Ihimaera, me a matou wahine.

28. Nawai a, ka titiro ahau, a Niwhai, ki nga kai tuhi i roto nei i te mea potakataka, ka rite a raua mahi ki to matou whakapono, ki to matou u, ki to matou rongo ki a raua.

29. Na he tuhituhinga hou kua oti te tuhituhi ki runga ki aua mea, he mea marama ki te korero, nana nei matou i whakamohio ki nga huarahi o te Ariki; a ka tuhituhia ka whakahoutia i ia wa, i ia wa, rite tonu ki to matou whakapono, ki to matou ngakau nui ki te tuhituhinga: Na, ka kite tatou ma nga mea iti ka ahei ai i te Ariki te whakaputa nga mea nunui.

30. Nawai a, ka haere atu ahau, a Niwhai, ki runga ki te tihi o te maunga i runga i nga whakaaturanga i whakaaturia i runga i te mea potakataka.

31. A ka patua e ahau nga kararehe mohoa, a ka whiwhi kai ahau ma o matou hapu.

32. Na, ka hoki ahau ki o matou teneti me te waha ano i nga kararehe i patua e ahau, na, i to ratou ki-tenga, kua whiwhi kai ahau, ano te nui o to ratou koa. A ka whakaiti i a ratou ano ki te aroaro o te Ariki me te whakawhetai atu ano ki a ia.

33. Nawai a, ka whakatika ano matou, ka haere, ahua rite ki to te timatanga te ritenga atu: i muri i nga ra maha i haere ai matou ka whakaturia ano e matou o matou teneti, kia noho ai matou mo tetahi takiwa.

34. Nawai a, ka mate a Ihimaera, ka tapuketia ki te wahi e huaina nei ko Nahoma.

35. Nawai a, ka nui rawa te tangi a nga tamahine a Ihimaera, mo to ratou papa i mate, mo ratou hoki i whakamamaetia i te koraha; a ka amuamu ratou ki toku papa, no te mea nana ratou i mau mai ki waho i te whenua o Hiruharama, ka mea, Kua mate to matou papa; ae, kua nui ano to matou haerenga noatanga i roto i te koraha, kua nui hoki o matou mamaetanga, mate kaitanga, mate waitanga, me te ngenge hoki; a i muri i enei mamaetanga katoa ka mate matou ki te koraha nei i te kai.

36. A ka penei ta ratou amuamu ki toku papa, ki a au ano hoki; ka hiahia ano ratou ki te hoki ki Hiruharama

37. Na, ka ki atu a Ramana ki a Remuere, ki nga tamariki tane hoki a Ihimaera, nana, tatou ka patu i to tatou papa, me to tatou teina ano, me Niwhai, nana nei i tango ki a ia ano te tikanga hei rangatira, hei kai whakaako mo tatou mo ona tuakana:

38. Na, e ki ana ia kua korero te Ariki ki a ia, a kua minita hoki nga Anahera ki a ia. Nana, e mohio ana tatou e korero teka ana ia ki a tatou; a e korero ana ia i enei mea ki a tatou, e mahi ana i nga mea maha i runga i ona tinihanga. hei whakapohehe i o tatou kanohi, e mea ana pea ki te arahi i a tatou ki roto ki tetahi koraha ke; a i muri i tana arahanga atu i a tatou, kua whakaaro ia ki te whakakingi i a ia ano hei kingi, hei rangatira i runga i a tatou, kia rite ki tana e pai ai, e mahara ai, tana e mea ai ki a tatou. Na, ko

te ahua tenei i whakaoho ai toku tuakana, a Ramana, i o ratou ngakau kia riri.

39. Na, i a matou te Ariki, ae ra, i puta mai te reo o te Ariki, i korero mai i nga kupu maha ki a ratou, riria putia ana ratou e ia; a, i muri iho, i te riringa a te reo o te Ariki i a ratou, ka puta ke o ratou whakatakariri, a ka ripeneta ki o ratou hara, no ka manaakitia ano matou e te Ariki ki te kai, a kahore matou i hemo.

UPOKO 17.

1. Nawai a, ka whakatika ano matou ka haere i roto i te koraha; ka ahu tata ano whaka-te-rawhiti mai, i taua wa. A i haere matou i roto i nga mamae maha i te koraha; a whakawhanau tamariki ana a matou wahine i te koraha.

2. No te nui o nga manaakitanga a te Ariki ki runga ki a matou, i a matou e kai mata ana i nga kikokiko i roto i te koraha, i ranea ai te whakangote a a matou wahine ma a ratou tamariki, i kaha ai hoki ratou; ae ra, i rite ai ki nga tane; a ka timata ratou ka whakamanawanui ki a ratou haere i runga i te amuamu kore.

3. A penei tatou ka kite kua takoto te tikanga kia whakaritea nga whakahaunga a te Atua. A ki te mea ka pupuri nga tamariki a te tangata i nga whakahaunga a te Atua, ka whakatupuria ratou, ka whakakahangia e ia, me te whakatakoto putanga ano ma ratou kia whakaritea ai tana mea i whakahau ai ia ki a ratou; koia matou i whakawhiwhia ai e ia ki nga mea e tika ana i a matou e noho ana i te koraha.

4. A he maha o matou tau i noho ai matou, ae ra, e waru nga tau i te koraha.

5. A, ka tae atu matou ki te whenua ka huaina nei e matou ko Momona, no te nui o ona hua, me te honi koraha; a enei mea katoa kua whakaritea e te Ariki kei mate matou. Na, ka kite atu matou i te moana, ka huaina nei e matou ko Iriatuma, ko tona whakamaoritanga tenei ko nga wai maha.

6. Nawai a, ka whakaturia e matou o matou teneti ki tatahi; he nui o matou mamaetanga me o matou rarunga, ae ra, e kore e taea e matou enei mea katoa te tuhituhi i te nui, he ahakoa ra nui noa atu to matou hari i to matou taenga ki tatahi; a ka huaina te wahi ko Momona no te nui o ona hua.

7. Nawai a, i muri i taku, i ta Niwhai nohoanga i te whenua o Momona mo nga ra maha ka puta mai te reo o te Ariki ki a au, ka mea, Whakatika, haere ki te maunga. Na, ka whakatika ahau, ka piki ake ki runga ki te maunga, ka karanga ake ki te Ariki.

8. Na, ka ki mai te Ariki ki a au, ka mea. Me hanga e koe he kaupuke, kia rite ki te ahua e whakakite atu ai ahau ki a koe, kia whaka-whitia ai e ahau to iwi i enei wai.

9. Na, ka ki atu ahau, E te Ariki, me haere ahau ki hea kia kitea ai e ahau he oa hei whakarewanga maku kia hanga ai e ahau nga mea mahi hei hanga i te kaupuke, kia rite ki te ahua kua whakaaturia mai nei e koe ki a au ?

10. Nawai a, ka whakaatu mai te Ariki ki a au i te wahi e haere ai ahau kia kite i te oa, hei hanga maku i nga mea mahi.

11. A ka hanga ahau, a Niwhai, i tetahi mea puhipuhi ahi ki nga kiri kararehe, hei pupuhi i te ahi; i muri i taku hanganga i te mea puhipuhi ahi, kia whai mea ai ahau he pupuhi ahi, ka patua e ahau nga kohatu e rua tetahi ki tetahi hei tahu ahi maku:

12. Ina hoki kihai te Ariki i tuku kia nui o matou ahi, i a matou e haere ana i te koraha; i ki ra hoki ia, Ka meinga e ahau a koutou kai kia reka, kei taona e koutou;

13. Ko ahau ano hei maramatanga mo koutou i te koraha; maku e whakapai te huarahi ki mua i a koutou, ki te mea ka pupuri koutou i aku whakahaunga; no reira, ina pupuri koutou i aku whakahaunga ka arahina koutou ki te whenua a te kupu whakaari; a ka mohio koutou naku koutou i arahi.

14. Ae ra, me te ki ano te Ariki, Hei muri atu i ta koutou taenga atu ki te whenua a te kupu whakaari, ka mohio koutou ko au, ko te Ariki, te Atua; a naku, na te Ariki i whakaputa koutou i te whakangaromanga; ara, naku koutou i kawe mai i te whenua o Hiruharama.

15. No reira ahau, a Niwhai, i tohetohe tonu ai ki te pupuri i nga whakahaunga a te Ariki, me te whakahauhau i oku tuakana kia u kia takare tonu.

16. A ka hanga e ahau nga mea mahi ki te oa i whakarewaina e ahau i roto i te kohatu.

17. Ano ka kite oku tuakana e tata ana ahau te hanga i tetahi kaupuke, ka anga ratou ka amuamu mai

ki a au, ka mea, He wairangi to tatou teina, ina hoki tana mahara e ahei ana ia ki te hanga he kaupuke: ae ra, ki tona mohio hoki e ahei ana ia te whakawhiti i enei wai nui.

18. A i penei te amuamu a oku tuakana ki a au, me te hiahia ano kia kahore ratou e mahi, no te mea kahore ratou i whakapono ki a au e kaha ana ki te hanga kaupuke; kahore ano hoki o ratou whakapono ki a au i akona e te Ariki.

19. Nawai a, ka nui toku, to Niwhai, hinapouri mo te pakeke o o ratou ngakau; a i to ratou kitenga i a au kua pouri, ka koa ratou i roto i o ratou ngakau, no ka hari ratou i runga i a au, ka mea, Kua mohio matou kahore e taea e koe te hanga kaupuke, kua mohio hoki matou kei te hapa koe i te matauranga; no reira e kore e taea e koe he mahi penei te nui;

20. E rite ana koe ki to tatou papa, e arahina ana e nga whakaaro kuare o tona ngakau; ae ra, kua arahina mai tatou e ia ki waho i te whenua o Hiruharama, a kua haere noa tatou i te koraha i enei tau maha; kua mamahi a tatou wahine i a ratou e nui ana te hapu; kua whakawhanau tamariki ratou i te koraha, me te mamae i nga mea whakamamae katoa, ko te mate rawa ia kahore; pai ke mehemea i mate ratou i mua atu i to ratou putanga mai ki waho i Hiruharama, i to ratou mohio ki enei mamaetanga.

21. Nana, ko enei tau maha kua mamae tatou i roto i te koraha, ko te wa ia kua ahei i a tatou te noho hari i runga i o tatou taonga, me to tatou whenua tupu; ae ra, kua ahei ano hoki i a tatou te koa tonu;

22. A e mohio ana tatou ki te iwi i te whenua o Hiruharama he iwi tika; i pupuri hoki ratou i nga ture me nga whakarite whakawa a te Ariki, me ana whaka-haunga katoa, e rite ana ki te ture a Mohi; na konei tatou i mohio ai he iwi tika ratou; a kua whakahengia ratou e to tatou papa, me te arahi mai i a tatou mo tatou i whakarongo ki ana kupu; a e rite tonu ana to tatou teina ki a ia. Na, ko te ahua tenei o te korero i amuamu ai, i whakahe ai oku tuakana ki a mau.

23. Nawai a, ka korero atu ahau, a Niwhai, ki a ratou, ka mea, E whakapono ana ranei koutou ki o tatou tupuna, koia nei nga tamariki a Iharaira, i arahina mai i roto i nga ringaringa o nga Ihipiana, me i kore ratou i whakarongo ake ki nga kupu a te Ariki?

24. Ae ra, ki ta koutou whakaaro kua arahina ianei

ratou i roto i te whakamahinga me i kahore te Ariki i whakahau i a Mohi kia arahi mai i a ratou i roto i te whakamahinga?

25. E mohio ana tenei koutou i roto nga tamariki a Iharaira i te whakamahinga; e mohio ana hoki koutou ki a ratou i whakaekea ki nga wahanga e taimaha ana hei pikaunga; no konei koutou ka mohio ai he mea pai mo ratou kia whakaputaina mai i roto i te whakamahinga.

26. Na, e mohio ana koutou i whakahaua a Mohi e te Ariki, kia meatia taua mahi nui; e mohio ana koutou i wehewehea nga wai o te Moana Whero ki tetahi taha, ki tetahi taha, he mea na tana kupu, a haere ana ratou ma runga i te whenua maroke.

27. Otiia e mohio ana koutou ki nga Ihipiana koia nga taua a Parao i paremo iho ratou ki te Moana Whero;

28. E mohio ana ano koutou i whangaia ratou ki te mana i te koraha;

29. Ae ra, e mohio ana ano koutou i patua e Mohi te kamaka, he mea na tana kupu, rite tonu ki te kaha o te Atua i roto ra i a ia, a, ka pakaru mai te wai kia ngata ai nga tamariki a Iharaira i to ratou mate wai;

30. Ahakoa i arahina ratou, ko te Ariki, ko to ratou Atua, ko to ratou Kai-hoko, e haere tonu ana i mua i a ratou, e arahi ana i a ratou i te ao. a boatu ana he marama ki a ratou i te po, e mahi ana hoki i nga mea katoa ma ratou e tika ana hei whakawhiwhinga ki te tangata, na, ka whakapakeke ratou i o ratou ngakau, me te whakamatapo i o ratou whakaaro, a taunu ana ki a Mohi, ki te Atua pono hoki e ora ana.

31. Na, e rite ana ki tana kupu tana whakangaro i a ratou; e rite ana ki tana kupu tana arahi i a ratou; e rite ana ki tana kupu tana mahi i nga mea katoa ma ratou: a kahore he mea i mahia, engari i runga i tana kupu.

32. A i muri iho i to ratou whakawhitinga i te awa o Horano, ka whakamarohirohi ia i a ratou, kia taea ai e ratou te panapana nga tamariki o te whenua, ara te whakamarara, te whakangaro rawa atu.

33. Na, e mea ana ianei koutou ko nga tamariki o taua whenua ko ratou nei i runga i te whenua a te kupu whakaari, a i aia ki waho e o tatou tupuna, na, e mea ana oti koutou he tika ratou? Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore.

34. E mea ana ranei koutou ka nui ake te whiriwhiri mo o tatou tipuna mehemea i tika tonu aua tamariki ? Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore;

35. Nana, ki ta te Ariki he kikokiko kotahi te katoa; ko te tangata tika ka arongia e te Atua. Tena, ko tenei iwi i whakakahore ki nga kupu katoa a te Atua, a i pakari ratou i roto i te hara; i runga ano i a ratou te tino kiinga o te riri a te Atua; i kanga te whenua e te Ariki mo ratou, a i manaakitia e ia mo o tatou tipuna, ae ra, i kanga e ia mo ratou hei whakangaro i a ratou, i manaakitia e ia mo o tatou tipuna, a ka whiwhi ratou ki te kaha ki runga.

36. Nana, kua hanga e te Ariki te whenua kia nohoia: a kua hanga e ia ana tamariki hei kai noho mo reira.

37. A ka whakateifeitia ake e ia te iwi tika, nga iwi ia o te kino ka whakangaromia iho.

38. Na, ka arahina e ia te hunga tika ki nga whenua utu nui, ka whakangaromia te hunga kino, a he whakaaro ki a ratou e kanga ai te whenua mo ratou.

39. Kei runga rawa ia kei nga rangi e kingi ana, ko tona torona hoki tera, a ko te ao nei tona turanga waewae.

40. A, e aroha ana ia ki te hunga e whakaae ana ki a ia hei Atua mo ratou. Nana, i arohaina e ia o tatou tipuna! i kawenata hoki ia ki a ratou, ae ra, ki a Aperahama, ki a Ihaka, ki a Hakopa; a i mahara ano ia ki nga kawenata i kawenatatia e ia; no reira, i whakaputaina mai ai ratou i roto i te whenua o Ihipa,

41. A i whakatikaia ratou e ia i roto i te koraha ki tana tokotoko; no te mea i whakapakeke ratou i o ratou ngakau, i pena me koutou; a mo ta ratou mahi tutu i whakatikaia ai ratou e te Ariki. I tukua ai e te Ariki nga nakahi rere—tuaahi ki roto ki a ratou; a i te mea kua ngaua ratou, ka whakatakotoria e ia he putanga kia whakaorangia ai ratou: ko te mahi hei mahi ma ratou, he titiro, a no te mamatanga o te mahi, ara, no tona ngawaritanga, he maha o ratou i mate.

42. A ka whakapakeke ratou i o ratou ngakau: i ia wa, i ia wa, a ka taunu ratou ki a Mohi, ki te Atua ano hoki; ahakoa ra e mohio ana koutou i arahina atu ratou i runga i tona kaha, kahore ona rite, ki te whenua a te kupu whakaari.

43. Na, ahakoa enei mea katoa, kua tae mai te wa e kino ana ratou; ae ra, e tata ana te pakari; kahore

ahau e mohio, kua tata tonu pea inaianei to ratou whakangaromanga; no te mea e matau ana ahau he pono me puta mai te ra e whakangaromia ai ratou, he torutoru anake e mahue, koia e whakaraua atu ki te hereherenga;

44. No reira, i whakahaua ai toku papa e te Ariki kia haere ki te koraha; a i rapu hoki nga Hurai kia whakanatea ia; no reira, he kai kohuru koutou i roto i o koutou na ngakau, a e rite ana koutou ki a ratou.

45. E hohoro ana koutou ki te mahi tutu, e puhori ana ki te mahara ki te Ariki, ki to koutou Atua. Na, kua kite koutou i tetahi anahera, a nana i korero mai ki a koutou; ae ra, kua rongo koutou ki tona reo i tenei wa, i tenei wa; a kua korero mai ia ki a koutou, he reo marie, he reo iti, heoi kua kore koutou e rongo, a kihai koutou i whakarongo ake ki ana kupu; no reira, i korero whakawhatitiri ai tona reo ki a koutou, nana nei i whakangauēue te ao me te mea e wawahi ana ki tetahi taha, ki tetahi taha.

46. A e matau ana ano koutou ma te kaha o tana kupu mana rawa e ahei ana ia te mea i te ao kia pahemo; koia, e mohio ana koutou ma tana kupu e ahei ana i a ia te mea i nga wahi taratara kia papatairite, me nga wahi papatairite kia pakarukaru. Aue, he aha ra koutou i penei ai te pakeke i roto i o koutou ngakau?

47. Nana, e haea ana toku wairua e te mamae mo koutou, e mamae ana hoki toku ngakau; e wehi ana ahau kei maka atu koutou a ake ake. Nana, ki tonu ahau i te Wairua o te Atua, no ka kore he kaha o toku tinana.

48. Nawai a, ka mutu taku korero i enei kupu, ka riri ratou ki a au, ka hiahia ki te maka i ahau ki roto ki nga rire o te moana; a i a ratou e haere mai ana ki te hopu i a au, ka ki atu ahau ki a ratou, ka mea, I runga i te ingoa o te Atua Kaha Rawa, ka riria koutou e ahau, kia kaua o koutou ringaringa e pa mai ki a au, no te mea ki tonu ahau i te kaha o te Atua, a e kainga ana toku kikokiko; na, ki te pa ringaringa tetahi ki a au, ka memenge ia ano he kakaho maroke; ka whakakahoretia hoki ia e te mana o te Atua, no te mea ka patua ia e te Atua.

49. Nawai a, ka ki atu ahau, a Niwhai, ki a ratou, Kia mutu rawa a ratou amuamu ki to ratou papa; kia kaua ano hoki ratou e kaiponu i a ratou mahi ki a au,

no te mea kua whakahāua ahau e te Atua kia hanga he kaupuke.

50. Na, ko taku meatanga atu ki a ratou, Me i whakahāua ahau e te Atua kia meatia nga mea katoa, ka ahei ano i a au. Ki te mea ka whakahāua ahau e ia kia ki atu ki tenei wai, me whenua koe, ka whenua ano ia; a ki te mea ka whakapuaki ahau i te kupu ka meatia ano ia.

51. Na, ki te mea kei te Ariki tenei kaha nui, ki te mea kua oti i a ia ana merekara maha te mahi i wae-nganui i nga tamariki a te tangata, he aha te ahei i a ia te whakaako i ahau ki te hanga i tetahi kaupuke?

52. Nawai a, ka maha nga mea i korerotia e ahau, e Niwhai, ki oku tuakana, no ka poauau ratou, a kahore o ratou kaha ki te tautohe mai ki a au; kahore ano hoki i maia o ratou ringaringa ki te pa mai ki runga ki a au, o ratou matikara ranei ki te whawha ki a au, mo nga ra maha. Na, kahore ratou i maia ki te penei, kei memenge i toku aroaro; he nui hoki no te kaha o te Wairua o te Atua; a i pera tana mahinga ki runga ki a ratou.

53. Nawai a, ka mea mai te Ariki ki a au, Torona atu ano to ringa ki ou tuakana, a e kore ratou e memenge i tou aroaro, engari ka whakaioioia ratou e ahau, e ai ta te Ariki, a ka meatia tenei e ahau kia mo-hio ai ratou ko ahau to ratou Ariki to ratou Atua.

54. Nawai a, ka toro atu toku ringaringa ki oku tuakana, a kahore ratou i memenge i toku aroaro; otira i whakaioioia ratou e te Ariki, i rite ki tana kupu i korerotia e ia.

55. Katahi ratou ka mea mai, E matau pu ana matou kei a koe te Ariki, no te mea e matau ana matou koia te kaha o te Ariki nana nei matou i whakaioioi. Na ka hinga iho ratou ki toku aroaro, ka mea kia koropiko mai ki a au, otia kahore ratou i tukua e ahau, i mea ahau. Ko au to koutou teina, ae ra, ko to koutou teina ahau; na, koropiko ki te Ariki ki to koutou Atua. whakahonoretia e koutou to koutou papa, me to koutou whaea, kia roa ai o koutou ra ki te whenua e hō-mai nei e te Ariki, e to koutou Atua, ki a koutou.

UPOKO 18.

1. Nawai a, ka koropiko ake ratou ki te Ariki, a ka haere tahi me au; ka mahia e matou nga rakau, he

mahi whakamiharo. A ka whakaaturia mai e te Ariki ki a au, i tenei wa, i tenei wa, te ahua e mahi ai ahau i nga rakau mo te kaupuke.

2. Na, kahore ahau, a Niwhai, i mahi i nga rakau i runga i te ritenga i akona ai e te tangata, kahore hoki te kaupuke i hangaia e ahau i runga i ta te tangata, engari i hangaia ia e ahau i runga i ta te Ariki i whakaatu ai ki a au; no reira kahore ia i rite ki ta te tangata.

3. Na, ko ahau, ko Niwhai, i haere putuputu tonu ki te maunga, a i inoi putuputu tonu ahau ki te Ariki; no reira ka whakaatu mai te Ariki ki a au i nga mea nunui.

4. A, i te otinga o taku mahi i te kaupuke i runga i te kupu a te Ariki, ka kite oku tuakana he pai, me tona mahinga he nui rawa te pai; a ka whakaiti ano ratou i a ratou ki te aroaro o te Ariki.

5. Nawai a, ka puta mai te reo o te Ariki ki toku papa, kia whakatika matou, kia haere atu ki roto ki te kaupuke.

6. Na, i te aonga ake o te ra, i muri i ta matou whakawhaititanga i nga mea katoa, he nui te hua rakau, me nga kikokiko no te koraha, he nui rawa te honi, me nga kai i rite tonu ki ta te Ariki i whakahau ai ki a matou, ka haere matou ki roto ki te kaupuke, me a matou utanga katoa, me a matou purapura, me nga mea katoa i mauria mai e matou, e tenei tangata, e tenei tangata, e rite ana ki ona tau, na, ka haere katoa matou me a matou wahine me a matou tamariki ki roto ki te kaupuke.

7. Na, kua whanau mai nga tamariki toko-rua a toku papa ki te koraha; kua huaina to mua ko Hakopa me to muri ko Hohepa.

8. Na, i muri i to matou taenga katoatanga ki roto ki te kaupuke, me te mauranga katoatanga i a matou kai me nga mea i whakahau ai ki a matou, ka rere atu matou ki te moana, ka rere i mua i te hau ki te hangaitanga atu ki te whenua a te kupu whakaari.

9. A, i muri i nga ra maha e puhia haeretia ana matou i mua o te hau, ko oku tuakana, me nga tamariki tane a Ihimaera, me a ratou wahine ka timata ka whakahari i a ratou ano no ka timata ratou te kanikani me te waiata, me te korero whakarihariha, ae ra, ka wareware i a ratou te kaha nana ratou i mau mai; ae ra, ka neke ake ratou i runga i te weriweri nui.

10. Na, ka anga ahau, a Niwhai, ka wehi nui kei riri mai te Ariki ki a matou, a ka whakamatea matou mo a matou mahi tutu, ka horomia ake ki nga rire o te moana; no reira ka korero atu ahau a Niwhai ki a ratou i runga i te whai whakaaro nui; heoi ka riri mai ratou ki a au, ka mea. Kahore matou e whakaae ki to matou teina hei rangatira mo matou.

11. Nana, ka mau a Ramana raua ko Remuere ki a au ka here i a au ki nga aho, a ka nui ta raua mahi tukino ki a au; ahakoa ra i tukua tenei e te Ariki, kia whakakitea ai e ia tona kaha hei whakaritenga i ana kupu kua whakapuakina e ia mo nga tangata hara.

12. Na, i muri i ta raua herenga i a au, no ka kore e taea e ahau te korikori, ka mutu te haere a te kapehu i mahia e te Ariki;

13. No reira, kihai ratou i mohio ma hea ratou whakahaere ai i te kaupuke, a ka puta tetahi marangai nui, ae ra, he tupuhi nui whakawchi, a e toru nga ra i whakahokia ai matou i runga i nga wai; na, ka anga ratou ka matakua nui kei paremo ratou ki roto ki te moana; ahakoa ra kihai ratou i wewete i a au.

14. A i te wha o nga ra i akina haeretia ai matou, ka tino nui rawa ake te kaha o te tupuhi.

15. Nawai a, tata tonu matou te horomia ki nga rire o te moana. A i muri te akinga haeretanga i a matou i nga ra e wha, ka kite oku tuakana kei runga i a ratou te whakawakanga a te Atua, a era ratou e mate ki te kore ratou e ripeneta ki a ratou mahi tutu; no reira ka haere mai ratou ki a au, ka wetekia nga here e mau nei i oku ringaringa. nana, kua nui rawa te pupuhitanga; me oku pona hoki he nui te pupuhi, he nui ano hoki te mamae o reira.

16. Ahakoa ra ka titiro tonu atu ahau ki toku Atua, a whakamoemiti tonu ahau ki a ia i te ra roa; a kahore ahau i amuamu atu ki te Ariki, mo oku whakamamaetanga.

17. Na, kua korerotia e toku papa, e Rihai, nga mea maha ki a raua, ki nga tamariki taane hoki a Ihimaera; heoi he nui nga kupu whakawehiwehi i puta mai i a ratou ki te tangata e korero ai moku; a ko oku matua kua koroheketia, kua nui hoki to raua pouri mo a raua tamariki, koia raua ka whakahekea ki raro, ae ra, ki runga ki o raua moenga mate.

18. No to raua pouri, me o raua mamae nui, mo te

tutu hoki o oku tuakana, kua whakahekea iho raua kua tata kia kawea atu i roto i tenei takiwa kia tutaki ki to raua Atua; ae ra, wahi iti kua kawea iho o raua makawe hina kia takoto ki raro ki te puehu; ara, whano kua maka raua ki roto ki te urupa wai.

19. A ko Hakopa ano hoki raua ko Hohepa he tamariki raua, e tika ana kia atawhaitia nuitia, koia raua i pouri ai i nga tukinotanga o to raua whaea; ko taku wahine ano me ona roimata, me ana inoi, a ko aku tamariki ano hoki kihai i whakangawari i nga ngakau o oku tuakana kia wetekia ahau e ratou;

20. A kahore he mea, ko te kaha anake o te Atua, nana raua i whakawehi ki te whakangaromanga, i ahei ai te whakangawari i o ratou ngakau; no reira i to ratou kitenga e tata ana ratou kia horomia ake ki nga rire o te moana, ka ripeneta ratou ki te mahi i mahi ai ratou, no ka wewete ratou i a au.

21. A, i muri i ta ratou wetekanga i a au, nana, ka mau ahau ki te kapehu, a ka mahi ia ki taku i hiahia ai. Nawai a, ka inoi atu ahau ki te Ariki; na, muri iho i taku inoitanga ka mutu nga hau, ka mutu te marangai, a he nui te aio.

22. Nawai a, ka whakatikaia e au, e Niwhai, te rere a te kaupuke, a ka rere ano matou ki te hangaitanga atu ki te whenua a te kupu whakaari.

23. Nawai a, ka maha o matou ra e rere ana ka tae ki te whenua a te kupu whakaari; ka haere atu matou ki runga ki te whenua, ka whakaturia o matou teneti; na, ka huaina ia e matou ko te whenua a te kupu whakaari.

24. Nawai a, ka anga matou ka ngaki i te whenua, ka tahuri matou ki te whakato i nga purapura; ae ra, ka whakatokia katoatia e matou a matou purapura, i mauria mai nei e matou i te whenua o Hiruharama. Nawai a, ka nui rawa atu te tupu; no reira i nui rawa ai te manaakitanga i a matou.

25. Nawai a, ka kite matou i runga i te whenua a te kupu whakaari, i a matou e haere ana i te koraha, he kararehe ano i roto i te ngahere o ia tu, o ia tu, te kau, te okiha, te kaihe, te hoiho, te koati me te koati mohoao, me nga tu kararehe mohoao katoa hei painga mo te tangata. Na, ka kite matou i nga tu oa katoa, i te koura, i te hiriwa, i te kapa.

UPOKO 19.

1. Nawai a, ka whakahau mai te Ariki ki a au, no reira ka mahia e au nga papa oa kia tuhituhia ai e au ki runga te tuhituhinga o taku iwi. A, i runga i nga papa i oti i a au te hanga i tuhituhia e ahau te tuhituhinga o toku papa me to matou haerenga i roto i te koraha, me nga poropititanga a toku papa: a he maha ano hoki aku ake poropititanga i tuhituhia e au ki runga.

2. A i te takiwa i hanga ai ahau i aua mea kihai ahau i mohio, era ahau e whakahaua e te Ariki kia hanga i enei papa: no reira, ko te tuhituhinga o toku papa, me te whakapaparanga o ona tupuna, me te wahi nui o a matou mahi i roto i te koraha, kua tuhituhia ki runga ki aua papa kua korerotia ake e ahau, no reira he pono kua whakaaturia putia i runga i nga papa tuatahi nga mea i puta i mua i toku hanganga i enei papa.

3. Na, i muri i taku hanganga i enei papa na runga i te whakahaunga, ka whakahaua ano ki ahau, ki a Niwhai, kia tuhituhia ki runga ki enei papa nga wahi marama me nga wahi utu nui o te minititanga me nga poropititanga; a ko nga mea kua tuhituhia ka tiakina hei whakaako i toku iwi mona nei te whenua, mo era atu whakaaro mohio ano hoki, ko aua whakaaro mohio e mohiotia ana e te Ariki;

4. No reira, i tuhituhia e ahau, e Niwhai, he tuhituhinga ki runga ki era papa e whakaatu ana, ara, he nui atu te whakaatu i nga whawhai me nga tautohetohenga me nga whakangaromanga o toku iwi. Na, ko tenei kua oti i a au, me te whakahau ano ki toku iwi i nga mahi hei mahi ma ratou i muri i toku rironga atu; ko enei papa kia tukua iho i tetahi whakatupuranga ki tetahi whakatupuranga, ara, i tetahi poropiti ki tetahi poropiti, a kia whakahau mai ra ano te Ariki.

5. A, ka whakaaturia te whakaaturanga o taku hanganga i enei papa a muri ake nei: na, ka mahia e ahau kia rite ki nga mea kua korerotia nei e ahau; a ka mahia tenei e ahau kia puritia nga mea tino tapu hei matauranga mo taku iwi.

6. Otiia, e kore ahau e tuhituhi i tetahi mea ki runga ki nga papa, ko nga mea anake e mohio nei ahau he tapu. A, ki te pohehe ahau, waihoki ko nga tupuna onamata i pohehe ano; ehara i te mea tenei hei wha-

katika i a au, i runga i o era atu tangata, engari i runga i te ngoikoretanga a roto i a au, e rite ana ki te kikokiko, e mea ana ahau ki te whakatika i a au ano.

7. Ko nga mea hoki e whakaaroa tikanganuitia ana e etahi tangata, mo te tinana raua ko te wairua, e akiritia ana e etahi, a takatakahia ana e o ratou waewae. Ae ra, ko te Atua pu o Iharaira e takatakahia ana e nga waewae o nga tangata; na, e ki ana ahau, takatakahia ana e o ratou waewae, heoi me penei he korero maku; e whakakorekore ana ratou i a ia. te whakarongo ano hoki ki tona reo e whakangarahu ana;

8. Na, ki ta nga kupu a te anahera, ka haere mai ia i nga tau e ono rau no te wa i mahue atu ai a Hiruharama i toku papa.

9. Na, ka kiia ia he mea noa iho e te ao, he mea na ta ratou mahi tutu, no reira ka whakawhiua ia a ka whakaririka kau ia; ka patua e ratou a ka manawanui tonu ia. Ae ra, ka tuwhaina ia e ratou, a ka tukua mai e ia, he nui hoki no tona atawhai aroha me tona manawanui ki nga tamariki a te tangata.

10. Na, ko te Atua o o tatou matua i arahina mai nei ratou ki waho o Ihipa, ki waho o te hereherenga, a i tiakina hoki e ia i roto i te koraha; ae ra, ko te Atua o Aperahama, o Ihaka me te Atua o Hakopa, na, ka tukua ia e ia ano me he tangata ia rite tonu ki nga kupu a te anahera, ki roto ki nga ringaringa o nga tangata kino kia whakairia, kia rite ki nga kupu a Henoka, a kia ripekatia, kia rite ki nga kupu a Neuma, a kia tapuketia ki te urupa, kia rite ki nga kupu a Henohi, i korero ai ia mo nga ra pouri e toru, e hoatu ai hei tohu mo tona matenga. ki te hunga e noho ana i nga motu o te moana, a tera noa ake ia ki te hunga o te whare o Iharaira.

11. Na, ko te mea hoki ia i korero ai te poropiti. He pono, ka torotoro te Ariki te Atua i te whare katoa o Iharaira i taua ra: ko etahi ki tona reo, he mea mo a ratou mahi tika, hei whakakoa nui, hei whakaora mo ratou, ko etahi ki nga whatitiri me nga uira o tona kaha, i runga i te tupuhi, i te ahi, i te paoa, i te kohu pouri, i te tuwheratanga o te whenua, i nga maunga e kahakina ake;

12. Na, he pono era e puta mai enei mea katoa, e ai ta te poropiti, ta Henohi. Era hoki e pakaru nga kohatu o te whenua; a, no nga ngungurutanga o te whe-

nua, he maha nga kingi o nga motu o te moana ka meinga e te Wairua o te Atua kia hamama, E mamae ana te Atua o nga mea maori.

13. Na, ko te hunga i Hiruharama, e whakamamaetia e nga iwi katoa, e ai ta te poropiti, mo ratou i ripeka i te Atua o Iharaira, i tahuri ke atu o ratou ngakau, a whakakahoretia ana nga tohu me nga mea whakamiharo me te kaha, me te kororia o te Atua o Iharaira;

14. A ka atiutiu ratou i roto i te kikokiko, ka mate, ka meinga ratou hei hii, hei kupu korero, a ka kinongia i roto i nga iwi katoa, e ai ta te poropiti, mo ratou i whakatahuri ke i o ratou ngakau me te whakahawea ki te Mea Tapu o Iharaira;

15. Otira ka tae mai te ra, e ai ta te poropiti, e kore ai ratou e whakatahuri ke atu ano i o ratou ngakau i te Mea Tapu o Iharaira, ko reira ia mahara ai ki nga kawenata i kawenata ai ia ki o ratou matua;

16. Ae ra, ko reira ia mahara ai ki nga motu o te moana; ae, ko nga tangata katoa no te whare ratou o Iharaira, ka huihuia mai e au i nga topito e wha o te whenua, e ai ta te Ariki, rite tonu ki nga kupu a Henohi poropiti;

17. Ae ra, ka kite katoa te whenua i te whakaoranga a te Ariki, e ai ta te poropiti; ka manaakitia nga iwi katoa, nga hapu, nga reo, me nga huihuinga tangata.

18. Na, kua tuhituhia e au, e Niwhai, enei mea ki toku iwi me kore pea ahau e kukume i a ratou kia mahara ki te Ariki, ki to ratou Kai-hoko;

19. No reira e korero ana ahau ki te whare katoa o Iharaira, ki te mea ka whiwhi ratou ki enei mea.

20. Ta te mea e mahi ana ahau i roto i te Wairua, e whakamauiui nei i a au, no ka ngoikore oku pona katoa, mo te hunga i Hiruharama; me i kore hoki te Ariki i mahi tohu, ki te whakaatu mai ki a au mo ratou, pera me ia ki nga poropiti onamata, na, penei kua mate ano ahau:

21. He pono i whakaatu ia ki nga poropiti o mua i nga mea katoa mo ratou; a i whakaatu ano ia ki nga tangata tokomaha mo tatou; no reira e tika ana kia mohio tatou ki aua mea, kua oti hoki te tuhituhi ki nga papa parahi.

22. Na, ka whakaako ahau, a Niwhai, i oku tuakana ki enei mea; a, he maha nga mea i korerotia e ahau ki a ratou, kua oti nei te tuhituhi i runga i nga papa

parahi, kia mohio ai ratou ki nga mahi a te Ariki i era atu whenua, i waenganui i nga tangata onamata.

23. A, he maha nga mea i korero ai ahau ki a ratou kua oti nei te tuhituhi ki te pukapuka a Mohi; otira kia tino kukume ai ahau i a ratou kia whakapono ki te Ariki ki to ratou Kai-hoko, ka korerotia atu e ahau ki a ratou nga mea i tuhituhia e te poropiti, e Ihaia; i whakarite hoki ahau i nga karaipiture katoa ki a matou, hei painga, hei akoranga mo matou.

24. No reira, ka korero atu ahau ki a ratou, ka mea, Whakarongo mai koutou ki nga kupu a te poropiti, e koutou, e te morehu o te whare o Iharaira, o te manga kua whatia atu; whakarongo mai koutou ki nga kupu a te poropiti, i tuhituhia nei ki te whare katoa o Iharaira, a me whakarite ratou ki a koutou, kia whai tu-manako ai koutou, kia pera me o koutou tuakana i whatia mai nei koutou i a ratou; ko te mea hoki tenei i tuhituhi ai te poropiti.

UPOKO 20. (*Tirohia a Ihaia 48.*)

1. Tena whakarongo mai ki tenei, E te whare o Hakopa, e te hunga kua karangatia nei ko Iharaira hei ingoa mo koutou, kua puta ake nei i roto i nga wai o Hura, e whakaoati ana i te ingoa o te Ariki, e whakahua ana i te Atua o Iharaira, ahakoa ra ehara ia i te mea i runga i te pono, i runga i te tika;

2. Otira ki ta ratou e karanga ai, no te pa tapu ratou, heoi kahore ratou e okioki atu ki te Atua o Iharaira, koia nei te Ariki o nga Mano; ae ra, ko te Ariki o nga Mano tona ingoa.

3. Nana, he mea whakaatu naku no te timatanga nga mea o mua; i puta atu ano hoki aua mea i toku mangai, he mea korero atu naku. He mea whakakite whakarere,

4. Na, i meatia tenei e ahau no te mea i mohio ahau he pakeke koe, he rino uaua ano hoki to kaki, he parahi to rae;

5. No te timatanga i korerotia atu ai e ahau ki a koe; kahore ano kia puta noa, kua whakaaturia atu e ahau ki a koe; a he wehi noku i whakaaturia atu ai e ahau, kei ki koe, na taku whakapakoko ena i mahi, he mea whakahau enei na te mea i whaowhaoa e ahau, na te mea i whakarewaia e ahau.

6. Kua kite koe kua rongo ki tenei katoa; a e kore

ianeī e whakaaturia atu e koutou? Ka oti nei te whakaatu atu e ahau ki a koe nga mea hou, he mea i muri i tenei wa, he mea rongoa atu, a kihai i mohiotia e koe.

7. He mea hanga aua mea no naianeī, kahore hoki i te timatanga; kua whakapuakina ki a koe i mua ake ano o te ra kihai i rangona e koe; kei ki koe, Nana, i mohiotia ano e ahau.

8. Kihai ano hoki koe i rongu, kihai ano i mohio, kihai o taringa i whakapuaretia mai i taua wa; i mohio hoki ahau tera koe e mahi tinihanga, no te kopu ano hoki koe i karangatia ai, he poka ke.

9. Ahakoa ra, ka whakaaro ahau ki toku ingoa, a ka roa taku riri; ka whakaaro ki te whakamoemititanga ki a au, a ka pehi i taku ki a koe, kei hatepea atu koe;

10. Kua oti to para te tahu e au, he mea whiriwhiri koe naku i roto i te oumu o te mamaetanga.

11. He whakaaro hoki ki a au, ae ra, he whakaaro ki a au e meatia ai tenei e ahau, no te mea e kore e tukua e ahau kia whakapokea toku ingoa, e kore ano hoki toku kororia e hoatu e ahau ki tetahi atu.

12. Whakarongo mai ki a au, e Hakopa, e Iharaira ano hoki, e taku i karanga ai; ko au hoki ia, ko au te tuatahi, ko au ano hoki te whakamutunga.

13. He mea whakatu ano hoki te turanga o te whe-nua na toku ringaringa, na toku ringa matau nga rangi i whanganga. Ka karangatia atu ratou e ahau, ka tu ngatahi ratou.

14. Huihui mai, e koutou katoa, whakarongo hoki; na wai o ratou enei mea i whakapuaki ki a ratou? He mea aroha ia na te Ariki; ae ra, ka whakaritea tana kupu kua whakapuakina e ia he mea na ratou; ka oti i a ia tana i pai ai ki Papurona, ka pa iho ano hoki tona ringa ki nga Karari.

15. Waihoki e ki ana te Ariki; naku, na te Ariki, ae ra, naku te kupu; ae ra, he mea karanga ia naku ki te whakapuaki, naku ia i kawē mai, ka tika ano i a ia tana ara.

16. Whakatata mai ki a au: taku no te timatanga ra ano ehara i te korero puku; no te wa ra ano i whakapuakina ai aua mea, taku korero; na te Ariki, na te Atua, ahau i tono mai, na tona Wairua ano hoki.

17. Ko te kupu tenei a te Ariki, a to Kai-hoko, a te Mea Tapu o Iharaira, naku ia i tono, na te Ariki, na te Atua, nana koe i whakaako ki te mea pai mou, nana koe i arahi i te ara e haere ai koe, nana ia i tono.

18. Aue me i whakarongo koe ki taku whakahau! ina, kua rite ki te awa te mau o te rongu ki a koe, to tika koia ano kei nga ngaru o te moana;

19. Kua rite ano hoki o uri ki te onepu; nga whanau o whekau kei te kirikiri o reira te rite; tona ingoa kihai i hatepea atu, kihai i whakangaromia i toku aroaro.

20. Haere atu i roto i Papurona, rere atu i roto i nga Karari, kia waiata te reo i a koutou e whakaatu atu ana, korerotia tenei, whakapuakina atu ki te pito o te whenua: ki atu koutou, kua oti i te Ariki tana pononga a Hakopa te hoko.

21. Kihai ano ratou i mate wai; i arahina ratou e ia i roto i nga koraha; i meinga e ia te wai mo ratou kia rere i roto i te kamaka; i wahia e ia te kamaka, a pupu mai ana te wai.

22. Na, ahakoa, kua oti katoa i a ia enei, me tona nui noa atu hoki, kahore he maunga rongu ki te hunga kino, e ai ta te Ariki.

UPOKO 21. (*Tirohia a Ihaia 49.*)

1. Tena ano: whakarongo mai koutou, E te whare o Iharaira, e koutou katoa kua whatiia atu, kua aia atu he mea na te kino o nga hepara o toku iwi; ae ra, koutou katoa o toku iwi kua whatiia atu, kua marara atu, E te whare o Iharaira. Whakarongo mai, E nga motu, ki a au; whakarongo mai, e nga iwi o tawhiti; na te Ariki ahau i karanga no te kopu mai ano; no nga whekau o toku whaea i whakahua ai ia i toku ingoa.

2. A waiho iho e ia toku mangai hei hoari koi; huna ana ahau e ia ki te taumarumarunga iho o tona ringa; a meinga ana ahau e ia hei pere kua oti te oro; kuhua ana ahau e ia ki tana papa pere.

3. I mea ano ia ki a au, Ko koe taku pononga, E Iharaira, mau ka whakakororiatia ai ahau.

4. Ko au ia i mea, Maumau mauui noa ahau, he kore noa iho, he mea tekateka noa i whakapaua ai e ahau toku kaha; he pono, kei te Ariki te whakarite whakawa moku, kei toku Atua hoki taku mahi.

5. Na, akuanei, e ai ta te Ariki, nana nei ahau i whakaahua i te kopu hei pononga mana, hei whakahoki mai i a Hakopa ki a ia: ahakoa e kore a Iharaira e kohikohia ka whai kororia ahau i te tirohanga mai a te Ariki, ko toku Atua hoki hei kaha moku.

6. I mea hoki ia. He mea mama kia waiho koe hei pononga maku, hei whakaara i nga hapu o Hakopa, hei whakahoki mai ano hoki i nga oranga o Iharaira. Ka hoatu ano koe e ahau hei marama ki nga Tauuiwi, kia ai koe hei whakaoranga maku, a puta noa ki nga pito o te ao.

7. He penei te kupu a te Ariki, a te Kai-hoko o Iharaira, a tona Mea Tapu hoki, ki a ia e whakahaweatia nei e te tangata, ki a ia e whakariharihatia nei e nga iwi, ki te pononga o nga ariki, ka kite nga kingi, ka whakatika ano, ka koropiko ano hoki nga rangatira, he mea hoki na te Ariki, e pono ana.

8. He penei te kupu a te Ariki, no te ra manakohanga atu i whakao ai ahau ki a koe, E nga motu o te moana, no te ra whakaora hoki i awhinatia ai koe e ahau; maku ano koe e tiaki, ka hoatu ano e ahau ki a koe taku pononga hei kawenata mo te iwi, hei whakapumau i te whenua, hei mea kia nohoia nga kainga tupu kua ururuatia;

9. Kia korero ai koe ki nga herehere, haere atu; ki te hunga e noho ana i te pouri, Puta mai koutou. Ka kai ratou ki nga huarahi, ka ai hoki he wahi kai ma ratou ki nga wahi tiketike katoa.

10. E kore ratou e mate kai, e kore ano e mate wai, e kore hoki te werawera, te ra ranei, e pakakinakina ki a ratou; ta te mea koia e aroha ana ki a ratou hei arahi i a ratou, ae ra, mana hoki ratou e arahi ra nga puna wai.

11. A ka waiho e ahau oku maunga katoa hei ara, ka whakateiteitia hoki oku huarahi.

12. No reira, E te whare o Iharaira, nana. ka haere mai enei i tawhiti; titiro ra, ena hoki i te nota, i te taha hoki ki te hauauru; ena hoki i te whenua o Hinimi.

13. Waiata, E nga rangi; kia hari hoki, E te whenua; ko nga waewae hoki o te hunga i te rawhiti ka whakaturia; kia pakaru mai ki waho ta koutou waiata, E nga maunga; kahore atu hoki o ratou whakamatenga; kua whakamarie hoki te Ariki i tona iwi. ka aroha hoki ki ona e tukinotia nei.

14. Otiia, i mea a Hiona, Kua whakarerea ahau e te Ariki, kua wareware ahau i toku Ariki; engari ka whakaatu ia kahore i pena.

15. Tera ranei e wareware i te wahine tana kohungahunga, a kore ake ona aroha ki te tamaiti a tona

kopu? Ae ra, e wareware ano ratou: ko ahau nei, e kore au e wareware ki a koe, E te whare o Iharaira.

16. Nana, kua taia koe e ahau ki nga kapu o oku ringa, kei toku aroaro tonu ou taiepa.

17. Ka hohoro o tamariki ki ou kai wawahi; ko ratou nana nei koe i whakamoti, ka haere atu i roto i a koe.

18. Tahuri ake o kanohi, taiawhio noa, titiro atu hoki; ka huihui katoa ena, ka haere mai ki a koe. E ora ana ahau, e ai ta te Ariki, ina, ka kakahu koe i a ratou katoa, ano he mea whakapaipai, ka herehere hoki i a ratou ki a koe, kei nga mea o te wahine marena hou te rite.

19. Ta te mea hoki, akuanei kiki ai i te tini o nga tangata hei noho i o wahi ururua, i o wahi kua tuheatia, me te whenua hoki o to whakangaromanga; a ka matara atu o kai whakamoti.

20. O tamariki e riro ai i a koe, i muri i te ngaronga atu i a koe o to mua, tera ratou e mea ano ki o taringa. E kiki ana te wahi nei moku: whakawateatia atu kia noho ai ahau.

21. Katahi koe ka mea i roto i to ngakau, na wai enei i whanau ai ki a au, kua ngaro nei hoki aku tamariki, he moke ahau, he parau, he kai kopikopiko? na wai ra enei i whakatupu ake? Titiro ra, i waiho mokemoke ahau; ko enei, i hea ranei?

22. Ko te kupu tenei a te Ariki, a te Atua, Nana, ka ara ake toku ringa ki nga Tauwiwi, ka whakatu hoki i taku kara ki nga iwi; ka okooko mai ratou i o tamariki, ka kawea mai hoki e ratou o tamahine ki runga i o ratou pokohiwi.

23. A, hei matua atawhai mou nga kingi, ko o ratou kuini hoki hei kai whakangote mou; ka piko iho ratou ki a koe, tapapa rawa ki te whenua, ka mitimiti hoki i te puehu o ou waewae; a, ka mohio koe ko ahau te Ariki; e kore hoki te hunga e tatari mai ana ki a au e whakama.

24. Tera ranei e tangohia nga taonga parau i te tangata kaha, e whakaorangia ranei te tangata kua tika nei tona hereherenga?

25. Na, ko te kupu tenei a te Ariki, ina, ka tangohia mai nga herehere a te tangata kaha, ka whakahokia mai ano nga taonga parau o te nanakia; ka ngangare ano hoki ahau ki te tangata e ngangare ana ki a koe, ka whakaora hoki i o tamariki.

26. A ka whangaia atu e ahau to ratou kikokiko ano hoki ahau ki te tangata e ngangare ana ki a koe, i o ratou toto, me te mea na te waina hou; a ka mohio nga kikokiko katoa ko ahau ko te Ariki, to Kai-whakara, to Kai-hoko, te Mea Kaha ano hoki o Hakopa.

UPOKO 22.

1. Na, i muri iho i taku, i ta Niwhai, korerotanga i enei mea kua tuhituhia nei ki runga ki nga papa parahi, ka haere mai oku tuakana ki a au, ka mea mai ki a au, He aha te tikanga o enei mea kua korerotia nei e koe? Nana, me mohio ranei ki enei mea e rite ana ki nga mea wairua, e puta mai ai kia rite ki to te Wairua, a e kore e rite ki to te kikokiko?

2. Na, ka mea atu ahau, a Niwhai, ki a ratou, Nana, i whakaaturia aua mea ki te poropiti e te reo o te Wairua; ta te mea hoki, ma te Wairua e whakaaturia mai ai ki nga poropiti nga mea katoa, e puta mai ai ki nga tamariki a te tangata i runga i te kikokiko.

3. Na, nga mea kua korerotia nei e ahau koia ano nga mea o nga mea maori me nga mea wairua; ki te ahua hoki, ko te whare o Iharaira akuanei, taihoa ranei ka whakamararatia atu ki runga ki te mata katoa o te whenua, ki roto hoki ki nga iwi katoa.

4. Nana, he tokomaha inaianei kua ngaro atu i te matauranga o te hunga i Hiruharama. Ae ra, ko te wahi nui o nga hapu katoa, kua arahina atu; a e marara atu ana ratou ki tenei wahi, ki tera wahi ki runga ki nga motu o te moana; kahore tahi o tatou e mohio ki to ratou wahi, heoi ano to tatou mohio kua arahina atu ratou.

5. A, no muri mai i to ratou arahanga atu, te poropititanga i enei mea mo ratou, mo te hunga katoa ano hoki e whakamararatia ai, e whakapoauautia ai a muri atu, he mea na te Mea Tapu o Iharaira; no te mea ka whakapakeke ratou i o ratou ngakau ki a ia; no reira, ka whakamararatia atu ratou ki roto ki nga iwi katoa, ka kinongia e nga tangata katoa.

6. Ahakoa ra, i muri i to ratou atawhainga e nga Tauwiwi, me te aranga ake o te ringa o te Ariki ki runga ki nga Tauwiwi hei whakanoho i a ratou ki runga hei kara, me te hikitanga o o ratou tamariki, me te kawenga o o ratou tamahine ki runga ki o ratou pokohiwi, nana, ko enei mea kua korerotia ake nei he mea

maori; he penei hoki te kawenata a te Atua ki o tatou tupuna; na, mo tatou te tikanga i nga ra e haere ake nei. mo o tatou teina katoa ano hoki o te whare o Iharaira.

7. Na, ko te tikanga ano tenei, i muri i te whakamararatanga me te whakapoauautanga o te whare katoa o Iharaira, ka puta mai te wa e whakaarahia ai e te Ariki, e te Atua, he iwi marohirohi ki waenganui i nga Tauwi, ae ra, ki runga i te mata o tenei whenua; a ma ratou e whakamarara o tatou uri.

8. A i muri i te whakamararatanga o o tatou uri, ka timata te Ariki te Atua ka mahi i tetahi mahi whakamiharo ki waenganui i nga Tauwi, he mahi utu nui ia ki o tatou uri; no reira i whakaritea nei ki to ratou atawhaitanga e nga Tauwi, ki to ratou hikitunga e o ratou ringaringa, me to ratou kawenga ki runga ki o ratou pokohiwi.

9. He mahi pai ano hoki ia ki nga Tauwi; a ehara i te mea ki nga Tauwi anake, engari ki te whare katoa o Iharaira, hei whakaatu i nga kawenata a te Matua o te rangi ki a Aperahama, i mea ai, Ma ou uri e manaakitia ai nga hapu katoa o te ao;

10. E mea ana hoki ahau, e oku tuakana, kia mohio koutou e kore e taea nga hapu katoa o te ao te manaaki ki te kahore e whakaaturia e ia tona ringa ki te aroaro o nga iwi.

11. Mo konei timata ai te Ariki te Atua te whakaatu i tona ringa ki te aroaro o nga iwi katoa i runga i te whakaputanga i ana kawenata, me tona rongo pai, ki te hunga o te whare o Iharaira.

12. A ka whakaputaina mai ano ratou e ia i roto i te hereherenga, ka whakaminea mai ratou ki o ratou whenua tupu; ka tikina atu ratou i roto i te wahi ngaro, i roto i te pouritanga; ka mohio ano hoki ratou ko te Ariki ano to ratou Kai-whakaora, to ratou Kaihoko, te Mea Kaha o Iharaira.

13. Na, ko te toto o taua hahi nui whakarihariha, o taua wahine puremu o te ao katoa, ka tau iho ki runga ki o ratou ake matenga; ka whawhai hoki ratou i roto i a ratou ano, ko te hoari o o ratou ake ringaringa ka taka ki runga ki o ratou matenga, a ka haurangi ratou i o ratou ake toto.

14. Ko nga iwi katoa e whawhai ai ki a koe, E te whare o Iharaira, ka whakatahuritia tetahi ki tetahi, ka taka ano ratou ki roto ki te poka i keria nei e ratou

hei mahanga mo te iwi o te Ariki. A, ka whakangaromia katoatia nga tangata e whawhai ai ki Hiona, ka horo hoki ka puehu taua wahine puremu nui, nana i whakaputa ke nga huarahi tika o te Ariki, ae ra, taua hahi nui whakarihariha, he rahi ano hoki tona horonga.

15. Ta te mea, hohoro tonu te putanga mai o te wa, e ai ta te poropiti, ka kore ake te kaha o Hatana ki runga ki nga ngakau o nga tamariki a te tangata; no te mea meake puta mai te ra, ka rite te hunga whakakake katoa, te hunga katoa ano e mahi kino ana ki te kakau witi, a kei te haere mai te ra e tahuna ai ratou.

16. Na, meake puta mai te wa ka ringihia te nuinga o te riri a te Atua ki runga ki nga tamariki katoa a te tangata; no te mea e kore ia e tuku kia whakamatea te hunga tika e te hunga kino.

17. Engari ka tiakina e ia te hunga tika, i runga i tona mana, ahakoa ka ai he putanga mai mo te nuinga o tana riri, ka tiakina te hunga tika ahakoa i runga i te whakangaromanga o o ratou hoa riri ki te ahi. Mo konei ra kahore he aha e wehi ai te hunga tika; no te mea ka whakaorangia ratou, e ai ta te poropiti, ahakoa ki te penei me te mea ma te ahi.

18. Nana, e oku tuakana, ko taku kupu tenei ki a koutou, me puta wawe mai enei mea; ae ra, me puta he toto, he ahi, he kohu no te paowa; me puta mai ano enei mea ki runga ki te mata o tenei whenua; a ka puta mai ano ia ki te tangata ki te ritenga o te kiko-kiko, ki te mea ka whakapakeketia e ratou o ratou ngakau ki te Mea Tapu o Iharaira;

19. Ta te mea e kore te hunga tika e mate; no te mea he pono me haere mai te wa ka hatepea katoatia atu te hunga e whawhai ana ki Hiona.

20. Na, he pono ka whakapaia e te Ariki he huarahi mo tana iwi hei whakaritenga i nga kupu a Mohi, i korero ai ia, i mea ai: Ma te Ariki, ma to koutou Atua e whakaara ake he poropiti mo koutou rite tahi ki ahau; ko ia ta koutou e whakarongo ai i nga mea katoa e mea ai ia ki a koutou. A tenei ake ka hatepea atu i roto i te iwi, nga tangata katoa e kore e whakarongo ki taua poropiti.

21. Na, ka whakaatu tenei ahau, a Niwhai ki a koutou, ko taua poropiti i korerotia ai e Mohi, ko te Mea Tapu ia o Iharaira; a ka whakaritea e ia te whakawa i runga i te tika;

22. A kahore he aha e wehi ai te hunga tika, ta te mea ko ratou te hunga e kore e whakapoauautia. Engari te rangatiratanga o te reuera e hanga ai ki roto ki nga tamariki a te tangata, e whakaturia ai ki waenganui i te hunga i te kikokiko;

23. Ka hohoro hoki te putanga mai o te wa, ko nga hahi katoa kua hanga nei kia whai taonga ai, ko nga hahi katoa kua hanga nei kia whai kaha ai ki runga ki te kikokiko, ko nga hahi kua hanga nei kia whai mihi ai i roto i nga kanohi o te ao, me nga hahi e whai nei i te hiahia o te kikokiko me nga mea o te ao, me te mahi hoki i nga ahua katoa o te tutu; ara, nga hahi katoa o te rangatiratanga o te reuera, koia ano te hunga ma ratou te wehi, te wiri me te tuoi; koia ano te hunga era e whakahokia iho ki raro ki te puehu; koia ano te hunga e pau ai ano he kakau witi; na, e rite ana tenei ki nga kupu a te poropiti.

24. A, hohoro tonu te putanga mai o te wa, ka arahina ake te hunga tika ka rite ki nga kuao kau o te turanga kau, ka kingi hoki te Mea Tapu o Iharaira i runga i te tikanga rangatira, i te mana, i te kaha me te kororia nui.

25. A ka huihuia e ia ana tamariki i nga wahi e wha o te ao; ka taua e ia ana hipi, ka mohio ratou ki a ia; a, kotahi ano kahui, kotahi ano hepara; mana ano e whangai ana hipi, a ka kitea e ratou he kai i roto i a ia.

26. He tika ano no tona iwi i kore ai he kaha o Hātana; a e kore ia e taea kia wetekina mo nga tau maha; kahore hoki ona kaha ki runga ki nga ngakau o te iwi, no te mea kei roto ratou i te tika e noho ana, kei te kingi ano te Mea Tapu o Iharaira.

27. Nana, ka mea atu tenei ahau a Niwhai ki a koutou, Me puta mai enei mea katoa ki te ritenga o te kikokiko.

28. Otira ka noho humarie i roto i te Mea Tapu o Iharaira nga iwi katoa, nga hapu, nga reo, me nga huihuinga tangata, ki te mea ka ripeneta ratou.

29. Na, ka mutu i a au, i a Niwhai, kahore hoki oku maia kia nui atu taku korero inaianei, mo enei mea.

30. Heoi, e oku tuakana, e mea ana ahau kia mohio mai koutou ki enei mea kua oti nei te tuhituhi ki runga ki nga papa parahi, e pono ana; a whakaatu atu ana hoki enei kua takoto te tikanga kia ngohengohe te tangata ki nga whakahaunga a te Atua.

31. Na, kei mahara koutou heoi ano nga tangata nana i whakaatu i whakaako enei mea ko maua ko toku papa. Na, ki te ngohengohe koutou ki nga whakahaunga me te u tonu ano hoki tae noa ki te mutunga ka whakaorangia koutou a te ra whakamutunga. A koia ano tenei. Amine.

KO TE PUKAPUKA TUARUA A NIWHAI.

He whakaaturanga mo te matenga o Rihai. Ka tutu nga tuakana o Niwhai ki a ia. Ka whakamaharatia a Niwhai e te Ariki kia haere ki roto ki te koraha. Ko ona haerenga i roto i te koraha, me era atu mea.

UPOKO 1.

1. Na, i muri i taku, i ta Niwhai, whakaakoranga i oku tuakana, ka korero to matou papa, a Rihai, i nga mea maha ki a ratou i nga mea nunui i mahia ai e te Ariki mo ratou, hei whakaputa i a ratou ki waho o te whenua o Hiruharama.

2. A ka korero atu ia ki a ratou, mo a ratou mahi tutu i runga i nga wai, me nga mahi tohu a te Atua i tohu ai ia i a ratou, no ka kore ratou e horomia ake e te moana.

3. A ka korero atu ano hoki ia ki a ratou mo te whenua a te kupu whakaari, kua whiwhi nei ratou: ano te nui o te mahi tohu a te Ariki i a ia i whakamahara i a tatou kia rere mai ki waho o te whenua o Hiruharama.

4. Ina, e ki ana ia, kua kite ahau i tetahi kitenga, na konei e mohio ana ahau kua whakangaromia a Hiruharama; a me he mea i noho tatou i Hiruharama kua mate ano hoki tatou.

5. Engari, i ki mai ia, ahakoa o tatou mamaetanga kua riro mai i a tatou tetahi whenua a te kupu whakaari, he whenua kua kawenatatia e te Ariki e te Atua ki a au hei whenua tupu mo oku uri. Ae ra, kua kawenatatia tenei whenua ki a au, ki aku tamariki hoki mo ake tonu atu; ki te hunga katoa ano hoki e arahina mai ai e te ringaringa o te Ariki ki waho o era atu whenua.

6. Na, ka poropiti ahau, a Rihai, e rite ana ki nga mahinga a te Wairua i roto nei i a au, e kore etahi e

haere mai ki runga ki tenei whenua, ki te kahore e mauria mai e te ringa o te Ariki.

7. No konei, e tapu ana tenei whenua mo ana e mau mai ai. A ki te mea ka mahi ratou ki a ia kia rite ki nga ture kua homai e ia, ka waiho hei whenua herekore ki a ratou; no reira e kore rawa ratou e whakaraau iho ki te hereherenga; a me he mea ka hereherengia, he mea ia na te mahi tutu; ki te mea hoki ka hua te mahi tutu ka kanga te whenua mo ratou, mo te hunga tika ia ka whakatapua te whenua a ake ake tonu atu.

8. Nana, he whakaaro pai ia kia huna tenei whenua inaiane i kei mohiotia e era atu iwi; ki te maha hoki nga iwi, ka kapi te whenua, a ka kore ake he wahi hei kainga tupu.

9. No konei ahau, a Rihai i whiwhi ai ki tetahi kupu whakaari, ara, ka whai pai i runga i te mata o tenei whenua te hunga e mauria mai ai e te Ariki, e te Atua, ki waho i Hiruharama, ki te mea ka puritia e ratou ana whakahaunga; a, ka puritia mai ano hoki ratou i era atu iwi katoa kia riro ai i a ratou tenei whenua mo ratou anake. A ki te mea ka pupuri ratou i ana whakahaunga, ka manaakitia ratou i runga i te mata o tenei whenua, a kahore he tangata hei whakararuraru i a ratou, hei tango ranei i to ratou whenua tupu; a ka noho humarie ratou a ake ake ake.

10. Otiia i te wa e heke haere ai to ratou whakapono, i te mea kua riro mai i a ratou nga manaakitanga penei te nui i te ringa o te Ariki; kei a ratou te matauranga ki te hanganga o te ao, ki nga tangata katoa hoki e mohio ana ki nga mahi nui whakamiharo a te Ariki, no te hanganga ra ano o te ao; a kua homai ki a ratou te kaha hei mahi i nga mea katoa, he mea na te whakapono; kei a ratou nga ture katoa no te timatanga mai ra ano, kua mauria mai ano hoki ratou e tona painga, e kore nei e taea te mehua, ki roto ki tenei whenua utu nui a te kupu whakaari; nana, ko taku kupu, ki te tae mai te ra e whakaparahako ai ratou ki te Mea Tapu o Iharaira, ki te Mihaia pono, ki to ratou Kai-hoko, ki to ratou Atua, nana, ka tau iho ana whakawakanga, a te Mea Tika, ki a ratou;

11. Ae ra hoki, ka mauria mai e ia era atu iwi ki a ratou, me te hoatu ano ki a ratou he kaha, a ka tango-hia atu e ia nga whenua i nohoia e ratou; a ka meinga ratou e ia kia whakamararatia, kia patua.

12. Ae, i tetahi whakatupuranga e pahemo atu ana ki tetahi whakatupuranga, ka ai nga whakahekenga toto, me nga tirohanga nui i roto i a ratou; no reira, e aku tamariki tane, e mea ana ahau, kia mahara koutou; ae ra, e mea ana ahau kia whakarongo mai koutou ki aku kupu.

13. Aue, kia oho rapea koutou; kia oho ake i ta koutou moe au, ae ra, i te moe o te reinga. ruia atu i runga i a koutou nga mekameka whakamataku e here nei i a koutou, koia nei nga mekameka e herea nei nga tamariki a te tangata, no ka whakaraua iho ki te tawha mutunga-kore o te pouri me te aue!

14. E ara ! whakatika ake i te puehu, a whakarongo ake ki nga kupu a tetahi matua wiriwiri. nona nei nga iwi meake whakatakotia iho e koutou ki roto ki te rua makariri, rua wahangu, kahore tetahi tira haere e ahei te hoki mai i reira; kia torutoru atu nga ra ka haere ahau i te huarahi e haere ai te ao katoa.

15. Otiia kua hokona e te Atua toku wairua i te reinga; kua kitea e ahau tona kororia, ka awhitia tonutia mai ahau e ia ki roto ki nga ringaringa o tona aroha.

16. Na, ko taku hiahia kia mahara koutou kia ngohe-ngohe ki nga ture me nga whakawakanga a te Ariki; nana, ko te manukanuka tenei o toku wairua mai i te timatanga.

17. Ko toku ngakau kua pehia e te pouri i ia wa, i ia wa, no te mea e wehi ana ahau, kei puta mai te Ariki to koutou Atua i runga i te nuinga o tana whakatariri ki runga ki a koutou. mo te pakeketanga o o koutou ngakau a ka hatepea atu koutou ka whakangaromia a ake ake ake;

18. Ka puta mai ranei he kanga ki runga ki a koutou mo nga whakatupuranga maha, a ka pangia koutou e te hoari, e te hemo kai, a, e whakariharia ana koutou, e arahina ana i runga i ta te rewera e pai ai, e herehere ai.

19. E aku tamariki tane, kia kore ai enei mea e tae mai ki runga ki a koutou. engari kia meinga koutou he iwi whiriwhiri e paingia ana e te Ariki. Otiia ko tana i pai ai kia meatia; no te mea ko ona huarahi he tika ake ake ake;

20. Na, kua ki mai ia, Ki te mea ka puritia e koutou aku whakahaunga ka whai pai koutou i runga i te

whenua; heoi ki te kore koutou; e pupuri i aku whaka-haunga ka hatepea atu koutou i toku aroaro;

21. Na, e ara i te puehu, e aku tamariki, whakatupu tangata, a kia u i runga i te whakaaro kotahi i runga hoki i te ngakau kotahi hei kotahi i nga mea katoa. kia kore ai koutou e riro i te hereherenga, kia kore ai ano hoki ahau e whakahekea iho ki te rua i runga i te ngakau pouri i te ngakau mamae; engari kia whai koa ai toku wairua i roto i a koutou kia haere atu ai toku wairua i tenei ao i runga i te hari mo koutou.

22. Kia kore ai ano hoki koutou e kanga ki tetahi kanga nui; kia kore ai hoki koutou e kukume mai i te whakatakariri a te Atua tika ki runga ki a koutou ki te whakangaromanga, ae ra, ki te whakangaromanga tonutanga o te wairua raua ko te tinana.

23. E ara, e aku tamariki tane; kakahuria nga mea whawhai o te tika. Rupea atu nga mekameka e here na i a koutou, puta mai ki waho o te pouritanga, a whakatika ake i te puehu.

24. Kauga e tutu ano ki to koutou teina, nona nei nga mahara kororia, a, i pupuri tonu ia i nga whaka-haunga, mai i te wa i mahue atu ai a Hiruharama i a tatou; a ko ia nei tetahi mea i roto i nga ringaringa o te Atua, i te mauranga mai i a tatou ki roto ki te whenua a te kupu whakaari; me i kore hoki ia kua mate tatou i te mate kai i roto i te koraha; ahakoa ra i whai koutou kia whakamate i a ia; ae ra, he nui ano tona mamae i a koutou.

25. Na, he nui toku wehi me toku wiri mo koutou, kei whakamamae ano koutou i a ia; kua whakapaea hoki ia e koutou, e whai ana ia kia whai mana, kia whai kaha ki runga ki a koutou; otira e mohio ana ahau kahore ia i te whai i te kaha, i te mana ki runga ki a koutou; engari i whai ia i te kororia o te Atua. me te pai mau tonu mo koutou.

26. I amuamu koutou no te mea he marama tana ki a koutou. E ki ana koutou he koi ana kupu; e ki ana hoki koutou he riri tana ki a koutou; na, ko tona koi. ko te koi ia o te kaha o te kupu a te Atua i roto nei i a ia; a ko te mea e ki na koutou he riri, ko te pono ia e rite ana ki te pono i roto i te Atua, e kore nei e taea e ia te pehi, e whakaatu mai ana i a koutou mahi tutu i runga i te maia.

27. E tika ana kia waiho te kaha o te Atua i a ia.

hei whakahaunga mana i a koutou, a ka whakarongo koutou. Otira ehara i a ia, engari na te Wairua o te Ariki i roto nei i a ia, i whakatuwhera tona mangai hei whakapuakanga, a kihai i taea e ia te kokopi iho.

28. Na, e taku tama, e Ramana, koutou hoki ko Remuere, ko Hami, ko aku tamariki tane hoki koia nei nga tamariki tane a Ihimaera, nana, ki te whakarongo koutou ki te reo o Niwhai e kore koutou e ngaro, a ki te whakarongo koutou ki a ia, ka waiho e ahau he manaakitanga mo koutou, ae ra, ko taku manaakitanga tuatahi.

29. Otira ki te kore koutou e whakarongo ki a ia, ka tangohia e ahau taku manaakitanga tuatahi, ae ra, taku manaakitanga a ka tau ki runga ki a ia.

30. Na, e Horama, ka korero atu ahau ki a koe: Nana, ko te pononga koe a Rapana, ahakoa ra i mauria mai koe i roto i te whenua o Hiruharama, a e mohio ana ahau hei hoa pono koe ki taku tamaiti tane ki a Niwhai a ake ake tonu atu.

31. Na, mou i u, ka manaakitia ngatahitia o korua na uri, kia noho roa i roto i te pai i runga i te mata o tenei whenua; kahore he mea ko te mahi tutu anake i roto i a ratou, mana e whakakino, e whakararuraru to ratou pai, i runga i te mata o tenei whenua a ake ake tonu atu.

32. No reira ki te pupuri koe i nga ture a te Ariki kua whakatapua e te Ariki tenei whenua hei whenua rangatira mo to uri ratou ko nga uri a taku tamaiti tane.

UPOKO 2.

1. Na, e Hakopa, ka korero tenei ahau ki a koe: Ko koe taku matamua i nga ra o oku mamaetanga i te koraha. Nana, i tou taitamarikitanga i mamae koe, i nui to pouri i te mahi tutu a ou tuakana.

2. Otira, e Hakopa, e taku matamua i te koraha, e mohio ana koe ki te nui o te Atua; a ka whakatapua e ia ou mamaetanga hei painga mou.

3. A ka manaakitia to wairua, a ka noho humarie korua ko tou tuakana ko Niwhai: ka whakapaua ano hoki ou ra ki te mahi ki to Atua. Na, e mohio ana ahau kua oti koe te hoko, he mea na te tika o tou Kaihoko; kua kite hoki koe, ka haere mai ia i te tutukitanga o te wa, ki te kawe mai te whakaoranga ki te tangata.

4. A kua kite ano hoki koe i tona kororia i tou tamarikitanga; no reira ka koa koe ka pera me te hunga e minita ai ia ki a ratou i roto i te kikokiko; ina hoki, e rite ana te Wairua, inānāhi, inaiānei, a ake ake. Kei te takoto te putanga mai i te takanga o te tangata, a he mea utu kore te whakaoranga.

5. Kua rite te ako o te tangata, a e mohio ana ratou ki te pai ki te kino. A kua homai te ture ki nga tangata. Na, e kore e tika i te ture tetahi kikokiko; ara, e hatepea atu ana nga tangata e te ture. Ae ra, na te ture maori i hatepea atu ai ratou; na te ture wairua hoki i ngaro ai ratou i te mea pai, a ka pouri tonu ratou a ake ake.

6. No reira, ka puta mai te whakaoranga ma roto hoki i te Mihaia Tapu; ki tonu hoki ia i te aroha noa me te pono.

7. Na, i tapae ia i a ia ano hei patunga tapu mo te hara, hei whakamarie i te ture mo te hunga katoa he ngakau maru o ratou, he wairua iro; mo etahi atu ia e kore e taea te ture te whakamarie.

8. Na, ano te tikanga nui kia whakamaramatia enei mea ki te hunga o te ao; kia mohio ai ratou kahore he kikokiko e ahei te noho ki te aroaro o te Atua engari ma roto i te pai, i te atawhai, i te aroha noa, o te Mihaia Tapu, nana nei i tuku i a ia ano ki te mate e rite ana ki to te kikokiko, a ka whakaara ake i a ia ano i runga i te kaha o te Wairua kia whakaputaina mai ai e ia te aranga mai o te hunga mate, ko ia te tuatahi e ara.

9. No reira ko ia te matamua ki te Atua, ina he kai wawao ia mo nga tamariki katoa a te tangata; a ka ora te hunga e whakapono ana ki a ia.

10. A, na te wawaotanga mo te katoa, i whai huarahi ai nga tangata katoa kia haere mai ki te Atua; no reira, ka tu ratou i tona aroaro, kia whakawakia e ia kia rite ki te pono me te tapu i roto nei i a ia. Na, te tukunga iho o te ture i homai nei e te Mea Tapu, hei whakapa i te whiu e tu tonu ana, a kō taua whiu e rereke ana i to te hari e tu tonu ana, hei tukunga iho mo te whakamarietanga.

11. Kua takoto hoki te tikanga kia rua nga ahua mo nga mea katoa; ara kia whakahe tetahi i tetahi. Me-hemea hoki kaore i pera, e taku matamua i te koraha, penei kua kore te tika e taea te whakaputa mai; e kore ano hoki te he e puta mai; e kore te tapu, e kore

te poke; e kore te pai, e kore te kino; Penei kua noho nga mea katoa i te ahua kotahi. No reira, mehemea i tahatahi tonu tetahi mea, ko tona tikanga he mea mate taua mea, kahore ona ora, kahore ona mate; ona pirau, ona pirau kore ranei; ona hari, ona pouri ranei; ona whakaaro, ona whakaaro kore ranei.

12. A penei kua hanga ia hei mea noa iho. a kahore he whakatakoto whakaaro i hanga ai ia. Na. ma tenei mea e whakangaro te matauranga o te Atua me ana tikanga mau tonu; me te kaha ano hoki, me te mahi tohu, me te tika o te Atua.

13. Na, me he mea e ki ana koe, kahore he ture, me ki ano hoki koe, kahore he hara. Me he mea e ki ana koe kahore he hara, me ki ano hoki koe kahore he tika. Me he mea kahore he tika, kahore ano hoki he haringa. A me he mea kahore he tika, he haringa ranei, kahore ano hoki he whiunga, he pouri ranei. Me he mea kahore enei mea kahore ano hoki he Atua. Me he mea kahore he Atua he korenga taiou me te ao ano hoki; no te mea kua kore e taea tetahi mea te hanga, ki te mahi, kia mahia ranei, a kua memeha noa iho nga mea katoa.

14. Na, e aku tamariki tane e korero ana ahau i enei mea ki a koutou, hei painga, hei matauranga mo koutou; no te mea he Atua ano, nana nei nga mea katoa i hanga, nga rangi me te whenua, me nga mea katoa i roto; nga mea hei kai mahi, me nga mea kia mahia.

15. A i muri iho i tana hanganga i o tatou matua tuatahi, me nga kararehe o te parae, me nga manu o te rangi, ara, nga mea katoa ka oti nei te hanga, e tika ana kia ai he rere—ketanga hei whakaputa mai i tona whakaaro mau tonu mo te whakamutunga o te tangata; ae ra, ko te hua kua oti nei te rahui e whakahe ana i te rakau o te ora; he reka hoki tetahi. he kawa tetahi;

16. No reira kua waiho iho e te Ariki e te Atua ma te tangata tana ake tikanga. Otira kihai i taea e ia te mahi i runga i tana ake me i kore ia i kumea e tenei taha. e tera taha ranei.

17. Na, ki taku, ki ta Rihai korero pukapuka, me whakaaro ahau ki tetahi anahera a te Atua ki nga mea kua oti nei te tuhituhi i taka iho i runga i te rangi. No reira i whakareweratia ai ia i whai hoki ia i te mea kino i te aroaro o te Atua.

18. I taka iho ia i te rangi, i pouri tonu ake ake koia ia i whai ai i te kino mo nga tangata katoa. Na, ka mea ia ki a Iwi, ae ra, ko taua nakahi onamata, koia nei te rewera, ko te matua o nga korero teka katoa; na, ka ki atu ia. E kai i te hua i rahuitia, a e kore koe e mate, engari ka rite koe ki te Atua, te mohio ki te pai ki te kino.

19. Na, i muri iho i te kainga a Arama raua ko Iwi i te hua i rahuitia, ka panaia raua ki waho o te kari o Erene, ki te ngaki i te whenua.

20. Na, kua whanau mai i a raua nga tamariki; ae ra, te hapu o te ao katoa.

21. Na, i whakaroina nga ra o nga tamariki o te tangata, e rite ana ki ta te Atua i pai ai, kia ripeneta ai ratou i a ratou i te kikokiko; a riro iho ta ratou noho hei wa whakamatau, i whakaroa ano hoki i to ratou taima e rite ana ki nga ture i homai e te Ariki, e te Atua, ki nga tamariki a te tangata. I homai ture hoki ia kia ripeneta nga tangata katoa; no te mea i whakaaturia e ia ki nga tangata katoa kua ngaro ratou, he mea na te he a o ratou matua.

22. Nana, me i kahore a Arama i he, penei kua kore ona takanga; engari kua noho tonu ia i roto i te kari o Erene. Ko nga mea katoa hoki kua oti te hanga kua waiho i roto i o ratou ahua ano i hanga ai ratou; a kua waiho tonu ratou ake ake ake, a kahore he mutunga.

23. Kahore ano a raua tamariki; a kua noho tonu raua i runga i te he kore, kahore o raua hari, no te mea kihai raua i mohio ki te ngakau pouri; kahore a raua mahi pai, no te mea kihai raua i mohio ki te hara.

24. Otira kua meatia nga mea katoa i runga i te whakaaro mohio a te tangata mohio ki nga mea katoa.

25. I taka ai a Arama kia puta ai he tangata; a i puta ai nga tangata kia whiwhi ai ratou ki te koa.

26. Na, ka haere mai te Mihaia i te tutukitanga o te wa, kia hokona ai e ia nga tamariki a te tangata i te takanga. A he mea na to ratou hokonga mai i te takanga i here-kore ai ratou a ake, ake, e mohio ana ki te pai, ki te kino; ki te mahi i ta ratou e hiahia ai, ehara i te mea kia mahia e tetahi, engari e te whiunga anake a te ture, i te ra nui, i te ra whakamutunga, e rite ana ki nga ture kua homai nei e te Atua.

27. No reira, he mea here-kore nga tangata ki te ritenga o te kikokiko; a e homai ana ano ki a ratou

nga mea katoa e tika ana ma te tangata. A kei a ratou te tikanga mo te whiriwhiri i te tikanga here-kore me te oranga tonutanga, ma roto i te mahi takawaenga nui mo nga tangata katoa, mo te whiriwhiri ranei i te hereherenga me te mate, e rite ana ki te hereherenga me te kaha o te rewera; no te mea e rapu ana ia i nga tangata katoa kia pouri ratou kia pera me ia ano.

28. Na, e aku tamariki tane, e mea ana ahau kia ti-tiro tonu koutou ki te Takawaenga nui, me te whakarongo atu hoki ki ana ture nui; kia u tonu hoki ki ana kupu me te whiriwhiri i te oranga tonutanga, e rite ana ki ta tona Wairua Ora e pai ai:

29. Kia kaua e whiriwhiri i te matenga tonutanga, e rite ana ki ta te kikokiko e pai ai, me te kino i roto, ma reira e whiwhi mana ai te wairua o te rewera ki te whakarau iho i a koutou ki te reinga, kia kingi ai ia ki runga ki a koutou i roto i tona ake kingitanga.

30. Kua korerotia e ahau enei kupu ruarua ki a koutou katoa, e aku tamariki tane, i enei ra whakamutunga o toku oranga; kua whiriwhiria ano hoki e ahau te wahi pai, rite tonu ki nga kupu a te poropiti. Na, kahore aku take ke atu, ko te painga mau tonu anake mo o koutou wairua. Amine.

UPOKO 3.

1. Na, ka korero atu tenei ahau ki a koe, e Hohepa, e taku potiki. I whanau mai koe i te koraha i a au e mamae ana; ae ra, i nga ra o toku pouritanga nui i whanau mai ai koe i tou whaea.

2. A ma te Ariki e whakatapu tenei whenua mou, koia he whenua tino pai hei kainga tupu mou, hei kainga tupu mo ou uri ano hoki me ou tuakana, hei whenua rangatira mou a ake ake tonu atu, mehemea ka pupuri koutou i nga ture a te Mea Tapu o Iharaira.

3. Na, e Hohepa, e taku potiki i mauria mai e ahau ki waho i te koraha i a au e mamae ana, ma te Ariki koe e manaaki a ake ake tonu atu no te mea, e kore ou uri e whakangaromia katoatia.

4. Ta te mea, na, ko koe te hua o toku hope; a he uri ahau no Hohepa i whakaraua atu ki Ihipa. A he nui nga kawenata a te Ariki i kawenata ai ia ki a Hohepa;

5. Na, he pono i kite a Hohepa i o tatou ra. A i riro mai ano i a ia tetahi kupu whakaari a te Ariki, ka whakaarahia e te Ariki, e te Atua, i roto i nga hua o tona hope he peka tika ki te whare o Iharaira; ehara ia i te Mihaia. Engari he peka e whatiia atu ai; aha-koia ra ka maharatia ano ia i nga kawenata a te Ariki. te Mihaia kia whakakitea mai ai ki a ratou i nga ra o muri nei i runga i te Wairua o te kaha, hei whakaputa mai i a ratou i roto i te pouri ngaro, i roto hoki i te hereherenga ki roto ki te herekoretanga.

6. He pono hoki i whakaatu a Hohepa i mea. Ma te Ariki, ma toku Atua, e whakaara ake he matakite, koia he matakite whiriwhiri ki nga hua o toku hope.

7. Ae ra, he pono na Hohepa i mea. Ko te kupu tenei a te Ariki ki a au: Ka whakaarahia ake e ahau tetahi matakite whiriwhiri i roto i te hua o tou hope; a ko ia e arohaina nuitia, i roto i nga hua o tou hope. A ka hoatu ture ahau ki a ia kia mahia e ia tetahi mahi mo nga hua o tou hope, mo ona teima, a ko taua mahi hei tikanga nui ki a ratou, ae ra, hei whakamohio i a ratou ki nga kawenata i kawenata ai ahau ki ou matua.

8. A, ka hoatu ture ano hoki ahau ki a ia, kia kau-aka ia e mahi i tetahi mahi, ko te mahi anake e whaka-haua e ahau ki a ia. A maku ano ia e whakanui i te tirohanga a oku kanohi no te mea ka mahi ia i taku mahi.

9. A ka rite tahi ki a Mohi te nui o taku i ki nei maku e whakaara mo koutou hei whakaputa i toku iwi, E te whare o Iharaira.

10. A ko Mohi taku i whakaara ai hei whakaputa i tou iwi ki waho o te whenua o Ihipa.

11. Heoi he matakite taku e whakaara ai i roto i te hua o tou hope; a ka hoatu e au ki a ia he kaha hei whakaputa mai i taku kupu ki nga uri o tou hope; na, ehara i te mea ki te whakaputanga mai i taku kupu anake, e ai ta te Ariki, engari ki te whakatahuritanga i a ratou ki taku kupu, kua riro noa atu nei ki roto ki a ratou.

12. Na, ma te hua o tou hope e tuhituhi; ma te hua hoki o te hope o Hura e tuhituhi; a ko te mea e tuhi-tuhia ai e te hua o tou hope, me te mea e tuhituhia ai e te hua o te hope o Hura, ka tupu hei kotahi, hei wha- kapoauautanga i nga whakaakoranga teka, hei wha- kakorenga i nga tautohetohenga me te whakapumau ano i te rongu mau i roto i nga hua o tou hope, me te

whakamarama ano hoki i a ratou ki o ratou tupuna i nga ra o muri nei; ki aku kawenata ano hoki, e ai ta te Ariki.

13. A e whai kaha ia i runga i te ngoikore, i taua ra e timata ai taku mahi i roto i oku iwi katoa, hei whakahoki mai i a koe, e te whare o Iharaira, e ai ta te Ariki.

14. A ko te mea tenei i poropiti ai a Hohepa. i mea ai: Nana, ka manaakitia e te Ariki taua matakite; a ko te hunga e whai ana ki te whakangaro i a ia, ka whakapouautia; no te mea ko tenei kupu whakaari kua whiwhi nei ahau i te Ariki, mo te hua o toku hope, era e whakaritea. Nana, e tino mohio ana ahau e kore tenei kupu whakaari e hapa i tona whakaritenga.

15. Na, era e huaina tona ingoa ki toku: koia nei hoki te ingoa o tona papa. Ka rite tahi ia ki a au; no te mea ma tona ringa e whakaputaina mai ai e te Ariki te mea mana e kawe mai toku iwi ki te whakarangaranga, i runga i te kaha o te Ariki.

16. Ae ra, i penei te poropititanga a Hohepa, e tino mohio ana ahau ki tenei mea, penei ano me toku mohio ki te kupu whakaari mo Mohi; no te mea i ki mai te Ariki ki a au, maku e tiaki ou uri a ake ake ake.

17. Na, i ki mai te Ariki, Maku e whakaara he Mohi; maku ano e hoatu he mana ki a ia i roto i tetahi tokotoko; ka hoatu ano e ahau ki a ia he whakaaaro mohio ki te tuhituhi. Ahakoa ra e kore ahau e mea i tona arero kia tangatanga, kia nui ake ana korero; no te mea e kore ahau e mea i a ia kia kaha ki te korero. Engari maku e tuhituhi taku ture ki a ia, he mea na te matihao o toku ake ringa; maku hoki e whakaara tetahi mangai mona.

18. A i korero mai ano hoki te Ariki ki a au, Ka whakaarahia ake e ahau mo nga hua o tou hope; a ka whakaritea e ahau he kai korero mona. Na, ko ahau, ka hoatu e ahau ki a ia kia tuhituhia e ia ki nga hua o tou hope te tuhituhinga o nga hua o tou hope; ma te kai korero ano o tou hope e whakapuaki.

19. A ko nga kupu hei tuhituhinga mana, ko nga kupu era e tika ana ki taku e whakaaro ai kia puta atu ki te hua o tou hope. A me te mea i karanga ake te hua o tou hope i te puehu ki a ratou; no te mea e mohio ana ahau ki to ratou whakapono.

20. A ka karanga ake ratou i te puehu; ae ra, i te ripeneta ki o ratou teina, i te mea ka pahure atu ki muri i a ratou nga whakatupuranga maha. A tenei ake ka puta ake o ratou karangatanga, e rite ana ki te maramatanga o a ratou kupu.

21. Mo to ratou whakapono, ka puta atu a ratou kupu i roto i toku mangai ki o ratou teina ki te hua o tou hope; a ko te ngoikoretanga o a ratou kupu ka whakakahangia e ahau i runga i to ratou whakapono, no ka maharatia e ahau taku kawenata i kawenata ai ahau ki ou matua.

22. Nana, e taku tamaiti, e Hohepa, ko te mea tenei i poropiti ai toku matua onamata.

23. A ka koa koe, he mea na tenei kawenata; no te mea e kore ou uri e whakangaromia, ina hoki era ratou e whakarongo ki nga korero o te pukapuka.

24. A ka ara ake tetahi tangata kaha i waenganui i a ratou, he nui ana mahi pai, i te kupu, i te mahi hoki, he mea i roto i te ringa o te Atua, kei a ia te whakapono nui, hei mahi i nga mea whakamiharo nui, hei mahi hoki i taua mea kaha i te tirohanga a te Atua, no ka whakaputaina mai te whakahokinga nui ki te whare o Ihairaira ki nga uri hoki a ou tuakana.

25. Na, ka koa koe, e Hohepa, Nana, he tamariki nonohi koe; no reira whakarongo ake ki nga kupu a tou tuakana, a Niwhai, a ka rite ki aku kupu i korero nei ahau te meatanga ki a koe. Na, maharatia nga kupu a to papa e whakahemohemo ana. Amine.

UPOKO 4.

1. Na, ko ahau, ko Niwhai, ka korero mo nga poropititanga i korerotia e toku papa, mo Hohepa i mauria atu ra ki Ihipa:

2. He pono hoki nana i poropiti mo ana uri katoa. A kahore i maha nga poropititanga whai tikanga atu i ana i tuhituhi ai. Na, i poropiti ia mo matou, me o matou whakatupuranga e takoto ake nei; a i tuhituhia aua mea ki runga ki nga papa parahi.

3. Na, muri iho i te korerotanga a toku papa mo nga poropititanga a Hohepa, i karanga ia ki nga tamariki a Ramana, ki ana tamariki tane me ana tamariki wahine, a ka mea ki a ratou, Nana, e aku tamariki tane, me aku tamariki wahine koia nei nga tamariki tane

me nga tamariki wahine a taku matamua, e mea ana ahau kia whai taringa mai koutou ki aku kupu;

4. No te mea kua ki mai te Ariki te Atua, Ki te mea ka pupuri koutou i aku ture ka whai pai koutou i runga i te whenua; a ki te mea ka kore koutou e pupuri i aku ture, ka hatepea atu koutou i mua i toku aroaro.

5. Otira, e aku tamariki tane me aku tamariki wahine, kahore ahau e kaha ki te heke iho ki taku rua. ki te kore e waiho e ahau he manaakitanga ki runga ki a koutou no te mea e mohio ana ahau ki te whakapupuria ake koutou i te huarahi e haere ai koutou, e kore koutou e mawehe atu.

6. Nana, ka waiho e ahau taku manaakitanga ki runga ki a koutou me ka kanga koutou ka tangohia mai te kanga i runga i a koutou, a ka utaina ki runga ki te matenga o o koutou matua.

7. A, ma taku manaakitanga e kore ai koutou e tukua e te Ariki, e te Atua kia mate; no reira, era ia e tohu i a koutou, i o koutou uri ano hoki a ake ake tonu atu.

8. Nawai a, ka mutu i toku papa te korero ki nga tamariki tane me nga tamariki wahine a Ramana, ka meinga e ia kia tikina atu nga tamariki tane me nga tamariki wahine a Remuere ki tona aroaro.

9. A i korero atu ia ki a ratou, i mea Nana, e aku tamariki tane, e aku tamariki wahine. koia nei nga tamariki tane me nga tamariki wahine a taku tamaiti tane tuarua; nana, ka waiho e ahau ki a koutou taua manaakitanga ano i waiho nei e ahau ki nga tamariki tane me nga tamariki wahine a Ramana; no reira, e kore koe e whakangaromia, engari i te mutunga era e manaakitia ou uri.

10. Nawai a, ka mutu i toku papa te korero ki a ratou, ka korero atu ia ki nga tamariki tane a Ihi-maera, ae ra, ki tona whare katoa.

11. A i te mutunga o tana korerotanga atu ki a ratou, ka korero ia ki a Hami, ka mea: Ka koa koe, me ou uri; no te mea ka whiwhi koe ki te whenua ka pera me to teina, me Niwhai. A ka taua ngatahitia ou uri me ana uri; a ka pera koe me to teina; ka pera ano hoki ou uri me ana uri, a ka manaakitia koe i ou ra katoa.

12. Nawai a, ka mutu i toku papa i a Rihai te poro-poroaki ki tona whare katoa, e rite ana ki nga wha-

kaaro o tona ngakau, me te Wairua o te Ariki i roto nei i a ia, ka koroheke ia. Nawai a, ka mate ia, a tapuketia ana.

13. Nana, kahore i maha nga ra i muri iho i tona matenga, ka riri a Ramana ratou ko Remuere ko nga tamariki tane a Ihimaera ki a eu, no nga whakatupatoranga a te Ariki;

14. I akiakina hoki ahau, a Niwhai, kia korero atu ki a ratou, rite tonu ki tana kupu: no te mea he maha nga mea i korero ai ahau ki a ratou, me toku papa ano hoki, i mua i tona matenga; a he maha o aua mea kua oti te tuhituhi ki runga ki era atu papa aku; kei reira hoki kei era atu papa aku te wahi nui o te whakaaturanga e tuhituhia ana.

15. Na, ka tuhituhia e ahau ki runga ki enei nga mea a toku wairua, me nga karaipiture maha hoki kua oti nei te tuhituhi ki runga ki nga papa parahi. No te mea e ahuaereka ana toku wairua ki nga karaipiture, a e whakaaroaroa ana e toku ngakau me te tuhituhi ano hei ako, hei painga mo aku tamariki.

16. Nana, e ahuaereka ana toku wairua ki nga mea a te Ariki; me toku ngakau ano e whakararo tonu ana ki nga mea i kite ai, i rongo ai ahau.

17. Ahakoa te atawhainga nui a te Ariki i runga i tana whakakitenga mai ki a au i ana mahi nunui, mahi whakamiharo e tangi ana toku ngakau, Aue te mate i ahau; ae ra, e mamae ana toku ngakau mo toku kikokiko. E pouri tonu ana toku wairua mo oku he.

18. E karapotia ana ahau, he mea na nga whakamatautauranga, me nga hara whakaeke tata.

19. Ina hiahia ahau ki te whakamanamana, ka ngunguru ake toku ngakau mo oku hara; ahakoa ra e mohio ana ahau ki taku i tumanako ai.

20. Kua waiho te Atua hei whakawhirinakitanga moku; nana ahau i arahi i runga i oku mamaetanga i te koraha; nana ahau i tiaki i runga i nga wai o te moana nui.

21. Kua whakakiiia ahau e ia ki tona aroha, a pau ake oku kikokiko.

22. Kua whakapoauautia oku hoa riri e ia, a tuioi ana ratou i toku aroaro.

23. Na, kua whakarongo mai ia ki taku tangi i te ao, kua homai ano hoki he matauranga ki a au i te po, he mea na nga kitenga.

24. Kua maia hoki ahau ki te inoi kaha i te ra; ae ra, kua tukua ake toku reo ki runga; a heke iho ana nga anahera, mahi mea ana maku.

25. Kua kahakina atu toku tinana i runga i nga parrirau o tona Wairua ki runga ki nga maunga tiketike rawa. Kua kite oku kanohi i nga mea nunui; koia, nga mea nui rawa atu i te mea e tika ana mo te tangata; no reira te kupu mai ki a au, kia kua e tuhi-tuhia.

26. Na, ki te mea kua kite ahau i enei mea nunui; ki te mea ko te Ariki i runga i tona whakaitinga ki nga tamariki a te tangata kua tirotiro ki nga tangata i runga i te atawhai nui; he aha i tangi ai toku ngakau, i roa ai toku wairua i te wharua o te pouri, me oku kikokiko i memeha ai me toku kaha i ngoikore ai mo oku mamaetanga?

27. He aha hoki i tukua ai ahau ki te hara, he mea na toku kikokiko? Ae ra, he aha ahau i ngohengohe ai ki nga whakamatautauranga kia whai wahi te mea kino i roto i toku ngakau, hei whakangaro i toku rangimarie, hei whakamamae i toku wairua? He aha ahau i riri ai ki toku hoa riri?

28. Maranga, e toku wairua! Kati noa te pouri i runga i te hara. Kia hari, E toku ngakau, kua e tuku wahi atu mo te hoa riri o toku wairua.

29. Kua e whakatakariri ano ki oku hoa riri. Kua e hoki iho toku kaha i oku mamaetanga.

30. Kia hari. E toku ngakau, karanga ake ki te Ariki, ki ake, E te Ariki, ka whakamoemiti ahau ki a koe a ake ake; ae ra, ka hari toku wairua ki a koe. E toku Atua, e te kohatu o toku whakaoranga.

31. E te Ariki ka hokona ranei e koe toku wairua? Kia whakaputa koe i a au i roto i nga ringaringa o oku hoa riri? Kia mea koe i a au kia oioui i te ahua o te hara?

32. Kia tutakina tonutia atu nga kuwaha o te reinga i mua i a au, no te mea, he ngakau maru toku, he wairua iro? E te Ariki, kua koe e tutaki i nga kuwaha o te tika i mua i a au, kia haere ai ahau i te ara o te wharua i raro, kia totika ai ahau i te huarahi marama?

33. E te Ariki, ka karapoti koe i a au ki te kakahu o tou tika? E te Ariki kia meinga e koe he whakaputanga moku i te aroaro o oku hoa riri? Kia whakatikaia e koe toku huarahi i mua i a au? Kua e waiho e koe he tutukitanga waewae i toku ara? Engari kia

whakawatea koe i toku huarahi, a kua e arai i toku huarahi, engari nga huarahi o toku hoa riri.

34. E te Ariki, kua whakawhirinaki ahau ki a koe, a ka whakawhirinaki ano ahau ki a koe a ake ake. E kore ahau e whakawhirinaki atu ki te ringaringa o te kikokiko; no te mea e mohio ana ahau ka kanga te tangata e whakawhirinaki ana ki te ringaringa o te kikokiko. Ae ra, ka kanga te tangata e whakawhirinaki ana ki te tangata, a e mea ana i te kikokiko hei ringaringa mona.

35. Ae ra, e mohio ana ahau ka hoatu nui noa atu e te Atua ki te tangata e inoi ana. Ae, ka homai e toku Atua ki a au, ki te kore e he taku inoi; no reira ka ha-mama ake toku reo ki a koe; ae ra, hoki, ka karanga ake ahau ki a koe, e toku Atua, e te kamaka o toku tika. Nana, ka kake tonu ake toku reo ki a koe, e toku kamaka, e toku Atua Ora Tonu. Amine.

UPOKO 5.

1. Nana, he nui taku, ta Niwhai karanga ake ki te Ariki, ki toku Atua, mo te riri o oku tuakana.

2. Otira ka nui haere to ratou riri ki a au; a whai ana ratou kia whakamatea ahau.

3. Ae ra, ka amuamu ratou ki a au, Ka mea: E mea ana to tatou teina kia whakatupu rangatira ki a tatou; a he nui ano o tatou mamae i a ia; tena tatou ka patu i a ia, kia kore ai tatou e mamae ano i ana kupu. Ta te mea, na, e kore tatou e pai ki a ia hei rangatira mo tatou ma tatou hoki ma nga tuakana nei te tikanga mo te whakahaere tikanga i runga i tenei iwi.

4. Kati, e kore ahau e tuhituhi ki runga ki enei papa i nga kupu katoa i amuamu ai ratou ki a au. Kati ano he kupu maku i whai ratou ki te whakamate i a au.

5. A, ka whakatupatoria ahau e te Ariki kia ma-wehe atu ahau, a Niwhai i a ratou, a rere atu ki roto ki te koraha, me te hunga katoa e pai ana kia haere tahi matou.

6. Na, ko ahau, ko Niwhai, ka mau ki taku hapu, ratou ko Horama me tana hapu, me toku tuakana, me Hami me tana hapu, me oku teina, me Hakopa raua ko Hohepa, me oku tuahine, me nga tangata katoa ano hoki e pai ana kia haere tahi me ahau. Na, ko te hunga katoa e pai ana kia haere tahi me ahau, koia

ano te hunga i whakapono ki nga whakatupatoranga me nga whakakitenga a te Atua; no reira i whakarongo mai ai ratou ki aku kupu.

7. A ka mau matou ki o matou teneti me nga mea katoa i taea e matou te mau, a he maha nga ra i haere ai matou i roto i te koraha. Ano ka maha o matou ra e haere ana ka whakaturia o matou teneti.

8. Na, ka mea toku iwi kia huaina e matou te ingoa o taua wahi ko Niwhai; a huaina ana e matou ko Niwhai.

9. Na, ko te hunga katoa i a au i hiahia kia huaina ratou ko te iwi o Niwhai.

10. A ka u matou ki te pupuri i nga whakarite whakawa, me nga ture, me nga whakahaunga a te Ariki i nga mea katoa, rite tonu ki nga ture a Mohi.

11. A i a matou ano te Ariki; nui rawa ano hoki to matou whai pai; ta te mea ka rui matou i nga purapura, a ka ranea ta matou kotinga. Na, ka anga matou ka whakatupu i nga hipi, i nga kau, me ia tu kararehe, me ia tu kararehe.

12. Na, i mauria mai e ahau, e Niwhai, nga tuhi-tuhinga ka oti nei te tuhituhi i runga i nga papa parahi; me te mea potakataka hoki, ara, te kapehu i hanga nei mo toku papa e te ringa o te Ariki, pera me te mea kua tuhituhia.

13. Nawai a, he nui noa atu to matou whai pai; a ka tokomaha haere matou i runga i te whenua.

14. Na, ka mau ahau, a Niwhai, ki te hoari a Rapana, a ka hanga he maha nga hoari e rite ana ki tona ahua, kei haere mai pea te iwi kua huaina nei inaianei ko nga Ramana, a ka whakamate i a matou; i mohio ano hoki ahau ki to ratou mauahara ki a au, ki aku tamariki, ki te hunga ano hoki kua huaina nei ko toku iwi.

15. Na, ka whakaako ahau i toku iwi ki te hanga i nga whare; ki te mahi hoki i tenei tu rakau, i tenei tu rakau, i te rino ano, i te kapa, i te parahi, i te tiira, i te koura, i te hiriwa, me nga oa utu nui ano hoki, koia nei e ranea ana.

16. A ka hanga ahau, a Niwhai, i tetahi temepera; a i rite taku hanganga ki te hanganga o te temepara a Horomona, heoi ko te maha o nga mea utu nui i hangaia ai, kahore; kahore hoki i kitea i runga i te whenua; na, kihai i taea te hanga kia rite ki ta Horomona temepara. Otira ko te ahua o tona hanganga

e pera ana ano me te temepara a Horomona; pai rawa hoki ona mahinga.

17. A ko ahau, ko Niwhai i mea i toku iwi hei iwi mamahi a ko o ratou ringaringa ano hei mahi.

18. Nawai a, ka hiahia ratou ki a au hei kingi mo ratou. Otira, ko taku, ko ta Niwhai, i hiahia ai kia kore ratou e whai kingi; ahakoa ra, i whakapaua toku kaha ki te mahi mea mo ratou.

19. Nana, kua rite nga kupu a te Ariki ki oku tuakana, i korerotia e ia mo ratou, kia waiho ko ahau hei kai whakahaere tikanga, hei kai whakaako mo ratou; na, kua waiho ko ahau to ratou kai whakahaere tikanga, to ratou kai whakaako, rite tonu ki nga whakahaunga a te Ariki, a taea noatia te wa i whai ai ratou kia whakamatea ahau.

20. Na, kua rite te kupu a te Ariki i korero ai ia ki a au, i mea ai: Ki te kore ratou e whakarongo mai ki au kupu, ka hatepea atu ratou i te aroaro o te Ariki. Nana, kua hatepea atu ratou i tona aroaro.

21. A kua meinga e ia te kanga kia tau ki runga ki a ratou, ae ra, he kanga nanakia, mo a ratou mahi tutu. No te mea i whakapakeke ratou i o ratou ngakau ki a ia a riro ana me he kiripaka; no reira i te mea he iwi ma ratou, he iwi ataahua rawa, he iwi ahuraka rawa, ka meinga ratou e te Ariki e te Atua he iwi parauri kia kore ai ratou e hiahiatia e toku iwi.

22. Ka meinga ano ratou e ahau he mea whakarihariha ki tou iwi, ki te kahore ratou e ripeneta i o ratou hara, e ai ta te Ariki, ta te Atua.

23. Ka kanga hoki te uri o te tangata e whakauru ana ki roto ki o ratou iwi; no te mea ka kanga ratou ki taua kanga ano. Na, ka rite ta te Ariki i korero ai.

24. No te kanga i runga nei i a ratou, ka mangere ratou, ka ki tonu i te tinihanga, i te patipati, a ka rapu kararehe ratou i roto i te koraha hei taonga parau ma ratou.

25. Na, ka ki mai te Ariki te Atua ki a au, ka waiho ratou hei whiu mo ou uri, hei whakaoho i a ratou kia mahara mai ki a au; a ki te kore ratou e mahara mai ki a au me te whakarongo mai ki aku kupu ka whiua rawatia e ratou tae noa ki te whakangaromanga.

26. Na, ka whakatapua e ahau e Niwhai a Hakopara ko Hohepa hei tohunga, hei kai whakakaako i runga i te whenua o toku iwi.

27. A, ka noho hari matou.

28. Na, kua pahemo nga tau e toru tekau i te wa i mahue atu ai a Hiruharama i a matou.

29. A ko ahau, ko Niwhai, i tuhituhi i nga tuhituhinga o toku iwi, a mohoa noa nei, ki runga ki aku papa i hanga nei e ahau.

30. Nawai a, ka ki mai te Ariki te Atua ki a au, Me hanga e koe etahi atu papa; a ka tuhituhia e koe ki runga nga mea maha e pai nei ki taku titiro hei painga mo tou iwi.

31. Na, haere ana ahau, a Niwhai, hanga ana enei papa kua tuhituhia nei enei mea ki runga, he whakaro hoki ki nga whakahaunga a te Ariki.

32. Na, i tuhituhi ahau i te mea i ahuaureka ai ki te Atua. A ki te mea e ahuaureka ana toku iwi ki nga mea a te Atua, ka ahuaureka ano hoki ratou ki aku tuhituhinga i runga nei i enei papa.

33. A, ki te hiahia toku iwi kia mohio ki te tino wahi o te whakapaparanga o toku iwi, me rapu era atu papa aku.

34. Kati ano maku, ko te ki, kua pahemo nga tau e wha tekau, a kua tu noa atu nga whawhaitanga me nga tautohenga ki o matou tuakana.

UPOKO 6.

1. Ko nga kupu a Hakopa, a te teina o Niwhai, i korerotia e ia ki te iwi o Niwhai:

2. Nana, e aku teina aroha, ko ahau ko Hakopa, i karangatia nei e te Atua, a i whakaritea nei ki te ritenga o tona ritenga tapu, i whakatapua ano hoki e toku tuakana, e Niwhai, e titiro nei koutou ki a ia ano he kingi, ara, hei kai tiaki, a e whakawhirinaki ana koutou ki a ia hei oranga mo koutou, nana, e mohio ana koutou he tino maha nga mea kua korerotia e ahau ki a koutou;

3. Ahakoa ra, ka korero ano ahau ki a koutou; no te mea e hiahia ana ahau ki te ora mo o koutou wairua. Ae ra, he nui toku manukanuka mo koutou; a e mohio ana koutou kua penei tonu. Ina hoki i whakapaua e ahau toku whakaaro ki te whakahauhau i a koutou; a i whakaakona koutou e ahau ki nga kupu a toku papa; i korero ano hoki ahau ki a koutou mo nga mea katoa kua tuhituhia nei, no te hanganga ra ano o te ao.

4. Katahi ahau ka korero atu ki a koutou mo nga mea o naianei me nga mea e takoto ake nei; no reira, ka korero pukapuka ahau ki a koutou i nga kupu a

Ihaia. A ko nga kupu enei i hiahia ai toku tuakana kia korerotia e ahau ki a koutou. A ko aku korero he whakaaro ki a koutou, kia ako ai koutou, kia whakakororia ai ano hoki i te ingoa o to koutou Atua.

5. Nana, ko nga kupu e korero pukapuka nei ahau; na Ihaia i korero mo te whare katoa o Iharaira; no reira e tika ana enei kia whakaritea ki a koutou, no te mea no te whare koutou o Iharaira. A he maha ano nga mea i korerotia e Ihaia e tika ana kia whakaritea ki a koutou, no te mea no te whare koutou o Iharaira.

6. Na, ko nga kupu enei: Ko te kupu tenei a te Ariki, a te Atua: Nana, ka ara atu toku ringa ki nga Tauwiwi, ka whakaturia ake hoki toku kara ki nga iwi; a ka mauria mai e ratou o tamariki i runga i o ratou ringaringa; ka kawea mai hoki o tamahine i runga i o ratou pokohiwi.

7. A hei matua atawhai mou nga kingi, ko a ratou kuini hoki hei kai whakangote mou; ka piko iho ratou ki a koe tapapa rawa ki te whenua, ka mitimiti hoki i te puehu o ou waewae; a, ka mohio koe ko ahau te Ariki, e kore hoki te hunga e tafari mai ana ki a au e whakama.

8. Na, ka korero ahau, a Hakopa, mo runga i enei kupu: Ta te mea kua whakakitea mai e te Ariki ki a au kua whakamatea, kua whakaraua atu te hunga i noho ai i Hiruharama i haere mai ai tatou i reira.

9. Otira, na te Ariki i whakaatu mai ki a au ka hoki ano ratou. A nana hoki i whakaatu mai ki a au, ka puta te Ariki, te Atua, te Mea Tapu o Iharaira, ki a ratou i te kikokiko; a i muri iho i tona putanga, ka whiua ia e ratou, ka ripekatia, ki te ritenga o nga kupu a te anahera nana nei i korero mai ki a au.

10. I muri i ta ratou whakapakeketanga i o ratou ngakau me ta ratou whakamarotanga i o ratou kaki ki te Mea Tapu o Iharaira, nana, ka pa mai nga whakawakanga a te Mea Tapu o Iharaira ki a ratou. A, ka haere mai te ra, e patua ai e whakamamaetia ai ratou.

11. Na, ka aia atu ratou, ka aia mai, a, muri iho, he tokomaha ka whakamamaetia i te kikokiko, e ai ta te anahera, a e kore ratou e tukua kia mate, he whakaaro ki nga inoi a te hunga whakapono, otira ka whakamararatia ratou, ka whakawhiua, ka kinongia, ahakoa ra, ka tohungia ratou e te Ariki, ara, ina tae ratou ki te matauranga ki to ratou Kai-hoko, ka whakaminea ngatahitia ano ratou ki o ratou kainga tupu.

12. Na, ka koa nga Tauwiwi, te hunga i tuhituhi ai te poropiti mo ratou; ta te mea ki te ripeneta ratou, a ka kore e whawhai ki Hiona, ka kore hoki e whakauru ki taua hahi nui, hahi whakarihariha, na, ka whakaorangia ratou; no te mea ka whakaritea e te Ariki e te Atua, ana kawenata i kawenata ai ia ki ana tamariki; ko te take tenei i tuhituhia ai enei mea e te poropiti.

13. Na, ko te hunga e whawhai nei ki Hiona, ki te iwi kawenata hoki a te Ariki, ka mitimiti ake i te puehu o o ratou waewae; a e kore te iwi o te Ariki e whakama, no te mea ko te iwi a te Ariki ko te hunga ratou e tatari ana ki a ia; kei te tatari tonu hoki ratou ki te haerenga mai o te Mihaia.

14. Nana, ki ta nga kupu a te poropiti, ka anga mai ano te Mihaia, ko te tuaruatanga he mea kia tuaruatia ai nga rironga o ratou; na, ka puta mai ia ki a ratou i runga i te mana me te kororia nui, hei whakangaro i o ratou hoa riri, ina puta mai taua ra e whakapono ai ratou ki a ia; a e kore ia e whakangaro i tetahi e whakapono ana ki a ia.

15. A ko te hunga e kore e whakapono ki a ia, ka whakangaromia ki te ahi, ki te tupuhi, ki nga ru, ki nga whakahekenga toto, ki te mate-uruta, ki te hemo-kai. A ka mohio ratou ko te Ariki te Atua, te Mea Tapu o Iharaira;

16. No te mea tera ranei e tangohia nga taonga parau i te tangata kaha, e whakaorangia ranei te tangata kua tika nei tona hereherenga?

17. Na, ko te kupu tenei a te Ariki: ina, ka tangohia mai nga herehere a te tangata kaha, ka whakahokia mai ano nga taonga parau a te nanakia; no te mea ka whakaputa te Atua kaha i tona iwi kawenata. Ko te kupu hoki tenei a te Ariki; ka ngangare ano hoki ahau ki te tangata e ngangare ana ki a koe.

18. A ka whangaia atu e ahau o ratou kikokiko ano ma ou kai whakatupu kino; a ka haurangi ratou i o ratou toto ake me te mea na te waina hou; a ka mohio nga kikokiko katoa ko ahau ko te Ariki tou Kai-whakaora, tou Kai-hoko, te Mea Kaha o Hakopa.

UPOKO 7. (*Tirohia a Ihaia 50.*)

1. Ae ra, ko te kupu tenei a te Ariki: Kua whakarere ranei ahau i a koe, kua maka atu ranei koe e ahau mo ake tonu atu? Ko te kupu tenei a te Ariki: Kei hea

ianeī te pukapuka whakarere o to koutou whaea? Kua mahue koutou i a au ki a wai, ara, ko wai ranei te tangata, i a au ana moni, i hokona atu ai koe e ahau ki a ia? Ae ra, kua hokona koutou e ahau ki a wai? Nana, he kino no koutou i hokona atu ai koutou e koutou ano, na a koutou mahi whanoke ano hoki i whakareera ai to koutou whaea;

2. Na, i taku haerenga mai, kahore he tangata; i taku karangatanga mai kahore tahi he tangata hei oha ake. E te whare o Iharaira, kua mutua koia toku ringa, te taea te hokohoko mai, kua kore ranei he kaha moku hei whakaora? Nana, maku, ma taku kupu riri, ka maroke ai te moana, ka meinga ai hoki o ratou awa he koraha; piro ana o ratou ika no te mea kua maroke te wai; ka mate hoki i te mate wai.

3. Taku he whakakakahu i nga rangi ki te mangu-mangu, he mea i te kakahu taratara hei uhi mo ratou.

4. Kua homai ki a au, e te Ariki, e te Atua, he arero matau, kia mohio ai ahau ki te ata ngarahu i nga korero ki a koe i te wa e tika ai, E te whare o Iharaira, Ina e mauīui ana koe, e whakaara ana ia, i tenei ata, i tenei ata. E whakaara ana i toku taringa ki te whakarongo atu, kia pera me ta te hunga mohio.

5. Kua oti te whakatuwhera e te Ariki, e te Atua toku taringa, kihai hoki ahau i tutu, kihai i hoki ki muri.

6. Tukua atu ana e ahau toku tuara ki te kai whiu, oku paparinga hoki ki nga kai hutihuti makawe. Kihai ahau i huna atu i toku kanohi, i te whakama, i te tuwhanga,

7. No te mea ka awhinatia ahau e te Ariki, e te Atua, koia ahau te whakama ai; koia i waiho ai e ahau toku kanohi hei kiripaka; e mohio ana ano ahau e kore ahau e whakama.

8. E tata ana te Ariki, he kai whakatikatika ia moku, Ko wai hei tohe mai ki a au? kia tu ngatahi taua. Ko wai hei hoa riri moku? kia tata mai ki a au, maku ia e patu ki te kaha o toku mangai;

9. Ko te Ariki hoki ko te Atua, hei awhina moku. Ko ratou katoa e whakahe ai i a au, na, ka tawhitotia katoatia ratou, ano he kakahu, ka pau ratou i te purehurehu.

10. Ko wai o koutou e wehi ana i te Ariki; e whakarongo ana ki te reo o tana pononga; e haere ana i roto i te pouri, kahore hoki he whakamarama?

11. Nana, e koutou katoa e tahu ana i te ahi, e karapoti ana i a koutou ki nga korakora, haere i te maramatanga o ta koutou ahi, i nga korakora hoki i whakangihaia ra e koutou. 'Tenei ta toku ringa mo koutou, ka takoto iho koutou me te tangi ano.

UPOKO 8. (*Tirohia a Ihaia 51.*)

1. Whakarongo mai ki a au, e koutou e whai ana i te tika: Titiro atu ki te kohatu i haua mai ai koutou, ki te poka i te rua i keria mai ai koutou.

2. Titiro atu ki a Aperahama, ki to koutou matua, ki a Hera hoki i whanau ai koutou; i karanga hoki ahau i a ia, i tona kotahi, a manaaki ana ahau i a ia.

3. Ta te mea, ka whakamarie te Atua i Hiona, ka whakamarie ia i ona wahi katoa ka ururuatia, ka mea hoki i tona koraha kia rite ki Erene, i tona wahi titohea kia rite ki te kari a te Atua. He koa, he hari ka kitea i roto, he whakawhetai me te reo hoki e waiata ana.

4. Whakarongo mai ki a au, e oku tangata, kia whai taringa mai hoki ki a au, E toku iwi; ka puta atu hoki he ture i roto i a au, ka takoto ano hoki i a au taku whakawakanga hei whakamaramatanga mo nga iwi.

5. Ka tata mai toku tika; kua puta atu taku whakao-ranga, ma toku ringa ano e whakarite whakawa mo nga iwi. Ka tatari mai ki a au nga matua, ka oki-oki ano ratou ki toku ringaringa.

6. Anga ake o koutou kanohi ki nga rangi, tirohia iho hoki te whenua i raro; ka memeha atu hoki nga rangi, ano he paowa, ka tawhitotia ano hoki te whenua, me he kakahu; te hunga ano hoki e noho ana i reira, ka pena ano te mate. Taku whakaoranga ia ka mau tonu; e kore ano taku tika e pehia.

7. Whakarongo mai ki a au, e koutou e mohio ana ki te tika, e te hunga kei roto na kei o koutou ngakau taku ture i tuhituhi ai; kei wehi koutou i te tawai a te tangata: kei matakau hoki i a ratou taunutanga mai.

8. Ka kai hoki te purehurehu i a ratou, me he kakahu, a ka pau ratou i te huhu ano he huruhuru hipi. Ka mau tonu ia taku tika; taku whakaoranga ano hoki i tetahi whakatupuranga ki tetahi atu whakatupuranga.

9. Maranga, maranga, kakahuria te kaha, E te ringaringa o te Ariki; maranga, kia rite ki nga rangi ona-

mata. Ehara oti i a koe nana i kokoti a Rahapa, i patu te tarakona?

10. Ehara oti i a koe nana i whakamaroke te moana, nga wai o te moana hohonu; nga wai hohonu o te moana, waiho ake e koe hei huarahi haerenga atu mo te hunga kua oti te hoko?

11. Na, a te Ariki i hoko ai ka hoki mai, ka haere mai ki Hiona, me te waiata ano ratou; i runga i o ratou mahunga he hari e kore e mutu me te tapu hoki; ka whiwhi ratou ki te koa, ki te hari; a rere ara te pouri me te aue.

12. Ko ahau ia; ae ra, ko ahau ia maku koutou e whakamarie. Nana, ko wai koe, e wehi na koe i te tangata e matemate nei; i te tama ano a te tangata ka meinga nei ano he tarutaru;

13. A, ka wareware ki te Ariki, nana koe i hanga, nana nga rangi i hora, nana i whakatakoto te turanga mo te whenua, a pawera tonu koe i nga ra katoa i te riri o te kai whakawhiu, me te mea e anga ana ia ki te whakamate? Kei hea ano te riri o te kai whakawhiu?

14. Takare tonu te herehere kia wetekina atu, kia kua hoki ia e mate ki roto ki te poka, kia kua ano e whakakorea he taro mana.

15. Ko te Ariki ahau, ko te Atua, nana nei nga ngaru i haruru ai; ko te Ariki o nga mano toku ingoa.

16. A ka hoatu nei e ahau aku kupu ki roto ki tou mangai; ka taupokina ano koe e ahau, ka taumarumarua iho e toku ringa, kia whakatokia ai nga rangi, kia whakatakotoria ai hoki te turanga mo te whenua, hei mea ki a Hiona, Nana, ko koe taku iwi.

17. Maranga, maranga, whakatika, E Hiruharama, i whakainumia nei e te ringa o te Ariki ki te kapa o tana riri; kua inu koe i nga para o te kapa wiri, he mea tatau.

18. Kahore kau tetahi hei arahi i a ia o nga tamariki katoa i whanau i roto i a ia; kahore hoki tetahi o nga tamariki i whakatupuria ra e ia hei pupuri atu i tona ringaringa.

19. Ko enei tamariki tane tokorua kua haere mai nei ki a koe; ko wai he tangi ki a koe? ko te ururutanga me to whakangaromanga, ko te mate-kai, ko te hoari: A ko wai toku hei whakamarie i a koe?

20. Kua hemo o tamariki tane, haunga enei tokorua; e takoto ana ratou i te ahunga mai o nga huarahi ka-

toa, ano he puru mohoao i roto i te kupenga; ki tonu i te riri a te Ariki, i te riri a tou Atua.

21. No reira, whakarongo mai ki tenei, e koe kua tukinotia nei: e haurangi ana hoki, a ehara i te haurangi waina;

22. Ko te kupu tenei a tou Ariki, te Ariki tou Atua e whakatika ana i ta tona iwi; nana, ka tangohia e ahau te kapa wiri i tou ringa, nga para o te kapa o taku riri; e kore e inumia ano e koe a muri ake nei.

23. A, ka hoatu e ahau ki te ringa o te hunga e whakatupu kino nei i a koe, i mea ra ki to wairua; Piko iho nei, kia haere atu ai matou; na, kua waiho nei e koe tou tinana hei whenua, hei huarahi atu mo te hunga i haere atu ra.

24. Maranga, maranga, kakahuria tou kaha, E Hiona; kakahuria o kakahu whakapaipai, E Hiruharama, e te pa tapu! no te mea heoi ano haerenga mai ki a koe o te mea kokoti-kore, o te mea poke.

25. Ruia atu te puehu i a koe, whakatika ake, noho iho, E Hiruharama; wetekina atu nga here i tou kaki, E te tamahine herehere o Hiona.

UPOKO 9.

1. Na, e aku teina aroha, kua korero pukapuka ahau i enei mea kia mohio ai koutou ki nga kawenata a te Ariki; i kawenata ai ia ki te whare katoa o Iharaira;

2. I korerotia nei e ia ki nga Hurai, he mea na te mangai o ana poropiti tapu, i te timatanga iho i tetahi whakatupuranga ki tetahi whakatupuranga, taea noatia te roa e whakahokia ai ratou ki te hahi pono, ki te kahui o te Atua; ina ka kohikohia ratou ki te kainga o o ratou whenua tupu, a ka whakaturia ki runga ki o ratou whenua katoa a te kupu whakaari.

3. Nana, e aku teina aroha, e korero ana ahau i enei mea ki a koutou kia hari ai koutou, kia ara tonu ai o koutou mahunga ake ake, mo nga manaakitanga e whakatau mai ai te Atua ki runga ki a koutou tamariki.

4. Ta te mea, kei te mohio ahau he nui ta koutou rapu, ara, te tokomaha o koutou, kia mohio ai ki nga mea e puta mai ana: no reira taku mohio e matau ana koutou ka memeha noa o tatou kikokiko, a mate rawa. Otiia, i roto i o tatou tinana ka kite tatou i te Atua.

5. Ae ra, kei te mohio ahau, e matau ana ano koutou

tera e whakakitea ia e ia ano i roto i te tinana ki te hunga i Hiruharama. i te wahi i haere mai nei tatou. no te mea e tika ana mana e puta ki waenganui i a ratou; ta te mea ko te tikanga ma te Kai-hanga nui kia tuku i a ia ano ki nga tangata kia mate mo nga tangata katoa, kia riro ai nga tangata ki raro i a ia.

6. Na, kua horapa haere te mate ki nga tangata, waihoki me waiho hei kaha aranga hei whakarite i te tikanga tohu a te Kai-hanga nui, a me puta mai te aranga mai o te tangata mo te takanga; na te hara i puta ai te takanga; a na te takanga a te tangata i hatepea ai ratou i te aroaro o te Ariki;

7. No reira me waiho hei whakamarietanga mutunga kore; ki te kahore he whakamarietanga mutunga kore e kore tenei pirau e kakahuria e te pirau kore. Otira, kua pumau tonu te whakaritenga tuatahi o te whakawa mo te tangata a ake ake. A me he mea i penei, kua takoto tenei kikokiko kia pirau kia horo iho ki tona whaea, ki te oneone, a kore atu ona aranga.

8. Ano te matauranga o te Atua! tona mahi tohu me tona aroha noa! Ta te mea, ki te kore o te kikokiko aranga, ka riro atu o tatou wairua ki raro i taua anahera i taka iho i te aroaro o te Atua Ora Tonu, i whakareweratia nei, a kore atu ona aranga mai.

9. Ka meinga hoki o tatou wairua kia rite ki a ia, a ka whakareweratia tatou, hei anahera mo tetahi re-wera, kia kopania atu i te aroaro o to tatou Atua, kia noho ki te matua o nga korero teka, i roto i te mate, pera me ia, ae ra, pera me taua mea nana i whakawai o tatou matua tuatahi; a e whakaahua ke ana ano i a ia ano tata tonu ki tetahi anahera o te maramatanga. me te whakakiki i nga tamariki a nga tangata kia whakarite kawenata he mea puku mo te kohuru, mo te mahi hoki i nga mahi ngaro katoa o te pouritanga.

10. Ano te nui o te pai o to tatou Atua, nana nei i whakapai he huarahi hei mawhititanga atu mo tatou i te kaha o tenei tarakona nanakia; ae ra, o taua tarakona, o te mate raua ko te reinga, e huaina nei e ahau ko te mate o te tinana me te mate ano hoki o te wairua.

11. A no taua huarahi whakaora a te Atua, a te Mea Tapu o Iharaira, i tukua ai e tenei mate e korero nei ahau, koia nei te mate maori, ona tupapaku; na, ko taua mate koia ano te urupa.

12. Na, ko tera mate i korerotia e ahau, ko ia nei te mate o te wairua, mana e tuku mai ona tupapaku; na.

ko taua mate o te wairua ko ia te reinga; na, ma te mate raua ko te reinga e tuku mai o raua tupapaku, a ma te reinga e tuku mai ona wairua herehere, ma te rua hoki e tuku mai ona tinana herehere, a ka whakahokia nga tinana me nga wairua o nga tangata tetahi ki tetahi; he mea na te aranga kaha mai o te Mea Tapu o Iharaira.

13. Ano te nui o ta te Atua whakaaro! No te mea, ka tuku mai e te pararaiha o te Atua nga wairua o te hunga tika, e te urupa hoki nga tinana o te hunga tika; a ka whakahokia te wairua me te tinana ki a raua ano, a ko reira nga tangata katoa meinga ai kia piraukore, kia matekore, a, ka whaka-wairua ora ratou, kei a ratou ano te tino matauranga, penei ano i a tatou i roto i te kikokiko; otira, ko to tatou matauranga ka tino tika;

14. Na, hei a tatou te tino matauranga ki o tatou he katoa, me o tatou poke, me o tatou tahangatanga, a hei te hunga tika he tino matauranga ki a ratou haringa, me o ratou tika, o ratou kakahu hoki he pokenore, ae ra, ko te kakahu o te tika.

15. A tenei ake ina pahure atu nga tangata katoa i tenei mate tuatahi ki te ora, no ka riro ratou he mea mate kore; me puta mai ratou ki mua i te nohoanga whakawa o te Mea Tapu o Iharaira; a ko reira puta mai ai te whakarite whakawa; katahi ratou ka whakawakia kia rite ki te whakarite whakawa tapu a te Atua.

16. A, e ora ana te Ariki, kua korerotia hoki e te Ariki, e te Atua; ko tana kupu mau tonu ano ia, e kore nei e pahemo atu, ko te hunga e tika ana, ka tika ano ratou, ko te hunga e poke ana, ka poke ano ratou; no reira ko te hunga poke ko te rewera ratou ko ana anahera; a ka haere atu ratou ki te ahi ka tonu kua oti te whakarite mo ratou: ko o ratou whakamamaetanga me he roto ahi whanariki, ko tona mura e kake ana ake ake ake a kahore ona mutunga.

17. Aue te nui me te tika o to tatou Atua! No te mea ka whakarite ia i ana kupu katoa, a kua puta mai ratou i roto i tona mangai, a ka whakaritea tana ture.

18. Nana, ko te hunga tika, ko te hunga tapu o te Mea Tapu o Iharaira, ko ratou kua whakamanawanui ki nga whakamamaetanga o te ao, a kua whakahawe atu ki tona whakama; na, ka whiwhi ratou ki te kingitanga o te Atua, kua rite noa atu mo ratou no te oroko-

hanganga ra ano o te ao, a ka ki tonu ratou i te koa ake ake ake.

19. Aue te nui o te mahi tohu a to tatou Atua, a te Mea Tapu o Iharaira! No te mea e whakaorangia ana e ia tona hunga tapu i taua tarakona nanakia, i te reuera, i te mate ano hoki, i te reinga, me taua roto ahi whanariki, koia nei te mamae mutunga-kore.

20. Ano te nui o te tapu o to tatou Atua! No te mea e mohio ana ia ki nga mea katoa, kahore tahi he mea, e kore e mohiotia e ia.

21. A ka haere mai ia ki te ao kia whakaorangia ai e ia nga tangata katoa, ki te mea ka whakarongo ratou ki tona reo; ta te mea, na, ka mamae ia i nga mamae o nga tangata katoa; ae ra, i nga mamae o ia tangata, o ia tangata e ora ana, o nga tane, o nga wahine, o nga tamariki o te whanau o Arama.

22. A ka mamae penei ia, kia horapa ai te aranga mai ki nga tangata katoa, kia tu ai te katoa ki tona aroaro a te ra nui, a te ra whakawa.

23. A e whakahauhau ana ano ia i nga tangata katoa kia ripeneta, kia rumakina hoki i runga i tona ingoa, me te tino whakapono ki te Mea Tapu o Iharaira, ki te kahore, e kore ratou e taea te whakaora ki roto ki te kingitanga o te Atua.

24. A, ki te kore ratou e ripeneta, e whakapono ki tona ingoa, e rumakina i runga i tona ingoa me te u tonu a tae noa ki te mutunga, ka kanga ratou; na te Ariki hoki te kupu, na te Atua, na te Mea Tapu o Iharaira;

25. No reira kua homai e ia he ture, a ki te kahore he ture i homai ki tetahi, kahore ano hoki he whiunga: a ki te mea kahore he whiunga, kahore ano hoki he whakahenga; a ki te kahore he whakahenga, ka whai tikanga nga mahi tohu a te Mea Tapu o Iharaira ki runga ki a ratou, he mea na te houhanga a rongo; no te mea ka whakaorangia hoki ratou e tona mana:

26. Ma te whakamarietanga hoki e whakarite nga tono a tona tika ki nga tangata katoa kihai nei i hoatu taku ture ma ratou, a e whakaorangia ratou i taua tarakona nanakia, i te mate raua ko te reinga, me te reuera me te roto ahi whanariki, koia te whakamaetanga mutunga kore; a ka whakahokia ano ratou ki taua Atua nana ratou i whai manawa ai, koia nei te Mea Tapu o Iharaira.

27. Otiia aue te mate mo te tangata e hoatu nei te

ture ki a ia; ae ra, mo te tangata kei a ia nei nga ture katoa a te Atua, penei me tatou, a takahia ana e ia, me te maumau ano i nga ra o tona oranga, he tu wehi rawa hoki tona!

28. Aue te tikanga tinihanga o te mea kino! Aue te horihori, te hangahanga noa iho, me te kuare o te tangata! Ina akona ratou, ki ta ratou e whai whakaaro ana ratou, a kahore o ratou whakarongo ki te whakatoto whakaaro a te Atua, parea ake ana hoki e ratou, me te mahara ano kei a ratou ano te mohio, na, to ratou whai mahara, koia ano he kuare, a kahore tahi ona painga ki a ratou. A ka mate ratou.

29. Otira he mea pai ano kia akona, ki te mea ka whakarongo ano ratou ki nga whakatakoto whakaaro a te Atua.

30. Otiia aue te mate mo te hunga whai taonga, e whai taonga nei mo te taha ki nga mea o te ao nei. No ta ratou whai taonga hoki i whakahawe ai ratou ki nga rawakore, a whakatoia ana e ratou te hunga ngakau mahaki, kei runga hoki kei o ratou taonga o ratou ngakau; no reira ko to ratou taonga to ratou Atua, Nana, ka ngaro o ratou taonga me ratou ano hoki.

31. Aue te mate mo te turi e kore nei e pai kia whakarongo; ka ngaro hoki ratou.

32. Aue te mate mo te matapo e kore nei e pai kia kite; ka ngaro hoki ratou.

33. Aue te mate mo te hunga ngakau kokoti-kore; ka patua hoki ratou i te ra whakamutunga e to ratou mohiotanga ki o ratou he.

34. Aue te mate mo te kai korero teka; ka maka iho hoki ia ki te reinga.

35. Aue te mate mo te kai kohuru, e kohuru marire ana; ka mate hoki ia.

36. Aue te mate mo te hunga e puremu ana; ka maka iho hoki ratou ki te reinga.

37. Aue te mate mo te hunga e koropiko ana ki nga whakapakoko; ka hari hoki te rewera o nga rewera katoa, ki a ratou.

38. Aue te mate mo te hunga katoa e mate ana i roto i o ratou hara; ka hoki ano hoki ratou ki te Atua, a ka kite i tona kanohi, na, ka waiho tonu i roto i o ratou hara.

39. Aue, e oku teina aroha, kia mahara ki te weri-weri o te tutu ki taua Atua Tapu, kia tupato hoki kei whakaae ki te whakawainga a taua mea tinihanga.

Kia mahara, to te whakaaro ki te kikokiko he mate, to te whakaaro ki te wairua he oranga tonutanga.

40. Aue, e oku teina aroha, kia whai taringa mai ki aku kupu. Maharatia te nui o te Mea Tapu o Iharaira. Kaua e ki, he pakeke aku korero ki a koutou; ki te penatia hoki e koutou, e tawai ana koutou ki te pono; no te mea kua korero ahau i nga kupu a to koutou Kai-hanga. E mohio ana ahau he mea pakeke nga kupu o te pono ki nga pokenga katoatanga; heoi kahore o te hunga tika wehi i a ratou, e aroha ana hoki ratou ki te pono, a kahore ratou e whakangaueuetia.

41. Mo konei ra, e aku teina aroha, me haere mai ki te Ariki, ki te Mea Tapu. Maharatia ona huarahi he tika. Nana, e whaiti ana te ara mo te tangata, otira kei te takoto totika atu ia i tona aroaro, a, ko te kai tiaki kuwaha te Mea Tapu o Iharaira; kahore ona kai mahi i reira; a kahore atu he huarahi engari ma te kuwaha anake, no te mea e kore ia e taea te whakapohehe; ko te Ariki hoki, ko te Atua tona ingoa.

42. A ka uakina e ia ki te tangata e patuki ana; a ko te hunga whai whakaaro, me te hunga matau, me te hunga whai taonga, kua neke ake nei i runga i to ratou matauranga, i to ratou whai whakaaro me o ratou taonga; ae ra, ko te hunga tena, e whakahaweatia ana e ia; a ki te kore ratou e akiri atu i enei mea, me te whakaaro iho ano he kuare ratou ki te aroaro o te Atua, me te heke iho ki raro ki te hohonu o te ngakau whakaiti, e kore ia e uaki ki a ratou.

43. Engari ka huna tonutia i a ratou nga mea o te hunga matau, o te hunga mahara, a ake ake; ae ra, ko taua haringa kua oti nei te whakarite mo te hunga tapu.

44. Aue, e aku teina aroha, maharatia aku kupu: Nana, ka unuhia e ahau oku kakahu, ka ruiia i mua i o koutou aroaro: ka inoi ahau ki te Atua o toku whakaoranga kia tirohia ahau e tona kanohi kite i nga mea katoa; no konei ra, e mohio ai koutou i te ra whakamutunga, ina whakawakia nga tangata katoa mo a ratou mahi ki te Atua o Iharaira i kite i taku ruinga i o koutou hara i toku wairua, ki taku tu kanapa hoki i tona aroaro, me toku mataratanga ano i o koutou toto.

45. Aue, e aku teina aroha, tahuri mai i o koutou hara; whakangahorotia atu nga mekameka a te mea e hiahia ana kia pumau tana herehere i a koutou; haere

mai ki taua Atua, koia nei te kohatu o to koutou whakaoranga.

46. Whakatikaia o koutou wairua mo taua ra whakakororia, e mahia ai te tika mo te hunga tika; ae ra, mo te ra whakawa, kia kore ai koutou e ngoikore i taua wehi weriweri; kia kore ai koutou e mahara ki o koutou hara whakawehi i roto i te tino tikanga, kia kore ai koutou e meinga kia hamama, He Tapu, he tapu au whakarite whakawa, E te Ariki, e te Atua Kaha Rawa. Heoi e mohio ana ahau ki oku hara; i takahia e ahau to ture, a naku ake aku he; a kua riro ahau i te rewera, a ko ahau, he taonga parau mo tona mamae nanakia.

47. Nana, e aku teina, e tika ana ianei maku koutou e whakaoho ki te tino tikanga whakawehi o enei mea? Era ranei ahau e rakaraka i o koutou wairua, me he mea e ma ana o koutou hinengaro? Era ianei e marama rawa aku ki a koutou ki te ritenga o te maramatanga o te pono, me he mea kua mawheto mai koutou i te hara?

48. Nana, me he mea he tapu koutou, kua korere ahau i nga mea tapu ki a koutou; ko tenei ehara koutou i te tapu, a e titiro mai ana koutou ki a au, ano he kai whakaako, no reira e tika ana kia whakaakona koutou e ahau ki nga tukunga iho o te hara.

49. Nana, e whakarihariha ana toku wairua ki te hara, a e hari ana toku ngakau ki te tika; ka whakamoemiti hoki ahau ki te ingoa tapu o toku Atua.

50. Haere mai, e aku teina, koutou katoa e mate-wai ana, haere mai ki nga wai! me te tangata ano hoki kahore ana moni; haere mai ra koutou, hokona, kaininga; haere mai hoki koutou, hokona he waina, he waiu, kaua he moni, kaua he utu.

51. Na, kua e whakapaua atu te moni mo te mea kahore nei ona painga, to koutou uaua ranei mo te mea e kore nei e makona. Ata whakarongo mai ki ahau, maharatia hoki nga kupu kua korero nei ahau; a haere mai ki te Mea Tapu o Iharaira. hakari ai ki te mea e kore e memeha, e kore e taea e te pirau, kia ora hoki o koutou wairua i nga mea momona.

52. Nana, e aku teina aroha, kia mahara ki nga kupu a to koutou Atua; kia hono tonu te inoi-atu ki a ia i te ra, hoatu ano hoki he whakawhetai ki tona ingoa tapu i te po. Kia hari o koutou ngakau.

53. Na, ano te nui o a te Ariki kawenata, ano te nui

o ana whakaitinga ki nga tamariki a te tangata; a na tona nui, na tona aroha noa, me tana mahi tohu, i whakaaria mai ai e ia ki a tatou, ko o tatou uri e kore e whakangaromia katoatia, ki te ritenga o te kikokiko, engari ka tiakina ratou e ia; a i nga whakatupuranga e toe mai nei ka riro ratou hei peka tika mo te whare o Iharaira.

54. Na, e aku teina, e mea ana ahau kia korero i etahi atu, heoi hei apopo ahau whakapuaki ai ki a koutou i te toenga o aku korero. Amine.

UPOKO 10.

1. Na, ka korero ano ahau a Hakopa ki a koutou, e aku teina aroha, mo tenei manga tika kua korerotia nei e ahau.

2. Nana, ko nga kupu whakaari kua riro mai nei i a tatou, he kupu whakaari era ki a tatou ki te ritenga o te kikokiko; na, kua whakakitea mai ki a au tera e tokomaha o a tatou tamariki e mate i roto i te kikokiko, mo to ratou whakaponokore, ahakoa ra he tokomaha ka tohungia e te Atua; a ka whakahokia mai ano a tatou tamariki, kia tae mai ai ratou ki te mea mana e hoatu ki a ratou te matauranga pono ki to ratou Kai-hoko.

3. Na, penei me taku e korero nei ki a koutou, e tika ana ko te Karaiti me haere mai. (ko tona ingoa hoki tenei ki ta te anahera kupu i te po whakamutunga i korero mai ai ia ki a au); ki roto ki nga Hurai, ki te hunga kino rawa o te ao; a ka ripeka ratou i a ia; Kua takoto hoki te tikanga kia peratia to tatou Atua; na, kahore atu he iwi i runga i te whenua e ripekatia ai to ratou Atua.

4. Me he mea hoki ka mahia nga merekara nui i roto i era atu iwi, ka ripeneta ratou, me te mohio ano ko ia to ratou Atua;

5. Heoi mo te mahi teka a nga tohunga me te mahi tutu, ka whakamaro te hunga i Hiruharama i o ratou kaki ki a ia, no ka ripekatia ia.

6. Na, mo a ratou mahi tutu ka puta mai ki a ratou nga whakangaromanga, nga wa mate kai, nga mate uruta, me nga ringihanga toto, a ko te hunga e kore e whakangaromia, ka whakamararatia ki roto ki nga iwi katoa.

7. Otiia, ko te kupu tenei a te Ariki a te Atua: Ina

tae mai te ra e whakapono ai ratou ki a au, ko te Karaiti ahau, mo reira taku kawenata i kawenata ai ahau ki o ratou tupuna, ara, ka whakahokia tinanatia ratou, i runga i te whenua, ki o ratou kainga tupu.

8. A tenei ake ka huihuia mai ratou i to ratou whakamararatanga roa, i nga motu o te moana, me nga wahi e wha o te whenua; a he mea nui nga iwi o nga Tauwi ki taku titiro, e ai ta te Atua, i te kawenga mai i a ratou ki o ratou kainga tupu.

9. Koia, hei matua atawhai mo ratou nga kingi o nga Tauwi, ko o ratou kuini hoki ka waiho hei kai whakangote; na, he mea nui nga kupu whakaari a te Ariki ki nga Tauwi, nana tonu hoki te kupu, a ko wai e ahei te whakakore?

10. Na, ko tenei whenua ka waiho hei whenua tupu mo koutou, e ai ta te Atua; ka manaakitia ano hoki nga Tauwi i runga i te whenua.

11. A ka waiho tenei whenua hei whenua here-kore ki nga Tauwi, a e kore rawa he kingi o nga Tauwi e ara ake i runga i te whenua;

12. Na, ka taiepatia e ahau tenei whenua i era atu iwi katoa;

13. A ka mate te tangata e whawhai ana ki Hiona, e ai ta te Atua;

14. No te mea ka mate te tangata e ara i a ia he kingi ki a au, ko ahau hoki, ko te Ariki, ko te kingi o te rangi, hei kingi mo ratou, ko au ano hei rama a ake ake, mo te hunga e whakarongo mai ana ki aku kupu.

15. Mo konei ra, kia whakaritea aku kawenata i kawenata ai ahau ki nga tamariki a te tangata hei mahi maku mo ratou i a ratou i te kikokiko, me whakakahore e ahau nga mahi ngaro o te pouritanga, o nga kohurutanga, o nga mea whakarihariha;

16. No reira ka mate te tangata e whawhai ana ki Hiona, te Hurai, te Tauwi, te herehere, te rangatira, te tane, te wahine; ko te hunga hoki tenei o te wahine puremu o te ao katoa; no te mea ko te hunga ehara i te hoa noku, he hoa riri ratou ki a au, e ai ta to tatou Atua.

17. Ka whakarite hoki ahau i aku kupu whakaari ki nga tamariki a te tangata, i whakaari ai ahau hei mahi maku ki a ratou, i a ratou i roto i te kikokiko:

18. No reira, e aku teina aroha, ko te kupu tenei a to tatou Atua, Maku o koutou uri e whakamamae ki te ringaringa o nga Tauwi, otira ka whakangawari ahau

i nga ngakau o nga Tauwiwi, a ka rite ratou ki tetahi matua ki a ratou; no reira ka manaakitia nga Tauwiwi, ka taua ngatahitia hoki me te whare o Iharaira.

19. Na, ka whakatapu ahau i tenei whenua mo ou uri, ake ake, me te hunga e taua ngatahitia me ou uri hei whenua tupu mo ratou: no te mea he whenua whiriwhiri ia naku, e ai ta te Atua, pai rawa ia i nga whenua katoa, mo konei ra ka meinga e ahau nga tangata katoa e noho ana i reira kia koropiko mai ki a au, e ai ta te Atua.

20. Heoi, e aku teina aroha, i te mea kua homai e to tatou Atua atawhai ki a tatou tenei matauranga nui ki enei mea, kia mahara tatou ki a ia, me te whakarere atu i o tatou hara, a kua e tuohu iho o tatou mahunga, no te mea kahore tatou i maka atu; ahakoa ra, kua panaia mai tatou ki waho o te kainga o to tatou whenua tupu; otira kua arahina mai tatou ki tetahi whenua pai atu, kua meinga hoki e te Ariki te moana hei ara mo tatou, a kei runga ano tatou i tetahi motu o te moana.

21. Otira he mea nui nga kupu whakaari a te Ariki ki te hunga kei runga nei kei nga motu o te moana; no reira, i te mea e ki ana ia nga motu, e tika ana tera ano he maha atu i tenei, a e nohoia ana ano era e o tatou teina.

22. Ta te mea, na, kua arahina atu etahi e te Ariki e te Atua i te whare o Iharaira, i tenei wa, i tenei wa, e rite ana ki tana i pai ai, me tana i ahuareka ai. A, e mahara ana tenei te Ariki ki te hunga katoa kua whaitiia atu nei, no reira e mahara ana ano hoki ia ki a tatou;

23. No reira kia hari o koutou ngakau, kia mahara ano hoki, kei a koutou te tikanga mo koutou ano, mo te whiriwhiri i te huarahi e tika ana ki te matenga mutungakore, i te huarahi ranei e tika ana ki te oranga tonutanga.

24. Mo konei ra, e aku teina aroha, houhia te rongou ki ta te Atua e pai ai, kauaka ki ta te rewera e pai ai me ta te kikokiko: a muri iho i te houhanga o ta koutou rongou ki te Atua, kia mahara koutou ma roto anake i te aroha noa o te Atua e ora ai koutou.

25. No reira, ma te Atua koutou e whakaara ake i te mate, he mea ma te kaha o te aranga mai; i te matenga mutunga-kore ano hoki, he mea ma te mana o te whakamarietanga, kia riro mai ai koutou ki roto ki te

kingitanga mutunga-kore o te Atua, kia whakamoe-mititia ai ia e koutou i runga i te aroha noa o te Atua. Amine.

UPOKO 11.

1. Na, tera atu ano nga mea maha i korerotia e Hakopa ki toku iwi i taua wa: otira ko enei mea anake kua mea ahau kia tuhituhia, no te mea ko nga mea kua oti i a au te tuhituhi e ranea ana maku.

2. Na, ka tuhituhia e ahau, e Niwhai, etahi atu kupu a Ihaia, no te mea e ahuaureka ana toku wairua ki ana kupu. Ka whakarite hoki ahau i ana kupu ki toku iwi, a ka tukua atu e ahau ki aku tamariki katoa, ta te mea, he pono i kite ia i toku Kai-hoko penei me taku kitenga i a ia.

3. I kite ano hoki toku teina, a Hakopa i a ia penei me taku kitenga i a ia: no reira ka tukua atu e ahau a raua kupu ki aku tamariki, hei whakaatu atu ki a ratou e tika ana aku kupu. Na, ko te meatanga tenei a te Atua, ma nga kupu a nga tangata tokotoru e mau ai taku kupu. Otiia e tonoa mai ana e te Atua he tokomaha atu nga kai whakaatu, a whakatikaia ana e ia ana kupu katoa.

4. Nana, e ahuaureka ana toku wairua ki te whakaatu atu ki toku iwi he pono te haerenga mai o te Karaiti: mo konei hoki te ture a Mohi i homai ai; a he ritenga ano mona nga mea katoa i homai e te Atua ki te tangata i te timatanga ra ano o te ao.

5. A, e ahuaureka ana hoki toku wairua ki nga kawenata a te Ariki i kawenatatia e ia ki o tatou matua; ae ra, e ahuaureka ana toku wairua, ki tona aroha noa, ki tona tika, ki tona kaha, ki tana mahi tohu i roto i te tikanga nui, tikanga mau tonu o te whakaoranga mai i te mate.

6. Na, e ahuaureka ana ano toku wairua ki te whakaatu ki toku iwi, ki te kore a te Karaiti e haere mai. me mate nga tangata katoa.

7. Me he mea hoki kahore he Karaiti. kahore hoki he Atua; a me he mea kahore he Atua, kahore hoki tatou, no te mea kua kore e taea tetahi mea te hanga. Tena ko tenei. he Atua ano, a ko te Karaiti ia. a ka haere mai ia i tona ake wa e rite ai.

8. Na, ka tuhia e ahau etahi o nga kupu a Ihaia, kia ara ake te ngakau o nga mea o toku iwi e kite ai i enei

kupu, me hari ano mo nga tangata katoa. Na, ko nga kupu enei, a ma koutou enei kupu e whakarite ki a koutou ki nga tangata katoa ano hoki.

UPOKO 12. (*Tirohia a Ihaia 2.*)

1. Te kupu i kitea e Ihaia, tama a Amoho mo Hura raua ko Hiruharama.

2. Na tenei ake kei nga ra whakamutunga, ina whakapumautia te maunga i to te Ariki whare ki te tihi o nga maunga, ina whakanekehia ake ano ki runga i nga pukepuke, a ka rere nga iwi katoa ki reira.

3. Ka haere hoki nga iwi maha, ka mea, Haere mai, tatou ka haere ki runga ki te maunga o te Ariki, ki te whare o te Atua o Hakopa; a ka whakaakona tatou e ia ki ona ara, ka haere hoki tatou i ona huarahi; no te mea ka puta mai te ture i Hiona, me te kupu a te Ariki i Hiruharama.

4. Ka whakarite hoki ia i nga whakawa i roto i nga iwi, ka riria ano e ia nga iwi maha: na, ka patupatua e ratou a ratou hoari hei hea parau, a ratou tao hei tapahi manga: e kore tetahi iwi e hapai hoari ki tetahi iwi, heoi ano ta ratou ako ki te whawhai.

5. E te whare o Hakopa, tena tatou ka haere i to te Ariki maramatanga; ae ra, haere mai, no te mea kua marara ke koutou katoa, tena tangata, tena tangata ki ona ara tutu.

6. Na kona, E te Ariki, i whakarerea ai e koe tou iwi, te whare o Hakopa, no te mea he maha a ratou mea no te rawhiti, ka whakarongo hoki ki nga tohunga maori, ka pera ano me nga Pirihitini, e ahua-reka ana hoki ratou ki nga tamariki a nga tangata ke.

7. A ki noa iho to ratou whenua i te hiriwa, i te koura, kahore hoki he mutunga o a ratou taonga—kapi tonu ano hoki to ratou whenua i te hoiho, kahore hoki he mutunga o o ratou hariata;

8. Ki tonu ano hoki to ratou whenua i nga whakapakoko—e koropiko ana ratou ki te mahi a o ratou ringaringa, ki ta o ratou maihao i hanga ai:

9. E kore te ware e koropiko, e kore hoki e whakaiti te tangata nui i a ia ano, no reira kua e hohou i te rongu ki a ia.

10. E te hunga hara, haere ki roto ki te kamaka, e piri ki te puehu, i te wehi ki te Ariki, a ka patua koutou e te kororia o tona nui.

11. A tenei ake ka whakaitia nga kanohi whakapehapeha o te tangata, ka whakapikoa iho ano hoki te whakakake o nga tangata, a ko te Ariki anake e whakanuia i taua rangi.

12. No te mea meake tae mai te ra o te Ariki o nga Mano ki runga ki nga iwi katoa; ae ra, ki nga tangata katoa; ae ra hoki, ki te hunga whakapehapeha, ki te hunga whakakake, ki runga ano hoki i te hunga katoa kua neke ake, a ka whakaitia iho ratou;

13. Ae ra, ka tae hoki te ra o te Arki ki nga hita katoa ano o Repanona, kua tiketike hoki kua neke ake; ki nga oki katoa ano o Pahana,

14. Ki nga maunga tiketike katoa, ki nga pukepuke katoa, ki nga iwi katoa kua neke ake, ki nga huihui-nga tangata katoa hoki.

15. Ki runga ano i nga pourewa tiketike katoa, ki nga taiepa kaha katoa ano hoki.

16. Ki runga ano i nga kaipuke katoa o te moana, ki runga ano i nga kaipuke katoa o Tarahihi, ki runga ano i nga whakaahua ataahua katoa.

17. A, e whakapikoa iho to te tangata whakapehapeha, e whakaitia iho ano hoki te whakapakeke o nga tangata; a ko te Ariki anake e whakanuia i taua rangi.

18. Ka whakakahoretia rawatia ano hoki e ia nga whakapakoko.

19. A ka haere ratou ki nga ana o nga kamaka, ki nga rua o te whenua, i te wehi o te Ariki e tau ana ki a ratou; ka patua hoki ratou e te kororia o tona nui, ina whakatika ia ki te whakangaueue rawa i te whenua.

20. I taua rangi ano ka akiritia atu e te tangata ana whakapakoko hiriwa me ana whakapakoko koura i hanga nei e ia mana hei koropikotanga atu, ki nga kiore, ki nga pekapeka;

21. Haere ai ki nga kapiti o nga kohatu, ki nga tihi o nga kamaka taratara, i te wehi ki te Ariki e tau ana ki a ratou; a ka patua ratou e tona kororia nui, ina whakatika ia ki te whakangaueue rawa i te whenua.

22. Kati ta koutou mea ki te tangata kei ona ponga-ponga nei tona manawa; kia pehea hoki te whakaaro ki a ia?

UPOKO 13. (*Tirohia a Ihaia 3.*)

1. No te mea tenei te Ariki, te Ariki o nga Mano te whakakahore atu nei i te titoko, i te tokotoko o Hiru-

harama, o Hura. i te tokotoko taro katoa, i te hokai wai katoa.

2. I te marohirohi, i te tangata mo te pakanga, i te kai whakarite whakawa, i te poropiti, i te tohunga, i te kaumatua.

3. I te rangatira rima tekau, i te tangata nui, i te kai whakatakoto whakaaro, i te kai mahi mohio, i te mea matau ki te taki korero.

4. Ka hoatu ano e ahau nga tamariki hei rangatira mo ratou, ko nga kohungahunga ano hei kingi mo ratou.

5. Ka tukinotia ano hoki te iwi, tetahi tangata e tetahi tangata, te tangata e tona hoa tata ano; ka whakahihi ano hoki te tamaiti ki te kaumatua, ka anga mai ano te mea e whakahaweatia ana ki te tangata e whakahonoretia ana.

6. E mau hoki te tangata ki tona tuakana, o te whare ano o tona papa, a ka mea, he kakahu tou; hei rangatira koe mo matou, kaua hei raro i tou ringa tenei whakatakanga;

7. I taua rangi ano ka karanga nui ia, ka mea, E kore ahau e waiho hei kai takai; kahore hoki he taro i toku whare, kahore he kakahu; kua ahau e meinga hei rangatira mo te iwi.

8. Kua taka hoki a Hiruharama, kua hinga a Hura; kua whawhai nei hoki o ratou arero, me a ratou mahi ki te Ariki, hei whakapataritari i nga kanohi o tona kororia.

9. Ko te titiro mai hoki a o ratou kanohi hei kai whakaatu mo to ratou he; e whakapuaki ana ano i to ratou hara, e pera ana me Horoma, a kahore e ahei i o ratou te huna. Aue te mate mo o ratou wairua! ta ratou utu hoki ki a ratou ano, ko te kino.

10. Mea atu ki te tangata tika, Ko te pai mona; ka kainga hoki e ratou nga hua o a ratou mahi.

11. Aue te mate mo te hunga kino! ka ngaro hoki ratou; no te mea hei runga i a ratou te utu o ta o ratou ringaringa.

12. Toku iwi, o ratou kai tukino ko nga tamariki, ko nga wahine ano hoki hei kai-whakahaere mo ratou. E toku iwi, ko ou kai arahi hei whakapohehe i a koe; kore ake i a ratou te tikanga o o huarahi.

13. Kua whakatika ake te Ariki ki te totohe, kua tu ki te whakawa i nga iwi.

14. Ka timata ta te Ariki whakawa i nga kaumatua

o tona iwi, i ona rangatira ano hoki; kua pau hoki i a koutou te mara waina, me nga mea i pahuatia atu i nga rawa-kore i roto i o koutou whare.

15. He aha koutou i pena ai? Ka kuru koutou i toku iwi, nga kanohi o nga rawa-kore, me te mea kua hurihia e koutou ki te huri, e ai ta te Ariki ta te Atua o nga Mano.

16. I ki mai ano te Ariki, na, Kua whakapehapeha nei nga tamahine o Hiona, maro tonu nga kaki ina haere, takataka ana nga whatu, ririki rawa nga hikoi, tatangi ana nga waewae;

17. No reira ka whakangaua e te Ariki ki te patito te tumuaki o nga upoko o nga tamahine o Hiona, ka takoto kau ano hoki i te Ariki o ratou wahi ngaro.

18. I taua rangi ano ka whakakahoretia e te Ariki te ataahua o nga mea tatangi, o nga whakapaipai ripekapeka, me nga mea porowhita e rite ana ki te marama.

19. Nga mekameka, nga poroporo, me nga arai kanohi,

20. Nga potae, nga whakapaipai o nga waewae, nga whitiki o nga mahunga, nga pounamu hongihongi, nga whakakai,

21. Nga mowhiti, nga whakapaipai o te ihu,

22. Nga kakahu whakapaipai, nga koraka, nga kakahu o waho ake, me nga pukoro,

23. Nga whakaatu, me te rinena pai, nga potae, me nga arai whakapaipai.

24. Na, he kakara pai i mua, puta ake ana he pirau, kahore he whitiki, he tawhetawhe kau; kahore he mahunga hanga pai, he pikara kau; kahore he tatua whakapaipai, he kakahu taratara kau i whitikiria mai; he weranga, kahore hoki he ataahua.

25. Ka hinga o tangata i te hoari, o marohirohi i te whawhaitanga.

26. Ka tangi, ka aue ona kuwaha, a ka mokemoke ia ka noho ki te whenua.

UPOKO 14. (*Tirohia a Ihaia 4.*)

1. E mau ano nga wahine tokowhitu ki te tangata kotahi i taua ra, a ka mea, Ko ta matou taro ano hei kai ma matou, ko o matou kakahu ano hei kakahu mo matou, ko tou ingoa anake kia karangatia ki a matou, kia mutu ai to matou ingoa kino.

2. I taua rangi ano he ataahua te peka o te Ariki, kororia rawa; nga hua ano o te whenua he neke rawa ake, he pai, ki nga morehu o Iharaira.

3. Na, tenei ake te hunga e toe ki Hiona, I mahue ki Hiruharama, ka karangatia ratou he tapu, nga tangata katoa kua oti te tuhituhi ki roto ki te hunga ora i Hiruharama:

4. Ina oti te paru o nga tamahine i Hiona te horoi atu e te Ariki, ina tahia atu ano e ia nga toto o Hiruharama i roto i a ia, he mea nana ki te wairua whakawa, ki te wairua tahu.

5. Ka hanga ano hoki e te Ariki ki runga ki nga nohoanga katoa o maunga Hiona, ki runga ano ki ona huihuinga, he kapua, he paowa, i te ra, a he mura ahi e wheriko tonu ana i te po; no te mea ka whai taupoki a runga katoa o te kororia o Hiona.

6. A ka ai ano he tihokahoka hei whakamarumaruru i te ra mo te werawera, hei rerenga atu, hei whakaruru mo te tupuhi, mo te ua.

UPOKO 15. (*Tirohia a Ihaia 5.*)

1. Na, me waiata e ahau aiane i te waiata a taku i aroha ai ki taku i aroha ai, he mea mo tana mara waina. He mara waina ta taku e aroha nei i tetahi pukepuke momona;

2. Na, taiepatia ana e ia, kohikohia ana e ia nga kohatu o reira, whakatokia iho e ia ki te waina pai rawa, hanga ana e ia he pourewa ki waenganui, keria ana ano e ia he poka waina ki reira; a tona taringa atu kia whai karepe, na, he karepe maori ona hua.

3. Na, E te hunga o Hiruharama ratou ko nga tangata o Hura, whakaritea ta maua whakawa ko taku mara waina.

4. Ko te aha ake kia meatia e ahau ki taku mara waina, ko te aha i mahue i a au te mahi ki reira? he aha ra i taku taringa atu kia hua nga karepe, i puta ake ai ko nga karepe maori?

5. Na, tena, maku e whakakite atu ki a koutou taku e mea ai ki taku mara waina; ka tangohia atu e ahau tona taiepa tataramoa, a ka kainga noatia iho; ka wawahia ano hoki tona taiepa, a ka takatakahia;

6. Ka meinga ano e ahau hei ururua, e kore e tapatapahia, e kore e ngakia; engari ka puta ake te tatara-

moa me te tumatakuru; ka ako atu ano ahau ki nga kapua kia kaua te ua e ua ki reira.

7. Na, te mara waina o te Ariki o nga Mano, ko te whare o Iharaira, ko nga tangata ano o Hura tana mea ahuareka i whakatokia e ia, heoi, tana taringa atu ki te whakarite whakawa, na, ko te tukino; ki te tika, na, ko te aue.

8. Aue te mate mo te hunga e hono ana i tetahi whare ki tetahi whare, a kore noa he wahi, he mea kia noho ai ratou, ko ratou anake i waenganui i te whenua !

9. Ko ta te Ariki o nga Mano tenei ki oku taringa, he pono, he tini nga whare mokemoke kau; nga pa nui me nga pa ataahua, kahore he tangata hei noho.

10. Ae ra, kotahi tekau nga eka o te mara waina, ea ake kotahi tonu te pati: i ki te homa i te purapura, ea ake kotahi te epa.

11. Aue te mate mo te hunga e maranga wawe ana i te ata, ki te whai i te wai kaha, na, roa iho ta ratou i te po, a mumura tonu ano hoki ratou i te waina !

12. Kei a ratou hakari ano hoki i te hapa me te hahere, te timipera, te putorino, me te waina; heoi kahore a ratou maharatanga atu ki te mahi a te Ariki, kahore hoki he whakaaro ki te mahi a ona ringa.

13. No reira ka riro toku iwi i te parau, kahore hoki he matauranga; o ratou tangata ingoa nui ano hoki, ka hemo i te kai to ratou mano tini, maroke rawa te mangai i te mate wai.

14. Na reira te reinga i whakanui ai i a ia ano, nui noa atu te hamamatanga o tona mangai; na, heke atu ana ki reira to ratou kororia, o ratou mano tini, to ratou ngangau, me te tangata ano e whakamanamana ana.

15. Ka whakapikoa iho ana hoki te ware, ka whakaitia ano te tangata nui, ka whakahokia iho ana nga kanohi o te hunga whakakake;

16. A, ka whakanekehia ake te Ariki o nga Mano i runga i te whakarite whakawa, ka whakatapua ano te Atua tapu i runga i te tika.

17. Ko reira ano nga reme kai ai i ta ratou wahi e ki ake ai, ka kainga ano e nga tauhou nga wahi o te hunga tetere kua ururuatia nei.

18. Aue te mate mo te hunga e kumea mai ana e ratou te he ki nga aho horihori, te hara ano hoki me te mea ki nga taura o te kata;

19. E mea nei, Kia hihiko ia, kia hohoro tana mahi, kia kite atu ai matou; kia tata mai ano hoki, kia tae mai te whakaaro a te Mea Tapu o Ihairaira, kia mohio ai matou.

20. Aue te mate mo te hunga e mea nei ki te kino, he pai, a ki te pai. he kino, e mea nei i te pouritanga hei maramatanga, a i te maramatanga hei pouritanga; e mea nei i te kawa hei reka, a i te reka hei kawa !

21. Aue te mate mo te hunga he nui nei o ratou whakaaro ki ta ratou titiro iho, he hunga mohio ano ratou ki ta ratou whakaaro iho !

22. Aue te mate mo te hunga e kaha ana ki te inu waina, he hunga uaua ano ki te whakaranu i te wai kaha;

23. E whakatika nei ki ta te tangata he, he whakaaro ki te utu; a whakakahoretia iho e ratou te tika o te hunga tika !

24. No reira, ka rite ki te kainga a te ahi i te kakau witi, ki te papapa ano hoki kua pau i te mura, ka rite ano to ratou puawai ki runga ano he puehu; mo ratou i whakakahore ki te ture a te Ariki o nga Mano, i whakahawea ano hoki ki te kupu a te Mea Tapu o Ihairaira.

25. Na reira, te riri a te Ariki i mura ai ki tona iwi; maro tonu mai tona ringa ki te whawhai ki a ratou; patua iho ratou e ia; ngaueue ana nga maunga; o ratou tinana ano hoki haehaetia ana i waenganui o nga huarahi. Na, ahakoa ko tenei katoa, e kore tana riri e tahuri atu, maro tonu mai tona ringa.

26. Ka whakaarahia ano hoki e ia he kara ki nga iwi i tawhiti; ka whiowhio ano ki a ratou ki te pito o te whenua. Nana, hohoro tonu, kakama tonu ta ratou haere mai; e kore tetahi o ratou e ngenge, e kore e tapepa te waewae;

27. E kore tetahi e parangia, e kore e moe; e kore te whitiki o o ratou hope e mawheto, e kore ano te here o o ratou hu e motu:

28. A ratou pere koi tonu, he mea piko katoa a ratou kopere, nga waewae o o ratou hoiho, ka kiia he kiripaka, o ratou wira he awhiowhio, to ratou hamama koia ano kei to te raiona.

29. Ka hamama ratou, ano he kuao raiona; ae ra, ka hamama ratou, ka hopukina atu ta ratou tupapaku, ka whakina tonutia atu, kahore hoki he tangata hei whakaora.

30. Ka ngengere mai ano ratou ki a ratou i taua ra, me te mea ko te moana e haruru ana; a, te tirohanga atu ki te whenua, nana, he pouri, he tuatea, kua pouri ano hoki te maramatanga i ona rangi.

UPOKO 16. (*Tirohia a Ihaia 6.*)

1. I te tau i mate ai a kingi Utia i kite ano ahau i te Ariki e noho ana i runga i te torona, he tiketike, he mea whakaneke rawa ake ki runga, ki tonu ano hoki te temepara i tona ope.

2. I runga nga herapima e tu ana, e ono nga parirau o tetahi, e ono nga parirau o tetahi, e rua hei hipoki i tona mata, e rua hei hipoki i ona waewae, e rua hei rere mana.

3. A, i karanga mai ratou tetahi ki tetahi i mea, He tapu, he tapu, he tapu te Ariki o nga Mano; ki katoa te whenua i tona kororia.

4. I oioi ano hoki nga pou o te tatau i te reo o tera i karanga ra, ki tonu ano hoki te whare i te paowa.

5. Na, ko taku kianga ake, Aue te mate moku! ka ngaro hoki ahau, he tangata ngutu poke hoki ahau; a e noho ana i waenganui i te iwi ngutu poke; kua kite nei hoki oku kanohi i te kingi, i te Ariki o nga Mano.

6. Na, ko te rerenga mai o tetahi o nga herapima ki a au, i tona ringa ano tetahi waro mura, he mea tango ki te kokopi i runga i te aata;

7. Whakapangia mai ana e ia ki toku mangai, me tana ki mai ano, Nana, kua pa tenei ki ou ngutu; na, kua riro tou he, kua murua tou hara.

8. Na, ka rongo ahau i te reo o te Ariki e mea ana. Ko wai taku e unga atu ai, ko wai ta tatou hei haere? Ano ra ko ahau, Tenei ahau, ngarea ahau.

9. Ano ra ko ia, Haere mea atu ki tenei iwi, rongo noa koutou, e kore e matau; titiro noa koutou, e kore e kite.

10. Meinga te ngakau o tenei iwi kia ngako, o ratou taringa kia taimaha, whakamoea o ratou kanohi; kei kite o ratou kanohi, kei rongo o ratou taringa, kei matau o ratou ngakau, a ka tahuri mai, ka whakaorangia.

11. Ano ra ko ahau, E te Ariki, kia pehea te roa? Na, ko tana meatanga mai, kia ururuatia ra ano nga pa, a kore noa he tangata hei noho, kia kore ra ano he tangata mo roto i nga whare, kia tino ururuatia rawatia ano hoki te whenua;

12. Kia whakamataratia ra ano e te Ariki nga tangata, a ka nui hoki te whakarerenga i waenganui i te whenua.

13. Ko te morehu ia he whakatekau. ka hoki mai ano ratou, a ka kainga ratou, ka rite ki te teiri, ki te oki, i te mea ka horo nga rau, a kei roto ano te taiho i a raua, na, hei taiho ano mona te uri tapu.

UPOKO 17. (*Tirohia a Ihaia 7.*)

1. Na, i nga ra o Ahata tama a Iotama, tama a Utia, kingi o Hura ka haere mai a Retini kingi o Hiria raua ko Peka tama a Remaria kingi o Iharaira ki Hiruharama tatau ai i reira; kihai ia a reira i taea e raua i te whawhaitanga.

2. A, te korerotanga mai i te kupu ki te whare o Rawiri, Ko Hiria kei te tautoko i a Eperaima. Na, kapa-kapa ana tona ngakau, me te ngakau ano o tona iwi, me te mea ko nga rakau o te ngahere e oioi ana i te hau.

3. Katahi te Ariki ka mea ki a Ihaia, Tena, haere atu ki te whakatau i a Ahata, korua ko to tama ko Hearatahupu, i te pito o te awa-keri o to runga puna-wai, i te huarahi o te mara o te kai horoi kakahu;

4. Ka mea atu ki a ia, Kia mahara, kia ata noho; kaua e wehi, kaua hoki tou ngakau e pawera ki nga pito e rua o enei ngotungotu e paowa nei, ki te riri nui a Retini ki a Hiria, me ta te tama ano a Remaria.

5. Na, kua whakaaroa nei e Hiria, ratou ko Eperaima, ko te tama a Remaria, he kino mou, kua mea nei ratou,

6. Tatou ka haere ki a Hura whakatupu kino ai i a ia, me wawahi mai ano tetahi wahi ma tatou, me whakakingi ano tetahi kingi i waenganui i a ia, ara, te tama a Tapeara;

7. Ko te kupu tenei a te Ariki, a te Atua, E kore e tu, e kore ano e taea.

8. No te mea, ko te upoko o Hiria ko Ramahiku, a, te upoko o Ramahiku, ko Retini; na, i enei tau e ono tekau ma rima ka pakarukaru a Eperaima, kore ake tena iwi.

9. Ko Hamaria ano hoki te upoko o Eperaima, a te upoko o Hamaria ko te tama a Remaria. Ki te kore koutou e whakapono, e kore ano ta koutou e tu.

10. Na, ka korero mai ano te Ariki ki a Ahata, a ka mea,

11. Inoia tetahi tohu mau i te Ariki, i tou Atua; inoia he mea i nga hohonu, i nga wahi tiketike ranei i runga.

12. Ano ra ko Ahata, E kore au e inoi, e kore ano e whakamatautau i te Ariki.

13. Katahi tera ka ki mai, Tena, whakarongo, e te whare o Rawiri; he mea iti ianei ki a koutou kia hoha nga tangata i ta koutou, me mea ano ranei e koutou toku Atua kia hoha ?

14. No reira, ma te Ariki ano e hoatu he tohu ki a koutou; Nana, ka hapu he puhi, ka whanau hoki he tamaiti, a ka huaina e ia tona ingoa ko Emanuera.

15. He pata, he honi, hei kai mana, a mohio noa ia ki te whakakore i te kino, ki te whiriwhiri i te pai.

16. I te mea kiano i mohio te tamaiti ki te whakakore i te kino, ki te whiriwhiri i te pai, ka mahue i ona kingi e rua te whenua e whakariharihatia nei e koe.

17. Tera e kawea mai e te Ariki ki a koe, ki tou iwi, ki te whare o tou papa, nga ra kihai nei i tae mai, no te rangi ra ano i mawehe atu ai a Eperaima i roto i a Hura, ara, te kingi o Ahiria.

18. A tenei ake, i taua rangi ano ka whiowhio atu te Ariki ki te ngaro i te wahi whakamutunga mai o nga awa o Ihipa, ki te pi ano hoki i te whenua o Ahiria.

19. A ka rere mai ratou, ka tau katoa ratou ki nga awaawa ka ururuatia nei, ki nga rua o nga kamaka, ki nga tataramoa katoa, ki nga urupuia rakau katoa.

20. I taua rangi ano ka heua e te Ariki ki te heu i Utua, ki te hunga i tera taha o te awa, ara, ki te kingi o Ahiria, te mahunga, me te huruhuru o nga waewae; ka pau ano hoki te pahau.

21. Na, i taua rangi ano ka atawhaitia e te tangata he kuao kau me nga hipi e rua;

22. A, no te nui o te waiu e tukua mai e ratou, ka kai pata ia: ka kainga hoki he pata, he honi, e te hunga katoa ka mahue ki te whenua.

23. A i taua rangi ano, na, nga wahi katoa i reira nei nga waina kotahi mano, a, te utu kotahi mano nga hiriwa, hei wahi ano tera mo nga tataramoa, mo nga tumatakuru.

24. He pere, he kopere a nga tangata ina heare ki reira; no te mea ka riro katoa te whenua i te tataramoa, i te tumatakuru.

25. Na, nga maunga katoa e ngakia^aana ki te karao-ne. e kore e tae ki reira te wehi o te tataramoā. o te tumatakuru: engari he wahi tera e tukua^aai nga kau. e takahi ai nga kau itiiti iho.

UPOKO 18. (*Tirohia a Ihaia 8.*)

1. I ki mai ano hoki te Ariki ki a au, Tikina atu tetahi pukapuka nui mau, tuhituhia ki roto te mea mo Mahere-harara-ha-paha ki te pene a te tangata.

2. Katahi ahau ka mea i etahi kai whakaatu pono, hei whakaatu mo taku, ara, i a Uria tohunga raua ko Tekaria tama a Teperekia.

3. Na, ko taku haerenga atu ki roto ki te poropiti wahine, kua hapu, whanau ake he tamaiti tane. Katahi te Ariki ka ki mai ki a au, Karangatia tona ingoa, ko Mahere-harara-ha-paha.

4. No te mea e kore e mohio te tamaiti ki te karanga, E toku papa, e toku whaea, ka riro nga taonga o Ramahiku, me nga parakete o Hamaria i te aroaro o te kingi o Ahiria.

5. A i korero mai ano hoki te Ariki ki a au, i mea,

6. Na, kua whakakore nei tenei iwi ki nga wai ata rere o Hiroa, a e koa ana ki a Retini raua ko te tama a Remaria;

7. Na, tenei te takina mai nei e te Ariki nga wai o te awa ki runga ki a ratou, he kaha he nui, ara, te kingi o Ahiria, me tona kororia katoa; ka ngawha ano ia ki runga i ona pareparenga katoa, ka pari ano hoki ki runga ki ona tahatika katoa,

8. Ka huri atu ano ki runga ki a Hura, taupoki iho ai, koni tonu atu, pa noa atu ki te kaki; a ka roha ona parirau, ka kapi te whanuitanga o tou whenua, E Emanuera.

9. Huihui koutou, e nga iwi, ka pakaru ano hoki koutou, kia whai taringa mai ano hoki koutou, e te hunga katoa o nga whenua i tawhiti; whitikiria koutou, a ka pakaru koutou: whitikiria koutou, a ka pakaru koutou.

10. Whakatakotoria he whakaaro, a ka taka noa iho; korerotia te kupu, e kore ano e tu; kei a matou nei hoki te Atua.

11. Ko ta te Ariki korero hoki tenei ki a au, he mea-tanga mai i runga i te ringa kaha, me tana whakaako ano i a au kia kaua e haere i te ara o tenei iwi; i ki mai;

12. Kaua e ki, He he te whakatakotoria nei ki nga mea katoa a ki atu ai tenei iwi, he he te whakatakotoria nei; kaua hoki e wehi i ta ratou e wehi ai, kaua ano e pawera.

13. Ko te Ariki o nga Mano, ko ia ta koutou e whakatapu ai, ko ia ta koutou e wehi ai, ko ia ta koutou e pawera ai.

14. A ka ai ia hei wahi tapu; hei kohatu tutukitanga waewae ia, hei kamaka e hinga ai nga whare e rua o Iharaira, hei rore ano hoki, hei mahanga ki nga tangata o Hiruharama.

15. He tokomaha ano hoki o ratou e tutuki te waewae, e hinga, pakaru iho, mahangatia ake, mau tonu iho.

16. Takaia te whakaaturanga, hiritia te ture i roto i aku akonga.

17. Ka tatari ano ahau ki te Ariki e huna nei i tona mata ki te whare o Hakopa, ka tumanako atu ano hoki ki a ia.

18. Nana, ko matou ko nga tamariki e homai nei e te Ariki ki a au hei tohu, hei mea whakamiharo i roto i a Iharaira, he mea na te Ariki o nga Mano e noho nei i Maunga Hiona.

19. Na, ki te mea mai ratou ki a ratou, me rapu tikanga koutou i te hunga he atua maori nei o ratou, i nga matakite, i te hunga e kowhetewhete ana, e ngunguru ana; kaua ianei te iwi e rapu tikanga ki to ratou Atua? kei nga mea mate ianei te korero mo nga mea ora?

20. Kei te ture, kei te whakaaturanga: ki te kore e rite ta ratou korero ki tenei kupu, ina, kahore he maramatanga i roto i a ratou.

21. A, ka tika ano ratou na reira, ruha noa iho, e mate ana i te kai, a i a ratou ka mate nei i te kai, ka tupu te riri, a ka kanga ratou ki to ratou kingi, ki to ratou Atua, ka titiro ano whakarunga.

22. A to ratou tirohanga atu ki te whenua, na, he whakapawera, he pouri. he mamae whakapouri, ka aia atu ano hoki ratou ki te pouri.

UPOKO 19. (*Tirohia a Ihaia 9.*)

1. Otira e kore e rite te pouri ki taua pouri i tona mamaetanga, i te wa i mua i whakamamaetia ititia ai e ia te whenua o Hepuruna, te whenua o Napatari, a,

muri iho ka whakamamaetia nuitia i te ara o te Moana Whero. i tera taha o Horano, i Kariri o nga tauwi.

2. Te hunga i haereere i te pouritanga, kua kite ratou i te maramatanga nui; nga tangata e noho ana i te whenua i te atarangi o te mate, kua whiti te maramatanga ki runga ki a ratou.

3. Kua whakatokomahatia e koe te iwi, whakanuia ana e koe te koa: koa noa iho ratou ki tou aroaro, me te mea e koa ana ki te kotinga witi, e whakamana mana ana ki nga taonga parau e wehewehea ana.

4. Whati pu hoki i a koe te ioka o tana kawenga, te rakau whiu mo tona pokohiwi, te rakau a tona kai whakatupu kino.

5. Nga whawhai katoa hoki a te toa he ngangau, he kakahu i whakatitakataka ki te toto; ko tenei ia hei tahunga, hei kai ma te ahi.

6. Kua whanau nei hoki he tamaiti ma tatou, kua homai he tamaiti tane ki a tatou; a ki runga ki tona pokohiwi te kingitanga; na, te ingoa e karangatia ki a ia ko te Kai-whakatakoto whakaaro miharo, ko te Atua kaha rawa, ko te Matua o ake tonu atu, ko te Ranga-tira o te Rongo mau.

7. Te kawanatanga, te rongo mau, ka nui haere, hore rawa he mutunga, ki runga ano ki te torona o Rawiri, ki runga i tona kingitanga a u noa, mau noa i runga i te whakarite whakawa, i runga i te tika i nai-anei, a ake tonu atu. Ka oti tenei i te ngakau mataara o te Ariki o nga Mano.

8. I unga atu e te Ariki tona kupu ki a Hakopa, a tau tonu atu ki a Iharaira.

9. A ka mohio te iwi katoa, a Eperaima ratou ko te tangata o Hamaria, he whakapehapeha nei, he ngakau nui nei to ratou ki te ki mai,

10. Kua horo nga pereki, a ma tatou e hanga ki nga kohatu tarai; kua oti nga hikamora te tapahi, ka puta ke i a matou hei hita.

11. No reira ka whakaarahia e te Ariki nga hoa riri o Retini ki a ia, ka huihui ano hoki ia i ona hoa whawhai ki a ia;

12. Ko nga Hiriana ki mua, ko nga Pirihitini ki muri; a hamama tonu mai ratou ki te kai i a Iharaira. Ahakoa ko tenei katoa e kore tana riri e tahuri atu, maro tonu tona ringa.

13. No te mea kihai te iwi i tahuri mai ki to ratou kai whiu, kihai ano i rapu i te Ariki o nga Mano.

14. No reira ka tapahia mai e te Ariki i a Iharaira te upoko me te hiku, te peka me te wiwi, kotahi tonu te rangi.

15. Te kaumatua ko ia te upoko; te poropiti whakaako teka, ko ia te hiku.

16. Ko nga kai arahi hoki o tenei iwi hei whakapohehe i a ratou; a, ngaro iho te hunga e arahina ana e ratou.

17. No reira kahore o te Ariki koa ki a ratou tai-tamariki tane, e kore ano e tohungia e ia a ratou pani, me a ratou pouaru; no te mea he ngutu kau ratou katoa, he kai mahi i te kino, he wairangi te korero a nga mangai katoa. Ahakoa ko tenei katoa, e kore tana riri e tahuri atu, maro tonu tona ringa.

18. No te mea ka ngiha te kino, ano he ahi; ka pau i a ia nga tataramoa me nga tumatakuru, ka ka ano hoki ki roto ki nga rakau pururu o te ngahere, ka rere whakarunga ano hoki, ka pera me te paowa e kake ana.

19. Na te riri a te Ariki o nga Mano i pouri ai te whenua; hei kai ano te iwi ma te ahi; e kore tetahi tangata e tohu i tona tuakana i tona teina ranei.

20. Ka katohia mai ano e ia i te taha ki matau, a ka mate kai ano; ka kai ano i te taha ki mauī, e kore ano ratou e makona; ka kainga e ratou te kikokiko o tona ringaringa, o tona ringaringa:

21. A, ka tahuri a Manahe ki a Eperaima; a Eperaima ki a Manahe; a, raua tokorua ki a Hura. Ahakoa ko tenei katoa, e kore tana riri e tahuri atu, maro tonu tona ringa.

UPOKO 20. (*Tirohia a Ihaia 10.*)

1. Aue te mate mo te hunga e whakatakoto ana i nga tikanga he, mo nga kai tuhituhi ano hoki, e tuhituhi nei i te mea nanakia, i whakaritea nei e ratou;

2. Hei whakapeau ke i te whakarite whakawa mo nga rawa kore, hei tango noa iho i te mea e tika ana ma nga rawa-kore o toku iwi, hei mea kia ai nga pouaru hei taonga ma ratou, kia pahuatia ai ano hoki e ratou nga pani!

3. Ka pehea ra koutou i te ra o te tirohanga mai, o te whakangaromanga ka pa mai i tawhiti? ka rere koutou ki a wai hei awahina mai? ka waiho to koutou kororia ki hea?

4. Ka kore nei au, ka piko iho ratou ki raro i nga herehere, ka hinga ki raro i te hunga i patua. Ahakoa ko tenei katoa, e kore tana riri e tahuri ke, maro tonu tona ringa.

5. E te Ahiriana, koia nei te rakau o taku riri, na, ta ratou whakatakariri te whiu i roto i o ratou ringa-ringa.

6. Ka unga atu ia e ahau ki te iwi ngutu kau, he he mo te iwi o taku riri taku e whakahau ai ki a ia, kia tangohia nga mea parau, kia pahuatia nga taonga, kia meinga ano ratou he takahanga, hei pera me te paru o nga huarahi.

7. Kahore ia ana whakaaro penei, kihai hoki tona ngakau i mea kia penei; engari he whakangaro ta tona ngakau, kia kua ano hoki e torutoru nga iwi e hatepea atu e ia.

8. E ki ana hoki ia, He teka ianei he kingi katoa aku rangatira?

9. He teka ianei e rite ana a Karano ki Karakemihi? E rite ana a Hamata ki Arapara? E rite ana a Hamaria ki Ramahiku?

10. Ka rite ki toku ringa i whakatu i nga kingitanga o nga whakapakoko, nui atu nei hoki o ratou whakapakoko i o Hiruharama, i o Hamaria;

11. E kore ianei taku e mea ai ki Hiruharama me ona whakapakoko, e rite ki taku e mea ai ki Hamaria me ona whakapakoko?

12. Na, tenei ake, kia oti i te Ariki taua mahi katoa ki runga ki Maunga Hiona, ki runga hoki ki Hiruharama, ka whiua e ahau nga hua o te ngakau nui o te kingi o Ahiria, me te kororia ano o ona kanohi whakakake.

13. E ki ana hoki ia, He kaha no toku ringa i oti ai enei mea i a au, he nui no oku whakaaro: he tangata whai mahara hoki ahau; whakanekheia ana hoki e ahau nga rohe a nga iwi, o ratou taonga pahuatia ana e ahau; koia ano kei ta te tangata kaha taku whakahoki iho i nga tangata e noho ana i reira;

14. Na, ano he kohanga nga taonga o nga iwi i tu-pono mai ki toku ringa; i rite hoki taku ki te kohi-kohinga o nga hua manu kua mahue: kohikohia ana e ahau te whenua katoa, kihai hoki i oraora te parirau o tetahi, kihai i hamama te mangai, kihai i piipi.

15. E whakahihi ranei te titaha ki te tangata nana nei ia i whakamahi ki te hahau? E whakakake ranei

te kani ki te tangata nana nei ia i kani ai? penei ko te patupatu hei whakawiriwiri i tona kai hapai, a to te tokotoko kai hapai ko ia ake ano, kore ake tona tikanga rakau.

16. Mo reira ka unga mai e te Ariki, e te Ariki o nga Mano, te hirokitanga ki ona mea momona; a ka ka ake a raro o tona kororia, he mea whakau nana, koia ano kei te ka o te ahi.

17. A hei ahi te maramatanga o Iharaira; tona Mea Tapu ano hoki he mura, a ka wera ona tumatakuru, ona tataramoa, pau ake i te rangi kotahi.

18. Ka pau ano hoki te kororia o tona ngahere, o tona mara momona, te wairua me te tinana ano hoki; a te otinga, me te mea kua ngohe te ngakau o te kai hapai kara.

19. Na, nga toenga o nga rakau o tona ngahere, he torutoru, ma te tamaiti ano e tuhituhi.

20. I taua rangi ano ka whakamutua e nga toenga o Iharaira ratou ko nga morehu o te whare o Hakopa, ta ratou okioki atu ki to ratou kai whiu. engari ka okioki pono atu ratou ki te Ariki, ki te Mea Tapu o Iharaira.

21. Tera te toenga, te toenga o Hakopa, e hoki mai ki te Atua Kaha Rawa.

22. No te mea ahakoa i rite to iwi a Iharaira ki te onepu o te moana, he toenga o ratou e hoki mai; te whakaotinga i whakaritea, me te mea he waipuke tona tika.

23. Ka oti ra hoki, ka mahia ano hoki e te Ariki, e te Atua o nga Mano, te mea i whakaritea ki waenganui i te whenua katoa.

24. Na, ko te kupu tenei a te Ariki, a te Atua o nga Mano, E taku iwi e noho nei i Hiona, kaua e wehi i te Ahiriana; e patu ano ia i a koe ki te rakau, e hapainga mai ano e ia tona tokotoko ki a koe, e pera tana me ta Ihipa.

25. He mahi iti rawa nei hoki, a ka poroa te riri, taku whakatakariri, i a ratou ka whakangoromia nei.

26. Ka oho ano hoki i te Ariki o nga Mano hei whiu mona, he pera ano, me te patunga o Miriana ki te kamaka ki Orepe; ka rite ano ki tana takotako i runga i te moana, ina, ka pera tana hapai me tera i Ihipa.

27. Na, i taua rangi ano ka riro atu tana pikaunga i to pokohiwi, me tana ioka i to kaki, ka kore noa iho ano hoki te ioka i te whakawahinga.

28. Kua tae mai ia ki Aiata, kua pahemo atu ki Mikirono; ana hariata rongotia ake e ia ki Mikimaha:

29. Kua whakawhiti atu ratou i te whakawhitinga; kua nohoia a Kepa e ratou, pawera noa iho a Rama; kua rere a Kipea o Haora.

30. Kia nui te reo, E te tamahine o Karimi; meinga kia rangona atu ki Raihi. E Anatoto, e te mea mate.

31. Kua whati a Maramena, kua putere atu nga tangata o Kepimi.

32. I te mea e awatea ana ano ka tu ia ki Nopo, ka ruru tona ringa ki te maunga o te tamahine o Hiona, ki te pupepuke i Hiruharama.

33. Tera te Ariki, te Ariki o nga Mano e tapahi i te peka, nui atu hoki te wehi; ka tuaina ano nga mea e tiketike ana ki runga, ka whakaitia iho ano hoki nga mea whakakake.

34. Ka tuaina ano e ia nga rakau pururu o te ngahere ki te rino, ka hinga ano hoki a Repanona i te mea nui.

UPOKO 21. (*Tirohia a Ihaia II.*)

1. A, ka puta ake he wana i te take i a Hehe, ka tupu ake ano he peka i roto i ona pakiaka;

2. Ka noho hoki te Wairua o te Ariki ki runga ki a ia te wairua o te whakaaro nui, o te matauranga, te wairua o te whakatakoto whakaaro, o te kaha, te wairua o te mohiotanga, o te wehi ki te Ariki;

3. Hei mea i a ia kia whai whakaaro i runga i te wehi ki te Ariki: e kore ano ia e whakarite whakawa i runga i ta ona kanohi e kite ai, e kore ano e whakaaro ki ta ona taringa e rongoi ai, ina riria e ia te he.

4. Engari ka whakarite whakawa ia mo nga rawa kore i runga i te tika, i runga ano i te tika tana riri i te he, he whakaaro nana ki te hunga mahaki o te whenua: he whiu na tona mangai tana patu mo te whenua, ka whakamatea ano e ia te tangata kino ki te ha o ona ngutu.

5. A hei whitiki te tika mo tona hope, hei whitiki ano te pono mo ona whatu manawa.

6. Ka noho tahi ano te wuruhi raua ko te reme, ka takoto tahi te reparo raua ko te kuaokoati; te kuaokoati, te kuaokoati, te mea momona, kotahi ano ropu, a he tamaiti nonohi mana ratou e arahi.

7. Ka kai ano te kau, raua ko te pea; ka takoto tahi

ano hoki a raua kua; ka rite ano te raiona ki te kau, ka kai i te kakau witi.

8. Ka takaro ano te tamaiti ngote u i runga i te rua o te ahipa, a ka pa atu te ringa o te tamaiti kua whakamutua nei te kai u ki te nohoanga neke.

9. E kore ratou e tukino, e kore ano e whakamate puta noa i toku maunga tapu: no te mea ka kapi te whenua i te matauranga ki te Ariki, ano ko nga wai e taupoki nei i te moana.

10. I taua rangi ano, na, ko tetahi pakiaka o Hehe, ka tu hei kara ki nga iwi; ka rapua mai e nga Tauwiwi; tona okiokinga ano hoki kororia rawa.

11. I taua rangi ano ka anga mai ano te ringa o te Ariki, he mea kia tuaruatia ai nga rironga mai o nga morehu o tona iwi e mahue i Ahiria, i Ihipa, i Patoro, i Kuhu, i Erama, i Hinara, i Hamata, i nga motu ano o te moana.

12. Ka whakaturia ano e ia he kara ki nga iwi, a ka huihuia mai te hunga o Iharaira i peia atu, ka whakaminea mai ano nga mea o Hura i marara atu i nga pito e wha o te whenua.

13. Ka riro ano te hae o Eperaima, ka hatepea atu ano hoki nga hoa riri o Hura; e kore a Eperaima e hae ki a Hura, e kore ano hoki a Hura e whakato i ki a Eperaima.

14. Engari ka rere ratou i runga i nga pokohiwi o nga Pirihihini ki te taha ki te hauauru; ka pahuatia ngatahitia e ratou te hunga o te rawhiti, ka pa o ratou ringaringa ki runga ki Eroma raua ko Moapa: ka whakarongo mai ano nga tamariki a Amono ki a ratou.

15. Ka whakangaromia ano hoki e te Ariki, te arero o te moana Ihipa; he nui ano tana hau ina ruru tona ringa ki runga ki te awa, ina patua e ia, me ona awa ano e whitu, a ka haere maroke atu nga mea whai hua.

16. A ka takoto he ara haerenga mai i Ahiria mo nga morehu o tona iwi, ka mahue; ka rite ano ki to Iharaira i te ra i haere mai ai ia i te whenua o Ihipa.

UPOKO 22. (*Tirohia a Ihaia 12.*)

1. I taua rangi ano ka mea koe, Ka whakamoemiti atu ahau ki a koe, e te Ariki: ahakoa i riri koe ki a au, kua tahuri atu to riri, a kei te whakamarie koe i a au.

2. Nana, ko te Atua toku whakaoranga; ka whakawhirinaki ahau, e kore ano e wehi: ko te Ariki hoki ko

IHOWA toku kaha, taku waiata; ko ia ano hoki hei whakaoranga moku.

3. Na, ka koa koutou, ka utu wai ano hoki i roto i nga puna o te whakaoranga.

4. Ka mea ano hoki koe i taua ra. Whakamoemititia te Ariki, karanga atu ki tona ingoa. kia mohiotia ana mahi i roto i nga iwi; kauwhautia atu kua oti tona ingoa te whakaneke ake.

5. Waiata atu ki te Ariki; he nui noa atu hoki ana mahi pai: e mohiotia ana hoki tenei puta noa i te ao katoa.

6. Hamama, kia nui te reo, e te tangata e noho ana i Hiona; e nui ana hoki te Mea Tapu o Iharaira i roto i a koe.

UPOKO 23. (*Tirohia a Ihaia 13.*)

1. Te poropititanga mo Papurona i kitea e Ihaia tama a Amoho.

2. Ki runga ki te maunga tiketike tu ai te kara, kia rahi te reo ki a ratou, tawhiritia atu te ringa kia haere mai ai ratou ki roto ki nga kuwaha o nga rangatira.

3. Kua oti aku i whakatapu ai te whakahau, kua karangatia ano hoki e ahau aku marohirohi, kahore hoki taku riri e tau ana ki runga ki te hunga e koa ana ki toku nui.

4. Te haruru o te huihui i runga i nga maunga, tona rite kei to te iwi nui: he haruru, he ngangau no te huihui o nga kingitanga o nga iwi: e whakahaerea ana e te Ariki o nga Mano te ope mo the whawhai.

5. Te haere mai nei ratou i tawhiti, i te pito o te rangi, ae ra, te Ariki, ratou ko nga patu o tana riri, ki te whakangaro i te whenua katoa.

6. E aue katoa, kua tata hoki te ra o te Ariki: tera e puta mai, ano he whakangaromanga na te Kaha Rawa.

7. Ngoikore iho nga ringaringa katoa, ngohe noa iho nga ngakau katoa o nga tangata.

8. Ka ohore ano ratou: mau pu ratou i nga mamae, i nga whakapouri; miharo ana ratou tetahi ki tetahi; o ratou mata, ano he mura ahi.

9. Nana, te haere mai nei te ra o te Ariki, he nana-kia, he riri, he whakatakariri e mura ana, hei whakaururua i te whenua: ka whakangaromia atu ano hoki e ia o reira tangata hara.

10. Na, nga whetu o te rangi, o reira whetu nui ano hoki, kore ake to ratou maramatanga; pouri noa iho

te ra i tona haerenga mai, a kore ake e titi te atarau.

11. Ka whiua ano hoki e ahau te kino o te ao, te hunga kino ano hoki, mo to ratou he, ka mutu ano i a au te whakapehapeha o te hunga whakakake, ka whakahokia iho ano ki raro te whakapehapeha o te hunga tukino.

12. Ka meinga ano e ahau kia nui atu te utu mo te tangata i to te koura pai; ae ra, he tangata, kia nui atu i to te ora koura o Opira.

13. Na, ka whakaoioia e ahau nga rangi, ka nekehia atu te whenua i tona wahi, he riri na te Ariki o nga Mano, he ra ano e mura ai tana riri.

14. A ka rite ki te aneterope e whaia ana, ki nga hipi ano hoki kahore nei o ratou kai huihui; ka tahuri atu ratou ki tona iwi, ki tona iwi, ka rere ki tona whenua, ki tona whenua.

15. Ka werohia katoatia te hunga whakapehapeha; ae ra, te hunga katoa e uru ana ki te hunga kino, ka hinga i te hoari.

16. Ka taia iho hoki a ratou tamariki i ta ratou tirohanga atu; ka pahuatia o ratou whare, ka moea ano hoki a ratou wahine.

17. Nana, tenei au te whakaoho nei i nga Meri ki a ratou, he hunga e kore nei e whakaaro ki te hiriwa, ki te koura ranei, e kore e matenuitia e ratou.

18. Ka taia iho ano hoki nga taitamariki e a ratou kopere; e kore ano e tohungia e ratou nga hua o te kopu; e kore e tohungia e o ratou kanohi nga tamariki.

19. Na, Papurona nei, te kororia o nga kingitanga. te mea ataahua rawa o nga Karari, tona rite kei ta te Atua hurihanga i Horoma raua ko Komora.

20. E kore e nohoia, a, ake, ake, e kore e waiho hei kainga, a, tena whakatupuranga, tena whakatupuranga: e kore ano e whakaturia e te Arapi tona teneti ki reira; e kore ano a reira e takotoria e nga hepara;

21. Engari hei takotoranga a reira mo nga kuri mohoao o te koraha; ka ki ano o ratou whare i nga kararehe kino; hei nohoanga ano a reira mo nga ruru. ka tupekepeke ano nga mea ahua koati ki reira.

22. Ka tangi ano hoki nga kararehe mohoao o nga motu i roto i o ratou whare takoto kau, me nga tarakona i roto i o ratou whare ataahua: kua tata mai ano hoki tona wa, e kore ano ona ra e roa. No te mea ka whakangaromia wawetia ia e ahau; ka tohungia hoki e ahau toku iwi: ko te hunga kino ia me mate ratou.

UPOKO 24. (*Tirohia a Ihaia 14.*)

1. No te mea ka aroha te Ariki ki a Hakopa, tera ano a Iharaira ka whiriwhiria ano e ia, ka meinga ano ratou kia ata noho ki to ratou whenua: ka piri mai ano te tangata ke ki a ratou, ka uru ano hoki ki roto ki te whare o Hakopa.

2. A e tango ano nga iwi i a ratou, e kawe i a ratou ki to ratou wahi; ae ra, i tawhiti i nga topito o te whenua: a ka hoki ratou ki o ratou whenua a te kupu whakaari. Riro tonu iho ratou i te whare o Iharaira, a ma nga pononga tane, ma nga pononga wahine, te whenua o te Ariki e ngaki: a hei whakarau ma ratou o ratou kai whakarau; ko ratou ano hei rangatira mo o ratou kai tukino.

3. I taua rangi ano ka meinga koe e te Ariki, kia okioki i te pouritanga, i te wehi, i te mahi pakeke ano hoki i whakamahia ai koe.

4. Ko reira ano ara ai tenei whakatauki au mo te kingi o Papurona, ka mea hoki koe, Anana! mutu pu te kai tukino, mutu pu ta te pa koura!

5. Whati ana i te Ariki te tokotoko o te hunga kino, te hepeta o nga kingi.

6. Te kai patu o nga iwi, he riri nei tana, he patu kihai i mutu i runga nei i te riri tana kawanatanga i nga iwi, koia ano e whakatururia kinotia ana, kahore he kai arai.

7. Kua whai okiokinga, kua ata noho te whenua katoa: pakaru mai ana te waiata.

8. Nga kauri ano hoki, koa noa iho ratou ki a koe, me nga hita ano o Repanona: e ki mai ana, No to takotoranga i kore ai te kai tapahi e haere mai ki a matou.

9. Te reinga i raro, oho ana i a koe, he tutakitanga ki a koe i to taenga atu: he meatanga ki a koe i whakaarahia ai e nga tupapaku katoa, nga mea nui o te whenua: maranga ana i a ia nga kingi katoa o nga iwi i runga i o ratou torona.

10. Kei te korero nei ratou katoa ki a koe kei te ki mai, Kua ngoikore ano koe, kua penei ranei me matou? Kua rite koe ki a matou?

11. Kua oti tou kororia te whakahoki iho ki te urupa, kahore ano hoki i rangona te tangi o ou hatere; te whariki mou ko te noke, te hipoki mou ko nga noke.

12. Anana, taka iho ana koe E Rutipa, e te tama o te ata! Tapahia iho ana koe ki te whenua, e te kai whakangoikore o nga iwi!

13. Nau hoki i mea i roto i tou ngakau, Ka piki ahau ki runga ki te rangi, ka whakanekhehia ake e ahau toku torona ki runga i nga whetu a te Atua: ka noho ano ahau ki te maunga o te whakaminenga, ki nga taha ki te nota.

14. Ka pikitia e ahau nga wahi tiketike o runga ake i nga kapua; ka rite ahau ki a te Nui Rawa.

15. Heoi kua whakahokia na koe ki te reinga, ki nga taha o te rua.

16. Te hunga e kite i a koe, matatau tonu mai ta ratou titiro ki a koe, me ta ratou ata whakaaroaro ano. a ka mea, Ko te tangata ianei tenei i wiri ai te whenua, i ngaueue ai nga kingitanga,

17. I mea nei i te ao hei koraha, wahia ana e ia ona pa, kihai i whakapuaretia te whare o ana herehere?

18. Nga kingi o nga iwi, ae ra, ratou katoa takoto ana i tona whare, i tona whare i runga i te kororia.

19. Ko koe ia he mea maka mai i roto i to urupa, ano he peka e whakariharihatia ana, a ko te morehu o te hunga i patua, i werohia ki te hoari, e haere ana ki raro ki nga kohatu o te rua; ano he tupapaku i takatakahia e te waewae.

20. E kore te tanumanga mou e huihuia ki to ratou, mou i whakangaro i to whenua, i patu i to iwi; e kore te uri o nga kai mahi kino, e whai ingoa ake ake ake.

21. Kia takoto tata te whakamate mo ana tamariki, mo te he hoki o o ratou matua; kei kake ratou, kei riro ano i a ratou te whenua, kei kapi te mata o te ao i o ratou pa.

22. Ka whakatika atu hoki ahau ki a ratou, e ai ta te Ariki o nga Mano, ka tapahia atu ano hoki e ahau te ingoa, mo te toenga o Papurona, te tamaiti me te iramutu, e ai ta te Ariki.

23. Ka meinga ano a reira e ahau hei kainga mo te matuku; hei harotoroto wai: ka purumatia ano e ahau ki te puruma o te whakangaromanga, e ai ta te Ariki o nga Mano.

24. Kua oati te Ariki o nga Mano, kua mea. Ina taku i whakaaro ai, kei tena ano te otinga; taku i whakatakoto ai, ka tu tonu:

25. Ka mauria mai e ahau te Ahiriana ki toku whenua, ka takatakahia ano e nga waewae i runga i oku maunga; ko reira tana ioka marere atu ai i runga i a ratou, ka marere ano hoki tana pikaunga i runga i o ratou pokohiwi.

26. Ko te whakaaro tenei, ka whakatakotoria nei mo te whenua katoa: ko te ringa ano tenei ka whakamarotia atu nei ki runga ki nga iwi katoa.

27. Kua whakatakotoria hoki e te Ariki o nga Mano. a ma wai e whakataka? Kua whakamarotia tona ringa, a ko wai hei mea kia pepeke?

28. No te tau i mate ai a kingi Ahata tenei poropititanga.

29. Kei koa koe, e Pirihitia katoa, no te mea kua whati te rakau a te kai whiu i a koe: tera hoki e puta ake te neke i roto i te pakiaka o te nakahi, a, tona hua ko te nakahi tuaahi nei e rere ana.

30. A ka kai nga matamua o nga ware, ka takoto ano nga rawakore, te ai he wehi: ka whakamatea ano e ahau tou pakiaka ki te hemo kai, mana hoki ou morehu e patu.

31. E aue, E te kuwaha; hamama, e te pa, ka rewa koe, e Pirihitia katoa: e puta mai hoki he paowa i te nota; e kore tetahi e puta kotahi mai i te wa i whakaritea mona.

32. He aha ra te kupu e whakahokia atu ki nga korero o nga iwi? Ara, na te Ariki a Hiona i whakatu, a ka whakawhirinaki nga rawa-kore o tona iwi ki reira.

UPOKO 25.

1. Na, e korero ana tenei ahau a Niwhai mo nga kupu kua oti nei i a au te tuhituhi, ko aua kupu i whakapuakina e te mangai o Ihaia. Nana, he nui nga mea i korero ai a Ihaia e pakeke ana ki te whakaaro o nga tangata maha o taku iwi; kahore ano hoki o ratou mohio ki te peheatanga o nga poropititanga a nga Hurai.

2. No te mea kahore i maha nga mea i whakaako nei ahau, a Niwhai ki a ratou mo nga ritenga a nga Hurai; ko a ratou mahi hoki he mahi no te pouritanga, me a ratou meatanga ano he mea whakarihariha.

3. Na taku e tuhituhi nei ki taku iwi, ki te hunga katoa e whiwhi ai ki enei mea e tuhituhi nei ahau kia mohio ai ratou ki nga whakawakanga a te Atua era e puta mai ki nga iwi katoa, rite tonu ki tana kupu i korero ai ia.

4. No reira, whakarongo, e taku iwi, e nga tangata o te whare o Iharaira, kia anga mai o koutou taringa ki aku kupu: no te mea kahore e marama i a koutou

nga kupu a Ihaia, ahakoa ra e marama ana ana korero ki te hunga e ki ana i te Wairua o te poropititanga. Ka poropiti ano ahau ki a koutou rite tonu ki te Wairua kei roto nei i a au; no reira ka poropiti ahau kia rite ki te maramatanga i a au i te wa i haere mai ai maua ko toku papa ki waho o Hiruharama: no te mea, e ahua e ana toku wairua ki te mea marama ki taku iwi, kia ako ai ratou:

5. Na, e ahua e ana ano toku wairua ki nga kupu a Ihaia, no Hiruharama hoki ahau, kua matakiki hoki oku kanohi i nga mea a nga Hurai, a e mohio ana ano ahau ki nga Hurai e marama ana ki nga mea a nga poropiti, kahore atu he iwi e rite ana to ratou mohio ki to nga Hurai ki nga mea i korerotia ki a ratou, ki te kahore e akona ki te tikanga o nga mea a nga Hurai.

6. Ko au, ko Niwhai, kihai i rite aku whakaakora-nga i aku tamariki ki ta nga Hurai; engari ahau i noho ki Hiruharama, no reira e mohio ana ahau ki ona wahi e patata ana; kua whai kupu hoki ahau ki aku tamariki mo nga whakawakanga a te Atua, i puta mai ai ki roto ki nga Hurai, ki aku tamariki, pera me te korero katoa i korero ai a Ihaia, na, e kore ahau e tuhituhi i aua mea.

7. Heoi ka haere taku ake poropititanga e rite tonu ana ki toku maramatanga; e mohio ana ano ahau e kore tetahi tangata e he i roto; ahakoa ra i nga ra e rite ai nga poropititanga a Ihaia, ka tino mohio nga tangata ki nga wa e rite ai enei mea;

8. Na, he mea whai tikanga enei ki nga tamariki a te tangata, a ko te tangata e mea ana kahore, mo ratou ano te tino putake o aku korero, me te waiho ano mo taku iwi ake ano nga kupu; no te mea e mohio ana ahau ki enei mea he mea utu nui ki a ratou i nga ra whakamutunga: ka mohiotia hoki e ratou i taua ra; na, hei painga mo ratou i tuhituhia ai e ahau enei mea.

9. Na, i whakangaromia te whakatupuranga kotahi i roto i nga Hurai, he mea na o ratou hara, waihoki ko te hunga i whakangaromia ai i tena whakatupuranga, i tena whakatupuranga, i rite tonu ki te ahua o a ratou hara: a kahore ano i whakangaromia noatia tetahi o ratou ki te kahore i korerotia ki a ratou i mua e nga poropiti a te Ariki.

10. Na, kua korerotia ki a ratou te whakangaromanga e whakapangia ai ki a ratou i muri tata iho i te

mahuētanga o Hiruharama i toku papa; otira, whakapakeketia ana e ratou o ratou ngakau; a kua whakangaromia ratou rite tonu ki taku poropititanga, hau-nga te hunga i whakaraua atu ki Papurona.

11. Na, e korero ana ahau i tenei he mea na te Wairua i roto nei i a au. A he ahakoa ra i kawea atu ratou, era ratou e hoki mai ano, me te noho ano i te whenua o Hiruharama; no reira era ratou e whakahokia mai ano ki te kainga o to ratou whenua tupu.

12. Otira hei a ratou nga whawhai, me nga rongo whawhai; ano ka tae mai te ra e whakakitea mai ai te Hua Tahi a te Matua. ara, te Matua o te rangi me te whenua ki a ratou i roto i te kikokiko; na, ka whakaparahako ratou ki a ia, he mea na to ratou kino, me te pakeke o o ratou ngakau, me te maro ano o o ratou kaki.

13. Nana, ka ripeka ratou i a ia, a kia toru nga ra e takoto ana i roto i te urupa ka ara ake ia i te mate he whakaora mate ano hoki i runga i ona parirau, ko te hunga katoa hoki e whakapono ana ki tona ingoa ka whakaorangia ki roto ki te kingitanga o te Atua: na, e ahua reka ana toku wairua ki te poropiti mona, kua kite ano hoki ahau i tona ra, a e whakanuia ana ano e toku ngakau tona ingoa tapu.

14. Nana, tenei ake, i muri i te aranga mai a te Mihaia i te mate, me tana whakakitenga i a ia ano ki tona iwi, ki te hunga katoa e whakapono ana ki tona ingoa, na, ka whakangaromia ano a Hiruharama: ina hoki aue te mate mo te hunga e whawhai ai ki te Atua ratou ko te iwi o tana hahi.

15. Na, ka whakamararatia atu nga Hurai ki roto ki nga iwi katoa; ae ra, ko Papurona ano ka whakangaromia; a ka whakamararatia nga Hurai e nga iwi ke;

16. A, muri iho i to ratou whakamararatanga, me te whiunga a te Ariki i a ratou, he mea na nga iwi ke, mo nga whakatupuranga maha, ae ra, i tetahi whakatupuranga ki tetahi whakatupuranga, a ka kumea ratou kia whakapono ki a te Karaiti, ki te Tama a te Atua, ki te whakamarietanga hoki e kore nei e taea te whakaaro, mo nga tangata katoa; a ina haere mai taua ra e whakapono ai ratou ki a te Karaiti, e karakia ai ano ki te Matua i runga i tona ingoa, i runga ano hoki i te ngakau ma me nga ringaringa ma, a kahore atu ano o ratou titiro ki mua ki tetahi atu Mi-

haia ko reira, ko a taua wa, puta mai ai te ra me whakapono ratou ki enei mea,

17. A ka anga mai ano te ringaringa o te Ariki, te tuaruatanga, he mea kia tuaruatia ai nga rironga mai o tona iwi i to ratou tikanga ngaro, tikanga taka. Na, ka anga ia ka mahi i tetahi mahi ngaro mahi whakamiharo ki roto ki nga tamariki a te tangata.

18. A, mana e whakaputa mai ana kupu ki a ratou, koia ano nga kupu e whakaritea ai te whakawa mo ratou i te whakamutunga, ka homai hoki aua kupu hei whakaatu ki a ratou i te Mihaia pono i whakakahoretia e ratou; hei whakaatu ano ki a ratou kei titiro atu ki mua ki te haerenga mai o tetahi atu Mihaia, kahore hoki tetahi e haere mai, engari pea he Mihaia teka hei tinihanga i te iwi; no te mea kotahi tonu te Mihaia i korerotia e nga poropiti; a, ko taua Mihaia, ko ia ano e whakakahoretia e nga Hurai.

19. Ki ta nga kupu hoki a nga poropiti, kia ono rau nga tau i te wa i mahue ai a Hiruharama i toku papa ka haere mai te Mihaia, a ki ta nga kupu ano a nga poropiti, me nga kupu a te anahera a te Atua, ko Ihu Karaiti ko te Tama a te Atua te ingoa e karangatia mona.

20. Na, e aku teina, kua marama aku korero, a, e kore koutou e pohehe: a e ora ana te Ariki te Atua, nana i kawe a Iharaira ki waho o te whenua o Ihipa, nana i hoatu ki a Mohi te mana hei whakaora mana i nga iwi i muri i o ratou ngaunga e nga nakahi whakamate, ki te titiro ake o ratou kanohi ki te nakahi i whakarahia ake e ia ki o ratou aroaro, nana ano i hoatu ki a ia te mana hei patu iho i te kohatu, a ka rere mai he wai; ae ra, ko taku kupu tenei ki a koutou, e pono ana enei mea, a e ora ana te Ariki te Atua, kahore he ingoa ke atu i raro i te rangi kua homai ko tenei Ihu Karaiti anake i korerotia nei e ahau mana e ora ai te tangata.

21. Na, ko te take tenei i whakaari mai nei te Ariki ki a au mo enei mea e tuhituhi nei ahau ka puritia ka rongoatia atu hoki a ka tukua iho ano hoki ki aku uri i tetahi whakatupuranga ki tetahi whakatupuranga, kia whakaritea ai te kupu whakaari i whakaaria mai nei ki a Hakopa, ara, e kore ana uri e ngaro, a te ngaronga ra ano o te whenua.

22. Na, ko enei mea ka puta atu i tetahi whakatupuranga, ki tetahi whakatupuranga a te mutunga ra ano o te whenua; ka puta atu hoki i runga i te mea e

pai ai e ahuareka ai te Atua; na, te iwi e riro ai i a ratou enei mea, kei nga kupu ano ka oti nei te tuhi-tuhi hei whakaritenga whakawa mo ratou;

23. E mahi marie ana hoki matou ki te tuhituhi, ki te kukume i a matou tamariki, me a matou teina ki te whakapono ki a te Karaiti, kia houhia hoki ta ratou rongo ki te Atua; no te mea e mohio ana matou ma te aroha noa anake e whakaora tatou. ahakoa pau noa i a tatou to latou kaha katoa.

24. Na, ahakoa e whakapono ana matou ki a te Karaiti, e pupuri ana matou i te ture a Mohi, me te titiro matatau atu ano ki a te Karaiti, a kia rite ra ano te ture;

25. Mo konei hoki te homaitanga o te ture; no reira ki a matou, kua mate te ture, a e ora ana matou i roto i a te Karaiti, no to matou whakapono; ahakoa ra e pupuri ana matou i te ture he whakaaro ki nga whakahaunga;

26. A e kororeroro ana matou mo te Karaiti, e hari ana ki a te Karaiti, e kauwhau ana mo te Karaiti, e poropiti ana mo te Karaiti, me te tuhituhi ano kia rite ki o tatou poropititanga, kia mohio ai a matou tamariki ki ta ratou mea e titiro ai he murunga i o ratou hara.

27. Na, e korero ana matou mo te ture, kia mohio ai a tatou tamariki ki te matenga rawatanga o te ture; a ko ratou, i runga i ta ratou mohio ki te matenga rawatanga o te ture, ka ahei te titiro atu ki te ora i roto nei i a te Karaiti me te mohio ano ki te take i homai ai te ture. A i muri i te tutukitanga o te ture i roto i a te Karaiti kua ratou e whakapakeke ano i o ratou ngakau ki a ia i te mea e tika ana kia whakakorea te ture.

28. Nana, e toku iwi, he iwi kaki maro koutou: no reira kua korero marama ahau ki a koutou, te ahei i a koutou te pohehe. A ko nga kupu i korerotia nei e ahau ka waiho he kai whakaatu i o koutou he: no te mea kua ranea enei hei whakaako i te tangata ki te huarahi tika: ko te huarahi tika hoki ko te whakapono ki a te Karaiti, a kauaka ia e whakakahoretia; ina hoki i runga i te whakakahoretanga i a ia e whakakahore ana koutou ki nga poropiti me te ture ano.

29. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, Ko te huarahi tika ko te whakapono ki a te Karaiti, kua ia e whakakahoretia; na, ko te Karaiti hoki te Mea Tapu o Ihairaira: mo konei ra me koropiko koutou ki tona aro-

aro, me whakapau o koutou uaua, o koutou whakaaro, o koutou kaha, me o koutou wairua katoa ki te karakia atu ki a ia; a ki te rite i a koutou tenei e kore rawa koutou e akiritia atu ki waho.

30. Na, ki te mea e tika ana ia me pupuri e koutou nga meatanga me nga tikanga a te Atua a te tutukitanga ra ano o te ture i homai ai ki a Mohi.

UPOKO 26.

1. A i muri iho i te aranga mai o te Karaiti ka whakakite mai ia i a ia ano ki a koutou, e aku tamariki, me aku teina aroha; ko ana kupu e korero ai ia ki a koutou, ko ia te ture hei whakaritenga ma koutou.

2. Nana, taku kupu tenei ki a koutou, Kua kite ahau, na, he maha nga whakatupuranga e pahemo a ka tupu nga whawhai nui me nga ngangaretanga i roto i taku iwi.

3. A i muri i te haerenga mai a te Mihaia, ka hoatu ki toku iwi nga tohu o tona whanautanga, o tona matenga ano, me tona aranga mai; a he nui, he wehi, taua ra ki te hunga kino; ka mate ano hoki ratou; na, ka mate ratou no te mea na ratou i maka atu nga poropiti me te hunga tapu ano, a akina ana ratou ki te kohatu, patua ana ratou; no reira e kake ake ana i te whenua ki te Atua te tangi o nga toto o te hunga tapu hei kai whakaatu i o ratou he.

4. No reira te hunga whakakake katoa, me te hunga e mahi kino ana kei te haere mai te ra e tahuna ai ratou, e ai ta te Ariki o nga Mano, kei te kakau witi hoki to ratou rite;

5. Ko te hunga e whakamate ana i nga poropiti, i te hunga tapu hoki, ka horomia ake ratou e nga hohonutanga o te whenua, e ai ta te Ariki o nga Mano, hei taupoki ano nga maunga mo ratou, ko nga awhiowhio hei kahaki atu i a ratou, ko nga whare e hinga ki runga ki a ratou, mongamonga noa ana, ngotangota noa ana ratou me he puehu;

6. E tirohia ano hoki ratou e nga whatitiri, e nga uira, e nga ru, e nga mea whakangaro o ia ahua, o ia ahua, ka tahuna hoki te kapura o te riri a te Atua ki a ratou, na, ka rite ratou ki te kakau witi; a ka tahuna e te ra meake nei puta, e ai ta te Ariki o nga Mano.

7. Aue te mamae me te pouri o toku wairua i te ngaro me te parekura o toku iwi! Kua kite hoki ahau,

a Niwhai i tenei, a wahi iti kua pau ahau i a ia i te aroaro o te Ariki; otira me karanga ano e ahau ki toku Atua, e tika ana ano ou huarahi.

8. Nana, ko te hunga tika ia e whakarongo ana ki nga kupu a nga poropiti, te whakamate hoki i a ratou, engari ka titiro matatau atu ki a te Karaiti ki nga tohu e homai ana, he ahakoa nga whakatoinga katoa: na, ko te hunga tera e kore e ngaro.

9. Heoi ka puta mai te Tama a te tika ki a ratou; me te whakaora i o ratou mate, a ka marire ratou ki a ia kia pahemo ra ano nga whakatupuranga e toru, he tokomaha hoki o te tuawha o nga whakatupuranga e pahemo atu i runga i te tika.

10. Ano ka pahemo atu enei mea, ka puta whakareere mai te whakangaromanga ki toku iwi; na, ahakoa nga mamae o toku wairua, kua kite ahau i tenei; a e mohio ana ano ahau era tenei e rite; na, ka hoko ratou i a ratou ano ki te kahore noa iho; a hei utu mo a ratou whakakake me a ratou porangitanga e kokoti ai ratou i te whakangaromanga: na to ratou whakaaetanga atu hoki ki te rewera me ta ratou whiriwhiringa i nga mahi o te pouritanga pai ke atu i to te maramatanga; na, mo konei ra me haere ratou ki raro ki te reinga;

11. E kore ano hoki te Wairua o te Ariki e totohe tonu ki te tangata. A ki te mutu te tohe a te Wairua ki te tangata ka hohoro ratou ki te whakangaromanga, na, he mea pouri tenei ki toku wairua.

12. Na, penei ano me aku i korero ai mo te whakaturanga ki a ratou ko Ihu te Karaiti pu ano, e tika ana ano hoki kia whakamohiotia nga Tauwi ki a Ihu ko ia te Karaiti, te Atua Ora Tonu;

13. Ki tana whakaatu hoki i a ia ano ki te hunga katoa e whakapono ana ki a ia, he mea na te kaha o te Wairua Tapu; ae ra, ki nga iwi katoa, ki nga hapu, ki nga reo, ki nga huihuinga tangata, e mahi ana i nga merekara nunui, i nga tohu, i nga mea whakamiharo ki roto i nga tamariki a te tangata, rite tonu ki to ratou whakapono.

14. Otiia, e poropiti ana ahau ki a koutou mo nga ra whakamutunga; mo nga ra e whakaputa mai ai te Ariki te Atua i enei mea ki nga tamariki a te tangata.

15. Na, muri iho i te heketanga atu o taku uri, o nga uri ano o oku teina ki te whakapono kore, me te patupatunga i a ratou, he mea na nga Tauwi; ae ra, muri

iho i te karapotitanga atu a te Ariki a te Atua i a ratou me tana whakapaenga i a ratou ki te parepare, me te aranga ano o nga taiepa i a ia hei tatauranga atu ki a ratou; i muri ano i to ratou whakahokinga iho ki raro ki te puehu na ka kore ratou, heoi ka tuhituhia nga kupu a te hunga tika, ka rangona ano hoki nga inoi a te hunga pono te warewaretia te hunga katoa kua heke atu nei ki te whakapono kore;

16. Ko te hunga hoki e whakangaromia ka korero ake ki a ratou i te whenua, ka iti ano ta ratou kupu i roto i te puehu, ka rite ano to ratou reo ki to te tangata i te atua maori; ka homai ano hoki e te Ariki, e te Atua ki a ia he mana no ka kowhetewhete ake tona reo mo ratou me te mea i roto i te whenua; a ka kowhetewhete ake ano to ratou korero i te puehu.

17. No te mea ka tuhituhia ano e ratou nga mea e meatia ki roto i a ratou, e ai ta te Ariki te Atua, na, ka tuhituhia ka hiritia ake i roto i tetahi pukapuka, a e kore e riro enei mea i te hunga kua memeha atu nei to ratou whakapono, no te mea e whai ana ratou kia whakangaromia nga mea a te Atua:

18. Na, pera me te hunga kua whakangaromia i whakangaromia hohorotia; a ka rite te tini o o ratou hunga nanakia ki te papapa e rere atu ana, ae ra, ko te kupu tenei a te Ariki a te Atua: Na, kitea rawatia ake, ka oti tata.

19. A tenei ake ko te hunga kua heke nei ki te whakapono kore ka patua he mea na te ringaringa o nga Tauwiwi.

20. A ko nga Tauwiwi kua neke ake i runga i o ratou kanohi whakakake; na, tutuki ana ratou, he mea na te nui o ta ratou tutukitanga waewae, a he maha nga hahi kua whakatupuria ake e ratou; ahakoa ra e pehi ana ratou i te mana me nga merekara a te Atua, a kauwhau ana ki a ratou ano i a ratou ake whakaaro me a ratou ake akoranga kia whai taonga ai ratou kia hurihuri ai ano i nga kanohi o nga rawa-kore;

21. Na, he maha nga hahi kua oti nei te hanga nana i hua ai nga hae, nga totohenga, me nga mauaharanga:

22. Na, tera ano nga huihuinga puku pera me nga ra o mua, e rite ana ki nga huihuinga o te rewera, ko ia hoki te putake o enei mea katoa; ae ra, ko te putake ia o te mahi kohuru me nga mahi o te pouritanga; ae ra, e arahi ana ia i a ratou ki te aho muka he mea here ki

o ratou kaki no ka herea tonutia ratou e ia ki ana aho kaha a ake ake.

23. Nana, e aku teina aroha, ko taku kupu atu tenei ki a koutou, E kore te Ariki te Atua e mahi i roto i te pouritanga.

24. E kore ia e mahi i tetahi mea engari i te mea hei painga mo te ao; kei te aroha ano hoki ia ki te ao, no ka tuku ia i a ia ano kia mate kia kukume ai ia i nga tangata katoa ki a ia. No reira e kore ia e whakahau ki tetahi kia kauaka ratou e pa ki tana whakaoranga.

25. Nana, e karanga ana ianei ia ki tetahi, e mea ana. Mawehe atu i a au? Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore; engari e mea ana ia, Haere mai koutou ki a au, e nga topito o te whenua, hokona he waiu, he honi, kaua he moni, kaua he utu.

26. Nana, kua kiia ranei tetahi e ia kia puta atu i roto i nga whare tapu, i roto ranei i nga whare karakia? Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore.

27. Kua kiia oti tetahi e ia kia kauaka ratou e pa ki tana whakaoranga? Nana, ko taku kupu ki a koutou, Kahore; engari kua homai noa e ia mo nga tangata katoa; kua whakahau ano hoki e ia tana iwi kia kukume ratou i nga tangata katoa kia ripeneta.

28. Nana, kua kiia oti tetahi e te Ariki kia kaua ratou e tango i tetahi wahi o tona painga? Nana, ko taku tenei ki a koutou, Kahore; engari ka tukua nga tangata katoa, tetahi e rite ana ki tetahi, a e kore tetahi e whakakahoretia.

29. Na, tana e whakahau nei ia kia kore te tinihanga a nga tohunga; ina hoki, ko te tinihanga tenei a nga tohunga, e kauwhau ana nga tangata, e whakatu ana i a ratou ano, hei marama mo te ao, kia whai taonga ai i a ratou, kia whai mihi ai ano ratou i te ao; heoi e kore ratou e whai i te pai mo Hiona.

30. Nana, kua whakakahoretia e te Ariki, tenei mea; a kua whakahau mai e te Ariki e te Atua he whakaunga kia atawhai nga tangata katoa, ko taua atawhai nei koia ano te aroha noa. Na, ki te kore o ratou aroha ehara rawa ratou; na, ki te mea he aroha to ratou e kore rawa ratou e tuku i te kai mahi i Hiona kia mate.

31. Otira ma te kai mahi i Hiona e mahi mo Hiona; ki te mea hoki ka mahi ratou mo te whakaaro ki te moni, era ratou e mate.

32. Na, tenei ano, kua whakahau ano e te Ariki e

te Atua ki te tangata kia kaua ratou e kohuru; kia kaua ratou e korero teka; kia kaua ratou e tahae; kia kaua ratou e whakahua noa i te ingoa o te Ariki o te ratou Atua; kia kaua ratou e hae; kia kaua ratou e mauahara; kia kaua ratou e tautohe tetahi ki tetahi; kia kaua ratou e puremu; kia kaua hoki ratou e mahi i enei mea katoa; era hoki e mate te kai mahi i enei mea;

33. No te mea e kore enei hara katoa e puta mai i te Ariki; no te mea ko tana he mahi i te mea pai i roto i nga tamariki a te tangata; a heoi ano ana e mahi ai ko nga mea marama ki nga tamariki a te tangata; a e powhiri ana ia i nga tangata katoa kia haere mai ki a ia, me te pa ano ki ana painga; e kore ano hoki ia e whakakahore ki nga tangata katoa e haere mai ana ki a ia, ki te parauri, ki te kiritea, ki te herehere, ki te rangatira, ki nga tane, ki nga wahine; na, kei te mahara ano ia ki te mohoa, a ki ta te Atua e rite ana nga tangata katoa, te Hurai me te Taiwi.

UPOKO 27.

1. Nana, i nga ra o muri nei, ara, i nga ra o nga Tau-iwi; ae ra, ko nga iwi katoa o nga Taiwi, o nga Hurai hoki, o te hunga e haere mai ki tenei whenua me te hunga e noho ai ki era atu whenua; ae ra, ki nga whenua katoa o te whenua; na, e haurangi ratou i te hara, me nga tu mea whakarihahiha katoa;

2. Ano ka tae mai taua ra, ka pa mai ta te Ariki o nga Mano, ki a ratou he whaitiri, he ru, he haruru nui, he paroro, he tupuhi, he mura ahi e kai ana;

3. Ka rite ki te moe, ki te rekanga kanohi o te po nga iwi maha katoa e whawhai ana ki Hiona, e ngangare ana ki a ia; ae ra, ka rite ano ratou ki te tangata mate-kai e moe ana; na, kei te kai ia; heoi te ohonga ake e takoto kau ana tona wairua; ka rite ano ki te tangata mate-wai e moe ana, na, kei te inu ia; te ohonga ake, kahore he kaha, kei te hiahia ano tona wairua; ae ra, ko te rite tera o nga iwi maha katoa e whawhai ana ki Maunga Hiona:

4. Tu tonu koutou katoa e mahi ana i te kino, miharo ai, ka hamama hoki koutou, ka hamama: ae ra, ka haurangi ano koutou, ehara ia i te haurangi waina; ka hurorirori kau koutou, kahore ano ia he wai kaha:

5. No te mea kua ringihia atu e te Ariki te wairua o

te moe au tonu ki runga ki a koutou. Kua oti hoki i a koutou o koutou kanohi te whakamoe, me nga poropiti te whakakahore; taupokina rawatia ana e ia o koutou rangatira, me o koutou matakite, he mea na o koutou hara.

6. A tenei ake, ka whakaputa mai te Ariki te Atua ki a koutou i nga kupu o tetahi pukapuka, a ko nga kupu era a te hunga kua moe.

7. A ka hiritia te pukapuka: na, kei roto i te pukapuka he whakakitenga na te Atua, no te timatanga ra ano o te ao, a, tae noa ki tona mutunga.

8. Na, no nga mea kua oti nei te hiri e kore e whakaputaina mai enei mea kua oti nei te hiri i te ra o te hara me te whakarihariha o te iwi. No reira ka kai-ponohia atu te pukapuka ki a ratou.

9. Heoi ka tukua mai te pukapuka ki tetahi tangata, a mana nga kupu o te pukapuka e tuku mai, koia nei nga kupu o te hunga kua moe i roto i te puehu; a mana ano e tuku mai enei kupu ki tetahi atu;

10. Ko nga kupu ia kua oti nei te hiri e kore e tukua mai e ia, e kore ano hoki e tukua mai te pukapuka. No te mea ka hiritia te pukapuka e te kaha o te Atua, ko taua whakakitenga ano i hiritia ka waiho tonu i roto i te pukapuka a tae noa ki te wa e rite ai i te Atua, kia puta mai: ta te mea, na, kei reira e whakaaturia ana nga mea katoa i te orokohanganga mai o te ao a te mutunga ra ano.

11. Na, meake puta mai te ra ko nga kupu, o taua pukapuka i oti te hiri e korerotia ai ki runga i te tuanui o nga whare; ka korerotia ano, he mea na te kaha o te Karaiti: a ka whakaaturia ano ki nga tamariki a te tangata nga mea katoa kua tae atu nei ki roto ki nga tamariki a te tangata, me nga mea ano e puta mai, a te mutunga ra ano o te ao.

12. Na, i taua ra e tukua ai te pukapuka ki taku tangata e korero nei ahau, ka huna te pukapuka i nga kanohi o te ao, a ka kore e kitea e nga kanohi o nga tangata katoa, engari o nga kai whakaatu tokotoru anake mana e kite, i runga i te mana o te Atua, haunga ra te tangata e tukua ai te pukapuka ki a ia; a ma ratou e whakaatu e pono ana te pukapuka me nga mea i roto.

13. Na, kahore tetahi atu tangata e kite ko nga tangata torutoru nei anake e rite ana ki ta te Atua e pai ai hei whakaatu i tana kupu ki nga tamariki a te ta-

ngata: kua mea mai hoki te Ariki te Atua, Ka korero nga kupu a te hunga tika me te mea na te hunga mate.

14. Na, ka anga mai te Ariki te Atua, ka whakaputa mai i nga kupu o te pukapuka; a ka waiho i tana e pai ai mo te tokomaha o nga kai titiro ma o ratou mangai e whakapumautia ai e ia tana kupu; na, aue te mate mo te tangata e whakaparahako ana ki te kupu a te Atua.

15. A tenei ake, ka mea atu te Ariki te Atua ki tana tangata e tuku ai ia i te pukapuka ki a ia, Tangohia enei kupu kahore nei i te hiri, a ka hoatu e koe ki tetahi atu, kia whakakite atu ai ia i aua mea ki te mea matau ki te korero pukapuka, te kianga atu. Tena ra korerotia tenei. Ka ki ake te mea matau ki te korero pukapuka, Tikina atu te pukapuka a maku e korero:

16. Na, mo te kororia o te ao nei me te hiahia ano kia whai taonga e penei ai a ratou korero, a ehara i te mea mo te kororia o te Atua.

17. Na, ma tera e ki atu, E kore e ahei i a au te tiki atu i te pukapuka, kua oti nei hoki te hiri.

18. Katahi te mea matau ki te korero pukapuka ka ki, E kore ano hoki e ahei i a au te korero i a ia.

19. No reira ka hoatu ano e te Ariki, e te Atua te pukapuka me ona kupu ki te mea kahore nei e matau ki te korero pukapuka; ano ra ko ia, E kore ahau e matau ki te korero pukapuka.

20. Katahi te Ariki te Atua ka ki atu ki a ia, E kore te mea matau ki te korero pukapuka e korero i enei mea, kua whakakahoretia nei hoki e ratou, a e ahei ana ano i a au te mahi i taku ake mahi; no reira mau tonu e korero nga kupu e hoatu nei e ahau ki a koe.

21. Na, kauaka koe e pa ki nga mea kua oti te hiri, maku hoki e whakaputa aua mea i taku wa e rite ai: no te mea ka whakaatu ahau ki nga tamariki a te tangata e ahei ana i a au te mahi i taku ake mahi.

22. Na, ano ka mutu tau korero i nga kupu kua whakahau atu nei ahau ki a koe me tau whiwhinga ki nga kai whakaatu i whakaaria atu nei e ahau ki a koe. ko reira koe ka hiri ano i te pukapuka, ka huna hoki ki a au, kia tiakina ai e ahau nga kupu kihai nei i korerotia e koe, a tae noa ki te wa e whakaaro ai ahau i runga i taku whai whakaaro hei hurahanga i nga mea katoa ki nga tamariki a te tangata.

23. Ta te mea ko te Atua ahau; he Atua mahi merekara ahau: a maku ano e whakaatu ki te ao he penei

tonu ahau inanahi, inaianei a ake ake ake; a e kore ahau e mahi ki roto ki nga tamariki a te tangata, engari kia rite ki ta ratou whakapono.

24. A tenei ake ka ki atu ano te Ariki ki te tangata mana e korero nga kupu e hoatu ai ki a ia,

25. Te iwi nei, ko o ratou mangai hei whakatata mai ki ahau, ko o ratou ngutu hei whakahonore moku; matara noa atu i a au o ratou ngakau; a to ratou wehi ki a au he mea whakaako e ta nga tangata tohutohu,

26. Na, tenei tetahi ake mahi whakamiharo aku ki tenei iwi, ae ra, miharo, miharo whakaharahara; ka whakamotitia hoki nga whakaaro a o ratou mea whakaaro nui me o ratou mea mohio ki te korero pukapuka, ka ngaro ano hoki te matauranga o o ratou mea mohio.

27. Aue te mate mo te hunga e whai ana i te wahi hohonu kia ngaro ai i te Ariki ta ratou whakatakoto whakaaro. Ki te pouritanga ano hoki a ratou mahi; e mea ana hoki ratou. Ko wai e kite i a tatou? ko wai hoki e matau ki a tatou? E ki ana ano hoki ratou, He pono ka kiia ta koutou hurihanga ake o nga mea he paru na te kai hanga rihi. Nana, maku e whakaatu ki a ratou, e ai ta te Ariki o nga Mano, ko au e mohio ana ki a ratou mahi katoa. Ina, ka ki ake ranei te mahi ki tona kai hanga, Kihai ahau i hanga e ia? E mea ake ranei te mea i mahia ki tona kai mahi, Kahore ona matauranga?

28. Nana, maku e whakaatu ki nga tamariki a te tangata, e ai ta te Ariki o nga Mano, he iti rawa nei te takiwa, a ka puta ke a Repanona hei mara whai hua; ka kiia ano hoki te mara whai hua he ngahere.

29. I taua rangi ka rongo nga turi i nga kupu o te pukapuka, ka titiro ake nga kanohi o nga matapo i roto i te pouritanga i te pouri kerekere.

30. Ka tokomaha haere te hunga mahaki, kei te Ariki ano to ratou hari, ka koa nga rawa-kore kei roto i nga tangata ki te Mea Tapu o Iharaira.

31. Ta te mea he pono e ora ana te Ariki, ka kite ratou ko te tangata nanakia kua moti, ko te tangata whakahi kua memeha, me te hunga katoa ano hoki e whanga ana ki te kino kua hatepea atu;

32. Me te hunga nei ano kia kotahi te kupu kua hara te tangata, te hunga e mahanga ana i te kai riri o te he i te kuwaha, a kahore he rawa i whakapeautia ketia ai e ratou te tangata tika.

33. No reira, ko te kupu tenei a te Ariki, nana nei a Aperahama i hoko, mo te whare o Hakopa, E kore a Hakopa e whakama aianei, e kore ano e koma tona mata aianei.

34. Engari tona kitenga i ana tamariki, i te mahi a oku ringaringa, i roto i a ia, ka whakatapua e ratou toku ingoa, ka whakatapua ano e ratou te Mea Tapu o Hakopa, ka wehi ano hoki ki te Atua o Iharaira.

35. Ka mohiotia te matauranga e te hunga wairua kofiti ke, a ka akona te kupu mohio e te hunga amu-amu.

UPOKO 28.

1. Nana, e aku teina, kua korero ahau ki a koutou rite tonu ki ta te Wairua i akiaki mai ai ki a au; no reira, e mohio ana ahau era e puta enei mea.

2. Ko nga mea e tuhituhia ai o te pukapuka, koia he mea utu nui ki nga tamariki a te tangata, a tera noa ake ki o tatou uri, koia nei he toenga no te whare o Iharaira.

3. No te mea tenei ake, i taua ra, ko nga hahi kua oti nei te hanga, a ehara i te mea hanga ki te Ariki, ina mea atu tetahi ki tetahi, Nana ahau, ko to te Ariki ahau; a ko etahi ka ki, Ko ahau, ko te Ariki ahau. A ka penei ano hoki te kupu o ia mea, o ia mea kua hanga hahi nei ia, a ehara i te mea hanga ki te Ariki;

4. Ka ngangare ratou tetahi ki tetahi; ka tautohe-tohe ano o ratou tohunga tetahi ki tetahi, a ka whakaako ratou ki o ratou ake matauranga, ka whakakahore ki te Wairua Tapu, mana nei ratou e whakapuki ai.

5. E whakakahore ana hoki ratou ki te mana o te Atua, o te Mea Tapu o Iharaira; me te ki ake ano ki te iwi, E whakarongo mai ki a matou, whakarongo ake ki a matou tohutohu; no te mea kahore he Atua inaianei, a kua oti hoki i te Ariki, i te Kai-hoko tana mahi, a kua homai e ia tona mana ki a au.

6. Na, whakarongo mai ki aku whakahaunga; ki te mea ka ki ratou, Na, he merekara, he mea mahi e te ringaringa o te Ariki, kua e whakaponohia; ehara hoki ia i te Atua mahi merekara inaianei; kua oti i a ia tana mahi.

7. Na, tera ano he tokomaha e ki, E kai, e inu, kia hari ano te ngakau, ko apopo hoki tatou mate ai; a he pai mo tatou.

8. He tokomaha ano hoki e ki, E kai, e inu, kia hari te ngakau; otira kia wehi ki te Atua, ka whakatikaia koe e ia i runga i te hara iti; ae ra, me korero teka kia iti, tinihangatia tetahi mo ana kupu, keria he poka mo to hoa tata; kahore he he o tenei. Mahia enei mea katoa, ko apopo hoki tatou mate ai: a me he mea kua he tatou, e torutoru nei nga whiu e whiu ai te Atua i a tatou, a i te whakamutunga ka whakaorangia tatou ki roto ki te kingitanga o te Atua.

9. Ae ra, he tokomaha e whakaako i runga i tenei ritenga, ara, he teka, he noa, he kuare a ratou whakaakoranga, a he ngakau whakapehapeha ano o ratou, ka whai ano i te wahi hohonu, kia ngaro ai i te Ariki ta ratou i whakaaro ai; kei te pouritanga ano hoki a ratou mahi;

10. Na, ko nga toto o te hunga tapu ka karanga ake i te whenua he whakahe mo ratou.

11. Ae ra, kua peka ke ratou katoa; kua kino iho ratou.

12. Kua pirau o ratou hahi i te whakapehapeha, i nga kai whakaako tinihanga, i nga whakaakoranga teka; kua neke ake hoki o ratou hahi; he whakakake ta ratou i runga i te whakapehapeha.

13. Pahua ana ratou i o te hunga rawa-kore i runga i te papai o o ratou whare karakia; pahua ana ano i o te hunga rawa-kore, i runga i o ratou kakahu papai: e whakatoi ana ano hoki ratou i te hunga ngakau mahaki, i te hunga e rawa-kore ana o ratou ngakau; no te mea kua neke ake ratou i runga i ta ratou whakakake.

14. He kaki maro to ratou, he mahunga tiketike; ae ra, na te whakakake, na te hara, na te whakarihariha, na te puremu i pakeke ai ratou katoa, he torutoru anake ano nga kai aru ngakau-iti i a te Karaiti; aha-ko ra e arahina ana enei kia maha o ratou pohehe, no te mea e akona ana ratou e nga whakahaunga a te tangata.

15. E te hunga whai whakaaro, e te hunga matau, e te hunga whai taonga, koia nei e whakapehapeha ana i runga i te whakakake o o ratou ngakau, me te hunga katoa ano hoki e kauwhau ana i nga whakaakoranga teka, me te hunga katoa ano hoki e puremu ana, he whakaputa ke ana i te huarahi tika o te Ariki; aue, aue, aue te mate mo ratou, e ai ta te Ariki ta te Atua Kaha Rawa, ka maka hoki ratou ki raro ki te reinga.

16. Aue te mate mo te hunga e whakapeau ke ana i te mea tika ano he mea noa, me te tawai ano ki te mea pai, me te mea mai, Kahore ona pai; no te mea meake puta mai te ra e hohoro ai ta te Atua tirotiro i nga tangata o te whenua; a i taua rangi e tino pakari ai o ratou hara, ka mate ratou.

17. Otira ki te ripeneta nga tangata o te whenua ki o ratou kino me a ratou whakarihariha, e kore ratou e whakangaromia, e ai ta te Ariki o nga Mano.

18. Engari taua hahi nui whakarihariha, te wahine puremu o te ao katoa me horo ki te whenua, a he rahi ano hoki tona hinganga;

19. Me tuoihi hoki te kingitanga o te rewera, ko ona tangata me whakaoho ake kia ripeneta ratou, ki te kore ka herea ratou e te rewera ki ana mekameka mau tonu, ka whakapataritaria ano hoki kia riri, a ka mate ratou;

20. Ta te mea i taua rangi ka nana ia i roto i nga ngakau o nga tamariki a te tangata, ka whakaoho i a ratou kia riri ki te mea pai;

21. Ko etahi atu ka whakamarietia e ia, ka whakaprioritia kia moe i roto i te oranga kikokiko kia ki ratou, Kei te pai nga mea katoa i Hiona: ae ra, kei te kake tonu a Hiona, kei te pai katoa; ko te mea tenei e tinihanga ai te rewera i o ratou wairua, e ata arahi marie ai i a ratou ki raro ki te reinga.

22. Nana ko etahi, ka whakapatipatia e ia, ka mea ki a ratou kahore he reinga: ka mea ano ia ki a ratou, Ehara ahau i te rewera, kahore hoki he rewera; ko te mea tenei e kohumuhumu ai ia ki o ratou taringa a mau ana ratou i a ia ki ana mekameka nanakia, a kore ake he tukunga mai i reira.

23. Ae ra, ka mau ratou i te mate raua ko te reinga; a, ko te mate, ko te reinga, ko te rewera, me nga tangata katoa ano hoki kua mau nei ki reira me tu i te aroaro o te torona o te Atua kia whakaritea te whakawa mo ratou kia rite ki a ratou mahi, a me haere atu ratou i reira ki roto ki te wahi kua oti te whakarite mo ratou, ara, ki tetahi roto ahi whanariki koia ano te mamae mutungakore.

24. No reira, aue te mate mo te tangata e noho noa iho ana i Hiona.

25. Aue te mate mo te tangata e hamama ana, kei te pai te katoa;

26. Ara, aue te mate mo te tangata e whakarongo

ana ki nga whakahaunga a te tangata, e whakakahore ana ki te mana o te Atua, ki te homaitanga ano hoki o te Wairua Tapu.

27. Ae ra, aue te mate mo te tangata e mea ana, Kua whiwhi nei matou, a kahore he aha e tango ai ano matou.

28. Ara, aue te mate mo te hunga katoa e wiri ana, e riri ana he mea na te pono o te Atua. No te mea ko te tangata kua hanga nei tana ki runga ki te kamaka e tango hari ana; ko te tangata ia kua hanga tana ki runga ki te onepu e wiri tonu ana kei hinga ia.

29. Aue te mate mo te tangata e mea ana, Kua riro i a matou te kupu a te Atua a kahore matou i te hapa i tetahi wahi atu o te kupu a te Atua, he nui hoki kei a matou.

30. Ta te mea ko te kupu tenei a te Ariki a te Atua; Ka hoatu e ahau ki nga tamariki a te tangata he ako i runga i te ako, he whakahau i runga i te whakahau, tenei wahi iti tera wahi iti; a ka koa te hunga e whakarongo ana ki aku whakahaunga, e anga mai ana o ratou taringa ki taku whakatakoto whakaaro, ka ako hoki ratou i te matauranga; ki te whiwhi mea hoki tetahi, ka hoatu ano e ahau ki a ia; a ki te mea tetahi, He ranea kei a matou, ko a ratou mea ake e tangohia i a ratou.

31. Na, ka kanga te tangata e whakawhirinaki ana ki te tangata, a e mea ana i te kikokiko hei ringaringa mona, e whakarongo ana hoki ki nga tohutohu a te tangata, ki te kore a ratou tohutohu e puta mai i runga i te kaha o te Wairua Tapu.

32. Aue te mate mo nga Tauwiwi, e ai ta te Ariki ta te Atua o nga Mano; he ahakoa aku whakaroanga atu i toku ringaringa ki a ratou i tenei ra, i tenei ra, e whakakahore ratou ki a au; otira ka mahi tohu ahau ki a ratou, e ai ta te Ariki, ta te Atua, ki te ripeneta ratou me te haere mai ki a au; no te mea, kei te maro tonu toku ringaringa i te ra roa, e ai ta te Ariki, ta te Atua o nga Mano.

UPOKO 29.

1. Nana, tera he tokomaha i taua rangi e timata ai ahau i tetahi mahi whakamiharo i roto i a ratou kia mahara ai ahau ki aku kawenata i kawenata ai ahau ki nga tamariki a te tangata, kia anga ano toku ringa,

hei mea kia tuaruatia ai te whakahokinga mai o toku iwi no te whare ratou o Iharaira;

2. Kia mahara ai ano hoki ahau ki nga kupu whakaari i whakaari ai ahau ki a koe, e Niwhai, ki to papa hoki, ara, kia maharatia e ahau o koutou uri; kia puta atu ano hoki nga kupu a o koutou uri i toku mangai ki o koutou uri. A ko aku kupu ka whiowhio atu ki nga topito o te whenua hei kara mo toku iwi no te whare ratou o Iharaira.

3. Na, he tokomaha o nga Tauwiwi e mea, he mea na te whiowhionga atu o aku kupu, He Paipera! He Paipera! Kei a matou he Paipera a e kore e taea he Paipera ke atu.

4. Na, ko te kupu tenei a te Ariki a te Atua; E te hunga kuare, ka whai Paipera ano ratou, a ka puta mai ia i nga Hurai, i toku iwi kawenata onamata. A he aha ta ratou whakawhetai atu ki nga Hurai mo te Paipera e puta mai nei i a ratou? Ae ra, he aha ra te tikanga o ta nga 'tauwiwi? Kei te mahara koia ratou ki nga haereerenga, ki nga mahinga, ki nga mamaetanga o nga Hurai me o ratou uaua ano hoki ki a au ki te whakaputa i te whakaoranga ki nga Tauwiwi?

5. E koutou, e nga Tauwiwi, kua mahara ianei koutou ki nga Hurai, ki toku iwi kawenata onamata? Kahore; engari kua kanga ratou e koutou, kua whakakinongia kihai hoki koutou i whai kia whakaorangia ratou. Nana, ka whakahokia katoatia enei mea e ahau ki runga ki o koutou ake mahunga; kahore ano hoki ahau, te Ariki kia wareware noa ki taku iwi.

6. E te kuare, e mea na, He Paipera, kei a matou he Paipera, a kahore o matou aha e whai Paipera atu ai matou. Kua whiwhi Paipera koia koutou, engari na nga Hurai anake?

7. Kahore ianei koutou e matau he maha atu nga iwi i te mea kotahi? Kahore ianei koutou e matau ko ahau ko te Ariki ko to koutou Atua te Kai-hanga o nga tangata katoa, a e mahara ana ano ahau ki te hunga i runga nei i nga motu o te moana; a e kingi ana hoki ahau i nga rangi i runga, i te whenua ano hoki i raro; a e puta atu ana i a au taku kupu ki nga tamariki a te tangata, ara, ki nga iwi katoa o te whenua?

8. Mo te aha ta koutou e amuamu nei, mo koutou tera e whiwhi ki tetahi wahi atu o taku kupu? Kahore ianei koutou e mohio ko te whakaaturanga a nga iwi e rua hei whakaatu ki a koutou ko te Atua ahau, a e

rite ana ano taku mahara ki nga iwi katoa? Na, kei aua kupu ano e korero ai ahau ki tetahi iwi te rite mo aku e korero ai ki tetahi atu iwi. A ina huihuia aua iwi e rua kia kotahi e huihuia ano hoki a raua whakaturanga kia kotahi.

9. Na, maku tenei e mea hei whakaatu maku ki te tini, ko au tonu ahau inanahi, inaianei, a ake ake ake; a e korero atu ana ahau i aku kupu e rite ana ki taku e ahua kore ai. A moku i korero i tetahi kupu kei mea koutou e kore e ahei i a au te korero i tetahi atu kupu; kahore ano hoki aku mahi kia poto noa; a e kore e poto wawe kia tae ra ano te mutunga o nga tangata; a e kore e poto i taua takiwa ake ake ake.

10. No reira, i te mea kei a koutou he Paipera kei mea koutou kei reira anake aku kupu katoa; kei mea ranei kahore ano ahau i mea i etahi atu kia tuhituhia:

11. No te mea ko taku he whakahau i nga tangata katoa i te rawhiti, i te weta, i te nota, i te tonga, i nga motu ano hoki o te moana, kia tuhituhia nga kupu e korero nei ahau ki a ratou; ko nga pukapuka hoki e tuhituhia ai taku whakarite whakawa mo te ao, mo tenei tangata, mo tenei tangata, rite tonu ki a ratou mahi, rite tonu ki te mea kua oti te tuhituhi.

12. No te mea, na, ka korero ahau ki nga Hurai, a ka tuhituhia ano e ratou; ka korero ano hoki ahau ki nga Niwhai, a ka tuhituhia e ratou; ka korero ano ahau ki era atu hapu o te whare o Iharaira, i arahina atu ai e ahau, a ka tuhituhia ano e ratou; ka korero ano ahau ki nga iwi katoa o te whenua, a ma ratou ano hoki e tuhituhi.

13. A tenei ake, hei nga Hurai nga kupu a nga Niwhai, hei nga Niwhai ano nga kupu a nga Hurai; a hei nga Niwhai me nga Hurai nga kupu a nga hapu ngaro o Iharaira; a hei nga hapu ngaro o Iharaira nga kupu a nga Niwhai, a nga Hurai ano hoki.

14. A tenei ake, ko toku iwi o te whare o Iharaira, ka huihuia mai ki o ratou whenua tupu; ka huihuia ano hoki taku kupu kia kotahi. A maku e whakaatu ki te hunga e whawhai ana ki taku kupu, ki taku iwi ano hoki o te whare o Iharaira, ko te Atua ahau, a kua kawenata ahau ki a Aperahama kia mahara tonu ahau ki ona uri a ake ake ake.

UPOKO 30.

1. Na, e aku teina aroha, e mea ana ahau kia korero ki a koutou e kore hoki koutou e tukua e ahau kia whakaaro he nui to koutou tika i to nga Tauwi. Ta te mea, na, ki te kore koutou e pupuri i nga whakaunga a te Atua ka pera ano hoki koutou te mate; a kua koutou e mea, no nga kupu i oti te korero, kua tino whakangaromia rawatia nga Tauwi.

2. No te mea ko taku kupu tenei ki a koutou. Ko nga Tauwi katoa e ripeneta ana, he iwi kawenata ratou mo te Ariki; a ko nga Hurai katoa e kore e ripeneta, ka maka atu; kahore hoki a te Ariki kawenata mo te tahi, engari mo te hunga anake e ripeneta ana e whakapono ana ki tana Tama koia nei te Mea Tapu o Ihairaira.

3. Na, e mea ana tenei au kia poropiti ano mo nga Hurai, me nga Tauwi. I muri i te putanga mai o te pukapuka i korerotia nei e ahau, me tona tuhituhinga mo nga Tauwi, me tona hiritanga ano ki te Ariki, he tokomaha e whakapono ki nga kupu ka oti te tuhituhi; a ka kawea atu e ratou ki te toenga o o tatou uri.

4. Katahi te toenga o o tatou uri ka mohio ki a tatou, ki te putanga mai o tatou i roto i Hiruharama, ki a ratou ano hoki he uri no nga Hurai.

5. A ka whakapuakina te rongopai o Ihu Karaiti i roto i a ratou; no reira, ka whakamohiotia ano ratou ki te mohiotanga ki o ratou matua, ki te matauranga ano hoki i matau ai o ratou matua ki a Ihu Karaiti.

6. Ko reira hari ai o ratou ngakau; no te mea ka mohio ratou ki tenei he manaakitanga ki a ratou na te ringaringa o te Atua; ka timata ka marere iho enei unahi pouriuri i o ratou kanohi: a e kore e maha nga whakatupuranga i roto i a ratou e pahemo kua riro ratou hei iwi kiritea, e paingia ana.

7. A tenei ake ko nga Hurai e noho marara ana ka anga ka whakapono ki a te Karaiti; ka anga ano ratou, ka huihui mai i runga i te mata o te whenua; ko te hunga ano hoki o ratou e whakapono ana ki a te Karaiti riro ana ratou hei iwi kiritea e paingia ana.

8. A tenei ake ka timata te Ariki te Atua i tana mahi i roto i nga iwi katoa, i nga hapu, i nga reo, i nga huihuinga tangata hei whakatakoto putanga mo te riro-nga mai o tona iwi i runga i te whenua.

9. A ka whakarite whakawa te Ariki te Atua mo nga rawa-kore i runga i te tika, i runga ano i te tika tana

riri i te he, he whakaaro nona ki te hunga mahaki o te whenua. He whiu na tona mangai tana patu mo te whenua; ka whakamatea ano e ia te tangata kino ki te manawa o ona ngutu;

10. E hohoro hoki te putanga mai o te wa e meinga ai e te Ariki, e te Atua he wehewehenga nui i roto i te iwi; a ko te hunga kino ka whakangaromia e ia: ko tana iwi ia e tiakina e ia, ae ra, ahakoa ki te penei ka meinga ia kia whakangaro i te hunga kino ki te kapura.

11. A hei whitiki te tika mo tona hope, he whitiki ano te pono mo ona whatumanawa.

12. Katahi ka noho tahi te wuruhi raua ko te reme, ka takoto tahi te reparo raua ko te kuao koati; te kuao kau, te kuao raiona, te mea momona, kotahi ano ropu, a he tamaiti iti mana ratou e arahi.

13. Ka kai ano te kau raua ko te pea; ka takoto tahi ano hoki a raua kuao: ka rite ano te raiona ki te kau ka kai i te kakau witi.

14. Ka takaro ano te tamaiti ngote u i runga i te rua o te ahipi, a ka pa atu te ringa o te tamaiti kua whakamutua te kai u ki te nohoanga o te neke.

15. E kore ratou e tukino, e kore ano e whakamate puta noa i toku maunga tapu; no te mea ka kapi te whenua i te matauranga ki te Ariki, ano ko nga wai e taupoki nei i te moana.

16. Na, ka whakaaturia mai nga mea o nga iwi katoa; ae ra, ka whakamohiotia nga mea katoa ki nga tamariki a te tangata.

17. Kahore te mea i hipokina e mahue te hura; kahore te mahi o te pouritanga e mahue te whakakite ki te maramatanga; kahore te mea i hiritia i runga i te whenua e mahue te wawahi.

18. Na, nga mea katoa kua whakakitea mai nei ki nga tamariki a te tangata ka whakakitea mai ano a taua rangi; a kore ake o Hatana mana i runga i nga ngakau o nga tamariki a te tangata mo tetahi takiwa roa. A inaianei, e aku teina aroha, me mutu aku kupu.

UPOKO 31.

1. Na, ka mutu i a au, i a Niwhai, te poropiti ki a koutou, e aku teina aroha. A e kore e ahei i a au te tuhituhi engari he torutoru nei nga mea e mohio nei ahau era e puta: e kore ano hoki e ahei i a au te tuhi-

tuhi engari he torutoru nei anake nga kupu a toku teina a Hakopa.

2. Na, kati noa maku ko nga mea kua oti nei i a au te tuhituhi, haunga ra nga kupu torutoru nei me korero enei e ahau mo te whakaakoranga a te Karaiti; na, ka marama taku korero akuanei ki a koutou ka penei me te maramatanga o taku poropititanga.

3. He hari hoki no toku wairua ki te maramatanga: no te mea ko te mea tenei e mahi nei te Ariki te Atua i roto i nga tamariki a te tangata. Ta te Ariki hoki ta te Atua mea hei whakamarama i te hinengaro: no te mea ko tana korero ki a ratou e rite ana ki o ratou ake reo a ka marama ratou.

4. Na, e mea ana ahau kia mahara koutou ki taku i korero ai ki a koutou mo taua poropiti i whakaatu mai nei te Ariki ki a au mana e rumaki te Reme a te Atua, te kai waha i nga hara o te ao.

5. A ki te mea he take ano to te Reme a te Atua kia rumakina ia ki te wai, e tapu ana hoki ia, hei whakarite i nga mea tika katoa, na, tera noa ake o tatou take, he tapu kore hoki no tatou, kia rumakina tatou, a ra, kia rumakina ki te wai.

6. Na, maku e ui atu ki a koutou, e aku teina aroha, Na runga i te aha i whakarite ai te Reme a te Atua i nga mea tika katoa i tona rumakanga ki te wai?

7. Kahore ianei koutou e mohio he tapu ia? Na, he ahakoa tona tapunga he whakaatu tana ki nga tamariki a te tangata e whakaiti ana ia i a ia ano i te aroaro o te Matua, ki te ritenga o te kikokiko, he kai whakaatu ki te Matua e pai ana ia kia ngohengohe ki a ia i runga i te whakaritenga i ana whakahaunga.

8. Na, i muri i tona rumakanga ki te wai ka heke iho te Wairua Tapu ki runga ki a ia kei te kukupa tona ahua.

9. Tenei ano: he whakaatu tera ki nga tamariki a te tangata i te kiki o te ara, i te kuiti hoki o te kuwaha e tomo ai ratou, nana tonu i whakatakoto te tauira ki mua i a ratou.

10. I ki ra hoki ia ki nga tamariki a te tangata, Arumia mai ahau. Na, e aku teina aroha, e ahei ana ranei i a tatou te aru i a Ihu ki te kore tatou e pai ki te pupuri i nga whakahaunga a te Matua?

11. A i ki ano te Matua, Ripeneta ra koutou, ripeneta koutou kia rumakina hoki i runga i te ingoa o taku Tama aroha.

12. Me te reo ano hoki o te Tama i puta mai ki a au, i mea, ki te rumakina tetahi i runga i toku ingoa ka ho-mai e te Matua te Wairua Tapu ki a ia, penei ano me tana homaitanga ki a au; na, arumia mai ahau. mahia hoki nga mea i kite nei koutou i a au e mahi ana.

13. Na, e aku teina aroha, e mohio ana ahau ki te aru koutou i te Tama i runga i te tino ngakau u, te mahi tinihanga, te mahi whakapohehe ranei i te aro-aro o te Atua, engari ka ripeneta ki o koutou hara i runga i te tino ngakau pono hei whakaatu atu ki te Matua e pai ana koutou kia mau ki runga ki a koutou te ingoa o te Karaiti he mea na te rumakanga: ara, na te arunga i to koutou Ariki, i to koutou Kai-whakaora ki raro ki roto ki te wai, rite tonu ki tana kupu; katahi ka riro i a koutou te Wairua Tapu; ae ra, katahi ka puta te rumakanga ki te kapura me te Wairua Tapu; a ko reira ka ahei i a koutou te korero i te reo o nga anahera me te hamama ano o koutou waha ki te wha-kamoemiti ki te Mea Tapu o Iharaira.

14. Heoi, e aku teina aroha, i penei te reo o te Tama i puta mai ki a au, i mea, I muri i ta koutou ripeneta-tanga ki o koutou hara, me ta koutou whakaaturanga hoki ki te Matua e whakaae ana koutou ki te pupuri i aku whakahaunga, he mea na te rumakanga ki te wai, i te mea hoki kua oti koutou te rumaki ki te kapura me te Wairua Tapu ano, a e ahei ana hoki i a koutou te korero i te reo hou, ae ra, i te reo o nga anahera, na, i muri i tenei ki te whakakahore mai ki a au, na, he nui ke te pai mona me i kore i mohio ki a au.

15. A i rongo ano ahau i tetahi reo i te Matua e mea mai ana, Ae ra, he tika, he pono nga kupu a taku i aroha ai. Ko te tangata e u ana a tae noa ki te mu-tunga, ka ora ia.

16. Na, e aku hoa aroha, na tenei e mohio ana ahau, ki te kore te tangata e u tonu ki te haere i runga i te tauira a te Tama a te Atua ora, a taea noatia te mu-tunga e kore e ahei mona te orange;

17. No konei ra me mahi aku mea i whakahau ai ahau ki a koutou, he mea kite naku e mahia ana e to koutou Ariki, e to koutou Kai-hoko: na konei hoki i whakakitea mai ai enei mea ki a au, kia matau ai kou-tou ki te kuwaha hei tomokanga mo koutou. Ko te kuwaha hoki hei tomokanga mo koutou, koia te ripe-neta, me te rumaki ki te wai; ko reira puta mai ai te

murunga hara, he mea na te kapura, na te Wairua Tapu.

18. Katahi koutou ka tae ki roto ki tenei ara kiki, whaiti e tika ana ki te oranga tonutanga; ara, kua tapoko koutou ma te kuwaha: kua rite ta koutou ki a te Matua raua ko te Tama i whakahau ai; kua riro ano i a koutou te Wairua Tapu, te Kai-whakaatu mo te Matua raua ko te Tama hei whakaritenga mo te kupu whakaari i whakaari ai ia hei rironga mo te tangata, ki te tomo ratou ma te kuwaha.

19. Na, e aku teina aroha, i muri i to koutou taenga ki roto ki tenei ara kiki, whaiti, me ui e ahau, Kua oti ianei nga mahi katoa? Na, taku tenei ki a koutou, Kahore; no te mea kahore koutou i tae ki kona, engari i runga i te kupu a te Karaiti me te whakapono wiri-kore ki a ia, e okioki katoa ana ki runga ki nga kaha o te mea kaha rawa hei whakaora;

20. No reira, me taruke tonu atu koutou i runga i te ngakau pumau ki a te Karaiti, i te tino kanapatanga hoki o te tumanako, me te aroha ki te Atua ratou ko nga tangata katoa. A, ki te taruke tonu atu koutou, e hakari ana hoki ki te kupu a te Karaiti; me te u tonu tae noa ki te mutunga, Nana, ka whiwhi koutou ki te oranga tonutanga, e ai ta te Matua.

21. Na, e aku teina aroha, ko te huarahi tonu tenei, kahore hoki he huarahi ke atu kahore hoki he ingoa ke atu i raro o te rangi kua homai e ora ai te tangata ki roto ki te kingitanga o te Atua. Heoi ko te ako tenei a te Karaiti ka mutu tonu te akoranga pono a te Matua, a te Tama, a te Wairua Tapu, koia ano hei Atua kotahi kahore ona mutunga. Amine.

UPOKO 32.

1. Na, e aku teina aroha, ki taku mahara e hurihuri ana koutou i roto i o koutou ngakau ta koutou e mea ai i muri i to koutou tomokanga ma te kuwaha. Otira he aha ra koutou e hurihuri na i enei mea i roto i o koutou ngakau?

2. Kahore ianei koutou i te mahara ki taku i ki ra ki a koutou, I muri i te rironga o te Wairua Tapu i a koutou ka ahei i a koutou te korero i te reo o nga anahera? Na, ma te aha e ahei ai i a koutou te korero i te reo o nga anahera ki te kahore te Wairua Tapu?

3. E korero ana nga anahera, he mea na te mana o

te Wairua Tapu; no reira ta ratou e whakapuaki nei i nga kupu a te Karaiti. Koia ahau i ki ai ki a koutou, Hakari ki nga kupu a te Karaiti. Na te mea ma nga kupu a te Karaiti e whakaatu ki a koutou nga mea katoa e mea ai koutou.

4. No reira, i te mea kua korero ahau i enei mea. ki te kore e marama i a koutou, ko te take. he kore no koutou kahore e inoi, kahore hoki e patuki; koia koutou i kore ai e tikina atu ki roto ki te maramatanga engari me mate koutou i roto i te pouri.

5. No te mea ko taku kupu ano tenei ki a koutou, Ki te pai koutou ki te tomo ra te kuwaha, me te whiwhi ano ki te Wairua Tapu, mana e whakaatu ki a koutou nga mea katoa e mea ai koutou.

6. Nana, ko te whakaakoranga tonu tenei a te Karaiti, a e kore e homai etahi atu whakaakoranga kia puta mai ra ano ia ki a koutou i roto i te kikokiko. Ano ka puta mai ia ki a koutou i roto i te kikokiko ko ana mea e korero ai ia ki a koutou koia nei hei whakaritenga ma koutou.

7. Na, e kore ahau a Niwhai e ahei te korero i etahi atu: kua katia e te Wairua taku whakapuaki, a kua waiho ahau kia tangi ki te whakapono-kore, ki te kino, ki te kuare, ki te kaki maro o nga tangata: no te mea kahore ratou e pai ki te rapu i te matauranga, kahore hoki e pai kia mohio ki te matauranga nui, ina hoatu marama ki a ratou, ae ra, te marama e taea ana e te kupu.

8. Na, e aku teina aroha, ka kite ahau i a koutou e hurihuri tonu ana i roto i o koutou ngakau; na, e pouri ana ahau moku i meinga kia korero mo tenei mea. Me he mea hoki i whakarongo koutou ki te Wairua e ako nei i te tangata ki te inoi, penei kua mohio koutou me inoi; no te mea e kore te wairua kino e ako i te tangata ki te inoi, engari kia kauaka ia e inoi.

9. Heoi, ko taku kupu tenei ki a koutou, Me inoi tonu koutou, kauaka hoki e ngoikore; kauaka e mahia e koutou tetahi mahi ki te Ariki, engari matua inoi ki te Matua i runga i te ingoa o te Karaiti kia whakataua e ia tau meatanga mou, kia ai tau mahi hei painga mo tou wairua.

UPOKO 33.

1. Na, e kore e taea e ahau e Niwhai te tuhituhi nga mea katoa i whakaakona ai i roto i toku iwi, ehara hoki ahau i te tangata kaha ki te tuhituhi, engari ki te korero; no te mea ina korero te tangata i runga i te kaha o te Wairua Tapu ka kawea tana korero e te Wairua Tapu ki nga ngakau o nga tamariki a te tangata.

2. Otira, he tokomaha e whakapakeke ana i o ratou ngakau ki te Wairua Tapu, e kore ake ona wahi i roto i a ratou; no reira, he maha nga mea ka oti nei te tuhituhi e akiritia atu ana e ratou; ki ta ratou nei hoki he mea hanga noa iho.

3. Ko au ia, ko Niwhai, kua tuhituhia e ahau taku i tuhituhi ai; a ki taku whakaaro hoki he pai whakararaha ia, a tera noa ake ki toku iwi. E hono tonu ana hoki taku inoi mo ratou i te ao, a i te po maku ana toku urunga i nga roimata o oku kanohi mo ratou; na, e karanga ake ana ahau ki toku Atua i runga i te whakapono, a e mohio ana ahau era e rangona e ia taku karanga;

4. Na, e mohio ana ano ahau ka whakatapua e te Ariki e te Atua aku inoi, hei painga mo toku iwi. A ko nga kupu kua oti i a au te tuhituhi i runga i te ngoikoretanga ka meinga kia kaha mo ratou; no te mea ko tana he kukume i a ratou ki te mahi pai; he whakaatu atu ano ki a ratou mo o ratou tupuna; he korero ano hoki mo Ihu, me te kukume i a ratou kia whakapono ki a ia, kia u tonu hoki a tae noa ki te mutunga, koia nei te ora tonu.

5. Tana hoki he korero pakeke mo te hara he rite ki te maramatanga o te pono; no reira e kore tetahi tangata e riri i nga kupu ka oti nei i a au te tuhituhi, ki te kore ia i te wairua o te rewera.

6. Na taku he kororia ki te maramatanga; taku he kororia ki te pono; taku he kororia ki toku Ihu, nana hoki toku wairua i whakaora i te reinga.

7. He aroha taku ki toku iwi, he whakapono nui ano hoki ki te Karaiti. tera e maha nga wairua koha-kore e tutaki ai ahau ki tona nohoanga whakawa.

8. Na, he aroha ano taku ki te Hurai: ka ki ahau te Hurai, no te mea ko te tikanga o taku korero mo te hunga i puta mai ahau i roto i a ratou.

9. He aroha ano hoki taku ki nga Tauwiwi. Otiia e kore ahau e ahei te tumanako atu ki etahi o enei, ki te kore e houhia ta ratou rongu ki a te Karaiti, a ka tomo

ano ratou ma te kuwaha kuiti, ka haere i te ara kiki, e tika ana ki te ora, ka u tonu ano hoki ki taua ara a pau noa te ra o te oranga.

10. Na, e aku teina aroha, koutou ko nga Hurai, ko te hunga i nga topito o te whenua, whakarongona enei kupu, whakapono hoki ki a te Karaiti; a ki te mea kahore koutou e whakapono ki enei kupu, whakaponohia a te Karaiti. A ki te whakapono koutou ki a te Karaiti, ka whakapono ano hoki koutou ki enei kupu: no te mea ko nga kupu enei a te Karaiti, a nana tonu i homai ki a au; ta ratou hoki he ako i nga tangata katoa ki te mahi pai.

11. A me he mea ehara enei i nga kupu a te Karaiti, ma koutou e ki; no te mea ka whakaaturia ki a koutou e te Karaiti i runga i te mana me te kororia nui, a te ra whakamutunga, nana tonu enei kupu; a ka tu ano tatou he kanohi, he kanohi, i te aroaro o tona nohoanga whakawa, a ka mohio koutou nana ahau i whakahau kia tuhituhia enei kupu, ahakoa oku ngoikoretanga:

12. Na, tenei ahau te inoi ake nei ki te Matua i runga i te ingoa o te Karaiti, kia tokomaha o tatou, ki te kore te katoa, e whakaorangia ki roto ki tona kingitanga, i taua ra nui, whakamutunga.

13. Na, e aku teina aroha, e te hunga katoa o te whare o Iharaira ratou ko nga topito katoa o te whenua, tenei ahau te poroporoaki nei ki a koutou ano ko te reo o tetahi e tangi ake ana i te puehu. Hei konei ra koutou kia tae mai ra ano taua ra nui;

14. Na, ko koutou ra e kore nei e pai kia pa ki te painga o te Atua, kia aro ranei ki nga kupu a nga Hurai, ki aku kupu hoki, me nga kupu e puta mai ai i roto i te mangai o te Reme a te Atua, nana, e noho ra koutou mo ake tonu atu, no te mea ma enei kupu koutou e whakahe a te ra whakamutunga.

15. Ina hoki ko aku e hiri ai i runga i te whenua ka tikina mai hoki hei whakahe mo koutou i te nohoanga whakawa; ko te mea hoki tenei i whakahau mai e te Ariki ki a au a me ngohengohe ahau. Amine.

KO TE PUKAPUKA A HAKOPA, A TE TEINA O NIWHAI.

Ko nga kupu o tana kauwhau ki ona teina. Ka whakaporo-raru ia i tetahi tangata e rapu ana ki te whakakahore i te akoranga a te Karaiti. Ko nga kupu torutoru mo nga whakaaturanga o te iwi o Niwhai.

UPOKO 1.

1. Nana, kua pahemo nga tau e rima tekau ma rima i te mahuetanga o Hiruharama i toku papa; na, kua whakahaua ahau a Hakopa e Niwhai kia tuhituhi ki runga ki nga papa ririki kua oti nei enei mea te tuhituhi ki runga.

2. A homai ana e ia ki a au ki a Hakopa, he whaka-haunga kia tuhituhia e ahau ki runga ki enei papa kia torutoru nei nga mea e whakaarotia ana e ahau he mea utu nui; a, kia kua e pau katoa te tuhituhi mo tenei iwi e huaina nei ko te iwi o Niwhai.

3. Kua ki mai hoki ia me tuhituhi nga whakaaturanga mo tona iwi ki era atu papa ana, ko enei ia kia rongoatia e au, a tuku iho ki oku uri, ki tenei whakatupuranga, ki tera whakatupuranga.

4. A ki te mea he kauwhautanga e tapu ana, he whakakitenga e nui ana, he poropititanga ranei, maku e tuhituhi o ratou upoko me etahi atu mea e rite ana ki te mea e taea ana ki runga ki enei papa me te whakamarama i aua mea, he whakaaro ki a te Karaiti, he whakaaro hoki ki to matou iwi;

5. No te mea na te whakapono, na te manukanukatangata nui i whakakitea mai ai ki a matou mo to matou iwi, ara, nga mea e tupono mai ai ki a ratou.

6. A he maha o matou whakakitenga, he maha ano hoki nga poropititanga a te Wairua; a ka matou matou ki a te Karaiti ki tana kingitanga era e haere mai.

7. No reira uaua tonu matou ki te mahi i roto i to matou iwi kia kukume ai matou i a ratou kia haere mai ki a te Karaiti, kia tango ai ratou i te painga a te Atua, kia uru ai hoki ki tona okiokinga, kei oati ia i runga i tona riri kia kua ratou e haere mai. kei pera me o te whakapataritaringa i nga ra o te whakamatautauranga, i nga tamariki o Iharaira e noho ana i te koraha.

8. Na, ko tenei ta matou e inoi nei ki te Atua kia kukume matou i nga tangata katoa kei tutu ratou ki

te Atua, kei whakapataritari atu, a ka riri mai ia, engari kia whakapono nga tangata katoa ki a te Karaiti, kia tirohia tona matenga, kia mamae ratou i tona ripeka, kia wahaina hoki te whakama o te ao; na, ka mea ahau a Hakopa kia whakariterite i te whaka-haunga a toku tuakana, a Niwhai.

9. Nawai a, ka koroua a Niwhai, a ka kite ia, meake mate ia; na, ka whakawahia e ia tetahi tangata, hei kingi, hei kai whakahaere mo tona iwi e rite ana ki ta nga kingi.

10. Na, kua arohaina rawatia a Niwhai e te iwi, he kai tiaki nui hoki ia ki a ratou, hapainga ana e ia te hoari a Rapana hei tiaki i a ratou, a mahi tonu ana ia i te pai mo ratou i ona ra katoa.

11. Na, ka hiahia te iwi kia mau tonu i a ratou te maharatanga ki tona ingoa. A ko te tangata hei kingi, hei whakakapi mona, ka karangatia ia e te iwi ko Niwhai tuarua, ko Niwhai tuatoru, a peratia ana me te whakanoho o nga kingi; a ka karangatia peratia e te iwi ahakoa ko wai ranei te ingoa, ko wai ranei.

12. Nawai a, ka mate a Niwhai.

13. Na, ko te hunga ehara nei i nga Ramana he Niwhai ratou; ahakoa ra i karangatia ratou he Niwhai, he Hakopa, he Hohepa, he Horama, he Ramana, he Remuere, he Ihimaera.

14. Oтира e kore ahau a Hakopa e karanga i a ratou ki o ratou ingoa i muri nei, engari te hunga e whai ana kia whakamatea te iwi o Niwhai e karangatia e ahau he Ramana, me te hunga e whakahoa ana ki a Niwhai, e karangatia e ahau he Niwhai, ara, te iwi o Niwhai, kia rite ki nga kingitanga o nga kingi.

15. Nawai a, ka anga ka pakeke haere te ngakau o te iwi o Niwhai i raro i te kingitanga o te kingi tuarua, ka uru ki nga mea he pera ano me ta Rawiri onamata, me tana tama a Horomona, ara, hiahiatia ana e ratou nga wahine tokomaha me nga wahine iti:

16. A he nui ta ratou koura me te hiriwa ka anga ratou ki te rapurapu, ka anga hoki ka neke ake ratou i runga i te whakapehapeha;

17. No reira, i te mea kua riro wawe i a au toku tono i te Ariki, ka tuku ahau i enei kupu ki a ratou, i a au e whakaako ana i a ratou i te temepara.

18. No te mea ahau a Hakopa me toku teina a Hohepa kua whakatapua maua hei tohunga, hei kai whakaako mo tenei iwi, he mea na te ringaringa o Niwhai.

19. Na, ka whakanuia e maua to maua karangataanga ki te Ariki, waiho iho e maua ki a maua tonu te taimaha, a utaina ana ki runga ki o maua mahunga ake, nga hara o te iwi ki te kore a maua ako i a ratou ki te kupu a te Atua i runga i te whakapaunga o o maua ngakau; na, i a maua e mahi ana i runga i to maua kaha e kore o ratou toto e riro ki runga ki o maua kakahu, a ki te kore hei runga ano o ratou toto hei o maua kakahu, a e kore maua e kitea kohakoretia i te ra whakamutunga.

UPOKO 2.

1. Ko nga kupu i korero ai a Hakopa a te teina o Niwhai ki te iwi o Niwhai i muri i te matenga o Niwhai:

2. Na, e aku teina aroha, ko ahau ko Hakopa ki te ritenga o te mahi e tau ana ki runga ki a au hei mahi maku ki te Atua, hei whakanui maku i toku karangataanga i runga i te whakaaro nui, kia watea ai hoki oku kakahu i o koutou hara, na, kua tae ake nei ahau ki te temepara i tenei ra kia whakapuaki ai ahau i te kupu a te Atua ki a koutou;

3. Na, kei te mohio tonu koutou, i nga wa kua pahure ake nei, i u tonu ahau ki te whakarite i te karangatanga i karangatia ai ahau; kati, i tenei wa kei te pehia ahau e te hiahia nui rawa, kei te awangawanga, kia nui ake taku wahi mo to koutou whakaoranga, i toku kaha o mua.

4. Ina hoki kua ngohengohe koutou ki te kupu a te Ariki i hoatu na e ahau ki o koutou.

5. Otira me whakarongo mai koutou ki a au me matau. i runga i te awhinatanga a te Kai-hanga kaha rawa o te rangi me te whenua, e ahei ana i a au te whakapuaki mo a koutou whakaaro, mo ta koutou anganga ki te mahi i roto i te kino, a ko taua kino nei, i tona ahua he mea tino whakarihariha ki a au; ae ra, he mea whakarihariha ano hoki ki te Atua.

6. Ae ra, nana toku wairua i whakapouri nana ahau i mea kia memenge i te whakama i mua i te aroaro o toku Kai-hanga, kia whakaatu atu ahau ki a koutou mo te kino o o koutou ngakau;

7. He mea pouri ano hoki ki ahau kia korero ahau me te maia, me te nui o te reo ki a koutou, i te aroaro o a koutou wahine me a koutou tamariki, he tokomaha o ratou e tino ngawari ana ta ratou whakaaro, e he-

kore ana, e tu-oī ana i te aroaro o te Atua, ko te mea ia e ahuaireka ana ki te Atua;

8. Na, ki taku whakaaro kua haere mai ratou ki runga nei ki te whakarongo ki te kupu whakaahuaireka a te Atua, ae ra, ki te kupu e ora ai te tunga o te wairua.

9. No reira he mea taimaha ki toku wairua kia meinga ahau i runga i te whakahaunga uaua kua whiwhi nei ahau i te Atua, kia whakatupato i a koutou kia rite ki o koutou hara, hei whakanui i nga tunga o te hunga kua tu noa atu mo te whakamarie me te whakaora i o ratou tunga, a ko te hunga kahore ano i tu, mo ta ratou hakari ki te kupu whakaahuareka a te Atua, he hoari e werohia ai o ratou wairua, e mamae ai o ratou hinengaro whakatarapi.

10. Otira he ahakoa te nui o te mahi, me mahi e ahau kia rite ki nga whakahaunga uaua a te Atua, me korero ki a koutou mo a koutou hara, me o koutou whakarihariha, i te aroaro ano o te hunga ngakau ma, o te hunga ngakau maru, i raro ano hoki i te tirohanga o te kanohi wero o te Atua Kaha Rawa.

11. Mo konei ra, me korero e ahau te pono ki a koutou i runga i te maramatanga o te kupu a te Atua. Ina hoki i a au e inoi ana ki te Ariki, he penei te kupu i puta mai ki a au, i mea, E Hakopa, apopo me haere ake koe ki roto ki te temepara, me whakapuaki ki tenei iwi te kupu e hoatu ai e ahau ki a koe.

12. Nana, e aku teina, ko te kupu tenei e whakapua-kina e ahau ki a koutou, he tokomaha o koutou kua anga kua rapu koura, hiriwa, me nga tu oa utu nui katoa, he ranea rawa nei i roto i tenei whenua koia he whenua na te kupu whakaari ki a koutou, ko o koutou uri.

13. Na, kua rekareka mai te ringaringa o te Atua ki runga ki a koutou, a kua riro i a koutou nga taonga maha, a mo etahi o koutou kua neke ake i o koutou teina te whiwhi e neke ake ana koutou i runga i te whakapehapeha o o koutou ngakau. a he kaki maro. he mahunga tiketike, he mea na o koutou kakahu utu nui, a whakatoi ana koutou i o koutou teina he whakaaro no koutou pai ake koutou i a ratou.

14. Tena, e aku teina, e whakaaro ana ianei koutou ka whakatika te Atua i a koutou mo tenei mea? Na, ko taku kupu ki a koutou, Kahore. Engari kei te whakahe mai ia i a koutou, a ki te u tonu koutou ki enei

mea, era ana whakawakanga e puta wawe mai ki a koutou.

15. Aue kia whakaatu ra ia ki a koutou e ahei ana ia te wero i a koutou kia kotahi tonu te tirohanga mai o tona kanohi kua ngaro koutou ki te puehu.

16. Aue kia whakakorea e ia tenei he me tenei whakarihariha i runga i a koutou. Aue kia whakarongo mai koutou ki tana kupu whakahau, a kua tenei whakapehapeha o o koutou ngakau e tukua hei whakangaro i o koutou wairua.

17. Maharatia o koutou teina me to koutou mahara hoki ki a koutou ano. whakahoa atu ki te katoa, kua o koutou taonga e kaiponohia, kia whai taonga ai ratou me koutou e whai taonga nei.

18. Rapua te kingitanga o te Atua i mua i ta koutou rapunga i nga taonga.

19. A i muri i te rironga i a koutou o te tumanakotanga ki a te Karaiti, katahi ka riro i a koutou nga taonga, ki te rapua e koutou; ko reira ano hoki koutou te rapu ai i nga taonga, he whakaaro ki te mahi i te pai; ki te whakakakahu i te kakahu kore, ki te whangai i te mea mate-kai, ki te tautoko i te turoro me te mea hoki e mamae ana.

20. Na, e aku teina, kua korero ahau ki a koutou mo te whakapehapeha; na, te hunga o koutou, i whakapouritia ai, i tukinotia ai o koutou hoa tata, he mea na te whakapehapeha o o koutou ngakau i runga i nga mea kua homai nei e te Atua ki a koutou, he aha ta koutou kupu mo tenei ?

21. E kore ianei e penei ta koutou whakaaro he mea whakarihariha aua tu mea ki a ia nana nei nga kikokiko katoa i hanga ? A tenei tangata he rite ki tera tangata te utu ki tana titiro iho. No te puehu ano nga kikokiko katoa; kotahi tonu hoki te tikanga i hanga ai ratou e ia, kia pupuri ai ratou i ana ture, kia whakakororia ai ratou i a ia a ake ake ake.

22. Na, ka whakamutu ahau inaianei i taku korero mo tenei whakapehapeha. A me i kore he tikanga kia korero ai ahau kia koutou mo tetahi he kino rawa, kua tino hari toku ngakau, mo koutou.

23. Heoi e taimaha ana ahau i te kupu a te Atua, he mea na o koutou hara nui. Ina hoki, ko te kupu tenei a te Ariki, tenei iwi kei te anga ratou kei te tupu ki te kino; kahore o ratou matau ki nga karaipiture; no te mea e whai ana ratou kia whakatikaia ratou i roto i

nga mahi puremu i runga i nga mea kua oti nei te tuhituhi mo Rawiri, mo tana tama hoki mo Horomona.

24. Nana, he pono i a Rawiri raua ko Horomona he maha nga wahine me nga wahine iti. he mea whakarihariha ia i toku aroaro e ai ta te Ariki;

25. No reira ko te kupu tenei a te Ariki. kua arahina tenei iwi e ahau ki waho i te whenua o Hiruharama, i runga i te kaha o toku ringaringa, kia whakatupuria ai e ahau he manga tika i nga hua o nga hope o Hohepa.

26. No reira e kore tenei iwi e tukua e ahau e te Ariki, e te Atua, kia mahi kia pera me te hunga o mua.

27. No reira, e aku teina, whakarongo mai ki a au, whakarangona ake te kupu a te Ariki: kauaka hoki kia kotahi te tangata i roto i a koutou e maha ake ana wahine i te mea kotahi; a kauaka kia kotahi te wahine iti mana;

28. No te mea, e ahuareka ana ahau te Ariki te Atua ki te he-kore o nga wahine. Ko te puremu ia he mea whakarihariha i toku aroaro; e ai ta te Ariki o nga Mano.

29. No reira me pupuri aku ture e tenei iwi, e ai ta te Ariki o nga Mano, ki te kore, ka kanga te whenua mo ratou.

30. No te mea ki te pai ahau ki te whakatupu ake he uri moku, e ai ta te Ariki o nga Mano, maku toku iwi e whakahau; a ki te kore, ma ratou e whakarongo ki enei mea.

31. Ina hoki, kua kitea e ahau, e te Ariki, te pouri, kua rangona te tangi o nga tamahine o toku iwi i te whenua o Hiruharama; ae ra hoki, i nga whenua katoa o toku iwi, he mea na te kino, me nga whakarihariha o a ratou tane.

32. A, e kore ahau e tuku, e ai ta te Ariki o nga Mano, kia puta ake ki a au nga tangi a nga tamahine ataahua o tenei iwi i arahina nei e ahau ki waho i te whenua o Hiruharama, hei kai whakahe mo nga tane o toku iwi, e ai ta te Ariki o nga Mano;

33. Kauaka hoki ratou e herehere i nga tamahine o toku iwi, i runga i to ratou ngawaritanga engari ka tirotirohia ratou e ahau ki tetahi kanga nanakia hei whakangaromanga mo ratou; no te mea kauaka ratou e mahi puremu, kauaka e pera me te hunga onamata, e ai ta te Ariki o nga Mano.

34. Na, e aku teina, kei te mohio koutou i homai enei

whakahaunga ki to tatou papa. ki a Rihai; no reira kua mohio koutou ki enei mea i mua; a, kua tae koutou ki te whakawakanga nui; no te mea kua mahia e koutou enei mea kahore nei e tika kia mahia e koutou.

35. Nana, kino ake a koutou hara i mahia e koutou i ta nga Ramana, i ta o tatou tuakana. Kua maru i a koutou nga ngakau o a koutou wahine aroha, kua kore ano a koutou tamariki e whakapono ki a koutou he kino hoki no a koutou tauira ki a ratou; a e kake ana nga hotuhotu o o ratou ngakau ki runga ki te Atua hei whakahe mo koutou. A no te uaua o te kupu a te Atua i heke iho ki a koutou i mate ai nga ngakau maha, he mea wero ki nga tunga hohonu.

UPOKO 3.

1. Engari taku ta Hakopa hiahia kia korero ki te hunga o koutou, e ma nei te ngakau. Titiro ake ki te Atua i runga i te hinengaro u, me te inoi ki a ia i runga i te tino whakapono nui, a mana koutou e whakamarie i roto i o koutou mamae, mana hoki e tohe ta koutou whakawa. a whakatau iho ia i te mea tika ki te hunga e whai ana i to koutou whakangaromanga.

2. E te hunga ngakau ma katoa, kia ara ake o koutou mahunga, tangohia nga kupu ahuareka o te Atua, kia hakari ki tona aroha noa; e ahei ano hoki i a koutou, ki te u tonu o koutou hinengaro, ake ake ake.

3. Otira aue, aue te mate mo koutou ka kore nei e ma o koutou ngakau; mo koutou e poke ana inaianei i te aroaro o te Atua; no te mea ki te kore koutou e ripeneta, ka kanga te whenua mo koutou; ko nga Ramana kahore nei o ratou poke e penei me ta koutou (ahakoa ra kua oti ratou te kanga ki tetahi kanga nanakia), ma ratou koutou e whiu a kia whakangaromia ra ano.

4. Na, ki te kore koutou e ripeneta, ka hohoro te putanga mai o te wa e riro ai i a ratou to koutou whenua tupu, a ka arahina atu e te Ariki e te Atua nga tangata tika i roto i a koutou.

5. Nana, ko o koutou teina ko nga Ramana, e kingia ana e koutou mo a ratou tikanga poke, mo te kanga ano hoki kua oti nei o ratou kiri te kanga, na, nui atu ta ratou tika i ta koutou; kahore hoki ratou e wareware ki te whakahaunga a te Ariki, i whakahau ai ia ki o tatou matua kia kaua e maha atu a ratou wahine i te mea kotahi; kia kahore tahi hoki he wahine

iti ma ratou; a kia kore ano hoki te mahi puremu i roto i a ratou.

6. Na, kei te pupuri tonu ratou i tenei whakahau-nga, no reira, mo tenei maharatanga ki te pupuri i tenei whakahaunga e kore te Ariki te Atua e whakangaro i a ratou, engari, ka atawhaitia ratou, a tetahi wa ka riro ratou hei iwi e paingia ana.

7. Nana, e arohaina ana a ratou wahine e a ratou tane, e arohaina ana nga tane e a ratou wahine, e arohaina ana hoki a ratou tamariki e o ratou tane, e o ratou wahine; a, to ratou whakaponokore me ta ratou kino ki a koutou, he mea na te kino o o ratou matua; na, pehea ake te nui o ta koutou mahi pai i ta ratou, ki te titiro iho a to koutou Kai-hanga nui?

8. E aku teina, e wehi ana ahau ki te kore koutou e ripeneta ki o koutou hara, era e ma atu o ratou kiri i o koutou ina kawea koutou me ratou ki mua i te torona o te Atua.

9. Na, he whakahaunga taku e hoatu nei e ahau ki a koutou, koia ano te kupu a te Atua, kia kaua ano koutou e taunu i a ratou mo to ratou kiri parauri; kia kaua ano hoki koutou e taunu i a ratou he whakaaro ki to ratou tikanga poke; engari me whakaaro iho ta koutou ake pokenga, me te mahara, na o ratou matua i puta mai ai to ratou tikanga poke.

10. No reira me mahara koutou ki a koutou tamariki, ki a koutou whakapouritanga i o ratou ngakau i runga i te tauira i whakatakotoria e koutou ki o ratou aroaro; me te mahara ano e taea ana e koutou i runga i ta koutou pokenga te whakaheke iho i a koutou tamariki ki te whakangaromanga, a ko o ratou hara kia purangatia ki runga ki o koutou mahunga i te ra whakamutunga.

11. E aku teina, whakarongo mai ki taku kupu; whakaohokia nga kaha o o koutou wairua; whakaoioia koutou e koutou ano, kia ara ake koutou i te moe o te mate; wetekina koutou i nga whakamamaetanga o te reinga, kei meinga koutou hei anahera ki te rewera, hei makanga atu ki taua roto ahi, whanariki, koia nei te matenga tuarua.

12. Heoi he maha ke atu aku a Hakopa mea i korero ai ahau ki te iwi o Niwhai hei whakatupatoranga i a ratou ki te puremu, ki te hiahia taikaha, ki nga tu hara katoa ano hoki, e whakaatu atu ana ki a ratou te tukungia iho o aua mea;

13. A e kore te wahi whakaterau o nga mea o tenei iwi koia nei kua anga tokomaha haere, e taea te tuhi-tuhi ki enei papa; engari ki runga ki nga papa nui he maha o o ratou mahi ka oti te tuhituhi, me o ratou whawhaitanga, me o ratou tautohenga, me nga kingitanga o o ratou kingi.

14. Na, ko enei papa, e karangatia ano ko nga papa o Hakopa, a i hanga e te ringa o Niwhai. Na, ka whakamutu ahau i taku korero i enei kupu.

UPOKO 4.

1. Nana, kua mahi nui ahau a Hakopa ki toku iwi i runga i te kupu, (a e kore e ahei i a au te tuhituhi, ko te wahi iti anake o aku kupu i te uaua o te whakaironga o nga kupu ki nga papa), na, e matau ana matou ki nga mea kua oti nei i a matou te tuhi ki nga papa era e mau tonu;

2. Ko te mea e tuhituhia e matou ki runga i tetahi mea noa iho, a kaore i runga i nga papa, tera e ngaro, e memeha noa; engari e ahei ana i a matou te tuhituhi i nga kupu torutoru nei ki runga ki nga papa, a ma enei e riro ai i a matou tamariki, i a matou teina aroha hoki. tetahi matauranga iti ki a matou, ara, ki o ratou matua.

3. Mo tenei mea ano e hari ana matou; a e mahi ana matou ki te whakairo i enei kupu ki runga ki nga papa, me te tumanako ano ki o matou teina aroha me a matou tamariki era e whiwhi ki enei mea i runga i te ngakau whakawhetai, e titiro hoki ki aua mea hei ako i runga i te koa, kahore i te pouri i te whakaha-wea, mo nga mea o o ratou matua tuatahi:

4. Na, ko te take hoki tenei i tuhituhi matou i enei mea, kia mohio ai ratou i matau matou ki a te Karaiti, a i a matou te tumanako ki tona kororia he maha nga rau tau i mua i tona taenga mai; he teka i a matou anake tenei tumanako, engari i nga poropiti tapu katoa ano hoki no mua i a matou.

5. Nana, i whakapono ratou ki a te Karaiti, i karakia hoki ratou ki te Matua i runga i tona ingoa me matou hoki e karakia ana matou ki te Matua i runga i tona ingoa. Ko te take ia e pupuri ana matou i te ture a Mohi, no te mea e tohu ana tera i o tatou wairua ki a ia: koia ano te take i whakatapua ai ia hei tika mo matou, pera me te mea i whakairia ki a Apera-

hama i te koraha hei whakarongo atu mana ki nga whakahaunga a te Atua i runga i tana tapaenga atu i tana tama i a Ihaka, ko tona ritenga kei te Atua me tana tama kotahi.

6. Na, e rapu ana matou i ta nga poropiti, kei a matou ano nga whakakitenga maha me te wairua o te poropititanga; a i a matou enei mea whakaatu katoa i riro i a matou te tumanako, te taea hoki to matou whakapono te whakangaeue, a he pono e taea ana e matou te whakahauhau i runga i te ingoa o Ihu, na, ko nga rakau tonu ka whakarongo mai ki a matou, ko nga maunga ranei, ko nga ngaru ranei o te moana.

7. Ahakoa ra, e whakaaturia mai e te Ariki e te Atua to matou ngoikoretanga kia matau ai matou na tona aroha noa me ana whakaititanga rawatanga i a ia i whai kaha ai matou ki te mea i enei mea.

8. Nana, he nui he mea whakamiharo nga mahi a te Ariki. Ano te hohonu o ana mea ngaro, te taea hoki te rapu; a e kore ano hoki ona ara katoa e taea e te tangata te kite. E kore ano hoki tetahi tangata e matau ki ona ara, ki te kore e whakakitea mai ki a ia; no reira, e nga teina, kei whakahawea koutou ki nga whakakitenga a te Atua.

9. Ina hoki, na te mana o tana kupu i puta mai ai te tangata ki te mata o te whenua! te whenua nei i hanga he mea na te mana o tana kupu. Na, ki te mea he kaha na te Atua hei korero mana, na, he ao, hei whakahau mana, na, kua hanga te tangata, aue, he aha oti te taea ai e ia te whenua, nga mahinga ranei o ona ringa i runga i to reira mata, te whakahauhau, kia rite ki tana e pai ai me tana e ahua reka ai?

10. No reira, e nga teina, kaua e whai ki te whakafakoto whakaaro mo te Ariki, engari te tango i te whakaaro i tona ringa. Ina hoki e matau ana koutou kei te whakatakoto tikanga ia i runga i te whakaaro mohio, i te tika, i te tohu nui, mo runga i ana mahi katoa;

11. Na, e nga teina aroha, houhia ta koutou rongo ki a ia i runga i te whakamarietanga a te Karaiti a tana Tama kotahi, kia whakaarahia ake koutou i runga i te mana o te aranga mai i roto nei i a te Karaiti, kia tapaea ano koutou he hua matamua na te Karaiti ki te Atua, i te mea e whakapono ana, e tumanako pai ana koutou ki te kororia i roto i a ia i te mea kahore ano ia kia whakakite noa i a ia ano i te kiko-kiko.

12. Na, e aku e aroha nei, kaua e miharo ki taku korerotanga i enei mea; mo te aha e kore ai e korerotia te whakamarietanga a te Karaiti, me te whiwhinga ki te tino matauranga ki a ia, ki te aranga mai, me te ao meake nei puta mai?

13. Nana, e aku teina, te tangata e poropiti ana, kia marama tana poropititanga ki te whakaaro a te tangata; he pono hoki te korero o te Wairua a kahore ana teka. No reira, e korero ana ia i te tino tikanga o nga mea inaianei, o nga mea hoki meake puta; a e whakakitea maramatia ana enei mea ki a tatou hei whakaora i o tatou wairua. Ehara ia i te mea ko tatou anake hei kai whakaatu i enei mea; no te mea i korerotia enei e te Atua ki nga poropiti onamata.

14. Heoi he iwi kaki-marō nga Hurai; a i whakaha-wea ratou ki nga kupu marama, me te whakamate i nga poropiti, a i whai i nga mea kihai nei i taea e ratou te mohio. Na, mo to ratou matapo, i puta ai i ta ratou tirohanga ketanga i te tohu, e taka ai ratou: no te mea kua tangohia e te Atua ana mea marama i a ratou, me te tuku ano ki a ratou; nga mea kihai nei i taea e ratou te mohio, he mea hoki na o ratou hiahia. A, no te mea i hiahia ratou, meinga ana e te Atua, kia tutuki ai ratou.

15. Na, tenei ahau a Hakopa te akiakina nei e te Wairua kia poropiti: e mohio ana hoki ahau i runga i te mahi a te Wairua i roto nei i a au, na te tutukitanga o nga Hurai era ratou e whakakahore i te kamaka e ahei i a ratou te hanga ki runga, he turanga pumau.

16. Tena ko tenei, ki te ritenga o nga karaipiture ka waiho tenei kamaka ko te mea nui, ko te mea whakamutungā, ko te turanga pumau kotahi e taea ai e nga Hurai te hanga ki runga.

17. Na, e aku e aroha nei, ma te aha e taea ai e ratou i muri i ta ratou whakakahoretanga i te turanga whakapumau, te hanga ki runga ki a ia, kia meinga ai ia ko te upoko o to ratou kokonga.

18. Na, e aku teina aroha, maku e hura tenei mea ngaro ki a koutou; ara, ki te kore e whakangauetia taku tu i roto i te Wairua, e hinga ranei ahau no te mea kei te tino manukanuka ahau mo koutou.

UPOKO 5.

1. Nana, e aku teina, kahore ianei koutou e mahara

ki ta koutou korerotanga i nga kupu a Henohi poropiti, i korero ai ia ki te whare o Iharaira, i mea ai;

2. Whakarongo, e koutou e te whare o Iharaira, whakarongo ki aku kupu, ki a te poropiti o te Ariki;

3. Nana. ko te kupu tenei a te Ariki, ka whakarite ahau i a koe. e te whare o Iharaira. ki tetahi oriwa tupu. i tangohia e tetahi tangata a whakatupuria ana ki tona mara waina; na, ka tupu, ka pakari, a ka anga ka pirau.

4. Nawai a, ka haere atu te rangatira o te mara waina. na, ka kite ia kua anga kua pirau tona oriwa; ka mea ia, ka tapatapahia e ahau, ka keria nga taha, maku ano ia e whakamakuku me kore e pihi ake nga manga hou, nga mea ngawari, a ka kore e mate.

5. Na, ka tapatapahia e ia ka keria nga taha, a whakamakukutia ana e ia, rite tonu ki tana kupu.

6. A, i muri i nga ra maha, ka tupu paku nga manga hou, nga manga ngawari; nana, ko tona tino wahi o runga, ka anga ka timata te mate.

7. Na, ka kite te rangatira o te mara waina a ka mea ia ki tona pononga, He pouri noku, kei mate taku rakau nei; na, haere koe, whatiia mai nga manga i tetahi oriwa ngahere, kawea mai ki konei ki a au; a ka whatiia mai e taua nga tino manga kua anga nei kua timata te maroke ka maka hoki ki te ahi kia tahuna ai.

8. Nana, e ai ta te Ariki o te mara waina, ka tangohia e ahau he maha o enei manga hou, manga ngawari, ka honoa ki taku wahi e pai ai ahau; a kahore he tikanga ki te mate te pakiaka o tenei rakau, ki te rongoaia e ahau moku te hua o reira; na, ka tangohia e ahau enei manga hou, manga ngawari, ka honoa ki taku wahi e pai ai ahau.

9. E mau koe ki nga manga o te oriwa ngahere, honoa ki roto hei whakakapi mo reira; a ko enei kua whatiia e ahau ka maka e ahau ki te ahi tahu ai, kia kore te whenua o toku mara waina e maumauria e ratou.

10. Nawai a, ka pera te pononga a te Ariki o te mara waina. ka hono i nga manga o te oriwa ngahere, rite tonu ki te kupu a te Ariki o te mara waina.

11. A ka mea te Ariki o te mara waina kia keria nga taha, kia tapatapahia, kia whakamakuku ano, me te mea ano ki tana pononga, He pouri noku kei mate taku rakau nei; no reira tenei mea kua meatia e ahau

me kore e rongoatia e ahau o reira pakiaka, kia kore e mate, engari kia rongoatia e ahau enei mea moku.

12. Na, haere koe; tiroiro i te rakau, whakamaku-kutia, kia rite ki aku kupu.

13. Ka waiho enei e ahau ki te wahi i raro rawa o toku mara waina, ki taku wahi e pai ai ahau, kahore hoki he tikanga ki a koe; a he mahi tenei naku kia rongoatia ai moku nga manga tupu o te rakau; kia purangatia ai ano hoki e ahau he hua moku, mo te po tika; he pouri hoki noku kei mate taku rakau, me te hua o reira.

14. Na, ka haere te Ariki o te mara waina, a huna ana nga manga tupu o te oriwa tupu ki nga wahi i raro rawa o te mara waina; etahi ki tenei wahi, etahi ki tera wahi, e rite ana ki tana i pai ai, ki tana i ahua-reka ai.

15. Nawai a, ka roa te taima i pahemo atu nei, ka mea te Ariki o te mara waina ki tana pononga, Tena, taua ka haere iho ki te mara waina, kia mahi taua i roto i te mara waina.

16. A haere iho ana te Ariki o te mara waina me tana pononga hoki, ki te mara waina ki te mahi. Na, ka mea atu te pononga ki tona rangatira, Nana, titiro mai; na, te rakau.

17. A ka titiro atu te Ariki o te mara waina, ka kite i te rakau, i honoa nei nga manga o te oriwa ngahere ki roto; na, kua tupu; kua anga hoki kua hua i te hua. Na, ka kite ano ia i tera he pai, a ko ona hua rite tonu ki te hua tupu.

18. Na, ka mea atu ia ki te pononga. Nana, kua mau i nga manga o te rakau ngahere te wai o te pakiaka, a he nui te kaha i puta mai i te pakiaka o reira; a no te nui o te kaha o to reira pakiaka, i hua i nga manga ngahere i te hua tupu: na, me i kore ta taua honohono i enei manga ki roto penei kua mate to reira rakau. Tena ko tenei, he nui te hua e purangatia e ahau, i nga hua i hua ai te rakau; a to reira hua e purangatia e ahau, mo te po tika, maku ake ano.

19. Nawai a, ka mea te Ariki o te mara waina ki tana pononga, Tena, taua ka haere ki te wahi i raro rawa o te mara waina kia kite me kore nga manga tupu o te rakau i hua ai nga hua maha ano hoki, kia purangatia ai e ahau to reira hua, mo te po tika, maku ake ano.

20. A ka haere raua ki te wahi i huna ai e te ranga-

tira nga manga tupu o te rakau, ka mea ia ki te pononga, Titiro ki enei: a ka titiro ia ki te tuatahi, na, he nui te hua i hua ai; ka titiro hoki ia, he pai. Na, ka mea ia ki tana pononga, Tangohia te hua, purangatia, mo te po tika, kia rongoatia e ahau maku ake ano; no te mea, e ki ana ia, he roa te wa nei i whakamakuku ai ahau, a hua ana ia i te hua pai.

21. Na, ka mea te pononga ki tona rangatira, He aha koe i haere mai ai ki konei ki te whakato i tenei rakau, ara, i tenei manga o te rakau? Ina hoki ko te wahi kino rawa ia o te whenua katoa o te mara waina.

22. Na, ka mea te Ariki o te mara waina ki a ia, Auaka e whakatakoto whakaaro moku; i mohio ra ahau he wahi tenei e kino ana te oneone; no reira taku kupu ki a koe, he roa te wa nei i whakamakuku ai ahau, a ka kite koe he nui te hua i hua ai.

23. Nawai a, ka mea te Ariki o te mara waina ki tana pononga, Titiro mai, nana, i whakatokia ano hoki e ahau tetahi atu manga o te rakau; a e mohio ana koe, kino atu tenei wahi o te whenua i te tuatahi, Heoi, e tiro ki te rakau: i whakatupuria e ahau i tenei wa roa nei, a he nui tona hua i hua ai ia; na, whakiiia, purangatia hoki mo te po tika, kia rongoatia e ahau maku ake ano.

24. Na, ka mea ano te Ariki o te mara waina ki tana pononga, Titiro mai, na, tetahi atu manga ano hoki, i whakatokia e ahau: titiro, kua whakatupuria hoki tenei e ahau, a kua whai hua.

25. A, ka mea ia ki te pononga, Titiro mai, tirohia te mea whakamutunga: na, ko tenei i whakatokia e ahau ki tetahi wahi pai o te whenua; a i whakatupuria e ahau i tenei wa roa, na, ko tetahi wahi anake o te rakau i hua ai i te hua tupu; ko tera wahi i hua ai i te hua ngahere; nana, rite tonu taku whakatupu i tenei rakau, me era atu.

26. Nawai a, ka mea te Ariki o te mara waina ki tana pononga, Whatiia mai nga manga kihai i hua i te hua pai, a maka atu ki te ahi.

27. Heoi ka mea mai te pononga ki a ia, Kia tapatapahia ano e taua, kia keria nga taha, kia whakamakutia mo tetahi wa iti, me kore ia e hua i te hua pai mou, kia purangatia ai e koe mo te po tika.

28. Nawai a, ka atawhaitia e te Ariki o te mara waina raua ko te pononga o te Ariki o te mara waina, nga hua katoa o te mara waina.

29. Nawai a, ka pahemo atu tetahi wa roa, na, ka mea te Ariki o te mara waina ki tana pononga, Tena, taua ka haere iho ki te mara waina, kia mahi ano taua ki te mara waina. No te mea nana, kei te whakatata mai te taima, a meake puta mai te mulunga, na, me puranga hua e ahau, mo te po tika, maku ake ano.

30. A ka haere iho te Ariki o te mara waina raua ko te pononga ki te mara waina: a ka tae ki te rakau i whatia mai ona manga tupu, i honoa ano ki roto nga manga ngahere: nana, he hua o ia ahua, o ia ahua e whakataumaha ana i te rakau.

31. Na, ka whakamatautauria e te Ariki o te mara waina te hua, o ia tu, o ia tu e rite ana ko tona tatau. A ka mea te Ariki o te mara waina, Nana, tenei wa roa i whakatupu ai taua i tenei rakau, a i purangatia ano e ahau maku ake nga hua maha mo te po tika.

32. Tena ko tenei, he nui ano te hua i hua ai, heoi kahore tetahi mea pai. Engari he hua kino ano o ia ahua, o ia ahua; a ahakoa ta taua mahi katoa, kahore ona painga ki a au: a he pouri ano tenei ki a au kei ngaro i a au tenei rakau.

33. A ka mea te Ariki o te mara waina ki te pononga, Me aha taua ki te rakau kia purangatia ai ano e ahau nga hua pai maku ake ano?

34. Na, te kianga ake a te pononga ki tona rangatira, Nana, mo tau hononga iho i nga manga o te oriwa ngahere i whakatupuria ai nga pakiaka, a e ora ana, kahore hoki i mate; no reira e kite na koe e pai ana nga manga.

35. Na, ka mea te Ariki o te mara waina ki tana pononga, Kahore he painga o te rakau ki a au; kahore ano hoki he painga o ona pakiaka ki a au, i nga wa katoa e hua ai i te hua kino.

36. Otiia kei te mohio ano ahau he pai ona pakiaka; a mo taku ake tikanga i rongoatia ai e ahau; a i to ratou kaha nui i mua, i hua ai ana pakiaka kaha i mua i hua ai nga hua pai i nga manga ngahere.

37. Tena ko tenei, kua tupu nga manga ngahere, kua kaha atu i o reira pakiaka; a no te mea i taea ona pakiaka e nga manga ngahere, he nui te hua kino i hua ai; a ka kite koe i te nui o ona hua kino i hua ai, ka anga ka mate: a meake ka pakari, no ka maka ki te ahi, ki te kore taua e mahi i tetahi mea hei whakaora.

38. Nawai a, ka mea te Ariki o te mara waina ki tana pononga, Ka haere iho taua ki nga wahi i raro

rawa o te mara waina, kia kite kua hua ranei nga manga tupu i te hua kino.

39. A ka haere iho raua ki nga wahi i raro rawa o te mara waina. A ka titiro raua ki te hua o nga manga tupu, na, kua kino ano hoki; ae ra, o te tuatahi, o te tuarua, o te mea whakamutunga ano hoki; a kua kino katoa.

40. Na, ka taea e te hua ngahere o te mea whakamutunga taua wahi o te rakau i hua ai i te hua pai no ka memenge nga manga a ka mate.

41. Na, ka tangi te Ariki o te mara waina, a ka mea ki te pononga, He aha ake kia meatia e ahau ki taku mara waina ?

42. Nana, i mohio ahau kua kino katoa nga hua o te mara waina, haunga enei. A inaianei ko enei ano hoki i hua nei i te hua pai i mua, kua kino; a heoi ano te pai o nga rakau katoa o taku mara waina, kia tuakina kia maka ki te ahi.

43. Titiro hoki ki te mea mutunga kua memenge atu nei tona manga i whakatokia e ahau ki te wahi pai o te whenua; ae ra, ki te wahi pai rawa ki a au i era atu wahi katoa o te whenua o taku mara waina.

44. A i kite koe i tapatapahia e ahau te mea i mau-mau ai tenei wahi o te whenua kia whakato ai ahau i tenei rakau ki reira.

45. I kite ano hoki koe ko tetahi wahi o reira i hua i te hua pai; a ko tetahi wahi o reira i hua i te hua ngahere; a moku kihai i tapatapahi mai i ona manga, i maka ki te ahi, nana, kua taea e ratou nga manga pai, a kua memenge tonu atu ia.

46. Na, ahakoa o taua maharahara katoa i mahara ai taua ki taku mara waina, kua kino ona rakau katoa, a kahore he hua pai; a i tumanako ahau ki enei kia tiakina, kia purangatia ai nga hua mo te po tika, maku ake ano. Tena ko tenei, kua rite ki te oriwa ngahere, a heoi ano te painga kia tuakina, kia maka ki te ahi; a he mea pouri ki a au te ngaronga.

47. Heoi, ko te aha ake kia meatia e ahau ki taku mara waina ? i ngoikore ranei toku ringa ki te whakatu-tupu ? Kahore, i whakatupuria e ahau, i keria ona taha, i tapatapahia, i maka hoki he wairakau. A wahi iti kua maro tonu toku ringa i te ra roa, a kei te whakatata mai te whakamutunga. Na, he pouri tenei ki a au te tuakanga i nga rakau katoa o taku mara waina

me te makanga ki te ahi ka tahuna. Ko wai ia nana i whakakino taku mara waina ?

48. Nawai a, ka mea atu te pononga ki tona ranga-tira, Ehara ianei i te tiketike o tau mara waina ? kahore ianei i taea e nga manga nga pakiaka pai ? A no te mea i taea nga pakiaka o reira e nga manga, na, tere atu te tupu i to nga pakiaka kaha, a, i riro te kaha i nga manga. Nana, ko taku ki tenei, ehara ianei tenei i te take i kino ai nga rakau o tau mara waina ?

49. Nawai a, ka mea te Ariki o te mara waina ki te pononga, Ka haere iho taua ki te tua i nga rakau o te mara waina, kia maka hoki ki te ahi, kia kore ai e maumau i a ratou te whenua o taku mara waina, kua oti katoa hoki taku mahi; ko te aha ake kia meatia e ahau ki taku mara waina ?

50. Heoi ko te meatanga ake a te pononga ki te Ariki o te mara waina, Tohungia ano mo tetahi wa iti.

51. Ka mea te Ariki, Ae, ka tohungia e ahau mo tetahi wa iti, he pouri hoki ki a au kei ngaro i a au nga rakau o taku mara waina.

52. No reira kia mau taua ki nga manga o enei i whakatokia e ahau ki nga wahi i raro rawa o taku mara waina, kia honoa iho ki te rakau i takea ai ratou; kia whatiia ano hoki e taua i te rakau nga manga e kawa atu nei o ratou hua, a honoa iho ki reira nga manga tupu o te rakau.

53. A ko taku mahi tenei kia kore ai te rakau e mate, me kore pea e rongoaia maku ake nga pakiaka mo taku ake tikanga.

54. Nana, nga pakiaka o nga manga tupu o te rakau i whakatokia nei e ahau ki taku wahi i pai ai ahau, na, kei te ora ano: na, kia whakaorangia ai ano hoki mo taku ake tikanga ka tangohia e ahau nga manga o tenei rakau a ka honoa atu ki reira. Koia, ka honoa e ahau ki reira nga manga o te rakau tupu, kia rongoaia ai e ahau nga pakiaka maku ake ano, me kore pea e hua i te hua pai maku, i te mea ka whai kaha ratou, a ka whai kororia ano ahau i te hua o taku mara waina.

55. Nawai a, ka tangohia e raua i te rakau tupu kua meinga kia ngahere, a honoa ana ki nga rakau tupu, kua meinga ano hoki kia ngahere;

56. Ka tangohia ano hoki i nga rakau tupu kua meinga nei kia ngahere, a honoa ana ki te rakau tupu.

57. A ka mea te Ariki o te mara waina ki te po-

nonga, Kauaka e whatiia nga manga ngahere i nga rakau ko nga mea kawa anake; a ka hono atu e koe enei ki reira kia rite ki taku i ki ra.

58. A ka whakatupuria ano e taua nga rakau o te mara waina, ka tapatapahia hoki nga manga o reira; a ka tapahia i nga rakau nga manga e pakari nei. e takoto nei te mate mo reira, a ka maka ki te ahi.

59. A, ka meatia tenei e ahau me kore e whai kaha nga pakiaka o reira he mea na te pai; a na te whaka-whiti-whitinga i nga manga i taea ai te kino e te pai.

60. A moku i tiaki i nga manga tupu me nga pakiaka o reira, moku hoki i hono ano i nga manga tupu ki roto ki te rakau tupu, me toku tiakanga i nga pakiaka o te rakau tupu, me kore pea e hua ano i te hua pai nga rakau o taku mara waina; kia whai koa ano ahau i nga hua o taku mara waina, me kore pea hoki e rahi rawa toku koa moku i tiaki i nga pakiaka me nga manga o te hua tuatahi.

61. Tena, haere karangatia atu nga pononga, kia hihiko, kia kaha ta tatou mahi ki te mara waina, kia whakapaia te huarahi, kia whakaputaina ai ano e ahau te hua tupu ko te hua tupu nei ia he mea pai, he mea tino utu nui i era atu hua katoa.

62. Na, kia haere tatou, kia mahi i runga i to tatou kaha mo tenei mahi whakamutunga, ina hoki, kei te tata mai te mutunga, koia ano te wa whakamutunga e tapatapahia ai e ahau taku mara waina.

63. Honoa ki roto nga manga, me timata i nga mea whakamutunga kia waiho ai hei tuatahi, a to mua ki muri, keria ano hoki nga taha o nga rakau, te mea tawhito me te mea hou, to mua me to muri, to muri me to mua kia whakatupuria katoatia ai ano hei whakamutunga.

64. Na, keria nga taha, tapatapahia, maka ano he wairakau, hei whakamutunga, kei te tata mai hoki te mutunga. A ki te penei ka tupu enei mea hono, me te hua ano i te hua tupu, katahi ka whakapaia e koutou te ara, kia tupu ai.

65. A i nga rakau ka anga ka tupu me whakawatea e koutou nga manga e hua ai i te hua kawa kia rite ki te kaha o te pai me tona nui: a e kore koutou e whakawatea i te kino o reira i te wa kotahi, kei kaha ake nga pakiaka i to te mea hono, a ka mate te mea hono a ka ngaro i a au nga rakau o taku mara waina.

66. He mea pouri hoki ki a au te ngaronga o nga

rakau o taku mara waina; no reira me whakawatea e koutou te mea kino kia rite ki te tupu o te mea pai, kia rite te kaha o te pakiaka ki to runga, kia taea ra ano te kino e te pai, kia tuakina ano hoki te kino, kia maka ki te ahi kia kore ai e maumau te whenua o taku mara waina; a ka penei taku tahinga atu i te kino i roto i taku mara waina;

67. A ko nga manga o te rakau tupu ka honoa iho ano e ahau ki te rakau tupu:

68. Ka honoa ano e ahau nga manga o te rakau tupu ki nga manga tupu o te rakau; ka penei ano taku huihuinga i nga manga, a ka hua nga manga i te hua tupu, a ko reira whakakotahitia.

69. A ka maka atu te kino, ae ra, i roto i te whenua katoa o taku mara waina: ina hoki, heoi ano taku tapahanga i taku mara waina ko tenei taima anake.

70. Nawai a, ka tonoa e te Ariki o te mara waina tana pononga a ka haere te pononga ka pera ki ta te Ariki i whakahau ai ki a ia, a tikina ana etahi atu pononga; he torutoru noa hoki ratou.

71. Na, ka mea atu te Ariki o te mara waina ki a ratou. Haere ki te mahi i te mara waina, i runga i to koutou kaha, ina hoki, ko te wa whakamutunga tenei e whakatupuria e ahau taku mara waina: kua tata hoki te mutunga e hohoro mai ana hoki te wa; a ki te mahi tahi koutou me a au, ka whai koa ano koutou i nga hua e purangatia ai e ahau mo te wa meake nei rite, maku ake ano.

72. Nawai a, ka haere nga pononga ka mahi i runga i to ratou kaha; a mahi ana ratou ko te Ariki o te mara waina; me te whakarongo ano ratou ki nga whaka-haunga a te Ariki o te mara waina, i roto i nga mea katoa.

73. Na, ka anga ka whai hua tupu ano te mara waina; na, anga ana nga manga tupu, tupu kaha ana; a ka timata, ka tapahi mai i nga manga ngahere, ka maka atu; a ka u ki nga pakiaka, i nga mea hoki o runga kia rite te kaha o tetahi o tetahi.

74. A penei ka takare tonu ratou ki te mahi, e rite ana ki nga whakahaunga a te Ariki o te mara waina. a. tae noa ki te wa e maka ai te kino ki waho o te mara waina. i rongoatia nei e te Ariki mona ake ano; no ka hua ano nga rakau i te hua tupu; a, ka rite ano he tinana kotahi, a ko nga hua i rite tonu; a kua rongoatia e te Ariki o te mara waina nga hua tupu mona

ake ano, koia he mea utu nui ki a ia, no te timatanga iho ra ano.

75. Ano ka kite te Ariki o te mara waina he pai tona hua, a kahore tahi he kino o tana mara waina, ka karanga iho ia ki ana pononga, ka mea ki a ratou, Nana, kua whakatupuria e taua taku mara waina hei mahinga whakamutunga; kua kite hoki koe kua meatia e ahau e rite ana ki taku i pai ai; kua tiakina ano e ahau te hua tupu, a e pai ana e rite ana ki to te timatanga: na, ka koa koe. No te mea hoki i uaua tonu koe ki te mahi ki a au i roto i taku mara waina, i whakarite hoki koe i aku whakahau, i whakahokia mai ano nga hua tupu ki a au, no ka kore ake he kino o taku mara waina, a kua maka atu te kino, nana, ka koa koe me ahau. mo nga hua o taku mara waina.

76. No te mea hoki ka roa te taima e puranga ai ahau i nga hua o taku mara waina maku ake ano, mo te wa e hohoro nei te puta mai; na, kua whakatupuria e ahau taku mara waina hei mahinga whakamutunga, kua tapatapahia, kua keria ona taha, kua maka he wairakau; no reira he roa te taima e purangatia ai e ahau nga hua maku ake ano, e rite ana ki te mea kua korerotia e ahau.

77. Ano ka tae mai te wa e puta mai ai ano te hua kino, ki taku mara waina, katahi ahau ka mea kia kohikohia te pai raua ko te kino, ko te pai e tiakina e ahau maku ano; ko te kino e maka atu e ahau ki tona wahi ake. A ko reira puta mai ai te wa me te mutunga; a ka mea ahau kia tahuna taku mara waina ki te ahi.

UPOKO 6.

1. Na, e aku teina, me taku i ki ra ki a koutou ka poropiti ahau, nana, ko tenei taku poropititanga: He pono era e rite nga mea i korero ai tenei poropiti a Henohi mo te whare o Iharaira, i whakarite ai ia i a ratou ki tetahi oriwa tupu.

2. A ko te rangi e anga mai ai ano tona ringa he mea kia tuaruatia ai te rironga mai o tona iwi ko te rangi ano ia, ae ra, ko te haerenga whakamutunga ano ia, e haere ai nga pononga a te Arki i runga i tona kaha, ki te whakatupu, ki te tapatahi i tana mara waina; a muri tata iho ka puta mai te mutunga.

3. Ano te koa mo te hunga i u tonu ki te mahi i roto

i tana mara waina: ano te kanga mo te hunga e maka atu ai ki wahi ki to ratou wahi ake ! A ka tahuna te ao ki te ahi.

4. Ano te mahi tohu a to tatou Atua ki a tatou: ka mahara hoki ia ki te whare o Iharaira, ki nga pakiaka, ki nga manga; ka toro tonu mai tona ringa ki a ratou, i te ra roa; a he iwi kaki maro ratou, he iwi tohetohe; ko te hunga ia e kore nei e whakamaro i o ratou ngakau ka whakaorangia ki roto ki te kingitanga o te Atua.

5. No reira, e aku teina aroha, ka totohe ahau ki a koutou i runga i nga kupu whai whakaaro, kia ripe-neta koutou, kia haere mai me te tino ngakau u, kia piri mai koutou ki te Atua me ia e piri atu nei ki a koutou. A i tona ringa e torona atu ana ki a koutou i te marama o te ra, kaua e whakapakeketia o koutou ngakau.

6. Ae, ko naiane tonu, ki te pai koutou ki te rongu ki tona reo, kaua e whakapakeketia o koutou ngakau: kia mate hoki koutou hei aha ?

7. Ina noki, i muri i a koutou ka whakapuria tonutia i te ra roa, he mea na te kupu pai a te Atua, era ranei koutou e whakaputa mai i nga hua kino, no ka tuakina koutou ka maka ki te ahi ?

8. Nana, ka whakakahore ianei koutou ki enei kupu ? Ka whakaparahako ianei koutou ki nga kupu a nga poropiti ? ka whakaparahako ianei koutou ki nga kupu katoa kua oti te korero mo te Karaiti, i te mea hoki he tokomaha kua korero mona; me te whakakahore ianei i te kupu pai a te Karaiti, me te kaha o te Atua, me te homaitanga o te Wairua Tapu, me te tinei ano i te Wairua Ora ? ka taunu ianei koutou ki te faura nui o te whakaoranga i whakatakotoria ai mo koutou ?

9. Kahore ianei koutou e matau ki te mahi koutou i enei mea, era koutou e kawea e te mana o te whakaoranga raua ko te aranga mai i roto nei i a te Karaiti, kia tu i runga i te whakama, i te kino weriweri ki te aroaro o te nohoanga whakawa o te Atua.

10. Na, ki te ritenga o te kaha o te tika; a e kore hoki te tika e taea te whakakahore. me haere atu koutou ki taua roto ahi whanariki, ona mura e kore e taea te tinei, tona paoa e kake tonu ana, a ake ake ake, a ko taua roto ahi whanariki te whakamamaetanga mutunga-kore.

11. No reira, e aku teina aroha, ripeneta ra koutou, tomo atu ma te kuwaha kuiti, kia hono tonu i te ara e whaiti nei, kia riro ra ano i a koutou te oranga tonutanga.

12. E, kia whai whakaaro koutou: na, he aha ake kia korerotia e ahau?

13. Heoi, poroporoaki ana ahau ki a koutou, a, kia tutaki ra ano ahau i a koutou ki te aroaro o te nohonga whakawa whakaahuareka o te Atua, te mea e wehingia rawatia ana e te hunga hara. Amine.

UPOKO 7.

1. Nawai a, ka pahemo etahi tau, ka haere mai tetahi tangata ki roto ki te iwi, tona ingoa ko Herema.

2. A ka anga ka kauwhau ia i roto i te iwi, ka whakapuaki ki a ratou kahore he Karaiti e puta mai. A he maha ana mea whakapatipati i kauwhau ai ia ki te iwi; a meatia ana tenei e ia, hei turaki mo te akoranga a te Karaiti.

3. A ka uaua tonu ia kia arahina atu ai e ia nga ngakau o te iwi, no ka arahina atu e ia nga ngakau maha; a i matau ia ki ahau ki a Hakopa, he whapapono toku ki a te Karaiti era e puta mai, a ka whai tonu ia kia haere mai ki a au.

4. A he tangata matau ia, i a ia hoki te tino matauranga ki te reo o te iwi; na reira i ahei ai i a ia te whakapatipati nui, te korero hoki i te reo kaha, e rite ana ki te kaha o te rewera.

5. Na, ko tana i tumunako ai kia whakangauetia ahau i taku whakapono, ahakoa nga whakakitenga maha me nga mea maha i kite ai ahau mo enei mea: he pono hoki i kite ahau i nga anahera, a i mahi mai ratou ki a au. I rongu ano hoki ahau i te reo o te Atua e korero mai ana ki a au, i tenei taima, i tenei taima; na, kahore ahau e taea te whakangauetia.

6. Nawai a, ka haere mai tera ki a au: a ka penei te ahua o tana korero mai ki a au, E toku tuakana, e Hakopa, he nui toku whai kia kite i a koe, i rongu hoki ahau a e matau ana ano ahau ki a koe e nui ana tou haereerenga e kauwhau ana i te mea e kiia na e koe ko te rongu pai, ara, te whakaakoranga a te Karaiti;

7. A he tokomaha o tenei iwi kua arahina atu e koe, no ka puta ke i a ratou te ara tika o te Atua, te pupuri hoki i te ture a Mohi, koia nei te huarahi tika: a wha-

kaputaina ketia ana te ture a Mohi hei karakia i tetahi tangata, e kiia na e koe kia maha ake nga rau tau ka haere mai ia. Na, ko taku ko ta Herema e whakapukaki nei ki a koe, he kohukohu tena; no te mea kahore tetahi tangata e matau ki nga mea pena; e kore ano hoki e ahei i a ia te korero i nga mea e puta mai ana. A ko te ahua tenei i tautohe mai a Herema ki a au.

8. Heoi ka ringihia e te Ariki e te Atua, tona Wairua ki roto ki a au, no ka whakapororarutia ia e ahau i ana kupu katoa.

9. A ka mea atu ahau ki a ia, E whakakahore ana ranei koe i a te Karaiti era e puta mai? Ka mea mai ia, Me he mea ka puta mai he Karaiti kahore aku whakakahore i a ia; heoi e matau ana ahau kahore he Karaiti, kahore ano hoki i puta mai, a e kore ano hoki e puta mai.

10. Ko taku meatanga atu ki a ia, E whakapono ana ranei koe ki nga karaipiture? Ka mea mai ia, Ae.

11. Ka mea ahau ki a ia, Kati, kahore koe e mohio ki ta ratou; he pono hoki hei kai whakaatu era mo te Karaiti. Nana, ko taku kupu tenei ki a koe, Kahore tetahi poropiti i tuhituhi, i poropiti ranei, ki te kore ratou i whakaatu mo tenei Karaiti.

12. A ehara tenei i te katoa: kua whakakitea mai tenei ki a au, kua rongo hoki ahau, kua kite; na te kaha ano hoki o te Wairua Tapu i whakakitea ai tenei ki a au; a e mohio ana ahau me i kore i whakaritea he whakamarietanga ka ngaro nga tangata katoa.

13. Na, ka mea mai tera ki a au, Whakakitea mai ki a au tetahi tohu i runga i te Wairua Tapu, nona nei tou matauranga nui.

14. Na, ka mea atu ahau ki a ia, He aha ahau, hei whakamatautau i te Atua, kia whakakitea e ia ki a koe tetahi tohu i runga i te mea e matau na koe e pono ana? Ahakoa ka whakakahore ano koe ki a ia, no te mea no te rewera koe. Otira kua taku e pai ai e meatia; engari ki te pai te Atua ki te patu i a koe, ko tena me waiho hei tohu ki a koe, he mana tona i te rangi, i te whenua; ka tae mai ano hoki te Karaiti. Na, ko tau e pai ai kia meatia e te Ariki kauaka taku.

15. Ano kua korero ahau a Hakopa i enei kupu, na, tau ana te kaha o te Ariki ki a ia no ka hinga ia ki te whenua. A ka atawhaitia ia mo nga ra maha.

16. A ka mea ia ki te iwi, Huihui mai koutou apopo,

ka mate hoki ahau; a. e hiahia ana ahau ki te korero atu ki te iwi. i te mea kahore ano ahau kia mate.

17. Na. ao ake ano kua huihui tahi te mano; a korero marama ana ia ki a ratou, whakakahore ana i nga mea i whakaakona ai ki a ratou e ia; whakaae ana ki a te Karaiti, ki te Wairua Tapu. me te minitanga a nga anahera.

18. A he marama tana korero ki a ratou, kua mamingatia ia e te kaha o te rewera. A ka korero mai ano ia mo te reinga, me tetahi wahi kaore ona mutunga, me te whakamamaetanga mutunga-kore.

19. A ka mea ia. E wehi ana ahau kua hara pea ahau i te hara e kore e taea te muru, kua korero teka hoki ahau ki te Atua: ina hoki i whakakahore ahau ki a te Karaiti, me te ki ano kei te whakapono ahau ki nga karaipiture; a he pono ko era hei kai whakaatu mona. A moku i penei te teka ki te Atua, he nui taku wehi kei kino rawa atu toku tukunga iho; engari e whaki ana ahau ki te Atua.

20. Ano ka korero ia i enei kupu. a. te taea tetahi mea atu e ia te korero ake, ka tuku atu i tona wairua.

21. Ano ka kite te mano e korero ana ia i enei kupu i te mea meake nei ia te tuku i tona wairua, ka miharo nui ratou; a ka heke iho te kaha o te Atua ki runga ki a ratou. na, ka taea ratou, a hinga ana ki te whenua.

22. Na, he ahuareka tenei mea ki a au, ki a Hakopa, kua inoia hoki tenei e ahau ki toku Matua i te rangi a kua rongo hoki ia i taku tangi, kua utua taku inoi.

23. Nawai a, ka whakahokia ano te rangimarie me te aroha o te Atua ki roto ki te iwi; ka rapu ratou i nga karaipiture, kore ake o ratou whakarongo ki nga kupu a tenei tangata kino.

24. Nawai a, ka maha nga mea i whakaaroa hei whakariro, hei whakatahuri i nga Ramana ki te matauranga ki te pono; heoi he maumau noa iho ia, ko ta ratou hoki i ahuareka ai, ko nga pakanga me te whakahekenga toto, a i a ratou anake te kino mau tonu ki a matou, ki o ratou teina. A whai tonu ana ratou me te kaha o a ratou mea whawhai kia whakamatea matou.

25. No reira, ka whakakaha te iwi o Niwhai ki a ratou he mea na a ratou taua, me to ratou uaua katoa, e whakawhirinaki ana ki te Atua, ki te kamaka o to ratou whakaoranga; a kua taea e ratou o ratou hoa whawhai taea noatia tenei taima.

26. Nawai a, ka koreheke ahau a Hakopa; a kei

runga te tuhituhinga o tenei iwi kei era atu papa o Niwhai, no reira ka mutu i a au tenei tuhituhinga. e whakaatu atu ana kua tuhituhi ahau kua rite ki te mea e taea e taku matauranga i runga i te korerotanga, i pahemo to matou taima, me to matou ora ano hoki me te mea he moemoea ki a matou he iwi moke-moke matou, he iwi karakia, he hunga haereere, he mea maka mai i roto i Hiruharama; whanau mai ana i roto i te tukinotanga, i te koraha, e kinongia ana e o matou teina, he mea i tupu ai nga pakanga me nga tautohetohenga; a pau ake o matou ra i te tangi.

27. A, ka kite ahau a Hakopa meake nei heke iho ahau ki te urupa; no reira ka mea ahau ki taku tama, ki a Enoha, kia mau ki enei papa. A ka korero ahau ki a ia i nga mea i whakahaua ai ahau e toku tuakana, e Niwhai; na, i whakaae mai ia kia rongo ki nga whakahaunga. Na, ka mutu i a au taku tuhituhi ki enei papa, he iti nei hoki te tuhituhi; na, hei kona ra, e te kai korero pukapuka, e tumunako ana ahau tera e maha o aku teina e korero i aku kupu. Hei kona ra, e nga teina.

KO TE PUKAPUKA A ENOHA.

UPOKO 1.

1. Nana, ka mohio ahau a Enoha ki toku papa, he tangata tika ia; i whakaakona hoki ahau e ia i runga i tona reo, i runga ano hoki i te whakaakoranga me te whakatupatoranga a te Ariki. No reira kia whakapaingia te ingoa o toku Atua.

2. Maku hoki e korero ki a koutou taku nonoke i te aroaro o te Atua, i te mea kahore ano i murua aku hara:

3. Nana, ka haere ahau ki te whai kararehe mohao i roto i te ngahere: na, ko nga kupu i rongorongoi ai ahau i korerotia e toku papa mo te oranga tonutanga, mo te hari hoki o te hunga tapu, na, ngoto rawa ki roto ki toku ngakau.

4. A ka hiahia toku wairua; tuturi iho ana ahau ki te aroaro o toku Kai-hanga, a karanga ake ana ahau ki a ia i runga i te inoi kaha e tono ana mo toku ake wairua; karanga tonu ana ahau ki a ia i te ra roa; a

te putanga mai ano o te po ara tonu ana toku reo, tae noa ake ki nga rangi.

5. Na, ka puta mai tetahi reo ki a au, ka mea mai, E Enoha, kua oti o hara te muru, a ka manaakitia ano hoki koe.

6. A, i mohio ahau a Enoha, kahore e ahei i te Atua te korero teka, no reira kua tahia atu oku hara.

7. A ka mea ahau, E te Ariki i peheatia te mea-tanga?

8. Ka mea mai ia ki a au, Mou i whakapono ki a te Karaiti, kahore nei koe i kite noa i rongo noa. A ka maha nga tau ka pahemo i mua i tona whakakitenga i a ia ano i roto i te kikokiko; na, haere, na tou whakapono i ora ai koe.

9. Ano ka rongo ahau i enei kupu, ka hiahia ahau ki te pai mo oku teina mo nga Niwhai; a ka ringihia toku wairua katoa ki te Atua mo ratou.

10. A i te mea e penei ana taku nonoke i roto i te Wairua, na, ka puta mai ano te reo o te Ariki i roto i toku hinengaro, e mea ana, Taku tirohanga ki ou teina ka rite ki ta ratou uaua ki te pupuri i aku whakahaunga. Kua hoatu e ahau tenei whenua ki a ratou; a he whenua tapu ia: e kore ano hoki e kanga e ahau, engari mo te hara anake; no reira ka tirohia ou teina, ka rite hoki ki taku i ki ai; a ko o ratou he ka whakataui iho ahau he mea whakapouri ki runga ki o ratou ake mahunga.

11. A i muri i taku i ta Enoha rongonga i enei kupu, na, ko toku whakapono ki te Ariki ka whakangaeueue-tia; a roa ana nonoke tonu ana ahau ki te inoi mo oku teina mo nga Ramana.

12. Nawai a, i muri iho i taku inoi me taku mahi uaua, ka mea mai te Ariki ki a au, Maku e tuku ki a koe kia rite ki ou hiahia, he mea hoki na tou whakapono.

13. Na, ko te niahia tenei i hiahia ai ahau ki a ia: ki te mea ka taka toku iwi, ara nga Niwhai, a ka whakangaromia, i runga i tetahi mea, a ka kore nga Ramana e ngaro, ma te Ariki te Atua, e tiaki tetahi tuhi-tuhinga o toku iwi o nga Niwhai; me kore e whakaputaina mai ki nga Ramana i tetahi wa e haere ake nei, he mea na te kaha o tona ringa tapu, me kore pea ratou e whakaorangia:

14. No te mea maumau noa iho to matou uaua i tenei taima hei whakahoki i a ratou ki te whakapono tika.

A i oati ratou i runga i to ratou riri ki te taea ka whakangaro ratou i a matou tuhituhinga me matou ano hoki; me nga whakarereanga iho katoa o o matou matua.

15. No reira i te mea e mohio ana ahau e ahei ana i te Ariki i te Atua te tiaki i o matou tuhituhinga, ka karanga tonu ahau ki a ia, i ki mai hoki ia ki a au, Ko te mea e tono ai koe i runga i te ngakau whakapono, me te whakapono ano era e tukua i runga i te ingoa o te Karaiti, ka riro mai ano i a koe.

16. A he whakapono taku, a ka karanga ahau ki te Atua mana e tiaki o matou tuhituhinga; na, ka kawenata mai ia ki a au mana ratou e whakaputa atu ki nga Ramana i tana ake wa e rite ai.

17. A ka mohio ahau a Enoha era e rite ki te kawenata i kawenata ai ia; no reira, ka okioki toku wairua.

18. Na, ka mea mai te Ariki ki a au, I tono ano hoki ou matua i tenei mea i a au, a ka meatia ki a ratou, ka rite ki to ratou whakapono; i rite hoki to ratou whakapono ki tou

19. Nawai a, ka haereere ahau a Enoha i roto i te iwi o Niwhai, ka poropiti mo nga mea e puta mai, me te whakaatu ano i nga mea i rongu ai, i kite ai ahau.

20. A he kai whakaatu ahau mo te iwi o Niwhai ka uaua tonu ratou he mea kia riro mai ai ano nga Ramana ki te whakapono tika ki te Atua. Heoi maumau noa iho ta matou mahi; ka mau tonu ta ratou whakakino mai, a kua arahina ratou e o ratou hiahia kino. no ka riro ratou hei mohoa, hei hunga nanakia, hei hunga hiahia ki te whakaheke toto; ki tonu i te karakia whakapakoko, i te poke: e kai anake i nga kararehe mohoa; e noho teneti ana, e haereere ana i roto i te koraha, he whitiki poto he mea hiako e mau ana ki nga hope, me o ratou mahunga ka oti nei te heu: a to ratou matauranga ko te hapai i te kopere, i te hoari, i te toki. A he maha o ratou kahore atu a ratou kai ko te kikokiko mata anake: a whai tonu ana ratou ki te whakangaro i a matou.

21. Nawai a, ka ngaki te iwi o Niwhai i te whenua, ka whakatupuria nga kereene o ia ahua, o ia ahau, me nga hua rakau, me nga kahui o nga kararehe katoa, o ia ahua, o ia ahua, me nga koati mohoa, me nga hoiho maha ano hoki.

22. A he tini noa atu hoki nga poropiti i roto i a

matou. A ko te iwi he iwi kaki maro ratou, he uaua ka mohio ai.

23. A kahore he mea ke atu nana i pupuri tenei iwi, ara, na te koi o nga kupu, na nga kauwhau, na nga poropititanga hoki, tera e puta mai nga pakanga, nga ngangaretanga me nga whakangaromanga; na te honohono tonu hoki o nga whakamarama ki a ratou mo te mate raua ko te oranga kahore nei ona mutunga; mo nga whakarite whakawa me te kaha hoki o te Atua; e whakaohotia tonutia ana ratou e enei mea kia mau to ratou wehi ki te Atua. Ki a au hoki ma enei mea, ma te kore hoki e hopohopo o te korero, e pupuri ratou kei hohoro te taka ki te whakangaromanga. A, koia nei te ahua o taku tuhituhi mo ratou.

24. A i kite ahau i nga whawhai i waenganui i nga Niwhai i nga Ramana i oku ra.

25. Nawai a, ka koroheke ahau, a kua pahemo atu nga tau kotahi rau e whitu tekau ma iwa i te mahuetanga o Hiruharama i to matou matua i a Rihai.

26. A ka kite ahau meake heke iho ahau ki te urupa, kua mahia hoki ahau, he mea na te kaha o te Atua, kia kauwhau ahau, kia poropiti ki tenei iwi, kia whakapuaki hoki i te kupu i runga i te pono i roto nei i a te Karaiti. A kua whakapuakina tera e ahau i oku ra katoa, kua nui atu hoki taku hari ki taua mea i to te ao nei.

27. Na, meake ahau haere ki toku okiokinga, koia nei te wahi kei reira toku Kai-whakaora; e matau ana hoki ahau ka okioki ahau i roto i a ia; a, e meinga ahau kia koa ina tae mai te ra, e kakahuria ai e te mate kore toku hanga matemate nei, e tu ai ano ki tona aroaro; ko reira ahau kite ai i tona mata, i runga i te ahua reka, a ka mea mai ia ki a au, Haere mai ki a au e te tangata kua manakohia kua oti hoki te wahi mou te whakapai i roto i nga whare o toku Matua. Amine.

KO TE PUKAPUKA A HAROMA.

UPOKO 1.

1. Nana, tenei ahau a Haroma te tuhituhi nei i etahi kupu torutoru i runga i te whakahau mai a toku papa a Ēnoha, kia rongoatia o matou whakapapa.

2. Na, i te mea he ririki nga papa nei; a, i te mea hoki ko te take i tuhituhia ai enei mea he whakaaro ki te pai mo o matou tuakana mo nga Ramana, no reira, ko te tikanga kia ruarua noa iho nga mea e tuhituhia e ahau; otira, e kore e tuhituhia e ahau nga mea o aku poropititanga, me aku whakakitenga, ko te aha ake hoki hei tuhituhinga maku, i te mea kua poto katoa i oku tupuna te tuhituhi? He teka ianei i whakaatu ratou mo te tikanga whakaora? Na, taku kupu ki a koutou, Ae, i whakaatu ratou; a, kati noa maku ko tenei.

3. Nana, e tika ana kia maha nga mea e meatia i roto i tenei iwi, i te pakeke hoki o o ratou ngakau, i te turi o o ratou taringa, i te kapotanga o o ratou whakaaaro me te maro o o ratou kaki; he ahakoa ra tino ngawari rawa te mahi tohu a te Atua ki a ratou, a kahore ano ratou kia hatepea atu e ia i runga i te mata o te whenua.

4. A he tokomaha i roto i a matou he maha a ratou whakakitenga: no te mea kahore i te maro katoa o ratou kaki. A te hunga kahore o ratou kaki maro a he whakapono to ratou, na, e koreroro tahi ana ratou ko te Wairua Ora, e whakaatu mai nei ki nga tamariki a te tangata e rite ana ki to ratou whakapono.

5. Na, kua pahemo nga tau e rua rau, a kua kaha te iwi o Niwhai i runga i te whenua. I whakaaro tonu ratou ki te whakarite i te ture a Mohi, i te ra Hapatu ano hoki kia tapu ki te Ariki. A kahore ratou i kohukohu, kihai ano hoki ratou i kanga. He uaua rawa ano hoki nga ture o te whenua.

6. Na, kua marara ratou ki te wahi nui o te mata o te whenua; me nga Ramana ano hoki. A he tini noa atu ratou i nga Niwhai. Na, i hiahia ratou ki te kohuru, a, e inumia ana e ratou nga toto o nga kararehe.

7. Nawai a, he maha o ratou whakatikanga mai ki a matou, ki nga Niwhai, ki te whawhai. Heoi ko o matou kingi me o matou kai whakahaere tikanga he tangata marohirohi i roto i te whakapono ki te Ariki:

a na ratou i ako te iwi ki nga huarahi o te Ariki; a ka taea e matou nga Ramana ka whakamotitia atu ratou i runga i o matou whenua, a ka whakapaea o matou pa, ara, nga wahi katoa o te mata o to matou whenua tupu.

8. Na, ka tokomaha rawa matou, ka horapa atu ano ki te mata o te whenua, a ka nui rawa o matou taonga, ara, te koura, te hiriwa, nga mea utu nui, me nga mahainga tohunga i mahia ki te rakau, hei whare, hei mihini, i mahia hoki ki te rino, ki te kapa, ki te parahi, ki te tiira, hei mea mahi mo ia tu mahi, mo ia tu mahi, hei mea ngaki whenua, hei mea whawhai hoki; ae ra, te pere, he koi tona mata, te papa-pere, te matia, te tao, me nga whakaritenga katoa mo te whawhai;

9. I penei ta matou whakapai mea hei whakatau atu i nga Ramana, a kihai ratou i kake ki runga ki a matou. Heoi i mana te kupu a te Ariki i korero ai ia ki o matou tupuna, i mea ai, Ki te pupuri koutou i aku whakahaunga ka kake koutou i runga i te whenua.

10. Nawai a, ka whakatupato nga poropiti a te Ariki i te iwi o Niwhai i runga i te kupu a te Atua, ara, ki te mea ka kore ratou e pupuri i nga whakahaunga, engari ka taka atu ki te kino, na, ka whakamotitia atu ratou i runga i te mata o te whenua;

11. No reira, ka takare tonu nga poropiti, nga tohunga, me nga kai whakaatu ki te mahi, e whakahauhau ana i te iwi, i runga i te manawanui kia kaha; e whakaakoako ana i te ture a Mohi mo tona take i homai ai; e kukume ana i a ratou kia titiro atu ki te Mihaia, kia whakapono hoki ki a ia e puta mai, me te mea kua tae noa mai ia. Na, ko te mea tenei i whakaako ai ratou i a ratou.

12. A, i runga i ta ratou mahi pera, ka puritia mai e ratou te iwi i te whakangaromanga i runga i te mata o te whenua: no te mea i werowero ratou i o ratou ngakau ki te kupu, e hono tonu ana te whakaoho i a ratou kia ripeneta.

13. Na, kua pahemo nga tau e rua rau e toru tekau ma waru i runga i te ritenga o nga whawhai, o nga tautohetohenga, o nga titorehanga i tetahi wahi nui o te taima.

14. Na, ka mutu taku ta Haroma tuhituhi no te mea he iti nga papa. Otira, e aku teina, e ahei ana i a koutou te korero i era atu papa o Niwhai; kei runga hoki kei aua papa e tuhituhia ana te whakaatu mo a

tatou whawhai pera ano me nga tuhituhinga a nga kingi, ara, te hunga i meinga e ratou kia tuhituhi.

15. Na, ka hoatu e ahau enei papa ki roto ki nga ringaringa o taku tama o Omoni kia puritia kia rite ki nga whakahaunga iho a oku matua.

KO TE PUKAPUKA A OMONI.

UPOKO 1.

1. Nana, i whakahau mai toku papa a Haroma ki a au, ki a Omoni, kia tuhituhi ano ahau ki runga ki enei papa, hei pupuri i o matou whakapapa.

2. Na, e mea ana ahau kia mohio koutou kua maha aku whawhaitanga ki te hoari, i oku ra, hei tiaki mai i toku iwi, i nga Niwhai i nga ringaringa o o ratou hoa riri o nga Ramana. Heoi ko au ano he tangata kino ahau, kihai hoki au i pupuri i nga ture me nga whakahaunga a te Ariki, kihai i pera me te mea tika hei mahinga maku.

3. Nawai a, kua pahemo nga tau e rua rau e whitu tekau ma ono, a kua maha ano o matou wa i ata noho; kua maha hoki o matou wa whawhai nui, whakakahainga toto. Ae ra, kua pahemo nga tau e rua rau e waru tekau ma rua, a kua puritia e ahau enei papa rite tonu ki nga whakahaunga a oku matua; a ka tukua iho e ahau ki taku tama ki a Amarona. Na, ka mutu ahau.

4. A inaianei maku ma Amarona e tuhituhi aku mea e tuhituhi ai ahau, he torutoru nei hoki, ki roto ki te pukapuka a toku papa.

5. Nawai a, ka pahemo nga tau e toru rau e rua tekau, a kua whakamatea te wahi kino rawa o nga Niwhai;

6. Kahore hoki te Ariki, e tuku i te mea kua arahina ratou e ia ki waho o te whenua o Hiruharama, kua puritia mai ratou kua tiakina mai e ia kei taka ki roto ki nga ringaringa o o ratou hoa riri; ae ra, kihai hoki i tukua e ia kia kore e mana ana kupu i korero ai ia ki o matou tupuna, i mea ai. Ki te kore koutou e pupuri i aku ture e kore rawa koutou e whai pai i runga i te whenua.

7. Na, i tirohia ratou e te Ariki i runga i te whakawakanga nui; otira i tohungia e ia te hunga tika kei mate ratou, engari whakaorangia ana ratou e ia i roto i nga ringaringa o o ratou hoa riri.

8. Nawai a, ka hoatu e ahau nga papa ki toku teina ki a Kemihi.

9. Na, ka tuhituhi tenei ahau a Kemihi i nga mea torutoru nei e tuhituhi ai ahau ki roto ki taua pukapuka ano i tuhituhi ai toku tuakana: nana, i kite ahau i te whakamutunga o ana tuhituhinga, na tona ringaringa ake ano i tuhituhi; i tuhituhia ano hoki e ia i taua rangi ano i homai ai e ia ki a au. Na, ka mutu i a au.

10. Nana, ko au, ko Apinaromo, te tamaiti a Kemihi. A i kite ahau i nga whawhai nui, i nga tautohetoheinga nui, i waenganui i toku iwi, i nga Niwhai, i nga Ramana; a he maha nga Ramana i whakamatea e ahau ki taku hoari ake hei tiaki i oku teina.

11. Na, ko te tuhituhinga o tenei iwi kua oti te tuhituhi ki nga papa a nga kingi, e rite ana ki nga whakapupuranga; a kahore tahi oku mohio ki tetahi whakakitenga ki tetahi poropititanga ranei engari era anake kua oti nei te tuhituhi; no reira, kua nui nga mea kua oti te tuhituhi. Na, ka mutu ahau.

12. Nana, ko Amareki ahau, ko te tama a Apinaromo. Na, maku e korero ki a koutou mo Mohia i meinga hei kingi i runga i te whenua o Harahemera: no te mea i whakatupatoria ia e te Ariki kia rere atu i te whenua o Niwhai, ko te hunga katoa hoki i whakarongo ki te reo o te Ariki me haere tahi atu ratou ki waho o te whenua ki te koraha.

13. Nawai a, ka rite tana ki ta te Ariki i whakahau ai ki a ia. A haere atu ana ratou i te whenua ki te koraha, te hunga katoa i whakarongo ki te korero a te Ariki; a e arahina ratou i runga i nga kauwhau me nga poropititanga maha. Na, i whakatupatoria tonutia ratou, he mea na te kupu a te Atua; a na te kaha o tona ringa i arahina ai ratou ma roto i te koraha a tae noa ki te whenua e karangatia nei ko te whenua o Harahemera.

14. Na, rokobina atu e ratou he iwi e karangatia ana ko te iwi o Harahemera. Na, he nui rawa te hari i hari ai te iwi o Harahemera: me ia ano, ka nui te koa o tona ngakau mo te Ariki i tono i te iwi o Mohia me

nga papa parahi kei runga nei te whakapapa o nga Hurai.

15. Nana, ka kite a Mohia i haere mai te iwi o Harahemera ki waho i Huriharama i te takiwa i whakaraau atu ai a Terekia kingi o Hura, ki Papurona.

16. A haere ana ratou i roto i te koraha, whakawhitia mai ana e te ringa o te Ariki, i runga i nga wai maha ki te whenua i rokohina ai ratou e Mohia: a kua noho tonu ratou i reira i taua wa ake.

17. A i te takiwa i kite ai a Mohia i a ratou kua tini noa atu ratou. Ahakoa ra kua maha a ratou whawhai me o ratou tautohetohenga nanakia me o ratou hihingatanganga i te hoari i tenei wa, i tenei wa; a ko to ratou reo kua rere ke; ki a ratou hoki kahore i te ora to ratou Kai-hanga; na, kihai a Mohia, kihai hoki te iwi o Mohia i ahei te whakarongo ki a ratou.

18. Heoi i mea a Mohia kia akona ratou ki tona reo. A i muri i to ratou whakaakoranga ki te reo o Mohia, ka whakahuatia e Harahemera te whakapapa o ona tupuna, e rite ana ki tona mahara; na, kua tuhituhia ano engari kahore i runga i enei papa.

19. Nawai a, ka whakakotahi te iwi o Harahemera ratou ko te iwi o Mohia; a whakaturia ana a Mohia hei kingi mo ratou.

20. A i nga ra o Mohia i mauria mai ki a ia he kohatu nui he tuhituhinga ano kei runga; a nana i whakamaori te tuhituhinga, he mea na te homaitanga me te kaha o te Atua.

21. Na, ta ratou korero he whakaatu mo tetahi tangata, ko Koriatuma, me te patunga o tona iwi. Na, i kitea a Koriatuma e te iwi o Harahemera; a ka noho ia i a ratou mo nga marama e iwa.

22. Mo ona tupuna ano hoki etahi kupu torutoru nei. Na, ko ona matua tuatahi i haere mai ratou ki waho i te pourewa i te takiwa i whakapoauautia ai e te Ariki te-reo o te iwi; a ka tau te whakatakariri a te Atua ki runga ki a ratou, rite tonu ki ana whakawakanga e tika nei; na, e takoto marama ana o ratou wheua ki te whenua whaka-te-nota.

23. Nana, ko au ko Amareki i whanau i nga ra o Mohia; a i ora ahau, i kite ano ahau i tona matenga; na, ko Peniamine ko tana tama he kingi hei whakakapi mona.

24. A i kite ahau i tetahi whawhai whakawehi, i nga

ra o kingi Peniamine, he nui hoki te whakahekenga toto i waenganui i nga Niwhai i nga Ramana. Heoi i whiwhi nga Niwhai ki tetahi kaha nui ki runga ki a ratou, ae ra, no ka aia atu ratou e kingi Peniamine ki waho o te whenua o Harahemera.

25. Nawai a. ka koroheke ahau; a kahore noa iho oku uri. na, e mohio ana ahau he tangata tika a kingi Peniamine i te aroaro o te Ariki, no reira, ka hoatu e ahau enei papa ki a ia. me te whakahau ano ki nga tangata katoa kia tahuri ki te Atua, ki te Mea Tapu o Iharaira, kia whakapono ano hoki ki nga poropititanga, ki nga whakakitenga, ki te minitanga a nga anahera, ki te homaitanga o te kaha hei korero i nga reo ke, ki te homaitanga o te kaha hei whakamaori i nga reo. ki nga mea pai katoa ano hoki: no te mea ko nga mea pai anake e puta ana mai i te Ariki; a ko te mea kino e puta mai ia i te rewera.

26. Na, e aku teina aroha, e mea ana tenei ahau kia tahuri mai koutou ki a te Karaiti, ki te Mea Tapu o Iharaira, a ka pa koutou ki tona whakaoranga me te kaha hoki o tona hokonga. Ae ra, tahuri mai ki a ia, tapaea mai o koutou wairua katoa hei whakahere ki a ia, kia mau ki te noho puku me te inoi, kia u ano hoki tae noa ki te mutunga; a e ora ana te Ariki, ka whakaorangia koutou.

27. Na, e mea ana ahau kia korero inaianei i etahi kupu mo etahi tangata i haere ake ki te koraha kia hoki ano ki te whenua o Niwhai; he hiahia hoki no etahi tokomaha ki te noho i te whenua o to ratou kai-nga tupu;

28. A. ka haere ake ratou ki te koraha. Na, to ratou kai whakahaere tikanga he tangata kaha ia, he marohirohi, he tangata kaki maro ano hoki, a whakatupuria ana e ia he ngangaretanga i roto i a ratou; na, whakamatea katoatia ana ratou i te koraha, e rima tekau anake te morehu, a hoki mai ana ratou ki te whenua o Harahemera.

29. Nawai a, ka kawea e ratou etahi atu he tokomaha hei hoa mo ratou, a haere ana ano ki te koraha.

30. Na, he teina toku to Amareki i haere tahi me ratou; a kahore au i rongo kupu mo ratou i muri mai. Na, kua tata ahau te heke ki roto ki toku rua; ko enei papa hoki kua kapi. Na, ka mutu taku korero.

KO NGA KUPU A MOROMONA.

UPOKO 1.

1. Na, ko ahau, ko Moromona, meake nei tuku i te tuhituhinga i tuhituhi ai ahau ki nga ringaringa o taku tama, o Moronai, a i kite ahau i te whakamatenga o te nuinga o toku iwi o nga Niwhai.

2. A ko te wa e tuku nei ahau i enei tuhituhinga ki nga ringaringa o taku tama ko nga tau he rau noa atu i muri mai i te putanga mai o te Karaiti; a ki taku mahara ka kite ia i te whakangaromanga rawatanga o toku iwi. Heoi ma te Atua ia e waiho kia ora, kia tuhituhi ai ia mo ratou, mo te Karaiti ano hoki, me kore pea e riro hei painga mo ratou a tetahi wa.

3. Na, ka korero ahau mo taku i tuhituhi ai: no te mea, i muri i taku whakarapopotanga i nga korero i tangohia mai i nga papa a Niwhai, tae noa mai ki te kingitanga o tenei kingi, o Peniamine, i korerotia nei e Amareki, katahi ahau ka rapu i roto i nga papa, kitea ake e ahau ko enei papa, kei runga nei tenei whakaaturanga iti a nga poropiti, mai i a Hakopa, tae noa mai ki te kingitanga o tenei kingi o Peniamine; me nga kupu maha ano hoki a Niwhai kei reira.

4. Na, e ahuaureka ana ahau ki nga mea ka oti nei te tuhituhi ki enei papa, he mea na nga poropititanga mo te haerenga mai o te Karaiti; a i matau oku matua ki era he maha kua rite, ae ra, me ahau ano hoki e mohio ana ahau kua rite nga mea katoa i poropititia mo matou taea noatia tenei ra. a ko nga mea kaore e tutuki i tenei ra, kaore e kore te rite.

5. Koia ahau ka whiriwhiri i enei mea hei whakaotinga i taku tuhituhinga, ara. ka tangohia mai e ahau te toenga o taku whakaaturanga i nga papa a Niwhai; otira, e kore e taea e ahau te tuhituhi te wahi whakaurau o nga mea o toku iwi.

6. Otira, ka tangohia e ahau enei papa kei reira nei nga poropititanga me nga whakakitenga, ka hoatu ki te whakaotinga o taku tuhituhinga. he mea utu nui hoki ki a au; a e mohio ana ano ahau ka riro hoki hei mea utu nui ki oku teina.

7. A, mo tetahi tikanga whai whakaaro nui i meatia ai tenei e ahau: e penei ano hoki te kohumuhumu i roto i a au, i runga i te mahinga a te Wairua o te Ariki i roto nei i a au. Na. kahore ahau e mohio ki nga mea

katoa; engari te Ariki e matau ana ki nga mea katoa e takoto ake nei; no reira e mahi ana ia i roto i a au, kia mahi ahau i runga i tana e pai ai.

8. Na, ko taku e inoi nei ki te Atua, he mea mo oku teina, kia riro mai ano ratou ki te matauranga ki te Atua; ae, ki te hokonga a te Karaiti; kia riro ano ratou hei iwi e paingia ana.

9. Na, ka anga tenei ahau a Moromona ka whakaoti i taku tuhituhinga e tangohia nei e ahau i nga papa a Niwhai; a e tuhituhi ana ahau i tenei i runga i te mohiotanga me te matauranga kua homai nei e te Atua ki a au.

10. Na, i muri i te tukunga a Amareki i enei papa ki nga ringaringa o kingi Peniamine, ka mauria e ia ka hoatu ki era atu papa kei reira nei nga tuhituhinga i tukua iho e nga kingi i tenei whakatupuranga, ki tenei whakatupuranga, tae noa mai ki nga ra o kingi Peniamine;

11. A i tukua iho ano hoki i a kingi Peniamine ki tenei whakatupuranga, ki tenei whakatupuranga tae noa ki te rironga ki oku ringaringa. A ka inoi ahau a Moromona ki te Atua kia tiakina aua mea, i tenei wa ake. A e matau ana ahau era ratou e tiakina; ko nga mea nui hoki kua oti te tuhituhi ki runga, kei roto ano i aua mea te ahua o whakawakia ai toku iwi me o ratou teina i te ra nui, ra whakamutunga, ki te ritenga o te kupu a te Atua kua oti nei te tuhituhi.

12. Na, mo tenei kingi Peniamine: He tautohenga ano hoki i roto i tona iwi ake.

13. Nawai a, ka haere iho hoki nga taua a nga Ramana i roto i te whenua o Niwhai ki te whawhai ki tona iwi. Otira ka huihuia e kingi Peniamine ana taua, a ka tu atu ki a ratou; ka whawhai ia ki te hoari a Rapana i runga i te kaha o tona ringaringa ake.

14. A tatau ana ratou ki o ratou hoa whawhai i runga i te kaha o te Ariki, a patua ana e ratou nga mano maha o nga Ramana. Na, whawhai ana ratou ki nga Ramana, a, aia atu ana ratou i roto i o ratou whenua tupu katoa.

15. Na, ka puta nga Karaiti teka, heoi ka oti o ratou mangai te whakakapi, a whiua ana kia rite ki o ratou he;

16. Ka puta ano hoki nga poropiti teka, nga kai whakaako teka me nga kai kauwhau i roto i te iwi, na, ka whiua katoatia enei kia rite ki o ratou he; a he nui

nga tautohetohenga, he maha ano hoki nga titorehanga atu ki nga Ramana, nana, ko ta kingi Peniamine, he mea tautoko na nga poropiti tapu i roto nei i tona iwi;

17. He tangata tapu hoki a kingi Peniamine, a he tika tana kingitanga i runga i tona iwi. He tokomaha ano hoki nga tangata tapu i te whenua; ka whakapua ki ano ratou i te kupu a te Atua i runga i te kaha me te mana; a koi rawa a ratou kupu he maro hoki na nga kaki o te iwi;

18. No reira na te tautoko a enei, i a kingi Peniamine. me tana whakapau hoki i te kaha katoa o tona tinana. o tona hinengaro hoki, na nga poropiti hoki, i mau ai ano te rangimarie ki runga i te whenua.

KO TE PUKAPUKA A MOHIA.

UPOKO 1.

1. Na, kua kore atu he tautohetohenga i runga i te whenua katoa o Harahemera, i roto i te iwi katoa o kingi Peniamine, a mau ana te rongo ki a ia a pau ake te toenga o ona ra.

2. Na, tokotoru ana tamariki tane; a huaina ana e ia o ratou ingoa ko Mohia, ko Herorumu, ko Heramana. A mea ana ia kia akona ratou ki te reo katoa o ona tupuna kia riro ratou hei tangata mohio; kia mohio ai hoki ratou ki nga poropititanga i korerotia e te mangai o o ratou tupuna, i tukua hoki ki a ratou e te ringa o te Ariki.

3. A ka whakaatu atu ano ia ki a ratou mo nga tuhi-tuhinga kua oti nei te tuhituhi ki nga papa parahi, ka mea, E aku tamariki, e mea ana ahau kia mahara koutou me i kore enei papa kei reira nei enei tuhituhinga, me enei whakahaunga penei kua he tonu tatou i runga i te kuaretanga a mohoa noa nei; te matau ki nga mea ngaro a te Atua;

4. Kihai hoki i taea e to tatou matua. e Rihai, enei mea katoa te mahara tonu hei whakaakoranga mana ki ana tamariki me i kahore ia i awhinatia e nga papa nei: no te mea kua akona ia ki te reo o nga Ihipiana na konei i ahei ai ia te korero i enei tuhituhinga me te whakaako ano hoki i enei mea ki ana tamariki, kia ahei ai i a ratou te whakaako ki a ratou na tamariki,

hei whakaritenga mo nga whakahaunga a te Atua a mohoa noa nei.

5. Na, taku kupu tenei ki a koutou e aku tamariki tane me i kore enei mea i puritia, i rongoatia atu nei e te ringaringa o te Atua, hei korerotanga, hei matauranga ano mo tatou mo ana mea ngaro, hei waihotanga tonutanga ano hoki mo ana whakahaunga ki mua i o tatou kanohi, penei kua memeha atu te whakaponu o o tatou tupuna, a ko tatou kua rite ki o tatou tuakana, ki nga Ramana, kahore hoki o ratou mohio ki nga mea nei, e kore ano hoki e whakaponohia e ratou ki te whakaakona atu ki a ratou, he he hoki no nga whakarereanga iho o o ratou tupuna.

6. Tena, e aku tamariki tane, e mea ana ahau kia mahara tonu koutou ki enei mea e pono ana; ki enei tuhituhinga nei hoki he pono ano, ki nga papa ano hoki a Niwhai, i runga nei nga tuhituhinga me nga korero a o tatou tupuna no te takiwa ra ano i mahue ai i a ratou a Hiruharama a tae noa ki naiane; a e pono ana ano ratou; me mohio hoki tatou he tika aua mea no te mea kei mua tonu ratou kei o tatou kanohi.

7. A tena ra, e aku tamariki tane, e mea ana ahau kia mahara koutou ki te ata rapu marire i enei mea. kia whiwhi painga ai koutou i reira; a e mea ana ahau kia pupuri tonu koutou i nga whakahaunga a te Atua kia whai painga ai koutou i runga i te whenua kia rite ki nga kupu whakaari i whakaari ai te Ariki ki o tatou tupuna.

8. Na, he maha ke atu nga mea i whakaako ai a kingi Peniamine ki ana tamariki tane, kahore nei i tuhituhia ki tenei pukapuka.

9. Nawai a, ka mutu i a kingi Peniamine te whakaako i ana tamariki tane ka koroheke ia, a ka kite ia meake ia haere i te huarahi e haere ai te ao katoa; no reira, ka mahara ia he tika me tuku iho te kingitanga ki runga ki tetahi o ana tamariki tane.

10. Na, ka mea ia kia tikina atu a Mohia ki tona aroaro; a ko nga kupu enei i korero ai ia ki a ia, i mea ai; E taku tama; e mea ana ahau kia tuku kupu atu koe puta noa i tenei whenua katoa, i roto i tenei iwi. ara, i te iwi o Harahemera, me te iwi ano o Mohia e noho ana i te whenua nei, kia whakaminea mai ai ratou: hei apopo hoki ahau whakapuaki ai ki a ratou ma toku mangai ake hei kingi hei rangatira koe mo

tenei iwi i homai nei e te Ariki e to taua Atua ki a taua.

11. A, maku ano e hua he ingoa mo tenei iwi ma reira e mohiotia ai ratou i runga ake i nga iwi katoa i mauria mai ai e te Ariki ki waho o te whenua o Hiruharama; a ka meatia tenei e ahau, mo ratou i u i runga i te pupuri i nga whakahaunga a te Ariki.

12. A taku ingoa e hua ai ahau mo ratou e kore rawa e murua atu ki te kore e murua e a ratou mahi kino.

13. Ae ra, ko taku kupu ano tenei ki a koe. Ki te taka tenei iwi e paingia nuitia nei e te Ariki, ki roto ki te he, a ka riro hei iwi kino, hei iwi puremu. ka tukua atu ratou e te Ariki, a ma konei ratou e riro ai hei iwi ngoikore, ka rite ratou ki o ratou tuakana; a e kore e pera tana tiaki i a ratou i runga i tona kaha whakamiharo, kahore nei ona rite, me tana tiakanga i o tatou tupuna.

14. Na, taku kupu hoki tenei ki a koe. Me i kore i whakamarotia e ia tona ringa hei tiaki i o tatou tupuna, penei kua taka ratou ki nga ringaringa o nga Ramana, a kua riro ratou hei taonga parau i te kaha o to ratou riri.

15. Nawai a, ka poto i a kingi Peniamine enei meatanga ki tana tama, ka korerotia iho nga tikanga katoa o te kingitanga ki a ia kia tiakina.

16. Ka korerotia ano ki a ia, kia tiakina, nga tuhi-tuhinga kua oti nei te tuhituhi ki nga papa parahi; me nga papa o Niwhai; me te hoari a Rapana. me te potakataka, ara. te kai tohu nana i tohu haere te huarahi o o matou tupuna i roto i te koraha. he mea whakarite hoki ia e te ringaringa o te Ariki hei arahi i a ratou, ia tangata, ia tangata, rite tonu ki to ratou ngahengohe me to ratou u i u ai ratou ki a ia.

17. Na, i a ratou e kore ana e u, kahore ratou i whai pai, i puta ranei i runga i ta ratou haere, heoi. aia whakamuritia ana ratou, a kumea iho ana e ratou te whakatakariri a te Atua ki runga ki a ratou; mo konei hoki i patua ai ratou ki te hemo-kai me te mamae nui. he whakaoho i a ratou kia mahara ki a ratou mahi.

18. Nawai a, ka haere a Mohia ka penei tana mahi ki ta tona papa i whakahau ai ka korero atu ki te iwi katoa i te whenua o Harahemera kia huihui tahi mai ratou kia haere ake ki te temepara ki te whakarongo ki nga kupu e korero ai tona papa ki a ratou.

UPOKO 2.

1. Ano ka oti i a Mohia ta tona papa i whakahau ai ki a ia te whakarite; a kua tuku kupu atu puta noa i te whenua katoa, ka huihui te iwi puta noa i te whenua katoa kia haere ake ai ratou ki te temepara, ki te whakarongo ki nga kupu e korero ai a kingi Peniamine ki a ratou.

2. Na, he tini rawa ratou, ae ra, kihai i tatauria i te tokomaha; kua whakatokomahatia nuitia hoki ratou. kua kaha ano hoki i runga i te whenua.

3. Ka kawea ano e ratou etahi matamua o a ratou kahui hei patunga tapu hei tahunga tinana ma ratou. e rite ana ki te ture a Mohi;

4. Hei whakawhetai ano hoki ma ratou ki te Ariki, ki to ratou Atua, nana ratou i kawe mai ki waho o te whenua o Hiruharama. nana hoki ratou i whakaora i nga ringaringa o o ratou hoa riri, nana ano hoki i whakatu nga tangata tika hei kai whakaako mo ratou; me tetahi tangata tika hei kingi mo ratou, nana i mau ai te rongu ki te whenua o Harahemera, nana ano ratou i ako ki te pupuri i nga whakahaunga a te Atua kia hari ai o ratou ngakau, kia ki ai i te aroha ki te Atua ki nga tangata katoa ano hoki.

5. Nawai a, ka tae ake ratou ki te temepara ka whakaturia o ratou teneti taiawhio noa, to tena tangata, to tena tangata, e rite ana ki tona hapu, ki tona hapu koia ano tana wahine ratou ko ana tama, ko ana tamahine, ko a ratou tama, me a ratou tamahine, i te matamua puta noa iho ki te potiki, a he mea motu ke tena hapu, tena hapu;

6. A ka whakaturia ano hoki e ratou o ratou teneti taka noa, taka noa i te temepara, to tenei whatitoka, to tenei whatitoka e hangai ana ki te temepara, kia noho ai ratou i o ratou teneti me te whakarongo ake ki nga kupu e korero ai a kingi Peniamine ki a ratou;

7. Kihai hoki i taea e kingi Peniamine te whakaako i a ratou katoa i roto i nga pakitara o te temepara i te nui o te whakaminenga; no reira i mea ai ia kia hanga he pourewa kia rangona ai e tona iwi ana kupu e korero ai ia ki a ratou.

8. Nawai a, ka anga ia ka korero ki tana iwi i te pourewa; a kihai i rangona e etahi ana kupu i te nui hoki o te whakaminenga; no reira i mea ai ia kia tuhituhia nga korero i korerotia e ia kia tukua atu

hoki ki roto ki te hunga kihai nei i ata rongu i tona reo kia riro ai ano i a ratou ana kupu.

9. Na, ko nga kupu enei i korero ai ia, i mea ai ano hoki kia tuhituhia, i mea ai: E aku teina, e koutou katoa kua huihui mai nei, e koutou e kaha ana ki te whakarongo ake i aku korero e korero ai ahau i tenei ra: kahore ano hoki ahau i whakahau atu ki a koutou kia haere mai ki konei ki te takaro ki nga kupu e korero ai ahau, engari kia whakarongo mai koutou ki a au, kia whakapuare ano koutou i o koutou taringa kia rongu ai koutou, me o koutou ngakau kia mohio ai koutou, me o koutou whakaaro ano hoki kia wherahia ai nga mea ngaro o te Atua hei tirohanga ma koutou.

10. Kahore ano ahau i whakahau atu ki a koutou kia huihui ake ki konei kia wehi i a au, kia mahara mai ranei ki a au ko au he nui ake i te tangata maori:

11. Engari kei a koutou toku rite, karapotitia ana ki nga ngoikoretanga katoa o te tinana, o te whakaaro ano hoki; otira i te mea kua whiriwhiria ahau e te iwi nei, kua whakawahia ano hoki e toku papa a kua tukua ano e te ringa o te Ariki hei rangatira, hei kingi mo tenei iwi; a kua tiakina, kua tohungia ahau e tona kaha kahore nei ona rite, kia whakapaua toku uaua, toku whakaaro, toku kaha katoa i tukua mai nei e te Atua ki a au hei mahi mo koutou;

12. Na, taku kupu tenei ki a koutou i te mea kua tukua ahau kia whakapau i oku ra a mohoa noa nei kia mahi mo koutou, a kihai ahau i whai i te koura, i te hiriwa ranei, i tetahi atu tu taonga ranei, i a koutou;

13. Kihai ano hoki ahau i tuku kia whare herehere-tia koutou, kia meinga ranei tetahi e tetahi hei pononga mana, kia kohuru ranei koutou, kia pahua ranei, kia tahae ranei, kia puremu ranei, ara, kihai ahau i tuku kia mahi koutou i tetahi tu mahi kino, engari naku koutou i whakaako kia pupuri i nga whakahau-nga a te Ariki, i nga mea katoa i whakahau mai nei ia ki a koufou;

14. A ko au nei ano i mahi ko oku ringaringa ake hei mahi mo koutou kia kore ai koutou e taimaha i nga takoha, kia kore ai ano hoki tetahi pikaunga tau-maha ki te waha e tau ki runga ki a koutou; a he kai whakaatu ano koutou aiane mo enei mea katoa e korero nei ahau.

15. Heoi, e aku teina, kihai ahau i mahi i enei mea

hei whakapehapeha maku, ehara ano hoki i te mea mo te whakahe i a koutou taku e korero nei i enei mea; engari kia mohio koutou ki te he-koretanga o toku hinengaro aiane i te aroaro o te Atua.

16. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou kahore oku hiahia ki te whakapehapeha i ki ai ahau ki a koutou, naku i whakapau oku ra ki te mahi mo koutou, ina hoki, heoi ano taku he mahi ki te Atua.

17. Nana, e korero ana ahau i enei mea ki a koutou kia ako ai koutou i te matauranga; kia mohio ai koutou ina mahi koutou mo o koutou hoa mo nga tangata, heoi ano ta koutou he mahi ki to koutou Atua.

18. Nana, kua ki koutou, ko au to koutou kingi; a ki te mea ka mahi ahau, te tangata e ki nei koutou ko ia to koutou kingi, hei tuari mo koutou, e kore ianei e tika kia mahi ano koutou hei tuari tetahi mo tetahi?

19. Nana, ki te mea hoki he tika ma koutou kia whakawhetai mai ki a au ki te tangata e ki nei koutou ko ia to koutou kingi, te tangata nana i whakapau ona ra ki te mahi mo koutou, he ahakoa ra i te mahi ano ia ki te Atua, na, ano te tikanga nui kia whakawhetai koutou ki te Kingi i te rangi, kia whakapaingia hoki e koutou.

20. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, e aku teina, me he mea ka whakapaua e koutou te kaha katoa o o koutou wairua ki te whakawhetai, ki te whakamoe-miti ki taua Atua nana koutou i hanga, nana koutou i tiaki, i manaaki, nana koutou i mea kia hari, nana i tuku kia mau tonu ta koutou rongu a tetahi ki tetahi;

21. Na, taku kupu tenei ki a koutou, me he mea ka mahi tonu koutou ki a ia nana koutou i hanga i te timatanga, a tiaki ana ia i a koutou i tenei ra, i tenei ra, he mea na tana tukunga manawa ki a koutou, kia ora ai koutou, kia korikori ai, kia mahi ai ano hoki e rite ana ki ta koutou ake e pai ai, ae ra, e tautoko ana ia i a koutou i tenei wa iti kau nei, i tenei wa iti kau nei; na, ko taku kupu tenei, ahakoa pau ake i a koutou o koutou wairua katoa ki te mahi ki a ia, he pono nga kino tonu ano koutou.

22. A, heoi ano tana e tono nei ki a koutou kia pupuri koutou i ana ture; na, tana kupu e whakaari mai nei ki a koutou, ki te pupuri koutou i ana ture, ka whai painga koutou i runga i te whenua; na, kore ake ona pokanga ketanga i ana i korero ai; no reira, ki te

pupuri koutou i ana ture, ka manaakitia koutou e ia ka meinga ano hoki kia kake.

23. Na, tuatahi, nana koutou i hanga, nana ano to koutou ora i tuku mai ki a koutou; na, ko ta koutou taonga tarewa tenei ki a ia.

24. Tuarua: Ko tana e tono nei ki a koutou kia whakarite koutou i ana i whakahau ai ki a koutou; no reira ki te oti i a koutou, ka manaakitia wawetia koutou e ia; no reira kua utua koutou e ia. Ko koutou ia kei te mau tonu ta koutou nama ki a ia, aiane, a ka pena ano, a ake ake ake; kati, he aha koutou i whakamanamana ai?

25. Na, ko taku patai tenei inaianei e kaha ana koia koutou ki te ki ake mo koutou ake ano? Na, maku ano e whakahoki mo koutou, Kahore. E kore a ahei i a koutou te ki e rite ana koutou ki te puehu o te oneone te nui; ahakoa ra i hanga koutou ki te puehu o te oneone: otira nona tonu ia no to koutou Kai-hanga.

26. A ko au; ae ra, ko au nei ano e karangatia nei e koutou ko to koutou kingi, kahore noa iho oku painga ake i a koutou; ina hoki no te puehu ano ahau. A kei te kite koutou i a au, kua korouatia kua tata te tuku atu i tenei tinana maori kia hoki ki tona whaea, ki te oneone;

27. Na, penei ano me taku i ki na ki a koutou, kua mahi ahau mo koutou, kua haere tonu ano hoki i runga i te hinengaro he-kore i te aroaro o te Atua, waihoki ko au inaianei kua mea nei i a koutou kia huihui mai, kia kitea hara-koretia ai ahau, kia kore hoki o koutou toto e tau ki runga ki a au, ina tu ahau kia whakawakia e te Atua mo nga mea i whakahau mai nei ia ki a au mo koutou.

28. Taku kupu ano tenei ki a koutou, kua mea ahau i a koutou kia huihui tahi mai, kia whakakorea e ahau o koutou toto i runga i oku kakahu, inaianei nei ano i a au e tata ana te heke ki raro ki toku urupa, kia heke ai ahau ki raro i runga i te rangimarie, kia huihui tahi ai ano hoki toku wairua ora tonu me nga kai waiata i runga kia waiatatia nga whakamoemitanga a te Atua tika.

29. Na, ko taku kupu ano tenei ki a koutou, kua mea ahau i a koutou kia huihui mai, kia whakapuaki ai ahau ki a koutou kua mutu toku kaha hei kai whakako, hei kingi mo koutou;

30. No te mea i tenei wa ano, e nui ana te wiri o

toku tinana katoa, i a au e tohe nei ki te korero atu ki a koutou; otira e tautokona ana ahau e te Ariki, e te Atua, nana ahau i tuku kia korero ki a koutou, nana ano i whakahau mai ki a au kia whakapuakina e ahau ki a koutou, i tenei ra hei kingi hei rangatira taku tama, a Mohia, mo runga i a koutou.

31. Na, e aku teina, e mea ana ahau kia pena tonu ta koutou me ta koutou i mua. Kua pupuri koutou i aku whakahaunga, me nga whakahaunga ano a toku papa, a kua kake koutou. kua puritia mai hoki i te takanga ki roto ki nga ringaringa o o koutou hoa riri, waihoki ki te pupuri koutou i nga ture a taku tama, ara, nga ture a te Atua e hoatu ai ki a koutou e ia, era koutou e kake tonu i runga i te whenua, a e kore o koutou hoa riri e whai kaha ki a koutou.

32. Heoi, e toku iwi, kia tupato kei tupu nga nga-ngaretanga i roto i a koutou, a ka tuku koutou i a koutou ano hei pononga ma te wairua kino, i korerotia nei e toku matua, e Mohia.

33. No te mea, na, kua whakapuakina he whiu mo te kai tuku i a ia ano hei pononga ma taua wairua; ki te mea hoki ka tuku i a ia ano hei pononga ma tera, a ka u tonu hoki i roto i ona hara a mate noa, na, kua inumia e ia te whakawakanga mo tona wairua ake; ina hoki te utu e riro ai i a ia mo ana mahi, te whiunga mutunga-kore, kua takahia hoki e ia te ture a te Atua kua rere ke i tana i matau ai.

34. Na, taku kupu tenei ki a koutou, kahore he tangata i roto i a koutou, ko a koutou tamariki nonohi anake, kahore nei i akona ki enei mea; engari e matau ana ia ki a koutou nama mau tonu ki to koutou Matua i te rangi, kia hoatu mana a koutou rawa katoa me koutou ano, kua akona ano hoki koutou mo nga tuhituhinga kei roto nei nga poropititanga i poropititia nei e nga poropiti tapu a tae noa mai ki te takiwa i mahue ai a Hiruharama i to tatou papa, i a Rihai;

35. Mo nga mea katoa ano hoki i korerotia nei e o tatou tupuna a tae noa mai ki naiane. Na, ko a ratou korero hoki he mea whakahau mai na te Ariki ki a ratou, no reira he tika he pono anake aua mea.

36. Na, ko taku kupu ano tenei ki a koutou, e aku teina, i a koutou kua mohio kua whakaakona ano hoki ki enei mea katoa, ki te hara koutou a ka kotiti ke i nga mea kua korerotia, na, e nekeneke atu ana koutou i te Wairua o te Ariki, a ka kore ona wahi i roto i

a koutou hei tohutohu i a koutou i roto i nga huarahi whai whakaaro kia manaakitia ai koutou, kia paingia, kia tiakina.

37. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, ki te peratia e tetahi tangata, e hangai ana tana tutu ki te Atua; a na konei e tuku ana ia i a ia ano hei pononga ma te wairua kino; a ka riro hei hoa riri ki te tika katoa; no reira kahore o te Ariki wahi i roto i a ia, no te mea e kore ia e noho i roto i nga temepara noa.

38. No reira ki te kore taua tangata e ripeneta, engari ka u tonu ia he hoa riri ki te Atua a mate noa, na, ka whakaarahia tona wairua ora tonu e nga tono a te tika atua kia tino matau ia ki tona he, e mea ai ia kia nuku wehi atu i te aroaro o te Ariki, me te whakakahi ano i tona ngakau ki te he, ki te mamae ki te aue ka rite ki te ahi e kore e tineia tona mura e kake tonu ana a ake ake ake.

39. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, kahore te aroha noa e whai take ki taua tangata; no reira tona tukunga iho ko te mamae mutunga kore.

40. E koutou, e nga koroua, me koutou e nga taitamariki, me koutou ano hoki, e nga tamariki nonohi e mohio ana ki aku kupu, (kua marama hoki taku korero kia mohio ai koutou,) na, taku inoi tenei kia oho ake koutou kia mahara ki te tu whakawehi rawa o te hunga kua taka nei ki te he:

41. Na, he hiahia ano toku kia whakaaroa ano e koutou te tu koa, te tu hari o te hunga e pupuri ana i nga ture a te Atua. No te mea e koa ana ratou ki nga mea katoa, ki nga mea maori me nga mea wairua; na, ki te u ratou a tae noa ki te mutunga, ka riro ratou ki te rangi kia noho tahi ai ratou ko te Atua, he noho hari mutunga kore. Aue, kia mahara, kia mahara ki enei mea e pono ana; na te Ariki hoki na te Atua i korero.

UPOKO 3.

1. Na, e aku teina, me whakarongo ano koutou, kei a au ano hoki etahi atu hei whakapuakanga maku ki a koutou; nana, no te mea hoki kei a au etahi mea hei korerotanga maku mo nga mea e puta mai.

2. A ko nga mea ka korero nei ahau ki a koutou koia ano ta te anahera a te Atua i whakaatu mai ai ki a au. I ki mai hoki ia ki a au, E ara; a ka ara ake ahau, na, ko tona tunga ki toku aroaro.

3. Ko tana meatanga mai ki a au, E' ara, whakarongo ki nga kupu ka korero atu nei ahau ki a koe; no te mea, na, kua haere mai ahau ki te whakapuaki ki a koe i te rongo whakahari o te koa nui.

4. Kua rangona hoki e te Ariki o inoi, kua whakaro ano hoki ia ki tou tika, a tonoa ana ko au ki te whakapuaki ki a koe kia hari ai to ngakau; a mau ano e whakapuaki ki to iwi kia ki ai ano hoki ratou i te hari.

5. No te mea, na, kei te haere mai te ra, a kahore hoki i tawhiti rawa, e heke iho ai i te rangi te Ariki Kaha Rawa, te mea e kingi ana, te mea i mua, te mea e pumau tonu ana no te mau tonu ki te mau tonu i runga i te kaha ki roto ki nga tamariki a te tangata, a ka nohoia e ia he tapenakara uku, ka haereere ano hoki ia i waenganui i nga tangata, e mahi ana i nga merekara nunui e whakaora ana i nga turoro, e whakaara ana i nga tupapaku, e mea ana i nga kopa kia haere, i nga matapo kia kite, i nga turi hoki kia rongo, e whakaora ana i nga tu mate katoa;

6. A ka peia e ia nga rewera, ara, nga wairua kino e noho nei i nga ngakau o nga tamariki a te tangata.

7. Na, ka whakamatautauria ano ia, ka mamae i te mate tinana, i te mate-kai, i te mate-wai, i te nenge, ae ra, nui atu i to te tangata kaha ki te mamae ki te kore ia e mate rawa; ina hoki ka puta mai te toto i nga puare katoa o tona kiri i te nui o tona aue mo te hara me te whakarihariha o tona iwi.

8. A ka karangatia ia ko Ihu Karaiti, ko te Tama a te Atua, ko te Matua o te rangi o te whenua, ko te Kaihanga o nga mea katoa no te timatanga ra ano a ko tona whaea ka karangatia ko Meri.

9. Na, ka haere mai ia ki ana ake kia puta mai ai te whakaoranga ki nga tamariki a te tangata, i runga i te whakapono ki tona ingoa; a, ahakoa ko tenei katoa ka kiia ia he tangata, me te ki ano he rewera tona, a ka whiua ka ripekatia.

10. Na, i te toru o nga ra ka ara ake ia i te hunga mate; a ka tu ia ki te whakarite whakawa mo te ao; nana, ka meatia enei mea katoa hei putanga mai mo te whakarite whakawa tika ki nga tamariki a te tangata.

11. No te mea, na, ko ona toto ano hei whakamarie-tanga mo nga hara o te hunga i hinga i te takanga o Arama, i mate matau-kore hoki ki ta te Atua whakaaro

mo ratou, ara, mo te hunga i hara i runga i te kuare-tanga.

12. Otiia aue, aue te mate mo te tangata e tutu marire ana ki te Atua; e kore hoki te whakaoranga e puta ki nga pera, engari ma te ripeneta anake, me te whakapono ki te Ariki, ki a Ihu Karaiti.

13. Na, kua tonoa e te Ariki, e te Atua, ana propiti tapu ki roto ki nga tamariki katoa a te tangata, hei whakapuaki i enei mea ki nga hapu katoa, ki nga iwi, ki nga reo, kia murua ai te hara o te hunga katoa e whakapono ana ki a te Karaiti era e puta mai, kia hari ai ano hoki ratou ki te hari nui rawa, ae ra, me te mea kua tae noa mai ia ki waenganui i a ratou.

14. Otira i kite te Ariki te Atua i tana iwi, he iwi kaki maro; na, whakarite ture ana ia ki a ratou, ae ra, ko te ture a Mohi.

15. A he maha nga tohu, nga mea whakamiharo, nga ritenga, nga atarangi, ana i whakaatu atu ai ki a ratou mo tana taenga mai; me nga propiti tapu hoki i whai kupu ki a ratou mo tona haerenga mai; he aha-koa ra whakapakeke tonu ratou i o ratou ngakau, a kihai i mohio ki te ture a Mohi kahore kau ona kaha, engari ma te whakamarietanga anake a ona toto;

16. A me he mea hoki e taea ana e nga tamariki nonohi te hara, penei kua kore ratou e ora; heoi, ko taku kupu tenei ki a koutou, e koa ana ratou; no te mea i a ratou i taka i roto i a Arama, ara, i te tikanga maori, waihoki ko nga toto o te Karaiti hei whakamarietanga mo o ratou he.

17. Na, taku kupu ano tenei ki a koutou, kahore he ingoa ke atu e homai, kahore hoki he huarahi ke atu, kahore hoki he putake ke atu, e puta mai ai te whakaoranga ki nga tamariki a te tangata i roto anake hoki i te ingoa o te Karaiti, o te Ariki Kaha Rawa.

18. Nana, kei a ia hoki te whakaritenga whakawa, ko tana whakatau he tika; na, e kore te kohungahunga e mate nei i tona kohungahungatanga e ngaro; ko nga pakeke ia, e inu ana ratou i te whakawakanga mo o ratou wairua, ki te kore ratou e whakaiti i a ratou ano a ka penei me nga tamariki nonohi, me te whakapono ano hoki ki te whakaoranga ma roto i te toto whakamarie o te Karaiti, o te Ariki Kaha Rawa, i mua, inaianei, i nga ra ano hoki e takoto ake nei:

19. No te mea he hoa riri te tangata maori ki te Atua, kua penei hoki no te takanga mai ra ano o

Arama. a ka penei tonu, a ake ake ake; otiia ki te tuku ia i a ia ki nga whakawainga a te Wairua Ora. a ka unuhia te tangata maori, ka riro hoki hei tangata tapu. he mea na te whakamarietanga a te Kariati a te Ariki. ka penei ano me te tamaiti ka ngohengohe. ka mahaki. ka ngakau iti, ka manawanui, ki tonu i te aroha. whakaae ana kia ngohengohe ki nga mea katoa e pai ai te Ariki hei hoatutanga mana ki runga ki a ia. penei me te tamaiti e ngohengohe ana ki tona matua.

20. A tenei ano taku e mea atu nei ki a koutou, ka puta mai te wa e horapa haere ai te matauranga ki tetahi Kai-whakaora puta noa i nga iwi katoa, i nga hapu, i nga reo, i nga huihuinga tangata.

21. Na, ka tae mai taua wa e kore tetahi e kitea harakoretia i te aroaro o te Atua, haunga nga tamariki nonohi. ki te kore ratou e ripeneta e whakapono hoki ki te ingoa o te Ariki o te Atua Kaha Rawa;

22. A i tenei wa tonu, kia akona e koe to iwi ki nga mea i whakahau na te Ariki te Atua ki a koe, no reira e kore ratou e kitea hara-koretia i te aroaro o te Atua, ki te ritenga anake o nga kupu kua korero na ahau ki a koe.

23. Na, kua korero tenei ahau i nga kupu i whakahau mai nei te Ariki te Atua ki a au.

24. Na, ko te kupu tenei a te Ariki: Ka waiho ratou hei kai whakaatu marama i te he o tenei iwi, a te ra whakawa; no reira ka whakawakia ratou, ia tangata, ia tangata, kia rite ki ana mahi, ahakoa pai, ahakoa kino;

25. A ki te kino nga mahi, na, ka tukua ratou kia titiro wehi ki o ratou hara me o ratou whakarihariha, a meinga ana ratou kia memenge atu i te aroaro o te Ariki ki roto ki tetahi nohoanga pouri, whakamamae mutunga kore, a kore ake ratou e hoki i reira; no reira kua inumia e ratou te whakawakanga mo o ratou ake wairua.

26. Na, kua inumia e ratou i roto i te kapa o te riri a te Atua, ko te mea hoki ia kahore he kaha o te tika ki te kaiponu ki a ratou, me tona kore e kaha ki te kaiponu i te takanga o Arama, mona i kai i te hua kua oti te rahui; na, kua kore ake o te aroha noa whai take ki a ratou a ake ake ake.

27. Na, ko to ratou whakamamaetanga, me he roto ahi whanariki. ona mura e kore e tineia, ona paowa

hoki e kake tonu ake ana ake ake ake. Ko te mea hoki ia i whakahau mai nei te Ariki ki a au. Amine.

UPOKO 4.

1. Nawai a, ka mutu i a kingi Peniamine te korero nga kupu i homai e te anahera a te Ariki ki a ia ka tirotiro ona kanohi ki te whakaminenga, na, kua tapapa iho ratou ki te whenua, no te mea kua tau te wehi o te Atua ki runga ki a ratou;

2. A kua kite ratou i a ratou ano i to te kikokiko tino ahua, he iti rawa i te puehu o te oneone. A kotahi ano to ratou reo nui ki te karanga, ka mea, Aue, kia aroha mai, me te whakapiri mai i te toto whakamarie o te Karaiti kia whakarerea ai o matou hara, kia whakamakia ai ano hoki o matou ngakau; no te mea ki te whakapono matou ki a Ihu Karaiti, ki te Tama a te Atua, nana nei i hanga te rangi me te whenua, me nga mea katoa; ko ia ano ka heke iho ki roto ki nga tamariki a te tangata.

3. Nawai a, i muri i ta ratou korerotanga i enei kupu ka tau te Wairua o te Ariki ki a ratou, a ki tonu ratou i te hari, kua murua hoki o ratou he, a kua marie o ratou hinengaro, i ta ratou whakapono nui ki a Ihu Karaiti ko ia nei e haere mai ana, ki te ritenga o nga kupu i korero ai a kingi Peniamine ki a ratou.

4. Na, ka puaki ano te mangai o kingi Peniamine ka anga, ka korero ki a ratou, ka mea: E aku hoa me aku teina, e aku whanaunga me taku iwi, e mea ana ahau kia whakarongo ano koutou, kia rongo ai koutou, kia mohio ai ki te toenga o aku kupu e korero ai ahau ki a koutou;

5. No te mea hoki ki te mea na te matau ki te painga o te Atua i whakaoho koutou, i tenei taima kia mohio ki a koutou, he kahore noa iho, he tikanga kore, he tikanga taka;

6. Taku kupu tenei ki a koutou ki te mea kua tae koutou ki te matauranga ki te painga o te Atua, ki tona kaha kahore ona rite, ki tona whakaaro mohio, ki tona manawanui, ki tona atahanga. ki nga tamariki a te tangata. ki te whakamarietanga hoki i whakaritea no te orokohanganga mai ra ano o te ao kia puta ake i reira te whakaoranga ki te tangata e whakawhirinaki ana ki te Atua, e uaua ana ki te pupuri i ana ture a e u ana ano hoki ki te whakapono a tae

noa ki te mutunga o tona ora; taku e ki nei ko te ora o te tinana maori;

7. Na, taku kupu ki askoutou, ko te tangata tenei e whiwhi ki te oranga ma te whakamarietanga i whakaritea ai no te orokohanganga ra ano o te ao mo nga tangata katoa, i ora no te takanga mai ra ano o Arama. mo nga tangata hoki e ora ana inaianei me nga tangata ano hoki meake whanau mai, a ka penei tae noa ki te mutunga o te ao;

8. Na, ma konei tonu e puta mai ai te whakaoranga. A kahore hoki he whakaoranga ke atu ko tenei anake i korerotia nei; kahore hoki he huarahi ke atu e ora ai te tangata, ko tenei anake kua korero nei ahau ki a koutou.

9. Na, me whakapono ki te Atua; me whakapono ko ia ano tenei ko te Atua, a nana i hanga nga mea katoa, i te rangi, i te whenua; me whakapono kei a ia te matauranga katoa, te mana katoa i te rangi i te whenua; me whakapono ano kahore e rite te mohio o te tangata ki to te Atua mohio ki nga mea katoa.

10. A tenei ano: me whakapono, me ripeneta ra koutou ki o koutou hara, me whakarere ano hoki, a ka whakaiti i a koutou i te aroaro o te Atua; ka inoi i runga i te ngakau pono kia murua e ia; na, ki te whakapono koutou ki enei mea katoa tena ra, mahia.

11. Na, ko taku kupu ano ki a koutou pena ano me taku i ki ra i mua, ara, kua tae koutou ki te matauranga ki te kororia o te Atua, ara, ki te mea kua kite koutou i tona painga, kua rongo hoki i tona aroha, kua murua o koutou hara, koia e mea nei i tenei hari nui whakaharahara i roto i o koutou wairua, waihoki e mea ana ahau kia mahara koutou, kia mau tonu hoki te mahara ki te nui o te Atua, ki o koutou korenga ake hoki, ki tona painga, ki tona manawanui ki a koutou, ki nga mea e kore e tikangatia, kia whakaiti ano hoki i a koutou ki te tino itinga rawatanga o te ngakau, kia karanga ano ki te ingoa o te Ariki, i tenei ra, i tenei ra, kia pumau tonu ki te whakapono ki taua mea e puta mai ai, koia i korerotia ra e te mangai o te anahera;

12. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, ki te penei ta koutou meatanga ka hari tonu koutou, ka ki ano hoki i te aroha o te Atua, ka mana tonu te murunga o o koutou hara; a ka tupu o koutou matauranga ki te

kororia o to koutou Kai-hanga, ara, ki te matuaranga ki te tika me te pono.

13. A ka kore o koutou hiahia ki te tukino tetahi ki tetahi, engari kia noho i runga i te rangimarie kia hoatu hoki ki tena tangata, ki tena tangata tana.

14. A e kore koutou e tuku i a koutou tamariki kia haere mate kai kia haere tahanga ranei; e kore ano hoki koutou e tuku kia takahi ratou i nga ture a te Atua, kia kakari, kia kowhetewhete tetahi ki tetahi, kia ngohengohe ki te rewera koia te rangatira o te hara, ara, ko taua wairua kino i korerotia e o tatou tupuna: ko ia hoki te hoa riri ki te tika katoa;

15. Engari ka whakaako koutou i a ratou kia haere i nga huarahi o te pono, o te whai whakaaro; ka whakaako ano koutou i a ratou kia aroha tetahi ki tetahi; kia mahi hoki tetahi ki tetahi;

16. A ko koutou ano ka atawhai i te hunga e hapa ana i ta koutou atawhainga; ka hoatu ano hoki e koutou tetahi wahi o a koutou rawa ma te mea e hapa ana; e kore hoki koutou e tuku kia inoi noa te tangata rawa-kore ki a koutou a ka pana i a ia ki waho kia mate.

17. Na, tera pea koutou e ki, na te tangata tonu tona hauarea, no reira ka kaiponuhia e ahau toku ringa, a e kore au e hoatu i taku kai mana, e wehea atu ranei mana tetahi wahi o aku rawa kei mate ia, no te mea he tika ona whiunga.

18. Otiia ko taku kupu tenei ki a koe, E te tangata, ki te mea he mahi pera ta tetahi, na, he take nui kei a ia mo te ripeneta; a ki te kore hoki e ripenetatia taua meatanga ana, na, ka ngaro ia mo ake tonu atu, a e kore hoki ia e whai take ki te kingitanga o te Atua.

19. Ta te mea, na, he teka ianei he tangata rawa-kore tatou katoa? He teka ianei kei te whakawhirinaki atu tatou katoa ki te Mea kotahi ra ano, ara, ki te Atua, mo nga mea katoa i whiwhi nei tatou; ara, mo te kai, mo te kakahu, mo te koura, mo te hiriwa, mo a tatou taonga katoa hoki o ia ahua, o ia ahua?

20. A no niaanei tonu hoki koutou i karanga ai ki tona ingoa, i tohetohe ai, kia murua o koutou hara. Na, i tukua ianei koutou e ia kia inoi noa? Kahore; engari i ringihia iho e ia tona Wairua ki a koutou, a meinga ana kia ki o koutou ngakau i te hari, me o koutou mangai kia kopania a kihai i kuihi te waha i te nui o te koa.

21. Na, ki te mea ko te Atua, ko to koutou Kai-hanga, ko te mea e whakawhirinaki nei koutou mo to koutou oranga, mo nga mea katoa hoki i a koutou, na, me koutou ano hoki, ka homai e ia nga mea tika katoa e inoi ai koutou i runga i te ngakau whakaponu, e whakaponu ana era e riro i a koutou, He aha koia ra te hoatu ai e koutou a koutou taonga etahi ki etahi ?

22. A ki te mea ka whakawa koutou i te tangata e inoi ana ki a koutou ki o koutou taonga kei mate ia, a ka whakahe i a ia. tera noa ake te tika o te whakahenga e whakahengia ai koutou mo koutou i kaiponu i o koutou rawa, ehara nei hoki i a koutou engari na te Atua, no te mea nana to koutou oranga; ahakoa ra kahore koe e inoi mea, e ripeneta ranei ki tenei mea-tanga kua meatia e koe.

23. Taku kupu tenei ki a koutou. Aue te mate mo taua tangata, ka ngaro ngatahi hoki raua ko ana rawa; na, e whakapuaki ana ahau i enei mea ki te hunga whai taonga i nga mea o te ao nei.

24. Na, taku ki tenei ki te hunga rawa kore, e mea nei kahore i ranea a ratou taonga mo tenei ra, mo tenei ra ara, te hunga e whakakahore ana ki te mea e tono ana, no te mea kaore a ratou taonga. Pai ake ki a au nei kia ki koutou i roto i o koutou ngakau. kahore e hoatu e au, engari me i whai mea ahau kua hoatu.

25. Na, ki te mea ka puta ake tenei ki i roto i o koutou ngakau, kua he-kore koutou, ki te kore kua whakahengia koutou, a he tika ano to koutou whakahenga; no te mea e apo ana koutou ki taua mea kahore nei i riro noa i a koutou.

26. Na, mo te whakaaro ki enei mea kua korero atu nei ahau ki a koutou; ara, kia mana tonu ai te muringa o o koutou hara, i tenei ra, i tenei ra, kia haere hara-kore ai koutou i te aroaro o te Atua, e mea ana ahau kia hoatu mea koutou ma te hunga rawa-kore, ia tangata, ia tangata kia rite ki ana taputapu hei whangai i te hunga mate-kai, hei whakakakahu i te hunga tahanga, hei torotoro i nga turoro, hei whakawhiwhi i a ratou, i te wairua me te tinana, e rite ana ki te mea e hapa ratou.

27. Me titiro kia mahia enei mea katoa i runga i te whai whakaaro i te tika; no te mea kahore e tika kia tere rawa i to te tangata kaha tana omanga. Engari tenei ano: he mea tika kia uaua tonu ia, kia whiwhi

ai ia ki te utu whakahonore; no reira me mahi nga mea katoa i runga i te mea tika.

28. A e mea ana ahau kia mahara koutou ki tenei; ki te tango mea tarewa tetahi i roto i a koutou, me whakahoki taua mea i tangohia e ia, kia rite ki tana i whakarite ai, ki te kore kua hara koe a tera pea koe ka mea i tou hoa tata kia hara hoki.

29. Heoi e kore e ahei i a au te korero i nga mea katoa e hara ai koutou; he maha ke hoki nga huarahi, me nga mea, ae ra, e kore e taea e au te tatau i te maha hoki.

30. Engari e taea noatia ana tenei e au te korero ki a koutou, ki te kore koutou e hopohopo ki a koutou ano, ki o koutou whakaaro, ki a koutou kupu, ki a koutou mahi, me te whakaaro ano hoki ki nga whaka-haunga a te Atua, ka hono tonu hoki te whakapono ki nga mea kua rangona e koutou mo te taenga mai o to tatou Ariki, a mate noa koutou, era koutou e ngaro. Kati, e te tangata, kia mahara, kauaka e ngaro.

UPOKO 5.

1. Nawai a, ka oti i a kingi Peniamine te korero ki tana iwi, ka tono tangata ia ki waenganui i a ratou i runga i te hiahia kia rongo ki a ratou, kei te whakapono ranei ki nga kupu kua korerotia atu e ia ki a ratou?

2. Na, kotahi tonu to ratou reo ki te karanga, ka mea, Ae, kei te whakapono matou ki nga kupu katoa kua korerotia nei e koe ki a matou; me te mohio ano hoki matou e tika ana e pono ana i runga i te Wairua o te Ariki Kaha Rawa, nana i whakarere ke matou, ara, o matou ngakau, no ka kore o matou hiahia ki te mahi kino, engari ki te mahi tonu i te pai.

3. A ko matou ano hoki i runga i te pai o te Atua e kore nei e taea te whakaaro me nga whakakitenga a tona Wairua, kua kite nui i aua mea e puta mai ana; a e ahei ana ano i a matou te poropiti mo nga mea katoa me he mea he take ano mo te pera.

4. Na to matou whakapono hoki i whakapono ai matou ki nga mea kua korerotia mai nei e to matou kingi i taea ai e matou tenei matauranga nui e hari nei matou i tenei hari nui whakaharahara;

5. A e pai ana hoki matou kia uru ki roto ki tetahi kawenata ki to matou Atua ki te mea i tana e pai ai,

ki te ngohengohe ano hoki ki ana whakahaunga i nga mea katoa e whakahau ai ia ki a matou, mo te toenga atu o o matou ra, kia kore ai matou e kukume ki runga ki a matou i tetahi whakamamae mutunga kore me te mea i korerotia e te anahera, kia kore ai hoki matou e inu i roto i te kapa o te riri a te Atua.

6. Na, ko nga kupu enei i hiahiatia e kingi Peniamine ki a ratou; no reira ka ki atu ia ki a ratou, Na, kua whakapuakina e koutou nga kupu i hiahia ai ahau; a ko te kawenata i kawenata na koutou, he tika ano ia.

7. A ka karangatia koutou he tamariki ma te Karaiti, he tamariki he tamahine mana, he mea na te kawenata i kawenata na koutou; ta te mea no naianei koutou i whakatupuria wairuatia ai e ia; ina hoki kei te ki koutou, kua whakarerea ketia o koutou ngakau, he mea na te whakapono ki tona ingoa; na, kua whanau koutou i a ia, a kua riro hei tamariki, hei tamahine mana.

8. A i raro i tenei upoko he tangata rangatira koutou, a kahore hoki he upoko ke atu e meinga ai koutou he tangata rangatira. Kahore hoki he ingoa ke atu kua homai e puta mai ai te whakaoranga; no reira, e mea ana ahau kia tango ki runga ki a koutou i te ingoa o te Karaiti, a, koutou katoa kua kawenata na ki te Atua kia ngoengohe, a te mutunga ra ano o o koutou ora.

9. A tenei ake ki te peneitia e tetahi, ka kitea ia i te ringa matau o te Atua; no te mea ka mohio ia ki te ingoa e karangatia ai ia; ka karangatia ano hoki ia ki te ingoa o te Karaiti.

10. A tenei ake ko te tangata e kore e tango ki runga ki a ia i te ingoa o te Karaiti, na, ka karangatia ia ki tetahi ingoa ke atu; a ka kitea hoki ia i te ringa mau i o te Atua.

11. Na, e mea ana ahau kia mahara ano koutou, ko te ingoa tenei i ki ai ahau maku e hoatu mo koutou, ko ia e kore rawa e murua, ki te kore koutou e he; no reira, kia tupato kei he koutou kei murua te ingoa i roto i o koutou ngakau.

12. Taku e mea atu nei ki a koutou, E mea ana ahau kia mahara koutou kia mau tonu te tuhituhinga o te ingoa i roto i o koutou ngakau, kia kore ai koutou e kitea i te ringa mau i o te Atua, engari kia rongo ai koutou, kia mohio ai ano hoki ki te reo e karangatia ai

koutou, me taua ingoa ano e karanga ai ia i a koutou;

13. Me pehea hoki e mohio ai te tangata ki te rangatira kihai nei ia i mahi noa ki a ia, a he tangata ke hoki tera ki a ia, he matara noa atu ia i nga mahara me nga whakaaro o tona ngakau?

14. Na, tenei ano: Ka tango ianei te tangata i te kaihe o tona hoa tata, a ka whangai tonu i a ia? Na, taku tenei ki a koutou, Kahore; e kore ia e tuku kia kaikai noa tera i roto i ana kahui, engari ka aia atu, a ka maka ki waho. Na, taku kupu tenei ki a koutou, ka peratia i roto i a koutou, ki te mea kahore koutou e mohio ki te ingoa e karangatia ai koutou.

15. No reira, e mea ana ahau kia u koutou kei taea te whakakorikori, kia hira tonu a koutou mahi pai i nga wa katoa, kia hirita ai koutou e te Karaiti, e te Ariki, e te Atua Kaha Rawa, kia kawea ai koutou ki te rangi, kia whiwhi ai koutou ki te whakaoranga mutunga-kore, ki te oranga tonutanga hoki, i runga i te whai whakaaro, i te kaha, i te tika, i te mahi tohu o te mea nana nga mea katoa i hanga, i te rangi me te whenua, ko ia nei hoki te Atua i runga i te katoa. Amine.

UPOKO 6.

1. Ano ka oti i a kingi Peniamine, tana korero ki te iwi, ka mahara ia, e tika ana me tuhituhi e ia nga ingoa o te hunga katoa i uru ki roto ki te kawenata ki te Atua, ki te pupuri i ana ture.

2. A, kahore tahi he wairua ko nga tamariki nonohi anake, kihai i uru ki roto ki te kawenata, me te tango ki runga ki a ratou i te ingoa o te Karaiti.

3. A tenei ano: Ka oti i a kingi Peniamine enei mea katoa, me te whakatapu i tana tama, i a Mohia, hei kai-whakahaere, hei kingi, mo tona iwi, me te korero i nga mea katoa o te kingitanga ki a ia, me te whakatu ano hoki i etahi hei tohunga, kia whakaako i te iwi kia rongo ai ratou, kia mohio ai ki nga ture a te Atua, kia whakaoho hoki i a ratou kia mahara ki te oati i oati ai ratou, na, tukua ana e ia te whakamine-nga, a hoki ana ratou, ia tangata, ia tangata e rite ana ki o ratou hapu, ki o ratou whare ake.

4. A ka timata a Mohia te kingi i muri i tona papa. I timata ia te kingi i te toru tekau o nga tau o tona oranga, huihui katoa te roa tata tonu ki nga tau e wha

rau e whitu tekau ma ono i muri i te mahuetanga atu a Hiruharama i a Rihai.

5. A e toru nga tau e ora ana a kingi Peniamine a ka mate ia.

6. Na, ka haere a kingi Mohia i nga huarahi o te Ariki, ka whakaaro hoki ia ki ana whakariteritenga, me ana tikanga, me te pupuri hoki i ana whakahau-nga i nga mea katoa i whakahau ai ia ki a ia.

7. A ka mea a kingi Mohia i tona iwi he iwi ngaki whenua. Me ia ano i ngaki whenua kei taimaha ia ki tona iwi, engari kia rite tana ki ta tona papa i nga mea katoa. A kahore he ngangaretanga i roto i tona iwi a taka noa nga tau e toru.

UPOKO 7.

1. A muri iho i te maunga rongo a kingi Mohia i nga tau e toru ka hiahia ia kia mohio ki te iwi ra i haere ake ki te noho i te whenua o Rihai-Niwhai, ara, te pa, Rihai-Niwhai; no te mea kahore tahi he kupu i rongo ai tona iwi ki a ratou, no te wa ra ano i mahue ai i a ratou te whenua o Harahemera; a, hoha noa iho ia i a ratou tohetohenga.

2. Nawai a, ka tukun e kingi Mohia kia kotahi tekau ma ono o o ratou tangata kaha e haere ki runga ki te whenua o Rihai-Niwhai, ki te uiui atu ki o ratou tuakana.

3. Na, ao ake te ra ka whakatika atu ratou, ka haere, i a ratou ano hoki tetahi tangata ko Amona, a he tangata kaha ia, he tangata marohirohi, he uri hoki no Harahemera; ko ia ano to ratou kai whakahaere.

4. Na, kihai ratou i mohio ki te ritenga atu hei haerenga ma ratou i roto i te koraha, e tae atu ai ki te whenua o Rihai-Niwhai, no reira i maha ai o ratou ra i atiutiu ai ratou i roto i te koraha, ara, e wha tekau nga ra i atiutiu ai ratou.

5. Ano ka atiutiu ratou e wha tekau nga ra, ka tae ratou ki tetahi puke, i te taha ki te nota o te whenua o Hiroma, a ka whakaturia o ratou teneti ki reira.

6. Na, ka mauria e Amona tokotoru o ona teina, ko o ratou ingoa nei ko Amareki, ko Herema, ko Hema a ka heke iho ratou ki te whenua o Niwhai;

7. Nana, ka tutaki ratou ki te kingi o te iwi ra, ko ia hoki i te whenua o Niwhai, me te whenua o Hiroma;

ka karapotitia ratou e nga kai tiaki o te kingi, hopukia ana, hereherea ana, tukua ana ki te whare herehere.

8. Nawai a, ka rua o ratou ra e noho ana i roto i te whare herehere, ka kawea ano ratou ki te aroaro o te kingi, ka wetekia hoki o ratou here; a tu ano ratou i te aroaro o te kingi, ka tukua, ara, ka kiia kia whakahoki kupu ki nga patai e patai ai ia ki a ratou.

9. Tana kiana atu ki a ratou, Nana, ko Rimihi ahau, ko te tama a Noa, ko ia te tama a Hinihi, ko ia i haere mai i te whenua o Harahemera ki te noho i tenei whenua, koia nei hoki te whenua o o ratou tupuna, i meinga ano ia hei kingi e te reo o te iwi.

10. Na, taku e hiahia nei kia mohio ki te take i maia ai koutou ki te whakatata mai ki nga taiepa o te pa nei, i a matou ko aku kai tiaki i waho o te kuwaha?

11. Ko te take tenei i tukua ai koutou e ahau kia tohungia, ara, kia uiui atu ai ahau ki a koutou ki tenei, me i kore i penei, kua mea ahau kia whakamatea koutou e aku kai tiaki. Na, ka tukua koutou kia korero mai.

12. Na, i te kitenga o Amona e tukua ana ia kia korero, ka haere atu ia, ka tuohu ki te aroaro o te kingi; a tana aranga ake ano, ka mea ia, E te kingi, he nui rawa taku whakawhetai atu i te aroaro o te Atua aia-nei, moku e ora nei, moku hoki e tukua ana kia whai kupu; na, ka tohe ahau kia maia taku korero hoki;

13. Tuturu tonu hoki taku whakaaro, me he mea i mohio koutou ki a au penei kua kore koe i tuku kia herea ahau ki enei mekameka. Ina hoki, ko Amona ahau, he uri ano no Harahemera, kua haere mai hoki ahau i te whenua o Harahemera, ki te uiui ki o matou tuakana, i arahina mai ai e Hinihi i roto i taua whenua.

14. Na, i te rongonga o Rimihi i nga kupu a Amona, ka nui rawa atu te koa o tona ngakau, a ka mea ia, Katahi ahau ka tino mohio ki oku teina i te whenua o Harahemera kei te ora tonu ratou. Na, ka hari tenei ahau; hei apopo hoki ka mea ahau kia hari ano hoki toku iwi.

15. Ta te mea, kei te noho herehere matou ki nga Ramana, a e takohatia ana hoki matou ki tetahi takoha taimaha ki te pikau. Ko tenei, ka whakaorangia matou e o matou teina i to matou hereherenga, ara, i nga ringaringa o nga Ramana, a hei pononga matou ma ratou; he pai ke atu hoki hei pononga matou ma

nga Niwhai i te hoatu takoha ki te kingi o nga Ramana.

16. Na, ka whakahaua e kingi Rimihī ona kai tiaki kia kauaka ratou e herehere ano i a Amona i ona teina ranei, heoi, mea ana ia kia haere ratou ki te puke ki te nota o Hiroma, ki te kawē atu i o ratou teina ki te pa ra, kia kai ai ratou, kia inu ai, kia okioki ai ano hoki i te nenge o ta ratou haerenga; he maha hoki nga mea i mamae ai ratou; i mamae hoki ratou i te matekai, i te mate-wai, i te nenge.

17. Na, ao ake te ra, ka tuku kupu a kingi Rimihī ki roto ki tona iwi katoa, kia huihui ai ratou ki te temepara ki te whakarongo ki nga kupu e korero ai ia ki a ratou.

18. Nawai a, ka oti ratou te huihui mai, ka penei tana korero ki a ratou, ka mea, E koutou, e toku iwi, kia ara ake o koutou matenga, kia marie ano o koutou ngakau; ta te mea, na, kua tata, ara, kahore i tawhiti te wa e mutu ai to tatou noho i raro i o tatou hoa riri, he ahakoa i maha o tatou okenga, i oke noa ai tatou; otiā e tumunako ana ahau, kei te toe mai te tino oke-nga e whakamarie ai tatou.

19. Na, kia ara ake o koutou matenga, kia hari hoki, me te okioki ki runga ki te Atua, ki taua Atua, ko ia te Atua o Aperahama, o Ihaka, o Hakopa; ki taua Atua ano nana i kawē nga tamariki o Iharaira ki waho o te whenua o Ihipa, me te mea ano i a ratou kia haere ra te Moana Whero i runga i te whenua maroke, nana ano i whangai te mana ma ratou, kia kore ai ratou e mate i te koraha; a tera atu ano tona tini o nga mea i meatia e ia ma ratou.

20. Na, tenei ano: Na taua Atua ano i kawē mai o tatou tupuna ki waho o te whenua o Hiruharama, a nana ano i tiaki, i atawhai tona iwi tae noa ki naianei. Nana, he mea ia na o tatou kino me o tatou whakarihariha i riro herehere ai tatou.

21. Na, he kai whakaatu koutou katoa aianei mo tenei, ara, mo Hinihi i meinga ai hei kingi mo tenei iwi, he nui hoki no tona hiahia ki te noho i te whenua o ona tupuna koia i mamingatia ai ia e nga mahi tini-hanga me nga mahi whakawai a kingi Ramana, nana i whakarite he kupu ki a kingi Hinihi, hei tukunga mai ki ona ringaringa i te tikanga mo etahi wahi o te whenua, ara, mo te pa o Rihai-Niwhai, me te pa o Hiroma; me te whenua e patata ana;

22. A i meatia hoki enei katoa e ia i runga i te wha-

kaaro kotahi hei whakarau iho, ara, hei whakamahi i tenei iwi. A ko tatou aianei kei te hoatu takoha ki te kingi o nga Ramana, ara, te hawhe o to tatou kaanga, o to tatou pare, o a tatou kereene katoa ano hoki o ia tu, o ia tu, me te hawhe ano o nga hua o o tatou kahui katoa; ae ra, ko te hawhe tonu o nga mea katoa kei a tatou, me o tatou mea ake, e tonoa mai nei e te kingi o nga Ramana, ki te kahore, ka patua tatou.

23. Na, he teka ianei he mea taimaha tenei hei pikau? A he teka ianei he mea rahi tenei to tatou nei whakamamaetanga? Nana, ano te tikanga nui kia tangi tatou.

24. Koia ahau ka mea atu nei ki a koutou, he take nui kei a tatou hei tangi ma tatou; no te mea, ano te tini o o tatou tuakana kua whakamatea nei, ko o ratou toto hoki kua heke noa, he mea hoki na te hara i peratia ai.

25. Me i kore hoki tenei iwi i taka atu ki te he, penei kua kore te Ariki i tuku kia pa tenei kino nui ki runga ki a ratou. Otira kihai ratou i pai ki te whakarongo ki ana kupu; engari i ara nga ngangaretanga i roto i a ratou, a whakaheke toto ana ratou i roto i a ratou.

26. A, ko tetahi propiti a te Ariki i whakamatea e ratou; ae ra, he tangata whiriwhiri ia na te Atua, he mea nana i korero ki a ratou o ratou kino me o ratou whakarihariha, i propiti mo nga mea maha e puta mai, ae ra, mo te haerenga mai o te Karaiti.

27. A no tona kianga mai ki a ratou, Ko te Karaiti te Atua, te Matua o nga mea katoa, me te ki ano ka whakatangata ia, a ko tona whakatangatanga ka rite ki to te tangata hanganga i te timatanga; ara, i ki mai ia i hanga te tangata kia rite ki to te Atua ahua, a ko te Atua ka heke iho ki roto ki nga tamariki a te tangata, ka tango ki runga ki a ia i te kikokiko i te toto, me te haereere i runga i te mata o te whenua;

28. A, no tana korerotanga i tenei i whakamatea ai ia e ratou, a he maha hoki nga mea ke atu i meatia ai e ratou, nana i kukume te riri a te Atua ki runga ki a ratou. No reira, ko wai e miharo ki to ratou pononogatanga, ki to ratou patunga hoki ki te tino whakamamaetanga?

29. Ina hoki, kua mea te Ariki, E kore ahau e atahai i taku iwi i te ra o to ratou haranga: engari ka taiepatia e ahau o ratou huarahi, kia kore ai ratou e

kake; a ko a ratou meatanga hoki ka meinga hei tukitanga waewae ki mua i a ratou.

30. A tenei ano, e ki ana ia, Ki te mea ka ruia e taku iwi te poke, ta ratou e kokoti ai ko to reira papapa i roto i te awhiowhio; a ko tona tukunga iho he mea whakamate.

31. A tenei ano, e ki ana ia, Ki te mea ka ruia e toku iwi te poke, ta ratou e kokoti ai he marangai, ma reira hoki e puta wawe mai ai te whakangaromanga.

32. Na, kua mana te kupu a te Ariki; a ko koutou e patua ana e whakamamaetia ana.

33. Heoi ki te mea ka pai koutou ki te tahuri ki te Ariki i runga i te u o te ngakau, me te whakawhirinaki atu ki a ia, me te ngohengohe ki a ia i runga i te tino whakaaro pumau; na, me he mea ka rite i a koutou tenei ka whakaputaina koutou i roto i te ponongatanga ki te ritenga o tana e pai ai, me tana e ahua-reka ai.

UPOKO 8.

1. Nawai a, i muri i te whakamutunga a kingi Rimihi i tana korero ki tona iwi, he maha hoki nga mea i korero ai ia ki a ratou, a he torutoru nei anake aku i tuhituhi ai ki tenei pukapuka, ka korero ia i nga mea katoa ki ona teina mo o ratou teina i runga nei i te whenua o Harahemera;

2. A ka mea ia i a Amona kia tu ake i te aroaro o te whakaminenga, me te whakahua ano ki a ratou i nga mea katoa i pa ki o ratou teina no te takiwa ra ano i haere ai a Hinihi ki waho o te whenua, tae noa ki tona ake takiwa, i haere mai ai ia ki waho o taua wheuna.

3. A ka whakahua ano ia i nga kupu whakamutunga i whakaako ai a kingi Peniamine ki a ratou, me te whakaatu atu ano hoki i aua kupu ki te iwi o kingi Rimihi kia mohio ai ratou ki nga kupu katoa i korero ai ia.

4. Nawai a, ka mutu i a ia tenei katoa muri iho ka tukua e kingi Rimihi te whakaminenga, ka mea ano kia hoki ratou, tena tangata ki tona whare, tena tangata ki tona whare.

5. A ka mea ano ia kia tikina atu ki te aroaro o Amona nga papa i runga nei te tuhituhinga o tona iwi, no te wa ra ano i mahue ai i a ratou te whenua o Harahemera, hei korerotanga mana.

6. Na, poto kau i a Amona nga tuhituhinga te korero, ka uiui te kingi ki a ia ki tona kaha hei whakamaori i nga reo; a ka whakahoki a Amona ki a ia kahore e taea e ia.

7. Katahi te kingi ka ki atu ki a ia, He pouri noku mo te mamae o toku iwi, i mea ai ahau kia haere nga tangata e wha tekau ma toru o toku iwi ki te koraha rapu ai i te whenua o Harahemera kia inoi atu ai matou ki o matou teina kia whakaora i a matou i te mahi pononga;

8. A ngaro ana ratou i roto i te koraha mo nga ra maha, ahakoa ra i uaua tonu ratou, a kihai ratou i kite i te whenua o Harahemera, heoi hoki mai ana ratou ki tenei whenua, kua haere ratou i tetahi whenua i roto i nga wai maha; kua kite i tetahi whenua e kapi ana i nga wheua o nga tangata, o nga kararehe, o nga aha, me nga whare pakaru o ia ahua, o ia ahua; he kitenga hoki no ratou i tetahi whenua i nohoia ai e tetahi iwi, to ratou rite kei nga mano tini o Iharaira te nui.

9. Na, i mauria mai e ratou nga papa e rua tekau ma wha e kapi tonu ana i nga tuhituhinga hei whakaatu mo te pono o nga mea kua korero nei ratou, a ko aua papa he koura para-kore.

10. Nana, i mauria mai ano e ratou nga pukupuku nunui, he mea parahi, he mea kapa, a e takoto pai tonu ana aua mea.

11. A tenei ano, i mauria mai e ratou nga hoari ko o ratou puritanga kua ngaro, o ratou mata kua waikuratia; a kahore he tangata i runga i te whenua e ahei te whakamaori i te korero, ara, i te tuhituhinga i runga nei i nga papa. Koia ahau i ki atu nei ki a koe, E ahei ana ranei i a koe te whakamaori?

12. Na, ka ui ano ahau ki a koe, E mohio ana koia koe ki tetahi tangata e ahei ana te whakamaori? no te mea e hiahia ana ahau kia whakamoaritia enei tuhituhinga ki roto ki to tatou nei reo; no te mea ma reira pea tatou e whiwhi ai ki te matauranga ki tetahi morehu o te iwi i whakangaromia ai nei, no reira nei enei tuhituhinga; ara, era pea e homai ki a tatou te mohio ki tenei iwi pu i whakangaromia ra; a e hiahia ana ahau kia mohio ki te take i whakangaromia ai ratou.

13. Na, ka mea atu a Amona ki a ia, E mohio ana ahau, e te kingi ki tetahi tangata e ahei ana te whakamaori i nga tuhituhinga; kei a ia hoki he mea hei

tirohanga mana, a ka whakamaori i nga tuhituhinga katoa onamata; a, he homaitanga tera na te Atua. Ko aua mea ra e karangatia he kai whakamaori, a e kore e ahei i tetahi tangata te titiro ki roto ki aua mea, ki te kore ia e kiia kia pera, kei titiro hoki ia ki te mea kahore nei e tika hei tirohanga mana, a ka mate ia. A ko te tangata e whakahaua ana kia titiro ki roto ki aua mea, e karangatia ana ia he matakite.

14. Nana, ko te kingi o te iwi i te whenua o Harahe-mera te tangata kua whakahaua nei hei mahi i enei mea, te tangata kei a ia nei hoki tenei homaitanga pai i te Atua.

15. A i mea ano te kingi ra kei runga ake te matakite i te poropiti.

16. Na, ka mea a Amona, he kai whakakite he poropiti ano hoki te matakite; a e kore hoki e taea e te tangata te homaitanga rahi ake i tenei ki te kore i a ia te kaha o te Atua, koia nei e kore e taea e tetahi tangata; ahakoa ra e hoatu ana e te Atua, he kaha nui ki te tangata.

17. Heoi e ahei ana i te matakite te matau ki nga mea kua pahure, ki nga mea hoki e puta mai ana, a ma ratou ano e whakakitea mai ai nga mea katoa, ara, nga mea ngaro e whakakitea mai ai, me nga mea huna e tae ai ki te maramatanga, me nga mea ano hoki kahore nei i mohiotia noatia, e whakaaturia mai ai e ratou; ma ratou ano e whakaaturia mai ai nga mea e kore nei e taea te mohio ma tetahi huarahi ke atu.

18. A penei kua rite i te Atua he huarahi e ahei ai i te tangata i runga i te whakapono te mahi i nga merekara nunui; na konei ia i riro ai hei painga nui ki ona hoa.

19. Na, ka mutu ta Amona korero i enei kupu, ka nui te hari o te kingi, ka whakawhetai atu ano hoki ki te Atua, ka mea, he pono kei runga i enei papa he mea ngaro he mea whakamiharo nui, a ko enei kai whakamaori he mea tino whakarite, hei whakatuwhera i enei tu mea whakamiharo katoa ki nga tamariki a te tangata.

20. Ano te whakamiharo o nga mahi a te Ariki, ano te roa e manawanui ana ia ki tona iwi; ae ra, ano te kapotanga me te korenga e ngoto ki te hinengaro o nga tamariki a te tangata: kahore hoki o ratou pai ki te rapu i te matauranga, kahore ano hoki o ratou hiahia ki taua mea hei kai-whakahaere mo ratou.

21. Ae ra, me he kahui mohoa ratou e rere atu ana i te hepara, a marara ana, aia ana, e kainga ana e nga kararehe o te ngahere.

TE TUHITUHINGA A HINIHI.—*He whakaatu mo tona iwi, no te takiwa i mahue ai i a ratou te whenua o Harahemera, tae noa ki te takiwa i whakaorangia ai ratou i nga ringaringa o nga Ramana.*

UPOKO 9.

1. I akona ahau, a Hinihi ki te reo katoa o nga Niwhai, a i taunga ano ahau ki te whenua o Niwhai, ara te whenua tuatahi i noho ai o matou matua, i tonoa ano hoki ahau hei tutei ki roto ki nga Ramana, ki te tutei i a ratou taua. kia huaki ai ta matou taua ki a ratou a ka whakangaro i a ratou; otira, i taku kitenga i te pai i roto i a ratou ka hiahia ahau kia kore ratou e whakangaromia;

2. Koia ahau i totohe ai ki oku teina i roto i te koraha, no te mea i mea ahau kia houhia e ta matou kaiwhakahaere te rongu ki a ratou; heoi he tangata nana kia ia, he kai whakaheke toto a ka whakahau ia kia whakamatea ahau; otira i ora ahau i runga i te ringihanga o oku toto; ina hoki i whawhai tetahi matua ki tetahi matua, te tuakana ki te teina, a mate ana te wahi nui o ta matou taua i roto i te koraha; a ka hoki matou, ara, nga mea o matou i ora ki te whenua o Harahemera, ki te kawe korero ki a ratou wahine me a ratou tamariki.

3. Otira he nui toku hiahia ki te noho ki taua whenua o o matou matua koia ahau i huihui ai i nga tangata katoa e hiahia ana ki te haere ake hei noho i te whenua, a ka whakatika atu ano i runga i ta matou haere ki te koraha. kia haere ake ki te whenua; heoi patua ana matou kia matekai me te tino whakamamaetanga; no te mea e puhoi ana matou ki te mahara ki te Ariki, ki to matou Atua.

4. Ahakoa ra, i muri i nga ra maha e atiutiu ana matou i te koraha, ka whakaturia e matou o matou teneti i te wahi i patua ai o matou teina. koia nei e tata ana ki te whenua o o matou matua.

5. Nawai a, ka haere tahi ano ahau me te tokowha o aku tangata ki te pa ra, ki te kingi, kia matau ai ahau ki te ahua o te kingi, kia matau ai ano hoki ahau

ka tukua ranei matou ko toku iwi kia haere ki roto, noho ai i te whenua i runga i te rangimarie.

6. A haere ana ahau ki te kingi, na, ka kawenata mai ia ki ahau kia noho ahau i te whenua o Rihai-Niwhai, me te whenua ano o Hiroma.

7. Ka ki ano ia kia mawehe atu tona iwi i te whenua, a ka haere matou ko toku iwi ki roto ki te whenua kia noho ai matou i reira.

8. Na, ka anga matou ka hanga whare, ka whakapai i nga taiepa o te pa ra, ae ra, nga taiepa o te pa o Rihai-Niwhai me te pa o Hiroma.

9. A ka timata matou ki te ngaki i te whenua, ae ra, me nga tu purapura katoa, ara, nga purapura kaanga, nga purapura witi, nga purapura pare, nga purapura nea, nga purapura heuma, nga hira ano hoki o nga tu hua katoa; a ka anga matou ka whakatokomaha, ka whai pai i runga i te whenua.

10. Na he tinihanga ia, he poapoa na kingi Ramana kia whakamahia ai toku iwi, i tukua mai ai e ia te whenua kia nohoia e matou.

11. No reira kotahi tekau ma rua nga tau i noho ai matou i te whenua, muri iho ka anga ka raruraru haere a kingi Ramana kei kaha haere pea toku iwi i runga i te whenua, a ka kore e ahei i a ratou te pehi, te whakamahi i a ratou.

12. Na, he iwi mangere ratou, he iwi karakia ki nga whakapakoko: koia ratou i hiahia ai ki te whakamahi i a matou, kia kakai ai ratou i runga i nga mahi o o matou ringaringa; ae ra, kia hakari ai ratou ki nga kahui o o matou mara.

13. No reira ka anga a kingi Ramana ka whakakiki i tona iwi, kia ngangare ai ratou ki toku iwi; koia i timata ai nga whawhai me nga ngangaretanga i runga i te whenua;

14. I te tekau ma toru hoki o nga tau o taku kingitanga i runga i te whenua o Niwhai, i toku iwi e whakainu ana, e whangai ana i a ratou kahui, e ngaki ana i o ratou whenua, i te taha ki te tonga o te whenua o Hiroma, ka huaki he mano tini o nga Ramana ki a ratou, ka anga ka patupatu i a ratou, me te mau atu i a ratou kahui, me nga kaanga o o ratou mara.

15. Na, ka rere mai ratou, te hunga katoa kihai nei i mau, tae noa ki roto ki te pa o Niwhai, a ka tonu mai ki a au kia whakaorangia ratou.

16. Nawai a, ka hoatu e ahau ki a ratou nga kopere,

me nga pere, nga hoari me nga hoari poto, nga patu me nga kotaha, me nga tu mea whawhai katoa e taea ana e matou te mahi, a ka haere atu matou ko toku iwi ki nga Ramana ki te whawhai.

17. Ae ra, ka haere atu matou i runga i te kaha o te Ariki ki te whawhai ki nga Ramana; ina hoki he kaha rawa ta matou karanga ko toku iwi ki te Ariki kia whakaorangia i te ringaringa o o matou hoa riri, no te mea kua whakaohokia matou kia mahara ki te whakaoranga o o matou tupuna.

18. A, rangona ana e te Atua a matou karanga, utua ana a matou inoi; a haere atu ana matou i runga i tona kaha; ae ra, haere atu ana matou hei tatauranga atu ki nga Ramana, a i te ra me te po kotahi i patu-patua e matou e toru mano e wha tekau ma toru: patu-patua ana e matou a aia noatia atu ana ki waho o o matou whenua.

19. A naku ake, na oku ringaringa ake, i awhina ki te tapuke i o ratou tangata mate. Nana i mamae nui matou i aue i o matou teina e rua rau e whitu tekau ma iwa i patua.

UPOKO 10.

1. Nawai a, ka timata ano matou ka whakapumau i te kingitanga, ka noho marie ano hoki i runga i te whenua. Na, ka mea ahau kia mahia nga mea whawhai o ia tu, o ia tu, kia whai mea ai ahau ma toku iwi, mo te wa e haere mai ai nga Ramana ki te whawhai ano ki toku iwi.

2. A naku ano i whakatu nga kai tiaki a tawhio noa i te whenua kia kore ai nga Ramana e haere huna mai a ka whakamate i a matou; na, i pera taku tiakanga i toku iwi me aku kahui, hei pupuri mai i a ratou kei riro atu ki roto ki nga ringaringa o o matou hoa riri.

3. Nawai a, ka noho matou i te whenua o o matou tupuna, mo nga tau maha, ara, mo nga tau e rua tekau ma rua;

4. A ka mea ahau kia ngaki nga tane i te whenua, hei whakatupu i nga tu kakano katoa me nga tu hua rakau katoa o ia ahua, o ia ahua.

5. Ka mea ano ahau kia miro nga wahine, kia whakauaua, kia mahi, hei mahi i nga rinena papai katoa; ae ra, me te kakahu o ia ahua, o ia ahua, hei kakahu

mo o matou tahangatanga; a i whai pai matou i runga i te whenua—a i noho whai taonga matou i runga i te whenua mo nga tau e rua tekau ma rua.

6. Na, ka mate a kingi Ramana, a ka kingi tana tama i muri i a ia. Na, ka anga ia ka whakakiki i tona iwi kia tutu mai ki toku iwi; koia ratou i anga ai, i whakarite mea ai mo te whawhai, mo te haere mai ki te riri mai ki toku iwi.

7. Heoi kua tonoa e ahau aku tutei taka noa i te whenua o Hemerona kia tuteia ai a ratou whakarite-ritenga, hei tiaki maku i a ratou, kia kore ai ratou e huaki mai ki toku iwi a whakamate noa i a ratou.

8. Nawai a, ka whakatika mai ratou ka ahau mai ma te taha ki te nota o te whenua o Hiroma, me o ratou ope tini, ko nga tangata me nga kopere, me nga pere, me nga hoari, me nga hoari poto, me nga kohatu, me nga kotaha; a kua oti o ratou mahunga te waru kore ake he makawe: he hiako te whitiki o o ratou hope.

9. Na, ka mea ahau kia huna nga wahine me nga tamariki a toku iwi ki te koraha: ka mea ano hoki ahau kia huihui aku koroua katoa e kaha ana hei hapai patu, me aku taitamariki katoa hoki e ahei ana te hapai patu, kia haere ki te whawhai ki nga Ramana; a ka whakararangitia ratou e ahau, ia tangata, ia tangata kia rite ki ona tau, ki ona tau.

10. Nawai a, ka haere matou ki te whawhai ki nga Ramana; na, ko au ano, ae ra, ko au ano, i toku koroheketanga i haere ki te whawhai ki nga Ramana. A ka haere atu matou i runga i te kaha o te Ariki ki te whawhai.

11. Na, kahore o nga Ramana mohio ki tetahi mea o te Ariki, ki te mana o te Ariki, koia ratou i whakawhirinaki ai ki o ratou kaha ake. Otira he iwi kaha ratou, mo te taha ki to te tangata kaha.

12. Na, he mohoa ratou, he nanakia, he iwi whakakeke toto ano hoki, e whakapono ana ki nga whakarerenga iho a o ratou tupuna, koia tenei:—E whakapono ana ratou i panaia mai ratou ki waho o te whenua o Hiruharama he mea na te tutu a o ratou matua, a kua he hoki o ratou teina ki a ratou i te koraha, kua whakahengia hoki ratou i a ratou e whakawhiti mai ana i te moana.

13. A tenei ano: Kua he ano te mahi ki a ratou i a ratou i te whenua tuatahi i noho ai ratou i muri i ta ratou whakawhitinga mai i te moana, na, tenei katoa

he mea na to Niwhai u ki te pupuri i nga ture a te Ariki; koia i paingia ai ia e te Ariki, i rangona hoki e te Ariki ana inoi, i whakamanaia mai ano hoki e ia, ko ia ano te kai arahi i to ratou haerenga i te koraha.

14. A ka riri ona tuakana ki a ia, i to ratou mohio-kore ki nga whakahaere a te Ariki; ka riri ano ratou ki a ia i runga i nga wai, no te mea i whakapakeke ratou i o ratou ngakau ki te Ariki.

15. A tenei ano: Ka riri ratou ki a ia i to ratou taenga ki te whenua a te kupu whakaari, i ki ra hoki ratou, nana i tango te whakahaere o te iwi i o ratou ringaringa; a whai ana ratou kia whakamatea ia.

16. A tenei ano: Ka riri ratou ki a ia, mona i haere atu ki te koraha i runga i te whakahau a te Ariki ki a ia. me te mau atu ano i nga tuhituhinga i tuhituhia nei ki runga i nga papa parahi, i ki ra hoki ratou, nana ratou i pahua.

17. A ko ta ratou ako hoki tenei i ako ai ratou i a ratou tamariki, kia kino tonu ki a ratou, kia kohuru i a ratou, kia tahae i a ratou, kia muru ano hoki i a ratou, kia whakapaua ano hoki to ratou kaha ki te whakangaro i a ratou; no reira i mau tonu ai to ratou kino ki nga tamariki a nga Niwhai.

18. Na, mo tenei take pu ano i whakapohehetia ai ahau e kingi Ramana, he mea na tana tinihanga, me tona maminga, me te pai o ana kupu whakaari, a kua mauria mai nei e ahau toku iwi ki tenei whenua hei patunga ma ratou; ae ra, kua whakamamaetia matou i enei tau maha i runga i te whenua.

19. Na, ko au, ko Hinihi, i muri i taku korerotanga i enei mea katoa ki taku iwi mo nga Ramana, ka aki-aki ahau i taku iwi kia haere ki te whawhai i runga i o ratou uaua, me te whakawhirinaki ano ki te Ariki; a ka whawhai matou ki a ratou, he kanohi, he kanohi.

20. Nawai a, ka aia ratou e matou ki waho i to matou whenua; a he nui te patunga i patua ai ratou e matou, a kihai matou i tatau i a ratou i te tokomaha hoki.

21. Na, ka hoki ano matou ki to matou whenua ake, a ka anga ano taku iwi ka tiaki ano i o ratou kahui, ka ngaki ano hoki i to ratou whenua.

22. Na, i te mea kua koroua ahau, ka hoatu e ahau ki tetahi o aku tama te kingitanga; na, heoi ano aku korero. Ma te Ariki e manaaki taku iwi. Amine.

UPOKO 11.

1. Na, i hoatu e Hinihi te kingitanga ki a Noa ki tetahi o ana tamariki; koia i timata ai a Noa te kingi i muri i a ia; a kihai ia i haere i nga huarahi o tona papa.

2. Ta te mea, kihai ia i pupuri i nga whakahaunga a te Atua, engari i haere ia i runga i nga hiahia o tona ngakau ake. A he maha ano hoki ana wahine me ana wahine iti. A ka mea ia i tana iwi kia hara, kia mahi hoki i te mea whakarihariha i te tirohanga a te Ariki. Ae ra, ka puremu ratou, ka mahi hoki i nga mea kino katoa.

3. A ka tono takoha ia i a ratou i te wahi tuarima o a ratou rawa katoa: te wahi tuarima o a ratou koura. o a ratou hiriwa me te wahi tuarima ano o a ratou tiwhi, o a ratou kapa, o a ratou parahi, o a ratou rino; me te wahi tuarima ano hoki o a ratou kua o momona; me te wahi tuarima ano o a ratou purapura katoa.

4. Na, tangohia ana e ia tenei katoa hei oranga mona, mo ana wahine me ana wahine iti; mo ana tohunga ano, me a ratou wahine, me a ratou wahine iti ano hoki; na, kua pera tana whakarere ketanga i nga tikanga o te kingitanga.

5. Ka turakina iho hoki e ia nga tohunga katoa i whakatapua e tona papa; a whakatapua ana he mea hou, he mea kua neke ake i runga i te whakapehapeha o a ratou ngakau, hei whakakapi mo ratou.

6. Ae ra, ko te mea tenei i ora ai ratou i runga i o ratou mangeretanga, i runga i o ratou karakia whakapakoko, i runga i o ratou puremutanga, he mea na nga takoha i tona ai e kingi Noa i tona iwi; a ka pera ta ratou mahi hei whakau i te kino.

7. Ae, ka riro ano ratou hei iwi karakia ki nga whakapakoko, he mea maminga na nga kupu noa, na nga kupu whakapatipati a te kingi ratou ko nga tohunga; ta ratou hoki he korero whakapatipati ki a ratou.

8. Nawai a, ka maha nga whare nui, pai whakaha-harahara i hanga ai e kingi Noa; a i whakapaipai hoki ia i aua whare ki nga mahi tohunga o te rakau, o nga mea utu nui katoa hoki, o te koura, o te hiriwa, o te rino, o te parahi, o te tiwhi me te kapa;

9. Nana ano i hanga he whare-kingi mona he mea rahi, me tetahi torona ano i waenganui mahi katoa ki te rakau papai; a i whakaataahuatia ano ki te koura, ki te hiriwa, me nga mea utu nui.

10. Ka mea ano hoki ia i ana kai mahi kia mahi i nga mahi papai katoa ki roto ki nga pakitara o te temepara, he mea mahi ki nga rakau papai, ki te kapa, me te parahi;

11. Nga nohoanga i motuhia atu mo nga tohunga nui, i runga ake nei i era atu nohoanga katoa, he mea whakapaipai nana ki te koura para-kore: a mea ana ano ia kia hanga he whakawhirinakitanga ki mua i a ratou. tae ake ki te poho hei okiokinga mo o ratou tinana me o ratou ringaringa, i a ratou e korero ana i nga kupu teka, i nga kupu noa ki tona iwi.

12. Nawai a, ka hanga ano e ia he pourewa, kia tutata ki te temepara; ae ra, he pourewa tiketike rawa, taea ana e ia i te tiketike te tu ki runga matakitaki ai i te whenua o Hiroma, i te whenua ano hoki o Heme-rona ko reira e nohoia ana e nga Ramana; a taea ana ano e ia te tirotiri nga whenua katoa e patata ana.

13. A ka mea ano ia kia hanga nga whare maha i runga i te whenua o Hiroma, ka mea ano hoki ia kia hanga tetahi pourewa nui i runga i te puke ki te nota o te whenua o Hiroma, ko taua wahi he kainga i haere nui ai nga tamariki a Niwhai i te takiwa i rere atu ai ratou ki waho o te whenua; ko te mea tenei i whakapau ai ia i nga rawa i whiwhi ai ia i te takoha a tona iwi.

14. Nawai a, ka puta ke tona ngakau ki ona taonga, a pau ake ona ra he toreretanga ki te kino ki ana wahine me ana wahine iti; a i pera hoki ona tohunga pau ake o ratou ra he whakahoatanga atu ki nga wahine puremu.

15. A ka whakatokia e ia he mara waina ki tenei wahi, ki tera wahi o te whenua; ka hanga hoki he takahanga waina, a he ranea ana waina i mahi ai ia; na konei ra i roto ai ia hei tangata inu waina, me tana iwi ano hoki.

16. Nawai a, ka anga nga Ramana ka huaki ki tona iwi. ki nga ope nohinohi, a ka whakamatea ratou i o ratou mara, i a ratou hoki e whangai ana i a ratou kahui.

17. A na kingi Noa i tono he kai tiaki noa i patu-patua ana ratou, aia atu ana he maha o a ratou te whenua hei arai mo ratou: heoi he iti rawa ana i tono ai, a huaki mai ana nga Ramana ki a ratou, ka hui ki waho o te whenua: a penei ka timata nga Ramana ki

te whakamatemate i a ratou, me te whakariterite i o ratou mauahara ki a ratou.

18. Na, ka tonu a kingi Noa i ana taua kia tu atu ki a ratou, a ka whati ratou, ara, ka whati ratou mo tetahi wa; no reira ka hoki hari mai ratou ki a ratou taonga parakete.

19. Na, kua neke ake ratou i runga i te whakapehapeha o o ratou ngakau, he mea na tenei patunga nui: ka whakamanamana ratou ki o ratou kaha ake, ka mea, e ahei ana i to ratou rima tekau te tu atu ki nga mano o nga Ramana; ko te mea tera i whakamanamana ai ratou, i ahuaerka atu ai ki te toto, ki te whakahekenga i te toto o o ratou teina, he mea hoki na te kino o to ratou kingi me o ratou tohunga.

20. Na, i roto i a ratou tetahi tangata ko tona ingoa ko Apinari; na, ka haereere ia i roto i a ratou ka anga ka poropiti, ka mea, Nana, ko te kupu tenei a te Ariki, a ko tana i whakahau mai nei ki a au, i mea, Me haere atu koe mea atu ki te iwi nei, ko te kupu tenei a te Ariki: Aue te mate mo tenei iwi, kua kite hoki ahau i o ratou whakarihariha, i o ratou hara, i o ratou puremutanga; a ki te kore ratou e ripeneta, ka tiro tiro ahau i a ratou i runga i taku riri.

21. A ki te kore hoki ratou e ripeneta, e tahuri mai ki te Ariki, ki to ratou Atua, nana, ka hoatu ratou e ahau ki te ringaringa o o ratou hoa riri: ae ra, ka whakamahia hoki ratou; ka whakamamaetia e te ringa o o ratou hoa riri.

22. A tenei ake, ka mohio ratou ko ahau te Ariki, to ratou Atua, he Atua hae, e tirohia ana te kino o taku iwi.

23. A ki te kore te iwi nei e ripeneta, e tahuri mai hoki ki te Ariki ki to ratou Atua, na, ka whakaheke ratou ki roto ki te ponongatanga: a e kore e whakorangia e tetahi, ki te kore te Ariki, te Atua Kaha Rawa.

24. Ae ra, tenei ake, ina karanga ratou ki a au ka puhui ahau ki te whakarongo ki a ratou karanga; ae, ka tukua hoki ratou e au kia patupatua e o ratoa hoa riri.

25. A ki te kore hoki ratou e ripeneta he taratara te kakahu me te noho ano i te pungarehu, a ka kaha rawa ano hoki ki te karanga ki te Ariki, ki to ratou Atua, e kore au e whai taringa ki a ratou inoi, e kore ano hoki ahau e whakaora i a ratou i o ratou whaka-

mamaetanga; ko te kupu tenei a te Ariki i pera hoki tana i whakahau mai nei ki ahau.

26. Na, i te korerotanga a Apinari i enei kupu, ka riri ratou ki a ia, ka whai kia whakamatea ia; otira i whakaorangia ia e te Ariki i roto i o ratou ringaringa.

27. Na, i te rongonga o kingi Noa i nga kupu i korero ai a Apinari ki te iwi, ka riri ano hoki ia; a ka mea, Ko wai ra a Apinari, e whakawakia ai matou ko taku iwi e ia? Ara, ko wai ra te Ariki e takina ai tenei whakamamaetanga nui ki runga ki taku iwi?

28. Ko taku whakahau tenei ki a koutou, me kawe mai a Apinari ki konei kia patua ai ia e ahau: kua korero hoki ia i enei mea hei whakaoho i taku iwi kia riri tetahi ki tetahi, hei whakatupu hoki i te ngangare i roto i taku iwi: no reira ka whakamatea ia e ahau.

29. Na, i whakakapotia nga kanohi o te iwi ra: koia ratou i whakapakeke ai i o ratou ngakau ki nga kupu a Apinari, a whai ana ratou no taua wa mai ra ano kia hopukia ia. A ka whakapakeke a kingi Noa i tona ngakau ki te kupu a te Ariki, a kihai ia i ripeneta ki ana mahi he.

UPOKO 12.

1. Nawai a, i muri i nga tau e rua, ka haere ahua ke mai a Apinari ki roto ki a ratou, a kihai ratou i mohio ki a ia, a ka anga ia ka poropiti i roto i a ratou, ka mea, Ko te mea tenei i whakahau mai ai te Ariki ki a au, i mea ai: E Apinari, me haere koe me poropiti atu ki taku iwi nei, no te mea kua whakapakeke ratou i o ratou ngakau ki aku kupu: kihai ratou i ripeneta ki a ratou meatanga kino; no reira, ka tirotiro ahau i a ratou i runga i taku riri, ae ra, ka tirotiro ahau i a ratou i runga i taku riri nanakia i roto i o ratou kino me o ratou whakarihariha;

2. Ae ra, aue te mate mo tenei whakatupuranga. A ka mea te Ariki ki a au, Torona atu tou ringaringa poropiti atu, mea atu, Ko te kupu tenei a te Ariki: tenei ake, ka whakamahia tenei whakatupuranga mo o ratou kino, a ka pakia o ratou paparinga; ae ra, ka aia ratou e nga tangata, ka patua; ka kainga hoki o ratou kikokiko e nga kahu o te rangi, e nga kuri ano hoki me nga kararehe mohoa.

3. A ka whakaritea te ora o kingi Noa ki tetahi kahu i te oumu wera; ina hoki ka mohio ia ko au te Ariki.

4. A ka whakapangia taku iwi ki tetahi whakama-maetanga nui; ae ra, ki te hemo-kai, ki te mate uruta; a ka mea ano ahau kia aue ratou, a pau noa te ra roa.

5. A ka mea ahau kia herea nga pikaunga ki o ratou tuara; a aia ana ratou ki mua ano ko te kaihe reo-kore.

6. A tenei ake, ka tuku atu ahau i te ua whatu ki roto ki a ratou. hei patu mo ratou; ka patua ano hoki ratou ki te marangai; ko nga ngarara ano hei autai mo o ratou whenua, pau noa ake i a ratou o ratou kereene.

7. A ka patua ano ratou ki tetahi mate uruta nui; a ko tenei katoa ka meatia e ahau mo o ratou hara me o ratou whakarihariha.

8. A tenei ake ki te kore ratou e ripeneta, ka whakangaromia katoatia e au i runga i te mata o te whenua; otira ka waiho e ratou he tuhituhinga i muri i a ratou, a maku ia e rongoa atu mo era atu iwi e noho ana i te whenua; ae ra, ka rite i a au tenei, hei hurahanga maku i te whakarihariha o te iwi nei ki era atu iwi. A he maha ke nga mea i poropiti ai a Apinari mo tenei iwi.

9. Nawai a, ka riri ratou ki a ia; a hopukia ana ia, kawea hereheretia ana ki te aroaro o te kingi, me te mea atu ano ki te kingi, Nana, kua mauria mai nei e matou ki te aroaro tetahi tangata nana i poropiti he kino mo to iwi, a i ki mai ia ma te Atua ratou e whakangaro.

10. Na, i poropiti kino ano ia mo tou oranga, i mea, ka rite to ora ki tetahi kakahu i te oumu ahi.

11. A tenei ano he ki nana. Ka rite koe ki tetahi kakau witi, ae ra, ki te kakau maroke o te mara e haeretia ana e nga kararehe e takatakahia ana e nga wae-wae.

12. A i ki ano ia. Ka rite koe ki nga puawai o te tumatakuru, ina tino pakari, ki te pupuhi te hau, na puhia haeretia ana ia i runga i te mata o te whenua; ki tana hoki na te Ariki i korero tenei. A e ki ana ka pa katoa tenei ki a koe, ki te kore koe e ripeneta; he mea hoki mo o hara.

13. Na, E te kingi, he aha te kino nui i mea ai koe, he aha hoki te hara nui i hara ai tou iwi e whakahengia ai tatou e te Atua, e whakawakia ai ranei e tenei tangata ?

14. Na, E te kingi, e hara-kore ana matou, a ko koe

hoki, E te kingi, kahore koe i hara, no reira, kua ko-ro-ro teka te tangata nei mou, a he horihori hoki tana poropititanga.

15. Nana, he tangata kaha matou, e kore matou e whakamahia, e whakaraua atu ranei e o matou hoa riri: a ko koe kua kake i runga i te whenua, a ka kake tonu ano hoki koe.

16. Na, te tangata nei, ka hoatu ia e matou ki roto ki o ringaringa; mau e whakarite tau e pai ai ki a ia.

17. Nawai a, ka mea a kingi Noa kia maka a Apinari ki te whare herehere; a ka whakahau ia kia huihui nga tohunga kia runanga ratou me ia ki tana mea e mea ai ia ki a ia.

18. Na, ka ki mai ratou ki te kingi, Tena ra tikina atu te tangata ra kia pataitia e matou; na, ka kiia e te kingi kia tikina atu ia ki o ratou aroaro.

19. A ka timata ratou ki te patai ki a ia, hei whakatapepa i a ia kia whai mea ai ratou hei take whakahe mona; otira he maia ana kupu whakahoki ki a ratou, a hoki katoa ana i a ia a ratou patai, no ka mi-haro ratou; no te mea i kaha ia ki a ratou i runga i a ratou patai katoa, i whakapoauau hoki ia i a ratou i runga i a ratou kupu katoa.

20. Nawai a, ka ki mai tetahi ki a ia, Tena koa te tikanga o nga kupu kua oti nei te tuhituhi, kua whakaakona ano hoki e o tatou tupuna, e mea ana:

21. Ano te ahua-reka o nga waewae i runga i nga maunga o te kai kawae i te rongo pai: e kauwhau ana i te maunga rongo; e kawae mai ana i te rongo whakahari o te pai, e kauwhau ana i te oranga; e mea ana ki: a Hiona, ka kingi to Atua!

22. Ka whakanuia te reo o o tutei; ka waiata ngatahi ano to ratou reo; no te mea ka kite atu ratou he kanohi, he kanohi, ina whakahoki te Ariki i a Hiona.

23. Hamama, waiata ngatahi koutou, e nga wahi o Hiruharama kua ururuatia: kua whakamarie hoki te Ariki i tona iwi, kua hoko i a Hiruharama.

24. Kua huhu te ringa tapu o te Ariki ki te aroaro o nga iwi katoa. a, ka kite nga pito katoa o te ao i te whakaoranga a to tatou Atua.

25. Na, ka ki atu a Apinari ki a ratou, Ha, he tohunga ianei koutou, a e mea ana ki te whakaako i tenei iwi, kia matau hoki ki te Wairua poropiti, a ka hiahia kia matau ki a au ki te tikanga o enei mea?

26. Ko taku kupu tenei ki a koutou. Aue te mate mo

koutou. mo koutou hoki i whakaputa ke i nga huarahi o te Ariki. Ki te mea hoki e matau ana koutou ki enei mea kihai i whakaakona atu e koutou: no reira. kua whakaputaina ketia e koutou nga huarahi o te Ariki.

27. Na. kahore koutou i whakatahuri i e koutou ngakau ki te matauranga; no reira kahore ano koutou i whai whakaaro. A he whakaako aha ranei ta koutou na ki te iwi nei?

28. A ka ki mai ratou, Ta matou e whakaako nei ki tenei iwi ko te ture a Mohi.

29. A ka ki atu ano ia ki a ratou, Me he mea kei te whakaako koutou i te ture a Mohi he aha koutou i kore ai e whakarite? He aha o koutou ngakau i tau ke ai ki nga taonga? He aha koutou i puremu ai, i hoatu ai o koutou kaha ki nga wahine puremu, ae ra, me te mea ano i tenei iwi kia hara, no ka whai take te Ariki hei tono i a au ki te poropiti i te he mo te iwi nei, ae ra, i te kino nui hoki mo tenei iwi?

30. Kahore ianei koutou e mohio he pono taku korero; ae ra, e mohio ana koutou he pono taku korero; a e tika ana kia tu wiri koutou i te aroraro o te Atua.

31. A tenei ake, ka patua koutou mo o koutou he: kua ki mai hoki koutou ta koutou e whakaako na ko te ture a Mohi. Na, he mohio aha ta koutou ki te ture a Mohi? Era ranei e ahu mai te whakaoranga i te ture a Mohi? Na, he aha ta koutou e korero ai?

32. Na. ka whakahoki ratou, ka mea, E ahu mai ano te whakaoranga i te ture a Mohi.

33. Heoi ka ki atu a Apinari ki a ratou, E mohio ana ahau ki te pupuri koutou i nga whakahaunga a te Atua ka whakaorangia koutou; ki te pupuri koutou i nga whakahaunga i whakahau ai te Ariki ki a Mohi i runga i maunga Hinai, i mea ai,

34. Ko te Ariki ahau ko te Atua, naku koe i whakaputa mai i te whenua o Ihipa, i te whare pononga.

35. Aua tetahi Atua ke atu mou ki mua atu i a au.

36. Kei hanga koe i te whakapakoko mou, i tetahi ritenga ranei o nga mea o te rangi i runga. o te whenua ranei i raro.

37. Katahi a Apinari ka ki atu ano ki a ratou, Kua rite ianei i a koutou tenei katoa? Taku tenei ki a koutou, Kahore, kahore ano i rite i a koutou, a kua akona hoki ianei e koutou te iwi nei kia whakaritea enei mea katoa? Ko taku tenei ki a koutou, Kahore, kahore ano i peratia noatia e koutou.

UPOKO 13.

1. Ano ka rongō te kingi i enei kupu ka ki atu ia ki ana tohunga, Tena ra mauria atu te tangata nei, patua iho: hei aha hoki ma tatou a ia, he porangi hoki ia.

2. A ka whakatika mai ratou ki a ia ka mea ano kia pa o ratou ringaringa ki a ia; heoi kaha ana ia ki a ratou, mea ana ki a ratou.

3. Kei pa mai koutou ki a au, ma te Atua hoki koutou e patu ki te pa o koutou ringaringa ki a au, no te mea kahore ano ahau kia whakapuaki i nga korero i tonoa ai ahau e te Ariki ki te whakapuaki; kahore ano hoki ahau kia whakaatu ki a koutou i taua mea i kiia atu na hei korerotanga maku; no reira e kore te Atua e tuku kia whakamatea ahau i tenei taima.

4. Engari me whakarite e ahau nga whakahaunga kua whakahau mai nei te Atua ki a au, a e riri mai ana koutou ki a au moku i korero i te pono ki a koutou. A tenei ano, kua kiia ahau e koutou he haurangi, moku i korero i te kupu a te Atua.

5. Na, i muri i te korerotanga a Apinari i enei kupu, kahore i maia te iwi o kingi Noa ki te whakapa i o ratou ringaringa ki a ia, no te mea kei runga a ia ia te Wairua o te Ariki; a he tino wheriko te kanapatanga o tona mata, rite tonu ki to Mohi, i a ia i maunga Hinai e korerorero ana raua ko te Ariki.

6. A ka korero ia i runga i te kaha me te mana o te Atua; ka kukume hoki i ana korero, ka mea,

7. Na, ka kite koutou kahore o koutou kaha hei patu i a au, koia ahau ka whakapau ai i aku korero i whakahaua mai ai ahau. Ae ra, kua kite hoki ahau e werohia ana o koutou ngakau moku i korero pono mo o koutou hara;

8. Ae ra hoki, e ki ana koutou i te oho, i te miharo, i te riri, he mea hoki na aku kupu.

9. Otiira ka whakapau ahau i aku korero i whakahaua mai ai ahau; a ko reira kahore he tikanga ki a au mo te wahi e haere ai ahau, ki te mea ka whakarangia ahau.

10. Heoi ko taku whakaaturanga ki a koutou; Ko ta koutou e mea ai ki a au a muri ake nei, hei ritenga ano tera, hei atarangi mo nga mea e puta mai ai.

11. Na, ka korero tenei ahau ki a koutou i te toenga o nga whakahaunga a te Atua, no te mea ka kite ahau kahore era i tuhituhia ki roto ki o koutou ngakau; ka kite ano ahau, ko te hara ta koutou i ako ai, ta koutou

hoki i whakaatu atu ai, i te wahi nui o to koutou oranga.

12. Na, e mahara ana koutou ki taku korero atu ki a koutou. Kei hanga koe i te whakapakoko mou, i tetahi ritenga ranei o nga mea o te rangi i runga, o te whenua ranei i raro, o te wai ranei i raro i te whenua.

13. Na, tenei ano: Kei koropiko koe ki ena mea, kei mahi ranei ki ena mea; ko te Ariki hoki ahau ko tou Atua, he Atua hae e mea ana i nga hara o nga matua kia tau iho ki nga tamariki, a, te toru, te wha ra ano o nga whakatupuranga o te hunga e kino ana ki a au;

14. E whakaputa aroha ana hoki ki nga mano, ki te hunga e aroha ana ki a au, a e whakarite ana i aku ture.

15. Kei whakahuatia noatia e koe te ingoa o te Ariki o tou Atua; e kore hoki te Ariki e mea he hara-kore te tangata e whakahua noa ana i tona ingoa.

16. Kia mahara ki te ra hapati, kia whakatapua.

17. E ono nga ra e mahi ai koe, e mea ai hoki i au mea katoa;

18. Tena ko te ra whitu, ko te hapati o te Ariki o tou Atua, kaua e mahia tetahi mahi e koe, e to tamaiti, e to tamahine, e to pononga tane, e to pononga wahine, e o kararehe hoki, me to tangata ke i roto i ou tatau:

19. E ono hoki nga ra i hanga ai e te Ariki te rangi, me te whenua, te moana, me nga mea katoa i roto; no reira i whakapaingia ai te ra hapati e te Ariki, a whakatapua ana.

20. Whakahonoretia e koe tou papa me tou whaea, kia roa ai ou ra ki te whenua e homai nei e te Ariki, e tou Atua ki a koe.

21. Kaua e patu.

22. Kaua e puremu. Kaua e tahae.

23. Kaua e whakapae teka ki tou hoa.

24. Kaua e hiahia ki te whare o tou hoa, kaua e hiahia ki te wahine a tou hoa, ki tana pononga tane ranei, ki tana pononga wahine ranei, ki tana kau ranei, ki tana kaihe ranei, ki tetahi mea ranei a tou hoa.

25. Nawai a, ka mutu i a Apinari enei meatanga, ka ki atu ia ki a ratou, Kua akona koia te iwi nei e koutou kia u ki te mahi i enei mea katoa? hei puritanga i enei whakahaunga?

26. Ko taku kupu tenei ki a koutou. Kahore; me he mea hoki i peratia e koutou penei kua kore te Ariki i

mea i a au kia haere mai ki te poropiti i te kino mo te iwi nei.

27. A kua ki mai koutou tenei te whakaoranga te ahu mai nei i runga i te ture a Mohi. Na, taku kupu tenei ki a koutou; Kua takoto te tikanga ma koutou e pupuri i te ture a Mohi inaianei; ko taku kupu ia tenei ki a koutou, tenei ake te wa e kore ai he tikanga mo te pupuri i te ture a Mohi.

28. A, taku kupu ano tenei ki a koutou e kore e puta ake te whakaoranga i te ture anake; me i kore hoki te whakamarietanga e meatia e te Atua ake mo te hara me te tutu o tona iwi, e kore rawa ratou e mawhiti i te mate, he ahakoa te ture a Mohi.

29. Na, taku e mea atu nei ki a koutou kua takoto te tikanga kia hoatu he ture ki nga tamariki o Iharaira, ae ra, he ture uaua rawa hoki; no te mea he iwi kaki-marō ratou; e hohoro ana ki te mahi kino, e puhoi ana ki te mahara ki te Ariki ki to ratou Atua;

30. Koia i hoatu ai he ture mo ratou, ae ra, he ture mahi, he ture whai tikanga, he ture ano tera kia tino whakaritea e ratou i tenei ra, i tenei ra, hei mea i a ratou kia mahara ki te Atua, ki a ratou mahi hoki ki a ia.

31. Otira taku kupu tenei ki a koutou, he ritenga enei mea katoa mo nga mea e puta mai ana.

32. Na, i matau ranei ratou ki tera ture? Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore, kihai ratou katoa i matau ki te ture; na te pakeke hoki o o ratou ngakau; kihai hoki ratou i matau noa, e kore e taea e te tahi te ora, engari ma te hokonga anake a te Atua.

33. Ta te mea, he teka ianei i poropiti a Mohi ki a ratou mo te haerenga mai o te Mihaia, a ka hokona e te Atua tona iwi, ae ra, ko nga poropiti katoa hoki i poropiti ai no te orokotimatanga ra ano o te ao? He teka ianei na ratou i korero mo enei mea?

34. He teka ianei na ratou i mea ko te Atua pu ano e heke iho ki roto ki nga tamariki a te tangata, a ka mauri ki a ia te ahua o te tangata, ka haere atu ano i runga i te kaha nui ki runga ki te mata o te whenua?

35. Ae ra, he teka ianei na ratou ano i ki ka whakaputaina e ia te aranga mai mo te hunga mate, a ko ia ano e tukinotia, e whakamamaetia?

UPOKO 14. (*Tirohia a Ihaia 53.*)

1. Koia he teka ianei na Ihaia i ki, Ko wai i whakaponono ki ta matou korero; i whakaaturia ranei ki a wai te ringaringa o te Ariki?

2. Ka tupu ake hoki ia ki tona aroaro ano he rakau wana, me te pakiaka hoki i te oneone maroke; kahore ona ahua, kahore hoki he painga; a, ka titiro atu tatou ki a ia te ai he ataahuatanga e minamina atu ai tatou ki a ia.

3. I whakahengia, i whakakahoretia ia e te tangata; he tangata pouri, kua mohio hoki ki te tangi; a, ahua huna ana tatou i o tatou kanohi i a ia; whakakahoretia kihai hoki tatou i whakaaro ki a ia.

4. He pono, nana o tatou mate i pikau, nana hoki i waha o tatou pouritanga; ko tatou ia i mea, i tukitukia, i patua ia e te Atua i whakawhiua.

5. Heoi, i werohia ia mo o tatou he, i tukitukia mo a tatou kino; nona te whiunga i mau ai to tatou rongo, na ona marutanga fatou i ora ai.

6. Na, tatou katoa, ano he hipi, i marara ke i anga atu tatou ki tona ara, ki tona ara; na te Ariki ia i mea kia tau iho ki a ia te kino o tatou katoa.

7. I tukinotia ia, i whakawhiua, heoi kihai i kuihi tona mangai; ano he reme i arahina atu kia patua, a me fe hipi ano i te aroaro o ona kai kutikuti e wahu ana kihai hoki i kuihi tona waha.

8. I tangohia atu ia i te whare herehere, i te whakaurite whakawa; ma wai hoki tona whakatupuranga e korero? no te mea i wehea atu ia i te ao ora; he mahi he na toku iwi i patua ai ia.

9. A ka whakaritea hei te hunga kino he urupa mona, heoi i te tangata taonga ia i tona matenga; no te mea kahore ana mahi tutu, kahore ano hoki he tinihanga i tona mangai.

10. A, i pai ano te Ariki kia patua ia; a, mamae ana ia; na, ina waiho e koe tona wairua hei whakahere mo te kino, ka kite ia i tona uri ka whakaroa i ona ra, a ko ia te Ariki i ahua ai ka ata oti i tona ringa.

11. Ka kite ia i ta tona wairua i uaua ai, a tatu ana te ngakau; ma te mohio ki a ia ka whakatikaia ai te tini e taku pononga tika; mana hoki o ratou kino e waha.

12. No reira ka hoatu e ahau he wahi mona i roto i o te hunga nunui, a ka tu ngatahi ia me te hunga kaha

i nga taonga; no te mea kua ringihia e ia tona wairua ki te mate; a i taua ngatahitia me te hunga kino; nana hoki nga hara o te tini i waha, nana ano i wawao mo te hunga he.

UPOKO 15.

1. Katahi a Apinari ka ki atu ki a ratou, E mea ana ahau kia matau koutou ka heke tonu iho te Atua ki roto ki nga tamariki a te tangata, a mana e hoko tona iwi;

2. A, no tona noho i te kikokiko ka karangatia ia ko te Tama a te Atua: a i whakaititia te kikokiko ki ta te Matua i pai ai, na reira ia i Matua ai, i Tama ai hoki;

3. Ko te Matua nona i hapu i te kaha o te Atua; ko te Tama no te kikokiko; a penei ko te Matua me te Tama ia:

4. A ko raua tokorua he Atua kotahi, ae ra, ko te tino Matua Ora Tonu o te rangi me te whenua;

5. A penei i haere te kikokiko ki raro i te Wairua, ara, ko te Tama i haere ki roto i te Matua, he Atua kotahi hoki, ko ia ka whakamatautauria, a kihai i whakaae atu ki te whakamatautauranga, engari i tuku i a ia ano kia tawaia, kia whakawhiua, kia maka atu, kia whakakahoretia e tona iwi ake.

6. Na, ahakoa ko tenei katoa, ahakoa he maha nga merekara nunui, e mahia ai e ia i roto i nga tamariki a te tangata, ka arahina atu ia, ae ra, ka peratia ia me ta Ihaia i korero ai. Me he hipi i te aroaro o ona kai kutikuti e wahangu ana, kihai hoki i kuihi tona waha;

7. Ae ra, ko te ahua tenei e arahina ai ia, e ripekatia ai, e whakamatea ai, ko te kikokiko hoki e riro ana ki raro i te mate, e ngaro ana hoki a te Tama e pai ai ki roto ki a te Matua e pai ai:

8. A ko te mea tenei e motuhia ai e te Atua nga mekameka o te mate, ka riro hoki i a ia te kaha i runga i te mate, ka hoatu ano hoki ki te Tama te mana mo te wawao i nga tamariki a te tangata:

9. Kua kake hoki ia ki te rangi; kei a ia ano te ngakau o te aroha noa; ki tonu hoki i te aroha ki nga tamariki a te tangata; e tu ana i waenganui i a ratou i te tika; kua motumotu ano i a ia nga here o te mate, kua waha hoki i a ratou kino, me a ratou hara, kua whakaora i a ratou me te whakamarie ano i nga tono a te tika.

10. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou. Ma wai tona whakatupuranga e korero? Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, ina meinga tona wairua hei whakahere mo te hara, ka kite ia i tona uri. Na, he aha ta koutou e korero mai ai? Ko wai hoki hei uri mona?

11. Nana, ko taku kupu tenei ki a kotou, ki te mea kua rangona e tetahi nga kupu a nga poropiti, ae ra, a nga poropiti tapu katoa nana i poropiti mo te haere-nga mai o te Ariki; na, ko taku kupu tenei ki a koutou, ko te hunga katoa kua rongo ki a ratou korero, kua whakapono hoki ki te Ariki ka hoko i tona iwi, kua titiro atu ano hoki ki taua ra mo te murunga i o ratou hara; na, ko taku kupu tenei ki a koutou, ko era ona uri, ara, mo ratou te kingitanga o te Atua:

12. Ko te hunga hoki era i waha ai ia i o ratou hara; ko te hunga hoki i mate ai ia mo ratou, hei hoko mai i a ratou i o ratou hara. Na, he teka ianei ko ona uri era?

13. Ae ra hoki, he teka ianei ko nga poropiti ano hoki, ara, ko ia poropiti, ko ia poropiti i puaki ai tona mangai ki te poropiti, a kihai i taka atu ki te he; ara, ko te tikanga o taku korero mo nga poropiti tapu katoa no te timatanga ra ano o te ao? Na, ko taku kupu tenei ki a koutou ko ona uri ano enei;

14. A ko te hunga enei nana i kauwhau te rongo mau, nana i kawae mai te rongo whakahari o te pai, nana i kauwhau te orange; e mea ana ki a Hiona, Ka kingi tou Atua!

15. Ano te ataahua o o ratou waewae i runga i nga maunga!

16. Me tenei ano: ano te ataahua o nga waewae i runga i te maunga o te hunga e kauwhau tonu nei i te rongo mau!

17. Me tenei ano: ano te ataahua o nga waewae i runga i te maunga o te hunga mana e kauwhau te rongo mau i nga ra e takoto ake nei, ae ra hoki, no tenei wa nei ano. a, ake ake ake!

18. Nana, ko taku kupu ano tenei ki a koutou, e kore e mutu i konei: Ina hoki. Ano te ataahua o nga waewae i runga i te maunga o te kai kawae i te rongo pai, o te kai whakapumau i te rongo mau: ara, o te Ariki nana i hoko tona iwi: ae ra, o tera nana i homai te orange ki tona iwi:

19. Me i kore hoki te hokonga i whakaritea ai e ia mo tona iwi, he mea whakarite no te orokohanganga

ra ano o te ao; na, ko taku kupu tenei ki a koutou, me i kore tenei kua mate katoa nga tangata.

20. Nana, ko tenei, ka motuhia nga here o te mate, a ka kingi te Tama, ka whai kaha ano hoki ki runga ki te hunga mate; no reira, e whakaputaina ana e ia te aranga mai o te hunga mate.

21. Na, ka puta he aranga mai, ara, he aranga tuatahi; ae ra, he aranga mai mo te hunga o mua, mo te hunga o naianei me te hunga ano hoki o nga wa e takoto ake nei, a, te aranga ra ano o te Karaiti: ka penei ano hoki te karangatanga mona.

22. Na, ko te aranga o nga poropiti katoa, o te hunga katoa ano hoki i whakapono ki a ratou kupu, ara, te hunga katoa i pupuri i nga whakahaunga a te Atua, ka puta mai i te aranga tuatahi; no reira ko ratou nei te aranga tuatahi.

23. Ka whakaarahia ratou kia noho ki te Atua nana nei ratou i hoko: a he oranga tonutanga to ratou no roto i a te Karaiti nana nei i motumotu nga here o te mate.

24. Na, ko te hunga era e whai wahi ai ki te aranga tuatahi; ko te hunga era i mate i roto i o ratou kuare-tanga, i mua atu i te haerenga mai o te Karaiti, kihai nei hoki te whakaoranga i whakapuakina noatia ki a ratou. A ko te mea tenei e puta ai i te Ariki te rironga o era; ka whai wahi ratou ki te aranga tuatahi, ara, he oranga tonutanga to ratou, ka oti hoki ratou te hoko e te Ariki.

25. A ko nga tamariki nonohi hoki he oranga tonutanga ano to ratou.

26. Heoi me titiro koutou, me wehi, me wiri ki te aroaro o te Atua; no te mea e tika ana kia wiri koutou: ina hoki e kore te Ariki e kore i nga tangata e tutu ana ki a ia me te mate ano i roto i o ratou hara; ae ra, ko te hunga katoa hoki i mate nei i roto i o ratou hara, no te timatanga ra ano o te ao, i ata tutu marire ai ki te Atua, i mohio ai ki nga whakahaunga a te Atua a kihai nei i pai ki te pupuri i aua mea; na, ko te hunga tera kahore nei o ratou whai wahi ki te aranga tuatahi.

27. No konei ra, kahore ianei e tika kia wiri koutou? No te mea e kore te whakaoranga e puta ake ki nga pena; no te mea kahore te Ariki i hoko i tetahi mea pena; ae ra, e kore hoki e ahei i te Ariki te hoko i nga pena; ina hoki e kore ia e ahei te whakakahore ki a ia

ano; e kore ano hoki ia e ahei te whakakahore ki ta te tika ina tonu ki tana.

28. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, tenei ake te wa, e kauwhautia ai te whakaoranga a te Ariki ki nga iwi katoa, ki nga hapu, ki nga reo, ki nga huihuinga tangata.

29. Ae ra, te Ariki, ka whakanuia te reo o ou tutei; ka waiata ngatahi ano to ratou reo; no te mea ka kite atu ratou he kanohi, he kanohi, ina whakahoki te Ariki i a Hiona.

30. Kia pakaru mai te hari, waiata ngatahi koutou, e nga wahi o Hiruharama kua ururuatia; kua whakamarie hoki te Ariki i tona iwi, kua hoko i a Hiruharama.

31. Kua huhu te ringa tapu o te Ariki ki te aroaro o nga iwi katoa; a ka kite nga pito katoa o te ao i te whakaoranga a to tatou Atua.

UPOKO 16.

1. Nawai a, ka korero a Apinari i enei kupu, i muri iho ka torona atu tona ringaringa, a ka mea, tenei ake te wa e kite ai te katoa i te whakaoranga a te Ariki; e kite ai he kanohi, he kanohi, nga iwi katoa, nga hapu, nga reo, nga huihuinga tangata, a ka whakaae i te aroaro o te Atua he tika ana whakaritenga whakawa;

2. A ko reira te hunga kino maka ai ki waho, a ka whai take ratou mo te aue; mo te tangi, mo te uhunga, mo te tetea o ratou niho; he kore hoki no ratou kahore i whakarongo ki te reo o te Ariki; no reira e kore te Ariki e hoko i a ratou.

3. No te mea, no te kikokiko, no te rewera ratou, kei te whai kaha hoki te rewera ki a ratou; ae ra, ko taua nakahi onamata nana i whakawai o tatou matua tuatahi i taka ai raua, koia ano hoki te take i riro ai nga tangata katoa i to te kikokiko, i to te ngakau maori, i to te rewera, e matau ana ki te pai ki te kino, e riro ana ki raro i te rewera.

4. A penei kua ngaro nga tangata katoa; a kua ngaro tonu ratou me i kore te Atua i hoko i tonu iwi i to ratou tikanga ngaro, tikanga taka.

5. Otira kia mahara ki tenei, te tangata e totohe ana ki tana ake o te kikokiko, a ka haere tonu i nga huarahi o te hara, o te tutu ki te Atua, ka waiho tonu ia i tona tikanga taka, a kei te rewera te kaha katoa i

runga i a ia. No reira waiho ana ia me te mea kahore he hokonga i whakaritea; he hoa riri ia ki te Atua; a ko te rewera hoki he hoa riri no te Atua.

6. Na, me i kore a te Karaiti i haere mai ki te ao, korero ana mo nga mea e puta mai me te mea kua puta noa mai, kua kore he hokonga.

7. A me i kore hoki a te Karaiti i ara ake i te hunga mate. ara, i motumotuhia ai e ia nga here a te mate, kia kore ai te rua e whai kaha, kia kore ai ano hoki te mate e whai wero, penei kua kore he aranga mai.

8. Ko tenei, tera ano he aranga mai, no konei ra, kaore o te rua kaha, a ko te wero a te mate kua horomia ake i roto i a te Karaiti:

9. Ko ia te marama me te ora mo te ao; ae ra, he marama e kore e mutu, e kore ano hoki e taea te whakapouri; ae ra, he oranga mutunga-kore ano, a kore ake he mate.

10. Ko tenei pirau e whakakakahuria ki te pirau-kore, me tenei hanga matemate nei e whakakakahuria ki te mate-kore, a ka meinga kia tu i te aroaro o te nohoanga whakawa o te Atua, kia whakaritea te whakawa mo ratou e ia kia rite ki a ratou mahi, ahakoa pai, ahakoa kino.

11. Ki te pai ratou, ki te aranga ki te oranga tonutanga me te haringa, a ki te kino ratou, ki te aranga o te whakawakanga mutunga-kore; ka tukua atu hoki ratou ki te rewera nana ratou i whakaiti, koia nei te whakawakanga:

12. Kua haere hoki ratou i runga i a te kikokiko i pai ai, i hiahia ai; kihai hoki ratou i karanga ki te Ariki i te mea e totoro mai ana nga ringaringa a te tohu tangata; i totoro hoki nga ringaringa a te tohu tangata; i totoro hoki nga ringaringa a te tohu tangata ki a ratou; a kihai ratou i pai; kua whakatupatoria hoki ratou ki a ratou kino; ahakoa ra kihai ratou i mawehe atu; kua whakahaua ano hoki kia ripeneta ahakoa ra kihai ratou i ripeneta.

13. Na kahore ianei e tika kia wiri koutou, kia ripeneta ki o koutou hara, me te mahara ano ma roto anake i a te Karaiti ka ora ai koutou?

14. A ki te whakaako koutou i te ture a Mohi me whakaatu atu ano hoki he atarangi ia mo aua mea e puta mai ana;

15. Me whakaatu atu ki a ratou ka puta ake te ho-

konga i roto i a te Karaiti, i te tino Matua Ora Tonu.
Amine.

UPOKO 17.

1. Na, ka oti i a Apinari enei meatanga, ka whakahau te kingi kia hopukia ia e nga tohunga, kia whakamatea.

2. Heoi i roto tetahi i a ratou ko Arami tona ingoa, he uri hoki ia no Niwhai. He taitamariki ano ia, a ka whakapono ia ki nga kupu i korero ai a Apinari, i matau hoki ia ki aua hara i korero ai a Apinari mo ratou; na reira ka anga ia ka totohe ki te kingi kia kauaka ia e riri ki a Apinari. engari kia tukua kia haere i runga i te rangimarie.

3. Heoi ka riri rawa te kingi, ka mea hoki kia maka atu a Arami i roto i a ratou, a tonoa ana ana pononga ki te whai i a ia kia whakamatea.

4. Heoi, tana omanga atu i mua i a ratou, huna ana, kihai hoki i kitea e ratou. A i a ia e huna ana i nga ra maha ka oti i a ia nga kupu katoa i korero ai a Apinari te tuhituhi.

5. Na, ka mea te kingi kia karapoti ona kai tiaki i a Apinari, kia hopukina; na, hereherea ana ia e ratou, a maka ana ki te whare herehere.

6. Ano ka pahemo nga ra e toru, i te mea hoki kua runanga ia me ana tohunga, ka mea ano ia kia tikina atu ano ia ki tona aroaro.

7. A ka mea ia ki a ia, E Apinari, kua kitea he whakahe mou, a, e tika ana kia whakamatea koe.

8. I ki na hoki koe ko te Atua, ko ia ake, ka heke iho ki roto ki nga tamariki a te tangata; mo konei ka whakamatea koe, ki te kore koe e whakakahore i nga kupu kino katoa i korero ai koe moku, mo toku iwi hoki.

9. Katahi a Apinari ka mea ki a ia: Na, ko taku kupu tenei ki a koe, e kore ahau e whakakahore i nga kupu i korero nei ahau ki a koutou mo te iwi nei, no te mea e pono ana aua mea; a kia mohio ai hoki koutou ki aua kupu e pono ana, na, kua tuku ahau i a au ano kia taka ki roto ki o koutou ringaringa.

10. Ae, ka mamae ano ahau, a mate noa ko aku kupu ia e kore ahau e whakakore, engari ka waiho kia pumau tonu hei kai whakaatu i o koutou he. A ki te patua ahau e koutou, na, e whakaheke ana koutou i te toto he-kore, a ka waiho ano hoki tena hei kai whakaatu i to koutou he a te ra whakamutunga.

11. Na, wahi iti kua tuku a kingi Noa i a ia kia haere, i wehi hoki ia i ana kupu; i wehi ano hoki kei tau nga whakawakanga a te Atua ki a ia.

12. Heoi ka ara te reo o nga tohunga mona, ka anga ka whakahe i a ia, ka mea: Kua tawai ia i te kingi. Koia i whakaohokia ai te kingi kia riri ki a ia. a tukua ana ia kia whakamatea.

13. Na, ka mau ratou ki a ia, ka whakawhiu i tona kiri ki tetahi paihere rakau, he mea tahu, a mate noa ia.

14. Na, ka timata nga mura te ngau i a ia, ka karanga ia ki a ratou, ka mea:

15. Nana, ka rite ki ta koutou meatanga ki a au, te meatanga a o koutou uri ki te tokomaha kia mamae i nga mamae o te matenga ki te ahi; he mea hoki mo to ratou whakapono ki te whakaoranga a te Ariki a to ratou Atua.

16. Na, tenei ake ka whakamamaetia koutou ki nga mate katoa mo a koutou hara hoki.

17. Ae ra, ka patua koutou i tetahi taha, i tetahi taha, ka aia, ka whakamararatia ki tenei wahi, ki tera wahi, me he kahui maka e aia ana e nga kararehe mohoa, e nga mea nanakia.

18. A i taua rangi ka rapua koutou ka mau hoki i te ringa o o koutou hoa riri, katahi koutou ka mamae ai, ano ko ahau e mamae nei i nga mamae o te mate i te ahi.

19. A penei ka rapu utu te Ariki ki runga ki te hunga e whakamate nei i tona iwi. E te Atua, tukua atu toku wairua ki a koe.

20. Na, i te korerotanga a Apinari i enei kupu ka hinga ia, kua mate hoki ia i te ahi; ae ra, i whakamatea ia mona kihai i whakakahore ki nga whaka-haunga a te Atua: kua hiritia hoki te pono o ana kupu ki tona matenga.

UPOKO 18.

1. Na, ka ripeneta a Arami te tangata i oma atu i nga pononga a kingi Noa, ki ana hara me ana tututanga, a ka haere puku ia i roto i te iwi, ka anga ka whakaako atu i nga kupu a Apinari;

2. Mo nga mea e puta mai ana, mo te aranga hoki o te hunga mate, mo te hokonga o te iwi e whakaputaina i runga i te mana, i te mamae me te mate o te

Karaiti, me tona aranga mai i te mate, me tona kakainga ki te rangi.

3. Na, ko te hunga katoa e whakarongo ana ki tana kupu i akona e ia. Na, ka ako puku ia i a ratou kia kore ai e rangona e te kingi. A he tokomaha i whakapono ki ana kupu.

4. Nawai a, ka haere atu te hunga katoa i whakapono ki a ia ki tetahi wahi e karangatia nei ko Moromona, he mea karanga ki te ingoa o te kingi, kei nga rohe hoki taua wahi o te whenua, e haeretia ana hoki e nga kararehe mohoa, i etahi taima, ara, i etahi takiwa.

5. Na, i Moromona tetahi mata-puna, he wai maori, a ka haere a Arami ki reira, e tutata ana ano hoki ki taua wai tetahi urupuia rakau hei hunanga mona, i te ao, i nga rapunga a te kingi.

6. Na, ka haere ki reira te hunga katoa e whakapono ana ki a ia ki te whakarongo ki ana kupu.

7. Nawai a, ka maha nga ra ka tokomaha kua oti te huihui ki taua wahi, ki Moromona, ki te whakarongo ki nga kupu a Arami. Ae ra, kua oti te hunga katoa i whakapono ki tana kupu te huihui ki te whakarongo ki a ia. A ka whakaako ia i a ratou, ka kauwhau ki a ratou i te ripeneta, i te hokonga me te whakapono ki te Ariki.

8. Nawai a, ka ki atu ia ki a ratou, na, nga wai o Moromona; i pera hoki te karanga mo au wai. A i te mea e hiahia ana koutou ki te tomo ki roto ki te kahui a te Atua, kia karangatia hoki he iwi mana, a e whakaae ana ano koutou ki te pikau i nga whakataimaha o tetahi, o tetahi o koutou kia mana ai hoki;

9. Ae ra hoki, e pai ana ki te tangi tahi me te hunga tangi, ki te whakamarie ano i te hunga e tika ana kia whakamarietia, ki te tu ano hoki hei kai whakaatu mo te Atua i nga wa katoa, e taea e koutou tae noa ki te mate kia hokona ai e te Atua, kia taua ngatahitia ai ano hoki me te hunga o te aranga tuatahi, kia whiwhi ai koutou ki te oranga tonutanga.

10. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, ki te mea ko te hiahia tenei o o koutou ngakau he aha ta koutou e kore ai e rumakina i runga i te ingoa o te Ariki hei whakaatu ki tona aroaro, kua kawenata koutou ki a ia ki te mahi ki a ia, ki te pupuri hoki i ana whaka-haunga kia nui ake ai tona Wairua e ringihia ai e ia ki a koutou ?

11. Ano ka rongu te iwi ki enei kupu, ka papaki o ratou ringaringa i te koa, ka whakapuaki, koia tena te hiahia o o matou ngakau.

12. Na, ka mau a Arami ki a Herama ko ia hoki tetahi o nga mea ki mua, ka haere ka tu atu ki roto ki te wai ka karanga, ka mea, E te Ariki, ringihia mai to Wairua ki runga ki to pononga nei, kia mahia ai e ia tenei mahi i runga i te ngakau tapu.

13. Ano ka oti i a ia enei kupu te whakapuaki, na, kua tau te Wairua o te Ariki ki a ia, a ka mea ia, E Herama, kua whakamanaia ahau e te Atua Kaha Rawa, ka rumakina koe e au hei kai whakaatu mou i uru ki roto ki tetahi kawenata kia mahi tonu koe ki a ia tae noa ki to matenga, mo te taha ki te tinana maori; na, kia ringihia iho te Wairua o te Ariki ki runga ki a koe; a mana ano e tuku ki a koe te oranga tonutanga, he mea na te hokonga a te Karaiti i whakaritea ai e ia no te hanganga ra ano o te ao.

14. A, i te korerotanga a Arami i enei kupu, na, ka tanumia a Arami raua ko Herama ki roto ki te wai; a ka ara ano raua, ka haere hari mai ki waho o te wai, kua ki hoki i te Wairua.

15. A tenei ano, ka mau a Arami ki tetahi atu, a ka haere atu, te tuarua o ana haerenga ki roto ki te wai, a ka rumaki i a ia kia rite ki to te tuatahi, heoi kihai ia i tanu i a ia ano ki roto ki te wai.

16. Na, ko te ahua tenei i rumaki ai ia i ia tangata, i ia tangata i haere atu ki taua kainga ki Moromona: a to ratou tokomahatanga tata tonu ki te rua rau ma wha nga wairua; ae, i rumakina ratou ki roto ki nga wai o Moromona, i whakakiiia ano hoki ki te aroha noa o te Atua;

17. Na, i karangatia ratou ko te hahi o te Atua, ara, ko te hahi o te Karaiti, no taua wa mai ra ano. A ko te hunga hoki i rumakina i runga i te kaha me te mana o te Atua, i honoa ratou ki tona hahi.

18. Na, kua whakamanaia a Arami e te Atua, a ka whakaritea e ia nga tohunga; ae ra, kotahi tohunga mo ia rima tekau, mo ia rima tekau o to ratou tokomahatanga i whakaritea ai e ia hei kai kauwhau mo ratou, hei whakaako hoki i a ratou ki nga mea o te kingitanga o te Atua.

19. Na, i kiiia ratou e ia kia kauaka e whakaako i tetahi mea, ko nga mea anake i whakaako ai ia, me nga mea i korerotia e te mangai o nga poropiti tapu.

20. Ae ra hoki, i kiia ratou e ia kia kauaka e kauwhau i tetahi mea, ko te ripeneta anake me te whakapono ki te Ariki, nana i hoko tona iwi.

21. I kiia ano hoki ratou e ia kia kauaka e tautohe-tohe ki tetahi ki tetahi, engari kia kotahi te kanohi hei tirohanga atu, kia kotahi te whakapono, kia kotahi ano rumakanga; kia honohonoa tahitia ano hoki o ratou ngakau, i te kotahitanga, i te aroha hoki, ki tetahi ki tetahi.

22. Na, ko te mea tenei i whakahau ai ia hei kauwhautanga ma ratou. Ko te ahua hoki tenei i riro ai ratou hei tamariki ma te Atua.

23. I whakahau ano ia i a ratou kia mahara ki te ra hapati, kia whakatapua, kia whakawhetai atu ano hoki i nga ra katoa ki te Ariki ki to ratou Atua.

24. I whakahau ano ia kia mahi nga tohunga i whakaritea ai e ia, ko o ratou ringaringa ake ano hei mahi hei oranga mo ratou;

25. Na, i motuhia atu tetahi ra o ia wiki, o ia wiki hei ra huihui mo ratou ki te whakaako i te iwi, ki te kara-kia hoki ki te Ariki ki to ratou Atua, me nga wa katoa ano hoki i kaha ai ratou ki te huihui tahi.

26. A kihai i tukua nga tohunga kia whakawhirinaki atu ki te iwi hei oranga mo ratou; engari ko a ratou mahi kia utua ki te aroha noa o te Atua, kia tupu ai ratou kia kaha i roto i te Wairua, kei a ratou hoki te matauranga ki te Atua, e taea ai e ratou te whakaako i runga i te kaha me te mana o te Atua.

27. Tenei ano, na Arami i whakahau kia hoatu e te iwi o te hahi tetahi wahi o o ratou taonga, ia tangata, ia tangata rite tonu ki te nui o tana; me he mea he nui a tetahi kia nui ano ana e hoatu ai; ko te tangata ia he iti nei tana, kia iti nei ano tana e hoatu ai; a ko te tangata kahore nei ona, na, kia whakawhiwhia ia.

28. Na, ko te ahua tenei me hoatu e ratou tetahi wahi o o ratou taonga i runga i te ata whakaae o te ngakau, me te hiahia pai ki te Atua, ki aua tohunga ano hoki i hapa, me nga tangata rawakore, kakahu-kore hoki.

29. Na, he mea whakahau mai na te Atua e whakapuaki ai ia i tenei ki a ratou; he tika ta ratou whakahaere ki te aroaro o te Atua, e hoatu mea ana ki tetahi ki tetahi, mo te taha ki te tinana, ki te wairua ano hoki, rite tonu ki ta ratou i hapa ai me ta ratou i hiahia ai.

30. Nawai a, ka oti tenei te mahi i Moromona; ae ra,

i te taha o nga wai o Moromona, i roto i taua urupuia rakau e tata ana ki nga wai o Moromona; ae ra, ko te kainga o Moromona, ko nga wai o Moromona, ko te urupuia rakau o Moromona, ano te ataahua o aua wahi katoa ki te kanohi o te hunga i tae ai ki te matauranga ki to ratou Kai-hoko i reira; ae ra, ano te koa mo ratou, ka waiata tonu hoki ratou hei whakamoemititanga ki a ia, a ake ake ake.

31. Na, i meatia enei mea i roto i nga kaha o te whe-nua kia kore ai e paku atu te rongu ki nga taringa o te kingi.

32. Heoi kua kitea e te kingi he mahi tupu i roto i te iwi, koia ia i tono ai i ana pononga kia mataara. No reira i te ra e huihui ana ratou ki te whakarongo ki te kupu a te Ariki, ka whakaaturia atu ratou ki te kingi.

33. Katahi te kingi ka ki kei te whakakiki a Arami i te iwi kia tutu ki a ia; no reira ka tonoa e ia tana tana ki te whakamate i a ratou.

34. Nawai a, ka whakaaturia ki a Arami ratou ko te iwi o te Ariki te haerenga atu o te taua a te kingi; koia ratou ka mau ai ki o ratou teneti me a ratou whanau, ka haere ai ki te koraha.

35. Na, ko to ratou tokomahatanga e tata ana ki te wha rau e rima tekau nga wairua.

UPOKO 19.

1. Nawai a, ka hoki te taua a te kingi kihai hoki i kitea e ratau te iwi o te Ariki.

2. Na, kihai i rahi te ope a te kingi, kua whakaititia hoki, a ka timata he titorehanga i roto i te toenga o te iwi.

3. Ka timata ano hoki te wahi iti te korero whakawehi mo te kingi, a ka timata he ngangaretanga nui i roto i a ratou.

4. Na i roto tetahi tangata i a ratou nona nei te ingoa ko Kireono, he tangata kaha tera, he hoa riri ano ki te kingi, koia ia i unu ai i tana hoari, i oati ai i runga i tona riri kia patua te kingi e ia.

5. Na, ka kakari ia ki te kingi; a i te kitenga o te kingi wahi iti kua taea ia e tera ka oma ia, kake ana ki runga ki te pourewa e tata ana ki te temepara.

6. A ka whaiwhai a Kireono i a ia a whano kua piki atu ia ki runga ki te pourewa ki te patu i te kingi, a ka tiro-tiro nga kanohi o te kingi whaka-te-whenua o

Hemerona, na, kua tae nga taua a nga Ramana ki roto ki nga rohe o te whenua.

7. Na, ka karanga te kingi i runga i te aue o tona wairua, ka mea, E Kireono, tohungia ahau, kua whakaekea hoki tatou e nga Ramana, a ka patua tatou; ae ra, ka whakangaromia toku iwi.

8. Na, nui atu te manukanuka o te kingi ki tona ora ake i tona manukanuka ki tona iwi; ahakoa ra, ka tohu a Kireono i a ia.

9. Na, ka whakahaua te iwi e te kingi kia rere i mua i nga Ramana, a ko ia ano i haere i mua i a ratou; na, rere atu ana ratou me a ratou wahine me a ratou tamariki ki te koraha.

10. Katahi ratou ka whaia e nga Ramana, no te mau-nga, ka timata te patu i a ratou.

11. Na, ka kiia e te kingi kia whakarere nga tane katoa i a ratou wahine me a ratou tamariki, kia oma hoki i mua i nga Ramana.

12. Na, he tokomaha nga mea kihai i whakaae ki te whakarere i a ratou, heoi pai ke atu ki a ratou te noho kia mate tahi me ratou. A ko etahi atu i whakarere i a ratou wahine me a ratou tamariki, a oma ana.

13. Na, i mea te hunga i noho tahi ra me a ratou wahine me a ratou tamariki, kia tu atu a ratou tamahine ataahua kia tohe atu ki nga Ramana kia kauaka ratou e patua.

14. Nawai a, ka aroha nga Ramana ki a ratou, kua taea hoki e te ataahua o a ratou wahine;

15. No konei ra ka tohu nga Ramana i a ratou, a ka whakarauora i a ratou ka whakahoki ano i a ratou ki te whenua o Niwhai, me te tuku ano i a ratou kia noho i te whenua o Niwhai, me te tuku ano i a ratou kia noho i te whenua i raro i enei whakaritenga, ara, kia tukua atu e ratou a kingi Noa ki roto ki nga ringa-ringa o nga Ramana, me te tuku ano i a ratou taonga, ara, i tetahi hawhe o a ratou mea katoa; i tetahi hawhe o a ratou koura, o a ratou hiriwa, me a ratou mea utu nui katoa, na, ko te ahua tenei o ta ratou takoha ki te kingi o nga Ramana i tenei tau, i tenei tau.

16. Na, i roto tetahi tamaiti tane a te kingi i te hunga i whakarauorangia, ko Rimihi tona ingoa.

17. Na, i hiahia a Rimihi kia kauaka tona papa e whakamatea; ahakoa ra, he tangata tika ia, a kihai ia i te kuare ki nga he o tona papa.

18. Nawai a, ka tono tangata a Kireono ki te koraha

he mea puku ki te rapu i te kingi ratou ko nga tangata i a ia. A ka tutaki ratou i te iwi i te koraha, ko te kingi ia ratou ko ona tohunga kahore.

19. Na, kua oati ratou i roto i o ratou ngakau kia hoki ano ki te whenua o Niwhai, a me he mea kua patua a ratou wahine me a ratou tamariki, me te hunga ano hoki i noho ai i a ratou, ka ngaki mate ratou, ka mate ngatahi ano me ratou.

20. A, ka kiia ratou e te kingi kia kauaka e hoki; katahi ka riri ratou ki te kingi a mea ana kia whakamamaetia ia, ae ra, kia mate ia i te ahi.

21. A wahi iti kua mau ratou ki nga tohunga ano hoki kia whakamatea, a ka oma atu nga tohunga ra i mua i a ratou.

22. Nawai a, tata tonu ratou te hoki ki te whenua o Niwhai, na, ka tutaki ratou ki nga tangata a Kireono. A ka korero nga tangata a Kireono i nga mea katoa i pa ai ki a ratou wahine me a ratou tamariki; i te tukunganga hoki a nga Ramana i a ratou kia noho i te whenua i runga i te hoatu takoha ki nga Ramana, ara, tetahi hawhe o a ratou mea katoa.

23. Na, ka whakaatu te iwi ki nga tangata a Kireono i ta ratou whakamatenga i te kingi me te rerenga atu i a ratou o ana tohunga ki roto rawa ki te koraha.

24. Ano ka mutu te whai korero, ka hoki ratou ki te whenua o Niwhai me te koa, mo a ratou wahine me a ratou tamariki kihai i patua; a ka whakaatu ano hoki ratou ki a Kireono i a ratou i mea ai ki te kingi.

25. Na, ka oati te kingi o nga Ramana ki a ratou e kore ratou e patua e tona iwi.

26. Me Rimihī ano hoki, ko ia hoki te tama a te kingi, i hoatu hoki e te iwi mona te kingitanga, na, ka oati ia ki te kingi o nga Ramana ka hoatu takoha tona iwi ki a ia, ara, tetahi hawhe o a ratou mea katoa.

27. Na, ka anga a Rimihī ka whakatu i te kingitanga me te hohou ano i te rongo i roto i tona iwi.

28. Na, ka whakaturia e te kingi o nga Ramana nga kai tiaki i runga i te whenua awhio noa, hei pupuri i te iwi o Rimihī i runga i te whenua, kei puta atu ratou ki te koraha; a kei nga takoha i riro mai ai i a ia i nga Niwhai he oranga mo ana kai tiaki.

29. Na, ka mau tonu te rongo ki a kingi Rimihī i tona kingitanga, a taka noa nga tau e rua, kahore o nga Ramana whakararuraru i a ratou, kahore hoki ratou i whai ki te whakangaro i a ratou.

UPOKO 20.

1. Na, kei Hemerona tetahi kainga i huihui ai nga tamahine a nga Ramana ki te waiata, ki te kanikani, ki te whakakoa hoki i a ratou ano.

2. A, i tetahi ra kua huihui etahi torutoru nei o ratou ki te waiata, ki te kanikani.

3. Na, he whakama no nga tohunga a kingi Noa ki te hoki ano ki te pa o Niwhai, he mataku ano kei patua e te iwi, koia ratou i wehi ai ki te hoki ano ki a ratou wahine me a ratou tamariki.

4. A i te mea kua noho ratou i te koraha kua kite hoki i nga tamahine a nga Ramana, na, ka whanga nga tohunga ki a ratou;

5. Na, i te mea kua torutoru noa iho ratou kua huihui ki te kanikani, ka puta mai ratou i roto i o ratou wahi ngaro, hopukia ana ratou, a mauria atu ana ki te koraha; na, e rua tekau ma wha nga tamahine a nga Ramana i mauria atu e ratou ki te koraha.

6. Na, i te kitenga o nga Ramana ko a ratou tamahine kua ngaro, ka riri ratou ki te iwi o Rimihī, i mahara hoki na te iwi o Rimihī tenei mea.

7. Koia ratou i tono atu ai i a ratou taua; ae ra hoki, ko te kingi pu ano i haere i mua i tona iwi; na, ka haere ratou ki runga ki te whenua o Niwhai ki te whakamate i te iwi o Rimihī.

8. Na, kua tirohia atu ratou e Rimihī i te pourewa, ae ra me a ratou whakaritenga katoa mo te whawhai i kitea katoatia e ia; no reira ka huihui ia i tona iwi, a ka tatari ki a ratou i roto i nga mara me nga ngahere.

9. A, te taenga mai o nga Ramana, na, ka timata te iwi o Rimihī ka kokiri mai i o ratou wahi i tatari ai, a ka timata te patu i a ratou.

10. Na, he tino nanakia rawa atu taua riri, to ratou rite hoki kei nga raiona e whawhai ana mo a ratou mea i patu ai.

11. Nawai a, kua timata te iwi a Rimihī ki te whakawhati i nga Ramana i mua i a ratou; ahakoa ra kahore i hawhe to ratou tokomahatanga i to nga Ramana. Otira i whawhai ratou mo to ratou orange, mo a ratou wahine, me a ratou tamariki; koia ratou i whakauaua ai, a kei nga tarakona to ratou rite ki te whawhai.

12. Na, ka kite ratou i te kingi o nga Ramana i roto i o ratou tupapaku; otira kahore ano ia kia mate i tu

ano ia, a kua mahue iho ki te whenua takoto ai i te hohoro hoki o te whatinga o tona iwi.

13. A ka mau ratou ki a ia, ka takai i ona tunga, a kawea ana ia ki te aroaro o Rimihi, mea ana, na, te kingi o nga Ramana; kua tu ia, a kua hinga ki roto ki o ratou tupapaku, a whakarerea ana e ratou; na, kua kawea mai ia e matou ki a koe; na, whakaae mai koe kia patu matou i a ia.

14. Heoi ka ki atu a Rimihi ki a ratou, e kore koutou e tukua kia patu i a ia, engari kawea mai ia ki konei kia kite ahau i a ia. A kawea mai ana e ratou. Na, ka ki atu a Rimihi ki a ia, He aha te take i haere mai ai koutou ki te whawhai ki toku iwi? Nana, kahore toku iwi i takahi i te oati i oati ai ahau ki a koe; a, mo te aha koe ka takahi nei i te oati i oati ai koe ki toku iwi?

15. Katahi te kingi ka ki mai, i takahia e ahau te oati no te mea i kahakina atu e tou iwi nga tamahine a toku iwi; no reira i runga i toku riri ka mea ahau i toku iwi kia haere mai ki runga nei ki te riri ki tou iwi.

16. Na, kihai a Rimihi i rongo noa ki tenei mea; koia ia i mea ai, maku e rapu i roto i toku iwi a ko te tangata nana i mahi tenei mea, na, me mate ia. No reira ka mea ia kia rapua i roto i tona iwi.

17. Na, ka rongo a Kireono i enei mea, ko ia hoki te rangatira o nga hoia a te kingi, na, ka haere atu ia ka mea atu ki te kingi, taku tonu tenei ki a koe me mutu, kauaka te iwi nei e rapua aua hoki tenei mea e whakairia ki a ratou.

18. Ina hoki, kahore ianei koe i te mahara ki nga tohunga a tou papa, i rapu ai tenei iwi kia whakamatea? He teka ianei kei te koraha tonu ratou? He teka ianei ko ratou nga tangata nana i tahae nga tamahine a nga Ramana?

19. Na, me titiro, me whakaatu atu enei mea ki te kingi, hei korerotanga mana ki tona iwi; kia houhia ai ta ratou rongo ki a tatou: no te mea kei te whakariterite ratou mo te haere mai, ki te whawhai ki a tatou; na, me titiro hoki, he torutoru noa tatou.

20. Nana, kei te haere mai ratou, me a ratou ope tini; a ki te kore te kingi e whakamarie i a ratou ki a tatou, na, ka mate tatou.

21. Ina hoki he teka ianei kua mana nga kupu a Apinari, i poropiti ai ia mo tatou? a ko te take mo ta-

tou kihai nei i pai ki te whakarongo ki nga kupu a te Ariki, ki te tahuri atu hoki i o tatou hara.

22. Na, ma tatou e hohou te rongu ki te kingi, whakarite hoki tatou i te oati i oati ai tatou ki a ia: no te mea pai ke atu te ponongatanga mo tatou i te mate rawa; no reira, whakamutua e tatou tenei whakaheke toto nui.

23. Na, ka whakaatu atu a Rimihī i enei mea katoa ki te kingi mo tona papa, me nga tohunga i oma atu ra ki te koraha, me te whakairi ano hoki i te kaha-kinga atu o a ratou tamahine ki a ratou.

24. Nawai a, ka marire te ngakau o te kingi ki tona iwi: a ka mea ia ki a ratou, Me haere noa atu tatou ki te whakatau i toku iwi, a kauaka he patu; a ko taku oati e oati atu nei ahau ki a koe e kore rawa to iwi e patua e taku iwi.

25. Na, ka aru ratou i te kingi, ka haere patu kore atu ki te whakatau i nga Ramana. Nawai a, ka tutaki ratou i nga Ramana; na, ka tuohu iho te kingi o nga Ramana ki o ratou aroaro, a ka wawao mo te iwi o Rimihī.

26. A, te kitenga o nga Ramana i te iwi o Rimihī, kahore a ratou patu, ka aroha ki a ratou, ka marire hoki o ratou ngakau ki a ratou, a hoki marie ana ratou ko to ratou kingi ki to ratou whenua ake.

UPOKO 21.

1. A ka hoki ano a Rimihī ratou ko tona iwi ki te pa o Niwhai, ka timata ano ka noho i te whenua i runga i te rangimarie.

2. Ano ka maha nga ra, i muri iho, ka anga ano nga Ramana, ka whakaoho i te riri ki nga Niwhai a ka timata ratou te haere mai ki roto ki nga rohe o te whenua awahio noa.

3. Otira, i wehi ratou ki te whakamate i nga Niwhai he mea hoki na te oati i oati ai to ratou kingi ki a Rimihī; otira ka papaki ratou i o ratou paparinga, ka whakatupu rangatira ano ki a ratou; a ka timata ano ratou te whakamaui i nga pikaunga taimaha ki o ratou tuara me te a ano i a ratou me he kaihe wahangu:

4. Ae ra hoki, i meatia katoatia tenei hei whakaritenga i te kupu a te Ariki.

5. Na, kua nui nga whakamamaetanga i whakama-

maetia ai nga Niwhai, a kahore hoki he huarahi e puta ai ratou ki waho i o ratou ringaringa, no te mea kua karapotia ratou e nga Ramana ki tetahi taha, ki tetahi taha.

6. Nawai a, ka timata te iwi te amuamu ki te kingi, he mea hoki na o ratou whakamamaetanga; a ka anga ratou, ka hiahia kia haere atu ki te riri ki nga Ramana. Na, ka mamae pu te kingi i a ratou amuamutanga; no reira i tukua atu ai e ia ki a ratou kia rite ki a ratou hiahia.

7. A ka huihui ratou i a ratou ano, ka kakahuria o ratou kakahu whawhai, haere atu ana ki te tu atu ki nga Ramana ki te pana atu i a ratou i roto i to ratou whenua.

8. Nawai a, ka taea ratou e nga Ramana ka whati ratou a he tokomaha i patua.

9. Katahi ka puta ake he tangihanga nui, he aue i roto i te iwi o Rimihi: ko te pouaru e tangi ana ki tona tane; ko te tamaiti me te tamahine e tangi ana ki to raua papa, a ko nga teina ki o ratou tuakana.

10. Na, he tokomaha nga pouaru i runga i te whenua, a he nui rawa o ratou reo ki te tangi, i tenei ra, i tenei ra, kua tau iho hoki ki a ratou he wehi nui ki nga Ramana.

11. A na a ratou tangi e hono tonu nei i whakaoho nga morehu o te iwi o Rimihi kia riri ki nga Ramana; a ka haere ano ratou ki te parekura, heoi whati ana ratou, a he nui hoki to ratou mate.

12. Na, ka haere ano ratou, te tuatoru o nga haere-nga, a i pera ano to ratou mate; a hoki ana ano te hunga kihai nei i patua ki te pa o Niwhai.

13. A ka whakaiti ratou i a ratou ano i roto i te pu-ehu, e ngohengohe ana ano ki te ioka pononga, a tuku ana i a ratou ano kia patua kia aia ki tenei wahi, ki tera wahi, kia whakataimahatia ano hoki kia rite ki nga hiahia o o ratou hoa riri.

14. Ka whakaiti ratou i a ratou ano i roto i te ngakau papaku rawa: ka kaha rawa hoki ta ratou karanga ki te Atua; ae ra, i karanga ratou i te ra roa ki to ratou Atua kia whakaorangia e ia i o ratou whakamamaetanga.

15. Na, ka puhoi te Ariki ki te whakarongo ki ta ratou karanga, he mea hoki na o ratou kino; ahakoa ra i whakarongo ano te Ariki ki a ratou karanga, a ka anga ia ka whakangawari i nga ngakau o nga Ra-

mana, no ka tahuri ratou ki te whakamama i o ratou pikaunga: otira kihai i pai ki ta te Ariki titiro kia whakaputaina ratou ki waho rawa i te ponongatanga.

16. Nawai a, ka timata ratou te ata kake marire i runga i te whenua, ka tahuri ki te whakatupu i nga kareene, kia hira ake i to mua ahua, me nga kahui o ia tu, o ia tu, no ka kore o ratou mate i te kai.

17. Na, he tokomaha rawa nga wahine, he nui atu i nga tane koia a kingi Rimihi i whakahau ai kia hoatu he mea e ia tane, e ia tane hei whakawhiwhi i nga pouaru me a ratou tamariki, kia kore ai ratou e mate i te kai: a i pera ratou i te tokomaha hoki o ratou kua patua.

18. Na, i noho topu te iwi o Rimihi, nga mea katoa i ahei kia pera, me te tiaki ano i a ratou kereene me a ratou kahui;

19. A ko te kingi ake kihai ia i tuku i tona tinana ki waho o nga taiepa o te pa, ki te kore e mauria e ia ona kai tiaki i a ia he wehi hoki nona kei taka ia ki roto ki nga ringaringa o nga Ramana.

20. A, ka mea ia i te iwi kia tiroiro i te whenua tahio noa, me kore e mau i a ratou nga tohunga i oma atu ra ki te koraha, i kahakina atu ra hoki nga tamahine a nga Ramana, na reira nei i takina iho ai tenei whakangaromanga nui ki runga ki a ratou:

21. I hiahia hoki te iwi ki te hopu i a ratou kia whiua; no te mea i haere po mai ratou ki te whenua o Niwhai a mauria atu ana a ratou kereene, me te nuinga hoki o a ratou mea utu nui; koia ratou i whanga ai ki a ratou.

22. Nawai a, kore ake he raruraru i waenganui i nga Ramana me te iwi o Rimihi, a tae noa ki te takiwa i tae mai ai a Amona ratou ko ona teina ki te whenua ra.

23. A i te mea i waho te kingi me ona kai tiaki i nga kuwaha o te pa ka kite ia i a Amona ratou ko ona teina; a i mahara ia ko nga tohunga era a Noa, koia ia i mea ai kia hopukia ratou, kia herea, kia maka hoki ki te whare herehere. A me he mea ko aua tohunga tonu ratou a Noa penei kua mea ia kia patua ratou;

24. Heoi i tana kitenga, ehara, engari ko ona teina, a i haere mai hoki ratou i te whenua o Harahemera, ka ki tonu ia i te hari nui whakaharahara.

25. Na, i tonoa e kingi Rimihi etahi tangata torutoru nei, i mua atu i te haerenga mai o Amona ki te rapu i

te whenua o Harahemera; otiia kihai ratou i kite, a ngaro ana i roto i te koraha.

26. He ahakoa ra i kite ratou i tetahi whenua kua nohoia e te tangata; ae ra, he whenua e kapi ana i nga wheua maroke; he whenua kua nohoia e te tangata, a kua whakangaromia; a, ki ta ratou whakaaro ko te whenua tera o Harahemera, koia ratou i hoki mai ai ki te whenua o Niwhai, to ratou taenga ki roto ki nga rohe o te whenua, he torutoru nei nga ra i mua atu i te haerenga mai o Amona.

27. A i mauria mai e ratou he tuhituhinga, ae ra, he tuhituhinga no te iwi no ratou nei nga wheua i kitea e ratou: kua oti te tuhituhi ki rungi i nga papa oa.

28. Na, i ki ano a Rimihi i te koa i tana rongonga ki te mangai o Amona i a Mohia tetahi homaitanga a te Atua ma reira e taea ai e ia nga tuhituhinga pera te whakamaori; a i hari ano hoki a Amona.

29. Otira ki tonu a Amona ratou ko ona teina i te pouri i te maha hoki o o ratou teina kua patua;

30. I te meatanga ano hoki a kingi Noa ratou ko ana tohunga i te iwi kia mahi i nga hara maha me nga kino ki te Atua; A ka tangi ano ratou ki a Apinari kua mate ra; ki te haerenga ano hoki o Arami ratou ko te iwi i haere tahi me ia, i riro nei hei hahi ma te Atua i runga i te kaha me te mana o te Atua me te whakapono hoki ki nga kupu i korerotia e Apinari;

31. Ae ra, ka tangi ratou mo to ratou haerenga atu, kahore hoki e mohiotia te wahi i oma atu ai ratou. Tera tonu hoki ratou e pai ki te whakauru ki a ratou i runga i te koa o te ngakau, no te mea i kawenata ratou ki te Atua kia ngohengohe ki a ia, kia pupuri hoki i ana ture.

32. A, no muri mai i te taenga o Amona ka tomo ano hoki a kingi Rimihi ratou ko etahi tangata maha o tona iwi ki tetahi kawenata ki te Atua kia mahi ki a ia, kia pupuri hoki i ana whakahaunga.

33. Nawai a, ka hiahia a kingi Rimihi ratou ko etahi tangata maha o tona iwi kia rumakina; heoi kahore he tangata i runga i te whenua e whai mana ana i te Atua. A kihai a Amona i whakaae ki te mahi i tenei mea, ki tona whakaaro iho hoki ehara ia i te pononga totika.

34. Na konei kihai ratou i whakarite i a ratou ano hei hahi i taua takiwa, i tatari hoki ratou ki te Wairua

o te Ariki. Na, kua hiahia ratou kia rite ki a Arami ratou ko ona hoa i oma ra ratou ki te koraha.

35. Kua hiahia ratou kia rumakina hei tohu, hei whakaatu hoki, e pai ana ratou kia whakapaua o ratou ngakau katoa ki te mahi ki te Atua; otira i whakaroa ratou i te taima: na, hei muri tuhituhia ai te whakaatu mo to ratou rumakanga.

36. Na, heoi ano nga whakaaroaronga o Amona ratou ko tona iwi, ko kingi Rimihi ko tona iwi, hei whakaputa i a ratou ano i roto i nga ringaringa o nga Ramana i roto hoki i te whakamahinga.

UPOKO 22.

1. Katahi a Amona raua ko kingi Rimihi ka whiri-whiri tahi me te iwi, e rapu ana me pehea ra e whakaputaia ai ratou i te whakamahinga; ka tonoa atu e raua kia huihui mai te iwi: na, i peratia ai e raua, kia rongo ai raua i te whakaaro o te iwi mo taua mea.

2. Na, kihai rawa i kitea e ratou he huarahi e puta ai ratou i te whakamahinga, heoi ano ko te mau ki a ratou wahine, ki a ratou tamariki, ki a ratou kahui o ia tu, o ia tu, me o ratou teneti, katahi ka oma atu ai ki te koraha; i te tokomaha rawa hoki o nga Ramana e kore rawa ia e taea e te iwi o Rimihi te whawhai nga Ramana, ara i runga i te whakaaro ma te hoari pea ratou e whakaputa i te ponongatanga.

3. Na, ka haere mai a Kireono, ka tu mai i te aroaro o te kingi, a ka mea ki a ia, Tena ra, e te kingi, he maha nga taima kua rongo koe ki aku kupu i a tatou e ngangare ana ki o tatou tuakana, ki nga Ramana.

4. A, i tenei wa e te kingi, ki te mea kahore ou kite-nga i a au he pononga kino, a, ki te mea kua whakarangona e koē aku kupu o mua a puta ana mai he painga ki a koe, waihoki ka hiahia ano ahau kia whakarongo mai koe ki aku kupu i tenei wa, a, ko au ko to pononga hei whakaputa i tenei iwi ki waho o te ponongatanga.

5. Na, ka tukua ia e te kingi kia korero. A ka mea a Kireono ki a ia.

6. Whakaaroa te putanga atu ki tua, i roto i te tai-epa o muri, i te taha ki muri o te pa. Na, ko nga Ramana, ara ko nga kai-tiaki o nga Ramana, haurangi ai i nga po; no reira me tuku atu he kupu e tatou ki tenei iwi katoa kia huihuia mai a ratou kahui o ia tu, o ia tu ki a ia potia atu ki te koraha.

7. A, ko au e haere. i runga ano i to whakahau, ki te hoatu i te takoha whakamutunga o te waina ki nga Ramana, na, ka haurangi ratou; ko reira tatou puta atu ai ma te kuwaha ngaro i te taha ki maui o te puni, i a ratou e haurangi ana, e moe ana.

8. Koia tenei te ahua e puta atu ai tatou, ko a tatou wahine. ko a tatou tamariki, me a tatou kahui o ia tu, o ia tu, ki te koraha; a ka haere tatou ka awchio i te whenua, o Hiroma.

9. Na, ka whakarongo te kingi ki nga kupu a Kireono.

10. A ka meinga e kingi Rimihi tona iwi kia huihuia mai ki te wahi kotahi a ratou kahui: a tukua atu ana e ia te takoha waina ki nga Ramana; a, tukua atu ana ano e ia he waina nui ake i o te tuatahi, he mea hoatu noa: a ka kaha te inu i te waina i hoatu ai e kingi Rimihi ma ratou.

11. A ka haere po te iwi o kingi Rimihi ki te koraha, me a ratou kahui o ia tu, o ia tu, a ka awchio haere ratou ma tahaki o te whenua o Hiroma i roto i te koraha, a ahu atu ana whaka-te-whenua o Harahemera, he mea arahi hoki e Amona ratou ko ona teina.

12. Na, kua mauria e ratou ki roto ki te koraha a ratou koura katoa, me a ratou hiriwa, me a ratou mea utu nui ara, nga mea i taea e ratou te mau atu; me a ratou kai ano hoki; a haere tonu ana i runga i to ratou haere.

13. Na, i muri i nga ra maha i te koraha, ka tae ratou ki te whenua o Harahemera, ka uru ki roto ki tona iwi, hei tangata mana.

14. Na, ka manako hari atu a Mohia ki a ratou; ka tango ano i o ratou tuhituhinga me nga tuhituhinga ano hoki i kitea ai e te iwi o Rimihi.

15. Nawai a, i te kitenga a nga Ramana ko te iwi o Rimihi kua puta po atu ki waho o te whenua, ka tonoa e ratou he taua ki te koraha ki te whaiwhai i a ratou;

16. Na, i te mea kua rua o ratou ra e whai ana i a ratou, na, kua kore e taea e ratou o ratou tapuwae te whai haere; koia hoki i ngaro ai ratou i te koraha.

He whakaaturanga mo Arami me te iwi o te Ariki, i aia atu ai ki te koraha e te iwi o kingi Noa.

UPOKO 23.

1. Na, i whakatupatoria a Arami e te Ariki era e

puta mai nga taua a kingi Noa ki a ratou, a kua whakina e ia ki tona iwi; no reira ka huihuia e ratou a ratou kahui, ka tangohia a ratou kereene, a haere atu ana i mua i nga taua a Noa ki te koraha.

2. A na te Ariki ratou i whakakaha, a kihai ratou i mau i te iwi o kingi Noa. kihai i whakamatea.

3. A e waru o ratou ra i oma ai ratou ki roto ki te koraha.

4. A ka tae ki tetahi whenua, he whenua tino atahua, e ahua ana; he paru-kore tona wai.

5. Na, ka whakaturia o ratou teneti ka anga ka ngaki i te oneone, ka hanga i nga whare, ka mahi i etahi atu mea ano hoki; ae ra, he hunga puku mahi ratou, he iwi kaha hoki ki te mahi.

6. Na, ka hiahia te iwi ki a Aramu. hei kingi mo ratou, e arohaina ana hoki ia e tona iwi.

7. Otira ka mea ia ki a ratou, Nana, ehara i te pai kia whai kingi tatou; no te mea e penei ana te kupu a te Ariki: Kua tetahi kikokiko e whakaaroa paitia atu i tetahi kikokiko, kua ano hoki tetahi tangata e whakaaroa paitia atu e ia ano i tetahi tangata; no reira taku kupu ki a koutou, ehara i te pai kia whai kingi tatou.

8. Otia, me he mea e taea ana e koutou nga tangata tika hei kingi mo koutou, katahi ka tika kia whai kingi koutou.

9. Otira me mahara koutou ki te he o kingi Noa me ana tohunga: a ko au ano i mahangatia ki tetahi mahanga, a mahia ana e ahau he maha nga mea whakarihariha ki te titiro iho a te Ariki, i meinga ai ahau kia ripeneta nui;

10. Ahakoa ra, i muri i nga paweratanga nui, ka rongu te Ariki i aku tangi, ka utua aku inoi, a tenei kua meinga ahau hei mea i roto i ona ringaringa, hei whakawhiwhi i a koutou e tokomaha nei ki te matauranga ki tona pono.

11. Ahakoa ra, kahore ahau e whakamanamana i runga i tenei, ehara hoki ahau i te mea tika kia whakamanamana moku ake.

12. Na, taku kupu tenei ki a koutou, kua pehia koutou e kingi Noa. kua noho hoki koutou i roto i te pononngatanga ki a ratou ko ana tohunga, kua arahina ano koutou e ratou ki te he: no reira i hereherea ai koutou ki nga here o te he.

13. Na, i te mea kua puta koutou i te kaha o te Atua

i roto i enei here: ae, i roto ano i nga ringaringa o kingi Noa ratou ko tona iwi, i roto ano hoki i nga here o te he, waihoki ko taku hiahia tenei kia tu tonu koutou i runga i tenei tikanga here-kore i meinga ai koutou he here-kore te tuku i tetahi tangata hei kingi mo koutou:

14. Heoi ano hoki ta koutou e tuku ai hei kai whakaako, hei mahi mo koutou ko ta te Atua tangata anake, e haere ana i ona huarahi, e pupuri ana i ana whakahaunga.

15. Ka penei ta Arami ako i tona iwi, kia arohaina e ia tangata, e ia tangata tona hoa tata ano ko ia: kia kau ano hoki he tautohe i roto i a ratou.

16. Na, ko Arami to ratou tohunga nui, ko ia hoki te putake mai o to ratou hahi.

17. Nawai a, kihai tetahi i whiwhi ki te mana mo te whakaako, mo te kauwhau ranei, ki te kahore i homai e te Atua i roto i a ia. Koia i whakatapua ai e ia o ratou tohunga katoa, me o ratou kai whakaako katoa, a kahore tetahi i whakatapua, ko nga tangata tika anake.

18. Koia ka mataara ratou i runga i to ratou iwi, ka whakatupu hoki i a ratou ki nga mea o te tika.

19. Nawai a, ka anga ka kake ratou i te whenua; a ka karangatia e ratou te whenua ko Herama.

20. Nawai a, ka tini haere ratou, ka kake rawa i te whenua o Herama; a hanga ana e ratou tetahi pa karangatia ana ko te pa o Herama.

21. Otiia ki ta te Ariki titiro e pai ana te papaki i tona iwi, ae, e whakamatautauria ana e ia to ratou manawanui me to ratou whakapono.

22. Ahakoa ra, ko ia e whakawhirinaki atu ana ki a ia, e whakateiteitia tera a te ra whakamutunga. A i penei te ahua o tenei iwi.

23. Nana, ka whakaatu atu hoki ahau ki a koutou i meinga ratou hei pononga, a kihai tetahi i ahei te whakaputa i a ratou, ko te Ariki anake ko to ratou Atua; ara, ko te Atua o Aperahama, o Ihaka, o Hakopa.

24. Nawai a, ka whakaputa ia i a ratou, ka whakakitea atu hoki e ia tona kaha whakaharahara ki a ratou, a he nui rawa to ratou koa.

25. Na, i a ratou hoki i te whenua o Herama, ara, i te pa o Herama, e ngaki ana i te whenua e patata ana, nana, ka tae mai tetahi taua a nga Ramana ki nga rohe o te whenua.

26. Na, oma mai ana nga teina o Arami i o ratou parae, huihuia ngatahitia ana ratou ki te pa o Herama, a he nui rawa to ratou wehi mo te putanga mai o nga Ramana.

27. Otira ka haere a Arami ka tu atu ki roto ki a ratou, ka whakahauhau kia kua ratou e wehi, engari me mahara ratou ki te Ariki, ki to ratou Atua, a mana ratou e whakaora.

28. No reira ka mutu to ratou wehi, a ka karanga ake ki te Ariki, kia whakangawaritia e ia nga ngakau o nga Ramana, kia tohungia ai ratou me a ratou wahine, me a ratou tamariki e ratou.

29. Na, ka whakangawaritia nga ngakau o nga Ramana e te Ariki. A ka haere atu a Arami ratou ko ona teina, ka tuku i a ratou ano ki roto ki o ratou ringaringa, a ka riro i nga Ramana te whenua o Herama.

30. Na, ko nga taua a nga Ramana i whai i te iwi o kingi Rimihī, he maha o ratou ra i ngaro ai ratou i te koraha.

31. Nana, i kite ratou i aua tohunga a kingi Noa, ki tetahi wahi i karangatia nei e ratou ko Amorona; a kua anga kua nohoia te whenua o Amorona e ratou, kua ngaki hoki i te whenua.

32. Na, ko te ingoa o te rangatira o aua tohunga ko Amorona.

33. Nawai a, ka inoi atu a Amorona ki nga Ramana; ka tonoa atu hoki e ia a ratou wahine, he tamahine nei ratou na nga Ramana, ki te inoi ki o ratou tungane kei whakamatea e ratou a ratou tane.

34. Na, ka aroha nga Ramana ki a Amorona ratou ko ona teina, a kihai i whakamatea ratou, he whakaaro hoki ki a ratou wahine.

35. Na, ka whakauru a Amorona ratou ko ona teina ki roto ki nga Ramana, a e haere ana ratou i roto i te koraha e rapu ana i te whenua o Niwhai, i to ratou kitenga i te whenua o Herama e nohoia ana e Arami ratou ko ona teina.

36. Na, ko to nga Ramana kupu whakaari ki a Arami ratou ko ona teina, ki te mea ka whakaatu ratou i te huarahi e haere ana ki te whenua o Niwhai, ka tukua ratou kia ora, kia here-kore hoki.

37. Heoi i muri i te whakaaturanga a Arami i te huarahi e haere ana ki te whenua o Niwhai, na, kahore nga Ramana i pono ki ta ratou kupu whakaari; engari ka whakaturia e ratou nga kai tiaki ki nga taha

o te whenua o Herama i runga i a Arami ratou ko ona teina.

38. Ko nga toenga o ratou ka haere atu ki te whenua o Niwhai: a ka hoki mai ano etahi o ratou ki te whenua o Herama, me te kawe mai ano i nga wahine me nga tamariki a nga kai tiaki i waiho ki te whenua.

39. Na, kua tukua e te kingi o nga Ramana ko Amorona hei kingi, hei kai whakahaere mo tona iwi i roto nei i te whenua o Herama; otiia kahore ia i whai mana ki te mea i tetahi mea, e rere ke ana i ta te kingi o nga Ramana i pai ai.

UPOKO 24.

1. Nawai a, ka manako mai te kingi o nga Ramana ki a Amorona; na reira ka whakaae te kingi o nga Ramana, kia whakaturia ratou ko ona teina hei kai-whakaako mo tona iwi; ae ra, mo te iwi e noho ana i te whenua o Hemerona, i te whenua o Hiroma, i te whenua hoki o Amorona;

2. Kua riro hoki i nga Ramana enei whenua katoa; no reira i whakaritea ai e te kingi o nga Ramana nga kingi i runga i enei whenua katoa.

3. Na, ko Ramana te ingoa o te kingi o nga Ramana, kua huaina hoki mona te ingoa o tona papa; koia i karangatia ai ia ko kingi Ramana. A he kingi ia i runga i tetahi iwi nui.

4. A ka whakaritea e ia nga kai whakaako i roto i nga teina o Amorona, mo tenei whenua, mo tenei whenua e nohoia ana e tona iwi; a i pera te ahua i akona ai te reo o Niwhai i roto i te iwi katoa o nga Ramana.

5. Na, he iwi atawhai ratou tetahi ki tetahi; otiia kihai ratou i matau ki te Atua; kahore ano hoki nga teina o Amorona i whakaako i a ratou ki tetahi mea mo te Ariki mo to ratou Atua, mo te ture ranei a Mohi; kahore ano hoki i whakaakona ratou ki nga kupu a Apinari;

6. Engari ka whakaakona e ratou kia tuhituhia ta ratou tuhituhinga, kia tuhituhi ano hoki tetahi ki tetahi.

7. A penei, ka nui haere nga taonga a nga Ramana, ka anga ratou ka hokohoko mea tetahi ki tetahi, ka tupu kia nui, ka riro hoki hei iwi tinihanga, hei iwi mohio, mo te taha ki te mohio o te ao; ae, he iwi tinihanga rawa; e ahuaureka ana ki nga kino katoa, me te

pahua, haunga ia te pahura i o ratou ake teina.

8. Nawai a, ka anga a Amorona ka whakatupu rangatira ki runga ki a Arami ratou ko ona teina, ka tukino ano hoki i a ia, me te mea ano i ana tamariki kia tukino i a ratou tamariki.

9. No te mea i mohio a Amorona ki a Arami ko ia tetahi o nga tohunga a te kingi i mua, a ko ia ano tera i whakapono ki nga kupu a Apinari, a i aia atu i te aroaro o te kingi; no reira ia i riri ai ki a ia, no te mea i raro ia i a kingi Ramana; ahakoa ra i whakatupu rangatira ia ki a ratou, i whakamau pikaunga ki runga ki a ratou, i whakarite kai akiaki hoki mo ratou.

10. Na, i te nui o te tukinotanga i a ratou, ka timata ta ratou karanga kaha ki te Atua.

11. Na, ka whakahau a Amorona i a ratou kia mutu a ratou karanga; a, whakaturia ana e ia nga kai-tiaki, hei titiro i a ratou, a, ko te tangata e kitea ana e karanga tonu ana ki te Atua ka whakamatea.

12. Na, kihai i ara i a Arami ratou ko tona iwi o ratou reo ki te Ariki ki to ratou Atua, engari ka ringihia atu o ratou ngakau ki a ia; a ka matau ia ki nga whakaaro a o ratou ngakau.

13. A, ka puta mai te reo o te Ariki ki a ratou i runga i o ratou tukinotanga, ka mea, E ara ake o koutou mahunga, kia maia, no te mea e matau ana ahau ki te kawenata kua kawenata nei koutou ki a au; a ka kawenata ano hoki ahau ki toku iwi, ka whakaputaina ratou i roto i te ponongatanga.

14. A ka whakamama ahau i nga amohanga e amohia nei i runga i o koutou pokohiwi, no ka kore koutou e rongo i aua mea i runga i o koutou tuara, i a koutou i roto ano i te ponongatanga; a ka mahi ahau i tenei kia tu ai koutou hei kai whakaatu moku a mua ake nei, kia tino mohio ai ano hoki koutou ki a au, ki te Ariki, ki te Atua, e titiro ana i toku iwi i roto i o ratou tukinotanga.

15. Nawai a, ka whakamamatia nga kawenga i whakawaha nei ki runga ki a Arami ratou ko ona teina; ae ra, ka whakakaha hoki te Ariki i a ratou, no ka ngawari a ratou kawenga te waha e ratou, a ka ngo-hengohe ratou i runga i te hari me te manawanui ki a te Ariki katoa i pai ai.

16. Na, i te nui o to ratou whakapono me to ratou manawanui ka puta mai ano te reo o te Ariki ki a ra-

tou, ka mea, Kia maia, apopo hoki ahau whakaputa ai i a koutou i roto i te ponongatanga.

17. A ka mea mai ia ki a Arami, Ko koe e haere i mua i tenei iwi, ka haere hoki ahau i a koe me te whakaputa ano i tenei iwi i roto i te ponongatanga.

18. Na i te po ka whakawhaiti a Arami ratou ko tona iwi i a ratou kahui me a ratou kereene; ae ra, pau ake te po i a ratou e huihui ana i a ratou kahui.

19. A i te ata ka mea te Ariki kia au te moe a nga Ramana, ae ra, me a ratou kai akiaki i roto ano hoki i te moe au.

20. Na, ka puta atu a Arami ratou ko tona iwi ki te koraha; a, te paunga o te ra i a ratou e haere ana, na, ka whakaturia o ratou teneti ki tetahi raorao ko Arami, no te mea nana ratou i arahi ki te koraha;

21. Na, ka ringihia e ratou a ratou whakawhetainga i te raorao o Arami ki te Atua, no te mea nana ratou i atawhai, i whakamama o ratou pikaunga me te whakaputa ano hoki i a ratou ki waho o te ponongatanga; i roto hoki ratou i te ponongatanga, a kahore tetahi i kaha hei whakaputa i a ratou, ko te Ariki anahe ko to ratou Atua.

22. Ka hoatu e ratou nga whakawhetainga ki te Atua, koia, ka ara i nga tane katoa, i a ratou wahine katoa, i a ratou tamariki katoa, e kaha ana ki te korero, o ratou reo ki te whakamoemiti ki to ratou Atua.

23. Na, ko te meatanga mai a te Ariki ki a Arami, Hohoro, puta atu koutou ko tenei iwi i tenei whenua, kua ara hoki nga Ramana, a kei te whai mai ano i a koe; no reira, puta atu koe ki waho i tenei whenua, a ka kati i a au nga Ramana ki tenei raorao, kia kore ai ratou e puta atu i konei ki te whai i tenei iwi.

24. A ka puta atu ratou ki waho o te raorao, ka haere ki te koraha.

25. A i muri i nga ra kotahi tekau ma rua i roto i te koraha, ka tae ratou ki te whenua o Harahemera; a ka manakohia ratou e kingi Mohia me te hari ano.

UPOKO 25.

1. Na, ka mea a kingi Mohia kia huihuiua ngatahitia te iwi katoa.

2. A kahore i rite te nui o nga tamariki o Niwhai, ara, te tokomaha o te hunga o te uri o Niwhai, ki to

te iwi o Harahemera ko ia nei he uri no Mureke ratou ko te hunga i haere ai i a ia ki te koraha:

3. Kahore ano hoki i rite te nui o te iwi o Niwhai ratou ko te iwi o Harahemera ki to nga Ramana: ae ra, kahore i rite ki te hawhe to ratou tokomahatanga.

4. Na, kua huihuia ngatahitia te iwi katoa o Niwhai me te iwi katoa hoki o Harahemera. e rua nga ropu.

5. A ka panuitia e Mohia, ka mea ano hoki kia panuitia ki tona iwi, nga tuhituhinga a Hinihi; ae ra, ka korero ia i nga tuhituhinga o te iwi o Hinihi mai ano o te wa i mahue ai i a ratou a Harahemera, tae noa ki to ratou hokinga mai.

6. Ka korero hoki ia i te whakaaturanga a Arami ratou ko ona teina, me o ratou mamaetanga katoa, i te wa i mahue ai i a ratou te whenua o Harahemera, tae noa ki to ratou hokinga mai.

7. Na, ka mutu i a Mohia te korero i nga tuhituhinga, ka miharo, ka ohorere tona iwi, ara te hunga kihai nei i puta atu ki waho o te whenua.

8. No te mea kihai ratou i mohio me pehea ranei a ratou whakaaro mo aua mea; i ta ratou kitenga hoki i te hunga i whakaputaina mai ai i te ponongatanga, ka ki tonu ratou i te tino hari nui.

9. Me tenei hoki, ka mahara ratou ki o ratou teina i whakamatea e nga Ramana, ka ki tonu i te pouri, me te heke ano nga roimata o te pouri.

10. Me tenei ano, i te putanga ake o o ratou mahara ki te pai o te Atua, e hohoro tonu ana tona putanga mai, ki tona kaha ano hoki i whakaputaina mai ai a Arami ratou ko ona teina ki waho o nga ringaringa o nga Ramana, i te ponongatanga hoki, ka ara ake o ratou reo, ka whakamoemiti ki te Atua.

11. Me tenei hoki, ka mahara ratou ki o ratou teina ki nga Ramana, ki to ratou tunga poke, tunga hara, ka ki tonu ratou i te mamae i te awangawanga, mo te ora mo o ratou wairua.

12. Nawai a, ko nga tamariki a Amorona, ratou ko nga tamariki a ona teina, i kahakina ra e ratou nga tamahine a nga Ramana hei wahine marena, na, ka kino ratou ki te whakahaere a o ratou matua, a kihai ratou i pai kia karangatia nga ingoa o o ratou matua he ingoa mo ratou, koia i mau ai ki runga ki a ratou te ingoa o Niwhai, kia karangatia ai ratou he tamariki na Niwhai, kia taua ano hoki i roto i te hunga e karangatia ana, ko nga Niwhai.

13. Na, kua taua ngatahitia te iwi katoa o Harahe-mera me te iwi o Niwhai, a i peneitia no te mea kahore i tukua te kingitanga ki tetahi tangata ke, engari ki nga uri anake o Niwhai.

14. A ka mutu i a Mohia tana kauwhau me tana korero pukapuka ki te iwi ka mea ia kia korero a Arami ki te iwi.

15. A ka korero a Arami ki a ratou, i te mea e noho huihui ana ratou i roto i nga huihuinga nui, a haere ana ia ki tenei huihuinga, ki tenei huihuinga e kauwhau ana ki te iwi i te ripeneta me te whakapono ki te Ariki.

16. A ka whakahauhau ia i te iwi o Rimihī ratou ko ona teina, ara, i te hunga katoa i whakaputaina mai ki waho o te ponongatanga, kia mahara ratou na te Ariki ratou i whakaputa mai.

17. Nawai a, i muri iho i ta Arami whakaako i nga mea maha ki te iwi, a ka mutu hoki tana korero ki a ratou, na, ka hiahia a kingi Rimihī kia rumakina ia; me tona iwi katoa ka hiahia kia rumakina ratou ano hoki.

18. No reira ka haere a Arami ki roto ki te wai, ka rumaki i a ratou; ae ra, ka rumaki ia i a ratou i runga i taua ahua ano i rumakina ai e ia ona teina i nga wai o Moromona; na, ko nga mea i rumakina e ia, kua huihuia ki roto ki te hahi a te Atua; he mea hoki na to ratou whakapono ki nga kupu a Arami.

19. Nawai a, ka tuku tikanga a kingi Mohia ki a Arami kia whakaturia e ia nga hahi puta noa i te whe-nua katoa o Harahe-mera; ka hoatu ano ki a ia he mana hei whakarite i nga tohunga, i nga kai whaka-ako mo runga i tenei hahi, i tenei hahi.

20. Na, i meatia tenei no te mea he nui rawa te iwi kihai i taea katoatia e te kai whakaako kotahi te whaka-haere; kihai ano hoki i ahei i a ratou katoa te wha-karongo ake ki te kupu a te Atua i roto i te whakami-nenga kotahi;

21. No reira ka huihui ratou ki roto ki nga whaka-minenga maha, e karangatia ana ko nga hahi; kei ia hahi, kei ia hahi o ratou tohunga me o ratou kai wha-kaako, a kauwhau ana tena tohunga, tena tohunga i te kupu e rite ana ki te mea i whakapuakina ki a ia e te mangai o Arami.

22. No reira, ahakoa he maha nga hahi, kotahi tonu te hahi o ratou katoa; ae ra, ko te hahi a te Atua; heoi

ano hoki te mea i kauwhautia i roto i nga hahi katoa ko te ripenetatanga me te whakapono ki te Atua.

23. Na, ko nga hahi i te whenua o Harahemera e whitu. A ko te hunga e hiahia ana kia mau ki runga ki a ratou te ingoa o te Karaiti, ara, o te Atua, ka uru ratou ki nga hahi a te Atua;

24. Ka karangatia hoki ratou ko te iwi a te Atua. A i ringihia iho e te Ariki tona Wairua ki runga ki a ratou, a ka manaakitia ratou, ka whai painga i runga i te whenua.

UPOKO 26.

1. Na, he tokomaha o te whakatupuranga e tupu ake nei kihai i marama ki nga kupu a kingi Peniamine, he tamariki nonohi hoki ratou i te wa i korero ai ia ki tona iwi; a kihai ratou i whakapono ki nga whakarenga iho a o ratou matua.

2. Kihai ano hoki ratou i whakapono ki te mea i korerotia mo te aranga mai o te hunga mate, kihai ano hoki i whakapono ki te haerenga mai o te Karaiti.

3. Na, no to ratou whakapono-kore i kore ai ratou e ahei kia mohio ki te kupu a te Atua; a whakapaketia ana o ratou ngakau.

4. Kihai ratou i whakaae kia rumakina; kihai hoki ratou i pai kia uru ki te hahi. Na, mo te taha ki te whakapono, ano nei ratou he iwi ke, a, ka waiho tonu, ano hoki ratou i roto i taua ahua ake, ake, ake, ara, i roto i to te kikokiko ahua, i te hara; kahore hoki ratou i pai ki te inoi ki te Ariki ki to ratou Atua.

5. Na, i te wa i kingi ai a Mohia kahore to ratou tokomaha i rite ki te iwi o te Atua; heoi na runga i nga wehewehenga i roto i nga teina i tokomaha atu ai ratou.

6. A ka tinihangatia e ratou he tokomaha o te hunga i roto nei i te hahi ki a ratou kupu patipati, ka meinga hoki ratou kia mahi i nga hara maha; no reira i tika ai kia riria e te hahi te hunga i roto nei i te hahi e mahi he ana.

7. Na, ka kawea ratou ki te aroaro o nga tohunga; ara, na nga kai whakaako i tuku ki nga tohunga; na, kawea atu ana ano hoki e nga tohunga ki te aroaro o Arami, ko ia nei te tohunga nui.

8. Na, kua hoatu e kingi Mohia ki a Arami te mana mo runga i te hahi.

9. A kihai i marama i a Arami te tikanga mo aua tangata, no te mea he tokomaha o ratou kai whakahe, a, tu ana te iwi, whakaatu mai ana i te nui o o ratou hara.

10. Kahore hoki i roto i te hahi i mua tetahi mea e rite ana ki tenei; no reira ka raruraru a Arami i roto i tona wairua, a mea ana ia kia kawea atu ratou ki te aroaro o te kingi.

11. A ka mea ia ki te kingi, Nana, he tokomaha enei kua kawea mai nei e matou ki tou aroaro, i whakahengia nei e o ratou teina, a poka ke a ratou hara i hopukia ai ratou. Kahore ano hoki ratou e ripeneta ki o ratou he; no reira kua kawea mai nei ratou e matou ki tou aroaro kia whakawakia ai e koe kia rite ki o ratou he.

12. Heoi ka mea a kingi Mohia ki a Arami, Nana, kahore ahau e whakawa i a ratou; engari ka tukua ki roto ki ou ringaringa, mau ratou e whakawa.

13. Na, ka raruraru ano te wairua o Arami; a ka haere ia ki te ui atu ki te Ariki mo taua mea, he wehi hoki nona kei mahi he ia ki ta te Atua titiro iho.

14. A ka ringihia e ia tona wairua katoa ki te Atua, na, i muri iho ka puta mai te reo o te Ariki ki a ia, ka mea,

15. Ka koa koe, e Arami, ka koa ano hoki te hunga i rumakina ki roto ki nga wai o Moromona. Ka koa koe mou i tino whakapono ki nga kupu kau a taku pononga a Apinari.

16. A ka koa ratou mo ratou i tino whakapono ki nga kupu anake i whakapuakina e koe ki a ratou.

17. A ka koa koe mou i whakarite i tetahi hahi ki roto i tenei iwi; na, era ratou e pumau, a ka meinga ratou hei iwi moku.

18. Ae ra, ka koa tenei iwi, e pai nei ki te pikau i toku ingoa; ka karangatia hoki ratou ki toku ingoa; a maku ratou.

19. A ka koa koe mou i ui mai ki a au mo te hunga hara.

20. Na, he pononga koe naku; a ko taku kawenata ki a koe ko te oranga tonutanga mou; a ka mahi mai koe ki a au, ka haere atu koe i runga i toku ingoa, ka huihui ngatahi hoki i aku hipi.

21. A he hipi naku te tangata e rongu ana ki toku reo; ko ia hoki ta koutou e tuku ai ki roto ki te hahi, ko au ano hei tukunga atu mona.

22. Nana, ko taku hahi tenei; ko te tangata e rumakina, me rumaki, hei mea ripenetatanga. A ko ta koutou tangata e tuku mai ai me whakapono mai ia ki toku ingoa; a ka whakarerea noatia tana e ahau.

23. Ko au hoki tena e whakawaha nei i nga hara o te ao; naku hoki ratou i hanga; ko au hoki tena e tuku wahi nei i toku ringaringa matau ki te tangata e whakapono ana taea noatia te mutunga.

24. Ta te mea, na, hei toku ingoa hei karangatanga mo ratou; a ki te matau ratou ki a au, era ratou e puta mai, a ka whai wahi ano ratou ake ake ake i toku ringaringa matau.

25. A tenei ake, kia tangi te tetere tuarua, ko reira te hunga kahore i mohio noa ki a au, ka puta mai, ka tu i toku aroaro.

26. Ko reira hoki ratou mohio ai ko ahau te Ariki, to ratou Atua, ko ahau to ratou Kai-hoko; engari kihai ratou i pai kia hokona.

27. Ko reira ano hoki ahau whaki atu ai ki a ratou, kahore ano ahau i mohio noa ki a ratou; a ka mawehe atu ratou ki te ahi ka tonu, kua oti nei te whakarite mo te rewera ratou ko ana anahera.

28. No reira ko taku kupu tenei ki a koe, ko te tangata e kore nei e pai ki te whakarongo ki toku reo. kauaka taua tangata e tukua e koutou ki roto ki taku hahi, no te mea e kore ahau e manako atu ki a ia i te ra whakamutunga;

29. Koia ahau ka mea atu nei ki a koe, Me haere; a ko te tangata e hara ana ki a au mau ra ia e whakawa kia rite ki nga he i he ai ia; a ki te whaki mai ia i ana he ki tou aroaro, ki toku ano hoki, me te ripeneta ano i runga i te tapatahi o tona ngakau, mau tana e muru, a maku ano hoki e muru tana;

30. Ae ra, i nga wa katoa hoki e ripeneta ai toku iwi, maku e whakarere noa iho ta ratou he ki a au.

31. Ma koutou ano hoki e whakarere noa iho te he a tetahi; he pono hoki taku e mea atu nei ki a koutou, Ko te tangata e kore nei e whakarere noa iho i te he o tona hoa, ina mea ia he ripeneta tana, kua takina iho e ia te whakahe mona.

32. Na, ko taku kupu atu ki a koe, Haere; a ki te kore tetahi e ripeneta ki ana hara, e kore ia e taua ngatahitia me toku iwi; a ka waiho tenei he tikanga i tenei wa ake ake.

33. Nawai a, i te rongonga o Arami i enei kupu, ka

tuhituhia e ia kia mau ai i a ia, kia whakawa ai ano hoki ia i te iwi o taua hahi, kia rite ki nga whakahau-nga a te Atua.

34. A ka haere a Arami, ka whakawa i te hunga kua mau nei o ratou hara, e rite ana ki te kupu a te Ariki.

35. A ko te hunga i ripeneta ra ki o ratou hara, me te whaki ano, i taua ngatahitia e ia me te iwi o te hahi;

36. Ko ratou ia kihai i pai ki te whaki i o ratou hara me te ripeneta ano ki to ratou kino, kihai i taua ngatahitia me te iwi o te hahi, a ko o ratou ingoa ka murua atu.

37. Nawai a, ka whakatikatika a Arami i nga mea katoa o te hahi; a ka timata ano te mau o te rongo, ka whai pai nui ano hoki ratou i roto i nga mea o te hahi; e haere tupato ana i te aroaro o te Atua; he tokomaha e manakohia ana e ratou, he tokomaha e rumakina ana.

38. Na, ko enei mea katoa i mahia e Arami ratou ko ona hoa mahi i runga nei i te hahi; e u katoa ana te whakahaere; e ako atu ana i te kupu a te Atua i roto i nga mea katoa; e tuku ana ki nga tu mamae katoa; kua whakatoia hoki ratou e te hunga katoa ehara nei i te hahi o te Atua.

39. A ka whakatupato ratou i o ratou teina; ko ratou ano i whakatupatoria e te kupu a te Atua, tenei tangata, tenei tangata, e rite ana ki ana hara, ara, nga hara i hara ai ia, kua whakahaua hoki ratou e te Atua kia inoi tonu me te hoatu whakawhetai i roto i nga mea katoa.

UPOKO 27.

1. Nawai a, ka nui rawa nga whakatoinga i whakatoia ai te hahi e nga tangata whakapono-kore, no ka amuamu te hahi ka korero atu ki o ratou kai whakahaere mo runga i tenei mea: a ka korero ano ratou ki a Arami. A na Arami i tapae atu to ratou ahua ki te aroaro o to ratou kingi, o Mohia. A ka whiriwhiri a Mqhia ratou ko ana tohunga.

2. Na, ka tuku kupu atu a kingi Mohia puta noa i te whenua taka noa, kia kaua tetahi tangata whakapono-kore e whakatoia i tetahi o te hunga o te hahi a te Atua;

3. Na, he whakahaunga whakauaua tera i roto i nga hahi katoa, kia kaua he whakatoinga i roto i a

ratou. kia rite te whakahaere mo nga tangata katoa;

4. Kia kua e tuku i tetahi whakapehapeha, i tetahi whakakake ranei kia whakararuraru i to ratou ata noho: engari kia whakaaro ia tangata, ia tangata ki tona hoa tata ano ko ia ake ano, e mahi ana ko o ratou ringaringa ake ano hei mahi mea ma ratou;

5. Ae ra. ko o ratou tohunga katoa me nga kai whakaako me mahi, ko o ratou ringaringa ake hei mahi mea ma ratou, i nga wa katoa, haunga te wa e mate ana ratou. e hapa nui ana ranei; a i runga i te mahinga i enei mea. ka toko tonu ake te aroha noa o te Atua i roto i a ratou.

6. Na. ka nui ano te rangimarie i te whenua; ka timata hoki te tokomaha haere o te iwi, ka anga ka noho marara i runga i te mata o te whenua, ae ra, ki te taha ki te nota, ki te tonga, ki te taha ki te rawhiti, ki te taha ki te hauauru, hanga ana i nga pa me nga kainga i nga wahi katoa o te whenua.

7. A tiroirohia ana ratou, manaakitia ana hoki e te Ariki, na, ka meinga ratou hei iwi nui, hei iwi whai taonga.

8. Na, i taua ngatahitia nga tama a Mohia me nga tangata whakapono-kore; me tetahi o nga tama a Arami i taua ngatahitia me ratou, kua huaina tona ingoa ko Arami ko te ingoa o tona papa; na, ka riro ia hei tangata hara rawa, hei tangata karakia ki nga whakapakoko. Ko tana hanga he korero, a he nui tana korero whakapati ki te iwi; no reira he tokomaha o te iwi i arahina nei e ia kia mahi kia pera me ana hara.

9. A ka waiho ia hei whakararu nui i te tupu o te hahi a te Atua; ka tahae i nga ngakau o te iwi; na, titore ke, titore ke te iwi ra i a ia: tukua ana ano he putanga mo te hoa riri ki te Atua kia mahi ia i tona mana ki runga ki a ratou.

10. A i a ia e haereere ana ki te whakangaro i te hahi a te Atua; i haereere puku ano hoki ia me nga tama a Mohia e whai ana kia whakangaromia te hahi, kia arahina atu hoki te iwi o te Ariki, kia rere ke i a te Atua whakahaunga, i a te kingi ano hoki;

11. Na, me taku kupu i ki nei ahau ki a koutou, i a ratou e kopikopiko ana, e tutu ana ki te Atua, nana, ko tetahi anahera o te Ariki puta ana ki a ratou; e heke iho ana ia me te mea i roto i te kapua; tona reo

hoki ano he reo whatitiri ki te korero, a whakangaeuetia ana e ia te whenua i tu nei ratou ki runga;

12. Hinga ana ratou ki te whenua i te nui o te mi-haro, te mohio ano hoki ki nga kupu e korerotia mai ana e ia ki a ratou.

13. Heoi puta ana te karanga o tona reo, mea ana. E Arami, e ara, e tu ki runga, he aha hoki tau e whakato i na i te hahi a te Atua? Kua ki hoki te Ariki, Ko taku hahi tenei, maku ano ia e whakapumau; kahore tetahi mea hei turaki i a ia, ko te he anake o toku iwi.

14. Me tenei ano, ka mea te anahera, Nana, kua rangona nga inoinga a tona iwi e te Ariki, nga inoinga hoki a tana pononga, a Arami, ko ia nei tou papa; i nui hoki tana inoi whakapono mou, kia kawea mai koe ki te matauranga ki te pono; na konei i haere mai ai ahau kia whakaaturia ki a koe te kaha me te mana o te Atua, kia utua ai nga inoinga a ana pononga, kia rite ki to ratou whakapono.

15. Na, e kaha ana koia koe te whakakahore i to te Atua kaha? Ina hoki he teka ianei e ngaueue ana te whenua i toku reo? E kore ianei hoki koe e ahei te kite i a au i to aroaro? I tonoa mai hoki ahau i te Atua.

16. Na, ko taku kupu tenei ki a koe, Haere, maharatia te hereherenga o ou matua, i te whenua o Herama, i te whenua hoki o Niwhai; maharatia ano hoki nga mahi nunui i mahia ai e ia mo ratou; i te ponongatanga hoki ratou, a nana ratou i whakaputa. Na, ko taku kupu tenei ki a koe, e Arami, haere koe i to haere, kati hoki koe te whai ano kia whakangaromia te hahi, kia utua ai a ratou inoinga; a kia penatia e koe ahakoa pai koe mou ake kia akiritia ki waho.

17. A ko enei nga kupu whakamutungia i korerotia e te anahera ki a Arami, na, ka riro ia.

18. Ko Arami ratou ko te hunga i a ia, hinga ana ano ratou ki te whenua, he nui rawa hoki to ratou miharo; i kite hoki ratou i tetahi anahera o te Ariki ki o ratou kanohi ake; ko tona reo ano he whatitiri, i ngaueue ai te whenua; a i matau ratou kahore tetahi mea, ko te kaha anake o te Atua, e whakangaeuetia ai te whenua, tona ngaueuetanga me te mea e wawahi ana i waenganui.

19. Na, i te nui o ta Arami miharo ka reo-kore ia, te taea e tona waha te hamama; a ka ngoikore ano ia, no ka kore e ahei te whakakorikori i ona ringaringa:

koia i tangohia ai e ona hoa, i kawea ngoikoretia ai e ratou ki te aroaro o tona papa whakatakoto ai.

20. A whakaaturia ana ki tona papa nga mea katoa i pa ai ki a ratou; na, ka koa tona papa. ka mohio hoki ia ko te kaha tera o te Atua.

21. A ka meinga e ia kia huihuia he whakaminenga, kia kite ai ratou i te mea i meatia e te Ariki mo tana tama, mo ratou ano hoki i a ia.

22. I meinga ano hoki e ia kia huihuia ngatahitia nga tohunga; na, ka timata ratou ka noho puku me te inoi ki te Ariki, ki to ratou Atua, kia whakatuwheratia e ia te waha o Arami kia korero ai ia; kia whiwhi ai ano hoki ona wahi ki te kaha, kia kite ai nga kanohi o te iwi i te painga me te kororia o te Atua.

23. Nawai a, ka rua o ratou ra me o ratou po e noho puku ana, e inoi ana, ka whiwhi nga wahi o Arami ki te kaha, a ka tu ia ki runga. ka anga ka korero ki a ratou, ka kiia ratou e ia kia maia;

24. No te mea e ki ana ia, Kua ripeneta ahau ki oku hara, kua hokona ano hoki ahau e te Ariki; nana, kua whanau ahau i te Wairua.

25. I korero mai hoki te Ariki ki a au, Kua e mi-haro ki tenei, ara, he mea tuturu kia whanau hou nga tangata katoa, nga tane me nga wahine, nga iwi katoa, nga hapu, nga reo me nga huihuinga tangata; ae ra, kia whanau i te Atua, ara, kia whakarioria ketia i o ratou ahua o te kikokiko, o te takanga ano hoki, ki to te tika, he mea hoko na te Atua, a meinga ana ratou hei tama. hei tamahine mana;

26. A penei ka riro ratou hei tangata hou; a ki te kahore ratou e mahi i tenei, e kore rawa ratou e ahei te whiwhi ki te kingitanga o te Atua.

27. Ka mea atu nei ahau ki a koutou, ki te kore e peneitia e ratou ka maka ratou ki waho: a e matau ana ahau ki tenei no te mea whano kua maka ahau ki waho.

28. Otira ka haereere nei ahau i roto i nga paweranga maha, ka ripeneta tata pu nei ki te mate, na, ka pai te Ariki ki te takiri i a au i runga i te aroha ki waho i tetahi ahi ka tonu. Na, kua whanau ahau i te Atua.

29. Kua hokona ano hoki toku wairua i te au kawa, i nga here o te kino. I te poka pouri kerekere ahau, tena ko tenei ka kite ahau i te maramatanga whakamiharo a te Atua. I rere ke toku wairua he mea na

te mamae mau tonu; tena ko tenei kua takiritia mai ahau, a kore ake he mamae o toku wairua.

30. I whakapararahako atu ahau ki toku Kai-hoko, i whakakorekore ano ahau ki te mea i korerotia e o tatou matua; otira, ko tenei, kia kite a-mua ai ratou tera ia e haere mai, a, e mahara ana ano ia ki ana mea katoa i hanga ai, ka whakarite ia i a ia ano ki te katoa:

31. Ae, e piko hoki nga turi katoa, e whakaae ano nga arero katoa ki mua i tona aroaro. Ae ra, i te ra whakamutunga, ina tu nga tangata katoa kia whakawakia e ia, katahi ratou ka whakaae ko ia ano te Atua; katahi te hunga Atua-kore o tenei ao ka whakaae ko te whiunga mutunga kore e tika ana hei whakawakanga mo ratou; a e tu oioi, e tu wiriwiri ratou e memenge i raro i te tirohanga o ona kanohi e titiro ana i nga mea katoa.

32. Na, no taua wa ano ka tahuri a Arami ratou ko te hunga i a ia i te wa i puta ai te anahera ki a ratou a ka ako i te iwi: ka haereere puta noa i te whenua katoa, ka whakaatu ki te iwi katoa i nga mea i rongo ai i kite ai ratou, me te kauwhau ano i te kupu a te Atua i roto i nga whakapaweratanga maha, he nui hoki te tukinotanga a te hunga whakapono-kore ki a ratou, a ka patua ratou e te tokomaha o ratou;

33. Otira ahakoa tenei katoa, ka whakamarietia nui-tia te hahi e ratou ka whakaungia to ratou whakapono, me te whakahauhau ano i a ratou i roto i nga mamae roa e uaua ana, kia puritia e ratou nga whaka-haunga a te Atua.

34. Na, tokowha o ratou he tamariki na Mohia; a ko o ratou ingoa ko Amona, ko Arona, ko Omonere, ko Himini: ko nga ingoa enei o nga tama a Mohia.

35. A ka haere ratou puta noa i te whenua katoa o Harahemera, ki roto hoki i nga iwi katoa i raro nei i te kingitanga o kingi Mohia, a mate nui ana ki te mahi i te pai mo to ratou kino i mahi ai ratou ki te hahi: whaki ana ano hoki i o ratou hara me te whakaatu i nga mea i kite ai ratou me te whakamarama ano hoki i nga tikanga o nga poropititanga me nga karaipitufe ki nga tangata katoa e hiahia ai ki te whakarongo ki a ratou;

36. A penei kua riro ratou hei mea i roto i nga ringaringa o te Atua i whakaputaina ai te tini ki te matauranga ki te pono, ara, ki te matauranga ki to ratou Kai-hoko.

37. Na, ano to ratou koa! No te mea i kauwhau ratou i te rongou mau, i kauwhau hoki ratou i nga rongou o te pai; na ratou ano hoki i whakapuaki ki te iwi, kei te kingi te Ariki.

UPOKO 28.

1. Nawai a, i muri i te mahinga a nga tama a Mohia i enei mea katoa, ka mauria ake e ratou etahi tangata torutoru nei, a hoki ana ki to ratou papa ki te kingi, me te hiahia ano ki a ia, mana ratou ko te hunga kua oti nei i a ratou te whiriwhiri e tuku kia haere ki runga ki te whenua o Niwhai, kia kauwhau ai ratou i nga mea i rongou ai ratou, kia hoatu ai ano hoki e ratou te kupu a te Atua ki o ratou teina, ki nga Ramana;

2. Me kore pea ratou e whakaputa i a ratou ki te matauranga ki te Atua, me te whakamohio ano i a ratou ki te he o o ratou tupuna; me kore ano hoki e whakakorea e ratou ta ratou kino mai ki nga Niwhai, kia meinga ai hoki ratou kia hari i roto i te Ariki, i to ratou Atua, kia whakahoa ratou tetahi ki tetahi, kia kore rawa ano hoki te tautohe i muri iho i runga i te whenua katoa i homai e te Ariki e to ratou Atua ki a ratou.

3. Na, i hiahia ratou kia whakapuakina te whakaranganga ki nga tangata katoa, no te mea kahore ratou i kaha ki te tuku kia ngaro tetahi wairua tangata; a ka wehi ka tu wiriwiri ratou i te whakaaro kau ki te whakamamaetanga mutunga-kore mo tetahi wairua.

4. Na, i penei te mahi a te Wairua o te Ariki ki runga ki a ratou, he tangata kino hoki ratou i nga tangata hara katoa. A kua pai te Ariki i runga i tona aroha nui ki te tohu i a ratou; otiia he nui te aue i aue ai o ratou wairua, mo to ratou kino; he nui hoki to ratou mamae, to ratou wehi kei maka ratou ki waho mo ake tonu atu.

5. A he maha o ratou ra i tohe ai ratou ki to ratou papa kia tukua ratou kia haere ki runga ki te whenua o Niwhai.

6. Na, ka haere a kingi Mohia, ka ui atu ki te Ariki me tuku ranei e ia ana tama kia haere ki roto ki nga Ramana ki te kauwhau i te kupu.

7. Na, ka mea mai te Ariki ki a Mohia, Tukua ratou kia haere, he tokomaha hoki e whakapono ki a ratou kupu, a ka whiwhi ratou ki te oranga tonutanga; a

maku ano e whakaputa au tama i roto i nga ringaringa o nga Ramana.

8. Nawai a, ka tukua e Mohia kia haere ratou, kia mea i ta ratou i inoi ai;

9. Na, ka haere atu ratou ki te koraha, ka haere ki runga ki te kauwhau i te kupu ki waenganui i nga Ramana: na, hei muri maku e whakaatu atu a ratou whakahaere.

10. Na, kahore a kingi Mohia ana tangata hei tunga iho mo te kingitanga, no te mea kahore ana tama i whakaae ki te kingitanga;

11. No reira ka mau ia ki nga tuhituhinga i tuhituhia ai ki runga ki nga papa parahi, me nga papa ano o Niwhai, me nga mea katoa ano hoki nana i pupuri, nana i rongoa, i runga i nga whakahaunga a te Atua, i te mea kua oti i a ia te whakamaori, me te mea ano kia tuhituhia nga tuhituhinga i runga nei i nga papa koura, i kitea ai e te iwi o Rimihi, i homai ai ki a ia e te ringaringa o Rimihi;

12. A, i penei ia i te nui o te manukanuka o tona iwi no te mea he nui to ratou hiahia kia mohio ki aua iwi i whakangaromia ra.

13. Na i whakamaoritia ana mea e ia he mea na aua kohatu e rua ka oti nei te whakamaui ki roto ki nga porohita e rua o tetahi kopere.

14. Na, he mea whakarite enei mea no te timatanga ra ano, he mea tuku iho hoki ki tetahi whakatupuranga, ki tetahi whakatupuranga, hei whakamaori i nga reo;

15. A i tiakina i rongoaia e te ringaringa o te Ariki, hei whakakite mana i te kino me nga whakarihariha o tona iwi ki te hunga katoa e nohoia ai te whenua:

16. Na, te tangata kei a ia nei enei mea, e karangatia ana ia he matakite, i runga i te ritenga onamata.

17. Na, ka oti enei tuhituhinga te whakamaori e Mohia, na, he whakaaturanga ia mo te iwi i whakangaromia ra, i te takiwa i whakangaromia ai ratou tae atu ki te takiwa i hanga ai te pourewa nui, i te takiwa i whakapoauautia ai e te Ariki te reo o te iwi: a whakamararatia ana ratou i runga i te mata o te whenua katoa, ae ra, he whakaaturanga ia i taua takiwa tae atu ki te hanganga o Arama.

18. Na enei tuhituhinga ka tangi te iwi o Mohia, ae ra, ka ki ano hoki i te pouri: otira, na ana mea i mohio ai ratou, a, meinga ana ratou kia hari.

19. Me waiho enei mea mo a taihoa ake nei tuhituhi ai; no te mea, nana, e tika ana kia mohio nga iwi katoa ki nga mea kua oti nei te tuhituhi ki aua mea.

20. Na, me taku i ki nei ki a koutou, ka oti nei i a Mohia enei mea katoa, i muri iho ka mau ia ki nga papa parahi, ki nga mea katoa ano hoki i tiakina e ia, a ka tukua iho ki a Arami, koia nei te tama a Arami; ae ra, nga tuhituhinga katoa, me nga kai whakamaori hoki, tukua iho ana ki a ia, me te whakahauhau ano i a ia mana e tiaki e rongoa, mana ano e tuhituhi te tuhituhinga mo te iwi, e tuku iho hoki ki tetahi whakatupuranga, ki tetahi whakatupuranga pera me ratou kua tukua iho no te takiwa i mahue ai a Hiruharama i a Rihai.

UPOKO 29.

1. Na, ka oti i a Mohia tenei mea, ka unga atu e ia puta noa i te whenua katoa, ki roto ki te iwi katoa, he mea kia mohio ki ta ratou e pai ai hei kingi mo ratou.

2. Nawai a, ka puta te reo o te iwi, ka mea, Ko tau tama ko Arona ta matou e hiahia nei hei kingi hei kai whakahaere mo matou.

3. Otiia kua riro a Arona ki te whenua o Niwhai, no reira, kihai i taea e te kingi te tuku te kingitanga ki runga ki a ia; kahore ano hoki i pai a Arona kia riro te kingitanga i a ia; kahore ano hoki tetahi o nga tamariki a Mohia i whakaae kia riro te kingitanga i a ratou.

4. Na reira, a kingi Mohia i tuku kupu atu ai ano ki te iwi, ae ra, he mea tuhituhi e ia ki a ratou, a ko nga kupu enei i tuhituhia; i mea ai.

5. Nana, E toku iwi, ara, e oku teina, he penei hoki koutou ki a au, ki taku whakaaro; ko taku hiahia hoki kia whai whakaaro koutou ki te take kua karangatia nei koutou hei whakaarohanga ma koutou; ina kei te hiahia koutou ki tetahi kingi mo koutou.

6. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, kua whakakahore tera mona nei te kingitanga, kahore hoki ia e pai kia riro i a ia te kingitanga.

7. A ki te whakaritea tetahi hei whakakapi mona, na, ka matakua ahau kei ara ake nga ngangaretanga i roto i a koutou; a ko wai e mohio era pea taku tama, mona nei te kingitanga, e tahuri ki te riri, a ka kumea tetahi wahi o tenei iwi kia whai i muri i a ia, ko te

mea ra e tupu ai nga pakanga me nga ngangaretanga i roto i a koutou; a ka ai tenei hei huarahi mo te whakahere toto nui, me te whakaputa ke i te huarahi o te Ariki; a ka whakangaromia nga wairua o nga iwi maha.

8. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kia whai whakaaro tatou, kia whakaaroa enei mea, ehara hoki i te mea tika ma tatou e whakangaro taku tama, e kore ano hoki e tika kia whakangaromia tetahi atu e tatou ki te mea ka whakaritea ia hei whakakapi mona.

9. A ki te mea ka tahuri ano taku tama ki tana whakapehapeha me ana hanga tekateka noa, era ia e whakakore i nga mea i korero ai ia, a ka totohe ki tona take tika ki te kingitanga, na, he mea tenei e mea ai ia me tenei iwi kia mahi i te hara nui.

10. Na, kia whai whakaaro tatou, kia titiro atu ki enei mea, kia meatia taua mea e waiho ai hei take ata noho mo tenei iwi.

11. No reira ko ahau to koutou kingi mo te toenga o oku ra; otira kia whakatu tatou i etahi kai-whakariterite, hei whakawa i tenei iwi i runga i to tatou ture, a ka whakaritea houtia e tatou nga whakahaere o tenei iwi, ka whakarite hoki tatou i nga mea whai whakaaaro nui, hei kai-whakariterite, e whakawa ai i tenei iwi i runga i nga whakahaunga a te Atua.

12. Na, ta te Atua whakarite whakawa mo te tangata, pai ke atu i ta te tangata, no te mea tika tonu a te Atua whakarite whakawa, ko a te tangata ia ehara i te mea tika tonu;

13. No reira me he mea e taea ana e koutou he tangata tika hei kingi mo koutou he tangata e whakapumau ai i nga ture a te Atua, me te whakarite i te whakawa mo tenei iwi i runga i ana whakahaunga: ae, me he mea e taea ana e koutou nga tangata hei kingi mo koutou e pera ai ta ratou mahi me ta toku papa me ta kingi Peniamine i mahi ai mo tenei iwi: ko taku kupu tenei ki a koutou, me he mea e taea tonutia ana te penei, katahi ka tika kia whai kingi tonu koutou hei kingi i runga i a koutou.

14. Ko ahau nei ano kua whakapaua e ahau nga kaha katoa o toku hinengaro ki te whakaako i a koutou ki nga whakahaunga a te Atua, ki te whakapumau i te rangimarie puta noa i te whenua, kia kore ai he pakanga, he tautohetohenga ranei, he mahi tahae,

he mahi pahua ranei. he kohurutanga ranei, tetahi atu tu ahua ranei o te kino:

15. A ko te tangata i mahi i te he koia taku i whakawhiu ai i runga i te ture i homai nei e o tatou matua ki a tatou.

16. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, ehara i te mea pai kia whai kingi koutou hei whakahaere i runga i a koutou, no te mea ehara nga tangata katoa i te tika.

17. Nana, ano te nui o te he e meinga ai e te kingi kino kotahi! me te nui hoki o te whakangaromanga!

18. Ae, maharatia a kingi Noa, tana kino, me tana whakarihariha; me te kino hoki me te whakarihariha o tona iwi. Titiro hoki ki te whakangaromanga nui i pa ai ki a ratou; a no a ratou hara i ponongatia ai ratou.

19. A me i kore to ratou Kai-hanga mohio rawa i wawao i a ratou, he mea tenei na to ratou ripeneta pono, penei kua waiho tonu ratou i roto i te ponongatanga taea noatia tenei ra.

20. Heoi i whakaputaina ratou e ia he mea na to ratou whakaitinga i a ratou ano ki mua i tona aroaro; he mea ano hoki na to ratou karanga nui ki a ia, i whakaputaina ai ratou e ia ki waho i te ponongatanga: a he penei ano ta te Ariki mahi i runga i tona kaha i nga wa katoa i roto i nga tamariki a te tangata, e totoro mai ana tona ringaringa ki te hunga e whakawhirinaki ana ki a ia.

21. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, e kore te mana o te kingi kino e turakina e koutou, engari i runga i te tautohetohe nui, i te whakaheke toto nui.

22. Ina kei a ia ona hoa o te kino, kei te pupuri ano hoki ia i ona kai tiaki ki tenei taha, ki tenei taha ona: ko nga ture o te hunga i kingi i runga i te tika i mua i a ia, whakakorea ake e ia: a takatakahia ana ki raro i ona waewae nga whakahaunga a te Atua;

23. Na, hanga ture ana ia, a tukua atu ana ki roto ki tona iwi; ae ra, kei tana kino ano te rite o nga ture e hanga ai ia; a ko te tangata e kore e rongu ki ana ture, ka meinga e ia kia whakamatea; a ki te whakatika mai tetahi ki a ia, na, ka tonoa atu e ia ana taua ki te whawhai ki a ratou, a ki te taea, ka whakangaromia ratou e ia: na, ka penei te putanga ketanga o nga ara o te tika katoa i te kingi kino.

24. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, te panga

o enei mea whakarihariha ki a koutou ehara rawa i te pai;

25. No reira me whiriwhiri e koutou i runga i te reo o tenei iwi etahi kai whakariterite, kia whakawakia ai koutou i runga i nga ture kua homai nei ki a koutou e o tatou matua, he mea tika era, he mea homai ano ki a ratou e te ringaringa o te Ariki.

26. Na, ko te pooti a te iwi, tona hanga ehara i tenei, ara, i te hiahia ki tetahi mea e rere ke nei i te mea tika; engari to te tokoiti o te iwi he maha o ratou wa e hiahia ai ratou ki te mea e kore e tika; no reira me whakaaro e koutou ki tenei, me waiho hoki ia he ture e whakahaere ai koutou i a koutou mahi, ara, i runga i te reo o te iwi.

27. A ki te puta mai te wa e whiriwhiri ai te pooti a te iwi i te he, ko reira ano pa mai ai nga whakawakanga a te Atua ki runga ki a koutou, koia, ko a taua wa tirohia ai koutou e ia ki te whakangaromanga nui me te mea i tirotiro ai ia i tenei whenua i mua.

28. Na, ki te mea kei a koutou nga kai whakariterite, a ka kore ratou e pera me ta te ture kua homai nei ina whakarite ratou i ta koutou whakawa, na, ka meinga ratou e koutou kia whakawakia e tetahi kai whakariterite i runga ake nei i a ratou:

29. A ka kore o koutou kai whakariterite nui e tika i ta ratou whakarite whakawa, ka meinga e koutou kia huihuia ngatahitia he torutoru nei o o koutou kai whakariterite, iti, a ma ratou e whakawa o koutou kai whakariterite nui i runga i te pooti a te iwi.

30. Na, ka kiia koutou e ahau kia mahia enei mea i runga i te wehi ki te Ariki: ka kiia koutou e ahau kia mahia enei mea, kia kauaka hoki koutou e whai kingi: mo te he, mo te hara ranei enei iwi, ka utua te he ki runga ki o ratou ake mahunga.

31. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, kua meinga nga hara o nga iwi maha i runga i nga kino o o ratou kingi: mo reira e utua ai o ratou he ki runga ki nga mahunga o o ratou kingi.

32. Na, ko taku hiahia tenei kia kore atu tenei rere ketanga i runga i tenei whenua, a tera noa ake i roto i toku iwi nei; engari taku hiahia kia waiho tenei whenua hei whenua here-kore, hei ia tangata, hei ia tangata ona ake tikanga, ona ake ritenga, kia rite to tetahi, to tetahi, i te wa katoa e pai ai te Ariki, kia ora tatou, kia nohoia hoki te whenua; ae ra, i te wa katoa

e noho ana tetahi o o tatou uri i runga i te mata o te whenua.

33. Na, tera atu ano tona tini o nga mea i tuhituhi ai a kingi Mohia ki a ratou, e whakaatu atu ana i nga whakataimahatanga, i nga rarurarunga o te kingi tika: ae ra, i nga mea katoa e uaua ai tona wairua mo to ratou iwi, me nga amuamu katoa hoki o te iwi ki to ratou kingi: a i whakamaramatia katoatia atu e ia ki a ratou.

34. Me tana kupu hoki ki a ratou, e tika ana kia kauaka enei mea: engari kia tau te pikaunga ki runga ki te katoa kia pikaua tona wahi e tena tangata, e tena tangata.

35. A whakaaturia katoatia ana hoki e ia nga mea e raru ai ratou i runga i te whakahaere a te kingi kino i runga i a ratou:

36. Me ana kino katoa me ana whakarihariha, me nga pakanga katoa, me nga tautohenga, te whakaheke toto, te mahi tahae, te mahi pahua, te mahi puremu, me nga kino katoa te taea nei te whakahua; e mea ana ki a ratou, e tika ana kia kauaka enei mea; engari he tino mea wetiweti ki nga whakahaunga a te Atua.

37. Na, i muri i te tukunga atu a kingi Mohia i enei mea ki roto ki te iwi, ka marama ratou ki te tika o ana kupu;

38. No reira ka tukua ki raro a ratou hiahia ki tetahi kingi, a ka hiahia nui ratou kia rite te tikanga mo ia tangata, mo ia tangata puta noa i te whenua katoa; a i whakaae ano ratou katoa kia korerotia e tera, e tera te tikanga o ana hara ake:

39. No reira ka huihui ratou ki roto ki nga huihui-nga puta noa i te whenua ki te maka i a ratou pooti mo a ratou tangata hei kai-whakariterite mo ratou, hei whakariterite whakawa mo ratou i runga i te ture kua homai nei ki a ratou; a he hari pu ta ratou mo te tikanga here-kore kua tukua nei ki a ratou.

40. A ka hira noa ake to ratou aroha ki a Mohia; ae ra, kahore atu he tangata i whakaaroa paitia ake e ratou; no te mea kihai ratou i titiro atu ki a ia me te mea ko ia he rangatira nanakia e rapu ana i te taonga, ae ra, i taua taonga he e whakakino ai i te wairua; kihai hoki ia i tono taonga i a ratou, kihai ano hoki i ahuaureka atu ki te whakaheke toto; engari i whakapumautia e ia te ata noho i runga i te whenua, me te tuku tikanga ano ki tana iwi kia whakaorangia

ratou i nga ahua katoa o te ponongatanga; no reira he whakaaro nui whakaharahara to ratou ki a ia, a e kore e taea te mehua.

41. Nawai a, ka whakarite ratou i nga kai whakariterite hei whakahaere tikanga i runga i a ratou, hei whakarite i to ratou whakawa i runga i te ture; a ka pera ratou puta noa i te whenua katoa.

42. Na, ko Arami te mea tuatahi i whakaritea ai hei kai-whakariterite nui; koia ano hoki te tohunga nui; i tukua iho hoki e tona papa tenei tikanga ki a ia me te homai ano i te tikanga mo nga whakahaere katoa o te hahi.

43. A ka haere a Arami i nga ara o te Ariki, ka pupuri hoki i ana whakahaunga, a he tika tana whakarite whakawa; na, mau tonu te rangimarie i te whenua;

44. Na, ko te timatanga tenei o te whakahaere a nga kai-whakariterite puta noa i te whenua katoa o Hara-hemera, i roto i te iwi katoa i karangatia ra ko nga Niwhai: a ko Arami ano te mea tuatahi o nga kai-whakariterite, te mea nui hoki.

45. Nawai a, ka mate tona papa, ko ona tau e waru tekau ma rua, a kua rite i a ia nga whakahaunga a te Atua i a ia i te ora.

46. Nawai a, ka mate ano hoki a Mohia, i te toru tekau ma toru o nga tau o tona kingitanga, ko ona tau e ono tekau ma toru; ko te takiwa katoa mai o te wa i mahue ai a Hiruharama i a Rihai e rima rau ma iwi nga tau.

47. A ko te mutunga tenei o te kingitanga o nga kingi i runga i te iwi o Niwhai; a ko te mutunga ano hoki tenei o nga ra o Arami, ko ia nei te putake o to ratou hahi.

KO TE PUKAPUKA A ARAMI,

A TE TAMA A ARAMI.

Ko te whakaaturanga a Arami, ko ia nei te tama a Arami tuatahi, me te Kai-whakawa Nui i runga i te iwi o Niwhai, me te Tohunga Nui ano hoki i runga i te Hahi. He whakaatu mo te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, me nga whawhai me nga ngangaretanga i roto i te iwi. He whakaatu ano hoki mo tetahi whawhai i waenganui i nga Niwhai i nga Ramana, rite tonu ki te tuhituhinga a Arami a te Kai-whakawa Nui tuatahi.

UPOKO 1.

1. Na i te tau tuatahi o te whakahaeretanga a nga kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, no taua wa mai ra ano kua haere a kingi Mohia i te huarahi e haere ai te ao katoa, kua whawhaitia e ia te whawhai pai, kua tika tona whakahaere ki te aroaro o te Atua, a kahore he tangata i waiho iho e ia hei kingi i muri i a ia; otira nana i hanga nga ture, a kua whakaaetia hoki aua ture e te iwi; na konei ra i meinga ai ratou kia whakariterite i aua ture i whakatakotoria e ia.

2. Nawai a, i te tuatahi o nga tau o te whakahaeretanga a Arami i runga i te nohoanga whakawa ka kawe he tangata ki mua i a ia kia whakawakia; he tangata rahi tera, e korerotia nuitia ana tona kaha;

3. Kua haereere ia i roto i te iwi, e kauwhau ana ki a ratou i te mea i ki ai ia ko te kupu a te Atua, e whakahe ana i te hahi; e korero ana, ko nga tohunga katoa me nga kai whakaako me whakanui; a, ehara i te mea tika me mahi ratou ko o ratou ringaringa ake ano, engari me whakawhiwhi ratou e te iwi;

4. A nana ano i whakapuaki ki te iwi ka whakorangia nga tangata katoa a te ra whakamutunga, a kua ratou e wehi kua ano hoki e wiri, engari kia ara o ratou mahunga kia hari ano hoki; no te mea, na te mea na te Ariki i hanga nga tangata katoa, nana ano hoki i hoko te katoa; a i te mutunga ka riro i nga tangata katoa te oranga tonutanga.

5. A, i te nui o tana whakaako i enei mea he tokomaha i whakapono ki ana kupu, ae ra, he maha rawa, no reira ka tahuri ratou ki te whakawhiwhi i a ia, me te hoatu moni mana;

6. A ka neke ake ia i runga i te whakapehapeha o tona ngakau, ka kakahu ano hoki i te kakahu utu nui rawa; ae ra, ka timata ano ia ki te whakatu i tetahi hahi i runga i te ritenga o ana kauwhautanga.

7. Nawai a, i a ia e haere ana ki te kauwhau ki te hunga i whakapono ki tana kupu ka tutaki ia ki tetahi tangata o te hahi a te Atua, ae ra, ko tetahi o o ratou kai whakaako; a ka timata ia ka koi ana tautohetohe ki a ia, hei whakariro ke i te iwi o te hahi; heoi ka maia tonu tera ki a ia me te whakatupato ano i a ia ki nga kupu a te Atua.

8. Na, ko Kireono te ingoa o taua tangata; a ko ia ano tera i waiho ai hei mea i roto i nga ringaringa o te Atua ara hei whakaputa mai i te iwi o Rimihiki waho o te ponongatanga.

9. Na, mo Kireono i maia atu ki a ia me nga kupu a te Atua i riri ai ia ki a Kireono, a unuhia ana tana hoari timata ana ki te patu i a ia. Na, kua koroheketia a Kireono no reira kihai ia i ahei te arai i ana patunga, koia i whakamatea ai ia ki te hoari;

10. Na, i hopukia te tangata nana ia i whakamate e te iwi o te hahi, i kawea ki te aroaro o Arami, kia whakaritea te whakawa mona kia rite ki te hara i hara ai ia.

11. A, i tu ia i te aroaro o Arami, i totohe ki tana i runga i te maia nui.

12. Heoi ka mea atu a Arami ki a ia, Nana, katahi ano ka whakahaeretia te mahi tinihanga a nga tohunga ki roto i te iwi nei. Na, ehara tou he i te mahi tinihanga a nga tohunga anake, engari kua tohetohe koe kia tuaratia tena ki te hoari; a me he mea ka whakaungia te mahi tinihanga a nga tohunga ki roto i tenei iwi, na, tona whakamutunga koia ano to ratou whakangaromanga katoatanga.

13. Na, kua whakahekea hoki te toto o tetahi tangata tika e koe, ae ra, o tetahi tangata i nui nei tana pai i roto i tenei iwi; a me he mea ka tohungia koe e matou, penei ka tau ona toto ki runga ki a matou hei rapu utu;

14. No reira, ko te whakatau tenei mou, ka whakamatea koe, kia rite ki te ture i homai e Mohia, e to tatou kingi whakamutunga; a ko aua ture he mea whakaae na tenei iwi; no reira, me noho tenei iwi i runga i te ture.

15. Na, ka mau ratou ki a ia; ko Nehoro hoki tona

ingoa: a kawea ana ia e ratou ki runga ki te tihi o te puke o Manati. a i reira ka whakaae ia, i waenganui o te rangi o te whenua. ko tana i whakaako ai ko te iwi he poka ke i ta te Atua kupu; a, whakamatea ana ki tetahi mate whakarihariha ki reira.

16. Otira kihai i mutu i tenei te horapa haere o te mahi tinihanga a nga tohunga puta noa i te whenua: ina hoki he tokomaha ratou i aroha ki nga mea teka-teka noa o te ao nei, a ka kauwhau haere ratou i nga whakaakoranga teka; na, ka pera ano ratou he whakaaro ki nga taonga me te honore.

17. Otira kahore ratou i maia ki te korero teka, mehemea e mohiotia ana, ka matakū hoki ki te ture; no te mea, ka whiua nga kai korero teka; no reira ka kauwhau ratou me te mea koia to ratou whakapono: kahore hoki te tangata e he i te ture i runga i tona whakapono.

18. A kahore ano hoki ratou i maia ki te tahae, he matakū hoki i te ture, no te mea ka whiua nga pera; kahore ano hoki ratou i maia ki te pahua, ki te kohuru ranei: ki te kohuru hoki tetahi, ka whiua kia mate.

19. Heoi ka tahuri nga tangata katoa kaore nei i te hahi a te Atua, ki te whakatoī i te hunga o te hahi a te Atua, kua tango nei ki runga ki a ratou i te ingoa o te Karaiti.

20. Ae ra, ka whakatoīa ratou e ratou, ka whakawhiua ki tenei tu kupu, ki tenei tu kupu, ko te take na to ratou ngakau iti; mo ratou hoki kihai i whakahi te ahua ki ta ratou titiro atu, mo ratou i tuwha i te kupu a te Atua tetahi ki tetahi, kahore he moni kahore he utu.

21. Na, i roto tetahi ture whakauaua i te iwi o te hahi, kia kauaka tetahi tangata o te hahi e whakatika ki te whakatoī i te hunga ehara nei i te hahi, kia kauaka ano hoki e ara ake he whakatoīnga i roto i a ratou ano.

22. He ahakoa ra, he tokomaha i roto i a ratou, ka anga ka whakahi ka timata ano hoki ki te ngangare ki o ratou hoa riri, a he taikaha ano hoki ta ratou tae noa ki te patu, ara, ki te mekemeke tetahi ki tetahi.

23. Na, i puta enei mea i te rua o nga tau o te whiakahaeretanga a Arami, a na enei hoki i tupu ai nga mamae maha ki te hahi; me nga tukinotanga nui i te hahi;

24. No te mea i whakapakeketia nga ngakau o nga

tangata maha, a ko o ratou ingoa i murua, te maharata i muri iho i roto i te iwi o te Atua. He tokomaha ano hoki i puta atu i roto i a ratou.

25. Na, he tino whakamatautau nui tenei ki te hunga i tu pumau i roto i te whakapono; otira i pumau tonu ratou te taea te whakakorikori hei pupuri i nga whakahaunga a te Atua, i whakamanawanui hoki ratou ki te whakatoinga i purangatia ki runga ki a ratou.

26. Ano ka whakarere nga tohunga i a ratou mahi ki te tuwha atu i te kupu a te Atua ki te iwi, ka whakarere ano hoki te iwi i a ratou mahi ki te whakarongo ki te kupu a te Atua. Ano ka oti i te tohunga te kupu a te Atua te whakapuaki ki a ratou ka hoki ngakau nui ano ratou ki a ratou mahi; te whakaaro te tohunga ki a ia ano he tika rawa i ona kai whakarongo; kahore hoki o te kai kauwhau pai ake i to te kai whakarongo, kahore ano hoki o te kai whakaako pai ake i to te tangata e ako ana; a penei i rite tahi ratou katoa, i mahi ano hoki ratou katoa, ia tangata, ia tangata ki te ritenga o tona uaua;

27. I tuwha atu ano hoki ratou i a ratou rawa, ia tangata, ia tangata, ki te ritenga o tana, ki te hunga rawakore, ki te hunga i hapa, ki nga turoro, me te hunga e whakamamaetia ana; a kihai ratou i kakahu i te kakahu utu nui, ahakoa ra he rawe, he ataahua o ratou kakahu;

28. A ko te ahua tenei i whakapumau ai ratou i nga tikanga o te hahi; a ka timata ano ratou ki te whakapumau i te rangimarie, he ahakoa o ratou whakatoingakatoa.

29. Na, no te ata noho o te hahi i timata ai ratou te whai taonga nui: he ranea hoki nga mea e matea ana e ratou kei a ratou; he nui nga kahui o ia tu, o ia tu, me nga kuao momona o ia tu, o ia tu, he nui ano hoki, nga kareene, me nga koura, me nga hiriwa, me nga mea utu nui; he nui ano no nga hiraka, no nga rinena miro pai, me nga kakahu papai, kaha, o ia ahua, o ia ahua.

30. A penei i runga i to ratou whai pai, kihai ratou i whakakahore ki tetahi e kakahu-kore ana, ki tetahi e hia-kai ana, ki tetahi e hia-inu ana, ki tetahi e turoro ana, ki tetahi ranei kihai nei ia i atawhaitia; kihai hoki i tau ke o ratou ngakau ki runga ki nga taonga; no reira i atawhai ratou ki nga tangata katoa, ki nga kaumatua, ki nga taitamariki, ki nga herehere, ki nga

rangatira, ki nga tane, ki nga wahine, ahakoa i waho o te hahi, ahakoa i roto i te hahi, kahore hoki o ratou kowhiri tangata, i roto i te hunga i hapa;

31. Na, penei ka kake ratou ka nui rawa atu hoki o ratou taonga i o te hunga ehara nei i te hahi.

32. No te mea ko te hunga ehara nei i to ratou hahi, ka tuku i a ratou ano ki te mahi makutu, ki te karakia ki te whakapakoko, ara, ki te mangere, ki te ngangu, ki te hae, ki te totohe; ka kakahu ano hoki i te kakahu utu nui; ka neke ake hoki i runga i te whakapehapa o o ratou kanohi; e korero teka ana, e tahae ana, e pahua ana, e puremu ana, e kohuru ana, e mahi ana i nga tu kino katoa; otira i whakahaeretia te ture ki runga ki nga kai takahi ture katoa ina taea te pera.

33. Na, i runga i tenei whakahaere o te ture ki runga ki a ratou te whakamaemae i ia tangata, i ia tangata ki te ritenga o tana i mahi ai, ka ata noho ratou, ka wehi hoki ratou ki te mahi kino me he mea ka matauria; no reira he nui te maunga rongu i roto i te iwi o Niwhai tae noa ki te rima o nga tau o te whakahaeretanga a nga kai-whakariterite.

UPOKO 2.

1. Nawai a, i te timatanga o te rima o nga tau a ta ratou whakahaeretanga ka timata tetahi tautohetohe i roto i te iwi; ko tetahi tangata hoki e karangatia nei ko Amariki; na, he tangata tohunga rawa ia, ae ra, he tangata matau mo te taha ki te matauranga o tenei ao; he tangata i rite ano ki tera, nana i patu a Kireono ki te hoari i whakamatea ra ki te ritenga o te ture.

2. Na, ko tenei Amariki na ana tinihanga i kukume ai ia i nga tangata maha ki tana; no ka whai kaha nui ratou; a ka anga ratou ka totohe kia whakaturia a Amariki hei kingi i runga i te iwi.

3. Na, he mea whakamataku tenei ki te iwi o te hahi, ki te hunga katoa ano hoki kihai nei i riro atu i nga kukumetanga a Amariki; i mohio hoki ratou, i runga i to ratou ture me whakatu nga mea pera e te reo o te iwi;

4. Mehemea ka tu a Amariki i runga i te reo o te iwi hei kingi mo ratou, a, i te mea he tangata kino ia, ka whakakahoretia e ia etahi o o ratou ture, me nga tikanga o te hahi me etahi atu tikanga, ko tana hiahia hoki tera kia whakangaromia e ia te hahi a te Atua.

5. Nawai a, ka huihui te iwi i roto i nga huihuinga

ketanga puta noa i te whenua katoa, ia tangata, ia tangata i runga i tona whakaaro, i tona whakaaro, ahakoa hei whakatika i ta Amariki hei whakahe ranei, a he nui a ratou totohe me a ratou ngangare whakamiharo tetahi ki tetahi;

6. A ka pera a ratou huihuinga ki te maka i a ratou pooti mo runga i tenei mea; a ka tapaea atu nga pooti ki te aroaro o nga kai whakariterite.

7. Na, ka puta mai te pooti a te iwi hei whakahe i a Amariki, a kihai ia i whakaturia hei kingi mo te iwi.

8. Na konei ra i puta ake ai te hari nui ki nga ngakau o ona kai whakahe; otira ka whakakiki a Amariki i ona hoa kia riri ki te hunga ehara nei i a ia.

9. A huihui tahi ana ratou, whakatapua ana a Amariki hei kingi mo ratou.

10. Na, i te mea kua meinga a Amariki he kingi i runga i a ratou, ka whakahau ia i a ratou kia hapai patu ki o ratou teina; a peratia ana e ia hei whakairo i a ratou ki raro i a ia.

11. Na, i whaitohungia te iwi o Amariki ki te ingoa o Amariki, i karangatia hoki ko nga Amariki; ko te toenga i karangatia ko nga Niwhai, ara, te iwi a te Atua;

12. No reira kua mohio te iwi o nga Niwhai ki te whakaaro a nga Amariki koia ratou i whakarite mea ai mo te tutaki ki a ratou; ae ra, ka whakawhiwhi i a ratou ano ki nga hoari, ki nga hoari poto, ki nga kopere, ki nga pere, ki nga kohatu, ki nga kotaha, me nga tu patu whawhai katoa o ia tu, o ia tu;

13. A kua takatu ratou mo te tutaki ki nga Amariki i ta ratou taenga mai. Kua whakaturia hoki he rangatira. me nga rangatira i runga ake me nga rangatira nunui ki te ritenga o to ratou tokomahatanga.

14. A ka hoatu e Amariki ma ana tangata nga patu whawhai katoa o ia tu, o ia tu; nana ano i whakarite nga rangatira me nga kai whakahaere tikanga mo runga i tona iwi, hei arahi i a ratou ki te whawhai ki o ratou teina.

15. Na, ka haere mai nga Amariki ki runga ki te puke ki Amanihu, koia te taha ki te rawhiti o te awa Hairona, e rere ana ma te whenua o Harahemera, a ki reira timata ai ratou te riri ki nga Niwhai.

16. Na, ko Arami te kai whakawa nui me te kawana o te iwi o Niwhai koia ia i haere tahi ai me tona iwi ki runga, ae ra, me ana rangatira, me ana rangatira

nui i mua i ana taua hei tatauranga atu ki nga Amariki ki te riri;

17. A ka timata ratou ki te patupatu i nga Amariki ki runga ki te puke ki te rawhiti o Hairona. Na, he nui te kaha o nga Amariki ki te riri ki nga Niwhai no ka nui te hingahinga o nga Niwhai ki mua i nga Amariki;

18. Otira whakakahangia ana te ringa o nga Niwhai e te Ariki no ka whakamatea nga Amariki, he nui hoki te parekura, na, whati ana i mua i a ratou.

19. Na, whaia ana nga Amariki e nga Niwhai a pau noa taua ra, whakamatea ana e ratou, he nui rawa hoki te parekura, a kotahi tekau ma rua mano e rima rau e toru tekau ma rua nga wairua te parekura o nga Amariki; a ko te parekura o nga Niwhai, e ono mano e rima rau e ono tekau ma rua nga wairua.

20. Ano ka kore ake o Arami kaha hei whai ano i nga Amariki, ka mea ia i tona iwi kia whakaturia o ratou teneti i te raorao o Kireono i karangatia hoki mo tenei raorao te ingoa o taua Kireono i patua e te ringa o Nehoro ki te hoari; na, whakaturia ana e nga Niwhai o ratou teneti ki tenei raorao i taua po.

21. A, ka tonoa e Arami nga tutei ki te aru i nga morehu o nga Amariki kia mohio ai ia ki a ratou tikanga me a ratou whakatakoto whakaaro, kia tiaki ai ia, i a ia ano i a ratou, kia tiakina ai ano noki e ia tona iwi kei whakamatea.

22. Ko nga tangata i tonoa e ia hei tutei i te puni o nga Amariki i huai ratou ko Te Rama, ko Amanore, ko Manati, ko Rimihera: ko nga tangata enei i haere tahi me a ratou tangata hei tutei i te puni o nga Amariki.

23. A aonga ake ka hohoro rawa ta ratou hoki mai ki te puni o nga Niwhai i runga i te whakamiharo nui, he nui rawa hoki te wehi kua pa ki a ratou, a ka mea,

24. Na, i aru matou i te ope o nga Amariki, a te mea whakamiharo rawa atu ki a matou, i te whenua o Minono, i runga ake i te whenua o Harahemera, i te ritenga atu ki te whenua o Niwhai, i kite atu matou i tetahi ope tini o nga Ramana; nana, kua uru nga Amariki ki a ratau,

25. A kei te whai ratou i o tatou teina i taua whenua; a kei te rere mai ratou i mua i a ratou ki to tatou pa me a ratou kahui, me a ratou wahine, me a ratou tamariki ano hoki, a ki te kore tatou e hohoro, ka riro

i a ratou to tatou pa; a ka patua o tatou matua me a tatou wahine me a tatou tamariki.

26. Na, ka mau te iwi o Niwhai ki o ratou teneti, a haere atu ana i roto i te raorao o Kireono ki to ratou pa, koia ano te pa o Harahemera.

27. Nana, i a ratou e whakawhiti ana i te awa Hairona, na, ka huaki mai nga Ramana me nga Amariki ki a ratou ki te whakamate i a ratou, a to ratou tokomahatanga me te mea kei te onepu o te moana;

28. Ahakoa ra i whakakahangia nga Niwhai e te ringa o te Ariki, kua kaha hoki a ratou inoi ki a ia kia whakaputaina ratou e ia i roto i nga ringaringa o c ratou hoa riri; koia te Ariki i whakarongo ai ki a ratou inoi, me te whakakaha ano i a ratou, na, hinga-hinga ana nga Ramana me nga Amariki ki mua i a ratou.

29. Nawai a, ka whawhai a Arami ki a Amariki ki te hoari, he kanohi he kanohi; a he nanakia rawa atu to raua kakaritanga tetahi ki tetahi.

30. A, he tangata no te Atua a Arami he nui hoki tona whakapono, ka karanga ia, ka mea, E te Ariki, kia aroha mai koe, kia tohungia hoki ahau kia ora, kia ai ai ahau he mea i roto i to ringaringa hei whakaora, hei tiaki i tenei iwi.

31. Na, ka oti i a Arami enei kupu te whakapuaki, ka kakari ano raua ko Amariki; a ka whakakahangia ia, no ka whakamatea e ia a Amariki ki te hoari.

32. A ka kakari ano hoki raua ko te kingi o nga Ramana; heoi whati ana te kingi o nga Ramana i mua i a Arami, a tonoa ana ana kai tiaki kia riri ki a Arami.

33. Na, ka whawhai a Arami ratou ko ana kai tikai ki nga kai tiaki o te kingi o nga Ramana, a patua ana, whati ana ratou;

34. Na, ko te ahua tenei i whakawateatia ai e ia te whenua, ara, te tahataha ki te hauauru o te awa Hairona, i makaia nga tinana o nga Ramana i whakamatea ki roto ki nga wai o Hairona, kia watea ai hei whakawhitinga atu mo tona iwi ki te whawhai ki nga Ramana ratou ko nga Amariki i te taha ki te hauauru o te awa Hairona.

35. Ano ka poto ratou katoa te whakawhiti atu i te awa Hairona, ka timata nga Ramana me nga Amariki te rere atu i mua i a ratou ahakoa he tini whaioio ratou kahore nei i taea te tatau;

36. A ka rere atu ratou i mua i nga Niwhai whaka-

te koraha ki te hauauru ki te nota, ki ko rawa atu i nga kaha o te whenua; a ka whai nga Niwhai i a ratou a patupatu ana i a ratou;

37. Ae ra, i tutaki ratou i tenei taha, i tenei taha i patupatua. i panaia a whakamararatia ana ki te hauauru, ki te nota. a tae noa ana ratou ki te koraha, i karangatia ko Heamauta: a ko taua wahi ano tera e haereerea ana e nga kararehe mohoa, nanakia.

38. A he tokomaha o ratou i mate i roto i te koraha i o ratou tunga. a i kainga ratou e aua kararehe mohoa me nga kahu o te rangi, ko o ratou wheua i kitea, kua purangatia nei hoki ki runga ki te whenua.

UPOKO 3.

1. Na, ko nga Niwhai kihai nei i patua ki nga patu whawhai, i muri iho i ta ratou tanumanga i te hunga i whakamatea,—na, kihai i taua te whakamatenga i te nui hoki;—na, ka oti i a ratou o ratou tupapaku te tanu, i muri ka hoki ratou katoa ki o ratou whenua, ki o ratou whare, ki a ratou wahine me a ratou tamariki.

2. Na, he maha nga wahine me nga tamariki i patua ki te hoari, he maha ano hoki o a ratou kahui o ia tu, o ia tu; he maha ano hoki a ratou kereene i whakangaromia i takatakahia hoki e nga ope tangata.

3. Ko nga Ramana me nga Amariki i patupatua i te tahataha o te awa Hairona, i maka ki roto ki nga wai o Hairona; na, kei te rire o te moana o ratou wheua, a he maha rawa hoki.

4. I matauria nga Amariki i roto i nga Niwhai no te mea kua whaitohungia o ratou rae ki te mea whero, i runga i te ritenga o nga Ramana; otira kihai ratou i waru i o ratou mahunga kihai i rite ki nga Ramana.

5. Na, i waruhia te mahunga o nga Ramana; i tu tahanga hoki ratou heoi ano ko te hiako i whitikiria ki o ratou hope, me a ratou kakahu whawhai i whitikiria ai ki a ratou, me a ratou kopere, me a ratou pere, me a ratou kohatu, me a ratou kotaha, me etahi atu mea.

6. Na, he pouriuri te kiri o nga Ramana. he pera me te tohu i whaitohungia ai o ratou matua, koia nei he kanga ki runga ki a ratou, mo a ratou hara me a ratou tutu ki o ratou teina, ko ratou nei ko Niwhai, ko Hakopa, ko Hohepa, ko Hami, ko enei he tangata tika, he tangata tapu.

7. A i whai o ratou teina kia whakamatea ratou,

koia i kanga ai ratou; a ka whaitohungia ratou e te Atua, ara, a Ramana raua ko Remuere me nga tamariiki tane ano hoki a Ihimaera me nga wahine a nga Ihimaera;

8. I meatia tenei kia mohiotia ai o ratou uri i roto i te uri o o ratou teina, kia tiakina ai e te Ariki, e te Atua tona iwi, kei hanumi ratou a ka whakapono ki nga whakarereanga pohehe, tona mutunga he whakangaromanga.

9. A te tangata i whakahanumi i tona uri ki nga Ramana, i kukume ia i taua kanga ano ki runga ki tona uri;

10. No reira te tangata i tuku i a ia ano kia whakotitia ketia e nga Ramana, i karangatia ki taua ingoa ano, a ka whaitohungia ano ia.

11. Na, nga tangata katoa kihai nei i whakapono ki nga whakarereanga iho a nga Ramana, engari i whakapono ki aua tuhituhinga i tikina atu i te whenua o Hiruharama, ki nga whakarereanga iho ano hoki a o ratou matua, koia nei he tika, i whakapono nei hoki ki nga whakahaunga a te Atua, me te whakariterite ano i aua whakahaunga, na, i karangatia ratou ko nga Niwhai, ara, ko te iwi o Niwhai no taua wa mai ra ano.

12. A ko ratou ano hoki nga kai tuhituhi i nga tuhituhinga pono o tenei iwi, o te iwi ano hoki o nga Ramana.

13. Na, ka tahuri ano tatou ki nga Amariki, i whaitohungia ano hoki ratou, ae ra, na ratou ano i whaitohu ratou, ae ra, ki te mea whero ki o ratou rae.

14. Penei kua mana te kupu a te Atua, ko nga kupu hoki enei i mea ai ia ki a Niwhai,—Nana, ka oti i a au nga Ramana te kanga, a maku ano e whaitohu ratou kia wehea atu ai ratou me o ratou uri i a koe me o uri. i tenei wa ake ake tonu atu, ki te kore ratou e ripeneta ki o ratou kino me te tahuri mai ano ki a au, kia aroha atu ai ahau ki a ratou.

15. Me tenei ano: ka whaitohungia e ahau te tangata e whakahanumi ana i tona uri ki te uri o ou tuakana, he kanga ano hoki mo ratou.

16. Me tenei ano, ka whaitohungia e ahau te tangata e whawhai ana ki a koutou ko ou uri.

17. A tenei ano taku kupu, ki te mawehe atu tetahi i a koe, e kore rawa ia e karangatia he uri mou i muri iho: a ka manaakitia koe, ka ahatia, ka ahatia e ahau, koutou ko nga tangata katoa ano hoki e karangatia

hei uri mou, mo ake ake tonu atu; na, ko nga kupu whakaari era a te Ariki ki a Niwhai ratou ko ona uri.

18. Na, kihai nga Amariki i mohio e whakatutuki ana ratou i nga kupu a te Atua, i ta ratou tahuritanga ki te whaitohu i o ratou rae; ahakoa ra i tutu nui ratou ki te Atua; koia i tika ai te taunga o taua kanga ki a ratou.

19. Na, e hiahia ana ahau kia mohio koutou na ratou i kukume te kanga ki runga ki a ratou ano; a i peratia ano hoki e nga tangata katoa i oti te kanga nana tonu tona whakawakanga i kukume iho.

20. Na, kahore he maha nga ra i muri i te whawhai i whawhaitia ai e nga Ramana ratou ko nga Amariki i te whenua o Harahemera, na, ka haere mai tetahi atu taua a nga Ramana ki runga ki te iwi o Niwhai, ki taua wahi ano i tutaki ai te taua tuatahi ki nga Amariki.

21. A ka tonoa he taua ki te pana i a ratou ki waho o to ratou whenua.

22. Na, i te mamae a Arami i tetahi tu i tu ai ia, a kihai i haere i taua haerenga ki te whawhai ki nga Ramana;

23. Heoi tonoa atu ana e ia he ope tini ki a ratou; a haere atu ana ratou a patu ana i nga tangata maha o nga Ramana, panaia ana ano hoki nga morehu ki waho o o ratou kaha;

24. A ka hoki mai ano ratou ka tahuri ki te whakapumau i te rongo mau i runga i te whenua, a kahore ano hoki ratou i raru ano i o ratou hoa riri, a taka noa tetahi wa.

25. Na, i meatia enei mea katoa, ara, i timata, i oti ano hoki enei whawhai katoa me enei ngangaretanga i te rima o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kaiwhakariterite;

26. A, i roto i te tau kotahi, he mano tekau o nga mano nga wairua i tonoa ki te ao mau tonu, kia kokoti ai ratou, i o ratou utu e rite ana ki a ratou mahi, ahakoa pai, ahakoa ranei kino; kia kokoti ai i te hari mau tonu, i te pouri mau tonu ranei, e rite ana ki ta te wairua i whakarongo ai ratou, ahakoa wairua pai, wairua kino ranei.

27. No te mea ka whiwhi utu nga tangata katoa ki te mea i tukua ai ia i a ia ano hei pononga mana, a e rite ana tenei ki nga kupu a te Wairua poropiti; no reira me waiho kia rite ki te pono. A ko te mutunga

tenei o te rima o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

UPOKO 4.

1. Na, i te ono o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, kahore he ngangaretanga he whawhai ranei i te whenua o Harahemera;

2. Engari i pouri tonu te iwi, ae ra, i pouri nui ratou i te ngaronga o o ratou teina, i te ngaronga hoki o o ratou kahui o ia tu, o ia tu, me te ngaronga ano hoki o a ratou mara kereene, i takatakahia ai i whakangaromia ai e nga waewae o nga Ramana;

3. Na, he nui o ratou pouritanga i whai take ai nga wairua katoa mo te tangi; a, i whakapono ano ratou ko nga whakawakanga era a te Atua kua tukua iho ki a ratou, he mea mo a ratou kino me a ratou whakarihariha; koia ratou i whakaohokia ai ki te mea kua takoto nei te tikanga kia mahia e ratou.

4. A ka tahuri ratou ki te whakariterite i era atu whakaritenga mo te hahi; a he tokomaha i rumakina ki nga wai o Hairona, a ka honoa ratou ki te hahi a te Atua; ae ra, i rumakina ratou e te ringaringa o Arami e te tangata i whakatapua ai hei Tohunga Nui i runga i te iwi o te hahi, e te ringaringa o tona papa, o Arami.

5. Na, i te whitu o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, tata tonu ki te toru o nga mano e rima rau nga wairua i uru ki te hahi a te Atua, he mea rumaki ratou. A ko te mutunga tenei o te whitu o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai; a hua tonu hoki te rangimarie i taua wa katoa.

6. Nawai a, i te waru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka anga ka whakakake haere te iwi o te hahi, he mea na o ratou taonga nui whakaharahara, me o ratou hiraka papai, me a ratou rinena miro pai, he mea ano hoki na te nui o o ratou kahui o ia tu, o ia tu, na o ratou koura ano hoki, na o ratou hiriwa, me nga mea utu nui katoa, kua whiwhi nei ratou i runga i to ratou kaha ki te mahi; a na enei mea katoa kua neke ake ratou i runga i te whakakake o o ratou kanohi, i timata hoki ratou ki te kakahu i te kakahu tino utu nui.

7. Na konei hoki i puta ake ai te pouri nui ki a

Arami. ki etahi tokomaha ano hoki o te iwi i whakapua e Arami hei kai whakaako, hei tohunga, hei kaumatua mo runga i te hahi; ae ra. he tokomaha o ratou i tino pouri rawa atu i te hara i kite ai ratou kua timata nei i roto i to ratou iwi.

8. I kite hoki ratou, i matakitaki ano i runga i te pouri nui i te iwi o te hahi, kua timata te neke ake i runga i te whakapehapeha o o ratou kanohi, a kua riro atu o ratou ngakau ki nga taonga me nga mea horihori o te ao nei; a ka timata ratou ki te whakahihi tetahi ki tetahi, ka timata ano hoki ratou ki te whakato i te hunga kihai nei i rite to ratou whakapono ki te ratou ake ano i pai ai, i ahuareka ai.

9. A penei i te waru nei o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka timata nga ngangaretanga nunui i roto i te iwi o te hahi; ae ra hoki, nga hae, me te totohe, te mauahara, me nga whakatoinga, me te whakapehapeha, nui atu i to te whakapehapeha a nga tangata ehara nei i te hahi o te Atua.

10. Na, ko te mutunga tenei o te waru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite; a he tutukitanga waewae nui te kino o te hahi ki te hunga ehara nei i te hahi; a ko te ahua tenei i timata ai te iti haere o te kake o te hahi.

11. Nawai a, i te timatanga o te iwa o nga tau ka kite a Arami i te kino o te hahi, a ka kite ano ia e arahina ana te hunga whakapono-kore ki tetahi mahi kino ki tetahi mahi kino, he mea hoki na te taurira a te hahi, penei e whakaputa mai ana i te whakangaromanga mo te iwi;

12. Ae ra, i kite ano ia he nui te rere ketanga o to tetahi i to tetahi i roto i te iwi, ko etahi e nekeneke ake ana i runga i a ratou whakapehapeha, e whakahawe ana ki etahi atu, a tahuri ana o ratou tuara ki te hunga e hapa ana, ki te hunga e kakahu-kore ana, ki te hunga e hia-kai ana, ki te hunga e hia-inu ana, ki te hunga e turoro ana, e whakamamaetia ana.

13. Na, he take aue nui tenei i roto i te iwi, i etahi atu hoki e whakaiti ana i a ratou ano, e awhina ana i te hunga hapa, ara, e hoatu mea ana ma te hunga rawakore, me te hunga e hapa ana; e whangai ana i te hunga hia-kai, me te whakamanawanui ki nga mea whakapouri katoa, he whakaaro ki a te Karaiti era e haere mai ki te ritenga o te Wairua o te poropititanga.

14. E titiro atu ana ano hoki ki taua rangi, a penei

e whakau ana i te murunga hara mo ratou; ki tonu hoki ratou i te hari nui mo runga i te aranga mai o te hunga mate i nga here a te mate, ki te ritenga o te mea e pai ai a Ihu Karaiti me tana mana me tana whakaoranga.

15. Nawai a, ka tino pouri rawa a Arami, kua kite hoki ia i nga whakamamaetanga o nga tangata ngakau iti, o nga kai aru o te Karaiti, me nga whakatoinganga e purangatia ana ki runga ki a ratou e nga toenga o tona iwi, kua kite ano hoki ia kahore e rite a ratou mea ahakoa ra kihai ia i hapa i runga i te Wairua o te Ariki.

16. Na, ka whiriwhiri ia i tetahi tangata whai whakaaro i roto i nga kaumatua o te hahi, me te hoatu mana ano ki a ia i runga i te pooti a te iwi, e hanga ture ai ia i runga i te ritenga o nga ture kua oti nei te homai, e whakahaere ai ano hoki ia i aua ture kia rite ki te ahua o te kino me nga hara o te iwi.

17. Na, ko Nepiha te ingoa o taua tangata, a ka whakaritea ano hoki hei Kai-whakawa nui; a nohoia ana e ia te nohoanga whakawa hei whakawa, hei whakahaere ano i te iwi.

18. Na, kihai a Arami i tuku iho i te tikanga mona hei Tohunga Nui i runga i te hahi, heoi waiho ana ko ia ano hei Tohunga Nui; a tukua atu ana te nohoanga whakawa ki a Nepiha;

19. A ka peratia e ia kia ahei ai i a ia te haere atu ki roto ki tona iwi, ki te iwi o Niwhai, ki te kauwhau haere i te kupu a te Atua ki a ratou, hei whakaoho ake i a ratou ki te maharatanga ki te mea kua takoto nei te tikanga kia mahia e ratou, ki te pehi iho ano hoki i runga i te kupu a te Atua i te whakakake katoa, i te tinihanga katoa me nga tautohenga katoa i roto nei i tona iwi, kahore hoki he huarahi i kitea e ia hei whakarironga mai mana i a ratou, ma te whakaatu anake i te whakaaturanga tika mo ratou.

20. A ko te timatanga tera o te iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai i tuku atu ai a Arami i te nohoanga whakawa ki a Nepiha, a waiho tonu ko ia ano mo te mahi ki to Runga Tohungatanga o te ritenga tapu a te Atua, mo te whakaatu atu hoki i te kupu, i runga i te Wairua o te whakakitenga me te poropititanga.

UPOKO 5.

Ko nga kupu i whakapuaki ai a Arami, te Tohunga Nui i runga i te ritenga tapu a te Atua, ki te iwi i roto i o ratou pa me o ratou kainga puta noa i te whenua.

1. Na, ka tahuri a Arami ki te whakapuaki i te kupu a te Atua ki te iwi, i te whenua o Harahemera i te tuatahi, a i reira puta noa i te whenua katoa.

2. A ko nga kupu enei i korero ai ia ki te iwi i te hahi kua oti nei te whakatu ki te pa o Harahemera, e rite ana ki tana ake tuhituhinga, e mea ana:

3. Na, kua oti ahau, a Arami, te whakatapu e toku papa e Arami hei Tohunga Nui mo runga i te hahi a te Atua, i a ia hoki te kaha me te mana o te Atua hei pera, nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, i timata ia te whakatu i tetahi hahi i te whenua i roto ra i nga kaha o Niwhai; ara, i te whenua i karangatia ko te whenua o Moromona; a rumakina ana e ia ona teina ki roto ki nga wai o Moromona.

4. Na, ko taku kupu ano tenei ki a koutou, i whakaputaina mai ratou i roto i nga ringaringa o te iwi o kingi Noa. he mea na te mahi tohu me te kaha o te Atua.

5. Na, i muri i tena, ka whakaponongatia ratou e nga ringaringa o nga Ramana i roto i te koraha; ae ra, ko taku tenei ki a koutou, i roto ratou i te herehere-uga, a i whakaputaina mai ano ratou ki waho o te ponongatanga e te Ariki i runga i te mana o tana kupu; a i kawea mai tatou ki tenei whenua, i konei nei hoki i timata ai tatou ki te whakatu i te hahi a te Atua puta noa i tenei whenua.

6. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, e aku teina, e koutou o tenei hahi, kua pono koia ta koutou mahara ki te hereherenga o o koutou matua? Ae ra, kua pono koia ta koutou mahara ki tana mahi tohu me tana manawanui ki a ratou? Me tenei hoki, kua pono koia ta koutou mahara ki tenei, ara, nana i whakaora o ratou wairua i te reinga?

7. Nana, nana i whakarere ke o ratou ngakau; ae ra hoki, nana ano ratou i whakaoho i te moe au a oho ake ana ratou ki te Atua. Nana, i waenganui ratou i te pouritanga: otia, kua whakamaramatia o ratou wairua ki te maramatanga o te kupu mau tonu; ae ra, i taiawhioia ratou e nga here o te mate, me nga meka-

meka o te reinga, a taria ana ratou e te whakangaromanga mutunga kore.

8. Na, ka ui atu ahau ki a koutou, e aku teina, i whakangaromia ianei ratou? Nana, ko taku tenei ki a koutou, kahore, kihai hoki ratou i whakangaromia.

9. A ka ui ano ahau, i motumotuhia ranei nga here o te mate, a ko nga mekameka o te reinga i awhiotia ai ratou i wetekia ranei enei? Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, ae, i wetekia ano aua mea, a makoha ana o ratou wairua, waiata ana ratou i te aroha whakaora. A ko taku kupu tenei ki a koutou, kua ora ratou.

10. A inaianei ka ui atu ahau ki a koutou, na te aha i ora ai ratou? Ae ra, he tikanga aha e tumunako ai ratou ki te whakaoranga? He aha hoki te take i tukua ai ratou i nga here o te mate? Ae ra, i nga mekameka ano hoki o te reinga?

11. Nana, e ahei ana i a au te whakaatu i tenei ki a koutou: he teka ianei i whakapono toku papa a Arami ki nga kupu i whakapuakina e te mangai o Apinari? A he teka ianei he poropiti tapu tera? He teka ianei nana i korero nga kupu a te Atua, a whakaponohia ana e toku papa e Arami?

12. A he nui te rere ketanga o tona ngakau e rite ana ki tona whakapono. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, e pono ana tenei katoa.

13. A nana ano i kauwhau te kupu ki a koutou matua, a he nui ano hoki te rere ketanga o o ratou ngakau, a whakaiti ana ratou i a ratou ano, me te whakawhirinaki atu ki te Atua pono e ora ana. Nana, i u tonu ratou, a tae noa ki te mutunga; koia ratou i whakaorangia ai.

14. Na, ka ui tenei ahau ki a koutou, ki aku teina o te hahi, kua whanau wairua ianei koutou i te Atua? Kua riro ianei i o koutou kanohi tona ahua? Kua rongo ianei koutou i tenei whakarere ketanga nui i roto i o koutou ngakau?

15. Kei te whakamahi ianei koutou i te whakapono ki te hokonga a tera nana koutou i hanga? Kei te titiro atu koia koutou i runga i te ngakau whakapono, a kitea ana tenei tinana matemate nei e whakaarahia ana hei mea matekore, me tenei hanga pirau nei e whakaarahia ana hei pirau-kore, kia tu ki mua i te Atua, kia whakawakia, kia rite ki nga mahi kua mahia i roto i te tinana matemate nei?

16. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, e ahei ana ianei i a koutou te whakaaro iho ki a koutou ano e whakarongo ana koutou ki te reo o te Ariki, e mea mai ana ki a koutou, i taua rangi, Haere mai ki a au, e te hunga ka oti te whakapai, kua tika hoki a koutou mahi i mahi ai koutou i runga i te mata o te whenua ?

17. Kei te whakaaro iho ranei koutou e ahei ana i a koutou te korero teka ki te Ariki i taua rangi, te mea, E te Ariki, kua tika a matou mahi i mahi ai matou i runga i te mata o te whenua, a ka whakaorangia koutou ?

18. Ara, e ahei ana ianei i a koutou te whakaaro iho ki a koutou ano e kawea ana ki mua i te nohoanga whakawa o te Atua me o koutou wairua ki tonu i te he, i te pouri; kei a koutou hoki te mahara ki o koutou hara katoa; ae ra, te tino mahara ki a koutou kino katoa; ae ra hoki, te mahara ki o koutou whakahitanga ki nga whakahaunga a te Atua ?

19. Ko taku kupu tenei ki a koutou, e kaha ana koia koutou te titiro ake ki te Atua, i taua rangi, me te ma ano o te ngakau me nga ringaringa ? Ka mea atu ahau ki a koutou, e taea ana koia e koutou te titiro ake, me te ahua o te Atua e whakairoa ana ki o koutou kanohi ?

20. Na, ko taku tenei ki a koutou, e taea ana koia e koutou te whakaaro, era koutou e whakaorangia i te mea kua tuku koutou i a koutou ano hei pononga ma te rewera ?

21. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, era koutou e mohio i taua rangi, e kore rawa koutou e taea te whakaora; e kore hoki tetahi e taea te whakaora ki te kore e horoia ona kakahu kia ma; ae ra, ko ona kakahu me whakama, a ma ana i nga poke katoa, ma roto i te toto o tera, o te mea i korerotia e o tatou matua ka haere mai ia ki te hoko i tona iwi i o ratou hara.

22. Na, tenei ahau te ui atu nei ki a koutou, e aku teina, he pehea te whakaaro o tetahi o koutou ki te tu koutou ki mua i te nohoanga whakawa o te Atua, me o koutou kakahu e poke ana i te toto i nga mea poke katoa hoki? Nana, he whakaatu aha ta enei mea mo koutou ?

23. Na, e kore ianei aua mea e whakaatu he kai kohuru koutou a he kai mahi ano hoki koutou i nga tu hara katoa ?

24. Nana, e aku teina, e mahara ana ianei koutou

era taua tu tangata e whai wahi hei noho tahi i te kingitanga o te Atua, me Aperahama, ratou ko Ihaka, ko Hakopa, me nga poropiti tapu katoa ano hoki, no ratou nga kakahu kua oti nei te whakama, a e koha-kore ana, e poke-kore ana, e ma ana ?

25. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, kahore, ki te kore koutou e mea i to tatou Kai-hanga hei kai korero teka no te timatanga ra ano, ara, e mahara ki a ia he kai korero teka no te timatanga, e kore e taea e koutou te whakaaro ki aua tu tangata era e whai wahi ki te kingitanga o te rangi; heoi ka maka atu ratou, no te mea he tamariki ratou mo te kingitanga o te rewera.

26. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, e aku teina, ki te mea kua rongo koutou i tetahi whakarere ketanga i roto i o koutou ngakau, a ki te mea kua mea ano koutou ki te waiata i te waiata o te aroha whakaora, na, taku e ui atu nei, e ahei ana ianea i a koutou te pena inaianei ?

27. Na, kua whakahaere koia koutou, me te tiaki i a koutou ano kia he-kore i te aroaro o te Atua ? Me he mea ka karangatia koutou kia mate rawa inaianei e taea ianei e koutou te ki ake i roto i a koutou kua pono ta koutou whakaititanga ? Kua whakamakia hoki o koutou kakahu, kua meinga kia ma i nga toto o te Karaiti, o te mea e haere mai ki te hoko i tona iwi i o ratou hara ?

28. Nana, kua whakahoroa ianei o koutou whakapehapa ? Ko taku kupu tenei ki a koutou, me he mea kahore, e kahore ano hoki koutou e rite mo te tutaki i te Atua. Na, me hohoro koutou te whakarite; meake hoki kua tata mai te kingitanga o te rangi, a kahore he oranga tonutanga mo taua tu tangata.

29. Nana, ko taku kupu tenei, kei roto ianei tetahi i a koutou kahore ano ona hae kia whakakorea ? Ko taku kupu tenei ki a koutou, kahore ano taua tu tangata kia takatu, a taku e mea nei kia hohoro tana whakatakatu, kua tata mai hoki te haora, a kahore tera e mohio ki te putanga mai o te wa; no te mea e kore taua tu tangata e kitea e hara-kore ana.

30. A tenei ano taku e mea atu nei ki a koutou, kei roto ianei tetahi i a koutou e tawai ana ki tona teina, e purangatia ana ranei ki runga ki a ia nga whaka-tinga ?

31. Aue te mate mo taua tu tangata, kahore hoki ia

kia takatu, a kua tata te wa me ripeneta ia, ki te kore kahore e ahei mona te ora;

32. Ae ra, aue te mate mo koutou e nga kai mahi katoa i te tutu; ripeneta, ripeneta, kua korerotia hoki tenei e te Ariki e te Atua.

33. Nana, e tuku powhiri ana ia ki nga tangata katoa; no te mea maro tonu nga ringaringa o te tohu-tangata ki a ratou, me tana ki ano, Ripeneta, a maku koutou e manako;

34. Ae ra. ka mea ano ia, Haere mai koutou ki a au, a ka kainga e koutou te hua o te rakau o te ora; a ka kai nui koutou i te taro o te ora, ka inu nui i nga wai o te ora;

35. Haere mai hoki koutou ki a au, me te whakaputa mai i nga mahi o te tika, a e kore koutou e tuakina, e maka ki te ahi:

36. Ta te mea, na, meake te wa ko te tangata e kore e whakaputa mai i te hua pai, ara, ko te tangata e kore nei e mahi i nga mahi o te tika, na, he take ta taua tangata e tangi ai e aue ai ia.

37. Aue ! e koutou, e nga kai mahi i te tutu; e koutou kua neke ake i runga i nga mea tekateka noa o te ao; e koutou kua ki na, i mohio koutou ki nga huarahi o te tika; otiia kotiti ke ana, me he hipi hepara-kore, he ahakoa ra kua karanga tetahi hepara ki a koutou, a kei te karanga tonu ano ki a koutou, heoi kahore koutou e whakarongo ki tona reo.

38. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou e karanga ana te hepara pai ki a koutou; ae ra, i runga i tona ake ingoa e karanga ana i a koutou, koia hoki te ingoa o te Karaiti; a ki te kore koutou e whakarongo ki te reo o te hepara pai, ki te ingoa hoki e karangatia na koutou, nana, ehara koutou i te hipi a te hepara pai.

39. A, ki te mea ehara koutou i te hipi a te hepara pai, no te whea kahui koutou ? Nana, ka mea atu ahau ki a koutou, ko te rewera to koutou hepara, a no tona kahui ano koutou; na, ko wai hei whakahe i tenei ? Nana, ko taku kupu ki a koutou, ki te whakahe tetahi i tenei, na, he kai korero teka ia, he tamaiti hoki na te rewera;

40. No te mea ko taku kupu tenei ki a koutou, ki te mea he pai tetahi mea, e puta mai ana ia i te Atua, a ki te mea he kino tetahi mea, na, na te rewera tera;

41. No reira, ki te whakaputa mai tetahi tangata i nga mahi pai, e whakarongo ana ia ki te reo o te he-

para pai, a e aru ana ano i a ia; ko te tangata ia e whakaputa mai ana i nga mahi kino, na, ka riro taua tangata hei tamaiti ma te rewera; no te mea e whakarongo ana ia ki tona reo, a e aru ana ano i a ia.

42. A te tangata e pera ana, me whiwhi ia ki tana utu i a ia; na, ko tana utu e riro i a ia ko te mate mo te taha ki nga mea o te tika, kua mate hoki ia ki nga mahi pai katoa.

43. Na, e aku teina, e mea ana tenei ahau kia whakarongo mai koutou ki a au, no te mea kei te korero ahau i runga i te uaua o toku wairua; nana, kua korero marama ahau no ka kore koutou e pohehe, ara, kua rite taku korero ki to nga whakahaunga a te Atua.

44. Kua karangatia hoki ahau kia penei taku whakapuakanga, i runga hoki i te ritenga tapu a te Atua i roto nei i a Karaiti Ihu; ae ra, kua kiia ahau kia tu atu ki te whakapuaki ki tenei iwi i nga mea i korerotia e o tatou matua mo nga mea e puta mai ai.

45. A ehara i tenei anake. Na, ki a koutou ianei kahore ahau i te mohio ki enei mea? Nana, taku whakaatu tenei ki a koutou, kei te mohio tonu ahau ki enei mea kua korerotia ake nei e ahau e pono ana. A ki a koutou na te aha i mohio ai ahau ki enei e pono ana?

46. Nana, taku kupu tenei ki a koutou, kua whakakitea mai enei mea ki a au e te Wairua Ora o te Atua. Nana, he maha nga ra i noho puku ahau me te inoi kia mohio ai ahau ki enei mea moku ake ano. Na, inaianei e mohio ana ahau moku ake ano e pono ana enei mea; na te Ariki hoki na te Atua i whakakite mai enei mea ki a au, he mea na tona Wairua Ora; a ko te Wairua tenei o te whakakitenga i roto nei i a au.

47. A ko taku kupu ano tenei ki a koutou, kua penei te whakakitenga mai ki a au, ara, e pono ana nga kupu i korerotia e o tatou matua, kua penei hoki te Wairua o te poropititanga i roto nei i a au, a he mea ano ia na te whakakitenga a te Wairua o te Atua.

48. Taku kupu ano tenei ki a koutou, e matau ana ahau he pono nga mea katoa e korero ai ahau ki a koutou mo nga mea e puta mai ana; a ka mea atu ahau ki a koutou e mohio ana ahau era e haere mai a Ihu Karaiti; ae ra, te Tama, te hua kotahi a te Matua, e ki tonu ana i te aroha noa, i te tohu tangata, i te pono. A ko ia tera e haere mai ai ki te tango atu i nga hara o te ao; ae ra, i nga hara o ia tangata, o ia

tangata e u tonu nei tana whakapono ki tona ingoa.

49. Na, taku kupu tenei ki a koutou, ko te tikanga tenei o taku karangatanga; ara, ki te kauwhau ki aku teina aroha; ae ra, me nga tangata katoa e noho nei i te whenua; ae ra, ki te kauwhau ki te katoa, ki nga kaumatua, ki nga tamariki, ki nga herehere, ki nga rangatira; ae ra hoki, ko taku kupu tenei ki a koutou, ki nga kaumatua rawa, ki nga taitamariki, ki te whakatupuranga ano hoki e tupu ake nei; ae ra, ki te karanga ki a ratou, me ripeneta ratou me whanau hou.

50. Ae ra, ko te kupu tenei a te Wairua, Ripeneta, e koutou i nga topito katoa o te whenua, meake hoki tata mai te kingitanga o te rangi; ae ra hoki, kei te haere mai te Tama a te Atua i runga i tona kororia, i tona marohirohi, i tona nui, i tona kaha, me tona mana. Ae ra, e aku teina aroha ko taku kupu tenei ki a koutou, ko te kupu tenei a te Wairua, nana, ko te kororia o te kingi o te ao katoa; a ko te kingi ano hoki o te rangi meake nei whiti atu ai i roto i nga tamariki katoa a te tangata;

51. A kei te ki mai ano te Wairua ki a au, ae ra, he reo nui tona kei te karanga mai ki a au, kei te mea mai, Haere atu, mea atu ki te iwi nei, Ripeneta, ki te kore hoki koutou e ripeneta e kore rawa koutou e ahei te noho i te kingitanga o te rangi.

52. A tenei ano taku kupu ki a koutou, Nana, tenei ka pa te titaha ki te pakiaka o te rakau, e ai ta te Wairua; a ki te kahore tetahi rakau e hua i te hua pai, na, ka tuakina, ka maka ki te ahi; ae ra, ki tetahi ahi ka tonu; ae ra, ki tetahi ahi kahore e taea te tinei. Nana, me mahara, na te Mea Tapu tenei i korero.

53. Na, e aku teina aroha, ko taku kupu tenei ki a koutou, e ahei ana ianei i a koutou te whakakahore i enei meatanga; ae ra, e ahei ana ianei i a koutou te whakanekeneke atu i enei mea ki tahaki, a takatakahia ana te Mea Tapu e o koutou waewae; ae ra, e ahei ana ianei i a koutou te whakaae i runga i te whakapehapeha o o koutou ngakau; ae ra, ka totohe tonu koia koutou kia kakahuria nga kakahu utu nui, kia whakariroia ketia hoki o koutou ngakau ki nga mea horihori noa o te ao nei, ki a koutou taonga;

54. Ae ra, ka u tonu koia koutou ki tena whakaaro, ara, kua pai atu tetahi i tetahi; ae ra, ka u tonu koia koutou ki te whakato i o koutou teina, i nga mea e whakaiti nei i a ratou ano, e whakahaere nei hoki i

runga i te tikanga tapu o te Atua, na reira ratou i whakauru ai ki tenei hahi, i te mea kua whakatapua ratou e te Wairua Ora: a e whakaputa mai ana ratou i nga mahi e rite ana ki o te ripeneta;

55. Ae ra, ka hono tonu ianei koutou te hurituara ki te hunga rawa-kore, ki te hunga hoki e hapa ana, ki te kaiponu ano hoki i a koutou rawa ki a ratou?

56. Heoi ko koutou katoa e u nei i runga i o koutou kino, ko taku kupu tenei ki a koutou, ko te hunga tena e tuakina, e maka ki te ahi, ki te kore e hohoro ta ratou ripeneta.

57. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou katoa e hiahia na ki te aru i te reo o te hepara pai, puta mai koutou i roto i te hunga kino, kia motuhia mai koutou, kei pa atu hoki koutou ki a ratou mea poke; a ka murua o ratou ingoa, kei taua ngatahitia nga ingoa o te hunga kino me nga ingoa o te hunga tika, kia whakaritea ai te kupu a te Atua, e mea nei, E kore e huia tahitia nga ingoa o te hunga kino me nga ingoa o toku iwi.

58. No te mea, ka tuhituhia nga ingoa o te hunga tika ki roto ki te pukapuka o te ora: a ka tukua e ahau he kainga noho mo ratou i toku ringa matau. A tena, e aku teina, he korero aha ta koutou hei whakahe mo tenei? Ka mea atu ahau ki a koutou, ki te korero whakahe mai koutou mo tenei, kahore he tikanga, no te mea ka mana tonu te kupu a te Atua.

59. Ko tehea hepara hoki i roto i a koutou he maha ana hipi, a e kore e mataara ki a ratou kei tapoko nga wuruhi whakamate ai i tana kahui? A ki te tapoko he wuruhi ki roto ki tana kahui, e kore ianei e aia ki waho? Ae ra, i te whakamutunga, ka whakangaromia ki te taea e ia.

60. A tenei ano ahau te mea atu nei ki a koutou, kei te karanga te hepara pai ki a koutou; a ki te whakarongo koutou ki tona reo, ka tikina atu koutou ki roto ki tana kahui, a he hipi koutou mana; a ko tana whakahau tenei ki a koutou kauaka tetahi wuruhi kai kino e tukua kia tapoko ki roto ki a koutou, kei whakamatea koutou.

61. Na, ka whakahauhau tenei ahau, a Arami, i a koutou i runga i te reo o tera o te mea nana ahau i whakahau, kia whakaaro koutou kia mahia enei kupu kua korero atu nei ahau ki a koutou.

62. Na, he korero whakahau tenei naku ki a koutou.

ki te hunga o te hahi; a ki te hunga ehara nei i te hahi. he korero powhiri tenei naku ki a ratou, e mea ana. Haere mai ra koutou kia rumakina hei mea ripe-netatanga. kia kai ai ano hoki koutou i nga hua o te rakau o te ora.

UPOKO 6.

1. Nawai a. ka mutu i a Arami te korero ki te iwi o te hahi, i whakaturia i te pa o Harahemera, na, ka whakaritea e ia etahi tohunga, me nga kaumatua, he mea na te whakapakanga o ona ringaringa rite tonu ki ta te Atua tikanga, hei tumuaki, hei kai tirotiro mo te hahi.

2. Na. nga tangata katoa ehara i te hahi, a ka ripe-neta ratou ki o ratou hara, ka rumakina hei mea ripe-tatanga, a tukua mai ana ratou ki roto ki te hahi.

3. A ko te hunga o te hahi kahore i ripeneta ki o ratou kino, me te whakaiti i a ratou ano i te aroaro o te Atua; ko aku e korero nei koia te hunga kua neke ake i runga i te whakapehapeha o o ratou ngakau; na, ka whakakahoretia aua tangata, ko o ratou ingoa hoki ka murua, kei taua ngatahitia o ratou ingoa me o te hunga tika;

4. A ko te ahua tenei i whakau ai ratou i te tikanga o te hahi i te pa o Harahemera.

5. Na, e mea ana ahau kia mohio koutou ki te kupu a te Atua he mea ngawari ki te katoa; a kihai i kai-ponuhia ki tetahi te tikanga mo te huihui tahi ki te whakarongo ki te kupu a te Atua;

6. Ahakoa ra ka kiia iho nga tamariki a te Atua kia hono tonu a ratou huihui, kia uru ano hoki ki te noho puku me te inoi kaha mo te hunga kaore nei i a ratou te matauranga ki te Atua.

7. Nawai a. ka oti i a Arami enei whakariteritenga, ka puta atu ia i a ratou, ae ra, i te hahi i te pa o Harahemera. a ka haere ki te taha ki te rawhiti o te awa Hairona ki roto ki te raorao o Kireono, kua hanga hoki tetahi pa i reira i karangatia ra ko te pa o Kireono, koia nei i roto i te raorao i karangatia Kireono, he mea karanga ki te ingoa o taua tangata i whakamatea e te ringa o Nehoro ki te hoari.

8. Na, ka haere a Arami, ka timata ki te whakapuki i te kupu a te Atua ki te hahi kua tu ra i te raorao o Kireono, ki te ritenga o te pono o te kupu i korerotia

e ona matua, ki te ritenga hoki o te Wairua o te poropititinga i roto nei i a ia, ki te ritenga o te whakaaturanga o Ihu Karaiti, o te Tama a te Atua, e haere mai ai ki te hoko i tona iwi i a ratou hara, me te tikanga tapu i karangatia ai ia. Ko te mea tenei i tuhituhia. Amine.

UPOKO 7.

Ko nga kupu a Arami i whakapuaki ai ia ki te iwi i Kireono, ki te ritenga o tana ake tuhituhinga.

1. Nana, e aku teina aroha, i te mea kua tukua ahau kia haere mai ki a koutou, koia ahau e mea nei kia whai kupu ki a koutou i toku ake reo; ae ra, ma toku ake mangai, no te mea katahi ano ahau ka korero ki a koutou, he mea na nga kupu a toku mangai, i puritia tonutia hoki ahau ki te nohoanga whakawa, he nui hoki no aku mahi i kore ai ahau i ahei te haere mai ki a koutou;

2. A penei ano kua kore ahau i ahei te haere mai i tenei taima me i kore i hoatu te nohoanga whakawa ma tetahi atu, hei whakahaere, hei whakakapi moku; a kua tukua e te Ariki i runga i te mahi tohu nui kia haere mai ahau ki a koutou.

3. Na, kua haere mai ahau i runga i te tumanako nui, me te hiahia nui me kore e rokohanga atu koutou e ahau kua oti te whakaiti e koutou ano ki te aroaro o te Atua, me te mau tonu hoki a koutou inoi ki tona aroha noa, kia rokohanga atu koutou e ahau, e he kore ana i tona aroaro; kia rokohanga atu hoki koutou e ahau kahore o koutou ngakau ruarua whakawehi pera me o tatou teina i Harahemera.

4. Otiia kia whakapaingia te ingoa o te Atua, mona i homai ki a au te mohio, ae ra, mona i homai ki a au te hari nui whakaharahara i runga i te mohio ki a ratou ka oti ano te whakaatu ki te huarahi o tona tika.

5. A e tumanako atu ana ahau, i runga i te Wairua o te Atua i roto nei i a au, kia hari ano hoki toku ngakau mo runga i a koutou; otiia kahore oku hiahia ki toku hari mo runga i a koutou kia puta ake i nga whakamamaetanga nui me te pouri nui i pouri ai ahau ki nga teina i Harahemera: ta te mea, na, i puta ake taku hari mo runga i a ratou i muri iho i taku kaunga i roto i te whakamamaetanga nui me te pouri.

6. Heoi e tumanako ana ahau, kahore e rite te nui o

o koutou whakapono-kore ki to te mea o o koutou teina: a e tumunako ana kahore o koutou nekehanga ake i runga i te whakapehapeha o o koutou ngakau: ae ra. e tumanako atu ana ahau. kahore ano i tau ke o koutou ngakau ki nga taonga. me nga mea horihori o te ao nei: ae ra. e tumanako atu ana ahau kahore koutou e karakia ki nga whakapakoko, engari ki te Atua pono e ora ana, me te titiro atu ano i runga i te whakapono mau tonu e puta mai ai ki te murunga o o koutou hara.

7. Ta te mea hoki, ko taku kupu tenei ki a koutou. tera ano nga mea maha e puta mai ana; a ko tetahi mea ano. na, tera noa atu tona whai tikanga nui i to era atu katoa; no te mea, kahore i tawhiti te wa, e ora ana te Kai-hoko. e haere mai ai ano hoki ki roto i tona iwi.

8. Nana, kahore aku ki penei e haere mai tera ki roto i a tatou a te takiwa e noho ana ia i tona tinana matemate; no te mea kahore i pera te kupu a te Wairua ki a au. Na, kahore e marama i a au taua mea: otiia e marama rawa ana ahau ki tenei, kei te Ariki te Atua te kaha hei mahi i nga mea katoa e-rite nei ki tana kupu.

9. Otira na te Wairua tonu tenei i whakaatu mai ki a au. nana i mea: Me karanga koe ki tenei iwi. me mea atu, Ripeneta koutou, whakapaia ano hoki te huarahi o te Ariki, me haere i ona ara koia he tika: kua tata hoki te kingitanga o te rangi, a ka haere mai te Tama a te Atua ki runga ki te mata o te whenua.

10. Nana. ka whanau ia i a Meri, ki Hiruharama, ki te whenua o o tatou tupuna, he puhi hoki tera. he oko pai whakaharahara, he mea whiriwhiri, e taumarutia ai, e whakahaputia ai e te kaha o te Wairua Tapu, e whanau ana he tama, ae ra. ko te Tama a te Atua;

11. A ka haere atu ia, i runga i nga mamae, i te pouri, me nga whakamatautauranga o ia tu, o ia tu; a ko tenei hei whakaritenga i te kupu, i mea, Mana e waha nga mamae me nga mate o tona iwi;

12. A mana e waha te mate, kia wetekina ai e ia nga here a te mate e herehere nei i tona iwi: mana ano hoki e waha o ratou mate, kia ki ai tona ngakau i te tohu tangata. i runga i to te kikokiko, kia mohio ai ia ki to te kikokiko ki te peheatanga e awhina ai ia i tona iwi i runga i o ratou ngoikoretanga.

13. Na, kei te mohio te Wairua ki nga mea katoa;

ahakoa ra ka mamae te Tama a te Atua ki te ritenga o te kikokiko, kia waha ai ia i nga hara o tona iwi, kia muru ai ia i o ratou he, i runga i tona kaha whakaora; na, ko te whakaaturanga tenei i roto nei i a au.

14. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, me ripeneta koutou, me whanau hou hoki: ki te kore hoki koutou e whanau hou e kore koutou e ahei te whiwhi ki te kingitanga o te rangi, e ai ta te Wairua; mo konei ra haere mai kia rumakina, hei mea ripenetatanga, kia horoia ai o koutou he kia whai whakapono ai koutou ki te Reme a te Atua, ki te kai waha i nga hara o te ao, ko ia e kaha ana hei whakaora, hei whakama i nga tangata i nga he katoa;

15. Ae ra, ko taku kupu tenei ki a koutou, haere mai, kei wehi hoki, whakarerea atu nga hara whakakeke tata katoa, e herehere nei i a koutou ki te whakangaromanga, ae ra, haere mai, haere atu, whakaatu atu ai ki to koutou Atua e whakaae ana koutou ki te ripeneta ki a koutou hara, kia uru hoki koutou ki tetahi kawenata ki a ia kia pupuri i ana ture, me te whakaatu ano i tenei ki a ia i tenei ra, i runga i te haerenga ki roto ki nga wai o te rumakanga;

16. A ki te me tetahi i tenei mea, me te pupuri i nga whakahaunga a te Atua i tenei wa a ake ake, na, ka mahara taua tangata ki taku e ki nei ki a ia, ae ra, ka mahara ia kua ki atu ahau ki a ia, mona te oranga tonutanga, ki ta te whakaatu a te Wairua Ora e whakaatu nei i roto i a au.

17. Na, e aku teina, kei te whakapono koia koutou ki enei mea? Nana, taku kupu tenei ki a koutou, ae, e mohio ana ahau, kei te whakapono koutou ki enei mea; na, te mea hoki nana ahau i mohio ai ki to koutou whakapono ki enei mea, koia te whakaatu a te Wairua i roto nei i a au. Na, he nui taku hari mo te kaha o to koutou whakapono ki tena, ara, ki nga mea kua korero nei ahau.

18. No te mea ka rite ki taku i mea atu nei ki a koutou i te timatanga mai ra ano, ara, he nui toku hiahia kahore o koutou ngakau ruarua pera me o koutou teina, na, kua kite ahau, kua rite hoki oku hiahia.

19. Ka kite hoki ahau kei roto koutou i nga huarahi o te tika; ka kite ano ahau kei roto koutou i te huarahi e tika ana ki te kingitanga o te Atua; ae ra, ka kite ahau kei te whakatika koutou i ona ara;

20. Ka kite ahau kua oti tenei te whakaatu ki a kou-

tou e te whakaaturanga o tana kupu, ara, e kore ia e ahei te haere i nga ara kopikopiko; e kore hoki ia e poka ke i tana i korero ai; kahore ano hoki he atarangi o te tahuri i matau ki maui, i te mea tika ranei ki te mea he; no reira tona huarahi kotahi ano te porowhita.

21. A e kore ano ia e noho i roto i nga temepara tapukore; e kore ano hoki e ahei te tuku i te mea poke, i te mea ma kore ki roto ki te kingitanga o te Atua; koia ahau ka mea atu nei ki a koutou, era e tae mai te wa; ae ra, hei te ra whakamutunga, ko ia e poke ana, ka waiho tonu i roto i tona poke.

22. Na, e aku teina aroha, kua korero ahau i enei mea ki a koutou, hei whakaoho i a koutou kia tino whakaaro ki te mea i whakatakotoria hei mahi ma koutou ki te Atua, kia haere i runga i te he-kore i tona aroaro; kia haere ano koutou kia rite ki te tikanga tapu o te Atua, ki te mea kua manakohia mai na koutou.

23. Na, e mea ana tenei ahau kia ngakau papaku koutou, kia ngohengohe, kia ngawari; kia ngawari ki te kai tohutohu; ki tonu i te manawanui, i te puhoi ki te riri; kia whai whakaaro i nga mea katoa; me te u tonu ki te pupuri i nga ture a te Atua i nga wa katoa; inoia nga mea katoa e hapa na koutou, nga mea wairua, me nga mea o naiane; me te whakahoki whakawhetai tonu ki te Atua mo nga mea katoa e roiro na i a koutou;

24. Me te whakaaro iho ano kia whai whakapono koutou, kia whai tumanako, kia whai aroha, ko reira ka hua tonu a koutou mahi pai;

25. A, ma te Atua koutou e manaaki, me te pupuri ano i o koutou kakahu kia koha kore, a mo te otinga rawatanga kia noho tahi koutou me Aperahama ratou ko Ihaka, ko Hakopa, ko nga poropiti tapu i ora no te orokotimatanga ra ano o te ao, i runga i te koha kore o o koutou kakahu, me o ratou kakahu e koha kore ana, i te kingitanga o te rangi, a kore ake he putanga ki waho.

26. Na, e aku teina aroha, kua korero ahau i enei kupu ki a koutou, i runga i ta te Wairua e whakaatu nei i roto i a au; ka nui hoki te hari o toku wairua mo to koutou u me to koutou whakarongo ki taku kupu.

27. Na, kia tau te rangimarie o te Atua ki a koutou, ki o koutou whare, ki o koutou whenua, ki a koutou

kahui o ia tu, o ia tu, me a koutou mea katoa; ki a koutou wahine, ki a koutou tamariki, kia rite ki to koutou whakapono me a koutou mahi pai i tenei wa a ake ake ake. Koia hoki taku e korero atu nei. Amine.

UPOKO 8.

1. Nawai a, ka hoki mai a Arami i te whenua o Kireono, i te mea kua whakaako ia i te iwi o Kireono ki nga mea maha kahore nei e taea te tuhituhi, kua whakatuturu hoki i te tikanga o te hahi, rite tonu ki tana i mea ai i mua i te whenua o Harahemera; ae ra, ka hoki ia ki tana ake whare ki Harahemera kia oki-oki i nga mahi i mahi ai ia.

2. A ko te mutunga tera o te iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

3. Nawai a, i te timatanga o te tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, ka haere atu a Arami i reira, a haere ana ki tawahi ki te whenua o Mereke, ki te taha ki te hauauru o te awa Hairona, ki te hauauru, ki nga kaha o te koraha;

4. A ka anga ia ka whakaako i te iwi i te whenua o Mereke, rite tonu ki te tikanga tapu o te Atua, i karangatia ai ia; a ka anga ano ia ka whakaako i te iwi puta noa i te whenua katoa o Mereke.

5. Na, ka haere mai ki a ia te iwi puta noa i nga kaha katoa o te whenua i te taha o te koraha. A ka rumakina ratou puta noa i te whenua katoa,

6. A, te otinga i a ia o tana mahi ki Mereke, ka haere atu ia i reira a e toru nga ra e haere ana ki te nota o te whenua o Mereke; tae ana ia ki tetahi pa e karangatia ana ko Amoniha.

7. Na, he ritenga ano tera no te iwi o Niwhai, ara, te tapanga mo o ratou whenua, me o ratou pa, me o ratou kainga, ae ra, me o ratou kainga iti katoa ki te ingoa o te tangata tuatahi nana aua wahi i noho: a i peratia hoki te whenua o Amoniha.

8. A ka tae a Arami ki te pa o Amoniha, ka timata ia ki te kauwhau i te kupu a te Atua ki a ratou.

9. Na, kua whai tikanga nui a Hatana ki nga ngakau o te iwi i te pa o Amoniha; no reira kihai ratou i whakarongo ki nga kupu a Arami.

10. Otiia ka nui rawa te mahi a Arami i roto i te

Wairua, e totohe ana ki te Atua i runga i te inoi kaha, mana e riringi tona Wairua ki runga ki te iwi i roto nei i te pa; mana ano hoki ratou e tuku kia rumakina e ia hei mea ripenetatanga;

11. Heoi, whakapakeke ana ratou i o ratou ngakau, mea ana ki a ia, nana, e mohio ana matou ko Arami koe; a e mohio ana ano matou ki a koe he Tohunga Nui i runga i te hahi i whakaturia e koe i nga wahi maha o te whenua, ki te ritenga o au whakarereanga iho; na, ehara matou i to hahi, kahore hoki o matou whakapono ki nga whakarereanga iho e pena ana te kuare.

12. A e mohio ana tenei matou no matou kahore nei i tou hahi, kahore ou mana i runga i a matou; a kua tukua atu hoki e koe te nohoanga whakawa ki a Nepiha; no reira ehara koe i te kai whakawa nui mo runga i a matou.

13. Ano ka oti tenei korero a te iwi, me te taringa turi ano hoki ki ana kupu katoa, me te tawai i a ia, me te tuwha i a ia, a meinga ana kia maka atu ia ki waho o te ratou pa, na, ka haere atu ia i reira, ka turia atu whaka-te-pa i karangatia ra ko Arona.

14. Nawai a, i a ia e haere ana ki reira, e pehia ana ano hoki e te pouri, e kau ana i roto i te tukinotanga nui me te aue o te wairua, he mea na te kino o te iwi i roto ra i te pa o Amoniha, na, i a Arami e pehia peratia ana e te pouri, ka puta mai tetahi anahera o te Ariki ki a ia, ka mea,

15. Ka koa koe, e Arami; na, kia ara to mahunga, kia hari, kei a koe hoki he take nui kia hari: no te mea kua u tonu koe ki te pupuri i nga whakahaunga a te Atua no te takiwa-mai ra ano i riro ai i a koe te kupu tuatahi. Na, ko au tena nana i tuku atu taua kupu ki a koe;

16. A kua tonoa ano ahau ki te ki atu ki a koe, kia hoki ano koe ki te pa o Amoniha, me te kauwhau ano ki te iwi o taua pa; ae ra, kauwhau atu ki a ratou. Ae ra, mea atu ki a ratou, Ki te kore ratou e ripeneta, ka whakangaromia ratou e te Ariki e te Atua.

17. Ta te mea kei te whakaaroaro ratou i tenei taima kia whakakorea e ratou te here-koretanga o te iwi, (e ai ta te Ariki), koia nei e rere ke ana i to nga ture me nga whakaritenga whakawa, me nga whakahau-nga kua homai nei e ia ki tona iwi.

18. Na, i te mea kua tonu a Arami e te anahera a te

Ariki, hohoro tonu tana hokinga atu ki te whenua o Amoniha. A ka tomo ia ki te pa ma tetahi atu huarahi, ae ra, ma te huarahi i te taha ki te tonga o te pa o Amoniha.

19. A i a ia e tomo ana ki roto ki te pa ka hia-kai ia, na, ka ki atu ia ki tetahi tangata, E pai ana ianei koe kia homai he kai ma tetahi pononga wairua iti a te Atua?

20. A ka mea te tangata ki a ia, He Niwhai ahau, a e mohio ana ahau ki a koe he poropiti tapu koe na te Atua, ko te tangata hoki koe i ki mai ai tetahi anahera i roto i tetahi kitenga, mau e manako; na, me haere tahi me ahau ki roto ki toku whare, a maku koe e whangai; e mohio ana hoki ahau era koe e ai hei manaakitanga moku mo toku whare ano hoki.

21. Nawai a, ka tukua ia e taua tangata ki roto ki tona whare; na, ko Amureke te ingoa o taua tangata: a tikina atu ana e ia he taro he kikokiko, whakatakatoria ana ki te aroaro o Arami.

22. A kai taro ana a Arami, makona rawa: a ka manaaki ia i a Amureke ratou ko tona whare me te whakawhetai ano ki te Atua.

23. Ano ka kai ia a ka makona, ka mea atu ia ki a Amureke, Ko Arami ahau, ko te Tohunga Nui hoki i runga i te hahi o te Atua puta noa i te whenua.

24. Nana, kua karangatia ahau ki te kauwhau i te kupu a te Atua ki tenei iwi katoa, ki te ritenga o te Wairua o te whakakitenga, me te poropititanga; a i tenei whenua ano ahau, a kihai ratou i manaako mai ki a au, heoi maka atu ana ahau e ratou, a wahi iti kua huri toku tuara ki tenei whenua mo ake tonu atu.

25. Otira kua whakahaua ahau kia tahuri ano ahau ki te poropiti ki tenei iwi, ae ra, me te whakaatu ano ki a ratou mo a ratou kino.

26. Na, e Amureke, ka koa koe, mou i whangai i a au mou hoki i whakamanuhiri i a au; no te mea i te mate-kai ahau kua maha hoki oku ra e noho puku ana.

27. Na, he maha nga ra i noho ai a Arami i a Amureke i mua i tana tauritanga ki te kauwhau ki te iwi.

28. Nawai a, ka tupu haere te kino o te iwi.

29. A ka puta mai te kupu ki a Arami, ka mea, Haere: mea atu hoki ki taku pononga ki a Amureke, haere atu ki te poropiti ki te iwi, mea atu, Ripeneta koutou, ko te kupu hoki tenei a te Ariki, ki te kore koutou e ripeneta, na, ka tirohia tenei iwi e ahau i

runga i taku riri, ae ra, e kore e tahuri ke taku riri nanakia.

30. A haere ana a Arami raua ko Amureke ki roto ki te iwi, ki te whakapuaki i nga kupu a te Atua ki a ratou; a ki tonu raua i te Wairua Tapu;

31. A ka homai he kaha ki a raua no ka kore raua e taea te pupuri ki roto ki nga whare herehere; kahore ano hoki i taea e tetahi te patu; otia kihai raua i whakamahi i tenei kaha tae noa ki to raua herenga ki nga here, me te makanga ki te whare herehere. Na, ka peratia hei whakakitenga ma te Ariki i tona kaha i roto i a raua.

32. Heoi haere atu ana raua, timata ana ki te kauwhau ki te poropiti hoki ki te iwi, ki te ritenga o te Wairua me te mana i homai e te Ariki ki a raua.

Ko nga kupu a Arami me nga 'kupu a Amureke hoki i whakapuakina atu ra ki te iwi i te whenua o Amoniha. To raua makanga ki te whare herehere, me to raua whakaputanga e te kaha whakamiharo o te Atua i roto nei i a raua, ki te ritenga o te tuhituhinga a Arami.

UPOKO 9.

1. Tenei ano: ko ahau, a Arami, kua kiis iho nei e te Atua kia mau ahau ki a Amureke kia haere atu ki te kauwhau ano ki tenei iwi, ara, ki te iwi i roto ra i te pa o Amoniha, a i a au ka anga atu ka kauwhau ki a ratou, ka anga mai ratou ka tautohe mai ki a au, ka mea,

2. Ko wai koe? E mea ana ianei koe era matou e whakapono ki te whakaaturanga a te tangata kotahi, ahakoa ko te pahemotanga atu o te ao tana e kauwhau ai ki a matou?

3. Na, kihai ratou i mohio ki nga kupu i whakapuaki ai ratou; no te mea kihai ratou i mohio era te ao e pahemo atu.

4. Ka ki mai ano hoki ratou, Ki te mea ka poropiti koe mo tenei pa nui kia whakangaromia i te ra kotahi, e kore matou e whakapono atu ki au kupu.

5. Na, kihai ratou i mohio e taea ano e te Atua te mahi nga mahi whakamiharo pera, no te mea he iwi ngakau pakeke ratou, he kaki maro.

6. A ka mea ratou, Ko wai ra te Atua, heoi tana e tono na kotahi tonu te tangata ki roto ki tenei iwi hei

whakapuaki ki a ratou i enei mea nui whakamiharo?

7. A ka tu mai ratou kia pa o ratou ringaringa ki a au; nana, kihai ratou i pa mai ki a au. A ka maia taku tu atu ki te whakapuaki ki a ratou, ae ra, ka maia taku whakaatu ki a ratou, ka mea:

8. Nana, E te whakatupuranga kino, parori ke, ano to koutou wareware ki nga whakarereanga iho a o koutou matua, ae ra, hohoro tonu koutou ki te wareware ki nga whakahaunga a te Atua.

9. Kahore ianei koutou i te mahara ki to tatou matua, ki a Rihai, i kawea ra ia ki waho o Hiruharama e te ringaringa o te Atua? Kahore ianei koutou i te mahara i arahina katoatia ratou e ia ma roto i te koraha?

10. Kua wareware ianei koutou ki te tini o ana whakaputanga i o tatou matua ki waho o nga ringaringa o o ratou hoa whawhai, me tana tohu i a ratou i te whakangaromanga e nga ringaringa o o ratou ake tuakana?

11. Ae ra, me i kore tona kaha kahore nei ona rite, me tona aroha, me tona manawanui mai ki a tatou, penei kua hatepea atu tatou i runga i te mata o te whenua i mua noa atu i tenei taima, a kua tukua pea hoki ki te mamae ki te aue e kore nei e mutu.

12. Nana, taku kupu tenei ki a koutou, e whakahau ana ia i a koutou kia ripeneta; a ki te kore koutou e ripeneta, e kore rawa koutou e whiwhi ki te kingitanga o te Atua. Otira e kore e mutu i konei: kua whakahaua na koutou e ia kia ripeneta, a ki te kore, ka whakangaromia katoatia koutou i runga i te mata o te whenua; ae ra, ka tirohia kotou ki tona riri, a i runga i tana riri nanakia e kore ia e tahuri atu.

13. Nana, kahore ianei koutou i te mahara ki nga kupu i korero ai ia ki a Rihai, i mea ai, Ki te pupuri koutou i aku whakahaunga, ka kake koutou i runga i te whenua? Tenei ano tetahi kupu. Ki te kore koutou e pupuri i aku whakahaunga, ka hatepea atu koutou i te aroaro o te Ariki.

14. Na, e mea ana ahau kia mahara koutou ki tenei, ara, i te mea kihai nei nga Ramana i pupuri i nga whakahaunga a te Atua, kua hatepea ketia atu ratou i te aroaro o te Ariki. Na, ka kite nei tatou kua rite te kupu a te Ariki i tenei mea, a kua hatepea atu nga Ramana i tona aroaro, no te timatanga ra ano o o ratou he i te whenua.

15. Heoi, ko taku kupu tenei ki a koutou, engari to ratou e mama i te ra whakawa, i to koutou, ki te noho tonu koutou i roto i o koutou hara: ae ra hoki, engari to ratou e mama i to koutou i tenei ora, ki te kore koutou e ripeneta,

16. No te mea he maha nga kupu whakaari i whakaaria ai mo nga Ramana: ta te mea hoki na te whakarereanga iho a o ratou matua i meinga ai ratou kia noho tonu i te kuaretanga; mo konei ka aroha te Ariki ki a ratou, ka whakaroa hoki i to ratou noho i te whenua.

17. A hei tetahi atu wa ka meinga ai ratou kia whakapono ki tana kupu, kia mohio ano hoki ki te teka-teka o nga whakarereanga a o ratou matua, a he tokomaha o ratou ka whakaorangia, no te mea ka aroha te Ariki ki te hunga katoa e karanga ana ki tona ingoa.

18. Tena, ko taku kupu tenei ki a koutou, ki te u tonu koutou ki o koutou hara, e kore e tukua kia maha o koutou ra i te whenua, ka tonoa hoki nga Ramana ki a koutou; a ki te kore koutou e ripeneta, ka puta mai ratou i te wa e kore ai koutou e matau, a ka pangia koutou ki te whakangaromanga; ka rite hoki tera ki te riri nanakia a te Ariki.

19. No te mea e kore ia e tuku i a koutou kia ora i runga i o koutou hara, hei whakangaro i tona iwi. Ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore; nui atu hoki tona pai ki te tuku i nga Ramana hei whakangaro i tona iwi katoa e karangatia nei ko te iwi o Niwhai, me he mea e taea ana to ratou hinganga ki roto ki nga hara, ki te takahanga kupu, i te mea kua homai e te Ariki, e to ratou Atua tenei maramatanga nui me tenei matauranga nui ki a ratou;

20. Ae ra, i te mea kua paingia nuitia tenei iwi e te Ariki; ae ra, i te mea kua paingia nuitia atu i era atu iwi katoa, i nga hapu, i nga reo, i nga huihuinga tangata; i te mea hoki kua whakakitea mai ki a ratou nga mea katoa, o mua, o naianei, me nga mea ano hoki e puta mai ana, e rite ana ki a ratou hiahia, ki to ratou whakapono, me a ratou inoi;

21. I te mea kua tirohia e te Wairua o te Atua; kua kororerero ki nga anahera, kua korero ano hoki te reo o te Ariki ki a ratou; i a ratou te Wairua o te poropititanga, me te Wairua o te whakakitenga, me nga homaitanga maha ano hoki; te homaitanga o te korero i nga reo, te homaitanga o te kauwhau, te homaitanga

o te Wairua Tapu, me te homaitanga o te whakamaori i nga reo;

22. Ae ra! i te mea kua whakaputaina ratou e te Atua ki waho o te whenua o Hiruharama, he mea-tanga na te ringaringa o te Ariki; kua whakaorangia i te hiakai, i te mate, i nga tu mate katoa o ia ahua, o ia ahua, kua meinga hoki hei kaha i runga i te wha-whai, a kahore ratou i whakangaromia; kua whakaputaina ratou ki waho i te ponongatanga i tenei taima, i tenei taima, kua puritia, kua tiakina, tae noa ki tenei wa, a kua manaakitia ratou no ka riro ratou hei iwi whai taonga i nga mea katoa.

23. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, ki te mea ko tenei iwi, kua riro nei i a ratou enei manaakitanga maha i te ringaringa o te Ariki, ka poka ke i te maramatanga me te matauranga kei a ratou nei: ko taku kupu tenei ki a koutou, ki te penēi, ki te taka ratou ki te takahanga ture, nui rawa atu te mama mo nga Ramana i to ratou.

24. Nana, e whakaputaina atu ana nga kupu whakaari a te Ariki ki nga Ramana, heoi kahore ki a koutou, ki te poka ke koutou: he teka hoki ianei ko te kupu whakaari pu tenei a te Ariki me tana mea tuturu, ara, ki te tutu koutou ki a ia, ka whakangaromia rawatia koutou i runga i te mata o te whenua?

25. Mo konei ra i tonoa ai e te Ariki tana anahera ki te torotoro i nga mea maha o tona iwi, kia kore ai koutou e whakangaromia, e whakapuaki ana ki a ratou, me haere atu kia nui te karanga atu ki tona iwi, me mea atu, Ripeneta koutou, kua tata hoki te kingitanga o te rangi;

26. Kahore ano hoki e maha ake nga ra ka puta mai te Tama a te Atua i runga i tona kororia; a ko te kororia mona ko te kororia ia o te Tamaiti kotahi o te Matua, ki tonu i te aroha noa, i te tika, i te pono, i te manawanui, te tohu tangata, i te ata hanga, e hihiko ana ki te whakarongo ki nga aue o tona iwi me te whakahoki ano i a ratou inoi.

27. Nana, kei te haere mai ia ki te hoko i te hunga e rumakina ana hei mea ripenetatanga, i runga i te whakapono ki tona ingoa;

28. No konei ra whakapaia te huarahi o te Ariki, kua tata hoki te taima e kokoti ai nga tangata katoa i te utu mo a ratou mahi, e rite ana ki ta ratou i mahi ai: ki te mea kua tika a ratou mahi, ka kokoti ratou i te

oranga mo o ratou wairua, ki te ritenga o te kaha me te whakaputanga a Ihu Karaiti: ki te mea kua kino a ratou mahi, ka kokoti ratou i te mate mo o ratou wairua, ki te ritenga o te kaha me te whakaherenga a te rewera.

29. Nana, ko te reo tenei o te anahera, e karanga ana ki te iwi.

30. Tena, e aku teina aroha, ko aku teina hoki koutou, a e tika ana kia arohaina koutou, e tika ana ano hoki ma koutou e whakaputa he mahi e rite ana ki o te ripeneta, i te mea kua pakeke rawa o koutou ngakau ki te kupu a te Atua, i te mea ano hoki he iwi ngaro koutou, he iwi kua taka.

31. Na, i taku i ta Arami korerotanga i enei kupu, nana, ka riri te iwi ki a au, mo taku kianga atu ra ki a ratou, he iwi ngakau pakeke ratou, he iwi kaki maro;

32. Ka riri hoki ratou ki a au moku i mea atu ki a ratou, he iwi ngaro ratou he iwi taka, a ka whai kia pa o ratou ringaringa ki a au, kia maka ahau ki te whare herehere;

33. Otira kihai te Ariki i tuku i a ratou kia mau ki a au i taua taima, kia maka ki te whare herehere.

34. Nawai a, ka haere hoki a Amureke ka tu atu ka anga ka kauwhau ki a ratou. Na, ko nga kupu a Amureke kahore i tuhituhia katoatia, otia ka oti ano tetahi wahi te tuhituhi i tenei pukapuka.

UPOKO 10.

1. Na, ko nga kupu enei i kauwhau ai a Amureke ki te iwi i roto i te whenua o Amoniha, i mea ai:

2. Ko ahau a Amureke; ko ahau te tama a Kiriona, ko ia te tama a Ihimaera, a ko ia he uri no Aminari; a ko ia ko taua Aminari ano nana i whakamaori te tuhituhinga i runga nei i te pakitara o te temepara, he mea tuhituhi na te matihao o te Atua.

3. Ko Aminari he uri no Niwhai, ko ia ta Rihai i haere mai nei i te whenua o Hiruharama, he uri ano ia no Manahe, ko ia ta Hohepa, ko ia i hokona atu nei ki Ihipa; he mea na nga ringaringa o ona tuakana.

4. Nana, ko ahau nei tetahi tangata ehara toku rongo i te mea iti i roto i nga tangata katoa e mohio ana ki a au; ae ra, na, he tokomaha oku whanaunga

me oku hoa, kua riro ano hoki i a au nga taonga nui i runga i te mahi a toku ringaringa;

5. Ahakoa, ko tenei katoa, kahore rawa i nui taku matauranga ki nga huarahi o te Ariki, me tana kaha rere ke whakamiharo. I ki na ahau kahore rawa i nui taku matauranga ki enei mea; tena, na, ka pohehe ahau, no te mea i nui ano taku kitenga i tana kaha rere ke, i tana kaha whakamiharo, ae ra, i tana tiakanga i tona iwi, kia ora;

6. Ahakoa ra i pakeke toku ngakau, he maha hoki nga wa i karangatia ai ahau, a kihai ahau i aro atu; koia i mohio ai ahau ki enei mea, otira kihai ahau i pai ki te mohio, no reira mau tonu taku mahi tutu ki te Atua i runga i te kino o toku ngakau, a tae noa ki te wha o nga ra o tenei o te whitu o nga marama, i te tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

7. I a au e haere ana kia kite i tetahi tino whanau-nga oku, nana, ka puta mai tetahi anahera a te Ariki ki a au, ka mea mai, E Amureke, e hoki ki tou ake whare, mau hoki e whangai tetahi poropiti a te Ariki; ae ra, tetahi tangata tapu, tetahi tangata whiriwhiri a te Atua; ka maha hoki ona ra noho puku mo nga hara o tenei iwi, a kei te hiakai ano ia, mau ra ia e tuku ki roto ki tou whare, whangaia hoki. a mana koutou ko tou whare e manaaki, a ka tau nga manaakitanga a te Ariki ki a koe me tou whare ano hoki.

8. Nawai a, ka whakarongo ahau ki te reo o te anahera, a hoki ana ki toku whare. A i a au e haere atu ana, na, ka kite ahau i te tangata i korerotia e te anahera ki a au, mau ra ia e tuku ki roto ki tou whare; nana, ko tenei tangata ano ia, kua korero atu nei ki a koutou mo runga i nga mea a te Atua.

9. Ko ta te anahera kupu tenei ki a au, He tangata tapu ia; na konei e mohio ana ahau ki a ia he tangata tapu ano ia, no te mea he mea ki mai na tetahi anahera a te Atua.

10. A tenei ano, e mohio ana ahau e pono ana nga mea kua whakaaturia e ia; nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, e ora ana te Ariki, waihoki i tonoa e ia tana anahera hei whakaatu mai i enei mea ki a au; a i meatia tenei e ia i a Arami e noho ana i toku whare:

11. Nana, i manaakitia toku whare e ia, i manaakitia ahau e ia me aku wahine, me aku tamariki, me toku papa, me oku whanaunga, ae ra, ko oku whanau-

nga katoa i manaakitia e ia, a tau ana nga manaakitanga a te Ariki ki a matou, e rite ana ki nga kupu i korerotia e ia.

12. Na, i te korerotanga a Amureke i enei kupu, ka oho te iwi, i ta ratou kitenga nuku ake i te kai whakaatu kotahi nga tangata e whakaatu ana i nga mea e whakahengia nei ratou, i nga mea ano hoki e puta mai, i runga i te Wairua o te poropititanga i roto nei i a raua;

13. Ahakoa ra, ko etahi i roto i a ratou i mea kia uia raua, he whakaaro puku na ratou kia mau ai raua i a raua kupu i runga i a ratou mea tinihanga, kia kite he mea whakahe mo raua, e tukua ai raua e ratou ki o ratou kai whakawa, kia whakawakia raua i runga i te ture, hei whakamate i a raua, hei maka ranei i a raua ki te whare herehere, e rite ana ki te he e kaha ai ratou te whakaputa, ara, te whakakite hei whakahe i a raua.

14. Na, ko nga tangata i whai ai ki te whakamate i a raua, ko nga kai whakaako o te ture, he mea utu, ara, he mea whakarite ratou na te iwi, hei whaka-haere i te ture i nga wa i whakaritea ai to ratou whakawa, ara, i nga whakaritenga whakawakanga o nga hara o te iwi ki te aroaro o nga kai whakariterite.

15. Na, i akona enei kai whakaa^o o te ture ki nga mahi tohunga katoa, me te tinihanga katoa o te iwi; he mea tenei kia rite ai ratou mo a ratou mahi.

16. Na, ka anga ratou, ka uiui mai ki a Amureke, kia meinga ai ia e ratou kia he i ana kupu, kia whakakahore ranei i nga kupu e korero ai ia.

17. Na, kihai ratou i matau e ahei ana i a Amureke te mohio ki a ratou whakaaro. Heoi i a ratou ka tahuri ki te uiui ki a ia, ka kite ia i a ratou whakaaro, a ka mea atu ia ki a ratou, E te whakatupuranga kino, parori ke; e nga kai whakaako o te ture, e te hunga tinihanga; kei te whakatakoto ano hoki koutou i nga turanga mo te rewera; no te mea kei te whakatakoto ano koutou i nga rone me nga mahanga hei hopu i nga tangata tapu a te Atua;

18. Kei te whakatakoto tikanga koutou hei whakaputa ke i nga ara o te hunga tika, hei kukume iho ano hoki i te riri a te Atua ki runga ki o koutou mahunga, ae ra, mo te whakangaromanga rawatanga o tenei iwi;

19. Ae, tika rawa ta Mohia korero, ko ia to tatou kingi whakamutunga, i a ia ra meake tuku i te kingi-

tanga, a kahore ona tangata hei tukunga iho mo te kingitanga, na, meinga ana e ia kia whakahaeretia tenei iwi i runga i a ratou ake pooti: ae ra, tika rawa tana i mea ai, ki te puta mai te wa e whiriwhiri ai te pooti a tenei iwi i te he; ara, ki te puta mai te wa e taka ai tenei iwi ki te hara ture, ko reira ano ratou pakari ai mo te whakangaromanga.

20. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, tika rawa ta te Ariki whakahe mo a koutou kino; tika rawa tana karanga mai ki tona iwi, he mea na te reo o ana anahera, Ripeneta koutou, ripeneta, kua tata hoki te kingitanga o te rangi.

21. Ae ra, tika rawa tana karanga, he mea na te reo o ana anahera, ka haere iho ahau ki roto ki toku iwi, me te pono, me te tika e mau ana ki oku ringaringa.

22. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, me i kore nga inoinga a te hunga tika, i runga i tenei whenua, penei kua whakapangia koutou inaianei ki te whakangaromanga rawatanga; heoi ehara i te mea mate waipuke, pera me te iwi i nga ra o Noa, engari ki te mate kai, ki te uruta, ki te hoari.

23. Na nga inoinga ia a te hunga tika te mea e tohungia na koutou; no reira ki te maka atu e koutou te hunga tika i roto i a koutou, katahi te Ariki ka kore e pupuri i tona ringa; otiia ka puta mai ia ki a koutou i runga i tona riri nanakia; ko reira patua ai koutou ki te mate-kai, ki te mate-uruta, ki te hoari; a meake hoki tata te taima, ki te kore koutou e ripeneta.

24. Nawai a, ka nui atu te riri o te iwi ki a Amureke, a ka karanga atu, ka mea: Ko te tangata nei kei te whakanoa i o tatou ture e tika nei, i o tatou kai whakaako matau hoki o te ture, i ta tatou i whiriwhiri ai.

25. Otira ka toro atu te ringaringa o Amureke, nui atu tona reo ki a ratou, ka mea: E te whakatupuranga kino, parori ke; he aha i mau pu ai o koutou ngakau i a Hatana? He aha koutou ka tuku ai i a koutou ki a ia kia whai kaha i runga i a koutou, hei whakamatapo i o koutou kanohi, kei kite koutou i nga kupu e korerotia ana, ki te ritenga o te pono?

26. Nana, kua whakapuaki ianei ahau he whakahe mo to koutou ture? Kahore o koutou matau; e ki na koutou kua whakahengia to koutou ture e ahau; otira kahore ahau i te whakahe, engari e whakafikatika ana taku korero i to koutou ture hei whakahe ano mo koutou.

27. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, e timata ana te whakatakoto i te turanga e ngaro ai tenei iwi, he mea na te he a o koutou kai whakaako o te ture me o koutou kai-whakariterite.

28. A, i te korerotanga a Amureke i enei kupu, na, ka hamama te iwi ki a ia, ka mea. Katahi tatou ka mohio ko tenei tangata he tamaiti na te rewera, kua korero teka hoki ia ki a tatou; no te mea kua whakahengia e ia to tatou ture. A tenei ano ia te mea nei kahore i whakahengia e ia.

29. Me tenei ano: kua tawai ia ki o tatou kai whakaako o te ture, ki o tatou kai-whakariterite, ki era atu ano hoki.

30. Nawai a, ka puru nga kai whakaako o te ture i enei mea, ki roto i o ratou ngakau, kia maharatia ai enei mea hei whakahe mona.

31. Na, tera ano tetahi i roto i a ratou ko Teroma tona ingoa. Na, koia tonu te tino kai whakahe i a Amureke raua ko Arami, ko ia hoki tetahi o nga tino mea mohio i roto i a ratou, he nui hoki ana mahi i roto i te iwi.

32. Na, ko te hanga a enei kai whakaako o te ture, he mahi taonga ma ratou; a ta ratou utu he mea whakarite ki ta ratou mahi.

UPOKO 11.

1. Na, kei roto i te ture a Mohia te tikanga mo nga Kai-whakariterite katoa o te ture, ara, mo nga mea e whakaritea ana hei kai whakariterite, kia utua ratou ki te ritenga o te taima e mahi ai ratou i te whakarite whakawa mo te hunga e kawea ana ki o ratou aroaro kia whakawakia.

2. Na, ki te mea he taonga tarewa ta tetahi i tetahi, a ka kore ia e pai kia whakaritea tana taonga tarewa, ka korero whakahe mona ki te Kai-whakariterite; na, ka mahi tikanga te Kai-whakariterite, a tonoa atu ana e ia nga katipa, kia tikina atu te tangata ki tona aroaro; a whakawakia ana e ia taua tangata i runga i te ture me nga mea whakahe e whakaputaina ana mona, penei ka meinga taua tangata kia whakaritea tana taonga tarewa, kia tangohia katoatia ranei ana, kia maka atu ranei i roto i te iwi, me he tahae, me he kai pahua.

3. A riro ana i te Kai-whakariterite tana utu, he mea

whakarite ki tona taima: he henine koura mo te ra kotahi, he hinumu hiriwa ranei ko ia e rite ana ki te henine koura; a he whakaritenga tenei no te ture kua homai nei.

4. Na, ko nga ingoa enei o o ratou koura, me o ratou hiriwa i huaina ai ki te ritenga o tona nui, o tona nui. Na nga Niwhai hoki i tapa o ratou ingoa; no te mea kahore ratou i tatau i runga i te ritenga a nga Hurai i Hiruharama; kahore ano hoki i rite ta ratou mehua ki ta nga Hurai, heoi whakarerea ketia ana e ratou ta ratou tatau me ta ratou mehua, kia rite ki nga whakaaro me nga ritenga o te iwi, i tenei whakatupuranga, i tenei whakatupuranga, tae noa mai ki te whakaeretanga a nga Kai-whakariterite; a na kingi Mohia enei i whakatuturu.

5. Na e penei ana te tatau: he henine koura, he teona koura, he huma koura, he rimi koura.

6. He henumu hiriwa, he amonoro hiriwa, he eteroma hiriwa, he oniti hiriwa.

7. E rite ana te henumu hiriwa ki te henine koura: a tetahi o raua mo tetahi mehua pare, mo tetahi mehua ranei o nga tu kereene katoa.

8. Na, te whakaritenga utu o te teona koura, kia rua nga henine;

9. O te huma koura, kia rua nga teona;

10. O te rimi koura, kia enei katoa;

11. O te amonoro hiriwa, kia rua nga henumu;

12. O te eteroma hiriwa, kia wha nga henumu;

13. O te oniti, kia enei katoa.

14. Na, ko nga whakaritenga enei o a ratou tatau iti;

15. Kia hawhe te henumu, kotahi ano hipirona; na, he hipirona mo te hawhe o te mehua pare;

16. Kia hawhe te hipirona, kotahi ano hipiroma;

17. Kia hawhe te hipiroma kotahi ano rea.

18. Na, ko te ritenga tenei o ta ratou tatau.

19. Kia toru nga hupirona, kotahi ano ationo koura.

20. Na, kotahi tonu ta ratou hanga, ara, hei mahi taonga, no te mea e riro ana i a ratou ta ratou utu he mea whakarite ki ta ratou mahi; koia i whakaohokia ai te iwi e ratou hei mahi i nga ngangaretanga, i nga tautohetohenga katoa me nga mahi kino, kia nui atu ai te mahi ma ratou; kia riro ai i a ratou te moni i runga i nga take e kawea ana ki to ratou aroaro: na reira i whakaohokia ai te iwi e ratou ki a Arami raua ko Amureke.

21. Na, ko taua Teroma ka anga ka patai ki a Amureke, ka mea: E pai ana ranei koe ki te whakahoki i etahi patai ruarua aku e patai ai ahau ki a koe? Na, he tautohito a Teroma ki nga mahi tinihanga a te reuera, hei turaki i te mea pai, no reira i mea ai ia ki a Amureke, E pai ana ranei koe ki te whakahoki i nga patai e patai ai ahau ki a koe?

22. Na, ka mea atu a Amureke ki a ia, Ae, ki te mea e rite ki ta te Wairua o te Ariki, i roto nei i a au; e kore hoki ahau e korero i tetahi mea e rere ke ana i ta te Wairua o te Ariki. Na, ka mea mai a Teroma ki a ia, Nana, ko nga oniti hiriwa enei e ono, enei katoa ka hoatu e ahau ki a koe, ki te whakakahore koe i te Mea Nui Rawa e ora ana.

23. Na, ka mea atu a Amureke, E koe, e te tamaiti o te reinga, he aha koe ka whakamatautau i a au? E matau ana ranei koe, e kore te hunga tika e rongu ki nga whakamatautauranga pena?

24. E whakapono ana ranei koe kahore he Atua? Ko taku kupu tenei ki a koe, Kahore: engari e matau ana koe, he Atua ano, heoi rahi ake tou aroha ki tena taonga he i tou aroha ki a ia.

25. Na, i te korero teka mai ano koe ki a au i te aroaro o te Atua. I te ki na hoki koe ki a au, Na, e ono oniti, e nui nei te utu e hoatu e ahau ki a koe, i te mea kei roto ano i tou ngakau te whakaaro kia kaiponuhia aua mea ki a au; a heoi tou hiahia kia whakakahoretia e ahau te Atua pono e ora ana, kia whai take ai koe hei whakangaro i a au. Tena ko tenei, ka riro i a koe te utu mo tenei kino nui.

26. Ka mea mai a Teroma ki a ia, E ki ana koia koe he Atua ano, e pono ana, e ora ana?

27. Ka mea atu a Amureke, Ae, he Atua ano, e pono ana, e ora ana.

28. Na, ka mea mai a Teroma, He maha atu ranei nga Atua i te mea kotahi?

29. Ka whakahoki tera, Kahore.

30. Na, ka mea mai ano a Teroma ki a ia, E pehea ana tou matau ki enei mea?

31. Ka mea atu ia, Na tetahi anahera i whakaatu mai ki a au.

32. Ka mea mai ano a Teroma, Ko wai tera e haere mai ai? Ko te Tama ianei a te Atua?

33. Ka mea atu tera ki a ia, Ae.

34. Ka mea mai ano a Teroma, Era ranei ia e wha-

kaora i tona iwi i roto i o ratou hara? Ka whakahoki a Amureke ka mea ki a ia, Ko taku kupu tenei ki a koe, e kore ia e pena, no te mea kahore e ahei i a ia te whakakahore i tana kupu.

35. Na, ka mea atu a Teroma ki te iwi, Kia mahara rapea koutou ki enei mea; ka ki mai hoki ia, kotahi tonu te Atua; heoi ka mea mai ano ia, era te Tama a te Atua e haere mai, otira e kore ia e whakaora i tona iwi, me te mea kei a ia te mana hei whakahau i te Atua.

36. Na, ka mea atu ano a Amureke ki a ia, Nana, kua teka koe, nau hoki i mea, i korero ahau me te mea kei a au ano te mana hei whakahau i te Atua, moku i mea e kore ia e whakaora i tona iwi i roto i o ratou hara.

37. Na, ka mea atu ano ahau ki a koe, e kore e ahei i a ia te whakaora i a ratou i roto i o ratou hara; kahore ano hoki ahau e ahei te whakakahore i tana kupu, na, kua ki ia, kahore tefahi mea poke e whiwhi ki te kingitanga o te rangi; na, e taea peheatia koutou te whakaora, ki te kahore koutou e whiwhi ki te kingitanga o te rangi? Na, e kore e ahei te whakaora i a koutou i roto i o koutou hara.

38. Na, ka mea mai ano a Teroma ki a ia, Ko te Tama ianei a te Atua te tino Matua Ora Tonu?

39. Ka mea atu a Amureke ki a ia, Ae, koia ano te tino Matua Ora Tonu o te rangi, o te whenua, me nga mea katoa i roto; ko ia te timatanga me te mutunga, te tuatahi me te whakaotinga;

40. A ka haere mai ia ki te ao ki te hoko i tona iwi; mana e pikau nga he a te hunga e whakaponu ana ki tona ingoa; a ko te hunga era e riro i a ratou te oranga tonutanga, kahore ano hoki te whakaoranga e puta ki tetahi atu;

41. Na konei e waiho tonu ana te hunga hara me te mea kahore i puta te hokonga, ko te wetekanga anake i nga here o te mate; ina hoki, ka puta mai te ra e ara ai te katoa i te hunga mate, e tu ai ki te aroaro o te Atua, a whakawakia ana kia rite ki a ratou mahi.

42. Na, he mate ano tera e karangatia nei ko te mate o te tinana; a ma te matenga o te Karaiti e wewete nga here o tenei mate o te tinana, kia whakaarahia ai te katoa i tenei mate o te tinana;

43. A ko te wairua raua ko te tinana ka whakakotahitia ano ki tona ahua tino rite; ka whakahokia ko

nga iwi, ko nga pona, ki tona wahi tika, ki tona wahi tika, rite tonu kia tatou i tenei wa, a ka kawea tatou kia tu ki te aroaro o te Atua, ko reira tatou matau ai me tatou e matau nei inaianei, a kei a tatou he ngakau mahara rawa ki o tatou he katoa.

44. Na, ka puta mai tenei whakahokinga mo te katoa, mo te kaumatua, mo te taitamariki, mo te herehere, mo te here-kore, mo te tane, mo te wahine, mo te hunga he, mo te hunga tika; a e kore e rite ki te nui o tetahi makawe o o ratou mahunga te mea e ngaro; heoi ka whakahokia katoatia ano nga mea ki tona ahua tino rite, ano ko tenei ahua, ara, i roto i te tinana, a kawea ana, whakaturia ana ki te aroaro o te nohanga whakawa o te Karaiti te Tama, a te Atua te Matua, o te Wairua Tapu, koia he kotahi, he Atua Ora Tonu, kia whakawakia kia rite ki a ratou mahi, aha-ko pai, ahakoa kino.

45. Nana, kua korero tenei ahau ki a koutou mo te matenga o te tinana mate, mo te aranga ano hoki o te tinana mate. Ko taku kupu tenei ki a koe, ko tenei tinana mate ka whakaarahia hei tinana mate-kore; ara, ka whakaarahia i te mate; i te matenga tuatahi ki te ora, kei mate ano ratou; riro ana o ratou wairua me o ratou tinana hei kotahi, a kahore atu he wehenga; riro katoa ana hei mea wairua hei mea mate-kore, kei kite ano ratou i te pirau.

46. A ka oti i a Amureke enei kupu, na, ka miharo ano te iwi, me te wiriwiri ano a Teroma. A ko te mutunga tenei o nga kupu a Amureke, ara, heoi ano te mea i oti i a au te tuhituhi.

UPOKO 12.

1. Na, i te kitenga o Arami kua kore kupu a Teroma i nga kupu a Amureke, i kite hoki ia kua mau ia i a Amureke i roto i tana teka me tana tinihanga hei whakangaro i a ia, i tana kitenga ano hoki kua wiri noa atu ia i runga i te whakaaro iho ki tana he, ka puaki tona mangai, ka anga ki te korero atu ki a ia, me te whakau ano i nga kupu a Amureke, me te whakaatu i etahi atu mea, ara, i etahi atu Karaipiture kihai nei i whakaturia e Amureke.

2. Na, ko nga kupu a Arami i korero ai ia ki a Teroma, i rangona ano e te iwi e tutata ana; he nui hoki te mano, na, ko te ahua tenei o tana korero:

3. Tena, e Teroma, i te mea kua mau na koe i roto i tou teka me tou tinihanga, no te mea kihai koe i teka ki nga tangata anake, engari i teka ano hoki koe ki te Atua; nana, e matau ana ia ki ou whakaaro katoa, a e kite ana ano koe e whakaaturia mai ana ou whakaaro ki a maua e tona Wairua;

4. A e kite ana ano hoki koe e matau ana maua ki tau tikanga tinihanga, he tikanga tinihanga rawa, ki ta te tinihanga a te rewera, hei teka, hei tinihanga i tenei iwi, kia whakatahuri ai koe i a ratou ki a maua hei tawai i a maua, hei maka hoki i a maua ki waho.

5. Na, he tikanga ano tenei na tou hoa riri, a kua mahia e ia tana mana i roto i a koe. Na, e mea ana ahau kia mahara mai koe, ko taku e mea atu nei ki a koe, he meatanga ano tena naku ki te katoa.

6. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou katoa, he mahanga tenei na te rewera, he mea whakatakoto nana hei hopu i tenei iwi, kia meinga ai koutou e ia kia ngohengohe ki a ia, kia karapotitia koutou e ia ki ana mekameka, kia mekamekatia ai koutou ki roto ki te whakangaromanga mau tonu, i runga i te kaha o tana hereherenga.

7. Na, i te korerotanga a Arami i enei kupu, ka tino wiri a Teroma, no te mea ka tino kite rawa ia i te kaha o te Atua; ka kite ano ia e matau ana a Arami raua ko Amureke ki a ia, no te mea ka kite ia e matau ana raua ki nga whakaaro me nga tikanga o tona ngakau; no te mea kua homai te kaha ki a raua i matau ai raua ki enei mea, he mea na te Wairua o te poropititanga.

8. Na, ka anga a Teroma, ka ata ui marire atu ki a raua, kia nui atu ai tana matau ki te kingitanga o te Atua. A ka mea atu ia ki a Arami, He aha ra te tikanga o tenei mea i korerotia e Amureke mo te aranga o te hunga mate, e ara katoa i te mate, ko te hunga tika raua ko te hunga he, e kawea ana kia tu ki te aroaro o te Atua, kia whakawakia i runga i a ratou mahi?

9. Na, ka tahuri a Arami ki te whakaatu i enei mea ki a ia, ka mea, E tukua ana ki nga tangata maha kia matau ki nga mea ngaro a te Atua; ahakoa ra he mea whakauaua te whakahau nei ki a ratou, kei tukua e ratou tetahi mea ko taua wahi anake o tana kupu, e tukua nei e ia ki nga tamariki a te tangata; e rite ana ki ta ratou ata whakarongo me ta ratou uaua ki te mahi atu ki a ia;

10. No reira ko te tangata e whakapakeke ana i tona ngakau, e tukua ki a ia ko te wahi iti o te kupu; a ko te tangata e kore e whakapakeke i tona ngakau, e tukua ki a ia ko te wahi nui o te kupu; a taea noatia te tukunga ki a ia kia matau ki nga mea ngaro a te Atua. a taea noatia te tutukitanga o te matauranga ki aua mea;

11. A ko te hunga e whakapakeke ana i o ratou ngakau, e tukua ana ki a ratou ko te wahi iti o te kupu, a, ka kore ake ta ratou matau ki ana mea ngaro; ko reira ratou riro herehere ai i te rewera, a arahina ana ki tana e pai ai ki roto ki te whakangaromanga. Na, ko te tikanga tenei o nga mekameka o te reinga;

12. A i korero marama rawa a Amureke mo te mate, me te aranga o tenei hanga matemate nei hei mea mate-kore, me te kawenga ki te aroaro o te nohoanga whakawa o te Atua, kia whakawakia kia peratia me a tatou mahi.

13. Na, ki te mea kua pakeke o tatou ngakau, ae ra, ki te mea kua pakeke o tatou ngakau ki te kupu, no ka kore e kitea i roto i a tatou, katahi ka nanakia to tatou tunga, ko reira hoki tatou whakahengia ai;

14. Ma a tatou kupu hoki tatou e whakahe, ae ra, ma a tatou mahi katoa tatou e whakahe; e kore tatou e kitea koha-koretia; ko a tatou whakaaro ano hoki hei kai whakahe mo tatou; a kahore o tatou maia ki te titiro ake i roto i tenei mea whakawehi ki to tatou Atua; hari tonu tatou me he mea he kaha to tatou hei whakahau atu ki nga toka me nga maunga kia hinga ki runga ki a tatou, hei huna i a tatou i tona aroaro.

15. Heoi e kore tenei e taea; me puta tatou me tu ki mua i tona aroaro, i roto i tona kororia, i tona kaha, i tona mana, i tona nui, i tona kaha kingi, me te whakaae ano tatou i runga i te whakama mau tonu, he tika katoa ana whakarite whakawa; tika tonu ia i roto i ana mahi katoa, he tohu tonu tana ki nga tamariki a te tangata, kei a ia ano nga mana katoa hei whakaora i nga tangata katoa e whakapono ana ki tona ingoa, me te whakaputa i nga hua e rite ana ki o te ripeneta.

16. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, ko reira puta mai ai te mate, ara, te mate tuarua, ko ia ano te mate o te wairua; ko reira ano he wa ko te tangata e mate nei i roto i ona hara, mo te taha ki te matenga o te tinana, e mate ai ia ko te mate o te wairua, ae ra, e mate ai ia mo te taha ki nga mea o te tika;

17. Ko reira ano hoki te wa e rite ai to ratou whakamae ki tetahi roto ahi whanariki, tona mura kake tonu ana ake ake ake; ko reira ano te wa e meka-mekatia ai ratou ki roto ki te whakangaromanga mau tonu, i runga i te kaha me te hereherenga a Hatana; i te mea hoki kua meinga ratou e ia, kua rite ki tana i pai ai.

18. Kati, ko taku kupu tenei ki a koutou, ka waiho ratou me te mea kahore i puta te hokonga; no te mea kahore ratou e taea te whakaora i runga i ta te Atua tika; te taea hoki ratou e te mate, kahore atu hoki he pirautanga.

19. Ano ka oti i a Arami enei kupu te korero, ka nui rawa atu te miharo o te iwi;

20. Heoi tera ano tetahi tangata ko Anationa te ingoa, he rangatira nui ia i roto i te iwi, a ka haere mai tera, ka mea mai ki a ia, He aha tenei i korero na koe, ara, e ara te tangata i te mate, e whakaahuatia kētia i tenei hanga matemate nei hei mea mate-kore, a kahore rawa te wairua e mate?

21. He aha hoki te tikanga o te karaipiture, o taua wahi e ki nei, i whakanohoia e te Atua etahi kerupima, me tetahi hoari mura, ki te taha ki te rawhiti o te kari o Erene, kei tomo o tatou matua tuatahi ki roto kei kai i te hua o te rakau o te ora, a ora tonu, ake ake ake? A penei ka kite tatou kahore rawa he putanga e ora tonu ai raua.

22. Na, ka mea atu a Arami ki a ia, Ko tena mea kua tata ahau te whakaatu. Na, ka kite tatou i taka ano a Arama i runga i tana kainga i te hua kua oti nei te rahui, rite tonu ki te kupu a te Atua; a ka kite nei tatou, he meatanga na tona takanga i roto ai nga tangata katoa hei hunga ngaro, hei hunga taka.

23. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, me he mea i ahei ano i a Arama te tango i te hua o te rakau o te ora i taua wa, penei kua kore he matenga, takoto kau tonu hoki te ao, a meinga iho te Atua hei kai korero teka: i ki ra hoki ia. Ki te kai koe, ka mate koe, mate rawa.

24. A ka kite nei tatou e puta mai ana te mate ki te tangata, ae ra, ko taua mate kua korerotia e Amureke, koia nei te matenga o te tinana; heoi i tukua ki te tangata he wa e ripeneta ai ia; koia i waiho ai tenei ora hei wa whakamatau; hei wa e takatu ai te tangata ki te whakatau i te Atua; hei wa e takatu ai te tangata

mo tera ora mutunga kore, kua korerotia nei e maua, ko ia hei muri atu i te aranga o te hunga mate.

25. Na, me i kore te tikanga hoko, i whakatakotoria ai no te hanganga o te ao, penei kua kore he aranga o te hunga mate; heoi i whakatakotoria ano he tikanga hoko, a ma tenei e whakaputa te aranga o te hunga mate, kua korerotia nei.

26. Na, me i taea e o tatou matua tuatahi te haere atu ki te tango i to te rakau o te ora, penei kua pouri tonu raua a ake ake, kahore hoki o raua wa e rite ai; penei ano hoki kua araria atu te tikanga hoko, a takoto kau ana te kupu a te Atua, he mea mana-kore.

27. Otira, kihai i pera; heoi kua takoto te tikanga kia mate nga tangata; a, i muri i te matenga, me puta mai ratou ki te whakawakanga; ki taua whakawakanga ra ano kua korerotia nei e maua, ko ia nei te mutunga.

28. Ano ka oti i te Atua enei mea te whakarite hei putanga mai ki te tangata, nana, ka kite ano ia e tika ana kia matau te tangata ki nga mea i whakarite ai ia mo ratou;

29. Koia i tonoa ai e ia nga anahera hei korerorero ki a ratou, a nana nga tangata i mea kia kite i tona kororia.

30. Na, ka tahuri ratou no taua takiwa ra ano ki te karanga ki tona ingoa, koia i korero ai te Atua ki nga tangata, me te whakaatu atu ki a ratou i te tikanga hoko, i whakaritea ai no te orokohanganga o te ao; a ko tana tenei i whakaatu ai ia ki a ratou, he mea e rite ana ki to ratou whakapono, ki to ratou ripeneta, me a ratou mahi tapu;

31. Koia hoki i homai ture ai ia ki nga tangata, i te mea kua takahia wawetia nei e ratou nga whakahauanga tuatahi mo te taha ki nga mea o naiane, a riro ana ratou ano he Atua, matau tonu ana ki te pai, ki te kino, a waiho iho i a ratou te tikanga hei mahi, ara, waiho tonu ko ratou kia mahi, kia rite ki ta ratou e pai ai, ki ta ratou e ahuaureka ai, ahakoa he mahi kino, ahakoa he mahi pai;

32. Mo konei i homai ai e te Atua nga whakahaunga ki a ratou, i te mea kua whakaaturia e ia ki a ratou te tikanga hoko, kia kua ratou e mahi i te kino, ko te utu mo reira ko te matenga tuarua, koia nei te matenga mau tonu mo te taha ki nga mea o te tika; no te mea kahore e whai mana te tikanga hoko ki runga ki

nga mea pera, te taea hoki nga mahi a te tika te whakangaro, i runga i ta te Atua pai rawa.

33. Heoi i karanga te Atua ki nga tangata, i runga i te ingoa o tana Tama, (ko te tikanga hoko tenei i whakakatoria ai.) i mea, Ki te ripeneta koutou, ki te kore hoki koutou e whakapakeke i o koutou ngakau, katahi ahau ka aroha atu ki a koutou, i runga i taku Tama kotahi;

34. Na, ko te tangata e ripeneta, me te kore e whakapakeke i tona ngakau, ka whai tikanga tenei ki te aroha noa, he mea na taku Tama kotahi, hei murunga i ana hara; a ko enei e tomo ki taku okiokinga.

35. A ko te tangata e whakapakeke ana i tona ngakau, me te mahi ano i te kino, nana, ko taku oati tenei i runga i taku riri, e kore ia e tomo ki roto ki taku okiokinga.

36. Na, e aku teina, ko taku kupu tenei ki a koutou, ki te whakapakeke koutou i o koutou ngakau, e kore koutou e tomo atu ki roto ki te okiokinga o te Ariki; no reira e whakapataritari ana ta koutou kino i a ia, a tukua ana e ia tana riri ki runga ki a koutou, ano ko te whakapataritaritanga tuatahi, ae ra, kia rite ki tana kupu i te whakapataritaritanga whakamutunga, me tana ano hoki i te tuatahi, hei whakangaro tonu i o koutou wairua, a ake ake; no reira, ki tana kupu, ehara i te mea mo te matenga tuatahi anake, engari mo te matenga whakamutunga ano hoki.

37. Tena, e aku teina, i te mea e matau nei tatou ki enei mea, a e pono ana, kia ripeneta tatou, kua hoki e whakapakeketia o tatou ngakau, kei whakapataritari atu tatou i te Ariki i to tatou Atua, kei kukume iho i tana riri ki runga ki a tatou i runga i enei whakahaunga tuarua kua homai nei e ia ki a tatou; heoi kia tomo atu ra tatou ki te okiokinga o te Atua, he mea whakarite nana i runga i tana kupu.

UPOKO 13.

1. A tenei ano: E aku teina, e mea ana ahau ki te tohutohu i o koutou hinengaro kia titiro atu ki te wa i homai ai e te Ariki e te Atua enei whakahaunga ki ana tamariki; a e mea ana ano ahau kia mahara koutou, i whakaritea e te Ariki e te Atua nga tohunga, i runga i tona ritenga tapu, koia nei i runga i te ritenga o tana Tama, hei whakaako i enei mea ki te iwi;

2. A i whakaritea aua tohunga i runga i te ritenga o tana Tama, i runga i te ritenga e matau ai te iwi ki te titiro ake ki tana Tama ki te hokonga mo ratou.

3. Na, i runga i tenei ritenga i whakaritea ai ratou: he mea karanga. he mea whakarite ratou no te orokohanganga o te ao, ki ta te Atua i matau ai i mua, he meatanga hoki na to ratou tino whakapono me a ratou mahi pai; i te tuatahi ra i waiho ai ratou hei whiriwhiri i te pai, i te kino ranei; a i a ratou kua whiriwhiri nei i te pai me te whakatupu te tino whakapono nui rawa, na, karangatia ana ratou ki te karangatanga tapu, ae ra, ki taua karangatanga tapu i mahia ai, i whakaritea ai hei hokonga whakatakatu mo nga pera:

4. Na, penei kua karangatia ratou ki tenei karangatanga tapu he mea na to ratou whakapono, i era atu ra e whakaparahako ana ki te Wairua o te Atua i runga i te pakeketanga o o ratou ngakau, me te matapo o o ratou hinengaro, a, me i kore tenei, penei kua rite o ratou ki to o ratou teina.

5. Ara; i te tuatahi rite tonu to ratou tunga ki to o ratou teina; a penei he mea whakarite tenei karangatanga tapu no te orokohanganga ra ano o te ao mo nga tangata kahore e whakapakeke i o ratou ngakau, he meatanga na roto i te whakamarietanga a te Tama kotahi, i whakaritea ai;

6. A karangatia ana ratou ki tenei karangatanga tapu, whakaritea ana ki roto i te Tohungatanga Nui o te ritenga tapu o te Atua, hei whakaako i ana whakaunga ki nga tamariki a te tangata, kia uru ai hoki ratou ki roto ki tona okiokinga:

7. E rite ana tenei Tohungatanga Nui ki te ritenga o tana Tama, he mea whakarite no te orokohanganga ra ano o te ao: ara, kahore he timatanga o ona ra, kahore he mutunga o ona tau; he mea whakarite i mua mo ake ake tonu atu, ki ta te Atua i matau ai i mua ki nga mea katoa.

8. Na, i runga i tenei ritenga i whakaritea ai ratou: I karangatia hoki ratou ki te karangatanga tapu, i whakaritea ki te whakaritenga tapu, me te mau ano ki runga ki a ratou te Tohungatanga Nui o te ritenga tapu, ko taua karangatanga, ko taua whakaritenga, me taua Tohungatanga Nui, kahore he timatanga, kahore he mutunga:

9. A, meinga ana ratou hei Tohunga Nui a ake ake,

i runga i te ritenga o te Tama, o te Hua Tahi a te Matua, kahore he timatanga o ona ra, kahore he mutunga o ona tau, ki tonu i te aroha noa, i te tika, i te pono. A ko ia ano. Amine.

10. Na, pera me taku i korero ai mo te ritenga tapu o tenei Tohungatanga Nui: he tokomaha i whakaritea, a meinga ana hei Tohunga Nui ki te Atua; he mea-tanga na to ratou tino whakapono me to ratou ripeneta me to ratou tika ki te aroaro o te Atua, i a ratou e whiriwhiri ana i te ripeneta, me te mahi tika, a kihai i te whakangaromanga;

11. Koia i karangatia ai ratou ki tenei ritenga tapu, i whakatapua ai, i horoia ai hoki o ratou kakahu kia ma, i runga i nga toto o te Reme.

12. A ka oti ratou te whakatapu e te Wairua Tapu, me to ratou kakahu te whakama, he mea poke-kore, he mea koha-kore ki te aroaro o te Atua, na, kahore o ratou kaha ki te titiro atu ki te hara, engari i runga i te whakarihariha; a he tokomaha, he tino tokomaha noa iho o ratou i whakatapua ai, a tomo ana ki te okiokinga o te Ariki, o to ratou Atua.

13. Na, e aku teina, e mea ana ahau kia whakaititia koutou e koutou ano i te aroaro o te Atua, me te whakaputa ano i nga hua e rite ana ki o te ripeneta, kia uru ai ano hoki koutou ki taua okiokinga;

14. Ae ra, me whakaiti koutou e koutou ano me rite ki ta nga tangata i nga ra o Merekihereke, he Tohunga Nui hoki ia i runga i tenei ritenga ra ano kua korerotia nei e ahau, nana hoki i tango ki runga ki a ia te Tohungatanga Nui mo ake tonu atu.

15. Ko taua Merekihereke ano ia i hoatu ai e Aperahama ki a ia nga whakatekau: ae ra, i hoatu ano e to tatou matua e Aperahama te wahi whakatekau o ana mea katoa.

16. Na, ko te ahua tera i homai ai enei ritenga, kia titiro ake ai nga tangata ki te Tama a te Atua, he mea whakarite hoki enei ki tona ritenga, ara, koia ano tona ritenga; he mea ano tenei kia titiro ai ratou ki a ia mo te murunga o o ratou hara, kia tomo ai ratou ki roto ki te okiokinga o te Ariki.

17. Na, ko taua Merekihereke, he kingi ia i runga i te whenua o Harema; a kua tupu nui te kino me nga whakarihariha o tona iwi; ae, kua kotiti ke ratou katoa: ki tonu ratou i nga mea kino katoa:

18. Heoi, i a Merekihereke i whakaputa i te whaka-

pono kaha, i te rironga ano hoki i a ia o te tikanga o te Tohungatanga Nui, ki te ritenga tapu o te Atua, na, kauwhautia ana e ia te ripenetatanga ki tona iwi. Na, ripeneta ana ratou; a whakapumau ana ano a Merekihereke i te rangimarire i runga i te whenua i ona ra; na konei i karangatia ai ia ko te rangatira o te rangimarire, ko te kingi hoki ia o Harema; a i kingi ia i raro i tona papa.

19. Na, he tokomaha i mua i a ia, he tokomaha ano hoki i muri, heoi kahore tetahi e rahi ake; no reira, ko ia te mea i tino korerotia e ratou.

20. Na, kahore he rawa e whakahua ai ahau i tenei; he ranea hoki taku i korero ai. Nana, kei o koutou aroaro nga karaipiture; a ki te puta ke i a koutou ka ai tena hei whakangaromanga mo koutou.

21. Ano ka korero a Arami i enei kupu ki a ratou, ka torona atu tona ringaringa ki a ratou a he nui tona reo ki te karanga, ka mea, Ko naiane i ano te wa e ripeneta ai koutou, kei te whakatata mai hoki te ra o te whakaoranga;

22. Ae, kei te whakapuaki te reo o te Ariki i tenei, he mea na te mangai o nga anahera ki nga iwi katoa: ae ra, kei te whakapuaki i tana mea, kia rongo ai ratou ki nga rongo o te hari nui; ae ra, kei te whakapuaki ano ia i enei rongo whakakoa i roto i ana iwi katoa; ae ra, puta noa ki a ratou e noho marara ana i runga i te mata o te whenua; no reira kua paku noa mai te rongo ki a tatou.

23. A e whakaaturia mai ana ki a tatou i runga i nga kupu marama, kia mohio ai tatou, kia kua ai tatou e pohehe; mo tatou hoki he manene i tetahi whenua ke; a penei, kua arongia nuitia tatou, kei a tatou hoki enei rongo whakakoa e whakapuakina ana ki a tatou i roto i nga wahi katoa o to tatou mara waina.

24. Nana, inaianei ano kei te whakapuaki nga anahera i tenei mea ki te tokomaha i to tatou whenua; a ko tona tikanga hei whakarite i nga ngakau o nga tamariki a te tangata kia whiwhi ratou ki tana kupu i te wa e haere mai ai ia i runga i tona kororia.

25. Na, heoi ta tatou e tatari nei inaianei, ko te rongo ki te rongo whakahari e whakapuakina ai e te mangai o nga anahera, mo tona taenga mai: kei te puta mai hoki te taima, kahore ano tatou e mohio ki tona tatanga. Ko taku hiahia ki te Atua kia puta mai

i oku ra; heoi ka hari tonu ahau ki tenei mea. ahakoa ka puta mawe, ahakoa ka whakaroa.

26. A tera e whakakitea ki nga tangata tika, ki nga tangata tapu, e te mangai o nga anahera, a te wa o tona taenga mai, kia rite nga kupu o o tatou matua, kia rite ki te mea i korero ai ratou mona, i runga i te Wairua o te poropititanga i roto nei i a ratou.

27. Tena, e aku teina, he hiahia taku no te wahi i roto rawa o toku ngakau, i runga ano i te manukanukatanga nui, no ka mamae toku ngakau kia whakarongo mai koutou ki aku kupu, kia rukea hoki o koutou hara, a kaua e whakaroaia noatia te ra o to koutou ripenetatanga;

28. Engari kia whakaiti koutou i a koutou ano ki te aroaro o te Ariki, me te karanga ano ki tona ingoa tapu, kia mataara, kia inoi tonu, kia kaua te whakamatautauranga mo koutou e nui ake i o koutou kaha, a pena e arahina ana koutou e te Wairua Ora, a meinga ana koutou hei hunga ngakau iti, ngakau mahaki, ngakau ngawari, ngakau manawanui, ki tonu ana i te aroha me te puhoi ki te riri;

29. I runga i te whakapono ki te Ariki; i te tumanako ano ki a koutou era e whiwhi i te oranga tonutanga; me te aroha ano ki te Atua e mau tonu ana i roto i o koutou ngakau i nga wa katoa, kia whakaaraha ake ai koutou i te ra whakamatunga, kia tomo ai hoki ki roto ki tona okiokinga;

30. A ma te Ariki e tuku ki a koutou he ngakau ripeneta, kia kore ai koutou e kukume iho i tana riri ki runga ki a koutou, kia kore ai ano hoki koutou e hereherea iho ki nga mekameka o te reinga; kia kore ai koutou e mamae i te matenga tuarua.

31. Na, tera atu ano tona tini o nga kupu i whakapuaki ai a Arami ki te iwi, kahore nei i tuhituhia ki tenei pukapuka.

UPOKO 14.

1. Ano ka oti i a ia te whakapuaki ki te iwi, na, he tokomaha o ratou ka whakapono ki ana kupu, ka tahuri ka ripeneta, ka rapu hoki i nga Karaipiture;

2. Heoi ko te wahi nui o ratou i hiahia ki te whakamate i a Arami raua ko Amureke; i riri hoki ratou ki a Arami, mo te marama o ana kupu ki a Teroma; a i ki mai ano hoki ratou he korero teka ta Amureke ki a

ratou, me te tawai ano ki to ratou ture, ki o ratou kai whakaako o te ture, ki o ratou Kai-whakariterite ano hoki.

3. I riri ano hoki ratou ki a Arami raua ko Amureke: a mo raua i whakaatu marama i o ratou hara, ka whai ratou i a raua kia whakamatea pukutia.

4. Heoi kihai i peratia e ratou; otira ka mau ratou ki a raua, a herea ana ki nga aho kaha, mauria ana ki te aroaro o te Kai-whakawa Nui o te whenua.

5. Me te haere atu ano te iwi ki te whakahe i a raua, whakaatu atu ana, kua tawai raua ki te ture, ki o ratou kai whakaako o te ture me nga Kai-whakariterite o te whenua, ki te iwi katoa ano hoki i te whenua; me te whakaatu atu ano hoki, kotahi tonu Atua, a ka tonoa e ia tana Tama ki roto ki te iwi, otia e kore ia e whakaora i a ratou; na, he maha nga mea pera i whakaaturia e te iwi mo Arami raua ko Amureke. A i meatia tenei i te aroaro o te Kai-whakawa Nui o te whenua.

6. Nawai a, ka miharo a Teroma ki nga kupu kua korerotia; a ka matau ano hoki ia ki te matapotanga o nga hinengaro, nana i mea i roto i te iwi i runga i ana kupu teka; na, ka rakarakatia tona hinengaro e ana maharahara ki tana ake he; ae ra, ka timata ia te karapotitia e nga mamae o te reinga.

7. A ka tahuri ia, ka karanga ki te iwi, ka mea: Nana, ko au te mea he, ko enei tangata ia he kohakore raua ki te aroaro o te Atua. A ka anga ia ka tohe atu mo raua no taua wa ake; heoi ka taunutia ia e ratou, ka mea: Kua nohoia hoki koe e te rewera? A tuwhaina ana ia e ratou, maka atu ana ia i roto i a ratou, me te hunga katoa ano hoki i whakapono ki nga kupu i korerotia e Arami raua ko Amureke; maka ana ratou e ratou ki waho, a tono tangata ana hei aki i a ratou ki nga kohatu.

8. Me a ratou wahine, me a ratou tamariki, tikina atu ana ki te wahi kotahi, a ko te tangata i whakapono, i whakaakona ranei kia whakapono ki te kupu a te Atua, na, meinga ana ratou kia maka ki te ahi; tikina atu ana ano hoki a ratou tuhituhinga e mau nei nga Karaipiture Tapu i runga, a maka ana ki te ahi kia tahuna kia ngaro i te ahi.

9. Nawai a, ka mau ratou ki a Arami raua ko Amureke, kawea atu ana e ratou ki te kainga kohuru kia

matakitaki ai raua i te whakangaromanga o te hunga e kainga ana e te ahi.

10. Ano ka kite a Amureke i nga mamae o nga wahine me nga tamariki i a ratou e pau ana i te ahi, ka mamae ano hoki ia; a ka mea mai ia ki a Arami, Ma te aha e whai ngakau ai taua ki te matakitaki i tenei mea whakarihariha? Na reira kia torona atu o taua ringaringa, me te mahi ano i ta te Atua kaha i roto nei i a taua, hei whakaora i a ratou i nga muramura.

11. Otira ka mea atu a Arami ki a ia, Ko ta te Wairua e akiaki nei i a au, kia kaua e torona atu toku ringa; no te mea hoki e tango ana te Ariki i a ratou ki a ia ake, ki roto ki te kororia; a tukua ana ratou e ia kia meatia tenei mea, ara, kia meatia e te iwi tenei mea ki a ratou, kia rite ki te pakeke o o ratou ngakau, kia tika ai ana whakawakanga e whakaritea ai e ia ki runga ki a ratou i runga i tana riri; a ka ai nga toto o te hunga tika hei kai whakaatu i to ratou he, nui rawa hoki te karanga hei whakahe i a ratou a te ra whakamutunga.

12. Katahi ka mea mai a Amureke ki a Arami, Nana, e tahuna ano hoki pea taua e ratou,

13. Na, ko te meatanga a-Arami, Kia waiho tena ki ta te Ariki e pai ai. Tena ko tenei, kahore ano kia oti ta taua mahi; koia e kore ai taua e tahuna e ratou.

14. Na, i te paunga ake o nga tinana o ratou i makara ki te ahi, me nga tuhituhinga hoki i makaa tahitia me ratou, ka haere mai te Kai-whakawa Nui o te whenua, ka tu ki mua i a Arami raua ko Amureke i a raua e here ana; pakia ana e ia o raua paparinga, me te ki mai ano ki a raua, I muri i te mea kua kite na korua era ranei e kauwhau ano korua ki tenei iwi. tera ratou e maka ki te roto ahi whanariki?

15. Nana, e kite ana korua kahore korua i kaha ki te whakaora i te hunga kua maka nei ki te ahi; kahore ano hoki te Atua i whakaora i a ratou, no te mea i rite to ratou whakapono ki tou. Na, pakia ana ano o raua paparinga e te Kai-whakawa, a ui mai ana, Pehea ra ta korua na korero mo korua ake?

16. Na, ko tenei Kai-whakawa no te ritenga me te whakapono ia o Nehoro, nana i patu a Kireono.

17. Heoi, kahore he kupu whakahoki a Arami raua ko Amureke ki a ia; na, pakia ana ano raua e ia, tukua atu ana ki nga katipa, kia maka ki te whare herehere.

18. Ano ka toru nga ra i roto i te whare herehere, ka haere mai te tini o nga kai whakaako o te ture, o nga kai-whakariterite, o nga tohunga, o nga kai whakaako, no te te ritenga nei ratou o Nehoro: a tomo ana ratou ki te whare herehere kia kite i a raua, a ka paitia raua e ratou ki te tikanga o nga kupu maha; otira kahore a raua kupu whakahoki.

19. Na, ka tu mai te Kai-whakawa ki o raua aroaro, ka mea, He aha korua te whakahoki ai i nga kupu a te iwi nei? Kahore ianei korua e mohio he mana taku hei tuku i a korua ki nga muramura? Na, ka whakahau ia i a raua kia korero; heoi kahore a raua kupu whakahoki.

20. Na, haere atu ana ratou i runga i a ratou haere, te aonga ake ia ka hoki mai ratou; a papaki ana ano te Kai-whakawa i o raua paparinga. Na, haere mai ana ano hoki te tini o ratou, papaki ana i a raua, mea ana. E tu ano koia korua ki te whakawa i tenei iwi, me te whakahe i to matou ture? Ki te mea he tika kei a korua te kaha nui, he aha korua te whakaora ai i a korua?

21. A he maha nga mea pera i korero ai ratou ki a raua, me te tetea ano o ratou niho i a raua, tuwha ana ki a raua, mea ana, E pehea ana to matou ahua ina oti matou te kanga?

22. A he maha noa nga mea pera, ae ra, nga mea pera katoa i korerotia atu ra e ratou ki a raua; na, he maha nga ra i pera ai ta ratou tawai ki a raua. A i kaiponuhia te kai ki a raua, kia mate-kai raua, me te wai, kia mate-wai raua; ka tangohia ano hoki i a raua kakahu, a noho tahanga ana raua; a e here ana raua ki nga aho kaha, e puritia ana ano i roto i te whare herehere.

23. A i muri i nga ra mahi i penei ai to raua mae. (no te tekau ma rua o nga ra, i te tekau o nga marama, i te tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai). na, ko te Kai-whakawa Nui o te whenua o Amoniha, me te tini o o ratou kai whakaako, ratou ko nga kai whakaako o te ture, ka tomo ki te whare herehere, ki te wahi e herea ana a Arami raua ko Amureke ki nga aho.

24. Na, tu atu ana te Kai-whakawa Nui ki to raua aroaro, papaki ana ano i a raua mea atu ana, Ki te mea kei a korua te kaha o te Atua, whakaorangia ko-

rua i ena here, katahi matou ka whakapono tera te Ariki e whakangaro i tenei iwi, e rite ana ki a korua kupu.

25. A haere katoa atu ana ratou, tae noa ki te mea o muri rawa, papaki ana i a raua me te whakahua ano i aua kupu ra ano; a i te korerotanga a te mea o muri rawa ki a raua, na, kei runga te kaha o te Atua kei a Arami raua ko Amureke, na, whakatika ana, tu ana o raua waewae ki runga;

26. A karanga ana a Arami, mea ana, Kia pehea te roa e mamae ai maua i enei mamae nui, e te Ariki? E te Ariki, homai he kaha ki a maua, kia rite ki to maua whakapono i roto nei i a te Karaiti, hei whakaora i a maua; na, motu ake i a raua nga aho e here nei raua; a, te kitenga o te iwi i tenei mea, ka anga ka oma atu, kua tau hoki ki a ratou te wehi ki te whakangaromanga.

27. Na, no te nui o to ratou wehi, ka hinga ratou ki te whenua, kihai hoki ratou i tae ki to waho tataou o te whare herehere; na, tino ru ana te whenua, pakaru ana nga pakitara o te whare herehere i waenganui, a hinga ana ki te whenua, a mate ana te Kai-whakawa Nui i to reira hinginga, ratou ko nga kai whakaako o te ture, me nga tohunga, me nga kai whakaako, nana i papaki a Arami raua ko Amureke.

28. A puta atu ana a Arami raua ko Amureke i roto i te whare herehere, a kihai i ahatia; no te mea kua tukua e te Ariki he kaha ki a raua, kia rite ki to raua whakapono i roto nei i a te Karaiti. A puta tonu atu ana raua i roto i te whare herehere; he mea wewete mai hoki i o raua here; a ko te whare herehere kua hinga ki te whenua, kua patua hoki nga wairua katoa i roto i ona pakitara, haunga ra a Arami raua ko Amureke; a puta tonu atu ana raua ki roto ki te pa.

29. Na, i rongo te iwi ki tetahi haruru nui, a oma katoa mai ana ratou, kia mohio ai ki tona putake; a, to ratou kitenga i a Arami raua ko Amureke e puta mai ana i roto i te whare herehere, me o reira pakitara kua hinga, na, pa ana te wehi ki a ratou, oma atu ana ratou i te aroaro o Arami raua ko Amureke, ano he koati me ana kuao koati e oma atu ana i te aroaro o nga raiona e rua; a pera ana ta ratou omanga atu i te aroaro o Arami raua ko Amureke.

UPOKO 15.

1. Nawai a. ka whakahaua a Arami raua ko Amureke. kia puta atu i roto i taua pa; a puta atu ana raua ki waho. tae noa atu ki te whenua o Hiromo: na. ka kite raua i reira ko nga tangata katoa i puta atu ra i te whenua o Amoniha, he mea akiri atu, he mea aki hoki ki te kohatu. mo ratou i whakapono ki nga kupu a Arami.

2. A ka korero atu raua ki a ratou i nga mea katoa i tupono ai ki a ratou wahine me a ratou tamariki, ki a raua hoki, me to raua kaha i ora ai raua.

3. Ko Teroma ano hoki e takoto mate ana i Hiromo i te kiri ka, he mea na te paweratanga o tona hinegaro mo tana kino, hua noa hoki ia kua kore a Arami raua ko Amureke, hua noa ano hoki ia kua whakamatea raua, he mea na tana kino. A ko tenei hara nui me ana tini atu hara, kei te rakaraka i tona hinengaro. no ka tino mamae pu, a te taea hoki te whakangawari; a kangia ana ia e te wera e mura ana.

4. Ano ka rongoi ia kei te whenua o Hiromo a Arami raua ko Amureke, ka maia tona ngakau; ka tuku wawe he kupu, e mea ana kia haere mai raua ki a ia.

5. A i reira tonu iho ka haere atu raua, e whakarongo ana ki te kupu kua tukua atu ra e ia ki a raua; a ka tomo atu raua ki te whare ki a Teroma; ka kite raua i a ia i runga i tona moenga, e mate ana, e tino ngoikore ana i te kiri ka; a mamae rawa ana ano hoki tona ngakau i runga i ana kino; ano ka kite ia i a raua, ka totoro mai tona ringa, ka inoi mai kia whakarangia ia e raua.

6. Na, ka mea atu a Arami ki a ia me te mau ano ki tona ringaringa. E whakapono ana ranei koe ki te kaha o te Karaiti hei whakaora?

7. Ka whakahoki ia, ka mea, Ae, e whakapono ana ano ahau ki nga kupu katoa kua whakaakona mai na e koe.

8. A ka mea a Arami, Ki te whakapono koe ki te hongonga a te Karaiti, e taea ano koe te whakaora.

9. Ka mea tera, Ae, e rite ana toku whakapono ki au kupu.

10. Katahi a Arami ka karanga ake ki te Ariki, ka mea, E te Ariki, e to matou Atua, kia aroha mai koe ki tenei tangata, kia whakaora i a ia i runga i tona whakapono i roto nei i a te Karaiti.

11. Ano ka korero a Arami i enei kupu, na, ko Te-

roma ka tupeke ona waewae ki runga, a anga ana, haere noa ana; a he nui te miharo o te iwi katoa ki te meatanga o tenei mea; paku atu ana ano hoki te rongo puta noa i te whenua katoa o Hiromo.

12. Na, ka rumakina a Teroma e Arami he mea ki te Ariki; a no taua wa ake ka timata ia ka kauwhau ki te iwi.

13. A ka whakatu a Arami i tetahi hahi i te whenua o Hiromo, me te whakarite ano i etahi tohunga ratou ko nga kai whakaako i te whenua, hei rumaki i nga tangata katoa e hiahia ana ki te rumakanga he mea ki te Ariki.

14. Nawai a, he tokomaha ratou; ka huihui mai hoki ratou i nga wahi katoa e patata ana ki Hiromo, a rumakina ana ratou;

15. Ko te iwi ia i roto nei i te whenua o Amoniha, i waiho tonu ratou he iwi ngakau pakeke, he kaki maro; a kahore ratou i ripeneta ki o ratou hara, kiia ana e ratou te kaha o Arami raua ko Amureke no te reuera; no te ritenga hoki ratou o Nehoro, a kahore ratou i whakaponono ki te ripeneta ki o ratou hara.

16. Na, ko Arami raua ko Amureke, i mahue atu hoki i a Amureke ana koura katoa, me te hiriwa, me ana mea utu nui, i roto nei i te whenua o Amoniha, he whakaaro ki te kupu a te Atua, he mea akiri atu ia e te hunga, he hoa nona i mua, e tona papa ano hoki me ona whanaunga;

17. Na, i muri i te whakaunga a Arami i te hahi i Hiromo me tana kitenga e iti haere ana, ara, tana kitenga i te ngakau whakapehapeha o te iwi e whakaiti ana, me ta ratou tahuri ki te whakaiti i a ratou ano ki te aroaro o te Atua, a anga ana ratou huihui tahi ana ki o ratou whare karakia ki te karakia atu ki te Atua ki mua i te ata, mataara tonu ana, inoi tonu ana kia whakaorangia ratou i a Hatana, i te mate, i te whakanngaromanga.

18. Na, penei me taku kupu i ki nei, i te mea kua kitea katoatia enei mea e Arami, no reira ka mau ia ki a Amureke ka haere atu ki te whenua o Harahemara, a kawe ana ia i a ia ki tona ake whare, atawhai ana i a ia i ona matemate me te whakau ano i a ia i roto i te Ariki.

19. Na, ko te mutunga tenei o te tekau o nga tau o te whakahaere a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

UPOKO 16.

1. Nawai a, i te tekau ma tahi o nga tau o te whaka-haere a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, i te rima o nga ra o te rua o nga marama. i te mea kua roa e mau ana te rongo ki te whenua o Hara-hemera; kahore hoki he whawhai, he tautohenga ranei i etahi tau; ara, tae noa mai ki te rima o nga ra o te rua o nga marama, i te tekau ma tahi o nga tau, na, ara ana he karanga ki te whawhai puta noa i te whenua;

2. Nana, kua puta mai nga taua a nga Ramana ki te taha koraha, ki nga rohe o te whenua, tae noa ki te pa o Amoniha, a anga ana patu ana i te iwi, me te whakangaro i te pa.

3. Na, i te mea kahore ano kia ara i nga Niwhai he taua nui hei pana i a ratou i roto i te whenua, kua whakamatea e ratou te hunga i roto nei i te pa o Amoniha, me etahi i roto i nga rohe o Noa, me etahi kua whakarauorangia atu ki te koraha.

4. Nawai a, ka hiahia nga Niwhai kia riro i a ratou te hunga kua whakarauorangia atu nei ki te koraha;

5. Na, ko te tangata i whakaritea hei rangatira nui i runga i nga taua a nga Niwhai (ko Horama, a e rua ana tamariki, ko Rihai raua ko Aha). Na, i mohio a Horama ratou ko ana tamariki tokorua ki a Arami ko te Tohunga Nui ia i runga i te hahi i rongo hoki ratou, haere ratou ki a ia e mea ana kia mohio e pai ranei te Ariki ma ratou e haere atu ki te koraha ki te rapu i o ratou teina kua riro herehere atu nei i nga Ramana.

6. Na, ka ui atu a Arami ki te Ariki mo tenei mea. A ka hoki mai a Arami ka mea mai, nana, tera nga Ramana e whakawhiti i te awa o Hairona i te koraha ki te tonga i ko rawa atu i nga rohe o te whenua o Manati. Nana, hei reira koutou tutaki ai i a ratou, ki te rawhiti o te awa o Hairona, hei reira ano hoki te Ariki e tuku ai i ou teina ki a koe kua whakarauorangia atu nei e nga Ramana.

7. Nawai a, ka whakawhiti atu a Horama ratou ko ana tamariki i te awa o Hairona, me a ratou taua, a ka haere ki ko atu i nga rohe o Manati, ki roto ki te koraha ki te tonga, i te taha nei ia ki te rawhiti o te awa o Hairona.

8. A ka rokohanga nga taua a nga Ramana e ratou, a whakamararatia ana nga Ramana, pansia atu ana ki roto ki te koraha; a riro ana i a ratou teina i riro

atu nei i nga Ramana, kihai hoki tetahi wairua i whakarauoranga ai, i ngaro atu. A whakahoki mai ana ratou e o ratou teina kia noho i o ratou ake whenua.

9. A i penei te mutunga o te tekau ma tahi o nga tau o nga Kai-whakariterite, kua panaia atu nga Ramana i roto i te whenua, me te iwi o Amoniha kua whakangaromia; ae ra, nga wairua ora katoa o nga Amoniha kua whakangaromia, me to ratou pa nui ano hoki, i kiia ai e ratou e kore te Atua e ahei te whakauraro, i tona nui.

10. Heoi, i te ra kotahi ka ururuatia, a haehaetia ana nga tupapaku e nga kuri me nga kararehe mohoa o te koraha;

11. Ahakoa ra, i muri iho i nga ra maha, ka purangatia o ratou tinana i runga i te mata o te whenua, a he papaku te tapuketanga i tapuketia ai ratou. Na, i te nui o to reira haunga, he maha nga tau kahore te iwi i haere ki roto noho ai i te whenua o Amoniha. Na, ka karangatia ia ko te Whakakangaromanga o nga Nehoro; no te tikanga hoki o Nehoro nga tangata kua patua ra; a waiho ana o ratou whenua kia ururu.

12. Na, kahore nga Ramana i haere mai ano ki te whawhai ki nga Niwhai tae noa ki te tekau ma wha o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai. A penei, e toru nga tau i mau tonu ai te rongo o nga Niwhai i roto i te whenua katoa.

13. A ko Arami raua ko Amureke i kauwhau haere i te ripenetatanga ki te iwi i roto i o ratou temepara, i o ratou whare tapu, i o ratou whare karakia, i hanga nei i runga i ta nga Hurai ritenga.

14. Na, ko te hunga katoa e whakarongo ana ki a raua kupu, ka tukua e raua ki a ratou te kupu a te Atua, a kahore he whakapai kanohi i nga wa katoa.

15. A penei ano te haerenga o Arami raua ko Amureke me te tokomaha atu ano hoki i whiriwhiria nei mo te kauwhau i te kupu puta noa i te whenua katoa. A ka meinga nei te hahi kia pumau i nga wahi katoa puta noa i te whenua katoa, i nga wahi katoa e patata ana, i roto i te iwi katoa o nga Niwhai.

16. Na, kahore he rere ketanga i roto i a ratou, a ko te Ariki te riringi ana i tona Wairua ki waho, ki runga ki te mata katoa o te whenua, hei whakarite i nga hinengaro o nga tamariki a te tangata, ara, hei whakarite i o ratou ngakau ki te tango i te kupu era e

whakaakona i roto i a ratou a te wa o tana putanga mai,

17. Kia kore ai ratou e pakeke ki te kupu, kei whakapono kore ratou, a haere noa ki te whakangaromanga, engari kia whiwhi ai ratou i te kupu i runga i te hari, a ano he manga, e honoa iho ana ki roto ki te waina pono, kia tomo ai ratou ki te okiokinga o te Ariki o to ratou Atua.

18. Na, ko aua tohunga i haere atu ra i roto i te iwi, i kauwhau ratou kia kua e korero teka, e mahi tinihanga, e hae, e totohe, e mauahara, e taunu, e tahae, e pahua, e muru, e patu tangata, e mahi puremu, me nga mea taikaha katoa, e karanga ana kahore e tika enei mea;

19. E tapae atu ana i nga mea meake nei puta; ae ra, e tapae atu ana i te haerenga mai o te Tama a te Atua, me ona mamaetanga me tona matenga, me te aranga ano hoki o te hunga mate.

20. A he tokomaha o te iwi ra ka ui mai ki te wahi e puta ai te Tama a te Atua; a ka akona ratou era ia e puta mai ki a ratou hei muri atu i tona aranga mai; na, ka rongu te iwi ki tenei i runga i te hari nui me te koa.

21. Na, i te mea kua whakapumautia te hahi puta noa i te whenua katoa, me te wikitoria kua riro i a ratou ki runga ki te rewera, me te kupu a te Atua kia kauwhautia i runga i tona tikanga he kore puta noa i te whenua katoa, a ko te Ariki te riringi ana i ana manaakitanga ki waho ki runga ki te iwi; na, ko te mutunga tenei o te tekau ma wha o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, i runga i te iwi o Niwhai.

He whakaaturanga mo nga tamariki a Mohia, i whakakahore ki to ratou take tika ki te kingitanga he whakaaro ki te kupu a te Atua, a haere atu ana ki te whenua o Niwhai ki te kauwhau ki nga Ramana. Ko o ratou whakamamaetanga me o ratou whakaoranga, ki te ritenga o te tuhituhinga a Arami.

UPOKO 17.

1. Na, i a Arami e haere whaka-te-tonga ana i te whenua o Kireono ki te whenua o Manati, nana, ka whakamiharotia ia, he mea na tona tutakitanga ki nga tamariki a Mohia, e haere ana whaka-te-whenua o Harahemera.

2. Na, i a Arami enei tamariki a Mohia i te putanga tuatahi mai o te anahera ki a ia; koia i hari nui ai a Arami mona i kite i ona teina; a tetahi atu mea i nui ai tona hari, he teina tonu ratou ki a ia i roto i te Ariki; ae ra, kua tupu ano hoki kia nui to ratou matauranga ki te pono; no te mea he tangata ngakau mara ratou, kua ata whakataki ano ratou i te Karaitiure kia mohio ai ratou ki te kupu a te Atua.

3. Heoi kihai i mutu i konei; kua nui to ratou inoi me te noho puku, na konei ra i a ratou te Wairua o te poropititanga, me te Wairua o nga whakakitenga, a ano ka whakaako ratou, i whakaako ratou i runga i te kaha me te mana o te Atua.

4. Na, kotahi tekau ma wha nga tau i whakaatu ai ratou i te kupu a te Atua i roto i nga Ramana, he nui hoki to ratou waimarie ki te whakatahuri i nga tangata maha ki te matauranga o te pono; ae ra, he mea na te kaha o a ratou kupu i tae ai nga tangata maha ki mua i te ata o te Atua, ki te karanga ki tona ingoa, me te whaki ano i o ratou hara i tona aroaro.

5. Na, ko te ahua tenei o nga mea i karapotitia ai ratou i runga i ta ratou haere, he maha hoki o ratou mamae; he nui ano te mamae o o ratou tinana me o ratou wairua; i te hia-kai, i te hia-inu, i te ngenge me te mahi nui ano i roto i te Wairua.

6. Na, ko a ratou haerenga enei: I poroporoaki ratou ki to ratou papa, ki a Mohia, i te tau tuatahi o nga Kai-whakariterite; i whakakahore ratou ki te kingitanga i hiahia ai to ratou papa kia tukua iho ki a ratou; a i pera ano ta te iwi whakaaro;

7. Ahakoa ra i haere atu ratou ki waho o te whenua o Harahemera, me te mau ano ki a ratou hoari, me a ratou matia, me a ratou kopere, me a ratou pere, me a ratou kotaha; a, i pera ai ratou kia whiwhi ai ratou ki te kai i a ratou i te koraha.

8. A i pera to ratou haerenga atu ki te koraha me a ratou tangata i whiriwhiria e ratou hei hoa mo ratou kia haere ki runga ki te whenua o Niwhai, ki te kauwhau i te kupu a te Atua ki nga Ramana.

9. Nawai a, ka maha o ratou ra e haere ana i te koraha, he nui ano ta ratou noho puku kia tukua ai e te Ariki tetahi wahi o tona Wairua hei hoa haere mo ratou, me te noho ano i a ratou kia riro ai ratou hei mea i roto i nga ringaringa o te Atua, hei whakatahuri, ki te taea, i o ratou tuakana, i nga Ramana, ki te ma-

tauranga ki te pono; ki te matauranga hoki ki te kuareranga o nga whakarereanga iho a o ratou matua, kihai nei i tika.

10. Nawai a, ka tiro tiro te Ariki i a ratou ki tona Wairua, a ka mea ki a ratou, Kia maia; na, ka maia ano ratou.

11. A ka mea ano te Ariki ki a ratou. Haere atu ki roto ki nga Ramana, ki o koutou teina, whakatuturu ai i taku kupu; otira kia manawanui koutou i roto i nga mamae roa me nga tukinotanga, kia whakakitea atu ai e koutou he tauira pai ki a ratou i roto i a au, a maku koutou e mea hei mea i roto i toku ringaringa hei whakaora i nga wairua maha.

12. A ka whai maia te ngakau o nga tamariki a Mohia, me te hunga hoki i a ratou ki te haere atu ki nga Ramana ki te whakapuaki ki a ratou i te kupu a te Atua.

13. Ano ka tae ratou ki roto ki nga rohe o te whe-nua o nga Ramana, ka wehewehe ratou, a haere atu ana tetahi i tetahi me te whakawhirinaki ano ki te Ariki kia tutaki ano ratou ki a ratou i te mutunga o ta ratou kotinga; i whakaaro hoki ratou he nui te mahi i timata ai ratou te mahi.

14. A, e tika ano he nui ia no te mea kua tahuri ratou ki te kauwhau i te kupu a te Atua ki tetahi iwi mohao, he pakeke, he nanakia o ratou ngakau; ki tetahi iwi e ahua-reka ana ki te kohuru i nga Niwhai, ki te pahua, ki te muru i a ratou; a kua tau ke o ratou ngakau ki nga taonga, ara, ki te koura, ki te hiriwa, ki nga kohatu utu nui; otia i whai ratou i enei mea i runga i te kohuru, i te pahua, kia kore ai ratou e whiwhi ki enei mea i runga i te mahi a o ratou ake ringaringa:

15. Penei, he iwi tino mangere ratou, he maha ano o ratou i karakia ki nga whakapakoko, a kua tau ano te kanga a te Atua ki a ratou, he mea na nga whakarereanga iho a o ratou matua; he ahakoa ra, kei a ratou nga kupu whakaari a te Ariki, ki te mea ka ripeneta ratou;

16. Koia te take i tahuri ai nga tamariki a Mohia ki te mahi, me kore pea e whakatahuri i a ratou ki te ripeneta; me kore pea e whakamohio i a ratou ki te tikanga o te hokonga;

17. Koia i wehewehe ai ratou, a haere atu ana ki roto ki a ratou, tena tangata tona kotahi, tena tangata

tona kotahi, i runga i te kupu me te kaha o te Atua i homai ki a ia.

18. Na, ko Amona te tino tangata i roto i a ratou, ara, ko ia i minita ki a ratou: a ka mawehe atu ia i a ratou, i te mea kua oti ratou te manaaki e ia, ki te ritenga o o ratou turanga, me te whakapuaki i te kupu a te Atua ki a ratou, ara, te mahi ki a ratou i te mea kahore ano ia kia riro atu; a haere ana ratou i runga i a ratou haere puta noa i te whenua.

19. A haere ana a Amona ki te whenua o Ihimaera, no nga tamariki nei a Ihimaera te ingoa i huaina ki taua whenua i riro nei hoki ratou hei Ramana.

20. Na, i a Amona e tomo atu ana ki te whenua o Ihimaera, ka mau nga Ramana ki a ia, ka herehere i a ia, na, ko ta ratou ritenga he herehere i nga Niwhai katoa e taka ana ki roto ki o ratou ringaringa, me te kawe atu ano i a ratou ki te aroaro o te kingi; a penei ka waiho ki ta te kingi e pai ai mo te whakamate, mo te whakarauora ranei i a ratou, mo te maka ranei i a ratou ki te whare herehere, mo te pana ranei i a ratou ki waho o tona whenua, kia rite ki tana e pai ai me tana e ahuareka ai;

21. A ka pera ano te kawenga i a Amona ki te aroaro o te kingi i runga ra i te whenua o Ihimaera; a ko Ramoni tona ingoa; he uri ano tera no Ihimaera.

22. Na, ka ui mai te kingi ki a Amona ki tona hiahia kia noho ranei i te whenua i roto i nga Ramana, ara, i roto i tona iwi?

23. A ka ki atu a Amona ki a ia, Ae, e hiahia ana ahau kia noho i roto i tenei iwi mo tetahi takiwa; ae ra, tae noa pea ki te ra e mate ai ahau.

24. Na, ka nui te ahuareka o Kingi Ramoni ki a Amona, a ka mea ano kia wetekia ona here; na, ka hiahia ai ki a Amona kia marena ki tetahi o ana tamahine.

25. Heoi ka ki atu a Amona ki a ia, Kahore, engari ka waiho ahau hei pononga ki a koe; koia i riro ai a Amona hei pononga ki a kingi Ramoni. Nawai a, ka whakaurua ia ki roto ki era atu pononga, hei tiaki i nga kahui a Ramoni, e rite ana ki te ritenga a nga Ramana.

26. Ano ka toru ona ra e mahi ana ki te kingi, i a ratou ko nga pononga Ramana e haere ana me a ratou kahui ki te kainga wai, koia i karangatia ko nga wai

o Hepuha (e aia ana hoki e nga Ramana katoa a ratou kahui ki reira kia inu ai);

27. Na, i a Amona ratou ko nga pononga a te kingi e a ana i a ratou kahui ki tenei kainga wai, na, ko etahi o nga Ramana kua tae nei me a ratou kahui ki te wai, ka tu mai, ka whakamarara i nga kahui a Amona ratou ko nga pononga a te kingi, a whakamararatia ana e ratou no ka maha o ratou huarahi i oma ai ratou.

28. Katahi ka timata nga pononga a te kingi te amuamu, te mea, Akuanei ka patua tatou e te kingi, ka peratia me o tatou teina, mo a ratou kahui i whakamararatia e te kino o enei tangata. A ka nui rawa ta ratou tangi, ka mea, Nana, kua whakamararatia wa-wetia a tatou kahui.

29. Na, ka tangi ratou i te wehi kei patua. A i te kitenga a Amona i tenei, ka pupuhi ake tona ngakau i roto i a ia i te koa; na, ka mea ia, maku e whakakite atu toku kaha ki enei hoa pononga oku, ara, te kaha kei roto nei i a au, hei whakahoki i enei kahui ki te kingi, hei rironga i a au o te ngakau o enei hoa pononga oku, hei arahi i a ratou kia whakapono ki aku kupu.

30. Na, ko nga whakaaro enei o Amona, i tona kitenga i nga whakamamaetanga o te hunga i ki ai ia he teina nona.

31. Nawai a, ka whakapatipati ia i a ratou, he mea na ana kupu, ka mea, E aku teina, kia maia, me haere hoki tatou ki te rapu i nga kahui a ka huihuia ano e tatou ka whakahokia ano ki te kainga wai; a penei ka tiakina e tatou nga kahui a te kingi, a e kore ia e patu i a tatou.

32. A ka haere ratou ki te rapu i nga kahui, a aru ana ratou i a Amona, he tere rawa hoki ta ratou huaki, a haukotia ana nga kahui a te kingi, huihuia mai ana ano ki te kainga wai.

33. Na, ka tu ano aua tangata ki te whakamarara i a ratou kahui; heoi ka ki atu a Amona ki ona hoa, tena ra, taiawhiotia nga kahui, taka noa, taka noa, kia kore ai e oma: a ka haere ahau ki te tautohetohe ki enei tangata e whakamarara nei i a tatou kahui.

34. Koia i rite ai i a ratou ta Amona i whakahau ai ki ta ratou, a haere atu ana ia, tu atu ana ki te tautohetohe ki era i tu ra ki te taha o nga wai o Hepuha: a to ratou tokomaha ehara i te iti;

35. No reira kihai ratou i wehi i a Amona, ki a ratou whakaaro hoki e ahei ana i te mea kotahi o o ratou tangata te patu i a ia, e rite ana ki ta ratou e ahua-reka ai, kihai hoki ratou i mohio ki te kupu whakaari a te Ariki ki a Mohia, ana, ka whakaorangia e ia ana tamariki i o ratou ringaringa; kihai ano hoki ratou i mohio ki tetahi mea a te Ariki; koia ratou i ahua-reka ai ki te whakangaromanga o o ratou teina; na konei hoki i tu ai ratou ki te whakamarara i nga kahui a te kingi.

36. Heoi, tu atu ana a Amona, timata ana ki te piu kohatu atu ki a ratou ki tana kotaha; ae ra, kaha rawa atu tana piu kohatu ki roto ki a ratou; a whakamatea ana e ia etahi o ratou, no ka miharo ratou ki tona kaha; otiia riri tonu ana ratou mo te whakamatenga o o ratou teina a au tonu ana o ratou whakaaro ki te whakahinga i a ia; na, kihai ia i taea e ratou te aki ki a ratou kohatu, na, ka haere mai ratou ki te whakamate i a ia ki nga patu.

37. Heoi, tapahia ana ki tana hoari te ringaringa o tena tangata, o tena tangata i hapai i tona patu ki te patu i a Amona; nana hoki i arai a ratou patu, he mea na tana haunga i o ratou ringaringa ki te mata o tana hoari, no ka miharo ratou, a whatiwhati atu ana i tona aroaro; ae ra, he nui hoki to ratou tokomaha; na, whakamararatia ana ratou e ia, he mea na te kaha o tona ringa.

38. Na, tokoono o ratou kua hinga i te kotaha, otiia kahore he tangata i whakamate ai ia ki tona hoari ko to ratou kai whakahaere anake; a ka tapahia e ia nga ringaringa katoa i tu ai ki a ia, a he tokomaha hoki ratou.

39. Ano ka pana ia i a ratou ki tawhiti, na, hoki mai ana ia, a whakainu ana ratou i a ratou kahui, a whakahokia ana ki te taipepa o te kingi, katahi ka haere ki te kingi, me te mau ano i nga ringaringa i tapahia ki te hoari a Amona, o taua hunga i whai kia whakamatea ia; a i mauria ano enei ki te kingi hei whakaatu i nga mea i mea ai ratou.

UPOKO 18.

1. Nawai a, ka meinga e kingi Ramoni ana pononga kia tu kia whakaatu atu i nga mea katoa i kite ai ratou mo taua mea.

2. Ano ka oti i a ratou te whakaatu nga mea i kite ai ratou, me tana rongu ki te u o Amona ki te tiaki i ana kahui, ki tona kaha nui ano ki te tautohe ki te hunga i whai kia whakamatea ia, na, ka miharo nui ia, ka mea. He pono, he nui atu tenei i te tangata. Nana, ehara ianei tenei i te Wairua Nui e unga nei i nga whakawakanga nui ki runga ki tenei iwi, he mea na a ratou kohurutanga?

3. A ka whakahoki ratou ki te kingi, ka mea, Kahore matou e mohio, ko te Wairua Nui ranei ia, ko tetahi tangata ranei; otiaa marama rawa atu i a matou tenei mea, e kore ia e taea e nga hoa riri o te kingi te whakamate; e kore ano hoki nga kahui a te kingi e taea e ratou te whakamarara i a ia i a matou, i tona mohio, i tona kaha nui hoki; na, e mohio ana ano matou ki a ia, he hoa ki te kingi. A ko tenei, E te kingi, kahore o matou whakapono ki te tangata e rite ana tona kaha te nui ina, e mohio ana matou kahore ia e taea te patu.

4. Na, ka rongu te kingi ki enei kupu, ka mea ia ki a ratou, Katahi ahau ka mohio ko te Wairua Nui ia; kua heke iho hoki ia inaianei ki te tiaki i a koutou kia ora, kei patua koutou e ahau, kei peratia me o koutou teina. Na, ko te Wairua Nui tenei i korerotia e o tatou matua.

5. Na, ko te whakarerenga iho tenei a Ramoni, i riro ai i a ia i tona papa, ara, tera ano tetahi Wairua Nui. A he ahakoa to ratou whakapono ki tetahi Wairua Nui, ki a ratou he tika anake o ratou mahi katoa; otiaa ka anga wehi nui a Ramoni kei he ia i tana patunga i ana pononga:

6. He maha hoki o ratou i patua e ia, mo o ratou teina i whakamarara i a ratou kahui i te kainga wai; a mo te whakamararatanga o o ratou kahui i patua ai ratou.

7. Na, he mahi tera na nga Ramana te tu ki nga wai o Hepuha, ki te whakamarara i nga kahui o te iwi, ma reira e ahei ai i a ratou te a atu i nga mea maha i whakamararatia ki to ratou whenua ake, he ritenga pahua hoki tenei i roto i a ratou.

8. Nawaj a, ka ui a kingi Ramoni ki ana pononga, ka mea, Kei hea tena tangata he kaha nui tona?

9. A ka mea atu ratou ki a ia, Ara, kei te whangai ia i au hoiho. Na, i kiia e te kingi ana pononga, i mua atu i to ratou whakainumanga i a ratou kahui, kia whakariterite ratou, i ana hoiho me nga hariata, me

te kawē atu ano i a ia ki te whenua o Niwhai; no te mea i whakaritea he hakari nui ki te whenua o Niwhai, e te matua o Ramoni, ko ia nei te kingi i runga i te whenua katoa.

10. Na, ka rongo a kingi Ramoni kei te whakarite a Amona i ana hoiho me ana hariata, na, nui atu tona miharo, mo te u hoki o Amona, a ka mea, He tika, kahore he pononga i mua i roto i aku pononga katoa i rite ki tenei tangata te u; ina hoki e mahara ana ia ki aku whakahaunga katoa kia whakaritea.

11. Katahi ahau ka tino mohio ko te Wairua Nui tenei, a ko taku hiahia hoki kia haere mai ia ki a au, heoi kahore oku maia.

12. Nawai a, ka oti i a Amona nga hoiho me nga hariata te whakarite mo te kingi ratou ko ana pononga, ka haere ia ki te kingi, a ka kite ia kua rere ke te kanohi o te kingi; na konei ka tata ia te hoki atu i tona aroaro;

13. A ka ki mai tetahi o nga pononga a te kingi ki a ia, E Rapanaha, koia tena, ina whakamaoritia e te kingi kaha, ara, e nui ana, ki ta ratou hoki he mea kaha o ratou kingi; na, ka ki mai ia ki a ia, E Rapanaha, kei te hiahia te kingi ki a koe kia noho;

14. Koia a Amona ka tahuri ki te kingi, a ka mea atu ki a ia, He aha tau e pai ana kia meatia e ahau mou, E te kingi? Na, kahore te kingi i whakahoki kupu ki a ia, a taka noa he haora, ki ta ratou taima, te mohio hoki ia ki tana e mea ai ki a ia.

15. Nawai a, ka ki atu ano a Amona ki a ia, He aha tou hiahia ki a au? Heoi kahore te kingi i whakahoki kupu ki a ia.

16. Na, ki tonu a Amona i te Wairua o te Atua, a ka kite ia i nga whakaaro o te kingi. A ka mea atu ia ki a ia, Ehara ianei i te mea, na to rongonga naku i tiaki o pononga, me o kahui, naku i patu tokowhitu o o ratou teina ki te kotaha, me te hoari, me te tapahi ano i nga ringaringa o etahi, kia ora ai o kahui me o pononga: nana, na konei ianei koe i miharo ai?

17. Na, ko taku kupu tenei ki a koe, na te aha i pena ai ou miharotanga te nui? Nana, he tangata ahau, ko to pononga hoki; na, ko tau e hiahia na, ki te mea he tika ka meatia ano e ahau.

18. Na, ka rongo te kingi ki enei kupu, ka miharo ano, a, no te mea i mohio ia e ahei ana a Amona te kite i ana whakaaro; he ahakoa ra, puaki tonu te mangai

o kingi Ramoni, a ka mea ki a ia, Ko wai koe? Ko taua Wairua Nui koia koe, e matau nei ki nga mea katoa?

19. Ka whakahokia e Amona, ka mea ki a ia, Ehara.

20. A ka mea te kingi, Na te aha i mohio ai koe ki nga whakaaro o toku ngakau? Tena, ka tukua koe kia maia tau korero, hei whakaatu mai i enei mea ki a au; me korero mai ano hoki ki a au te kaha i patua ai e koe oku teina, i tapahia ai o ratou ringaringa, o nga tangata i whakamarara i aku kahui.

21. A, ki te pai koe kia korero mai i enei mea ki a au, na, maku e hoatu ki a koe tau mea e hiahia ai, a me he mea hoki ka whai take, penei kua tiakina koe e au ki aku taua; ko tenei, e mohio ana ahau nui atu to kaha i a ratou katoa: ahakoa ra maku e hoatu tau mea e hiahia ai koe ki a au.

22. Na, he tangata mohio a Amona, otia e he-kore ana, a ka mea atu ia ki a Ramoni, Ka whakarongo ranei koe ki aku kupu, ki te korero atu ahau i te kaha e mea nei ahau i enei mea? Na, ko taku mea hoki tenei e hiahia nei ahau ki a koe.

23. A ka whakahoki te kingi ki a ia, ka mea, Ae, ka whakapono ahau ki au kupu katoa; na, penei kua hopukia ia ki te tihanga.

24. Katahi ka aunga ka maia te korero a Amona ki a ia, a ka mea ki a ia, E whakapono ana ranei koe he Atua ano tera?

25. A ka whakahoki ia, ka mea ki a ia, Kahore ahau e mohio ki te tikanga o tena korero.

26. Katahi a Amona ka ki atu, E whakapono ana ranei koe he Wairua Nui ano tera?

27. A ka mea ia, Ae.

28. A ka mea a Amona ko te Atua tera. A ka mea ano a Amona ki a ia, E whakapono ana ranei koe ki tenei Wairua Nui, koia ano te Atua, i hanga i nga mea katoa i te rangi, i te whenua?

29. A ka mea ia, Ae, e whakapono ana ano ahau ki a ia i hanga i nga mea katoa i te whenua; otira kahore ahau e mohio ki nga rangi.

30. A ka mea a Amona ki a ia, ko nga rangi te kai-nga e noho ana te Atua ratou ko ana anahera tapu katoa.

31. A ka mea a kingi Ramoni. Kei runga ake ranei i te whenua?

32. A ka mea a Amona, Ae, kei te titiro iho hoki ia

ki nga tamariki katoa a te tangata; kei te mohio ano ia ki nga whakaaro katoa me nga hiahia o te ngakau: ina hoki he mea hanga aua mea katoa e tona ringa no te timatanga ra ano.

33. A ka mea a kingi Ramoni, e whakapono ana ahau ki ena mea katoa kua korerotia na e koe. Tena, kua tonoa mai ranei koe e te Atua?

34. Ka mea a Amona ki a ia, He tangata ahau; a i te timatanga i hanga te tangata kia rite ki to te Atua ahua, a kua karangatia ahau e tona Wairua Ora, ki te whakaatu i enei mea ki tenei iwi, kia whakamohiotia ai ratou ki te tika, ki te pono;

35. Kei roto ano tetahi wahi o taua Wairua i a au, e noho ana, e whakamohio ana i a au, e whakakaha ana ano hoki i a au, kia rite ki taku whakapono me aku hiahia i roto nei i te Atua.

36. Ano ka mutu i a Amona enei kupu te korero, ka timata ia i te hanganga o te ao, i te hanganga ano hoki o Arama, a whakatakina ana e ia ki a ia nga mea katoa me te takanga o te tangata, me te whakahua, me te whakaatu atu ano i nga tuhituhinga, me nga karaipiture tapu o te iwi, i korerotia e nga poropiti, a tae noa mai ki te takiwa i mahue ai a Hiruharama i to ratou papa i a Rihai;

37. A whakahua ana ano ia ki a ratou, (i korero hoki ia ki te kingi ratou ko ana pononga,) i nga haere-nga katoatanga o o ratou matua i roto i te koraha, i o ratou whakamamaetanga katoa hoki i te hemo-kai, i te mate-wai, i to ratou haere-nga hoki, i te aha, i te aha.

38. I korero ano ia ki a ratou i nga tututanga a Ramana ratou ko Remuere, ko nga tamariki a Ihimaera, ae ra, ko o ratou tututanga katoatanga ka korerotia e ia ki a ratou; i kauwhau ano ia ki a ratou i nga tuhituhinga katoa me nga karaipiture, no te takiwa i mahue ai a Hiruharama i a Rihai, a mohoa noa nei;

39. Heoi kihai i mutu i tenei; i kauwhau hoki ia ki a ratou i te tikanga whakaora, i whakaritea ai no te orokohanganga ra ano o te ao; me te whakaatu atu ano ki a ratou mo te haere-nga mai o te Karaiti, a ko nga mahi katoa ano hoki a te Ariki i whakaaturia e ia ki a ratou.

40. Navai a, ka mutu i a ia enei mea katoa te korero, me te kauwhau ano i enei mea ki te kingi, na, ka whakaponohia e te kingi ana kupu katoa.

41. A ka timata ano tera te karanga ki te Ariki, ka

mea: E te Ariki, kia aroha mai koe, kia rite ki te huhu-atanga o te aroha kua aroha atu na koe ki te iwi o Niwhai, to aroha mai ki a au me taku iwi.

42. Ano ka mutu i a ia tenei te korero, na, hinga ana ia ki te whenua, me te mea kua mate.

43. Na, tangohia ana ia e ana pononga, kawea ana ki tana wahine, a whakatakotia ana ki runga ki tetahi moenga; na, takoto ana ia ano kua mate, a taka noa nga ra e rua, me nga po e rua; a ka tangihia ia e tana wahine ratou ko ana tamariki, ko ana tamahine i runga i to nga Ramana ritenga, a uhungatia nuitia ana tona matenga.

UPOKO 19.

1. Nawai a, i muri iho i te pahemotanga o nga ra e rua me nga po e rua, ka tata ratou te tango i tona tinana ki te whakatakoto ki roto ki tetahi urupa i hanga ai e ratou hei tanu i o ratou tupapaku.

2. Na, kua rongu te kuini ki te rongu o Amona, no reira ka unga atu e ia e mea ana kia haere mai ia ki a ia.

3. Na, ka rite i a Amona te mea i whakahaua ki a ia, a ka haere ki te kuini, ka inoi atu ki tana i mea ai hei mahi mana.

4. A ka mea mai tera ki a ia, Na nga pononga a taku tane i whakaatu mai ki a au, he poropiti koe na tetahi Atua tapu, kei a koe hoki te kaha hei mahi i nga mahi nunui maha i runga i tona ingoa;

5. Na, ki te tika tenei, e mea ana ahau kia haere koe ki roto kia kite i taku tane, e rua hoki nga ra e rua nga po e takoto ana ia i tona moenga; a e ki ana etahi kahore ia i mate, ko etahi atu ia e ki ana kua mate ia, me te piro ano, a te mea tika kia whakatakotia ia ki te urupa; heoi naku ake tenei, ki a au kahore ia i te piro.

6. Na, ko te mea tenei i hiahia ai a Amona, no te mea i mohio ia kei raro a kingi Ramoni i te kaha o te Atua; i mohio ano ia kua maka atu te arai whakapouri o te whakapono-kore i tona hinengaro, a ko te marama nana i whakamarama tona hinengaro koia te maramatanga o te kororia o te Atua, me te maramatanga whakamiharo ano o tona painga, ae ra, na tenei maramatanga i riringi te hari nui ki tona wairua, i whaka-

korea ai te kapua o te pouritanga, a i tahuna ai te rama o te ora tonu i roto i tona wairua; ae ra, i mohio ia na tenei i taea ai tona tinana maori, a kua kawea atu ia i roto i te Atua;

7. Na, ko ta te kuini i hiahia ai ki a ia, koia anake tona hiahia. No reira, ka haere ia ki roto ki a kite i te kingi e rite ana ki ta te kuini i hiahia ai ki a ia; a ka kite ia i te kingi, ka matau kahore ano ia kia mate.

8. A ka mea atu ia ki te kuini, Kahore ia i mate, engari e moe ana ia i roto i te Atua, a ko apopo ka whakatika ano; no reira kua ia e tanumia.

9. Na, ka mea ano a Amona ki a ia, E whakapono ana ranei koe ki tenei? A ka mea tera ki a ia, Kahore oku kai whakaatu ko to kupu anake, me te kupu o a maua pononga; ahakoa ra e whakapono ana ahau ki tenei ka rite ki tau i ki na.

10. A, ka ki atu a Amona ki a ia, Ka koa koe mo to whakapono nui; taku kupu tenei ki a koe, e tai, Kahore he whakapono i roto i te iwi katoa o Niwhai hei rite mo tenei te nui.

11. Nawai a, ka mataara ia ki te moenga o tana tane, i taua taima, tae noa ki taua taima i te aonga ake ano i whakarite ai a Amona hei aranga mona.

12. A ka ara ia, rite tonu ki nga kupu a Amona; a i a ia e ara ana, ka toro atu tona ringa ki te wahine, a ka mea, Kia whakapaingia te ingoa o te Atua, a ka koa ano koe;

13. E ora ana hoki koe, kua kite ahau i toku Kaihoko; a ka puta mai ia, ka whanau mai i tetahi wahine, mana hoki e hoko nga tangata katoa e whakapono ana ki tona ingoa. Na, i a ia ka korero i enei kupu, ka pupuhi ake tona ngakau i roto i a ia, a ka ngoikore ano ia i te koa, a ko te kuini ano i ngoikore iho i taea hoki ia e te Wairua.

14. Na, i te kitenga a Amona i te Wairua o te Ariki kua ringitia iho ki ona teina ki nga Ramana, rite tonu ki ana i inoi ai ko ratou nei te putake o nga tangihanga nui i roto i nga Niwhai, ara, i roto i te iwi katoa o te Atua, he mea na o ratou kino me o ratou whakarerenga iho, ka hinga ia ki runga ki ona turi, a timata ana ki te riringi atu i tona wairua i runga i te inoi me te whakawhetai ki te Atua, he whakaaro hoki ki ana i mahi ai ki ona teina; a ka taea ano ia e te koa; a penei kua hinga ratou tokotoru ki te whenua.

15. Na, i te kitenga o nga pononga a te kingi i a

ratou kua hinga, ka tahuri ratou ano hoki ki te karanga ki te Atua, no te mea kua tau iho te wehi o te Atua ki a ratou ano hoki, ko ratou hoki i tu i te aroaro o te kingi, i whakaatu atu ki a ia mo te kaha nui o Amona.

16. A ka karanga ratou ki te ingoa o te Ariki, i runga i to ratou kaha, a hinga katoa ana ratou ki te whenua, haunga ia tetahi wahine Ramana, nona nei te ingoa ko Apihi, he maha hoki nga tau kua whakatahuritia mai ia ki te Ariki, he mea na tetahi kitenga whakamiharo a tona papa;

17. Na, i pera tona whakatahuritanga ki te Ariki, a, kihai hoki i korerotia noatia e ia; No reira, i tona kitenga kua hinga katoa nga pononga a Ramoni ki te whenua, tae atu hoki ki tona rangatira ki te kuini, me te kingi, me Amona hoki, e takoto wharoro ana i runga i te whenua, mohio tonu ia na te kaha o te Atua ratou i pera ai; katahi ia ka whakaaro he wa pai tenei ina whakaaturia ki te iwi te mea kua pa nei ki a ratou, a, ina haere mai ratou kia kite, tera ratou e meinga kia whakapono ki te kaha o te Atua; koia ia i oma haere ai ki tenei whare, ki tenei whare, panui ai i tenei mea ki te iwi.

18. A ka timata ratou ka huihui ki te whare o te kingi. Na, he tini ratou i haere mai, a i whakamiharotia ratou i runga i to ratou kitenga i te kingi, ratou ko te kuini, ko ana pononga, e takoto wharoro ana i te whenua, a e takoto ana ratou katoa i reira me te mea kua mate; na ka kite ano ratou i a Amona, na, he Niwhai ia.

19. Katahi te iwi ka timata ki te amuamu i roto i a ratou ano; ko etahi i mea he nui tera kino kua pa ki a ratou, ara, ki te kingi ratou ko tona whare, nona i tuku kia noho te Niwhai i roto i te whenua.

20. Ko etahi atu ia i riri i a ratou, i mea, Na te kingi tonu i pa ai tenei kino ki tona whare, nona i patu i ana pononga i whakamararatia ra a ratou kahui i nga wai o Hepuha;

21. Na, ka riria hoki ratou e te hunga i tu ra i nga wai o Hepuha, i whakamarara hoki i nga kahui a te kingi, no te mea, he ngakau riri to ratou ki a Amona, mo te tokomaha o ratou teina i patua e ia i nga wai o Hepuha, i a ia e tiaki ana i nga kahui a te kingi.

22. Na, ko tetahi o ratou, i patua tona teina ki te hoari a Amona, a, nui atu tona riri ki a Amona, na, unuhia ana tana hoari haere mai ana kia taka ai te

hoari ki a Amona hei whakamate i a ia; a, i a ia e hapai ana i te hoari ki te hahau iho i a ia, na, hinga ana, mate rawa.

23. Na, ka kite tatou kihai i taea a Amona te patu, no te mea i ki mai te Ariki ki a Mohia, ki tona papa. Maku ia e tiaki, a ka rite ki to whakapono te mea-tanga ki a ia; no reira, i tukua ia e Mohia ki te Ariki.

24. Nawai a, i te kitenga o te whakaminenga i te tangata nana i hapai te hoari hei patu i a Amona, kua hinga kua mate, ka pa te wehi ki a ratou katoa, a kihai ratou i maia ki te totoro i o ratou ringaringa hei pa atu ki a ia, ki tetahi atu ranei o te hunga i hinga; na, ka miharo ano ratou i roto i a ratou ki te putake o tenei mana nui, ara, ki te tikanga o enei mea katoa.

25. Nawai a, he tokomaha i roto i a ratou i mea ko Amona te Wairua Nui, a ko etahi i mea he mea tono mai ai na te Wairua Nui;

26. Ko etahi atu ia i riri i a ratou katoa, i mea, he whanoke tera i tonoa mai e nga Niwhai hei whakamae i a tatou;

27. A i mea ano etahi he mea tono a Amona e te Wairua Nui hei whakawhiu i a ratou, he mea hoki mo o ratou hara; a ko te Wairua Nui tera kua waiho tonu ki nga Niwhai; nana ratou i whakaputa i o ratou ringaringa i nga wa katoa; a i mea ano ratou na tenei Wairua Nui i whakamate he tokomaha o o ratou teina. o nga Ramana;

28. A penei ka timata he tautohetohenga nui i roto i a ratou. A, i a ratou e tautohetohe pera ana, ka tae mai te pononga wahine nana i huihui ai te whakaminenga, a i tona kitenga i te tautohetohenga i roto i te whakaminenga ka pa te pouri nui ki a ia, a heke ana nga roimata.

29. Na, haere ana ia mau ana ki te ringaringa o te kuini, me kore pea e taea te whakaara ia i te whenua; na, pa kau ki tona ringaringa kua whakatika ia kua tu ona waewae ki runga, he nui hoki tona reo ki te karanga, ka mea, E Ihu ka oti nei te whakapai, nana ahau i whakaora i te reinga whakawehi! E te Atua ka oti nei te whakapai, kia aroha mai koe ki tenei iwi!

30. Ano ka oti i a ia tenei te korero. ka pupuri ona ringaringa ki tetahi, ki tetahi kua ki hoki ia i te hari. a he maha ana kupu i korero ai ia kihai nei i matauria; a ka mutu tenei ka mau ia ki te ringaringa o te

kingi, o Ramoni, nana, whakatika ana ia, tu aña ona waewae ki runga.

31. A i tona kitenga i te tautohetohenga i roto i tona iwi, ka haere wawe ia ka timata ki te riri i a ratou, me te whakaako ano i a ratou ki nga kupu i rongo ai ia i te mangai o Amona; a ka whakapono te hunga i rongo ki ana kupu, ka tahuri mai ano ki te Ariki.

32. He tokomaha ia i roto i a ratou kihai i pai ki te whakarongo ki ana kupu; koia ratou i haere ai i runga i ta ratou haere.

33. Na, ko te aranga o Amona ka mahi ano ia ki a ratou, me nga pononga katoa ano hoki a Ramoni; na ratou katoa i whakapuaki ki te iwi i te mea kotahi ra ano: ara, kua whakahoutia o ratou ngakau; a kore atu o ratou hiahia ki te mahi kino.

34. Nana, he tokomaha i whakapuaki ki te iwi kua kite ratou i nga anahera, kua korero hoki ki a ratou: a penei kua korero mai ratou i nga mea o te Atua o tona tika ano hoki.

35. Nawai a, he tokomaha i whakapono ki a ratou kupu; a rumakina katoatia ana te hunga i whakapono; a ka riro ratou hei hunga tika, ka whakaturia ano hoki he hahi i roto i a ratou;

36. Heoi i pera te timatanga o te mahi a te Ariki i roto i nga Ramana; a i pera hoki te timatanga o te Ariki ki te riringi i tona Wairua ki runga ki a ratou; a ka kite tatou, na, maro tonu ana tona ringa ki nga iwi katoa e pai ana ki te ripeneta me te whakapono ano ki tona ingoa.

UPOKO 20.

1. Nawai a, ka oti i a ratou tetahi hahi te whakatu ki taua whenua, ka pa te hiahia ki a kingi Ramoni kia haere a Amona hei hoa mona ki te whenua o Niwhai kia whakamohiotia ia ki tona papa.

2. Heoi ka puta mai te reo o te Ariki ki a Amona, ka mea, kua koe e haere ki te whenua o Niwhai, ta te mea ka whai te kingi ra kia whakamatea koe; engari me haere, koe ki te whenua o Mironi; no te mea kei roto tou teina a Arona i te whare herehere, me Muroki hoki raua ko Ama.

3. Na, ka rongo a Amona ki tenei, ka mea atu ia ki a Ramoni, Nana, kei roto. toku teina tuturu me oku teina i te whare herehere kei Mironi, a ka haere ahau ki te whakaputa mai i a ratou.

4. Katahi a Ramoni ka ki atu ki a Amona, E mohio ana ahau ka taea e koe nga mea katoa i runga i te kaha o te Ariki. Otira ka haere ahau hei hoa mou ki te whenua o Mironi: no te mea he hoa noku te kingi o te whenua o Mironi, nona nei te ingoa ko Anatiomono; koia ahau ka haere ai ki te whenua o Mironi, kia whakapatipati ai ahau i te kingi o te whenua; a ka maka e ia ou teina ki waho o te whare herehere. Na, ka ki atu a Ramoni ki a ia, Na wai i korero mai ki a koe kei roto ou teina kei te whare herehere?

5. A ka mea a Amona ki a ia, Kahore he tangata i korero mai ko te Atua anake: a ka ki mai ia ki a au, Haere koe ki te whakaora i ou teina no te mea kei roto ratou kei te whare herehere kei te whenua o Mironi.

6. Ano ka rongoa a Ramoni ki tenei, ka mea ia kia whakatakatu ana pononga i ana hoiho, me ana hariata.

7. A ka mea ia ki a Amona, Haere mai, taua ka haere ki te whenua o Mironi, a hei reira maku e totohe ki te kingi, kia maka e ia ou teina ki waho o te whare herehere.

8. Nawai a, i a Amona raua ko Ramoni e haere ana ki reira, ka tutaki raua i te papa o Ramoni, i te kingi i runga i te whenua katoa.

9. Na, ka ki mai te papa o Ramoni ki a ia, He aha koe i kore ai e tae ake ki te hakari, i te ra nui i whakatakoto hakari ai ahau ma aku tamariki tane ratou ko toku iwi?

10. Na, ka mea ano hoki tera ki a ia, E haere tahi ana koe me tena Niwhai ki whea, ko ia nei tetahi o nga tamariki o tetahi kai korero teka?

11. A ka korero a Ramoni ki a ia i tana haere, i wehi hoki ia kei he ia ki a ia.

12. I korero ano hoki ia ki a ia i nga take katoa i noho ai ia ki tona ake kingitanga, i kore ai e haere ki tona papa, ki te hakari i whakaritea e ia.

13. Ano ka mutu i a Ramoni te korero i enei mea katoa, nana, ka oho ia i tona papa e riri ana ki a ia, e mea ana, E Ramoni, e haere ana koe ki te whakaputa i enei Niwhai, koia nei nga tamariki a tetahi kai korero teka. Na, nana i pahua o taua matua, a kua tae mai tenei ana tamariki ki roto ki a tatou ki te mami-nga i a tatou, he mea na o ratou tinihanga me a ratou

korero teka kia pahuatia ai ano a tatou taonga i a tatou.

14. Na, ka whakahaua a Ramoni e tona papa kia patu i a Amona ki te hoari. A ka whakahaua ano ia kia kauaka e haere ki te whenua o Mironi, engari kia hoki tahi i a ia ki te whenua o Ihimaera.

15. Heoi ka ki atu a Ramoni ki a ia, E kore au e patu i a Amona, e kore ano hoki au e hoki ki te whenua o Ihimaera, engari ka haere ahau ki te whenua o Mironi, kia tukua e ahau nga teina o Amona, no te mea e mohio ana ahau ki a ratou he tangata tika, he poropiti tapu ano hoki na te Atua pono.

16. Na, i te rongonga o tona papa i enei kupu ka riri ki a ia, a ka unuhia tana hoari hei patu iho i a ia ki te whenua.

17. Heoi ka tu atu a Amona, a ka mea ki a ia, Nana, e kore koe e patu i tau tama; ahakoa ra pai ke atu ko ia e hinga, i te hinga ko koe: no te mea kua ripeneta ia ki ana hara, ko koe ia ki te mea ka hinga i tenei taima, i runga i to riri, na, e kore e taea to wairua te whakaora.

18. Tenei ano, e tika ana kia atahanga koe, ina hoki ki te patu koe i to tama, (he tangata tika ia), ka karanga ake ona toto i te whenua, ki te Ariki, ki tona Atua, kia ngakia te mate ki runga ki a koe; a era pea e ngaro to wairua.

19. Na, ka mutu i a Amona enei kupu te korero ki a ia, ka whakahoki tera ki a ia, ka mea, E mohio ana ahau ki te mate i a au taku tama, e whakaheke ana ahau i te toto he kore; no te mea ko koe ke i whai ki te whakangaro i a ia:

20. A ka torona tona ringa hei patu i a Amona. Heoi araia ana ana patu e Amona, me te hahau ano i tona ringa, a kihai ia i ahei te whakamahi i tona ringa.

21. Na, i te kitenga o te kingi e ahei ana i a Amona te patu i a ia, ka tahuri ia ki te totohe ki a Amona, kia tohungia.

22. Otira hapainga ana e Amona tona hoari, me te ki atu ano ki a ia, Nana, ka patua koe e au, ki te kore koe e tuku kia maka oku teina ki waho o te whare herehere.

23. Na, ka wehi te kingi, kei mate ia koia ia i mea ai, Ki te pai koe ki te tohu mai i a au, maku e hoatu tau mea e tono ai koe, ahakoa ko tetahi hawhe o te kingitanga.

24. Na, i te kitenga o Amona kua mahi ia i te kingi kaumatua kia rite ki tana i hiahia ai, ka ki atu ia ki a ia, ki te pai koe kia tuku kia maka oku teina ki waho o te whare herehere, kia waiho tonu hoki i a Ramoni tona kingitanga, kia kauaka ano hoki e riri ki a ia, engari kia waiho ia kia mahi kia rite ki ana ake hiahia i nga mea katoa e whakaaroaro ai ia, katahi ahau ka tohu i a koe: ki te kore ka patua iho koe e ahau ki te whenua.

25. Na, i te korerotanga a Amona i enei kupu, ka hari te kingi mona i tohungia.

26. I tana kitenga hoki kahore o Amona hiahia ki te whakamate i a ia, me tona kitenga i tona aroha nui ki tana tama, ki a Ramoni, ka miharo nui ia, a ka mea, mou i hiahia ki tenei anake, ara, kia tukua e ahau ou teina, me te tuku i taku tama, i a Ramoni kia pupuri tonu i tana kingitanga, nana, ko taku whakaae atu tenei ki a koe kia puritia tonutia e taku tama tana kingitanga i tenei takiwa a ake ake tonu atu; a heoi ano taku whakahaere i a ia.

27. A ka whakaae atu ano ahau ki a koe kia maka ou teina ki waho o te whare herehere, kia haere mai hoki koutou ko ou teina ki a au ki roto ki toku kingitanga: no te mea ka hiahia nui ahau kia kite i a koe: no te mea i miharo nui te kingi ki nga kupu i korero ai ia me nga kupu ano i korerotia e tana tama, e Ramoni, koia ia i hiahia ai ki te ako i aua kupu.

28. Nawai a, ka haere ano a Amona raua ko Ramoni i runga i ta raua haere ki te whenua o Mironi. A ka manakohia a Ramoni i roto i te tirohanga a te kingi o taua whenua: koia i tikina atu ai nga teina o Amona ki waho o te whare herehere.

29. Ano ka tutaki a Amona ki a ratou ka nui rawa tona pouri, ina hoki e noho tahanga ana ratou, a he nui atu ano hoki te motunga o ratou kiri i te herenga ki nga aho kaha. I mate ano hoki ratou i te kai, i te inu, i nga tu whakamamaetanga katoa ano hoki: aha-koa ra i whakamanawanui ratou ki o ratou tukinotanga katoa.

30. Na, ko ratou i tupono ki te mahi i waenganui i tetahi iwi, nui atu te pakeke o o ratou ngakau me te maro hoki o o ratou kaki; koia ratou i kore ai e whakarongo ki a ratou kupu, heoi maka ana ratou ki waho, patua ana, panaia ana i tena whare, i tena whare i tena wahi hoki, i tena wahi, a tae ana ratou ki te whenua o Mironi; a i reira i hopukia ratou, a maka

ana ki te whare herehere. hereherea ana ki nga aho kaha, puritia ana ki te whare herehere mo nga rau maha. a ka whakaorangia e Ramoni raua ko Amona.

He whakaaturanga mo nga kauwhautanga a Arona raua ko Muroki me o raua teina, ki nga Ramana.

UPOKO 21.

1. Na, i te wehewehenga o Amona ratou ko ona teina i a ratou i roto i nga kaha o te whenua o nga Ramana, nana, ka turia atu e Arona whaka-te-whenua i karangatia ai e nga Ramana ko Hiruharama; he karangatanga hoki tera ki te whenua i whanau ai o ratou matua; a i takoto atu taua whenua i piri atu ki nga kaha o Moromona.

2. Na, kua hanga tetahi pa nui e nga Ramana ratou ko nga Amareki ko te iwi o Amorono, e karangatia nei ko Hiruharama.

3. Na, he nui te pakeke o nga Ramana, ko nga Amareki ia ratou ko nga Amorono kei runga atu te pakeke; koia ratou i mea ai i nga Ramana kia whakapakeke i o ratou ngakau, a ka tupu ka kaha i roto i o ratou kino me o ratou whakarihariha.

4. Nawai a, ka tae a Arona ki te pa o Hiruharama, a ka timata ia ki te kauwhau ki nga Amareki i te tuatahi. A, ka timata ia te kauwhau ki a ratou i roto i o ratou whare karakia, kua hanga whare karakia hoki ratou i runga i to nga Nehoro ritenga; no te mea he maha nga Amareki ratou ko nga Amorono e rite tahi ana to ratou ki to nga Nehoro tikanga.

5. No reira, i a Arona e tomo ana ki roto ki tetahi o o ratou whare karakia ki te kauwhau ki te iwi, a i a ia e korero ana ki a ratou, nana, ka whakatika tetahi Amareki ka timata ki te tautohetohe ki a ia, ka mea, He aha tena e korero na koe? Kua kite ianei koe i tetahi anahera? He aha nga anahera te puta mai ai ki a matou? Nana, he teka ianei e rite tahi ana te pai o tenei iwi ki tou iwi?

6. E ki ana hoki koe, ki te kore matou e ripeneta, ka mate matou. Na, na te aha i mohio ai koe ki te whakaaro me te hiahia o o matou ngakau? Na te aha i mohio ai koe ki a matou e whai take ana mo te ripeneta? Na te aha i mohio ai koe ehara matou i te iwi tika? Nana, kua hanga e matou nga whare karakia,

a e huihui tahi ana ano matou ki te karakia ake ki te Atua. Kei te whakapono matou ki te Atua e whakarangia e ia nga tangata katoa.

7. Na, ka mea atu a Arona ki a ia, E whakapouo ana ranei koe ki te Tama a te Atua e haere mai ki te hoko i nga tangata i o ratou hara?

8. A ka mea atu te tangata ra ki a ia, Kahore o matou whakapono ki a koe e mohio ana ki nga mea pera. Kahore o matou whakapono ki ena whakarereanga kua are. Ki a matou kahore koe e mohio ki nga mea e puta mai ana, ki a matou hoki kihai ou matua, o matou matua ranei i mohio ki nga mea i korero ai ratou mo nga mea e puta mai ana.

9. Katahi a Arona ka tahuri ki te wherawhera i nga karaipiture ki a ratou mo te taenga mai o te Karaiti, mo te aranga ano hoki o te hunga mate, a kahore e taea he hokonga mo te tangata engari ma te mate anake me te mamae o te Karaiti me te whakamarietanga a ona toto.

10. Nawai a, i a ia e timata ana ki te whakaatu atu i enei mea ki a ratou, ka riri ratou ki a ia, a tawai ana i a ia; kihai ratou i pai ki te whakarongo i nga kupu i korero ai ia;

11. No reira, i tona kitenga i a ratou kihai i pai ki te whakarongo i ana korero, ka puta atu ia i roto i to ratou whare karakia, a haere mai ana ki tetahi kainga e karangatia nei ko Ani-Anati, a i reira ka kite ia i a Muroki e kauwhau ana i te kupu ki a ratou; me Ama ano hoki ratou ko ona teina. A he tokomaha i tau-tohetia e ratou mo te kupu.

12. Nawai a, ka kite ratou i te iwi ra era e whakapakeke i o ratou ngakau, koia ratou i haere ai, a haere mai ana ki te whenua o Mironi. A ka kauwhau ratou i te kupu ki nga tangata maha, a he torutoru nei i whakapono ki nga kupu i whakaako ai ratou.

13. Ahakoa ra, i hopukia a Arona ratou ko etahi o ona teina, a maka ana ki te whare herehere, a ko te toenga o ratou i oma ki waho o te whenua o Mironi, ki nga kainga e patata ana.

14. A ko te hunga i maka ra ki te whare herehere, he maha nga mea i mamae ai ratou, na, ka whakaputaina ratou e te ringa o Ramoni raua ko Amona, na, whangaia ana ratou whakakakahuria ana.

15. A ka haere atu ano ratou ki te whakapuaki i te kupu, katahi ano hoki ratou ka whakaputaina mai ki

waho i te whare herehere; a i pera hoki o ratou whakamaetanga.

16. Na, ka haere atu ratou ki nga wahi katoa i arahina ai ratou e te Wairua o te Ariki, kauwhau haere ai i te kupu a te Atua i roto i nga whare karakia katoa o nga Amariki, ara, i roto i nga whakaminenga katoa o nga Ramana i tukua ai ratou ki reira.

17. Nawai a, ka tahuri te Ariki ki te manaaki i a ratou, no ka tokomaha i whakaputaina mai e ratou ki te matauranga o te pono; ae ra, he tokomaha i whakatu i o ratou hara, i whakaae hoki kaore nga whakarerenga iho a o ratou matua i te tika.

18. Nawai a, ka hoki mai a Amona raua ko Ramoni i te whenua o Mironi, ki te whenua o Ihimaera, koia nei to ratou whenua tupu.

19. A kahore a kingi Ramoni i pai ki te tuku kia mahi a Amona ki a ia kia waiho ranei hei pononga mana;

20. Heoi mea ana ia kia hanga he whare karakia i runga i te whenua o Ihimaera; a ka mea ano hoki ia i tana iwi, ara, i te iwi i raro i tana kingitanga, kia huihui tahi.

21. A ka hari ia i runga i a ratou, me te whakaako ano ia i a ratou ki nga mea maha. Na, ka whakapuaki ano ia ki a ratou ara, ki te iwi i raro nei i a ia, he iwi here-kore ano hoki ratou e mawheto ana i nga tukinotanga a tona papa, a te kingi; no te mea kua tuku mai tona papa ki a ia kia kingi ia i runga i te iwi i roto nei i te whenua o Ihimaera, me te whenua katoa e patata ana.

22. A i whakapuaki ano ia ki a ratou, ka tukua atu ki a ratou te tikanga mo te karakia ki te Ariki, ki to ratou Atua, kia rite ki o ratou hiahia. ahakoa kowhea kainga o ratou, ki te mea i runga ratou i te whenua i raro nei i te mana o kingi Ramoni.

23. Na, ka kauwhau a Amona ki te iwi o kingi Ramoni; a ka whakaako ia i a ratou ki nga mea katoa mo nga mea o te tika. A ka takare tonu ia ki te whakahauhau i a ratou i tenei ra, i tenei ra; a whakarongo ana ratou ki tana kupu, ngakau nui ana ano ki te pu puri i nga whakahaunga a te Atua.

UPOKO 22.

1. Na, i a Amona e whakaako pera ana i te iwi o

Ramoni i nga wa katoa, ka hoki ake tatou ki te whakaaturanga mo Arona ratou ko ona teina; na, i muri i tana haerenga atu i te whenua o Mironi, ka arahina ia e te Wairua ki te whenua o Niwhai; ae ra, ki te whare o te kingi i runga nei i te whenua katoa, haunga ia te whenua o Ihimaera; na, ko te matua tera a Ramoni.

2. A ka haere ia ki a ia ki te whare o te kingi, me ona teina, ka tuohu ano ia ki te aroaro o te kingi, a ka mea ki a ia, Nana, E te kingi, ko nga teina matou o Amona, ko nga tangata i whakaputaina nei e koe ki waho o te whare herehere.

3. Tena ra, e te kingi, ki te pai koe ki te tohu i a matou, hei pononga matou ki a koe. Na, ka ki atu te kingi ki a ratou, E ara, ka tohungia hoki koutou e ahau, a e kore au e tuku kia riro koutou hei pononga maku; engari ka akiaki ahau i a koutou kia minita mai ki a au; no te mea kua raru toku whakaaro i te ngawari me te nunui o nga kupu a tou tuakana, a Amona; a e hiahia ana ahau kia mohio ki te take kahore nei ia i haere tahi mai i a koe ki waho o Mironi.

4. A ka mea atu a Arona ki te kingi, Nana, kua karangatia ia e te Wairua o te Ariki ki tetahi ara ke; kua riro ia ki te whenua o Ihimaera, ki te whakaako i te iwi o Ramoni.

5. Katahi te kingi ka ki atu ki a ratou, He aha tenei i korero nei koutou mo te Wairua o te Ariki? Nana, ko te mea tenei e whakararu nei i toku whakaaro.

6. He aha ano hoki tenei i mea ai a Amona—Ki te ripeneta koe ka whakaorangia, a ki te kore koe e ripeneta, na, ka maka atu koe a te ra whakamutungā?

7. A ka whakahoki a Arona ki a ia, a ka mea ki a ia, E whakapono ana ranei koe he Atua ano? A ka mea te kingi, E mohio ana ahau e ki ana nga Amareki he Atua ano, a kua tuku hoki ahau i a ratou kia hanga whare karakia, kia huihui ai ratou ki te karakia ki a ia. A ki te mea ka ki mai koe he Atua ano, nana, ka whakapono ahau.

8. Na, i te rongonga o Arona i tenei, ka timata te koa o tona ngakau, a ka mea ia, Nana, he pono e ora ana koe, E te kingi, he Atua ano.

9. A ka mea te kingi, Ko te Atua koia taua Wairua Nui nana i kawē mai o tatou matua ki waho o te whenua o Hiruharama?

10. A ka mea a Arona ki a ia, Ae, ko ia taua Wairua Nui, a nana i hanga nga me katoa i te rangi, me te

whenua: Na, e whakapono ana ranei koe ki tenei?

11. A ka mea ia, Ae, E whakapono ana ahau ki te Wairua Nui i hanga i enei mea katoa, e hiahia ana hoki ahau kia korero mai koe i enei mea katoa, a ka whakapono ahau ki au kupu.

12. Nawai a, i te kitenga a Arona e pai ana te kingi ki te whakapono ki ana kupu, ka timata ia i te hanganga ra ano o Arama, e korero ana i nga karaipiture ki te kingi: mo te hanganga a te Atua i te tangata kia rite ki tona ahua, a i homai ano e te Atua he ture ki a ia, a na te takahanga o te ture i taka ai te tangata.

13. A ka kauwhau a Arona i te karaipiture ki a ia, no te hanganga ra ano o Arama, me te whakamarama ano ki a ia i te takanga o te tangata, me to ratou ahua o te kikokiko, me te tikanga hoko ano hoki i whakaritea ai i roto i a te Karaiti no te orokohanganga ra ano o te ao, mo te hunga katoa e whakapono ana ki tona ingoa.

14. A i te mea kua taka te tangata e kore ia e whakatikangatia e ana ake mo tetahi mea; engari e whakamarie ana nga whakamamaetanga me te matenga o te Karaiti mo o ratou hara, i runga i te whakapono, i te ripeneta, i etahi atu mea ano hoki; a ka motumotu i a ia nga paihere o te mate, a kahore o te urupa wiktoria, ka horomia ake hoki to te mate wero e te tumunako atu ki te kororia: a na Arona i whakaatu atu enei mea katoa ki te kingi.

15. Nawai a, muri iho i ta Arona whakaaturanga i enei mea ki a ia, ka mea te kingi, Me aha ahau e whiwhi ai ki tenei ora tonu i korero na koe? Ae ra, me aha ahau e whanau ai i te Atua hei hutinga atu i tenei wairua kino i roto i toku ngakau, hei whakawhiwhinga i au ki tona Wairua kia ki ai ahau i te koa kia kore ai ahau e maka atu a te ra whakamutunga? Nana, ka mea ia, Ka hoatu e au aku rawa katoa; ae ra, ka whakarere ahau i toku kingitanga kia whiwhi ai ahau ki tenei hari nui.

16. Heoi ka mea atu a Arona ki a ia, Ki te mea e hiahia ana koe ki tenei mea, ki te mea ka koropiko iho koe ki te aroaro o te Atua, ae ra, ki te mea ka ripeneta koe ki ou hara katoa a ka koropiko iho ki te aroaro o te Atua, me te karanga ano ki tona ingoa i runga i te whakapono, e whakapono ana ki tenei era e riro i a koe, katahi koe ka whiwhi ki te tumanakotanga e hiahia atu na koe.

17. Nawai a, ka mutu i a Arona enei kupu te korero ka koropiko iho te kingi ki runga ki ona turi i te aroaro o te Ariki; ae ra, ka tapapa iho ia ki runga ki te whenua, a ka karanga nui ia, ka mea,

18. E te Atua, kua mea mai a Arona ki a au he Atua ano; a ki te mea he Atua ano, ki te mea hoki ko koe tonu te Atua. kia pai koe ki te whakaatu mai i a koe ano ki a au, a maku e whakarere i oku hara katoa kia mohio ai ahau ki a koe, kia whakaarahia ai ano hoki ahau i te hunga mate. kia whakaorangia ai ano a te ra whakamutunga. Na, i te korerotanga a te kingi i enei kupu ka pangia ia, me te mea kua mate.

19. Nawai a, oma ana ana pononga, korerotia ana ki te kuini nga mea katoa i pa ai ki te kingi. A ka haere mai ia ki te kingi; na, i tona kitenga i a ia e takoto ana me te mea kua mate, me Arona hoki ratou ko ona teina e tu mai ana me te mea na ratou te putake o tona hinganga, na, ka riri ia ki a ratou, a whakahau ana ki ana pononga, ara, ki nga pononga a te kingi kia hopukia ratou. kia whakamatea.

20. A, kua kite nga pononga i te putake i hinga ai te kingi, koia ratou i wehi ai ki te pa ringaringa ki a Arona ratou ko ona teina; a ka totohe ratou ki te kuini, ka mea, Mo te aha koe ka whakahau mai nei ki a matou kia patua enei tangata, ina, kaha rawa tetahi o ratou i a matou katoa? Mo konei ra ka hinga matou i mua i a ratou.

21. Na, i te kitenga o te kuini i te wehi o nga pononga, ka nui ano hoki tona wehi kei pa tetahi kino ki a ia. A ka whakahau ia ki ana pononga kia haere kia karanga atu ki te iwi kia patua e ratou a Arona ratou ko ona teina.

22. Na, ka kite a Arona i te tikanga a te kuini me tona mohio hoki ki te pakeketanga o nga ngakau o te iwi, na, ka wehi ia kei huihui mai tetahi whakamine-nga, a ka ai he ngangaretanga nui me te raruraru i roto i a ratou; koia ka toro atu tona ringa, a whakaarahia ake te kingi i te whenua, me te ki atu ano ki a ia. E tu ki runga; na, tu ana ona waewae ki runga, a whiwhi ana ia ki tona kaha.

23. Na, i meatia tenei i te aroaro o te kuini ratou ko nga pononga maha. A, to ratou kitenga i taua mea, ka nui to ratou oho, me te wehi ano. Na, ka tu mai te kingi, ka timata ki te minita ki a ratou. A minita

ana ia ki a ratou, no ka whakatahuritia mai tona whare katoa ki te Ariki.

24. Na, kua whakaminea mai tetahi whakaminenga, he mea na te whakahau a te kuini, a he rahi nga amu-amulanga i tupu ai i roto i a ratou, mo Arona ratou ko ona teina.

25. Heoi ka tu atu te kingi ki roto ki a ratou, ka mi-nita ki a ratou. A ka whakamarietia ratou ki a Arona ratou ko te hunga i a ia.

26. Nawai a, ka kite te kingi i te iwi kua marire, ka mea ia i a Arona ratou ko ona teina kia tu ki waenganui i te whakaminenga kauwhau ai i te kupu ki a ratou.

27. Nawai a, ka tuku panui atu te kingi puta noa i te whenua katoa, ki roto ki tona iwi katoa i runga nei i tona whenua katoa, i roto i nga kainga katoa tawhio noa, tawhio noa, e tutuki atu ana ki te moana, ki te rawhiti, ki te weta, a e wehea mai ana i te whenua o Harahemera e tetahi koraha whaiti, e takoto haere ana i te moana ki te rawhiti, tae noa ki te moana ki te weta, tawhio noa hoki i nga wahi takutai, me nga rohe o te koraha i te taha nei ki te nota, ra te whenua o Harahemera, ra roto ano i nga rohe o Manati, ra te matapuna o te awa Hairona, e takoto haere ana i te rawhiti whaka-te-weta: na, i penei te wehewehenga o nga Ramana, o nga Niwhai.

28. Na, i noho te wahi mangere rawa o nga Ramana i te koraha, e noho teneti ana; i te noho marara ano puta noa i te koraha, i te hauauru, i te whenua o Niwhai: ae ra, i te taha hauauru ano o te whenua o Harahemera, i nga wahi takutai, ki te taha ki te hauauru hoki, i te whenua o Niwhai, i te kainga tuatahi i noho ai o ratou matua, a penei e takoto haere ana i te takutai.

29. He maha ano hoki nga Ramana i te rawhiti i te taha takutai, i nga wahi i panaia atu ai ratou e nga Niwhai. A, penei wahi iti kua karapotitia nga Niwhai e nga Ramana; ahakoa ra kua riro i nga Niwhai nga wahi whaka-te-nota katoa o te whenua e piri ana ki te koraha, i te matapuna o te awa Hairona, i te rawhiti puta atu ki te hauauru tawhio noa, tawhio noa i te taha ki te koraha; i te nota, tae noa ki te whenua i karangatia ai e ratou ko Momona.

30. A i piri atu ano tera whenua ki te whenua i karangatia ai e ratou ko te Whakangaromanga; i ta-

koto haere atu ki te nota rawa a tae noa atu ki roto ki te whenua i nohoia e te tangata, a kua oti ratou te whakangaro, a i korero tatou mo o ratou wheua koia nei he mea kite e te iwi o Harahemera; te kainga hoki tera i matua u ai ratou.

31. A ka haere mai ratou i reira ki roto ki te koraha ki te tonga. Penei i karangatia te whenua whaka-te-nota ko te Whakangaromanga, a ko te whenua whaka-te-tonga i karangatia ko Momona; ko te koraha hoki tera e kapi ana i nga kararehe mohoa katoa o ia tu, o ia tu; ko etahi i ahu mai i te whenua whaka-te-nota hei rapu kai.

32. Na, ra tahi me te hawhe ki te huarahi ka tae atu te Niwhai i te tai rawhiti ki te tai hauauru ra te rohe o Momona, me te whenua o te Whakangaromanga; a wahi iti kua karapotitia te whenua o Niwhai me te whenua o Harahemera e te wai; he whenua whaiti hoki tera e takoto ana ki waenganui o te whenua whaka-te-nota, o te whenua whaka-te-tonga.

33. Na, i nohoia te whenua Momona e nga Niwhai i te tai rawhiti puta noa ki te tai hauauru, a penei ko nga Niwhai i runga i to ratou whai whakaaro, i kati atu i nga Ramana ki te tonga he mea na a ratou kai tiaki me a ratou taua kia kore ai e riro i a ratou tetahi atu kainga ki te nota kei kapi i a ratou te whenua whaka-te-nota;

34. Koia nga Ramana i kore ai e ahei te whiwhi ki tetahi kainga ko nga kainga anake i te whenua o Niwhai, me te koraha tawhio noa, tawhio noa. Na, he whakaaro pai tenei no nga Niwhai; he hoa riri nga Ramana ki a ratou, a kihai nga Niwhai i pai ki te tuku atu ki a ratou tukinotanga i nga taha katoa, a tetahi ano kia whai kainga hei rerenga mo ratou, i runga i o ratou hiahia.

35. Na, ko au, i te mea kua korerotia tenei, ka hoki ake ano ki te whakaatu mo Amona ratou ko Arona, ko Omonere, ko Himini ko o ratou teina.

UPOKO 23.

1. Nana, ka tuku kupu atu te kingi o nga Ramana ki roto ki tona iwi katoa, kia kauaka o ratou ringaringa e pa ki a Amona, ki a Arona, ki a Omonere, ki a Himini, ki tetahi ranei o o ratou teina e haere ai ki te kauwhau i te kupu a te Atua, ahakoa kowhea kai-

nga e tae ai ratou, i roto i nga wahi katoa o to ratou whenua;

2. Ae ra, ka tuku ture atu tera ki roto ki a ratou kia kauaka o ratou ringaringa e pa ki a ratou hei herehere i a ratou, hei maka ranei i a ratou ki te whare herehere; kia kauaka ano hoki ratou e tuwha i a ratou, kia kauaka hoki e papaki i a ratou, kia kauaka hoki e maka i a ratou ki waho o o ratou whare karakia, kia kauaka hoki e whakawhiu i a ratou: kia kauaka ano hoki ratou e aki i nga kohatu ki a ratou, engari kia tukua noatia ratou ki o ratou whare noho, ki o ratou temepera hoki, me o ratou whare karakia;

3. A penei ka tukua ratou kia haere kia kauwhau i te kupu kia rite tonu ki o ratou hiahia, kua whakatahuritia hoki te kingi ratou ko tona whare katoa ki te Ariki: a no reira, i tukua ai e ia tana ture ki tona iwi puta noa i te whenua kia kauaka te kupu a te Atua e araia, engari kia puta atu puta noa i te whenua katoa, kia mohio tona iwi ki te kino o nga tukunga iho a o ratou matua, kia mohio ai ano hoki ratou he teina, he tuakana ratou katoa, a kahore e tika ma ratou te kohuru, te pahua, te tahae, te puremu, me nga mahi kino katoa hoki.

4. Ano ka riro tenei ture a te kingi, ka haere a Arona ratou ko ona teina ki tenei pa, ki tenei pa, ki tetahi whare karakia, ki tetahi whare karakia, e whakatu ana i nga hahi, e whakarite ana hoki i nga tohunga me nga kai whakaako puta noa i te whenua i roto i nga Ramana, hei kauwhau, hei whakaatu atu i te kupu a te Atua i roto i a ratou; a penei i waimarie nui ratou.

5. A i tae nga mano ki te matauranga ki te Ariki, ae ra, i meinga nga mano kia whakapono ki nga whakarereanga a nga Niwhai; i akona ano hoki ratou ki nga tuhituhinga me nga poropititanga i tukua iho, a mohoa noa nei;

6. A he pono e ora ana te Ariki waihoki ko te hunga katoa i whakapono ai, ara, te hunga katoa i tae ai ki te matauranga o te pono, he mea na nga kauwhautanga a Amona ratou ko ona teina i runga i te Wairua o te whakakitenga, o te poropititanga me te kaha ano hoki o te Atua e mahi merekara ana i roto i a ratou; ae ra, ko taku kupu tenei ki a koutou, e ora ana te Ariki, ko te hunga katoa o nga Ramana i whakapono

ki a ratou kauwhautanga, a i tahuri ki te Ariki, na, kihai ratou i taka atu i muri.

7. No te mea i riro ratou hei iwi tika: i mahue i a ratou nga patu o to ratou tututanga, te whawhai ano ki te Ariki, ki etahi ranei o o ratou teina.

8. Na, ko te hunga enei i tahuri mai ki te Ariki;

9. Ko te iwi o nga Ramana, i runga nei i te whenua o Ihimaera,

10. Ko te iwi o nga Ramana i te whenua o Mironi,

11. Ko te iwi o nga Ramana i te pa o Niwhai,

12. Ko te iwi o nga Ramana i te whenua o Hiroma, i te whenua o Hemerona, i te pa o Remuere, i te pa ano hoki o Himinirona.

13. Na, ko nga ingoa era o nga pa o nga Ramana i tahuri mai ki te Ariki; ko te hunga ano tenei nana i whakarere nga patu o to ratou tututanga, ae ra, ko a ratou patu whawhai katoa; a he Ramana ratou katoa.

14. A kihai i tahuri mai nga Amareki, engari kotahi anake; kahore ano hoki tetahi o nga Amorona; heoi whakapakeke ana ratou i o ratou ngakau, me nga ngakau ano hoki o nga Ramana i nga wahi o te whenua i noho ai ratou; ae ra, i o ratou kainga katoa me o ratou pa katoa;

15. Na, kua whakahuatia ake nei e matou nga ingoa o nga pa katoa i ripeneta, i tae ai ki te matauranga o te pono i tahuri mai ai ano hoki.

16. Na, i hiahia te kingi ratou ko te hunga i tahuri mai ki tetahi ingoa e mohiotia ai ratou i o ratou teina; koia i kororerero ai te kingi ratou ko Arona ko nga tangata maha o o ratou tohunga, mo te ingoa e mau ai ratou ki runga ki a ratou kia mohiotia ai ratou.

17. Nawai a. ka huaina to ratou ingoa ko nga Anati-Niwhai-Rihai; na, ka karangatia ratou ki tenei ingoa, a heoi ano te karangatanga i a ratou, ko nga Ramana.

18. Heoi ka meinga ratou hei iwi mahi: a ka whakahoia ratou ki nga Niwhai; a ka puare i a ratou he huarahi whakahoahoa atu ki nga Niwhai, a whakakorea ana e te Atua tana kanga i runga i a ratou.

UPOKO 24.

1. Nawai a. ka whakahokia e nga Amareki ratou ko nga Amorona nga Amareki, nga Amorona. me nga Ramana i te whenua nei o Amorona, i te whenua hoki o Herama. me te whenua o Hiruharama, me te whenua

katoa ano hoki tawhio noa, tawhio noa, kihai nei i whakatahuritia mai, kihai nei hoki i tango ki runga ki a ratou te ingoa Anati-Niwhai-Rihai, kia riri ki o ratou teina;

2. A ka nui rawa atu ta ratou mauahara ki a ratou, no ka timata ratou te tutu ki to ratou kingi, a kihai ratou i mea ko ia hei kingi mo ratou: no reira, ka hapai patu ratou ki te iwi o Anati-Niwhai-Rihai.

3. Na, ka tuku te kingi i te kingitanga ki tana tama, me te hua ano i tona ingoa ko Anati-Niwhai-Rihai.

4. A ka mate te kingi i taua tau ra ano i timata ai nga Ramana ki te whakarite mea mo te whawhai ki te iwi o te Atua.

5. Na, i te kitenga o Amona ratou ko ona teina, me te hunga katoa ano hoki i haere tahi mai ai i a ia i nga whakaritenga a nga Ramana hei whakamate i o ratou teina, ka haere mai ratou ki te whenua o Miriana, a ka tutaki a Amona ki ona teina katoa i reira; na, ka haere mai ratou i reira ki te whenua o Ihimaera kia runanga ai ratou ko Ramoni, me tona teina ano hoki, me Anati-Niwhai-Rihai, ki ta ratou e mea ai hei tiaki i a ratou i nga Ramana.

6. Na, kahore tahi he wairua i roto i te iwi katoa i tahuri ki te Ariki i whakaae ki te hapai patu ki o ratou teina; kahore, kahore rawa ratou i pai ki te whakarite i tetahi mea mo te whawhai; whakahau ano hoki to ratou kingi kia kaua ratou e pera.

7. Na, ko nga kupu enei i korero ai ia ki te iwi mo taua mea; E whakawhetai atu ana ahau ki toku Atua, e toku iwi aroha, mo to tatou Atua nui i runga i tona painga i tono i enei o tatou teina, i nga Niwhai ki a tatou kia kauwhau ki a tatou me te whakaatu mai ki a tatou i nga whakarereanga iho a o tatou matua kino.

8. A e whakawhetai atu ana ahau ki toku Atua nui mona i homai ki a tatou i tetahi wahi o tona Wairua, hei whakangawari i o tatou ngakau, no ka puare i a tatou he huarahi whakahoahoa atu ki enei teina, ki nga Niwhai;

9. E whakawhetai atu ana ahau ki toku Atua, na to tatou whakahoatanga atu ki nga Niwhai, i whakaae ai tatou ki o tatou hara, ki o tatou kohurutanga maha hoki i mahia ai e tatou;

10. A e whakawhetai atu ana ano hoki ahau ki toku Atua, ae ra, ki toku Atua nui mona i tuku mai ki a tatou kia ripeneta ki enei mea, mona hoki i muru i

era, i o tatou hara maha me a tatou kohurutanga i kohuru ai tatou, me te tango atu ano hoki i te he o o tatou ngakau, he mea na nga mahi pai o tana Tama.

11. Na, e aku teina, i te mea wahi iti kua kore tatou e ahei, (tino ngaro rawa hoki tatou i nga tangata katoa), te ripeneta ki o tatou hara katoa me nga kohurutanga maha i kohuru ai tatou, me te mea ano i te Atua kia tango atu i aua hara i o tatou ngakau, no te mea wahi iti kua kore e ahei tatou te ripeneta i te aroaro o te Atua e tangohia ai e ia o tatou poke.

12. Na, e aku tino teina aroha, i te mea kua murua e te Atua o tatou poke, a kua kanapa a tatou hoari, na, kua tatou e whakapoke ano i a tatou hoari i nga ra e takoto ake nei ki nga toto o o tatou teina.

13. Nana, taku kupu tenei ki a koutou, kua, puritia hoki a tatou hoari kei paru i nga toto o o tatou teina; ina hoki, era pea, ki te mea ka whakapoke ano tatou i a tatou hoari, kua kore e taea te horoi ano kia kanapa i runga i te toto o te Tama a to tatou Atua nui e whakahekeka ai hei whakamarietanga mo o tatou hara.

14. A kua aroha te Atua nui ki a tatou, kua whakatu hoki i enei mea ki a tatou kei mate tatou: ae ra, kua whakaatu wawe mai ia i enei mea ki a tatou, no te mea e rite ana tona aroha ki o tatou wairua, ki tona aroha ki a tatou tamariki; a i runga i tana mahi tohu e torotoro ana ia i a tatou, he mea na ana anahera, kia whakaaturia hoki te tikanga whakaora ki a tatou kia rite ki te meatanga ki nga whakatupuranga e haere ake rēi.

15. Ano te mahi tohu a to tatou Atua! Na, i te mea kua whakapaua to tatou kaha kia tangohia ai o tatou poke i runga i a tatou, a kua meinga hoki a tatou hoari kia kanapa, kia hunaina era e tatou kia tiakina, kia kanapa tonu ai, hei whakaatu ki to tatou Atua i te ra whakamutunga, ara, i te ra e kawea ai tatou kia tu ki tona aroaro kia whakawakia, kahore ano tatou kia whakapoke i a tatou hoari ki nga toto o o tatou teina i muri i tana tukunga mai i tana kupu ki a tatou, me te whakama ano i a tatou.

16. A, e aku teina, ki te whai o tatou teina ki te whakangaro i a tatou, na, ka hunaina e tatou a tatou hoari, ae ra, ka tanumia e tatou aua mea kia hohonu ki te whenua, kia tiakina, kia kanapa tonu ai, hei whakaatu a te ra whakamutunga, kihai tatou i hapai i aua

mea; a ki te whakangaro o tatou teina i a tatou, nana. ka haere tatou ki to tatou Atua a ka whakaorangia.

17. Na. ka mutu i te kingi enei meatanga, e noho huihui ana hoki te iwi, na, ka mauria atu e ratou a ratou hoari. me nga patu katoa e meinga nei hei whakaheke i te toto o te tangata, a i tanumia e ratou kia bohonu ki te whenua;

18. A i meatia tenei e ratou, ki a ratou hoki he whakaatu tenei ki te Atua, ki nga tangata ano hoki e kore ratou e mau patu ano hei whakaheke i te toto o te tangata; a meatia ana ano hoki tenei i runga i te oati me te kawenata ki te Atua, ara, engari te mate mo ratou i te whakaheke i te toto o o ratou teina; engari ano te hoatu ki te teina i te tango mea i a ia; engari te mahi nui ma o ratou ringaringa i te whakapau i o ratou ra i runga i te mangere noa iho;

19. A penei tatou ka kite i te mea kua whakapono, kua mohio hoki nga Ramana ki te pono, ka u tonu ratou, a pai ke atu hoki i te mahi hara te whakamaetanga mo ratou a mate noa; a penei ka kite tatou i a ratou e tanu ana i a ratou patu o te maunga rongo, ara, i tanu ratou i a ratou patu whawhai mo te maunga rongo.

20. Nawai a, ka whakarite mea o ratou teina, nga Ramana mo te whawhai, a ka haere mai ano ratou ki te whenua o Niwhai ki te whakamate i te kingi, ki te whakatu ano i tetahi atu hei whakakapi mona, ki te whakangaro ano hoki i te iwi o Anati-Niwhai-Rihai i runga i te whenua.

21. Ano ka kite te iwi i a ratou e haere mai ana ki te whawhai ki a ratou, na, haere atu ana ratou ki te whakatau i a ratou, a tapapa iho ana ki te whenua ki o ratou aroaro, timata ana te karanga ki te ingoa o te Ariki; na, ko to ratou ahua tenei, a ka timata nga Ramana ka patupatu i a ratou ki te hoari;

22. A penei kotahi mano ma rima o ratou i patua noatia te whakakahore hoki tetahi; a e mohio ana matou kua oti ratou te manaaki, ina hoki kua riro ratou kia noho tahi ki to ratou Atua.

23. Na, to nga Ramana kitenga i o ratou teina kahore e oma atu i te hoari, kahore ano hoki e peka ke ki matau, ki mau i ranei, engari ka takoto ratou ki te mate, me te whakawhetai ano ki te Atua i te wa tonu e mate ana ratou i raro i te hoari;

24. Na, i to nga Ramana kitenga i tenei, ka whaka-

mutua te patu i a ratou; a he tokomaha te hunga kua pupuhi ake o ratou ngakau i roto i a ratou ki o ratou teina i hinga ai ki raro i te hoari, no te mea i ripeneta ratou ki nga mea i mea ai ratou.

25. Nawai a, ka makaia e ratou a ratou patu wha-whai ki raro, a kihai ratou i pai kia mau ano ki aua mea, ina hoki kua werohia ratou mo nga kohurutanga i kohuru ai ratou; a ka rite ratou ki o ratou teina, ka whakawhirinaki kia tohungia e te hunga kua hapai nei i te patu mo ratou.

26. Nawai a, ka tokomaha atu i te hunga i patua te hononga mai ki te iwi o te Atua i taua ra; na he iwi tika te hunga i patua; no reira kahore tahi o matou take e ngakau rua ai ki to ratou whakaoranga.

27. Na, kahore tahi he tangata kino i patua i roto i a ratou; engari neke atu i te mano i whakamohiotia ki te matauranga o te pono; a, penei tatou ka kite he maha nga huarahi e mahi nei te Ariki hei whakaoranga mo tona iwi.

28. Na, ko te wahi nui o te hunga o nga Ramana i patu i nga tangata maha o o ratou teina, koia he Amareki, he Amorona, a no to nga Nehoro tikanga hoki te tini o ratou.

29. Na, kahore tahi he Amareki, he Amorona ranei, he tangata ranei o to nga Nehoro tikanga i roto i te hunga i uru ai ki te iwi o te Ariki, engari he uri tuturu ratou no Ramana raua ko Remuere;

30. Na, ka kite marama tatou i tenei: ara, i muri i te whakamaramatanga a te Wairua o te Atua i tetahi iwi, me te whiwhi ano ki te matauranga nui mo nga mea o te tika, a, muri iho ka taka atu ki te hara, ki te kino, ka riro ratou hei iwi pakeke rawa, a, i tena ahua, ka kino ake te tukunga iho mo ratou, mehemea i kore noa ratou i matau ki enei mea.

UPOKO 25.

1. Na, he nui atu te riri o aua Ramana mo ratou hoki i patu i o ratou teina; koia ratou i oati ai kia ngaki mate ki runga ki nga Niwhai: a heoi ano ta ratou tohenga ki te whakamate i te iwi o Anati-Niwhai-Rihai i taua takiwa;

2. Engari ka mau ratou ki a ratou taua a haere atu ana ki roto ki nga kaha o te whenua o Harahemera, a

kokiri atu ana ki te iwi i te whenua o Amoniha, a whakamatea iho ratou.

3. A i muri iho, he maha a ratou pakanga ki nga Niwhai, otira, ko ratou ano i panaia atu i whakamatea hoki.

4. A, wahi iti kua whakamatea katoatia nga uri o Amorono ratou ko ona teina, i roto i nga Ramana kua patupatua, a, na nga ringaringa o nga Niwhai ratou i patu. Ko Amorono ma hoki nga tohunga a Noa.

5. Na, i rere atu te morehu ki te koraha ki te rawhiti, a i mau hoki ratou ki te kaha me te mana i runga i nga Ramana, koia ratou i mea ai i nga tangata maha o nga Ramana kia mate i te ahi he mea hoki mo to ratou whakapono;

6. No te mea, he tokomaha o ratou i muri i te parekura nui me nga whakamamaetanga maha ka timata te hoki o nga whakaaro ki nga kupu i kauwhau ai a Arona ratou ko ona teina ki a ratou i to ratou whenua; koia ratou i whakahe ai i nga whakarerenga iho a o ratou matua, me te whakapono ano ki te Ariki, nana i hoatu te kaha nui ki nga Niwhai; no reira he tokomaha o ratou i whakatahuritia mai i roto i te koraha.

7. Nawai a, ka mea aua kai whakahaere tikanga koia nei nga morehu o nga tamariki a Amorona, i a ratou kia whakamatea, ae ra, ko te hunga katoa i whakapono ki enei mea.

8. Na, tenei kohuru he tokomaha o ratou teina i whakaohoa kia riri; a ka timata te tautohetohe i roto i te koraha; ka tahuri ano hoki nga Ramana ki te whai i nga uri o Amorona ratou ko ona teina, me te patu ano i a ratou, a ka oma ratou ki te koraha ki te rawhiti.

9. A e whaia tonutia ana ratou i tenei ra e nga Ramana; a penei kua mana nga kupu a Apinari i korero ai ia mo nga uri o nga tohunga na ratou ia i mea kia mate i te ahi.

10. I mea hoki ia ki a ratou, Ko ta koutou e mea ai ki a au, na, he ritenga tera mo nga mea e puta mai.

11. Na, ko Apinari te tuatahi i mate i te ahi, mona hoki i whakapono ki te Atua; na, ko te tikanga tenei o tana i mea ai, ara, he tokomaha e mamae, e mate i te ahi, rite tonu ki tona whakamamaetanga.

12. A i mea ano ia ki nga tohunga a Noa, he tokomaha e meinga kia whakamatea e o ratou uri ki taua ahua ano i mate a ia, a ka whakamararatia atu ratou, ka patua ano he hipi hepara kore e aia ana, e patua

ana e nga kararehe mohoa; nana, kua rite enei kupu. ina i aia ratou e nga Ramana, i rapua, i whakamatea.

13. Na, i te kitenga o nga Ramana i nga Niwhai e kore e taea e ratou, ka hoki ratou, ki to ratou whenua ake, he tokomaha ratou i haere atu kia noho i te whenua o Ihimaere me te whenua o Niwhai, a whakauru ana ki te iwi a te Atua, koia nei te iwi o Anati-Niwhai-Rihai;

14. A ko ratou ano hoki i tanu i a ratou patu wha-whai i rite hoki ki ta o ratou teina, a ka riro ratou hei iwi tika; a ka haere ratou i nga ara o te Ariki, ka mahara hoki ki ana ture me ana tikanga kia puritia.

15. Ae ra, ka puritia ano hoki e ratou te ture a Mohi, no te mea e tika ana ko te ture a Mohi kia puritia e ratou i taua takiwa no te mea kahore ano kia rite katoa. Otira he ahakoa ko te ture a Mohi, i titiro atu ano ratou ki te haerenga mai o te Karaiti, e whakaaro ana ki te ture a Mohi he ritenga mo tona taenga mai, me te whakapono ano ki aua meatanga o waho, me pupuri a tae noa ki te wa e whakakitea ai ia ki a ratou.

16. Na, kahore ratou i whakaaro ki te ture a Mohi e puta ake te whakaoranga i tena; heoi na te ture a Mohi i whakakaha to ratou whakapono ki a te Karaiti; a i runga i te whakapono ka whiwhi ratou ki tetahi tumanakotanga atu tae noa ki te whakaoranga mau tonu, e whakawhirinaki ana ki te Wairua o te poropititanga i korero ai ia i aua mea e puta mai ana.

17. Na, ka nui te hari o Amona ratou ko Arona, ko Ominere, ko Himini ko o ratou teina i te waimarientanga i waimarie ai ratou i roto i nga Ramana, i te mea kua tukua mai nei e te Ariki ta ratou i inoi ai, kua rite hoki i a ia tana kupu ki a ratou i runga i nga mea katoa.

UPOKO 26.

1. Na, ko nga kupu enei a Amona ki ona teina, e korero penei ana: E aku teina tuturu me aku hoa, nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, ano te nui o te take hari mo tatou; ina hoki i taea ianei e tatou te whakaaro ki te Atua, i to tatou whakatikatanga mai i te whenua o Harahemera, era e tukua mai ki a tatou nga manaakitanga penei te nui?

2. Na, he ui tenei naku ki a koutou, pehea anake

nga manaakitanga nunui ka oti nei i a ia te whakatau iho ki runga ki a tatou? E taea ranei e koutou te korero?

3. Nana, maku e whakahoki mo koutou, i roto hoki o tatou tuakana, nga Ramana i te pouritanga, i te tawha pouri kerekere; ko tenei ano he tokomaha o ratou kua meinga kia kite i te marama whakamiharo a te Atua? Na, ko te manaakitanga tenei i whakataua nei ki runga ki a tatou, te meatanga i a tatou hei mea i roto i nga ringaringa o te Atua hei whakaputa mai i tenei mahi nui.

4. Nana, e koa ana nga mano noa iho o ratou, a ka kawea mai ratou ki roto ki te kahui a te Atua.

5. Nana, ka pakari te witi, ka koa koutou, no te mea i aki iho koutou i te toronaihi, i kokoti i runga i o koutou maha, ae ra, i mahi koutou i te ra roa; nana, te kaha o a koutou paihere, a ka kohikohia ano hoki ki roto ki nga whare witi, kei maumauria;

6. Ae ra, e kore ena e akina iho e te tupuhi a te ra whakamutunga; e kore ano hoki e hutia ake e nga awhiowhio; engari ina puta mai te tupuhi kua kohikohia ena ki roto ki to ratou takotoranga te taea e te tupuhi; ae ra, e kore ano hoki e puhia haeretia e nga hau nanakia ki o te hoa riri wahi e hiahiatia ai hei taenga atu.

7. Engari kei roto ena kei nga ringaringa o te Ariki o te kotinga, a nona ano ena; a mana ratou e whakaraa a te ra whakamutunga.

8. Na, kia whakapaingia te ingoa o to tatou Atua: kia waiata tatou hei whakamoemititanga mona, ae ra, kia whakawhetai ano tatou ki tona ingoa tapu ko tana hoki he mahi tika ake ake ake.

9. Me i kore hoki tatou i haere mai ki waho o te whenua o Harahemera, penei kua kino tonu i te mauahara ki a tatou enei o tatou teina e arohaina nuitia ana e tatou, a na ratou tatou i aroha nui, ae ra, kua tauhou tonu ano hoki ratou ki te Atua.

10. Nawai a, ka mutu i a Amona enei kupu, ka riri tona teina a Arona i a ia, ka mea, E Amona, e wehi ana ahau kei kawea ketia koe e tou haringa ki te whakapehapeha;

11. Heoi, mea atu ana a Amona ki a ia, Kahore oku whakapehapeha ki toku ake kaha, ki toku ake whakaaro mohio ranei; engari ki tonu ahau i te hari, ae

ra, ki tonu ana toku ngakau i te koa, a maku e whakamanamana ki toku Atua;

12. Ae ra, e mohio ana ahau ki a au ano he kahore noa iho; mo toku kaha ake e ngoikore ana ahau; no reira e kore au e whakamanamana moku ake, engari ka whakamanamana ahau mo toku Atua, no te mea i runga i tona kaha e ahei ana i a au te mahi i nga mea katoa; ae ra, ka whakawhetai atu tatou ki tona ingoa ake ake ake mo nga merekara maha nunui kua mahia e tatou i tenei whenua.

13. Nana, ano te maha o nga mano o o tatou teina kua tukua mai e ia i nga whakamamaetanga o te reinga; a e meinga ana ratou kia waiata i te aroha whakaora, a ko tenei he mea no te mana o tana kupu i roto nei i a tatou, no reira he teka ianei kei a tatou he take nui mo te hari?

14. Na, he take ano kei a tatou e whakawhetai tonu atu ai ki a ia, ake ake ake, ko ia hoki te Atua i runga rawa, a nana i tuku o tatou teina i nga mekameka o te reinga.

15. Ae ra, i taiawhiotia ratou ki te pouri mau tonu, ki te whakangaromanga; heoi tikina atu ana ratou e ia ki roto ki tona maramatanga mau tonu; ae ra, ki roto ki tona whakaoranga mau tonu; a e taiawhiotia ana ratou ki te atawhai o tona aroha kahore ona rite; a ko tatou nei kua waiho hei mea i roto i ona ringaringa hei mahi i tenei mahi nui whakamiharo;

16. No reira, kia whakamanamana tatou, ae ra, tatou ka whakamanamana ki te Ariki; ka whakamanamana tatou, no te mea e ki tonu ana tatou i te koa; ae ra, ka whakawhetai tonu atu tatou ki to tatou Atua, a ake ake ake. Nana, e ahei ana i a wai te whakamanamana kia nui rawa ki te Ariki? Ae ra, e ahei ana i a wai te korero kia nui rawa mo tona kaha nui, mo tona mahi tohu, mo tona manawanui ki nga tamariki a te tangata? Nana, taku kupu tenei ki a koutou, e kore e ahei i a au te korero i te wahi iti rawa e rongonui ahau.

17. E taetae e wai te whakaaro, era e nui te mahi tohu a to tatou Atua hei kapo mai i a tatou i to tatou tunga whakawehi, hara, poka?

18. Nana, i haere atu tatou i runga i te riri, me te whakawehi kaha ki te whakangaro i tona hahi.

19. Na, he aha ia i kore ai e tuku i a tatou ki tetahi whakangaromanga whakawehi? Ae ra, mo te

aha ia i kore ai e tuku i te hoari o tona tika kia taka ki runga ki a tatou, me te tuku ano i a tatou ki te pouritanga mau tonu?

20. Aue, wahi iti kua rere atu toku wairua i te whakaaro kau. Nana, kihai ia i whakarite i tona tika ki runga ki a tatou, engari i runga i tana mahi tohu nui i whakawhiti ai ia i a tatou i taua tawha mau tonu o te mate me te pouri ki te whakaoranga o o tatou wairua.

21. Na, e aku teina, ko wai te tangata i te ngakau maori e matau ana ki enei mea? Taku kupu atu ki a koutou, kahore noa iho he tangata e matau ana ki enei mea, ko te tangata anake e tino ripeneta ana:

22. Ae ra, ko te tangata e ripeneta ana, e whakapono ana, e whakaputa mai ana ano i nga mahi pai, a e inoi tonu ana, a e kore e mutu: na, e hoatu ana ki nga pera kia matau ki nga mea ngaro a te Atua: ae ra, ka hoatu ma nga pera e hura nga mea kahore ano i hurahia noatia; a ka hoatu ano ma nga pera e whakaputa nga mano o nga wairua ki te ripeneta, penei me tatou kua tukua kia whakaputa i enei o tatou tuakana ki te ripeneta.

23. Na, kei te mahara tonu ianei koutou, e aku teina, ki a tatou i mea atu ki o tatou teina i te whenua o Harahemera, e haere ana matou ki te whenua o Niwhai ki te kauwhau ki o tatou tuakana, ki nga Ramana, a kataina iho tatou e ratou?

24. I ki mai hoki ratou ki a tatou. Ki to koutou mohio e ahei ana ianei i a koutou te whakamohio i nga Ramana ki te pono? Ki a koutou, e ahei ana ianei i a koutou te whakaatu atu ki nga Ramana, ki tetahi iwi penei me ratou te kaki maro, i te he o nga whakarere nga iho a o ratou matua; ko o ratou ngakau e ahuarere ana ki te whakaheke toto; ko o ratou ra kua whakapaua e ratou ki roto i nga hara tino kino; ko o ratou huarahi he huarahi ano no te kai kotiti ke no te timatanga ra ano? Na, e aku teina, kei te mahara tonu ano koutou ki ta ratou korero e penei tonu ana.

25. A i ki ano ratou, Tatou ka hapai patu ki a ratou, hei whakangaro i a ratou mo a ratou kino i runga i te whenua, kei takahia, kei whakamatea tatou.

26. Heoi, e aku teina aroha, i haere mai tatou ki roto ki te koraha ehara i te mea i runga i te hiahia ki te whakamate i o tatou tuakana, engari i runga i te hiahia me kore pea e ahei i a tatou te whakaora i etahi torutoru nei o o ratou wairua.

27. A i o tatou ngakau e pehia ana, e tata ana ano hoki tatou te hoki ano, nana ka whakamarie te Ariki i a tatou, a i mea, Haere ki o koutou tuakana ki nga Ramana kia manawanui ki o koutou tukinotanga a ka hoatu e ahau ki a koutou he waimarietanga.

28. Na, kua haere mai nei tatou, kua tae atu ano tatou ki waenganui i a ratou; a kua whakamanawanui nei ki o tatou whakamamaetanga, a kaiponuhia ana nga mea katoa ki a tatou; ae ra, haere ana tatou ki tenei whare, ki tenei whare e whakawhirinaki atu ana ki nga atawhainga a te ao; ehara i te mea ki nga atawhainga a te ao anake, engari ki nga atawhainga ano hoki a te Atua.

29. A tomo ana tatou ki roto ki o ratou whare, whakaako ana i a ratou, me te whakaako ano i a ratou i roto i o ratou huanui; ae ra, kua whakaako ano hoki tatou i a ratou i runga i o ratou puke; kua tomo ano hoki tatou ki roto ki o ratou temepara me o ratou whare karakia whakaako ai i a ratou; a kua maka tatou ki waho, kua tawaia, kua tuwhaina, kua pakia o tatou paparinga; kua akina tatou ki te kohatu, kua hopukia, kua hereheretia ki nga aho kaha, kua maka ki roto ki te whare herehere; a i runga i te kaha me te whakaaro mohio o te Atua i whakaputaina ano tatou;

30. A, i whakaaetia e tatou nga ahua tukinotanga katoa kia pa ki a tatou; a, i pera ai, me kore e riro ko tatou hei take e ora ai tetahi wairua; i mea ano hoki tatou, ki te riro tatou hei whakaora mo etahi, ka tino meinga tatou kia ki i te koa.

31. Na, e ahei ana i a tatou te titiro atu, te kite atu i nga hua o a tatou mahi; a he torutoru nei ianei? Taku kupu tenei ki a koutou. Kahore, engari he maha; ae ra, ka ahei ano i a tatou te whakaatu i o ratou tapatahitanga, mo to ratou aroha hoki ki o ratou teina, ki a tatou ano hoki.

32. Ta te mea na, pai ke atu ki a ratou ko ratou e mate, i te whakamate i o ratou hoa riri; a tanumia hohonutia ana a ratou patu whawhai ki roto ki te whenua i to ratou aroha hoki ki o ratou teina.

33. Na, taku kupu tenei ki a koutou, tera ano ranei he aroha hei rite mo tenei, i runga i te whenua katoa? Nana, taku kupu tenei ki a koutou. Kahore, kahore he rite mo tenei kahore hoki i roto i nga Niwhai.

34. No te mea ko ta ratou hanga he hapai patu ki o

ratou teina: kahore ratou e pai ki te tuku i a ratou ano kia patua. Heoi tini noa atu o enei kua tuku i a ratou ki te mate; a e mohio ana tatou ka riro atu ratou ki to ratou Atua, no to ratou aroha. me to ratou whakahawea ki te kino.

35. Na, he teka ianei kei a tatou he take hari? Na, taku kupu tenei ki a koutou, mai ano o te timatanga o te Ao, kahore he tangata kei a ratou nei he take hari kia nui atu i to tatou; ko toku hari e kawea ketia ana no ka whakamanamana ahau ki toku Atua; no te mea kei a ia te kaha katoa, te whai whakaaro, te matauranga; taea ana e tona whakaaro nga mea katoa, a he Mea tohu tangata ano ia, tae noa ana ki te whakauranga, i te hunga katoa e ripeneta ana, e whakapono ana ki tona ingoa.

36. Na, ki te mea he whakamanamana tenei, penei ka whakamanamana ahau; no te mea ko toku oranga tenei me toku maramatanga, ko toku haringa me toku whakaoranga, me toku hokonga mai i te aue mau tonu. Ae ra, kia whakapaingia te ingoa o toku Atua: mona i whakaaro ki tenei iwi, koia nei he manga no te rakau o Iharaira, a i ngaro atu i tona putake ki tetahi whenua ke; ae ra, ko taku kupu tenei, kia whakapaingia te ingoa o toku Atua, mona i whakaaro ki a tatou ki nga tangata haereere noa iho i te whenua ke.

37. Heoi, e aku teina, ka kite tatou i te Atua e whakaaro ana ki nga iwi katoa, i nga whenua katoa kei reira nei ratou; ae ra, e taua ana e ia tona iwi, kei runga ano tona ngakau tohu tangata i te whenua katoa. Na, ko toku hari tenei, me taku whakawhetai nui; ae ra hoki, ka whakawhetai tonu ahau ki toku Atua ake ake ake. Amine.

UPOKO 27.

1. Nawai a, i te kitenga o aua Ramana i haere atu ra ki te whawhai ki nga Niwhai, e kore e taea e ratou te whakangaro ratou. Kua maha hoki o ratou whawhaitanga, na, ka hoki ano ratou ki te whenua o Niwhai.

2. A nui atu te riri o nga Amareki i to ratou whakamatenga. Ano ka kite ratou e kore e taea te rapu utu ki nga Niwhai, ka tahuri ratou ki te whakaoho i te iwi kia riri ki o ratou teina, ki te iwi o Anati-Niwhai-Rihai; koia ratou i anga ai ano ki te whakangaro i a ratou.

3. Heoi, whakakahore ana ano tenei iwi ki a ratou patu, a tuku ana i a ratou kia whakamatea, kia rite ki nga hiahia o o ratou hoa riri.

4. Na, i te kitenga o Amona ratou ko ona teina i tenei mahi whakangaro i roto i te hunga e arohaina nuitia e ratou, i roto i te hunga i aroha nui hoki ki a ratou; i atawhaitia hoki ratou, ano he anahera i tonoa mai i te Atua hei whakaora i a ratou i te whakangaromanga mau tonu; na, i te kitenga o Amona ratou ko ona teina i tenei mahi whakangaro nui ka ohorere ratou i te aroha, a ka mea ratou ki te kingi,

5. Tena ra kia whakamine tatou i tenei iwi o te Atua, a tatou ka haere ki raro ki te whenua o Hara-hemera, ki o tatou teina ki nga Niwhai, a ka rere atu tatou ki waho o nga ringaringa o o tatou hoa riri, kia kore ai tatou e whakangaromia.

6. Heoi ka ki atu te kingi ki a ratou, nana, ka whakangaromia matou e nga Niwhai mo nga kohurutanga maha hoki me nga hara i hara ai matou ki a ratou.

7. A ka mea a Amona, Maku e haere ki te ui atu ki te Ariki, a ki te ki mai ia ki a tatou, kia haere ki raro ki o tatou teina, ka haere ranei koutou?

8. Katahi te kingi ka mea atu ki a ia, Ae: ki te ki mai te Ariki ki a matou, me haere, ka haere matou ki raro ki o tatou teina, a hei pononga matou ki a ratou, kia rite ra ano nga kohurutanga me nga hara i hara ai matou ki a ratou.

9. Otira ka mea atu a Amona ki a ia, E he ana tena ki te ture o o tatou teina, i whakapumautia ai e toku matua, ara, te whai pononga i roto i a ratou; na reira me haere tatou ki raro whakawhirinaki atu ai ki nga atawhainga a o matou teina.

10. Heoi ka ki atu te kingi ki a ia, Ui atu ki te Ariki, a ki te ki mai ia ki a matou, me haere, ka haere ano matou; ki te kore, me mate matou ki te whenua nei.

11. Nawai a, ka haere a Amona ka ui atu ki te Ariki, na, ka ki mai te Ariki ki a ia,

12. Whakaputaina atu te iwi nei i tenei whenua, kei mate ratou, no te mea kei te whai mana nui a Hatana ki nga ngakau o nga Amareki, e whakaoho nei i nga Ramana kia riri ki o ratou teina, hei whakamate i a ratou; no reira me haere koutou ki waho o tenei whenua; a ka koa tenei iwi i tenei whakatupuranga, maku hoki ratou e tiaki.

13. Na, haere ana a Amona korerotia katoatia ana ki te kingi nga kupu i korero ai te Ariki ki a ia.

14. A ka whakaminea katoatia to ratou iwi e ratou; ae ra, te iwi katoa o te Ariki, a ka whakaminea ano hoki o ratou kahui o ia tu, o ia tu, a mawehe atu ana i te whenua, haere mai ana ki roto ki te koraha e wehewehe nei i te whenua o Niwhai i te whenua o Harahemera, a haere whakatata mai ana ki nga rohe o te whenua.

15. Nawai a, ka mea atu a Amona ki a ratou, Nana, ka haere atu matou ko oku teina ki roto ki te whenua o Harahemera, ko koutou ia me noho ki konei kia hoki mai ra ano matou; a ma matou e whakamatau nga ngakau o o matou teina, ka whakaae ranei ratou kia haere koutou ki roto ki o ratou whenua.

16. Nawai a, i a Amona e haere atu ana ki roto ki te whenua, ka tutaki ratou ko ona teina ki a Arami, ki te wahi i korerotia ake nei; nana, he tutakinga hari tenei.

17. Na, he nui te koa o Amona, ki rawa hoki; ae ra, ngaro pu ki roto i te hari o tona Atua, no ka kore ona kaha; a, hinga ana ano ia ki te whenua.

18. Na, he teka ianei he hari nui tenei? Nana, he hari tenei e kore e taea e tetahi te whiwhi, erangi e te hunga tino ripeneta anake e whai ana i te hari i runga i te ngakau iti.

19. Na, he pono, he nui ano te hari o Arami i runga i te tutakitanga i ona teina, me te hari ano hoki o Arona, ratou ko Omonere, ko Himini; otira kihai i nui ake i o ratou kaha to ratou haringa.

20. Nawai a, hoki atu ana a Arami, arahina ana ona teina ki te whenua o Harahemera; ae ra, ki tona ake whare. A ka haere ratou ka korero ki te Kai-whakariterite Nui i nga mea katoa i pa ki a ratou i te whenua o Niwhai, i roto i o ratou teina, i nga Ramana.

21. Nawai a, tuku kupu ana te Kai-whakariterite Nui puta noa i te whenua katoa, e mea ana kia mohio ki te whakaaro o te iwi mo runga i te tukunga mai i o ratou teina, i te iwi o Anati-Niwhai-Rihai.

22. A ka puta mai te kupu a te iwi, ka mea, Nana, ka tukua atu e matou te whenua o Herehona, i te taha rawhiti, i te taha ano o te moana, e piri ana hoki ki te whenua Momona i te taha ki te tonga; na, ko tenei whenua ko Herehona ka hoatu e matou hei kainga tuturu mo o matou teina.

23. Nana, ka whakaturia ano hoki a matou taua ki waenganui o te whenua Herehona o te whenua Niwhai, hei tiaki i o matou teina i runga i te whenua Herehona, a ko tenei e meatia ana mo o tatou teina he whakaaro ki to ratou wehi ki te hapai patu ki o ratou teina, kei mahi he hoki ratou: na, i pa tenei wehi nui ki a ratou, he mea na to ratou tino ripeneta i ripeneta ai ratou ki a ratou kohurutanga maha me to ratou kino whakawehi.

24. A ka meatia tenei e matou ki o tatou teina, kia noho ai ratou i te whenua Herehona; a ka tiaki matou i a ratou, i o ratou hoa riri ki a matou taua i runga i tenei whakaritenga, ara, ma ratou e homai tetahi wahi o o ratou orange hei awihina i a matou ki te tautoko i a matou taua.

25. Na, i te rongonga a Amona i tenei, ka hoki ano ia ki te iwi o Anati-Niwhai-Rihai, a i haere ano a Arami hei hoa mona, ki te koraha, ki te wahi i whakatu ai ratou i o ratou teneti, a whakaatu atu ana i enei mea katoa ki a ratou. A ka whakaatu atu ano hoki a Arami ki a ratou i tona whakatahuritanga ratou ko Amona, ko Aronia, me ona teina.

26. A, na konei i puta ake ai te hari nui ki a ratou. Na, ka haere ratou ki raro ki te whenua o Herehona. nohoia ana te whenua o Herehona; a ka huaina ratou e nga Niwhai ko te iwi o Amona: a ka mohiotia tonutia ratou ki taua ingoa a muri ake nei.

27. Na, i roto ratou i te iwi o Niwhai, i taua ngatahitia ano hoki me te iwi o te hahi o te Atua. A, i mohiotia ano ratou i runga i to ratou ngakau nui ki te Atua, ki nga tangata ano hoki; no te mea he pono, he tika ta ratou whakahaere i roto i nga mea katoa; a ka u tonu ano ratou ki te whakapono o te Karaiti, a tae noa ki te mutunga.

28. A he mea whakarihariha rawa atu ki ta ratou titiro atu te whakaheke i te toto o o ratou teina; tohea noatia kihai rawa i whakaae ki te hapai patu ki o ratou teina; a kihai ratou i titiro noa ki te mate i runga i te matakau, i ta ratou tumanako atu hoki me a ratou whakaaro ki a te Karaiti raua ko te aranga mai; na, ki a ratou kua horomia ake te mate e te wikitoria o te Karaiti i runga i a ia;

29. A ka tuku ratou i a ratou kia mate rawa i te mate nui, koi rawa atu, e taea ai e o ratou teina te whakapa ki a ratou, a kahore ratou e mau ki te hoari.

ki te hoari poto ranei hei patu i a ratou.

30. A he iwi ngakau nui ratou, e arohaina ana, he iwi e manaakitia nuitia ana e te Ariki.

UPOKO 28.

1. Na, i muri i te whakanohoanga i te iwi o Amona ki runga ki te whenua o Herehona, a i whakapumautia ano hoki he hahi i runga i te whenua o Herehona; a i whakaturia nga taua a nga Niwhai taka noa, taka noa i te whenua o Herehona; ae ra, i nga rohe katoa o te whenua o Harahemera awhio noa, awhio noa; na, kua whai nga taua a nga Ramana i o ratou teina ki roto ki te koraha.

2. A penei ka tu he riri whakawehi rawa; ae ra, i penei te ahua, kahore i mohiotia tona rite i roto i te iwi katoa i te whenua no te takiwa ra ano i mahue ai a Hiruharama i a Rihai; ae ra, ko nga tekau o nga mano o nga Ramana i patua, i whakamararatia atu.

3. Ae ra hoki, he mea whakawehi ano te whakamatinga i roto i nga Niwhai; ahakoa ra, i whakahoroa. i whakamararatia ano hoki nga Ramana, a hoki ana ano te iwi o Niwhai ki to ratou whenua ake.

4. Na ko te takiwa tenei i rangona ai he tangi nui, he uhunga puta noa i te whenua, i roto i te iwi katoa o Niwhai;

5. Ae ra, ko te tangi o nga pouaru e tangi ana ki a ratou tane, o nga matua ano hoki e tangi ana ki a ratou tamariki tane, o nga tamahine e tangi ana ki o ratou tungane; ae ra, ko nga teina hoki e tangi ana ki nga matua: a penei kua rangona te reo o te tangihanga i roto i a ratou katoa: e uhunga ana ki o ratou whanaunga i whakamatea nei.

6. Na, he pono, he rangi whakapouri tenei; ae ra, he wa mo nga tikanga karakia, he wa e nui ai te noho puku me te inoi;

7. Na, i pera te whakamutunga o te tekau ma rima o nga tau o te whakahaeretanga a nga kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai;

8. Na, ko te tuhituhinga tenei a Amona ratou ko ona teina, ko to ratou haereerenga i te whenua o Niwhai, ko o ratou whakamamaetanga i taua whenua, ko o ratou pouritanga, me o ratou tukinotanga, me to ratou haringa ano hoki e kore nei e taea te whakaaro, me te tukunga mai me te orange o nga teina ki te

whenua o Herehona. Na, ma te Ariki ma te Kai-hoko i nga tangata katoa e manaaki tonu o ratou wairua ake ake ake.

9. Ko te tuhituhinga ano hoki tenei o nga whawhaitanga me nga tautohetohenga i roto i nga Niwhai, me nga whawhai ano hoki i waenganui o nga Niwhai o nga rau Ramana; na, kua mutu te tekau ma rima o nga tau o te whakahaeretanga a nga kai-whakriterite;

10. Na, i te tuatahi o nga tau tae noa ki te tekau ma rima, kua puta ake te whakangaromanga o nga mano maha o nga tangata; ae ra, kua puta ake he tirohanga whakawehi o te ringihanga toto;

11. Kua whakatakotoria iho ano ki roto ki te whenua nga tinana o nga mano maha, a e horohoro ana nga tinana o nga mano maha i roto i nga puranga i runga i te mata o te whenua; ae ra, e tangi ana ano hoki nga mano maha ki te whakamatenga o o ratou whanaunga, no te mea he take wehi ano kei a ratou i runga i nga korero a te Ariki, kei tukua atu ratou ki tetahi tikanga aue mutunga kore;

12. A ko etahi atu mano maha he pono e tangi ana ratou ki te whakamatenga o o ratou whanaunga, aha-koa ra e hari ana ratou, e whakamanamana ana ki te tumanakohanga atu, a e mohio ana ratou, i runga i nga kupu whakaari a te Ariki, ka whakaarahia ake ratou kia noho ki te ringa matau o te Atua, i runga i tetahi tikanga hari mutunga-kore;

13. Na tenei tatou ka kite i te nui o te rere ketanga o nga tangata, he mea na te hara me te takahanga ture, me te mana ano hoki o te rewera, e puta mai ana i nga tikanga tinihanga kua whakaarohia e ia hei roro mo te ngakau o te tangata;

14. Na tenei tatou ka kite i te nui o te karangatanga kia takare tonu te tangata ki te mahi i nga mara o te Ariki; a tenei ano ka kite tatou i te putake nui o te pouri, me te putake ano o te haringa; te pouri i te matenga me te whakangaromanga i roto i te tangata. te hari i te maramatanga o te Karaiti tae noa ki te oranga.

UPOKO 29.

1. Aue me he anahera ahau, a ka whakaaetia ano te hiahia o toku ngakau, kia haere atu ahau kia korero me te tetere a te Atua, me te reo hei whakangaeue i

te whenua, a ka karanga i te ripeneta, ki nga iwi katoa;

2. Ae ra, penei kua whakapuaki ahau ki ia wairua, ki ia wairua, ano he reo whatitiri toku, i te ripeneta. me te tikanga hoko, kia ripeneta ratou, kia haere mai ano hoki ki to tatou Atua kia kore atu he mamae i runga i te mata katoa o te whenua.

3. Ko tenei, he tangata ahau, a e he ana ano ahau i runga i toku hiahia; no te mea e tika ana ano kia tatu toku ngakau i nga mea kua motuhia mai nei e te Ariki moku.

4. E tika ana kia kauaka au e huti ake i runga i aku hiahia, i te tikanga pumau a tetahi Atua tika, ina hoki e mohio ana ahau ka tukua e ia ki te tangata kia rite ki o ratou hiahia, ahakoa ka hiahi ratou ki te mate, ki te ora ranei; ae ra, e mohio ana ahau e tuwhaina ana e ia ki te tangata, e rite ana ki o ratou mea e pai ai; ahakoa ko te whakaoranga, ko te whakangaromanga ranei.

5. Ae ra, e mohio ana hoki ahau kua tae te pai raua ko te kino ki te aroaro o nga tangata katoa; ki te kore, e hekore ana te tangata kahore nei e mohio ki te pai ki te kino; ko te tangata ia e matau ana ki te pai ki te kino, na, ka hoatu ki a ia kia rite ki ana hiahia; ahakoa ka hiahia ia ki te pai, ki te kino ranei, ki te ora ki te mate ranei, ki te ngakau hari, ki te hinengaro pouri ranei.

6. Na, i te mea kua mohio ahau ki enei mea, mo te aha ahau e hiahia ai ki tetahi mea atu i te mahi i nga mahi i karangatia nei ahau?

7. Mo te aha ahau i hiahia ai kia whakaanaheratia ahau, kia korero ahau ki nga topito katoa o te whenua?

8. Ta te mea, na, ka homai e te Ariki etahi i roto i nga iwi katoa, o to ratou iwi, reo ake, hei whakaako i tana kupu; ae ra, i runga i te whai whakaaro, i nga mea katoa e tika ana ki tana titiro mo ratou; koia tatou ka kite nei kei te runanga te Ariki i runga i te whai whakaaro, kia rite ki te mea e tika ana, e pono ana.

9. E mohio ana ahau ki ta te Ariki i whakahau mai ai ki a au, a kei reira ano taku whakamanamana: kahore oku whakamanamana ki taku ake, engari e whakamanamana ana ahau ki ta te Ariki i whakahau mai ai ki a au; ae ra, ko taku whakamanamana ano tenei, ara, me kore pea au e ai he mea i roto i te ringaringa

o te Atua, hei whakaputa mai i tetahi wairua ki te ripeneta tangata; na, ko taku haringa tenei.

10. A i a au e kite ana i nga tangata maha o oku teina e ripeneta pono ana, e haere mai ana ki te Ariki ki to ratou Atua, ko reira toku wairua ki ai i te hari; ko reira ahau mahara ai ki ta te Ariki i mea ai ki a au; ae ra, ki a ia i whakarongo ki taku inoi; ko reira ahau mahara ai ki tona ringaringa tohu tangata i torona mai ai ki a au;

11. Koia ka mahara ano hoki ahau ki te hereherenga o oku matua; ina, he pono, e mohio ana ahau, na te Ariki ratou i whakaputa ki waho o te ponongatanga, a na reira ano i whakapumautia ai tona hahi; ae ra, na te Ariki, na te Atua, na te Atua o Aperahama, na te Atua o Ihaka, na te Atua o Hakopa i whakaputa ratou ki waho o te ponongatanga;

12. Ae ra, kua maharahara tonu ahau ki te hereherenga o oku tupuna; a na taua Atua ra ano nana ratou i whakaputa ki waho i nga ringaringa o nga Ihipiana, i whakaputa ratou ki waho i te ponongatanga;

13. Ae ra, na taua Atua ra ano i whakapumau tona hahi i roto i a ratou; ae ra hoki, na taua Atua ra ano ahau i karanga ki tetahi karangatanga tapu, kia kauwhau i te kupu ki tenei iwi, a nana ano ahau i whai waimarietanga nui ai, a na reira i ki ai toku koa;

14. Otira kahore ahau e hari ki taku waimarietanga anake, engari tera noa atu te kianga o taku koa i te waimarietanga o oku teina, i tae ai ki runga ki te whenua o Niwhai.

15. Nana, hira noa ake a ratou mahi, a he nui ano a ratou hua i whakaputaina mai ai e ratou; na, ano te nui o to ratou utu.

16. Na, i a au ka mahara ki te waimarietanga i waimarie ai enei teina oku, e kawea atu ana toku wairua, me te mea e wehea atu ana i te tinana, i te nui hoki o toku hari.

17. Heoi ma te Atua e tuku ki enei, ki aku teina kia noho i te kingitanga o te Atua; ae ra, me te hunga katoa ano hoki koia nei nga hua o a ratou mahi, kia kahore atu o ratou putanga atu, engari kia whakawhetai tonu ratou ki a ia ake ake. A ma te Atua ano e tuku kia meatia tenei kia rite ki aku kupu, i korero nei ahau. Amine.

UPOKO 30.

1. Nana, i muri i te whakapumautanga i te iwi o Amona i runga i te whenua o Herehona, i muri ano i te pananga i nga Ramana ki waho o te whenua, me te tanumanga o o ratou hunga mate e nga tangata whenua.

2. Na, kihai i taua o ratou tupapaku i te tokomaha hoki; kihai ano hoki i taua nga tupapaku o nga Niwhai. Heoi i muri i ta ratou tanumanga i o ratou tupapaku, i muri ano hoki i te pahemotanga o nga ranoho puku, tangi. inoi, (ko te tekau ma ono tenei o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai,) ka timata te ata noho puta noa i te whenua katoa,

3. Ae ra, ka whakaaro ano hoki te iwi kia pupuri i nga whakahaunga a te Ariki; a i uaua ano ratou ki te pupuri i nga tikanga a te Atua, e rite ana ki te ture a Mohi; no te mea i akona ratou kia pupuri i te ture a Mohi tae noa ki tona tutukitanga;

4. A penei, kahore o te iwi raruraru i pa ai ki a ratou pau noa te tekau ma ono o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

5. Nawai a, ka hua tonu te rangimarie i te tekau ma whitu o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

6. Otiia i to muri wahi o te tekau ma whitu o nga tau, ka haere mai tetahi tangata ki te whenua o Harahemara; he Anati-Karaiti tera, i tahuri hoki ia ki te kauwhau whakahe mo nga poropititanga i poropititia e nga poropiti, mo te haerenga mai o te Karaiti.

7. Na, kahore a te ture whakahe mo te whakapono a te tangata; ina, he tino rere ke rawa i a te Atua whakahaunga, ara, kia ai tetahi ture hei whakaputa ke i te tikanga mo tetahi i tetahi.

8. No te mea, e ai ta te karaipiture, Ma koutou e whiriwhiri aiane, me mahi koutou ki a wai.

9. Na, ki te mea i hiahia tetahi tangata ki te mahi ki te Atua, kei a ia ano te tikanga, ara, ki te mea i whakapono tetahi ki te Atua, kei a ia te tikanga ki te mahi ki a ia; heoi ki te mea kahore ona whakapono ki a ia, na, kahore he ture hei whiu i a ia.

10. Otiia ki te mea ka kohuru tetahi, na, ka whiua ia, ka whakamatea; a ki te mea ka pahua tetahi; ka

whiua ano ia; a ki te mea ka tahae tetahi, ka whiua ia; a ki te mea ka mahi puremu tetahi, ka whiua ano ia; ae ra, ka whiua te tangata mo enei kino katoa;

11. No te mea tera ano tetahi ture kia whakaritea te whakawa mo te tangata kia rite ki ona hara. Otiia kahore he ture hei whakahe i te whakapono o te tangata; a i whakawakia te tangata mo ana hara anake i mahi ai ia; koia i rite ai te tikanga mo nga tangata katoa.

12. Na, ka timata tenei tangata nona nei te ingoa ko Korihoro, (a kahore te ture e whai tikanga ki runga ki a ia), ka kauwhau ki te iwi, kahore e puta he Karaiti. A ko te ahua tenei i kauwhau ai ia, i mea ai:

13. E te hunga e herea iho nei ki raro i te tumanako kuare, tekateka noa, mo te aha koutou i ioka ai i a koutou ano ki nga mea pena te kuare? Mo te aha koutou i titiro atu ai ki tetahi Karaiti? Ina hoki e kore tetahi e ahei te matau ki tetahi mea e puta mai ana.

14. Nana, ko enei mea e hua nei koutou he poropititanga, e ki nei hoki koutou he mea tuku iho e nga poropiti tapu, nana, he whakarereanga kuare iho enei na o koutou tupuna.

15. Pehea hoki ta koutou mohio ki te tika o aua mea? Nana, e kore e ahei i a koutou te matau ki nga mea e kore nei koutou e kite: koia e kore koutou e ahei te matau era e ai he Karaiti.

16. Kei te titiro atu koutou ki mua me te ki ano e kite ana koutou i te murunga o o koutou hara. Heoi, ko te mutunga iho tenei o te whakaaro wairangi; a ko tenei rere ketanga o o koutou hinengaro na nga whakarereanga iho a o koutou matua, e whakakotiti ke nei i a koutou kia whakapono ki nga mea e kore nei e tika.

17. A he maha ke atu nga kupu pera i korero ai ia ki a ratou, i mea ai ki a ratou e kore e ahei te mahi i tetahi whakamarietanga mo nga hara o te tangata, engari ka rite te ahua o te tangata i tenei oranga, ki tana whakahaerenga i a ia ano; koia e kake ai ia tangata, ia tangata, rite tonu ki tona matauranga, a e whai wikitoria ai ia tangata, ia tangata, rite tonu ki tona kaha; a ahakoa ka mahi aha te tangata, kahore ona hara.

18. A ko te ahua tenei i kauwhau ai ia ki a ratou, e arahi he ana i nga ngakau o nga tangata tokomaha, e mea ana i a ratou kia ara o ratou mahunga i runga i o ratou kino; ae ra, e whakakotiti ke ana i nga wahine

maha, me nga tane ano hoki, kia mahi puremu: e korero ana kia ratou kia mate te tangata, ko tona mutunga tera.

19. Na, ka haere ano hoki tenei tangata ki te whenua o Herehona, ki te kauwhau i enei mea i roto i te iwi o Amona, koia nei te iwi o nga Ramana i mua.

20. Heoi, nui atu to ratou whai whakaaro i to nga tangata maha o nga Niwhai; ina, hopukia ana ia e ratou, kawea hereheretia ana ki te aroaro o Amona, o te Tohunga Nui i runga i taua iwi.

21. Nawai a, ka mea tera kia kawea ia ki waho o te whenua. A haere mai ana ia ki te whenua o Kireono, timata ana hoki ki te kauwhau ki a ratou; a kihai ia i waimarie nui i reira, ina hoki, i hopukia ia, i hereheretia, i kawea ki te aroaro o te Tohunga Nui, me te Kaiwhakariterite Nui ano hoki i runga i te whenua.

22. Nawai a, ka mea te Tohunga Nui ki a ia, Mo te aha koe i haereere ai, i whakaputa ke ai i nga huarahi o te Ariki? Mo te aha koe i whakaako ai ki tenei iwi e kore e ai he Karaiti, hei whakararuraru i o ratou haringa? Mo te aha koe i whakapuaki ai i te whakahe mo nga poropititanga katoatanga a nga poropiti tapu?

23. Na, ko Kiriona te ingoa o taua Tohunga Nui. A ka mea a Korihoro ki a ia, no te mea kahore au i te whakaako i nga whakarereanga kuare a o koutou tupuna, no te mea hoki kahore ahau i te whakaako i tenei iwi kia herehere i a ratou ano ki raro i nga tikanga kuare me nga meatanga i whakatakotoria e nga tohunga onamata, hei whakaneke ake i o ratou kaha, me o ratou mana ki runga ki a ratou, hei pupuri tonu i a ratou ki roto ki te kuaretanga, kei ara ake o ratou mahunga, engari kia whakaititia iho e rite ano ki au kupu.

24. E ki ana koutou he iwi here-kore te iwi nei. Nana, ko taku kupu tenei kei roto ratou kei te pono-ngatanga. E ki ana koutou he mea pono aua poropititanga onamata. Nana, ko taku kupu tenei kahore koutou e mohio ki aua mea e pono ana.

25. E ki ana koutou he iwi hara, he iwi taka te iwi nei he mea na te kotiti ketanga o tetahi matua. Nana, ko taku kupu tenei e kore te tamaiti e whai hara i ona matua.

26. A e ki ana hoki koutou, era e haere mai a te Karaiti. Heoi ko taku kupu tenei kahore koutou e mohio

era e ai he Karaiti. A e ki ana hoki koutou ka patua ia hei utu mo nga hara o te ao;

27. A penei e whakakotiti ke ana koutou i tenei iwi i runga i nga whakarenga kuare a o koutou tupuna, kia rite hoki ki o koutou hiahia ake ano; a e pupuri ana koutou i a ratou ki raro me te mea ki roto ki te ponongatanga, kia kakai ai koe i nga mahi o o ratou ringaringa, kia kore ai ratou e titiro ake i runga i te maia, kia kore ai ano hoki ratou e whai maia ki te hari i runga i o ratou tikanga me o ratou ritenga;

28. Ae ra, e wehi ana ratou ki te whakamahi i a ratou ake mea kei whakatakariri ratou i o ratou tohunga nana ratou i ioka kia rite tonu ki o ratou hiahia, nana ratou i mea kia whakapono, i runga i a ratou tukunga iho, me a ratou moemoea, me a ratou whakaaro hihiko, me a ratou kitenga, me a ratou mea e tinihangatia ana hei mea ngaro, ara, ka whakapouri ratou i tetahi mea ngaro e ki nei ratou ko te Atua, ki te kore ratou e mahi kia rite ki a ratou kupu; a tetahi mea kahore nei i kitea noatia, i mohiotia noatia ranei i tetahi mea kahore i mua, a e kore ano hoki i nga ra e takoto ake nei.

29. Na, i te kitenga o te Tohunga Nui raua ko te Kai-whakariterite Nui i te pakeke o tona ngakau; ae ra, i to raua kitenga era ia e taunu ahakoa ko te Atua, na, kihai raua i pai ki te whakahoki i ana kupu; heoi, mea ana raua kia herea ia; a tukua atu ana ki roto ki te ringaringa o nga katipa, kia kawea ki te whenua o Harahemera, kia kawea ia ki te aroaro o Arami raua ko te Kai-whakariterite Nui, koia nei te kawana i runga i te whenua katoa.

30. Nawai a, i a ia e kawea ana ki mua i a Arami raua ko te Kai-whakariterite Nui, ka rite tana hanga ki tana i mea ai ki te whenua o Kireono; ae ra, ko tana hanga he kohukohu.

31. A ka neke ake ia i runga i nga kupu whakapehapeha nui i te aroaro o Arami, ka tawai ia ki nga tohunga me nga kai whakaako, e whakapae ana ki a ratou i te whakakotititanga ketanga i te iwi i runga i nga tukunga kuaretanga iho a o ratou matua, mo te whakaaro ki-te kakai i runga i nga mahi o te iwi.

32. Na, ka mea a Arami ki a ia. E mohio ana koe ki a matou kahore o matou kakai i runga i nga mahi a te iwi nei; ta te mea, na, i mahi ahau no te timatanga o te whakahaeretanga o nga Kai-whakariterite, tae noa

ki naianeī, ko oku ringaringa ake ano hei mahi oranga moku, he ahakoa aku haereerenga maha awhio noa, awhio noa i te whenua, ki te whakapuaki i te kupu a te Atua ki taku iwi.

33. A, he ahakoa nga mahi maha i mahi ai ahau i roto i te hahi, kahore kia kotahi henine i riro mai i a au hei utu mo taku mahi; me aku teina katoa ano hoki, engari i runga i te nohoanga whakawa; a i riro i a matou mo te ritenga anake o te ture mo to matou taima.

34. A me he mea hoki kahore o matou utu e riro nei i a matou mo a matou mahi i roto i te hahi, he aha te pai ki a matou kia mahi i roto i te hahi, haunga ra te whakapuaki i te pono, kia whai hari ai matou i runga i te haringa o o matou teina?

35. Kati he aha koe i ki ai kei te kauwhau matou ki tenei iwi, he whakaaro ki te utu, i te mea ko koe tonu kei te mohio kahore e riro ana i a matou he utu? Na, kei te whakapono ianei koe e tinihanga ana matou i tenei iwi, ko matou nei e mea ana i te hari nui i roto i o ratou ngakau?

36. A ka whakahoki a Korihoro ki a ia, Ae.

37. Katahi a Arami ka ki atu ki a ia, E whakapono ana ranei koe he Atua ano?

38. A ka whakahoki tera, Kahore.

39. Na, ka mea atu a Arami ki a ia, Ka whakakahore ano koia koe i te Atua me te whakaparahako ano hoki ki a te Karaiti? Na, ko taku kupu tenei ki a koe, e mohio ana ahau he Atua ano, a e mohio ana ano ahau era e haere mai a te Karaiti.

40. A tena, he whakaatu aha tau na kahore he Atua, kahore ano hoki a te Karaiti e haere mai? Na, ko toku kupu tenei ki a koe, kahore noa iho ko to kupu anake.

41. Otira kei a au nga mea katoa hei whakaatu i te pono o enei mea; a kei a koe ano hoki nga mea katoa hei whakaatu ki a koe e pono ana enei mea; a ka whakakahore ianei koe? na, e whakapono ana ranei koe ki enei mea e pono ana?

42. Nana, e mohio ana ahau kei te whakapono koe, otiia e nohoia ana koe e tetahi wairua teka, a kua araiā e koe te Wairua o te Atua, a kahore ake ona wahi i roto i a koe; heoi kei te whai kaha te rewera ki runga ki a koe, a e whakahaere ana ia i a koe, e mahi ana i nga whakaaro, hei whakangaro i nga tamariki a te Atua.

43. Na, ka ki mai a Korihoro ki a Arami, Me he mea ka whakakitea mai e koe tetahi tohu ki a au, kia mohio ai ahau he Atua ano, ae ra, whakaaturia mai ki a au he mana tona, katahi ahau ka mohio ki te pono o au kupu.

44. Heoi, ka ki atu a Arami ki a ia, Kua nui ou tohu; ka whakamatautau ianei koe i te Atua? Ka ki mai ianei koe. Whakakitea mai ki a au tetahi tohu, i te mea kei a koe te whakaatu o enei teina katoa ou, o nga poropiti tapu ano hoki? E whakatakotoria ana nga karaipiture ki to aroaro, ae ra, e whakaatu ana ano nga mea katoa he Atua ano; ae ra hoki, ko te whenua me nga mea katoa i runga nei i tona mata, ae ra, me tona huri haeretanga; ae ra, me nga whetu ano hoki e huri haere nei i runga i o ratou huarahi tuturu, e whakaatu mai ana tera ano he Kai-hanga Nui Rawa;

45. Ae ra, kei te haereere tonu ianei koe, ki te whakakotiti ke i nga ngakau o tenei iwi, e whakapuaki ana ki a ratou kahore he Atua? Na, ka whakateka tonu ianei koe ki enei kai whakaatu katoa? Na, ka ki mai tera, Ae, ka whakakahore tonu ahau, ki te kore koe e whakakite mai ki a au i tetahi tohu.

46. Nawai a, ka ki atu a Arami ki a ia, nana, e pouri ana ahau mo te pakeke o to ngakau; ae ra, mou i tohetohe tonu ki te Wairua o te pono, hei whakangaro mo to wairua.

47. Heoi, pai ke atu ko tou wairua kia ngaro, i a koe e whakaputa ke nei i nga wairua maha ki te whakangaromanga, i runga i to korero teka me au kupu whakapatipati: no reira ki te whakakahore ano koe, nana, ka patua koe e te Atua, kia kore ai e puaki ano to mangai i nga ra e takoto ake nei, kei tinihanga ano koe i tenei iwi.

48. Na, ka ki mai a Korihoro ki a ia, E kore au e whakakahore i tetahi Atua e ora ana; engari kahore oku whakapono tera ano he Atua; me taku kupu ano hoki, kahore koe e mohio he Atua ano; a ki te kore koe e whakakite mai ki a au i tetahi tohu, e kore hoki au e whakapono.

49. Na, ka mea atu a Arami ki a ia, Ko taku tenei e hoatu nei e ahau ki a koe hei tohu, ara, ka whakawahangutia koe, rite tonu ki aku kupu; a ka mea ahau, i runga i te ingoa o te Atua, ka whakawahangutia koe, a e kore to mangai e puaki ano.

50. Na, ka oti i a Arami enei kupu te whakapuaki.

kua wahangutia a Korihoro, te puaki hoki tona mangai, rite tonu ki nga kupu a Arami.

51. Ano ka kite te Kai-whakariterite Nui i tenei, ka whatoro atu tona ringaringa ka tuhituhi atu ki a Korihoro, ka mea; Kua mohio ianei koe ki te mana o te Atua? I hiahia ai koe kia whakakite atu a Arami i tona tohu? E mea ana ianei koe mana e whakama-mae tetahi atu hei whakakite i tetahi tohu ki a koe? Nana, kua oti i a ia he tohu te whakakite atu ki a koe; a tena ka tohetohe tonu ianei koe?

52. A ka toro te ringa o Korihoro ka tuhituhi, ka mea. E mohio ana ahau ki a au e wahangu ana, ina hoki kahore e taea e toku waha te korero; a e mohio ana ano ahau kahore he mea ke atu, ko te kaha o te Atua anake e ahei ana te whakapa i tenei ki a au; ae ra, i mohio ano ahau he Atua ano.

53. Heoi, na te rewera ahau i tinihanga; i puta whakaanahera mai hoki ia ki a au, i mea mai ki a au, Me haere koe ki te whakahoki i tenei iwi, kua kotiti ke hoki ratou katoa kua whai i tetahi Atua ngaro. A i mea mai ia ki a au, Kahore he Atua; a nana ahau i whakaako ki taku e mea ai. Na, kua whakaakona e ahau ana kupu; a i whakaako ano ahau i aua kupu no te mea e ahuareka ana aua mea ki to te kikokiko whakaaro; a naku i whakaako aua mea, a ka wai-marie nui ahau, no ka whakapono ahau e pono ana enei mea; na ko te take tenei i maia atu ai ahau ki te pono, a kumea mai ana tenei kanga nui ki runga ki a au.

54. Na, ka oti i a ia tenei te korero ka totohe ano ia ki a Arami kia inoi ki te Atua, kia tangohia te kanga i runga i a ia.

55. Heoi ka ki atu a Arami ki a ia, Ki te tangohia tenei kanga i runga i a koe, ka whakakotiti ke ano koe i nga ngakau o tenei iwi; no reira, ka rite te meatanga ki a koe ki ta te Ariki e pai ai.

56. Nawai a, kihai i tangohia te kanga i runga i a Korihoro; engari i maka atu ia, a haereere ana ki tena whare, ki tena whare, e inoi kai ana mana.

57. Na, i panuitia wawetia te rongo o te mea i pa ai ki a Korihoro puta noa i te whenua katoa! ae ra, na te Kai-whakariterite Nui i tuku atu te kupu ki te iwi katoa i te whenua, e korero ana ki te hunga i whakapono ki nga kupu a Korihoro, me hohoro ta ratou ripe-neta, kei pangia ratou e aua whakawakanga ano.

58. Nawai a, i whakaaturia ki a ratou katoa te kino o Korihoro; koia i whakatahuritia ai ano ratou katoa ki te Ariki; a na tenei i mutu ai te hara a te ritenga o Korihoro. A ka haereere a Korihoro ki tena whare, ki tena whare, ka inoi kai hei orange mona.

59. A, i a ia e haereere ana i roto i te iwi, ae ra, i roto i tetahi iwi i mawehe atu i nga Niwhai, i karanga ai i a ratou ko nga Horama, i whakahaeretia hoki ratou e tetahi tangata nona nei te ingoa ko Horama; a, i a ia e haere ana i roto i a ratou, nana, ka takahia ia a takatakahia iho, a mate rawa;

60. A penei ka kite tatou i te whakamutunga o te tangata e whakapeau ke ana i nga huarahi o te Ariki; a penei ka kite ano tatou e kore te rewera e tautoko i ana tamariki i te ra whakamutunga, erangi ka hohoro tana taki iho i a ratou ki raro ki te reinga.

UPOKO 31.

1. Na, muri iho i te whakamutunga o Korihoro, kua rongo korero a Arami ki nga Horama e whakaputa ke ana i nga huarahi o te Ariki, a e whakamea ana a Horama, koia nei to ratou kai whakahaere tikanga, i nga ngakau o te iwi kia koropiko ki nga whakapakoko reo-kore, ki nga aha, ki nga aha, na, ka pouri ano tona ngakau i te kino o te iwi;

2. No te mea he take pouri nui tena ki a Arami, ara te matauranga he hara i roto i tona iwi; koia i pa ai te pouri kerekere ki tona ngakau, i te mawehetanga atu o nga Horama i nga Niwhai.

3. Na, i huihui atu nga Horama ki tetahi whenua i huaina ai e ratou ko Anationuma, koia i te rawhiti o te whenua o Harahemera, wahi iti kua tutuki atu tona rohe ki tahuna, i te taha ano ki te tonga o te whenua o Herehona, i tutuki atu ano hoki tona rohe ki te koraha i te taha ki te tonga, na, ko taua koraha e kapi ana i nga Ramana.

4. Na, i wehi nui nga Niwhai kei whakahoahoa atu nga Horama ki nga Ramana a ka ai tena hei putake mo te mate nui, mo te taha ki nga Niwhai.

5. Na, he mea pai te kauwhautanga o te kupu hei mea i te iwi kia mahi i taua mea e tika ana: ae ra hoki, kua nui atu te kaha o tenei ki runga ki te whakaaro o te iwi i to te hoari, i to tetahi atu mea ranei i

pa ai ki a ratou; koia a Arami i whakaaro ai, e tika ana kia whakamatauria te mana o te kupu a te Atua.

6. No reira ka mau ia ki a Amona ratou ko Arona, ko Omonere; a ka mahue i a ia a Himini i roto i te hahi i Harahemera; ko to mua tokotoru ia ka mauria hei hoa mona, me Amureke hoki raua ko Teroma, i Mereke raua; tokorua ano hoki o ana tamariki i mau ai.

7. Na, kihai i haere tahi i a ia te matamua o ana tamariki tane; na, ko Heremana tona ingoa; heoi ko Hipirona raua ko Korinato nga ingoa o raua tokorua i mauria e ia; a ko nga ingoa ena o te hunga i haere tahi i a ia ki te kauwhau i te kupu ki a ratou.

8. Na, he tangata nga Horama i mawehe atu i nga Niwhai; koia i kauwhautia ai te kupu a te Atua, ki a ratou.

9. Otira i taka ratou ki nga he nui, no te mea kihai ratou i pai ki te whakaaro ki te pupuri i nga whaka-haunga a te Atua me ana tikanga, kia rite ki te ture a Mohi;

10. Kihai ano hoki ratou i pai ki te whakaaro ki nga meatanga o te hahi, kia hono tonu te inoi me te karakia atu ki te Atua i tenei ra, i tenei ra, kei uru ratou ki te whakamatautauranga;

11. Ae ra, i whakapeau ke ratou i nga huarahi o te Ariki, i nga mea tino maha; na, ko te take tenei i haere ai a Arami ratou ko ona teina ki te whenua ki te kauwhau i te kupu ki a ratou.

12. A, i a ratou ka tae ki te whenua, nana, ka oho mauri ratou i te kitenga i nga Horama kua hanga whare karakia, a e huihui ana ratou i tetahi ra o te wiki, i karangatia nei e ratou ko te ra o te Ariki; a ka karakia ratou i runga i tetahi ritenga kihai nei i kitea noatia e Arami ratou ko ona teina;

13. Ina hoki, kua hanga e ratou tetahi mea i wae-nganui o to ratou whare karakia, hei turanga, koia he tiketike rawa ake i te mahunga; a ko to runga wahi e kapi ana i te tangata kotahi.

14. No reira ko nga tangata e hiahia ana ki te karakia me tu ki runga ki taua wahi, a ka toro ano ona ringaringa whaka-te-rangi, ka karanga i te reo nui, ka mea;

15. Tapu, tapu te Atua; e whakapono ana matou ko koe tonu te Atua, a e whakapono ana ano matou ki a koe e tapu ana, a he wairua koe i mua, he wairua ano

koe inaianei, a ka pumau tonu koe he wairua, ake ake ake.

16. E te Atua tapu e whakapono ana matou nau matou i wehewehe mai i o matou teina; a e kore matou e whakapono ki nga tukunga iho a o matou teina, koia i tukua iho ki a ratou e te tamarikitanga o o ratou matua; engari e whakapono ana matou nau matou i whiriwhiri hei tamariki tapu ki a koe; a nau ano i whakaatu mai ki a matou e kore e ai he Karaiti;

17. Ko koe ia e tuturu tonu ana inanahi, inaianei, a ake ake ake; a nau ano matou i whiriwhiri, kia whakaorangia, i nga tangata katoa e karapoti nei i a matou, e whiriwhiria ana kia maka iho e to riri ki raro ki te reinga; na, mo taua tapunga, E te Atua, e whakawhetai atu nei matou ki a koe; a ka whakawhetai atu ano hoki ki a koe, nau matou i whiriwhiri, kei whakakotitia ketia atu matou i runga i nga whakarerenga kuare a o matou teina, e herehere nei i a ratou ki raro ki te whakapono ki a te Karaiti, e whakakotiti ke nei i o ratou ngakau kia mawehe atu, kia matara noa atu i a koe, i to matou Atua.

18. Me tenei ano: E whakawhetai atu ana matou ki a koe, E te Atua, mo matou nei he iwi kua oti te whiriwhiri, te whakatapu. Amine.

19. Nawai a, ka nui rawa atu te ohore o Arami ratou ko ona teina, ko ana tamariki, i ta ratou rongonga i enei inoi.

20. Ta te mea, na, i haere ake ia tangata, ia tangata, a ka inoi i taua inoi ra ano.

21. Na, i huaina taua wahi e ratou ko Rameumuputomo, tona tikanga ina whakamaoritia, ko te Turanga Tapu.

22. Na, i runga i tenei turanga i tukua ake e ia tangata, e ia tangata taua inoi ano ki te Atua, e whakawhetai atu ana ki to ratou Atua mo ratou i whiriwhiria e ia, mona hoki kihai i whakakotiti ke i a ratou i runga i nga whakarerenga iho a o ratou teina; mo o ratou ngakau ano hoki kahore nei i tahaetia atu ki te whakapono ki nga mea e puta mai ana, kahore nei e matauria e ratou.

23. Na, ka mutu i te iwi katoa te whakawhetai ake i runga i tenei ahua, ka hoki ratou ki o ratou ake kaininga, a kahore a ratou korero mo to ratou Atua taea noatia to ratou huihuinga ano ki te Turanga Tapu, ki te whakawhetai i runga i to ratou ritenga ano.

24. Na, i to Arami kitenga i tenei, ka pa te pouri ki tona ngakau; no te mea i kite ano ia i a ratou he iwi kino parori ke; ae ra, i kite ia i o ratou ngakau kua tau ki nga koura, ki nga hiriwa, ki nga taputapu pa-pai katoa, o ia ahua, o ia ahua.

25. Na, i kite ano ia i o ratou ngakau kua neke ake i runga i te whakakake, i roto i to ratou whakapeha-peha nui.

26. A, ka puaki tona reo ki te rangi, ka karanga, ka mea: Aue, kia pehea te roa, E te Ariki, e tukua ai ou pononga e koe kia noho i konei i raro nei i roto i te kikokiko, hei titiro ki nga kino penei te matotoru i roto i nga tamariki a te tangata.

27. Nana, E te Atua, e karanga ana ratou ki a koe, ko o ratou ngakau ia kua ngaro pu i roto i te whakakake. Nana, E te Ariki, e karanga ake ana o ratou mangai ki a koe i a ratou e whakahihi nui ana i runga i nga mea tekateka noa o te ao nei.

28. Nana, E toku Atua, ko o ratou kakahu utu nui, me o ratou mowhiti, me o ratou poroporo, me o ratou whakapaipai koura, me o ratou mea pai whakaharaha-hara e whakapaipai nei ratou ki aua mea; na, kei reira nei hoki o ratou ngakau, ahakoa ra e karanga tonu ana ratou ki a koe, e mea ana, e whakawhetai ana matou ki a koe, E te Atua, mo matou he hunga kua oti te whiriwhiri ki a koe, i etahi atu e mate ana.

29. Ae ra, ka ki ano ratou nau i whakaatu ki a ratou, e kore e ai he Karaiti.

30. E te Ariki, e te Atua, kia pehea te roa e tukua ai e koe nga kino me nga hara penei te nui i roto i tenei iwi? E te Ariki, kia pai koe ki te whakakaha i a au, kia taea ai e ahau te whakamanawanui ki oku ngoikoretanga? he tangata e ngoikore ana hoki ahau, a e mamae ana toku wairua i nga kino penei i roto i tenei iwi.

31. E te Ariki, kua pa te pouri kerekere ki toku ngakau; ka whakamarie ianei koe i toku wairua i roto i a te Karaiti? E te Ariki, ka tukua mai ianei e koe ki a au kia whai kaha, e tuku mai ai ahau i runga i te manawanui i enei mamae e pa nei ki a au, i te kino hoki o tenei iwi?

32. E te Ariki, ka whakamarie ianei koe i toku wairua, me te homai ano i te waimarie, mo aku hoa-mahi ano hoki i ahau; ma Amona ratou ko Arona, ko Omone-re, me Amureke, ano hoki raua ko Teroma, me aku

tamariki tane tokorua ano hoki; ae ra, ko enei katoa, e te Ariki, ka whakamarie ianei koe? Ae ra, ka whakamarie ianei koe i o ratou wairua i roto i a te Karaiti?

33. Ka whakaae mai ianei koe ki a ratou kia whai kaha e waha ai ratou i o ratou whakamamaetanga e pa ai ki a ratou i te kino o tenei iwi?

34. E te Ariki, ka tukua ianei e koe ki a matou kia waimarie i runga i te whakaputanga i a ratou ki a koe ki roto i a te Karaiti?

35. Nana, E te Ariki, he mea utu nui o ratou wairua, a ko o matou teina ano he tokomaha o ratou, no reira, homai ki a matou, E te Ariki, te kaha me te whai whakaaro hei whakaputa mai ano i enei i o matou teina ki a koe.

36. Na, ka mutu i a Arami enei kupu te korero, ka whakapa ia i ona ringaringa ki runga ki te hunga katoa i a ia. A, i a ia e whakapa ana i ona ringaringa ki a ratou, na, ka whakakiiia ratou ki te Wairua Tapu.

37. A i muri i tenei, ka mawehe atu ratou tetahi tetahi; te whakaaro ki a ratou ano, ki ta ratou e kai ai, ki ta ratou e inu ai, ki ta ratou e kakahu ai.

38. A, na te Ariki ratou i whakawhiwhi te hia-kai ai ratou, te hia-inu ai; ae ra, nana ano ratou i whakakaha, te mamae ai ratou i nga whakamamaetanga katoa, engari ka ngaro ake i roto i te hari ki a te Karaiti. Heoi i rite tenei ki ta Arami i inoi ai; a he mea ano tenei, ta te mea i inoi ia i runga i te whakapono.

UPOKO 32.

1. Nawai a, ka haere atu ratou ka timata te kauwhau i te kupu a te Atua ki te iwi, e tomo ana ki roto ki o ratou whare karakia, me o ratou whare noho; a ka kauwhau ano hoki ratou i roto i o ratou huarahi.

2. Nawai a, i muri i nga mahi maha i roto i a ratou, ka timata ratou te waimarie i roto i te hunga rawa kore; ta te mea, i maka atu ratou ki waho o nga whare karakia, he taratara hoki no o ratou kakahu;

3. Na konei ratou kihai nei i tukua kia tomo ki roto ki nga whare karakia kia karakia ake ki te Atua, i whakaarohia hoki ratou he paruparu; no reira, he rawakore ratou; ae ra, i whakaarohia ratou e o ratou teina he paruparu; no reira, he rawakore ratou mo te

taha ki nga mea o te ao nei. a he rawakore ano hoki ratou i te ngakau.

4. Na, i a Arami e whakaakoako ana, e korerorero ana ki te iwi i runga i te puke Onaira, ka haere mai ki a ia he whakaminenga nui, koia ano taua hunga kua korerotia ake nei, koia nei te hunga e rawakore ana i te ngakau, i to ratou rawakoretanga hoki mo te taha ki nga mea o te ao.

5. A ka haere mai ratou ki a Arami; na, ka ki mai te tangata i mua i a ratou, ki a ia, Nana, me aha enei teina oku, e whakahaweatia ana hoki ratou e nga tangata katoa mo to ratou rawakoretanga; na, tera noa ake e whakahaweatia ana e o matou tohunga, ina hoki, panaia ana matou ki waho i o matou whare karakia, i huhua ai nga mahi a o matou ringaringa hei hanga; a mo to matou rawakoretanga nui i maka ai matou e ratou ki waho, a kahore o matou wahi e karakia ai matou ki to matou Atua; na, me aha matou?

6. Na, i te rongonga a Arami i tenei, ka tahuri tona kanohi kia hangai pu ki a ia, a ka titiro atu i runga i te hari nui; i kite hoki ia he pono na o ratou tukinotanga ratou i whakaiti, a e takatu ana ratou ki te whakarongo ki te kupu;

7. Koia i mutu ai ana korero ki tera atu whakaminenga; heoi ka torona atu tona ringa, me te karanga ano ki te hunga i tirohia atu nei e ia, koia nei hoki i tino ripeneta, a ka mea ki a ratou,

8. Ki taku titiro atu ki a koutou e papaku ana o koutou ngakau; a ki te penei, na, ka koa koutou.

9. Nana, kua mea mai to koutou teina, Me aha matou? ina, kua maka mai matou ki waho o o matou whare karakia, te taea hoki te karakia ake ki to matou Atua.

10. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou. E whakaaro ana ianei koutou e kore e ahei i a koutou te karakia ki te Atua, engari hei roto anake hei o koutou whare karakia?

11. Na, tenei ano taku e ui atu nei, Ki a koutou ranei, me kotahi noa te karakiatanga ki te Atua i te wiki kotahi?

12. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou. He mea pai to koutou makanga mai ki waho i o koutou whare karakia, kia ngakau papaku ai koutou, kia ako ai ano hoki koutou i te matauranga; no te mea e tika ana kia ako koutou i te matauranga; he mea hoki na to koutou

makanga ki waho, me to koutou whakahaweatanga e o koutou teina, mo to koutou rawakoretanga nui, i meinga ai koutou kia papaku te ngakau; a kua tika te meatanga ki a koutou kia wairua iti.

13. Na, mo koutou i meinga kia wairua iti, ka koa koutou; no te mea etahi tu ahua o te tangata, ki te meinga ia kia whakaiti, na, ka whai ia i te ripeneta-tanga; a he pono ko te tangata e ripeneta ana ka kite ia i te tohu tangata; a ko ia e kite i te tohu tangata, a e u ana ano tae noa ki te mutunga, na, ka ora ia.

14. Na, penei me taku i ki na ki a koutou, mo koutou i meinga kia whakaiti, i manaakitia ai koutou, na, ki a koutou kahore ianei e manaakitia nuitia atu te hunga e whakaiti pono ana i a ratou ano, he mea na te kupu?

15. Ae ra, ko ia e whakaiti pono ana i a ia ano, a e ripeneta ana ano ki ona hara, me te u tonu tae noa ki te mutunga, na, ka koa taua tangata; na, tera atu tona koa i to te hunga e meinga ana kia whakaiti, he mea na te nui o to ratou rawakoretanga;

16. No reira ka koa te hunga e whakaiti noa ana i a ratou ano, a kihai i meinga kia whakaiti; ara, ka koa te tangata e whakapono ana ki te kupu a te Atua, a e rumakina ana te whakakeke hoki tona ngakau; ae ra, te tae rawa hoki ki te matauranga ki te kupu, te meinga ranei kia mohio i mua i to ratou whakapono-tanga.

17. Koia, he tokomaha e mea ana, Ki te pai koe ki te whakakite mai ki a matou i tetahi tohu no te rangi, katahi matou ka tino mohio; katahi ano matou ka whakapono.

18. Na, he ui naku, He whakapono ianei tenei? Nana, taku kupu tenei ki a koutou, Kahore; ina hoki, ki te mea kua mohio rawa e tangata ki tetahi mea, kahore ona take mo te whakapono, kua mohio hoki ia.

19. Na, pehea atu te whakawakanga mo te tangata e matau ana ki ta te Atua e pai ai, a kahore nei e meatia e ia, i to te tangata e whakapono kau ana, ara, he take kau tana e whakapono ai, a ka taka atu ia ki te he?

20. Na, ma koutou tenei mea e whakaaro. Nana, taku kupu tenei ki a koutou, ka rite tahi te ahua mo tetahi ringaringa ki te mea mo tetahi; a ka rite tonu hoki te meatanga ki ia tangata, ki ia tangata, ki ana mahi.

21. Na, pena me taku i ki na mo te whakapono: Ehara te whakapono i te mea kia whiwhi rawa ki te tino tikanga o te matauranga ki nga mea; no reira ki te mea he whakapono to koutou e tumanako atu ana koutou ki nga mea pono kahore nei e kitea.

22. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou; a e mea ana hoki ahau kia mahara tonu koutou ki te Atua e mahi tohu ana ki nga tangata katoa e whakapono ana ki tona ingoa; no reira ko tona hiahia ano tenei kia matua whakapono koutou ki tana kupu.

23. Na, e homai ana e ia tana kupu he mea na nga anahera ki nga tangata; a ehara i te mea ki nga tane anake. engari ki nga wahine ano hoki. Na, e kore e mutu i konei; i nga wa maha e homai ana nga kupu ki nga tamariki nonohi, a, whakama iho te hunga whakaaro, te hunga matau.

24. Na, e oku teina aroha, i te mea kua hiahia koutou maku e whakamarama ki a koutou, ta koutou e mea ai, mo koutou i tukinotia i peia mai ki waho; na, kahore oku hiahia kia mahara koutou, e mea ana ahau ki te whakawa i a koutou, engari ki te ritenga anake o te mea pono.

25. No te mea, kahore i te penei te tikanga o taku, ara, i meinga koutou katoa kia whakaiti i a koutou ano; no te mea he pono, e whakapono ana ahau ki tetahi i roto i a koutou e whakaiti i a ratou ano, ahakoa pehea te ahua o nga mea e karapoti nei i a ratou.

26. Na, penei me taku i ki na mo te whakapono—ehara tena i te tino matauranga, waihoki ko aku kupu, E kore koutou e ahei te tino matau i te tuatahi ki te pono o aku korero engari ki te ritenga o to te whakapono matauranga.

27. Heoi, ki te pai koutou ki te ara ake me te whakaoho ano i o koutou mahara, hei whakamatau i aku kupu, me te whakamahi i tetahi wahi iti o te whakapono; ae ra, ahakoa e kore e taea e koutou tetahi mea atu ko te hiahia kau ki te whakapono, na, me tuku tenei hiahia kia mahi i roto i a koutou, kia whakapono koutou i runga i tetahi ritenga e ahei ai i a koutou te whakawatea i tetahi takotoranga mo tetahi wahi o aku kupu.

28. Na, me whakarite e tatou te kupu ki tetahi purapura. Na, ki te tuku wahi koutou kia whakatokia tetahi purapura i roto i o koutou ngakau, nana, ki te mea he purapura pono tena, ara, he purapura pai, ki

te kore e peia atu e koutou, i runga i o koutou whakapono kore, e whawhai ai koutou ki te Wairua o te Ariki, nana, ka anga tena ka pupuhi ake i roto i o koutou ngakau; a ka rongo koutou i enei pupuhitanga ka anga koutou ka korero ake i roto i a koutou ano, he tika, he purapura pai tenei, ara, he pai te kupu, ina e nui haere ana toku wairua i tenei: ae ra, e timata ana tenei te whakamarama i toku hinengaro, a e rekareka haere ana ki a au.

29. Na, kahore ianei tenei e whakatupu i o koutou whakapono? Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Ae; otira kahore ano i tupu ake, ki te tino tikanga o te matauranga.

30. Heoi i te purapura e pupuhi ana, e pihi ana, e timata ana te tupu me ki koutou, he pai te purapura; ina hoki, e pupuhi ana ia, e pihi ana, e timata ana te tupu.

31. Nana, e tino mohio ana ianei koutou he purapura pai tenei? Na, taku kupu tenei ki a koutou, Ae; no te mea e puta ake ana i tena purapura, i tena purapura, tona ahua ake, tona ahua ake;

32. No reira, ki te mea ka tupu tetahi purapura, na, he purapura pai ia, otiia ki te kore ia e tupu, nana, ehara ia i te purapura pai, no reira ka akiritia atu ia ki waho.

33. Heoi, mo koutou i whakamatautau i tenei tikanga, ara, i whakato i te purapura, a e pupuhi ana ano ia, e pihi ana, e timata ana te tupu, me mohio koutou e pai ana te purapura.

34. Na, e tino tika ana ianei to koutou matauranga? Ae, e tino tika ana to koutou matauranga ki taua mea, a e takoto noa ana to koutou whakapono; a ko tenei hoki na to koutou mohio, ina hoki, e mohio ana koutou na te kupu i whakamakoha o koutou wairua, a e mohio ana ano koutou kua pihi ake ia, a kua ahua marama o koutou ngakau, a e makoha haere ana o koutou hinengaro.

35. Kati, ko te tino mea ianei tenei? Na, taku kupu tenei ki a koutou, Ae, no te mea, he marama ia: a e pai ana nga mea marama katoa, no te mea e kitea ana ia, no reira me mohio koutou he pai ia: na, e tino tika ana ianei to koutou matauranga i te mea kua pa koutou ki tenei maramatanga?

36. Nana, taku kupu tenei ki a koutou, Kahore, kauka hoki to koutou whakapono e whakarerea, no te

mea heoi ano ta koutou he whakamahi i to koutou whakapono hei whakato i te purapura, kia whakama-
tau ai koutou i tenei tikanga kia kite he pai ranei te
purapura.

37. A i te rakau e tupu ana, ka ki koutou, Kia ata
whakatupuria marietia e tatou kia whai pakiaka ai,
kia tupu ai. me te whai hua ano hoki ma tatou. Nana,
ki te ata whakatupuria nuitia e koutou ka whai paki-
aka, ka tupu, ka whai hua ano hoki.

38. Otiia ki te whakarere koutou i te rakau a ka kore
e whakaaro ki te whakatupu i a ia, nana, e kore ia
e whai pakiaka; a, te whitinga o te ra ka ngaua iho, no
te mea kahore ona pakiaka, a ka memenge noa iho.
na, ka hutia ake e koutou, ka akiritia atu ki waho.

39. Na, ehara tenei i te mea he kore pai no te pura-
pura, ehara ano hoki i te mea he kore no te hua ka-
hore i hiahiatia; engari he titohea no to koutou whe-
nua, a kahore koutou e pai ki te whakatupu i te rakau,
no reira i kore ai koutou e whiwhi ki to reira hua.

40. Waihoki, ki te kore koutou e pai ki te whaka-
tupu i te kupu, me te titiro atu ki mua i runga i te ka-
nohi whakapono ki ona hua, e kore rawa koutou e
whawhaki i te hua o te rakau o te ora.

41. Engari ki te whakatupu koutou i te kupu, ae ra,
me whakatupu te rakau i tona tupuranga i runga i to
koutou whakapono me te takare nui, me te manawa-
nui, me te titiro atu ki ona hua, na, era ia e whai paki-
aka; a ka ai ano hoki he rakau e tupu ake ana ki te
oranga tonutanga.

42. A he mea na to koutou takare tonu, me to kou-
tou whakapono, me to koutou manawanui i runga i te
kupu hei whakatupu i a ia, kia whai pakiaka ai ia i
roto i a koutou, a taihoa ka whawhaki ano koutou i
ona hua, ko ia ano he mea utu nui, he reka rawa i nga
mea reka katoa, he ma rawa i nga mea ma katoa; he
poke-kore rawa i nga mea poke-kore katoa; a ka ha-
kari koutou ki tenei hua, a makona noa koutou, te hia-
kai, te hia-inu ranei.

43. Me i reira, e aku teina, ka whiwhi koutou ki te
utu mo to koutou whakapono, me to koutou ngakau
nui. me te manawanui, me te tatari roa, e tatari ana
ki te rakau kia whai hua ma koutou.

UPOKO 33.

1. Na, muri iho i te korerotanga a Arami i enei kupu, ka tono mai ratou ki a ia i runga i te hiahia kia mohio me whakapono ranei ratou ki te Atua kotahi, kia whiwhi ai ratou ki taua hua i korerotia e ia, me pehea ranei e whakato ai ratou i te purapura, ara, i te kupu i korerotia e ia, i kiia ano e ia me whakato ki roto ki o ratou ngakau; me pehea ranei he ahua e whakamahi ai ratou i to ratou whakapono ?

2. A ka mea a Arami ki a ratou, nana, kua ki mai koutou e kore koutou e ahei te karakia ki to koutou Atua, no te mea kua peia koutou i roto i o koutou whare karakia. Heoi ko taku kupu tenei ki a koutou, Ki te mea e whakaaro ana koutou e kore koutou e ahei te karakia ki te Atua, na, e pohehe nui ana koutou, a e tika ana ano hoki kia whakatakina e koutou nga karaipiture; ki te mea hoki e whakaaro ana koutou na nga karaipiture koutou i ako ki tenei, na, kahore koutou i te mohio ki a ratou.

3. Na, kei te mahara ianei koutou ki ta koutou i korero ai i ta Henohi poropiti onamata i korero ai mo te inoi, ara, mo te karakia ?

4. Ina hoki, i mea ia, He tohu tangata tau, E te Atua, i rangona hoki e koe taku inoi, i a au ano i te koraha; ae ra, i mahi tohu koe i a au i inoi mo oku hoa riri, a whakatahuritia mai ana ratou e koe ki a au;

5. Ae ra, E te Atua, i atawhai mai ano hoki koe ki a au i a au i karanga ki a koe i roto i taku mara; i a au i karanga ki a koe i runga i taku inoi a i rangona ahau e koe.

6. Me tenei ano, E te Atua, i a au i tahuri ki toku whare ka rangona ahau e koe i runga i taku inoi.

7. A i a au ano, E te Ariki ka tahuri ki toku ruma i roto rawa ka inoi ake ki a koe, na, rangona ana ahau e koe;

8. Ae ra, e atawhai ana koe ki au tamariki ina karanga ake ratou ki a koe, kia rangona e koe, ehara i te mea kia rangona e te tangata, a ka rangona ratou e koe:

9. Ae ra, E te Atua, kua atawhai mai koe ki a au, kua rangona e koe aku inoi i waenganui i ou whakaminenga;

10. Na, i rangona ano ahau e koe i a au kua maka ki waho, kua whakahaweatia e oku hoa riri; ae ra.

rangona ana e koe aku inoi, a riri ana ki oku hoa riri. tirohia ana ratou i runga i to riri, he mea na te whakangaromanga hohorotanga.

11. A rangona ana ahau e koe, he mea na oku whakamamaetanga me toku ngakau pono; a na tau Tama i penei ai to atawhai mai ki a au, koia ahau ka karanga ake nei ki a koe i runga i oku whakamamaetanga katoatanga, no te mea e koa ana ahau ki a koe; ina kua whakatahuritia ketia atu au whakawakanga i a au, mo tau Tama.

12. Katahi a Arami ka mea atu ki a ratou, E whakapono ana ianei koutou ki aua karaipiture i tuhi-tuhia ai e nga tangata onamata?

13. Nana, ki te mea e whakapono ana koutou, me whakapono ano koutou ki ta Henohi i korero ai; no te mea, na, i mea ia, Kua whakatahuritia ketia atu e koē au whakawakanga he mea mo tau Tama.

14. Na, e aku teina, maku e ui atu, Kua korerotia ranei e koutou nga karaipiture? Na, ki te mea kua korerotia, na te aha koutou i ahei ai te whakateka ki te Tama a te Atua?

15. Ina hoki, kahore i tuhituhia ko Henohi anake i korero mo enei mea, engari ko Henoka ano tetahi i korero mo aua mea.

16. No te mea, na, i korero ia, E whakatakariri ana koe. E te Ariki, ki tenei iwi mo ratou e kore nei e pai kia mohio ki au atawhainga i atawhaingia ai ratou e koe mo tau Tama.

17. Na, e aku teina, ka kite koutou na tetahi poropiti tuarua onamata i whakapuaki mo te Tama a te Atua, a mo te iwi kihai nei i pai kia mohio ki ana kupu i akina ai ia ki te kohatu e ratou, a mate rawa.

18. Heoi, e kore e mutu i konei; ehara hoki i te mea ko raua anake nga tangata nana i korero mo te Tama a te Atua.

19. Nana, i korerotia ia e Mohi; ae ra, i whakaarahia ake hoki he ritenga i roto i te koraha, kia ora ai nga tangata katoa e pai ana ki te titiro atu ki taua mea. A he tokomaha ano i titiro, a i ora.

20. He torutoru noa ia i matau ki te tikanga o aua mea, te take he pakeke no o ratou ngakau. Otira he tokomaha kihai nei i pai ki te titiro i te pakeke hoki o o ratou ngakau, koia ratou i mate ai. Na, te take kihai nei ratou i pai ki te titiro, no te mea kihai ratou i whakapono ki taua mea, hei whakaora i a ratou.

21. E oku teina, me he mea e ahei ana i a koutou kia ora i te titiro noa o o koutou kanohi kia ora ai koutou, e kore ianei e hohoro to koutou titiro, pai ke atu ranei ki a koutou te whakapakeke i o koutou ngakau i runga i te whakapono-kore, a ka mangere o koutou kanohi ki te titiro, kia mate ai koutou?

22. Na, me he mea koia tena, era e pa te aue ki a koutou; a ki te mea kahore, me titiro o koutou kanohi, a me anga koutou me whakapono ki te Tama a te Atua, ka haere mai ki te hoko i tona iwi, a ka mamae ia, ka mate hei utu mo o ratou hara; a ka ara ano ia i te hunga mate, a ma tenei e whakaputa mai te aranga mo nga tangata katoa kia tu i tona aroaro, kia whakawakia, a te ra whakamutunga, ra whakawa kia rite ki a ratou mahi.

23. Na, e oku teina, taku hiahia tenei kia whakato-kia tenei kupu e koutou i roto i o koutou ngakau a, i a ia ka pupuhi, waihoki ma koutou e whakatupu i runga i to koutou whakapono. A ka ai ia hei rakau e tupu ake ana i roto i a koutou ki te ora tonu. A ko reira ma te Atua e tuku kia mama a koutou pikaunga i runga i te hari o tana tama. A ko tenei katoa e taea ana e koutou ki te pai koutou. Amine.

UPOKO 34.

1. Na, i muri iho i te korerotanga a Arami i enei kupu ki a ratou, ka noho ia ki runga ki te whenua, a ka tu ake a Amureke ka whakaakoako i a ratou, ka mea;

2. E aku teina, ki taku mahara e kore koutou e ahei kia kuare ki enei mea kua korerotia ake nei mo te haerenga mai o te Karaiti, e whakaakona nei e matou ko ia te Tama a te Atua; ae ra, e mohio ana ahau ki enei mea i whakaakona nuitia ki a koutou i mua i to koutou putanga atu i roto i a matou.

3. A, i te mea kua hiahia koutou ki toku tuakana aroha kia korerotia e ia ki a koutou ta koutou e mea ai, i runga i o koutou tukinotanga; a nana i korero etahi ki a koutou hei whakatikatika i o koutou hinegaro; a nana ano koutou i whakahauhau kia whakapono, kia manawanui ano hoki;

4. Kia nui hoki to koutou whakapono hei whakato i te kupu ki roto ki o koutou ngakau, kia whakamatauria e koutou tona painga;

5. Na, kua kite maua ko te mea nui i roto i o koutou whakaaro. koia tenei. kei roto ranei te kupu i te Tama a te Atua, tuarua, e kore ranei e puta mai a te Karaiti.

6. Na, kua kite ano hoki koutou kua maha nga take whakaatu a toku tuakana ki a koutou ko te kupu kei roto ano kei a te Karaiti taea noatia te whakaoranga.

7. Kua korerotia e toku tuakana nga kupu a Henohi, ka puta ake te whakaoranga i te Tama a te Atua, me nga kupu ano hoki o Henoka; a kua korerotia ano e ia ta Mohi, hei whakaatu mo te pono o enei mea.

8. A ka whakaatu ano ahau ki a koutou moku ake ano, e pono ana enei mea. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, e tino mohio ana ahau ki a te Karaiti, era e haere mai ki roto ki nga tamariki a te tangata, hei waha i nga hara o tona iwi, a mana e hohou te rongo mo nga hara o te ao; no te mea kua korerotia tenei e te Ariki, e te Atua;

9. No te mea e takoto ana te tikanga kia mahia he houhanga rongo; ina hoki ki te ritenga o te tikanga nui a te Atua Ora Tonu, me mahi he whakamarietanga. ki te kore, ka mate katoa nga tangata, kaore e kore; na, kua whakapakeketia te katoa; kua taka te katoa kua ngaro, a me mate ano ratou ki te kore e mawhiti ma roto i taua whakamarietanga kua takoto nei te tikanga kia mahia;

10. No te mea e tika ana kia whakaritea tetahi patunga tapu nui whakamutunga; a ehara taua patunga tapu i te tangata, i te kararehe ranei, i tetahi tu manu ranei; no te mea e kore taua patunga tapu e riro hei tangata; engari ka riro hei patunga tapu, mana tonu e kore nei e taea te whakaaro.

11. Na, kahore e ahei i tetahi tangata te tuku i ona ake toto, hei utu mo nga hara o tetahi atu. A, me he mea ka kohuru tetahi tangata, ka tangohia ianei e to tatou ture, e tika nei, te ora o tona teina? Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore.

12. Engari ka tono te ture i te ora o te tangata nana te kohuru; no reira e kore e taea e tetahi mea e iti iho ana i tetahi whakamarietanga e kore nei e taea te whakaaro, hei utu mo nga hara o te ao;

13. Koia i tika ai kia puta he patunga tapu nui whakamutunga; ko reira mutu ai, ara, e tika ai kia whakamutua te whakaheke toto; ko reira hoki rite ai te

ture a Mohi; ae ra, ka rite katoa; ia tongi, ia tongi, me ia tohu, me ia tohu, a kahore he wahi i toe.

14. Nana, ko te tikanga katoa tenei o te ture; e tohu ana ia tongi, ia tongi ki taua patunga tapu nui whakamutunga; a ko te Tama a te Atua taua patunga tapu nui whakamutunga: ae ra, he mea mana tonu e kore nei e taea te whakaaro;

15. A penei ka puta ake i a ia te whakaoranga ki te hunga katoa e whakapono ana ki tona ingoa; ko te tikanga hoki tenei o tenei patunga tapu whakamutunga. hei whakaputa mai i te ngakau tohu tangata e taea ai te tika, e whakaputaina mai ai te huarahi whakapono mo te tangata tae noa ki te ripenetatanga.

16. A penei e ahei ana i te tohu tangata te whakarangi i nga tono o te tika, me te awahi ano i a ratou ki nga ringaringa o te ora, a, ko te tangata e kore nei e whakamahi i te whakapono hei mea ripenetatanga, ka mau i te ture e tono nei i te mea: no reira e whakaputaina ai te tikanga whakaora nui mau tonu ki nga tangata anake e whai whakapono ana tae noa ki te ripeneta.

17. No reira, ma te Atua e tuku ki a koutou, ki aku teina, kia tahuri koutou ki te whakamahi i o koutou whakapono tae noa ki te ripenetatanga, kia timata ai koutou ki te karanga ki tona ingoa tapu, kia aroha mai ia ki a koutou;

18. Ae ra, me karanga ake ki a ia, kia tohungia; no te mea e kaha ana ia hei whakaora;

19. Ae ra, me whakaiti i a koutou ano, kia hono tonu hoki te inoi ki a ia;

20. Karanga ake ki a ia i a koutou i roto nei i a koutou mara; ae ra, i a koutou hoki i o koutou kahui.

21. Karanga ake ki a ia i roto i o koutou whare, ae ra, i runga hoki i nga tangata o o koutou whare katoa, i te ata, i te poutumarotanga o te ra, i te ahiahi ano hoki;

22. Ae ra, karanga ake ki a ia kia he te mana o o koutou hoa riri;

23. Ae ra, karanga ake ki a ia kia hinga te rewera, koia nei te hoa riri ki te tika katoa.

24. Karanga ake ki a ia i runga i nga kai o a koutou mara, kia kake koutou i runga i aua mea:

25. Karanga ake mo nga kahui o a koutou mara kia whai hua.

26. Heoi kauaka e mutu i konei; me riringi atu o

koutou wairua i roto i o koutou ruma i roto rawa, i o koutou wahi ngaro, i o koutou koraha;

27. Ae ra, ki te kahore koutou e karanga a-reo ake ki te Ariki, me karanga a-ngakau ake koutou ki a ia i nga wa katoa kia homai he painga mo koutou ake, mo te hunga hoki e karapoti ana i a koutou.

28. Na, e aku teina aroha, taku kupu tenei ki a koutou, kauaka koutou e whakaaro ko tenei anake; ina hoki i muri i ta koutou mahinga i enei mea katoa, ki te pana koutou i te hunga rawakore me te hunga kakahu kore, a ka kore e tiro tiro i nga turoro me te hunga e whakamamaetia ana, me te hoatu mea ano hoki, ki te mea e whai rawa ana koutou, ki te hunga e hapa ana; na, taku kupu tenei ki a koutou, ki te mea ka kore koutou, e mahi i tetahi o enei mea, nana, he inoi noa ta koutou, a e kore e ai he painga ki a koutou, a e rite ana koutou ki te hunga ngutu kau, e whakakahore nei ki te whakapono;

29. No reira, ki te kore koutou e mahara kia atahai tangata, ka rite koutou ki te para e akiritia atu ana e nga kai tahi para, (kahore hoki ona painga), a e takahia ana e nga waewae o nga tangata.

30. Na, e aku teina, i muri i te rironga i a koutou o enei whakaatu maha, i te mea hoki e whakaatu atu ana nga karaipiture tapu mo enei mea, na, e mea ana ahau kia haere mai koutou kia whakaputaina mai nga hua he mea mo te ripenetatanga;

31. Ae ra, e mea ana ahau kia haere mai koutou a, kati te whakapakeke tonu i o koutou ngakau; no te mea, ko aiane te wa, me te rangi ano o to koutou whakaoranga; mo konei ra, ki te pai koutou ki te ripeneta ki te kore hoki e whakapakeke i o koutou ngakau ka whakaputaina wawetia te tikanga nui o te hokonga ki a koutou.

32. No te mea, ko tenei ora ano te takiwa mo te tangata kia whakariterite mo te tutaki ki te Atua; ae ra, ko te rangi o tenei oranga te rangi mo nga tangata e mahi ai i a ratou mahi.

33. Na, me taku i ki na ki a koutou i mua, i te mea i a koutou enei kai whakaatu maha, no reira, taku e tohe atu nei ki a koutou, kauaka e whakaneke atu i te rangi o to koutou ripenetatanga ki te mutunga ra ano; no te mea, i muri i tenei rangi o te ora, i homai nei ki a tatou hei whakariterite mo tua atu i te mate, na, ki te kore tatou e whakapau i to tatou taima i a tatou i

tenei ora, ko reira puta mai te po e pouri ai, e kore nei e ahei kia mahia tetahi mahi.

34. Ina tutuki atu koutou ki taua wahi whakawehi, na, e kore koutou e ahei te ki, maku e ripeneta, maku e hoki atu ki toku Atua. Kahore, e kore e ahei i a koutou tenei ki; no te mea ko taua wairua ra ano e noho na i o koutou tinana i to koutou putanga atu i tenei oranga, na, ka whai kaha taua wairua ra ano hei noho i o koutou tinana i taua ao mau tonu.

35. No te mea, me he mea ka oti i a koutou to koutou ra ripeneta te whakaneke, a mate noa, nana, kua uru koutou ki raro i te wairua o te rewera, a ka hiri ia i a koutou maana; no reira, ka puta atu te Wairua o te Ariki i roto i a koutou, heoi kei te rewera te kaha katoa i runga i a koutou; na, ko te whakamutunga tenei o te **hunga kino**.

36. A, e mohio ana ahau ki tenei, no te mea kua mea mai te Ariki, E kore ia e noho i roto i nga temepara noa, engari i roto i nga ngakau o te **hunga tika** e noho ana ia; na, kua ki mai ano ia, Ka noho te **hunga tika** ki roto ki tona rangatiratanga, te puta atu a muri iho: heoi ka meinga o ratou kakahu kia ma i runga i nga toto o te **Reme**.

37. Na, e aku teina aroha, e mea ana ahau kia mahara koutou ki enei mea, me te mahi ano i to koutou whakaoranga i runga i te wehi i te aroaro o te Atua, kia kore rawa hoki koutou e whakapararahako ki te taenga mai o te Karaiti i nga ra e takoto ake nei;

38. Kia kore atu ano hoki a koutou totohetanga ki te Wairua Tapu, engari kia riro ia i a koutou, me te mau ano ki runga ki a koutou i te ingoa o te Karaiti; kia whakaiti koutou i a koutou ano tae noa iho ki te puehu, me te koropiko ano ki te Atua i runga i te Wairua me te pono; ahakoa ko whea wahi e taea ana e koutou; kia noho tonu ano koutou i runga i te whakawhetai i nga ra katoa mo nga atawhainga me nga manaakitanga e whakatau na ia ki runga ki a koutou.

39. Na, ka whakahauhau ano hoki ahau i a koutou, e aku teina, kia mataara kia inoi tonu, kei whakakotititia ketia koutou e nga whakamatautauranga a te rewera, kei taea hoki koutou e ia, kei riro koutou hei pononga mana a te ra whakamutunga: no te mea, na, e kore ia e utu i a koutou ki tetahi mea pai.

40. Na, e aku teina aroha, e mea ana ahau ki te whakahauhau i a koutou kia manawanui, kia ata ha-

nga hoki ki nga tukinotanga katoa o ia ahau. o ia ahua; kia kauaka koutou e taunu ki te hunga e maka ana i a koutou ki waho, i runga i te nui o to koutou rawakoretanga. kei riro koutou hei tangata hara. kei pera me ratou;

41. Engari kia manawanui koutou, kia ata hanga hoki ki aus tukinotanga, i runga i te tumanako tuturu era koutou e okioki a tetahi rangi i o koutou tukinotanga katoa.

UPOKO 35.

1. Na, i muri i te whakamutunga a Amureke i enei kupu. ka mawehe atu raua i te whakaminenga, a haere mai ana ki te whenua o Herehona;

2. Mo te toenga ano hoki o nga teina, i muri iho i ta ratou kauwhautanga i te kupu ki nga Horama ka haere mai ratou ki te whenua o Herehona.

3. Nawai a, i muri i te runangatanga o te hunga rangatira o nga Horama mo nga kupu i korerotia ki a ratou. na, ka riri ratou he mea na te kupu, na tena hoki i whakangaro ta ratou hanga tinihanga; na reira, kihai ratou i pai ki te whakarongo ki nga kupu.

4. A, tono tangata ana ratou, whakamine ana i te iwi katoa, puta noa i te whenua katoa. a korerorero ana ki a ratou mo nga kupu i korerotia.

5. Na, kihai o ratou rangatira ratou ko o ratou tohunga, ko o ratou kai whakaako, i whakaatu i o ratou whakaaro ki te iwi; koia ratou i rapu puku ai i te whakaaro o te iwi katoa.

6. Nawai a, ka mohio ratou ki nga whakaaro o te iwi katoa, a ka panaia ki waho o te whenua te hunga i pai nei ki nga kupu i korerotia e Arami ratou ko ona teina; na, he tokomaha ano ratou; a haere mai ana ano ratou ki te whenua o Herehona.

7. A ka minita a Arami ratou ko ona teina ki a ratou.

8. Na, ka riri te iwi o nga Horama ki te iwi o Amona i roto nei i Herehona, na, he tino tangata kino te rangatira o nga Horama, a ka tono atu ia ki te iwi o Amona kia panaia atu i roto i to ratou whenua te hunga katoa i haere atu i a ratou ki roto ki to ratou whenua.

9. A he maha ano nga kupu whakawehi i whakapuaki ai ia ki a ratou. Heoi, kihai te iwi o Amona i wehi i a ratou kupu, no reira kihai ratou i pana i a

ratou ki waho, engari i manako ratou ki nga rawakore katoa o nga Horama i haere mai ai ki a ratou; a whangai ana i a ratou, whakakakahu ana, hoatu whenua ana ki a ratou hei kainga tupu; a ka whakawhiwhi ano i a ratou e rite ana ki nga mea e matea ana e ratou.

10. Na tenei i riri ai nga Horama ki te iwi o Amona, a ka tahuri ratou ka whakaho atu ki nga Ramana, ka whakaho ano i a ratou kia riri ki a ratou;

11. A penei ka timata nga Horama ratou ko nga Ramana te whakarite mea mo te whawhai ki te iwi o Amona, ki nga Niwhai ano hoki.

12. Na, ko te mutunga tenei o te tekau ma whitu o nga tau o te whakahaeretanga o nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

13. Katahi te iwi o Amona ka puta atu i te whenua o Herehona, a haere mai ana ratou ki te whenua o Mereke, kia watea ai te whenua o Herehona mo nga taua a nga Niwhai, hei whawhai ki nga taua a nga Ramana me nga taua a nga Horama; a penei ka timata he whawhai i waenganui o nga Ramana me nga Niwhai, i te tekau ma waru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite; na, hei muri atu tuhi-tuhi ai he whakaatu mo a ratou whawhai.

14. A ka hoki a Arami ratou ko Amona, ko a ratou teina me nga tamariki tokorua ano hoki a Arami, ki te whenua o Harahemera, i te mea kua meinga ratou hei mea i roto i nga ringaringa o te Atua hei whakaputa i nga Horama maha ki te ripenetatanga; na, i panaia mai te hunga katoa i whakaputaina ai ki te ripenetatanga ki waho o to ratou whenua; heoi kei a ratou ano he whenua hei kainga noho mo ratou i te whenua o Herehona, na, kua hapai patu ratou hei tiaki i a ratou ano, i a ratou wahine, i a ratou tamariki, me o ratou whenua.

15. Na, kua pouri te ngakau o Arami i te kino o tona iwi, ae ra, i nga whawhai, i nga whakahekenga toto, i nga tautohetohenga ano hoki i roto ra i a ratou; kua haere hoki ia ki te whakapuaki i te kupu, me te tono tangata kia whakapuaki i te kupu ki nga iwi katoa i roto i ia pa, i ia pa; a i te mea kua pakeke haere nga ngakau o te iwi, a kua timata ano ratou te he i te uaua o te kupu, koia i pouri kerekere ai tona ngakau;

16. No reira, ka mea ia kia whakaminea ana tamariki tane, kia whakahauhau ai ia i tena tangata, i tena

tangata o ratou mo nga mea o te tika. Heoi kei a tatou ano he whakaaturanga mo ana whakahaunga i whakahau ai ia ki a ratou, e rite ana ki tana ake tuhi-tuhinga.

Nga whakahaunga a Arami ki tana tama ki a Heramana.

UPOKO 36.

1. E taku tama, kia whai taringa mai ki aku kupu; he oati hoki taku ki a koe, ki te mea ka pupuri koe i nga whakahaunga a te Atua, ka whai painga koe i runga i te whenua.

2. E mea ana ahau kia pera tau me taku i mahi ai, hei whakamaharatanga ki te hereherenga o o tatou matua; i roto hoki ratou i te whakamahinga, a kihai tetahi i ahei te whakaputa i a ratou, ko te Atua anake o Aperahama, ko te Atua o Ihaka, ko te Atua o Hakopa; a he pono nana ratou i whakaputa mai i o ratou tukinotanga.

3. Tena, E taku tama, e Heramana, nana, kei roto koe i to taitamarikitanga, koia ahau ka tonono atu nei ki a koe kia rangona aku kupu e koe, kia akona koe e ahau; no te mea e matau ana ahau ko te hunga e whakawhirinaki atu ana ki te Atua e tautokona i roto i o ratou whakamatautauranga, i o ratou rarunga, i o ratou mamae, a e whakateiteitia ake ano hoki ratou a te ra whakamutunga;

4. Na, kahore ahau e mea kia mahara koe noku ake ano tenei matauranga, ehara i te mea maori, engari he mea wairua; ehara i te hinengaro kikokiko, engari na te Atua.

5. Nana, ko taku kupu atu tenei ki a koe, me i kore ahau i whanau i te Atua, penei kua kore oku matauranga ki enei mea; engari na te Atua, na te mangai o lana anahera tapu i whakamohio ahau ki enei mea, a ehara i te mea na tetahi pai oku ake.

6. No te mea i haereere ahau me nga tama a Mohia, e rapu ana ki te whakangaro i te hahi a te Atua; heoi ka tonoa e te Atua tana anahera tapu hei kati i a matou i te huarahi.

7. Nana, ka korero mai ia ki a matou, me te mea he whatitiri te reo, na, ngaueue ana te whenua katoa i raro i o matou waewae, hinga ana matou katoa ki te whenua, ka tau hoki te wehi o te Ariki ki a matou.

8. Otira, ka mea mai te reo ki a au, E ara. A ka ara ahau ka tu ki runga, ka kite hoki i te anahera.

9. Na, ka mea mai ia ki a au, Mehemea e hiahia ana koe, ko koe ake kia whakangaromia, me mutu to rapu ki te whakangaro i te hahi i te Atua.

10. Nawai a, ka hinga ahau ki te whenua; a ko te roa e toru nga ra, e toru nga po, kihai ano toku waha i puaki: kihai ano hoki he kaha o oku wahi.

11. A tera atu ano etahi mea i korero mai ai te anahera ki a au i rongo ai aku teina, ko au ia, kihai i rongo; no te mea i taku rongonga i nga kupu, Me he mea e pai ana koe ko koe ake kia whakangaromia, me mutu ake tou rapu ki te whakangaro i te hahi a te Atua, na, pa tonu te wehi nui me te whakapawera ki a au, kei whakangaromia pea ahau, a hinga ana ahau ki te whenua, mutu tonu ana hoki taku rongo;

12. Otira mamae ana ahau i nga mamae mau tonu, no te mea e rakarakatia ake ana toku wiarua he mea nui rawa atu, a mamae ana ahau i oku hara katoa.

13. Ae, mahara ana ahau ki oku hara katoa, ki oku kino katoa, na enei hoki i whakamamaetia ai ahau ki nga mamae o te reinga; ae, kite ana ahau, kua tutu ahau ki toku Atua, a kihai ahau i te pupuri i ana whakahaunga tapu;

14. Ae, he maha ana tamariki naku i kohuru, ara, naku ratou i arahi atu ki te whakangaromanga; ae ra hoki, he nui rawa atu aku kino, na, i te whakaaro kau ano tera ahau e tae ki te aroaro o te Atua, ka whakapororarutia toku wairua ki te whakawehi e kore nei e taea te whakaaro.

15. Na, i mahara ahau, aue, me i taea ahau te pei kia meinga toku wairua raua ko toku tinana hei korenga, kia kore ai ahau e kawea kia tu i te aroaro o toku Atua, whakawakia ai mo aku mahi.

16. A, e toru nga ra, e toru nga po e whakamamaetia ana ahau, ki nga mamae o tetahi wairua kua oti nei te kanga.

17. A, i a au e whakapaweratia ana, i toku ngakau e whakamamaetia ana, i runga i te mahara ki oku tini hara, nana, ka mahara ahau ki toku rongonga ki toku papa, i poropiti ia ki te iwi mo te haerenga mai o tetahi, ko Ihu Karaiti, ko te Tama a te Atua, hei utu mo nga hara o te ao.

18. Na, i tenei mahara ka mau nei i roto i toku hinegaro, ka karanga ahau i roto i toku ngakau, E Ihu,

e te Tama a te Atua, kia aroha mai ki a au, kei roto nei ahau i te au kawa, kei te karapotitia nei hoki e nga mekameka o te mate, e mau tonu ana.

19. Na, i toku maharatanga ki tenei mea, mutu ake oku mamae; a mutu ake hoki te whakapawera a oku hara i a au.

20. Na, ano te hari, ano te maramatanga whakamiharo i kite nei ahau; ae. ki tonu toku wairua i te hari nui, i pera me to te mamae i a au i mua;

21. Ae, ko taku kupu atu tenei ki a koe, e taku tama, kahore tahi he mea e rite ana ki oku mamae te koi, te kino. A ko taku kupu atu ano ki a koe, e taku tama, mo tenei taha, kahore ano hoki he mea e rite ana ki toku hari, te koi, te pai.

22. Ae ra, i hua ahau i pera taku kitenga i te Atua, me ta to tatou matua, me ta Rihai, e noho ana i runga i tona torona, e karapotitia ana e nga mano tini o nga anahera, e noho waiata ana, e whakamoemiti ana ki to ratou Atua; na, minamina ana toku wairua kia noho ki reira.

23. Nana, ka whiwhi ano oku wahi ki te kaha, na, tu ana oku waewae ki runga, whakakite atu ana ki te iwi kua whanau ahau i te Atua;

24. Na, no taua takiwa, tae noa mai ki naiane, kahore i mutu toku uaua kia mea ahau i nga wairua kia ripeneta; kia meinga hoki ratou e au kia rongo ki te hari i rongo ai ahau; kia whanau ai ano hoki ratou i te Atua, kia ki ai hoki i te Wairua Tapu.

25. Ae ra. E taku tama, e homai ana e te Atua te tino hari nui ki a au i roto i te hua o aku mahi;

26. No te mea, na te kupu i homai nei e ia ki a au, nana, he tokomaha kua whanau i te Atua; kua whakamatau hoki penei me au kua whakamatau; kua kite he kanohi he kanohi, penei me au kua kite; no reira kei te matau ratou ki enei mea, i korerotia nei e ahau, kei te rite ano ki toku matauranga, a, no te Atua te matauranga i a au nei.

27. Kua tautokona hoki ahau i roto i nga whakamatauranga, i nga rarunga katoa, me nga mamaetanga katoa; ae ra, kua whakaputaina ahau e te Atua i roto i te whare herehere, i nga here, i te mate; a kei te whakawhirinaki atu nei ahau ki a ia, a mana tonu ahau e whakaora.

28. E mohio ana hoki ahau tera ia e whakateitei ake i a au a te ra whakamutunga, hei noho tahi me ia i

roto i te kororia; na, ka whakamoemiti tonu ahau ki a ia ake ake ake, nana hoki i whakaputa mai o tatou matua i roto i Ihipa, nga Ihipiana ia, horomia ake e ia ki roto ki te Moana Whero; a nana ratou i arahi i runga i tona kaha ki roto ki te whenua o te kupu whakaari; ae ra hoki, nana ratou i whakaputa mai i te whakamahinga me te hereherenga i tenei wa, i tenei wa;

29. Nana ano hoki i kawe mai o tatou matua ki waho i te whenua o Hiruharama; nana ano hoki, i runga i tona kaha mau tonu, i whakaputa ratou ki waho i te whakamahinga me te hereherenga i tenei wa, i tenei wa, a taea noatia tenei ra; a kei te mahara tonu nei ahau ki to ratou hereherenga; waihoki, e tika ana kia mahara tonu koe, me taku e mahara nei, ki to ratou hereherenga.

30. Heoi, e taku tama, ehara tenei i te katoa: no te mea e tika ana ano hoki kia matau koe me ahau e matau nei, ara, ki te mea ka pupuri koe i nga whaka-haunga a te Atua e kake haere koe i runga i te whenua; waihoki e tika ana ano kia matau koe, ki te kore e pupuri i nga whakahaunga a te Atua, ka hatepea atu koe i tona aroaro, na, e rite ana tenei ki tana kupu.

UPOKO 37.

1. Na, e taku tama, e Heremana, ka whakahaua koe e ahau kia mau ki nga tuhituhinga kua tukua mai nei ki a au;

2. A ka whakahaua hoki koe e ahau, kia tuhituhia e koe tetahi tuhituhinga mo tenei iwi, i runga i nga ritenga kua tuhituhia nei e ahau, ki runga ki nga papa a Niwhai, a kia tiakina taputia enei mea katoa, kia tapu hoki to tiaki i enei mea katoa kua tiakina nei e ahau, kia pera i taku tiakanga i aua mea;

3. Na, ko enei papa parahi, e mau nei enei tuhituhinga i runga, i runga nei hoki i a ratou nga tuhituhinga o nga karaipiture tapu, i roto nei nga whakapaparanga o o matou tupuna, no te timatanga ra ano.

4. Nana, kua poropititia tenei e o tatou tupuna, ara, kia tiakina enei mea, a tuku iho, tuku iho ki tenei whakatupuranga, ki tenei whakatupuranga, kia tiakina hoki kia rongoaia e te ringaringa o te Ariki. taea noatia te wa e whakaputaina ai ki nga iwi, ki

nga hapu, ki nga reo, ki nga huihuinga tangata, kia matau ai ratou ki nga mea ngaro e mau nei i runga.

5. Na, ki te mea ka tiakina enei, e tika ana kia mau tonu to ratou kanapatanga; ae ra, ka mau tonu ano to ratou kanapatanga; ae ra, me nga papa katoa ano hoki e mau nei nga tuhituhinga tapu i runga.

6. Na, kei te whakaaro pea koe, he mea kuare tenei i roto i a au; engari ko taku kupu atu tenei ki a koe, ma nga mea itiiti, ma nga mea kuare e whakaputaina mai ai nga mea nunui; a he nui hoki nga wa e whakapororarutia nei te mea mohio e nga mea itiiti noa iho.

7. A e mahi ana te Ariki te Atua i runga i nga tikanga hei whakatutuki i ana whakaaro nui, i ana whakaaro mau tonu; ma nga mea tino iti noa iho hoki e whakapororarutia ana e te Ariki te tangata mohio, a whakaorangia ana e ia nga wairua maha.

8. Na, he whai whakaaro tenei i mua i roto i te Atua, kia tiakina enei mea; ina hoki, na enei i whakamakoha te mahara o tenei iwi, me te whakamohio hoki i te tini ki te he o a ratou whakahaere, me te whakatahuri ano hoki i a ratou ki te matauranga ki to ratou Atua, a whakaorangia ana o ratou wairua.

9. Ae ra, ko taku kupu tenei ki a koe, me i kore enei mea i roto nei i enei tuhituhinga, e mau nei ki runga i enei papa. penei kua kore e ahei i a Amona ratou ko ona teina te whakamohio i nga mano tini o nga Ramana, ki nga whakarereanga iho a o ratou matua; ae ra, na enei tuhituhinga me o reira kupu i mea ratou kia ripeneta; ara, kia matau ratou ki te Ariki ki to ratou Atua, kia hari hoki i roto i a Ihu Karaiti, i to ratou Kai-hoko.

10. A ko wai e matau ana era pea e waiho enei hei mea e kawea ai nga mano maha o ratou, ae ra, me nga mano ano hoki o o tatou teina kaki maro o nga Niwhai, e whakapakeke nei i o ratou ngakau inaianei, i roto i nga hara me nga kino, ki te matauranga ki to ratou Kai-hoko?

11. Na, kahore ano enei mea ngaro kia whakakitea katoatia mai ki a au; no reira me manawanui.

12. No reira, kati noa pea, ki te mea kau ahau, e tiakina ana enei mea mo tetahi whakaaro mohio, ko taua whakaaro e mohiotia ana e te Atua; kei te runanga hoki ia i runga i te whai whakaaro ki ana mahi katoa, a he totika ona ara, ko tana whakahaere hoki, kotahi tonu te porowhita.

13. E maharatia, maharatia, e taku tama, e Heramana, ano te uaua o nga ture a te Atua. A i mea ra ia, Ki te pai koutou ki te pupuri i aku ture ka kake haere koutou i runga i te whenua; otira, ki te kore koutou e pupuri i ana ture, ka hatepea atu koutou i tona aroaro.

14. Na, kia mahara, e taku tama, kua tukua mai e te Atua ki a koe enei mea, e tapu nei, i puritia taputia ai e ia. a e puritia ano e ia e tiakina hei whakaaro mohio i roto i a ia, kia whakakitea atu ai e tona kaha ki nga whakatupuranga e haere ake nei.

15. Tena, ko taku kupu atu tenei ki a koe he mea na te Wairua o te poropititanga, ki te mea ka takahia e koe nga ture a te Atua, nana, ko enei mea e tapu nei. ka tangohia atu i a koe he mea ma te kaha o te Atua. a ka tukua atu koe ki a Hatana, kia tataria ai koe e ia ano he papapa ki mua i te hau.

16. Engari ki te mea ka pupuri koe i nga ture a te Atua, a ka pera tau meatanga ki enei mea e tapu nei. ki ta te Ariki, a te Atua e whakahau iho ai ki a koe. (me tono hoki koe ki te Ariki ki nga tikanga katoa e meatia ai e koe ki enei mea), nana kahore he mana o te whenua, o te reinga ranei e ahei te tango i enei mea i a koe, no te mea e kaha ana te Atua ki te whakatutuki i ana kupu katoa;

17. Ka whakarite hoki ia i ana kupu whakaari, e whakaaria ai e ia ki a koe, ina hoki kua whakaritea e ia ana kupu i whakaaria ai e ia ki o tatou tupuna.

18. I whakaaria mai hoki e ia ki a ratou ko enei mea ka tiakina e ia mo tetahi whakaaro mohio i roto i a ia, kia whakakitea atu ai e ia tona kaha ki nga whakatupuranga e haere ake nei.

19. Nana, kotahi te tikanga kua rite nei i a ia, ara, te whakahokinga i nga mano tini o nga Ramana ki te matauranga o te pono; kua whakakitea mai hoki e ia tona kaha i roto i a ratou, a tera ano ia e whakakite i tona kaha i roto i a ratou ki nga whakatupuranga e haere ake nei. koia ka tiakina enei mea;

20. Koia ahau ka whakahau atu nei ki a koe, e taku tama, e Heramana, kia puta tou uaua ki te whakarite-rite i aku kupu katoa. kia puta ano hoki tou uaua ki te pupuri i nga ture a te Atua, e rite ana ki nga mea ka oti nei te tuhituhi.

21. Na, ka korero tenei ahau ki a koe, mo aua papa e rua tekau ma wha, kia puritia e koe, kia whakakitea

ai ki tenei iwi nga mea ngaro, me nga mahi o te pouritanga, me o ratou mahi huna, ara, nga mahi huna o aua iwi i whakangaromia ai; koia, ko a ratou kohurutanga katoa, me nga tahae me o ratou pahuatanga, me o ratou kino katoa, me nga whakarihariha, kia whakakitea ai ki tenei iwi; kia tiakina hoki e koe enei kai tohutohu.

22. Ta te mea i kite ra te Ariki ka anga tona iwi ka mahi i roto i te pouritanga, ae, ka mahi i nga kohurutanga ngaro me nga whakarihariha na reira i mea ai te Atua, Ki te kahore ratou e ripeneta, ka whakangaromia atu ratou i runga i te mata o te whenua.

23. A i mea te Ariki, Maku e whakarite ma taku pononga, ma Hatereme, tetahi kohatu, e tiaho atu nei i roto i te pouritanga hei maramatanga, kia whakakitea ai e ahau ki taku iwi e mahi nei ki a au, kia whakakitea ai e ahau ki a ratou, nga mahi a o ratou teina: ae ra; a ratou mahi huna, a ratou mahi o te pouritanga, a ratou kino me nga whakarihariha.

24. Na, e taku tama, i whakaritea enei kai tohutohu, kia rite ai te kupu a te Atua i korero ai ia, i mea ai:

25. Maku e whakaputa mai i roto i te pouritanga ki te maramatanga a ratou mahi huna katoa me a ratou whakarihariha; a ki te kahore ratou e ripeneta, ka whakangaromia ratou e ahau i runga i te mata o te whenua; a maku ano e whakaputa a ratou mea ngaro katoa me nga whakarihariha ki te maramatanga, ki nga iwi katoa e noho ana i te whenua a muri ake nei.

26. Na, e taku tama, ka kite taua kihai ratou i ripeneta, koia i whakangaromia ai ratou, a kua rite te kupu a te Atua tae noa ki tenei taima; koia, ko a ratou whakarihariha ngaro kua kawea mai i roto i te pouritanga, kua whakakitea mai hoki ki a tatou.

27. Tena, e taku tama, ko taku whakahau atu tenei ki a koe, kia puritia e koe a ratou oati katoa, a ratou kaweneta, a ratou kupu whakarite i o ratou whakarihariha ngaro; ae ra, me a ratou tohu katoa me a ratou mea whakamiharo, kia puritia mai e koe i te iwi, kia kore ai ratou e matau ki enei mea, kei taka pea ano hoki ki roto ki te pouritanga, a ka whakangaromia.

28. No te mea hoki, tera ano he kanga kei runga i tenei whenua katoa, kia puta te whakangaromanga ki nga kai mahi katoa o te pouritanga, e rite ana ki te kaha o te Atua, ina tino pakari ratou; no reira, ko

taku hiahia kia kore tenei iwi e whakangaromia. .

29. No reira e puritia ai e koe enei tikanga ngaro o o ratou oati, o a ratou kawenata i tenei iwi, a ko te ratou kino anake, me a ratou kohurutanga, me a ratou whakarihariha, e whakakite atu ai koe ki a ratou; a tau hoki e whakaako ai ki a ratou, kia whakarihariha atu ratou ki nga kino pera, ki nga mea whakarihariha, i nga kohurutanga; akona atu hoki ratou e koe, i whakangaromia enei iwi i runga i to ratou kino, me nga mea whakarihariha, me a ratou kohurutanga.

30. Ina hoki, na ratou i kohuru nga poropiti katoa a te Ariki, i puta ai ki a ratou ki te whakaatu atu ki a ratou mo a ratou kino; na, ko te toto o te hunga i kohurutia ai e ratou i karanga ake ki te Ariki ki to ratou Atua mana e rapu utu i te hunga nana ratou i kohuru: na, penei kua tau nga whakawakanga a te Atua ki enei kai mahi o te pouritanga me nga huihui-nga ngaro;

31. Ae ra, kanga hoki te whenua, a ake ake ake, mo aua kai mahi o te pouritanga me nga huihuinga ngaro, a, tae noa ki to ratou whakangaromanga, ki te kahore ratou e ripeneta i te mea kahore ano kia pakari noa.

32. Tena, e taku tama, maharatia enei kupu kua korerotia atu nei e ahau ki a koe: kauaka e tukua atu aua tikanga ngaro ki tenei iwi, engari me ako ratou kia mau tonu to ratou kino ki te hara, ki te he;

33. Kauwhautia atu ki a ratou te ripenetatanga me te whakapono ki te Ariki ki a Ihu Karaiti; akona ratou kia whakaiti i a ratou ano, kia mahaki, kia papaku te ngakau; akona ratou kia pakeke ki nga whakama-tautauranga katoa a te rewera, i runga i to ratou whakapono ki te Ariki ki a Ihu Karaiti;

34. Akona ratou kia kua rawa e ngakau-kore ki te mahi pai, engari kia mahaki, kia papaku te ngakau: e kite hoki nga penei i te okiokinga mo o ratou wairua.

35. Na, maharatia, e taku tama, akona te matauranga i tou taitamarikitanga: ae ra, akona i tou taitamarikitanga te pupuri i nga whakahaunga a te Atua;

36. Ae ra, karanga ake ki te Atua kia tuaritua au mea katoa: hei te Ariki hoki au mahi katoa e mahi ai koe, a ko te wahi e haere ai koe me haere i runga i te Ariki: kia anga whaka-te-Atua ano hoki ou whakaaro; nga hiahia o tou ngakau me tau tonu ki runga ki te Atua, a ake ake ake;

37. Runanga tahi koe me te Ariki i runga i au mahi

katoa, a mana koe e tohutohu ki te pai; e ra, ina takoto koe i te po, me takoto ki te Ariki, kia mataara ai ia ki runga ki a koe i a koe e moe ana; a ka ara koe i te ata, kia ki tou ngakau i nga whakawhetainga ki te Atua: na, ki te meatia enei mea e koe. Ka whakateiteitia ake koe a te ra whakamutunga.

38. Tena, e taku tama, he korero taku mo runga i te mea i karangatia nei e o tatou tupuna ko te mea porotaka. ara, ko te kai tohutohu; i huaina hoki tenei mea e o tatou tupuna, ko Riahona, te tikanga o tenei ina whakamaoritia, he kapehu; a na te Ariki i whakarite tenei mea.

39. Nana, kahore e taea e tetahi tangata te mahi i tenei tu mahi whakamiharo. Nana, i whakaritea tenei mea hei kai tohutohu ki o tatou matua i te huarahi e haere ai ratou i roto i te koraha;

40. A i tohutohu tenei mea mo ratou i runga i to ratou whakapono ki te Atua: na, ki te mea ka whakapono ratou ka taea e te Atua te mea i aua pinara ki te tohu i te ara e haere ai ratou, nana, kua meatia; no reira i a ratou tenei merekara, a tera atu ano tona tini o nga merekara i mahia ai e te kaha o te Atua, i tenei ra, i tenei ra;

41. Na, ahakoa i mahia enei merekara he mea na nga putake iti noa iho, i whakakitea atu ai ki a ratou nga mahi whakamiharo. Ka mangere ratou, ka wareware ki te whakamahi i to ratou whakapono me to ratou uaua, na, mutu ana i reira, aua mahi whakamiharo, a kihai ratou i tika i runga i to ratou haerenga;

42. Koia i roa ai ratou i te koraha, ara, kihai ta ratou haere i totika atu, a ka mamae ratou i te mate-kai, i te mate-wai, mo a ratou he.

43. Na, e taku tama, e mea ana ahau kia mohio koe ehara enei i nga mea atarangi-kore; no te mea i o tatou tupuna e puhoi ana ki te whakarongo ki tenei kapehu, (na, he mea maori enei mea,) kihai ratou i whai painga; waihoki e pera ana nga mea wairua.

44. Ta te mea, rite tahi te ngawari o te whakarongo ki te kupu a te Karaiti, mana nei e tohu ki a koutou te huarahi tika ki te koa mau tonu, ki to te whakarongo o o tatou tupuna ki tenei kapehu, mana nei e tohu ki a ratou te huarahi e totika atu ai ki te whenua i whakaaria mai.

45. Na, taku e mea atu nei, kahore ianei he ritenga i roto i tenei mea? No te mea he pono hoki na enei

kai tohutohu i kawē mai o tatou tupuna ki te whenua a te kupu whakaari i runga i to ratou whaingā haeretanga i ona tohutohu, waihoki he pono ko nga kupu a te Karaiti hei kai kawē i a tatou ki ko atu i tenei rāorāo e pouri nei ki tetahi atu whenua pai rawa ake e whakaaria mai nei, ki te whakarongo tatou ki ona tohutohu.

46. E taku tama, auaka taua e mangere i te ngawari o te huarahi; no te mea i pena o taua tupuna; ko te mea hoki tenei i whakaritea ma ratou, ara, ki te pai ratou ki te titiro ka ora ratou; waihoki e penei ana te mea kei a taua nei. Ka oti nei te huarahi te whakarite, a ki te titiro taua ka ora taua a ake ake ake.

47. Na, e taku tama, whakaaro koe ki enei mea tapu kia puritia e koe; ae, kia titiro ake ki te Atua, kia ora ai. Haere atu ki tenei iwi, whakapuakina atu te kupu, a kia whai whakaaro. E taku tama, hei konei ra.

Ko nga Whakahaunga a 'Arami ki tana tamaiti ki a Hipirona.

UPOKO 38.

1. E taku tamaiti, kia whai taringa mai ki aku kupu, ka pera hoki ki taku i mea ai ki a Heramana taku e mea atu nei ki a koe. Ki te mea ka pupuri koe i nga ture a te Atua, ka kake haere koe i runga i te whenua; a ki te kore koe e pupuri i nga ture a te Atua, ka hatepea atu koe i tona aroaro.

2. Na, e taku tama, e tumanako atu ana ahau kia whai hari ahau i roto i a koe, he mea ma tou u me tou pono ki te Atua; e rite ana hoki ki tou timatanga ki te titiro ki te Ariki ki tou Atua i tou taitamarikitanga, taku tumanako kia mau tonu tou pupuri i ana whakahaunga; no te mea ka koa te tangata e u ana taea noatia te mutunga.

3. Ka mea atu nei ahau ki a koe, e taku tama, kua tino hari noa ahau i a koe inaianei, i tou pono, i tou uaua, i tou manawanui, i tou puhoi ki te riri i roto i te iwi o nga Horama.

4. E mohio ana hoki ahau i oti koe te here; koia, e mohio ana ano ahau i akina koe ki te kohatu mo te whakaaro ki te kupu; a i manawanui koe i roto i enei mea katoa, i a koe hoki te Ariki; a tenei koe te mohio ana na te Ariki koe i whakaputa.

5. Tena, e taku tamaiti, e Hipirona, e mea ana ahau kia mahara koe, ka rite ki te nui o tou whakawhirinaki

atu ki te Atua, te whakaoranga i a koe i ou whakamatautauranga, i ou rarurarunga, i o mamaetanga, a i te ra whakamutunga, ka whakateiteitia ake koe.

6. Na, e taku tamaiti, kahore au e pai kia whakaaro koe noku ake tenei matauranga ki enei mea, na te Wairua hoki ia o te Atua i roto nei i a au, nana i whakaatu enei mea ki a au; me he mea hoki kahore ahau i whanau i te Atua, penei kua kore ahau e mohio ki enei mea.

7. Heoi, ko te Ariki, i runga i tana mahi tohu nui, i tono i tana anahera hei whakapuaki ki a au, me mutu au te mahi whakangaro i roto i tona iwi; ae ra, i kite hoki ahau i tetahi anahera he kanohi he kanohi; a i korero ia ki a au, ko tona reo he reo whatitiri, a whakangauetia ana te whenua katoa.

8. Nawai a, ka toru oku ra, ka toru hoki nga po i roto i te mamae kino rawa atu, i te aue hoki o te wairua; a kahore rawa ahau i whiwhi ki te murunga hara, tae noa ki taku karangatanga ki te Ariki ki a Ihu Karaiti kia tohungia. Otira i karanga ake ahau ki a ia, a i kitea hoki e au te okiokinga mo toku wairua.

9. Na, e taku tamaiti, kua korerotia atu tenei mea e ahau ki a koe kia ako ai koe i te matauranga, kia akona ano hoki koe e ahau, kahore atu he huarahi, he tikanga ranei, e ora ai te tangata ma roto anake i a te Karaiti. Nana, ko ia te ora me te maramatanga o te ao. Nana, ko ia te kupu pono, te kupu tika.

10. Na, e mea ana ahau kia ako tonu atu koe i te kupu, kia pena me tau i timata ai; a e mea ana ano ahau kia uua koe, kia whai whakaaro i roto i nga mea katoa.

11. Me whakaaro kia kaua e kake ake ki te whakapehapeha; ae ra, me whakaaro kia kaua e whakapehapeha i runga i tou ake matauranga, i runga ranei i tou kaha nui;

12. Kia maia tau, a kaua e taikaha; kia pehi ano hoki i ou hiahia taikaha katoa, kia ki tonu ai koe i te aroha; tahuri atu hoki i te mangere;

13. Kaua tau inoi e pera me ta nga Horama, kua kite hoki koe i ta ratou inoi he mea kia rangona ai e nga tangata, kia whakamoemititia ai ano hoki ratou mo to ratou matauranga.

14. Kauaka e penei tau kupu, E te Atua, ka whakawhetai ake ahau ki a koe mo matou e pai ake nei i o matou teina; engari te mea atu, E te Ariki, murua noa-

tia atu toku kino, a maharatia hoki oku teina i runga i te aroha; ae ra, whakaaetia atu tou kino ki te aroaro o te Atua i nga wa katoa.

15. A ma te Ariki tou wairua e manaaki, e toku hoki i a koe ki roto ki tona kingitanga a te ra whakamutungu, hei noho i roto i te rangimarire. Tena, haere atu, e taku tamaiti, akona te kupu ki tenei iwi. Kia whai whakaaro. E taku tamaiti, hei konei ra.

Ko nga Whakahaunga a Arami ki tana tamaiti ki a Korianato.

UPOKO 39.

1. Na, e taku tamaiti, nui atu aku kupu ki a koe i taku i korero ai ki tou tuakana; no te mea, he teka ianei kua kite koe i te u o tou tuakana i tona pono, me tona uaua hoki ki te pupuri i nga whakahaunga a te Atua? A he teka ianei kua homai e ia he taurira pai moii.

2. No te mea, kihai i rite te nui o tou whakarongo ki aku kupu i o tou tuakana, i roto i te iwi o nga Horama. Na, tenei te mea kei a au hei whakahe mou; i haere na koe i runga i te whakapehapeha ki tou ake kaha, ki tou ake matauranga ano hoki.

3. Heoi, ehara tenei i te katoa, e taku tamaiti, I mea ano hoki koe i te mea i pouri rawa ai ahau; no te mea i whakarere koe i te mahi minita, a haere atu ana ki roto ki te whenua o Hairona, ki roto ki nga rohe o nga Ramana, e whai ana i te wahine puremu, i a Ihipera;

4. A i tahaetia atu e ia nga ngakau o nga tangata maha: otira ehara tera i te mea hei tukunga atu mou, e taku tamaiti. Ko te mea tika mau kia whakaaro ki te mahi minita te mea i tukua ai ki a koe.

5. Kahore oti koe e matau, e taku tamaiti, ko enei mea he mea whakarihariha ki te titiro iho a te Ariki; ae ra, he mea whakarihariha rawa atu i nga hara katoa, haunga te whakaheke i te toto hara-kore raua ko te whakakahore ki te Wairua Tapu?

6. Ina hoki, ki te whakakahore koe ki te Wairua Tapu i te mea kua whai wahi ia i roto i a koe, me tou mohio ano kei te whakakahore koe ki a ia, nana, he hara tena e kore e taea te muru; ae ra, ko te tangata kei a ia te maramatanga me te matauranga ki te Atua, a ka kohuru ia, na, ehara i te mea ngawari kia whiwhi tena ki te murunga hara; ae ra, ko taku kupu atu tenei

ki a koe, e taku tamaiti, ehara i te mea ngawari kia whiwhi tena ki te murunga hara.

7. Na, e taku tamaiti, ko taku tenei e inoi nei ki te Atua me i kahore koe i hara i taua hara nui. Heoi kahore ahau e korero roa mo ou hara hei whakararuraru i tou wairua ki te mea ehara tenei i te pai mou.

8. Otira, kahore koe e kaha ki te huna i ou hara i te Atua; a ki te kore koe e ripeneta, ka meinga ena hei kai whakahe mou a te ra whakamutunga.

9. Na, e taku tamaiti, taku e mea nei kia ripeneta koe, kia whakarerea atu ou hara, a kati noa tou haere i runga i nga hiahia taikaha o ou kanohi, me whakakahore o hiahia ki enei mea katoa; no te mea ki te kahore tenei mea e meatia e koe, e kore rawa koe e whiwhi ki te kingitanga o te Atua. Aue, kia maharatia e koe, kia mau koe ki tenei, ara, ki te whakakahore i ou hiahia ki enei mea.

10. Na, ko taku whakahau atu tenei ki a koe, me waiho tenei hei tikanga mou, ara, te runanga me ou tuakana i roto i ou mea katoa e mea ai koe; ta te mea hoki, kei roto koe i tou taitamarikitanga, a e hapa ana koe i te atawhainga a ou tuakana. A me whakarongo koe ki a raua kupu.

11. Kauaka koe e tuku i a koe kia whakakotitia kētia e tetahi mea tekateka noa, wairangi ranei: kauaka e tuku i te rewera hei arahi i tou ngakau kia whai ano i muri i aua wahine puremu kino. Nana, e taku tamaiti, ano te nui o te kino i whakaputa ai koe ki runga ki nga Horama: i ta ratou kitenga hoki i tau whakahaere, kahore ratou i whakapono ki aku kupu.

12. Na, ko te meatanga mai a te Wairua o te Ariki ki a au. Whakahaua iho au tamariki kia mahi i te pai, kei arahina atu e ratou nga ngakau o nga iwi maha ki te whakangaromanga; koia ahau ka whakahau iho i a koe, e taku tamaiti, i runga i te wehi ki te Atua, kia mawehe atu koe i ou mahi kino;

13. Kia tahuri koe ki te Ariki me tou hinengaro katoa, me tou kaha, me tou marohirohi; kia kore ano hoki koe e arahi ano i nga ngakau o etahi atu ki te mahi kino: engari kia hoki ki a ratou, me te whakaae ano ki ou he, a kia puritia taua he kua mahia na e koe.

14. Auaka e rapua nga taonga, nga mea tekateka noa ranei o tenei ao, ina hoki, e kore hoki e ahei i a koe ena mea te mau atu.

15. Tena, e taku tamaiti, e mea ana ahau ki te ko-

rero atu ki a koe mo te putanga mai o te Karaiti. Nana, ko taku kupu atu tenei ki a koe, he pono ko ia tera kei te haere mai, hei tango i nga hara o te ao; ae, e haere mai ana ia ki te whakapuaki i nga rongo whakahari o te whakaoranga ki tana iwi.

16. Na, e taku tamaiti, ko te mahi minita tenei i karangatia ai koe, ki te whakapuaki i enei rongo whakahari ki tenei iwi, ki te whakarite i o ratou ngakau; ara, kia puta te whakaoranga ki a ratou, kia whakarite ai ratou i nga ngakau o a ratou tamariki kia whakarongo ki te kupu a te wa o tona haerenga mai.

17. Na, maku e whakamarama tou hinengaro ki tenei tikanga. Nana, e miharo ana koe ki te take e mohiotia wawetia ana enei mea i mua noa atu i tona haerenga mai. Na, ko taku kupu atu tenei ki a koe. He teka ianei e rite ana te utu o tetahi wairua inaianei ki ta te Atua, ki to te utu o tetahi i te wa e puta mai ai ia?

18. He teka ianei, e takoto rite ana te tikanga nui kia whakaturia mai te tikanga o te whakaoranga ki tenei iwi, ki to te mea ki a ratou tamariki?

19. He teka ianei e rite ana te ngawari inaianei ma te Ariki e tono tana anahera, ki te whakapuaki i enei rongo whakahari ki a tatou, ki to te mea ki a tatou tamariki; ki to te mea ranei i muri atu i tana haerenga mai?

UPOKO 40.

1. Na, e taku tamaiti, tenei ano tetahi korero aku e mea ana ahau kia korero ki a koe; no te mea e kite ana ahau kei te raruraru ou whakaaro mo te aranga o te hunga mate.

2. Na, ko taku kupu tenei ki a koe, kahore he aranga mai; ara, ko taku e mea nei, kahore tenei hanga mate-mate nei e kakahuria e te mea mate kore; tenei hanga pirau e te mea pirau kore, engari i muri atu i te putanga mai o te Karaiti.

3. Nana, e whakaputa mai ana ia i te aranga mai mo te hunga mate. Tena ko tenei, e taku tamaiti, taihoa ia te aranga mai. Na, ka hurahia atu nei e ahau tetahi mea ngaro ki a koe; ahakoa ra tera atu ano tona tini o nga mea ngaro, e puritia nei, te mohiotia e etahi tangata, erangi e te Atua anake. Heoi kotahi taku mea e whakaatu nei ahau ki a koe, te mea nei hoki

kua ata inoia marietia e ahau ki te Atua, kia mohio ai ahau; koia ano mo te aranga mai.

4. Nana, ka oti tetahi wa te whakarite e puta mai ai te katoa i te hunga mate. A kohore tetahi tangata e mohio ki te putanga mai o tenei wa; ko te Atua ia e mohio ana ki te wa i whakaritea ai.

5. Na, ahakoa ka kotahi tonu, ka rua ranei te wa, ka toru ranei e puta mai ai te tangata i te hunga mate. kahore he tikanga o tenei; no te mea e mohio ana te Atua ki enei mea katoa; a kati ano maku ko te mohio ki tenei; kua whakaritea he wa e ara ai te katoa i te mate.

6. Na, me whai takiwa ano i waenganui o te wa o te mate, o te wa o te aranga mai.

7. Na, he ui tenei naku, e ahatia ana nga wairua o nga tangata, atu i tenei wa o te mate tae noa ki te wa i whakaritea ai mo te aranga mai?

8. Na, ahakoa neke ake i te Kotahi te aranga i whakaritea ai mo te tangata, kahore he tikanga; kahore hoki nga tangata katoa e mate i te wa kotahi; a kahore ano he tikanga o tenei; ki ta te Atua, rite tonu nga ra maha ki te ra kotahi, a ki te tangata anake e whakaritea ana te taima;

9. Koia i whakaritea ai he wa mo te tangata, kia ara ai te hunga mate; a he takiwa ano tera i waenganui o te mate, o te aranga mai. Na, mo tenei takiwa. Ko te mea hoki tenei i ata inoia marietia ai e ahau ki te Ariki kia mohio ai ahau e ahatia ana nga wairua o nga tangata; a ko te mea tenei e mohiotia ana e ahau.

10. A ka puta mai te wa e ara ai te katoa, ko reira ratou matau ai ki te Atua, e matau ana ki nga wa katoa kua whakaritea nei mo te tangata.

11. Na, ko te ahua o te wairua i te matenga tae noa ki te aranga mai. Nana, na tetahi anahera i whakakite mai ki a au, ko nga wairua o nga tangata katoa, i te mahuetanga i a ratou o tenei tinana matemate nei; ae ra, ko nga wairua o nga tangata katoa, ahakoa pai, ahakoa kino, ka whakahokia tonutia ki taua Atua nana nei te ora i homai ki a ratou.

12. Hei reira tukua ai nga wairua o te hunga tika ki te wahi whakahari, e karangatia nei ko pararaiha; he wahi okiokinga, he wahi rangimarie, a okioki ana ki reira i o ratou rarunga katoa, i o ratou manukanukatangata katoa, i to ratou pouri, i te aha, i te aha.

13. Ko reira ano hoki nga wairua o te hunga kino, e

kino nei; ina hoki kahore o ratou wahi, kahore o ratou taunga ki te Wairua o te Ariki; no te mea i whiri-whiri ratou i nga mahi kino ko nga mea pai ia whakakahoretia ake; koia i tomo ai te rewera ki roto ki a ratou, a nohoia ana o ratou whare; na, maka atu ana enei ki roto ki te pouritanga o waho; ko te wahi tera o te tangihanga, o te auetanga, o te teteatanga o nga niho; mo to ratou kino ake; kua arahina hoki ratou i runga i ta te rewera i pai ai.

14. Na, ko te wahi tenei mo nga wairua o te hunga kino; koia kei roto ratou i te pouritanga, e noho mataku ana, e titiro wehi ana ki te whakatakariri tuaahi o ta te Atua riri ki a ratou; a penei, ka waiho ratou i tenei wahi, ka pera me te hunga tika e noho ana i pararaiha, a taea noatia te wa mo to ratou aranga mai.

15. Na, ko etahi kua mahara ki tenei noho hari, me tenei noho pouri o te wairua, i mua i te aranga mai, he aranga tuatahi. Na, e whakaae ana ahau e taea ana tenei kia karangatia he aranga; he aranga mo te wairua, ara, mo te tangata wairua, he tukunga atu i a ratou ki te hauri, ki te pouri ranei, ki te ritenga o nga kupu kua oti nei te korero.

16. Nana, tenei ano tetahi kupu kua korerotia, he aranga tuatahi ano; he aranga mo te hunga katoa o mua, o naianei, o muri atu ano hoki, a tae noa atu ki te aranga mai o te Karaiti i te mate.

17. Na, kahore o tatou whakaaro ki tenei aranga tuatahi e korerotia peneitia nei, ko ia te aranga mo nga wairua, me to ratou tukunga atu ki te hari, ki te pouri ranei. E kore ano hoki e ahei kia kiia ko tona tikanga tera.

18. Nana, ko taku kupu atu tenei ki a koe, Kahore, engari ko tona tikanga tenei, ko te whakakotahitanga o te wairua me te tinana mo te hunga i nga ra o Arama, a tae noa atu ki te aranga mai o te Karaiti.

19. Na, kahore au e mea atu, ka whakakotahitia ranei i te wa kotahi, nga wairua me nga tinana o te hunga kua korerotia ake nei o te hunga kino me te hunga tika: Me kati noa i taku e mea atu nei ki a koe, ka puta mai ratou katoa: ara, ka puta mai to ratou aranga i mua i te aranga o te hunga i mate i muri atu i te aranga o te Karaiti.

20. Na, e taku tamaiti, kahore au e ki, hei te aranga mo te Karaiti e mana ai to ratou aranga; engari he whakaaro noa iho naku taku e korero nei, ka whaka-

kotahitia ano nga wairua me nga tinana o te hunga tika. a te aranga o te Karaiti me tana kakenga ake ki te rangi.

21. Otira, kahore au e ki. hei tana aranga ranei. hei muri atu ranei; heoi ko taku tenei e ki nei, he takiwa ano ki waenganui o te mate me te aranga o te tinana. me tetahi noho ano o te wairua i runga i te hari i te pouri ranei tae noa ki te wa i whakaritea ai e te Atua hei putanga mai mo te hunga mate, a whakakotahitia ana, te wairua raua ko te tinana, kawea ana kia tu ki te aroaro o te Atua, whakawakia ai kia rite ki a ratou mahi:

22. Na, ka rite i tenei te whakahokinga o aua mea i korerotia ai e nga mangai o nga poropiti.

23. Ka whakahokia te wairua ki te tinana, me te tinana ki te wairua, ko nga wahi katoa ano hoki me nga pona ka whakahokia ki tona tinana ake; ae ra, e kore hoki tetahi makawe e ngaro atu, engari ka whakahokia nga mea katoa ki o ratou wahi e rite ai.

24. Na, e taku tamaiti, ko te whakahokinga tenei i korerotia nei e nga mangai o nga poropiti:

25. Katahi ka tiaho atu te hunga tika i roto i te kingitanga o te Atua.

26. Ko te matenga nanakia ia ka pa mai ki te hunga kino; ka mate hoki ratou mo te taha ki nga mea o te tika; no te mea e poke ana ratou, a kahore e ahei i tetahi mea poke te whiwhi ki te kingitanga o te Atua; heoi ka maka ratou ki waho, ka tukua hoki kia kai i nga hua o a ratou mahi, i kino nei; a ka inu ratou i nga nganga o te kapa kawa.

UPOKO 41.

1. Na, e taku tamaiti, he korero taku mo runga i tenei whakahokinga kua korerotia ake nei; ina hoki, kua whakaputaina ketia nga karaipiture e etahi. a, na tenei mea kua kotiti ke rawa atu ratou. A e kite ana ano ahau kua raruraru ano hoki tou ngakau i tenei mea. Nana, maku tenei e whakamarama atu ki a koe.

2. Na, ko taku kupu atu tenei ki a koe, e taku tamaiti, e tika ana te tikanga o tenei whakahokinga ki ta te Atua tika; no te mea e tika ana kia whakahokia nga mea katoa ki o ratou wahi e tika ai. Nana, kua takoto nei te tikanga, a, he mea tika hoki ki te ritenga o te mana me te aranga mai o te Karaiti, kia whaka-

hokia te wairua o te tangata ki tona tinana, me tena wahi, me tena wahi o te tinana kia whakahokia ki tona wahi ake ano.

3. A e tika ana ki ta te Atua tika, kia whakawakia nga tangata ki te rifenga o a ratou mahi; a ki te mea kua pai a ratou mahi i tenei ora, me nga hiahia hoki o o ratou ngakau kua pai, waihoki a te ra whakamutunga ka whakahokia ratou ki nga mea pai;

4. Na, ki te mea he kino a ratou mahi, ka whakahokia ki a ia he kino; no reira, ka whakahokia nga mea katoa ki o ratou wahi e tika ai, tenei mea, tenei mea ki tona wahi e rite ai; whakaarahia ake hei mea mate-kore te mea matemate nei; hei mea pirau-kore te mea pirau nei; whakaarahia ake ki te hari mau tonu, hei noho i te kingitanga o te Atua, ki te pouri mau tonu ranei, hei noho i te kingitanga o te rewera, ko tetahi ki tetahi ringaringa, ko tetahi ki tetahi.

5. Ko tetahi, whakaarahia ake ki te hari i runga i ana hiahia ki te hari; ki te pai ranei, i runga i ana hiahia ki te pai, ko tetahi, ki te kino i runga i ana hiahia ki te kino; no te mea i a ia ka hiahia nei ki te mahi i te kino i te ra roa, waihoki ka whiwhi ia ki te utu o te kino ina tae mai te po.

6. A e rite ana ano to tera taha. Ki te mea kua ripeneta ia ki ana hara, me te hiahia ano ki te tika, a taea noatia te mutunga o ona ra, waihoki ka utua ia ki te utu o te tika.

7. Ko te hunga enei kua hokona e te Ariki; ae ra, ko te hunga enei kua tangohia ki waho, kua whakaorangia i taua po mutunga-kore o te pouritanga; na, pe nei ka tu ratou, ka hinga ranei; ina hoki, kei a ratou te tikanga mo ratou ake, ki te mahi i te pai, i te kino ranei.

8. Na, e kore e taea nga tikanga a te Atua te whakaputa ke; no reira kua rite te huarahi, kia haere ra reira te tangata e pai ana, a ka whakaorangia.

9. Tena, e taku tamaiti, kaua koe e maia ki te mahi i tetahi atu he ki tou Atua i runga i enei akoranga, i maia ai koe ki te mahi he i mua.

10. Na, no te mea kua korerotia te whakahokinga. auaka koe e whakaaro tera koe e whakahokia i te hara ki te hari. Nana, ko taku kupu atu tenei ki a koe, ehara rawa te hara i te hari.

11. Na, e taku tamaiti, ko nga tangata katoa i roto nei i te tikanga maori, ara, taku kupu, i roto i to te

kikokiko, kei roto ano ratou kei te au kawa, kei nga here hoki o te kino; he hunga Atua kore ratou i te ao nei, kua kotiti ke hoki ratou i to te Atua ahua; na reira, e rere ke ana to ratou ahua i to te hari.

12. Nana, ko te tikanga ianei tenei o te whakahokinga, kia mau ki tetahi mea maori, ka whakarereke ki tetahi atu ahua, ae ra, ki te ahua e tino rereke-rawa ana i tona ahua tuatahi?

13. Aue, e taku tamaiti, e hara tenei i te tikanga; engari te tikanga o te kupu whakahoki, koia tenei, kia whakahokia te kino mo te kino, te mea ano hoki o te kikokiko mo te mea o te kikokiko, te mea o te rewera mo te mea o te rewera; te pai mo te pai; te tika mo te tika; te rite mo te rite; te atawhai mo te atawhai;

14. Na reira, e taku tamaiti, kia puta tou atawhai ki ou teina; kia tika te whakahaere, kia tika te whakaurite whakawa, kia mahi tonu i te pai; na, ki te mahia e koe enei mea katoa, ka riro i a koe tou utu; ae ra, ka whakahokia ano ki a koe te atawhai; ka whakahokia ano ki a koe te mea rite; ka whakahokia ano ki te whakaritenga tika o te whakawa; a ka utua ano koe ki te pai;

15. Ko tau hoki e tuku atu ai ka hoki mai ano tena ki a koe; na reira, tera noa ake to te whakahokinga whakahe ki te tangata hara, a kahore rawa he whakatika mona.

UPOKO 42.

1. Na e taku tamaiti, e kite ana ahau kei te raruraru ano ou whakaaro i tetahi atu mea, kahore nei e taea e koe te mohio, ko te mea tena mo te tika a te Atua, me te whiunga i te tangata hara; e tohe ana ano ou whakaaro, e mea ana, he mea he te tukunga i te tangata ki tetahi nohoanga whakapouri.

2. Na, e taku tamaiti, maku e whakamarama tena mea ki a koe; nana, i muri i te pananga a te Ariki a te Atua i o tatou matua tuatahi i roto i te kari o Erene, hei ngaki i te whenua i tangohia mai nei raua i reira; ae, ka kukume ia i te tangata ki waho, ka whakanohoa e ia i te pito ki te rawhiti o te kari o Erene, tetahi Kerupima me tetahi hoari mura, he mea piupiu tonu ki tetahi taha, ki tetahi taha, hei tiaki i te rakau o te ora.

3. Na, ka kite taua kua rite te tangata ki te Atua, te mohio ki te pai ki te kino; na, kei totoro atu tona

ringa. kei tango i to te rakau o te ora, kei kai, a ka ora tonu, ka whakanohoia e te Ariki. e te Atua, tetahi Kerupima me tetahi hoari mura, kia kore ai ia e tango i etahi o nga hua;

4. A penei, ka kite taua, tera ano he wa i tukua ki te tangata kia ripeneta, koia, he wa whakamatautau, he wa kia ripeneta me te mahi ki te Atua.

5. Ina hoki, me he mea i to toro wawe atu te ringa o Arama, me he mea i tango i to te rakau o te ora, penei kua ora tonu ia, ake ake, ki te ritenga o te kupu a te Atua, kua kore hoki ona wa mo te ripeneta; a ko te kupu ano hoki a te Atua kua kore e mana, to te whakaoranga tikanga kua whakakorea atu.

6. Heoi, i whakaritea mo te tangata kia mate; no reira i te mea kua hatepea mai ratou i te rakau o te ora, waihoki me hatepe atu ratou i runga i te mata o te whenua, a ka ngaro te tangata, ake ake ake; ae, ka riro ratou hei hunga taka.

7. Na konei tatou ka kite, i hatepea atu o tatou matua tuatahi mo to te tinana, mo to te wairua, i te aroaro o te Ariki; na, penei ka kite tatou i riro raua hei mea kia whai i ta raua ake i pai ai.

8. Na, kahore i tika kia whakaoranga mai te tangata i te mate tinana, he whakakahore hoki tena i te tikanga nui o te hari;

9. No reira, i te mea kahore o te wairua matenga, a na te takanga i whakaputa mai te mate ki nga tangata katoa, te mate mo te wairua, mo te tinana ano hoki; ara, i hatepea atu ratou i te aroaro o te Ariki; na, e tika ana kia whakaoranga te tangata i tenei mate o te wairua;

10. Na konei, i te mea kua riro ratou i to te kiko-kiko, i to te ngakau maori, i to te rewera, he mea na nga tikanga maori, i riro ai tenei wa whakamatai hei wa mo ratou kia whakariterite; na, riro ana ia hei wa whakariterite.

11. Na, kia mahara, e taku tamaiti, me i kore tenei tikanga o te hokonga, (ara, kia whakanekhehia atu tena, kia mate ratou ka pouri o ratou wairua, i te mea kua hatepea atu ratou i te aroaro o te Ariki.

12. Na, kahore he mea hei hoko i nga tangata i tenei tikanga taka i takina ai e te tangata ki a ia ano, he mea na tana ake tutu;

13. Na reira, ki ta te tika, e kore e taea te whakaputa i te tikanga o te hokonga, engari ma te ripeneta

anake o te tangata i a ia i tenei wa whakamatautau; ara, i tenei wa whakariterite; me i kore hoki enei tikanga. penei kua kore e ahei i te tohu tangata te whai mana engari i runga i te whakangaromanga o te tika. Na. e kore e taea te mahi a te tika te whakangaro; me he mea hoki e peneitia heoi ano tikanga o te Atua hei Atua.

14. A penei, ka kite tatou he mea taka nga tangata katoa. he mea pupuri hoki e te tika; ara, e ta te Atua tika. e te mea e tuku nei i a ratou kia hatepea atu i tona aroaro. a ake ake tonu atu.

15. Na, e kore e taea te tikanga o te tohu tangata, te whakaputa ki te kore e whakaritea he whakamarie-tanga; no reira ma te Atua tonu e hohou i te rongo mo nga hara o te ao. hei whakaputa i te tikanga o te tohu tangata, hei whakamarie i nga tono a te tika, kia waiho ai te Atua he Atua tino tika, he Atua pono, he Atua tohu tangata ano hoki.

16. Na, kua kore ano hoki e ahei i te ripeneta te puta mai ki te tangata, ki te kore hoki he whiunga, koia nei he mea mau tonu e rite ana ki te ora o te wairua. e whakatakotoria ki wahi ke i te tikanga whakahari, koia nei hoki e mau tonu e rite ana ki te ora o te wairua.

17. Na, me pehea e ripeneta ai te tangata ki te mea kahore ia i hara? Me pehea hoki e hara ai te tangata, ki te mea kahore he ture, me pehea hoki he ture ki te kahore he whiunga?

18. Ko tenei, i whakatakotoria he whiunga, i homai hoki he ture tika, a na enei i kawe mai te pouri mo te hara ki te ngakau o te tangata.

19. Na, me he mea kahore he ture i homai,—ki te kohuru te tangata, ka mate ia, tera ianei ia e wehi kei mate ia mona i kohuru?

20. Me tenei hoki, me he mea kahore he ture i homai hei whakahe i te hara. penei kua kore nga tangata e wehi ki te hara.

21. A, me he mea kahore he ture i homai, ki te mea ka hara te tangata, na, ka taea te aha e te tika, e te mahi tohu ranei; ka kore ake hoki o raua tikanga ki runga ki te tangata?

22. Heoi, he ture ano kua homai a kua oti hoki te whiunga te whakatakoto mai, me tetahi ripeneta ano te whakaae mai; a na te tohu tangata te ripeneta; me i kore, penei kua mau te tangata i te tika, kua whakaritea

te ture mona, a ma te ture hoki e homai te whiunga; me i kore, penei kua whakangaromia nga mahi a te tika, a heoi-ano tikanga o te Atua hei Atua.

23. Heoi kahore e mutu te tikanga o te Atua hei Atua, a ma te tohu tangata te hunga ripeneta. na, e puta ake ana te tohu tangata i te whakamarietanga; na, puta ake ano i te whakamarietanga te aranga o te hunga mate; a ma te aranga o te hunga mate e whakahoki atu nga tangata ki te aroaro o te Atua; a e penei ana to ratou whakahokinga atu ki tona aroaro, kia whakawakia ki te ritenga o a ratou mahi; i runga i te ture me te tika;

24. Ta te mea, e tonoa ana ana mea katoa e te tika, me ana ake mea katoa ano hoki e te tohu tangata; a penei ko te hunga tino ngakau ripeneta anake e whakaorangia ana.

25. Ha! e mahara ana ianei koe e kaha ana te tohu tangata ki te tahae i ta te tika? Ko taku kupu atu tenei ki a koe, kahore; Kahore kia kotahi te tongi. Me he mea hoki e pera ana, penei, heoi ano tikanga o te Atua hei Atua.

26. A e pera ana ta te Atua whakaputa i ana tikanga nui mau tonu i whakaritea ai no te orokohanganga ra ano o te ao. A he pera tonu hoki te putanga o te whaka-oranga me te hokonga o te tangata, me to ratou whakangaromanga ano hoki me to ratou pouri;

27. Na reira, E taku tamaiti, ko te tangata e pai ana ki te haere mai, mana e haere mai, ki te inu noa i nga wai ora: a ko te tangata kahore nei e pai ki te haere mai, otira i te ra whakamutunganga ka whakahokia ki a ia te mea kia rite ki ana mahi.

28. Ki te mea ko tana i hiahia ai ko te mahi kino, a kahore ia i ripeneta i roto i ona ra, na, ka meatia te kino ki a ia kia rite ki ta te Atua whakahokinga.

29. Na, e taku tamaiti, e hiahia ana ahau kia kaua enei mea e tukua e koe hei whakararururu i a koe i muri iho, ko ou hara anake hei whakararururu i a koe, ki taua whakararu e meinga ai koe kia ripeneta.

30. E taku tamaiti, e hiahia ana ahau kia kaua e whakakahoretia ano e koe ta te Atua tika. Kei tohe koe ki te whakatika i a koe ano ki tetahi mea iti rawa atu, he mea mo ou hara, i runga i te whakakahore i ta te Atua tika, engari tukua ra e koe te tika a te Atua, me tana aroha noa me tana puhoi ki te riri, kia whakahaere nui i roto i tou ngakau; engari kia whakahokia iho koe e tenei ki raro ki te puehu, ki te ngakau papaku.

31. Na, E taku tamaiti. kua karangatia koe e te Atua ki te kauwhau i te kupu ki tenei iwi. Tena, e taku tamaiti, haere koe i runga i tou huarahi, whakapuakina te kupu i runga i te pono, i te whai whakaaro, kia meinga ai e koe nga wairua kia ripeneta, kia whai tikanga ai te tikanga nui tohu tangata ki runga ki a ratou. A ma te Atua e tuku atu ki a koe nga mea e rite ana ki aku kupu. Amine.

UPOKO 43.

1. Nawai a, ka haere atu nga tamariki a Arami ki roto ki te iwi, ki te whakapuaki i te kupu ki a ratou. Ko Arami ano hoki kahore e taea e ia te okioki, a haere atu ana ano ia.

2. Na, heoi ta matou kupu mo to ratou kauwhautanga, i kauwhau ratou i te kupu me te pono, i runga i te Wairua o te poropititanga me te whakakitenga; a i kauwhau ratou i runga i te ritenga tapu a te Atua, i karangatia ai ratou.

3. Na, ka hoki tenei ahau ki tetahi whakaaturanga mo nga whawhai i waenganui i nga Niwhai me nga Ramana, i te tekau ma waru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

4. Nana, kua riro nga Horama hei Ramana; na, i te timatanga o te tekau ma waru o nga tau, ka kite te iwi o Niwhai kei te haere mai nga Ramana ki runga ki a ratou; na reira ka whakariterite ratou mo te whawhai; ae ra, ka huihuia ngatahitia a ratou taua i roto i te whenua o Herehona.

5. A ka haere mai nga Ramana me a ratou mano: ka haere mai ratou ki roto ki te whenua o Anationuma, ko ia nei te whenua o nga Horama: a ko te ingoa o to ratou rangatira ko Herahemena.

6. Na, i te mea ko nga Amareki nga tino tangata kino, nga tino kai kohuru nui ake i nga Ramana, i to ratou kino ake, no reira, ka whakaritea e Herahemena nga rangatira nui ki runga ki nga Ramana, a he Amareki anake ratou, he Horama.

7. A ka meatia tenei e ia kia mau ai ta ratou kino ki nga Niwhai; kia meinga ai ratou e ia kia ngohengohe ki a ia hei whakaoti i ana tikanga;

8. No te mea hoki ko tana i whakaaro ai kia whakaoho i nga Ramana ki te riri ki nga Niwhai; a ka meatia tenei e ia kia neke ake ai tona mana ki runga ki a ratou, kia

neke ake ai ano tona mana ki runga ki nga Niwhai i runga i te whakamahinga i a ratou, me etahi atu mea pera ano hoki.

9. Na, ko te tikanga a nga Niwhai he tiaki i o ratou whenua, i o ratou whare, i a ratou wahine, me a ratou tamariki, kia tiakina ai i nga ringaringa o o ratou hoa riri, kia tiakina ai ano hoki e ratou a ratou takanga me a ratou ritenga; me to ratou tikanga here-kore, kia karakia ai ratou ki te Atua e rite ana ki ta ratou hiahia.

10. Ka mohio hoki ratou ki te taka ratou ki nga ringaringa o nga Ramana, ko te tangata e karakia ana ki te Atua, ara, ki te Atua pono e ora ana, i runga i te Wairua me te pono, ka whakamatea tera e nga Ramana;

11. A, ka mohio ano hoki ratou ki ta nga Ramana kino ki o ratou teina, ko ratou nei te iwi o Anati-Niwhai-Rihai, i karangatia ra ko te iwi o Amona; a kahore ratou e pai ki te hapai patu; kua uru hoki ratou ki tetahi kawenata a kahore ratou i pai ki te takahi; na, ki te taka ratou ki nga ringaringa o nga Ramana, era ratou e whakamatea.

12. Na, kahore nga Niwhai i pai ki te tuku i a ratou kia whakamatea; na reira i hoatu ai e ratou etahi whenua hei whenua tupu mo ratou.

13. A ka homai e te iwi o Amona tetahi wahi nui o a ratou mea hei tautoko i a ratou taua; na, penei kua meinga ko nga Niwhai anake hei tu ki nga Ramana, a ko ratou nei no Ramana, no Remuere, no nga tamariki a Ihimaera, no te hunga katoa ano hoki i puta atu i roto i nga Niwhai, ara, no nga Amareki, no nga Horama, me nga uri o nga tohunga a Noa.

14. Na, ko aua uri, wahi iti kua rite to ratou nui ki to nga Niwhai; na, penei ka meinga nga Niwhai kia tautohe atu ki o ratou teina, tae noa ki te whakaheke toto.

15. A i nga taua a nga Ramana e huihui ngatahi ana ki te whenua o Anationuma, nana, kua rite nga taua a nga Niwhai hei tutaki ki a ratou i te whenua o Herehona.

16. Na, ko te rangatira o nga Niwhai, ara, ko te tangata i whakaritea hei rangatira nui ki runga ki nga Niwhai; na, ko te rangatira nui ko ia te kai whakahau mo nga taua katoa o nga Niwhai, a ko Moronai tona ingoa;

17. Na, ka riro i a Moronai te tikanga katoa me te whakahaeretanga o a ratou whawhai. A e rua tekau ma rima anake ona tau i tona whakaritenga hei rangatira nui ki runga ki nga taua a nga Niwhai.

18. Na, ka tutaki a ia ki nga Ramana ki nga rohe o

Herehona, a ko nga patu a tona iwi, ko nga hoari ko nga hoari poto me nga tu mea whawhai katoa.

19. Na, ka kite nga taua a nga Ramana i te iwi o Niwhai, ara, kua hoatu e Moronai ki tana iwi nga whakangungu-rakau, nga puapua, me nga mea arai hei tiaki mo o ratou mahunga: a kua oti nei hoki ratou te kakahu ki nga kakahu matotoru.

20. Na, kahore i whakaritea enei mea ma te taua a Herahemena. Heoi ano a ratou, ko a ratou hoari, ko a ratou hoari poto, ko a ratou kopere, ko a ratou pere, ko a ratou kohatu, ko a ratou kotaha; heoi ka tu tahanga ratou, he hiako anake te whitiki o o ratou hope; ae ra, ka tu tahanga ratou katoa haunga nga Horama ratou ko nga Amareki.

21. Oтира, kahore o ratou whakangungu-rakau, o ratou pukupuku ranei; koia i tino wehi ai ratou ki nga taua a nga Niwhai, mo o ratou kakahu whawhai hoki, ahakoa hira noa ake to ratou tokomahatanga i to nga Niwhai.

22. Nana, kahore ratou i maia ki te huaki ki nga Niwhai i nga rohe o Herehona: na reira ka haere atu ratou i roto i te whenua o Anationuma ki roto ki te koraha, a taiawhio haere ana ratou i roto i te koraha, ra te mata-puna o te awa o Hairona, kia tae ai ratou ki roto ki te whenua o Manati, kia riro ai i a ratou te whenua; kahore hoki a ratou whakaaro tera nga taua o Moronai e mohio ki te wahi i haere ai ratou.

23. Heoi, i to ratou tauritanga atu ki te koraha, ka tonoa e Moronai nga tutei ki roto ki te koraha ki te tutei i to ratou puni; na, i mohio hoki a Moronai ki nga poropititanga a Arami, a tonoa atu ana e ia etahi tangata ki a ia, e hiahia ana ki a ia, mana e ui atu ki te Ariki ki te wahi e haere ai nga taua a nga Niwhai, hei tiaki i a ratou ano i nga Ramana.

24. Nawai a, ka puta mai te kupu a te Ariki ki a Arami, a ka whakamohio a Arami i nga karere a Moronai, e taiawhio haere ana nga taua a nga Ramana i roto i te koraha, kia puta mai ai ratou ki roto ki te whenua o Manati, kia timata ai ratou te huaki ki te wahi ngoikore o te iwi. Na, haere atu ana aua karere, tukua atu ana te kupu ki a Moronai.

25. Na, waiho ana e Moronai tetahi wahi o tana taua ki te whenua o Herehona, kei haere-mai nga Ramana ki taua whenua, kei tango i te pa, a mau ana ki te toenga o tana taua, haere atu ana ki roto ki te whenua o Manati.

26. Na, meinga ana e ia nga iwi katoa o taua wahi o te

whenua kia huihuia ngatahitia ratou ki te whawhai, ki nga Ramana, hei tiaki i o ratou mara i to ratou whenua, i o ratou ritenga me to ratou tikanga here-kore: na konei i takatu ai ratou mo te taenga mai o nga Ramana.

27. Na, ka mea a Moronai i tana taua kia huna ki roto ki te raorao e tutata nei ki te taha o te awa o Hairona, ki te hauauru o te awa o Hairona, ki te koraha.

28. A whakanohoia ana e Moronai nga tutei ki nga wahi e patata ana, kia mohio ai ia ina haere uai te ope o nga Ramana.

29. A i mohio a Moronai ki te whakaaro o nga Ramana, ara, ko ta ratou whakaaro hei whakangaro i o ratou teina, ara, hei whakaeke tikanga ki runga ki a ratou hei whakamahi i a ratou, kia whakatungia ai e ratou he kingitanga mo ratou ano ki runga ki te whenua katoa.

30. A i mohio ano hoki ia kotahi tonu te whakaaro o nga Niwhai, hei tiaki i o ratou whenua, i to ratou tikanga here-kore, i to ratou hahi, koia i whakaaro ai ia kahore he hē o te tiaki i a ratou, i runga i te mahi maminga; no reira i kite ai ia, he mea na ana tutei i te huarahi e haere ai nga Ramana.

31. Na reira ka wehea e ia tana taua, ko tetahi wahi ka kawea atu ki roto ki te raorao, ka huna i a ratou ki te rawhiti, ki te tonga hoki kī te puke o Ripira;

32. A huna ana e ia te toenga ki te raorao i te hauauru, i te taha ki te hauauru o te awa o Hairona, a pera ana tae noa ki nga rohe o te whenua o Manati.

33. A penei kua whakanoho ia i tana taua e rite ana ki tana hiahia, a kua rite kia tutaki ki a ratou.

34. Nawai a, ka puta ake nga Ramana ki te nota ki taua puke ra, kei reira tetahi wahi o te taua a Moronai e huna ana.

35. Na, ka pahure te puke o Ripira i nga Ramana, ka tae ki roto ki te raorao, a ka anga ki te whakawhiti atu i te awa o Hairona, na, ko te taua e huna ana i te taha ki te tonga o taua puke, he tangata to ratou rangatira nona nei te ingoa ko Rihai, na, arahina atu ana e ia tana taua, a karapotitia ana nga Ramana ki te taha ki te rawhiti, ara to ratou hiku.

36. A, te kitenga o nga Ramana i nga Niwhai i te hiku e haere mai ana, na, ka tahuri ratou, ka anga ka whakaetaetae ki te taua a Rihai;

37. A ka timata te mahi whakamate ki nga taha e rua, heoi whakawehi rawa atu ki te taha ki nga Ramana, no te hahau kaha hoki o nga hoari me nga hoari poto a nga

Niwhai ki o ratou wahi tahanga, a wahi iti, puta ake ana te mate i nga patunga katoa.

38. Kei tera taha ia e hinga takitahi ana nga tangata i tenei wa, i tenei wa, i roto i nga Niwhai, he mea na o ratou hoari, me te hekenga o te toto; e tiakina ana hoki ratou i runga i nga wahi o te tinana. ara, nga tino wahi o te tinana e nui nei te ora, e tiakina ana i nga patunga a nga Ramana e o ratou whakangungu-rakau, me o ratou puapua, me o ratou tiaki mahunga; a ka penei te whakahaere a nga Niwhai i te mahi whakamate i roto i nga Ramana.

39. Na, ka wehi nga Ramana i te nui o te whakangaromanga i roto i a ratou, a ka whati ratou whaka-te-awa o Hairona.

40. A whaia ana ratou e Rihai ratou ko ana tangata. aia ana ratou e Rihai ki roto ki nga wai o Hairona. A puritia ana e Rihai ana taua ki te taha o te awa o Hairona, kei whakawhiti mai ratou.

41. Nawai a, ka tutaki a Moronai me tana taua ki nga Ramana ki te raorao, i tera taha o te awa o Hairona, ka kokiri atu ki a ratou. ka whakamate i a ratou.

42. Na, ka whati ano nga Ramana, ka oma atu i to ratou aroaro whaka-te-whenua o Manati; a ka tutaki ano nga taua a Moronai ki a ratou.

43. Na, inaianei ka tino kaha nga Ramana ki te whawhai; ae, kahore rawa i kitea nga Ramana e whawhai ana e penei ana te nui o te marohirohi me te maia, kahore i penei i te timatanga mai ra ano;

44. A ka whakahaua ratou e nga Horama, e nga Amareki, ko ratou nei o ratou rangatira nui, o ratou kai arahi, me Herahemena hoki ko ia to ratou rangatira nui, ara, to ratou kai arahi nui to ratou kai whakahau; na, ka whawhai ratou, ano he tarakona, a he maha nga Niwhai i patua e o ratou ringaringa, ae, he tini hoki o ratou tiaki mahunga i haua iho e ratou ki waenganui, werohia ana e ratou o ratou whakangungu-rakau, nga ringaringa maha ano hoki motu ana i a ratou; a penei ana ta nga Ramana patu i runga i to ratou riri nanakia.

45. Otiia, he putake pai atu i whakahaua ai nga Niwhai, no te mea kahore a ratou whawhai mo ta te kingi, mo te mana ranei, engari e whawhai ana ratou mo o ratou kainga, mo a ratou tikanga here-kore, mo a ratou wahine, mo a ratou tamariki, mo a ratou mea katoa; ae ra, mo o ratou ritenga karakia, mo to ratou hahi;

46. A e mea ana ratou i te mea e tika nei ki ta ratou

whakaaro hei mahi ma ratou ki to ratou Atua; i ki mai hoki te Ariki ki a ratou ki o ratou tupuna ano hoki. Ki te mea kahore koutou e he ki te he tuatahi, ki te he tuarua hoki, kua koutou e tuku i a koutou ano kia whakamatea e nga ringaringa o o koutou hoa whawhai.

47. Me tenei ano, i ki te Ariki, Me tiaki a koutou hapu a tae noa ki te whakaheke-toto; na konei ra i tautohetohe ai nga Niwhai ki nga Ramana, hei tiaki i a ratou, i a ratou hapu, i o ratou mara, i to ratou whenua, i a ratou tikanga, me to ratou karakia.

48. Na, i te kitenga o nga tangata a Moronai i te riri me te nanakia o nga Ramana wahi iti kua whati ratou kua oma atu i a ratou. Na, ka kite a Moronai i ta ratou whakaaro, a ka tonoa e ia ka whakamaharatia o ratou ngakau ki enei maharatanga—ae ra, ki nga maharatanga ki o ratou whenua, ki to ratou tikanga here-kore, ki to ratou whakamahinga-kore.

49. Na, ka anga ratou ki nga Ramana, a kotahi ano to ratou reo ki te karanga ki te Ariki, ki to ratou Atua, mo to ratou tikanga here-kore, me to ratou whakamahinga-kore.

50. Na, ka tu atu ratou ki nga Ramana i runga i te kaha: a i taua haora ra ano i karanga ai ratou ki te Ariki mo to ratou tikanga here-kore, ka whati nga Ramana, ka oma atu i to ratou aroaro; a oma ano ratou tae noa ki nga wai o Hairona.

51. Na, hira noa ake nga Ramana, ae ra, nui ake ratou i te takirua mo te tangata kotahi o nga Niwhai; ahakoa ra, aia ana ratou no ka whakaminea ngatahitia ratou i roto i te putu kotahi i te raorao i te tahataha o te awa o Hairona;

52. No reira karapotitia ana ratou e nga taua a Moronai, ae, i nga taha e rua o te awa, ina hoki, kei te rawhiti nga tangata a Rihai;

53. Na, i te kitenga o Herahemena i nga tangata a Rihai i te taha ki rawhiti o te awa o Hairona me nga taua a Moronai i te taha ki te hauauru o te awa o Hairona, no ka karapotitia ratou e nga Niwhai, na, pa ana te wehi ki a ratou.

54. Na, ko Moronai i tona kitenga i to ratou wehi, i whakahau ki ana tangata kia whakamutua te whakahekenga i o ratou toto.

UPOKO 44.

1. Nawai a, ka whakamutu ratou ka nuku atu ki tahaki tata atu i a ratou. Na, ka mea atu a Moronai ki a Herahemena. nana, e Herahemena, kahore o matou hiahia kia riro matou hei tangata whakaheke toto.—Kei te mohio koutou kei o matou ringaringa koutou. otira kahore o matou hiahia ki te whakamate i a koutou.

2. Nana, kahore matou i haere atu ki te riri ki a koutou, hei whakaheke i o koutou toto hei whakatupu rangatira; kahore ano hoki o matou hiahia kia iokatia tetahi ki te joka o te whakamahinga. Otiia, ko te tino putake tenei i haere mai ai koutou ki a matou; a e riri ana koutou ki a matou mo to matou karakia.

3. Ko tenei, ka kite koutou kei a matou te Ariki: ka kite hoki koutou nana koutou i tuku mai ki roto ki o matou ringaringa. Na, e mea ana ahau kia mohio mai koutou kua meatia mai tenei mo matou, he mea mo to matou karakia me to matou whakapono ki a te Karaiti. Na, ka kite koutou kahore e ahei i a koutou te whakangaro i to matou nei whakapono.

4. Na, ka kite ano koutou ko te whakapono tika tenei o te Atua; ae ra, ka kite koutou ka tautokona matou e te Atua, ka puritia, ka tiakina i nga wa katoa e u ana matou ki a ia, ki to matou whakapono hoki, me to matou karakia; a e kore rawa te Ariki e tuku kia whakamatea matou ki te kore matou e taka ki te hē me te whakakahore ki to matou whakapono.

5. Tena, e Herahemena, ko taku whakahau atu tenei ki a koe, i runga i te ingoa o taua Atua Kaha Rawa, nana nei i whakakaha o matou ringaringa no ka riro i a matou te kaha ki a koutou, i runga i to matou whakapono, i runga ano hoki i to matou karakia, i o matou ritenga karakia, i to matou hahi, i te tiaki tapu hoki e tika ana ma matou kia tiaki i a matou wahine, me a matou tamariki, me te tikanga here-kore ano hoki e herea nei matou ki o matou mara, ki o matou whenua; ae, me te hapai ano hoki o te kupu tapu a te Atua, nana nei to matou hari katoa, me nga mea katoa ano hoki e tino arohaina nei e matou;

6. A e kore e mutu i tenei; ka whakahau atu ahau ki a koutou i runga i nga hiahia katoa e hiahia na koutou ki te ora, kia tukua mai e koutou a koutou mea whawhai ki a matou, a e kore matou e whai i to koutou toto, engari ka tohungia koutou e matou, ki te mea ka haere atu koutou i runga i to koutou haere, a ka kore e hoki mai ano ki te whawhai ki a matou.

7. Na, ki te kore tenei mea e meatia e koutou, nana, kei o matou ringaringa koutou, a maku e whakahau ki aku tangata kia kokiri ki a koutou, kia tu o koutou tinana i a ratou he tūnga e mate ai, kia kore ai koutou; katahi ka kite tatou ko wai ka whai mana ki runga ki tenei iwi; ae ra, ka kite tatou ko wai ka riro i te whakamahinga.

8. Nawai a, i te rongonga a Herahemena ki enei kupu, ka haere mai ia ka tukua mai tana hoari, tana hoari poto, tana kopere ki nga ringaringa o Moronai, a ka mea mai ki a ia, na, a matou mea whawhai; ka tukua atu nei e matou ki a koutou, a ka kore matou e tuku i a matou kia oati i tetahi oati ki a koutou e mohio nei matou era e takahia e matou, e a matou tamariki ano hoki; heoi tangohia a matou mea whawhai, tukua hoki kia haere atu matou ki roto ki te koraha; ki te kore ka puritia e matou a matou hoari, a ka mate matou, ka riro ranei i a matou te wikitoria.

9. Nana, kahore matou i to koutou whakapono; kahore matou e whakapono na te Atua i tuku matou ki roto ki o koutou ringaringa; engari ki ta matou whakapono, he meatanga tenei na ta koutou tinihanga i tiakina ai koutou i a matou hoari. Nana, na; o koutou whakangungu-rakau, na o koutou puapua i tiakina ai koutou.

10. Na, ka oti i a Herahemena enei kupu te korero, ka whakahokia e Moronai te hoari me nga mea whawhai, kua riro nei i a ia, ki a Herahemena, ka mea, Nana, tatou ka whakaoti i te whawhai.

11. A kahore e ahei i a au te pupuri i nga kupu kua oti nei te korero e ahau, no reira e ora ana te Ariki, waihoki e kore koutou e haere atu engari i runga anake i ta koutou oati kia kauaka e hoki mai ano ki a matou ki te whawhai. Na, kei o-matou ringaringa koutou, a ka ringihia o koutou toto ki te whenua, ka whakaaetia ranei e koutou te mea i tapaea atu nei e ahau.

12. Ano kua korero a Moronai i enei kupu, ka puritia e Herahemena tana hoari, a, ka riri ia ki a Moronai, na, ka kokiri mai ia kia whakamatea a Moronai; heoi, i a ia ka hapai i tana hoari, nana, ka haua iho te mea e tetahi o nga hoia a Moronai ki te whenua; na, whati ana tera i te puritanga; a ka haua a Herahemena e ia, tapahia ana tona tumuaki huruhuru, a makere ana ki te whenua. Na, hoki atu ana a Herahemena i mua i a ratou ki waenganui i ana hoia.

13. Na, ko taua hoia i tau mai ra, nana nei i bahau te tumuaki huruhuru o Herahemena, na, ka tangohia ake e ia i runga i te whenua te tumuaki huruhuru ki te huru-

huru, ka whakatakotoria ki te pito o tana hoari, a ka torona atu ki a ratou, ka mea atu ki a ratou, he rahi hoki tana reo.

14. Me te hinganga o tenei tumuaki huruhuru ki te whenua, ko ia nei te tumuaki huruhuru o to koutou rangatira, waihoki ka pera ano hoki to koutou hinganga, ki te kore koutou e tuku mai i a koutou mea whawhai me te haere atu hoki i runga i tetahi kawenata maunga rongo.

15. A he tokomaha, i to ratou rongonga i enei kupu me te kitenga hoki i te tumuaki huruhuru kei runga nei i te hoari, na, ka pangia e te wehi, a haere mai ana tona tini, makā mai ana ki raro ki nga waewae o Moronai a ratou mea whawhai, a uru ana ano hoki ki roto ki tetahi kawenata kia mau te rongo. Na, ko nga tangata katoa e uru ana ki te kawenata ka tukua kia haere atu ki te koraha.

16. Na, he nui rawa te riri o Herahemena, a ka whakahokia ake e ia te toenga o ana hoia kia riri, kia nui atu to ratou kaha ki te tautohe ki nga Niwhai.

17. Na, ka riri a Moronai, mo te pakeketanga o nga Ramana; a ka whakahaua e ia tana iwi kia rere ki runga ki a ratou, kia whakamate i a ratou. Na, anga ana ratou whakamate ana i a ratou; a, ka tautohe ano hoki nga Ramana ki a ratou hoari i runga i to ratou kaha.

18. Heoi, e takoto kau ana o ratou kiri me o ratou mahunga ki nga hoari koi a nga Niwhai; a ka werohia, ka patua; a hohoro rawa te hingahinga ki mua i nga hoari a nga Niwhai; a hatepea atu ana ratou, peratia ana me te kupu kua poropititia e te hoia a Moronai.

19. Ano ka kite a Herahemena, meake ratou katoa whakamatea, ka nui tona karanga ki a Moronai, ka whakaari mai, ki te mea ka tohungia te toenga o ratou kia ora, ka uru i a ratou ko tana iwi ki roto ki tetahi kawenata ki a ratou, ara, kia kore rawa ratou e hoki mai ki te whawhai ano ki a ratou.

20. Na, ka meinga e Moronai kia mutu ano te mahi whakamate i roto i te iwi. A ka tangohia e ia nga mea whawhai i nga Ramana; a i muri i to ratou urunga ki roto ki tetahi kawenata kia mau te rongo, ka tukua atu ratou kia haere ki te koraha.

21. Na, kihai i taua o ratou tupapaku, i te nui hoki; ae, he nui noa atu nga tupapaku o nga Niwhai, o nga Ramana ano hoki.

22. Nawai a, ka makā e ratou o ratou tupapaku ki roto

ki nga wai o Hairona, a kua riro atu ki te rire o te moana, tanumia ai.

23. A ka hoki nga taua a nga Niwhai, ara, a Moronai, ka haere mai ki o ratou whare, ki o ratou whenua.

24. A ko te mutunga tenei o te tekau ma waru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai. Ko te mutunga ano hoki tenei o te tuhituhinga a Arami, i tuhituhia ai ki runga ki nga papa a Niwhai.

Ko te whakaaturanga mo te iwi o Niwhai, me a ratou whauwhai me a ratou mawehetangn, i nga ra i a Heramana, e rite ana ki te tuhituhinga a Heramana, i tuhi-tuhi ai ia i ona ra.

UPOKO 45.

1. Nawai a, ka nui te hari o te iwi o Niwhai, mo te whakaputanga ano a te Ariki i a ratou ki waho o nga ringaringa o o ratou hoa riri; koia ratou i whakawhetai ai ki te Ariki ki to ratou Atua; a, ka nui ta ratou noho puku me te inoi nui ano, ka koropiko hoki ratou ki te Atua i runga i te hari nui whakaharahara.

2. Nawai a, i te tekau ma iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, ka haere mai a Arami ki tana tama, ki a Heramana, a ka mea mai ki a ia, E whakapono ana ianei koe ki nga kupu i korero na ahau ki a koe mo ana tuhituhinga i tuhituhia?

3. A ka mea a Heramana ki a ia, Ae, e whakapono ana ahau.

4. A ka mea ano a Arami, E whakapono ana ianei koe ki a Ihu Karaiti, era e haere mai?

5. A ka mea tera, Ae, e whakapono ana ahau ki nga kupu katoa i korero nei koe.

6. A ka mea ano a Arami ki a ia, Ka pupuri ianei koe i aku whakahaunga?

7. A ka mea tera, Ae, ka whakapau ahau i toku ngakau katoa ki te pupuri i au whakahaunga.

8. Katahi a Arami ka mea ki a ia, Ka koa koe; a ma te Ariki ano koe e whakanui i runga i tenei whenua.

9. Heoi kei a au etahi poropiti hei poropititanga maku ki a koe; otira kauaka e korerotia e koe aku e poropiti ai ki a koe; ae ra, e kore e whakaaturia taku e poropiti ai ki a koe, kia rite ra ano te poropititanga; no reira me tuhi-tuhi e koe nga kupu e korero ai ahau.

10. A ko nga kupu enei: Nana, ka kite ahau i tenei iwi pu ano, i nga Niwhai, i runga i te Wairua whakakitenga i roto nei i a au, i nga tau e wha rau i te wa e whakakite ai a Ihu Karaiti i a ia ano ki a ratou ka ngaro haere to ratou whakapono;

11. Me i reira ka kite ratou i nga whawhai, i nga mate uruta, i nga hemo kai, i nga whakaheke toto, tae noa ki te ngaronga rawatanga o te iwi o Niwhai;

12. Ka pa tenei ki a ratou mo te heke haeretanga o to ratou whakapono, mo to ratou takanga atu hoki ki nga mahi o te pouritanga, ki nga hiahia taikaha, me nga kino katoa; na, taku kupu tenei ki a koe, mo ratou i hara ki te maramatanga nui; ae ra, taku kupu tenei ki a koe, no taua rangi e kore e pahemo katoa te wha o nga whakaturanga kua pa tenei kino nui;

13. Ano ka taka taua ra kua tata pu te wa ko te hunga e taua ngatahitia ana inaianei, ara, te uri o te hunga e taua ngatahitia ana inaianei me te iwi o Niwhai ka kore ratou e taua ngatahitia me te iwi o Niwhai;

14. Heoi ko te morehu, e kore nei e whakamatea, i taua rangi nui whakawehi, ka taua ngatahitia me nga Ramana, a ka riro ano hei rite mo ratou, ko te hunga katoa, he torutoru nei ia kahore, a ko ratou e karangatia ko nga akonga a te Ariki; a ko ratou ano e whaia e nga Ramana, a tae noa ki to ratou korenga rawatanga. Na, era e rite tenei poropititanga, i runga hoki i nga mahi kino.

15. Nawai a, i muri iho i ta Arami korerotanga i enei mea ki a Heramana, ka manaaki ia i a ia, me era atu tamariki tane ano ana; a, ka manaaki ano ia i te whenua he whakaaro ki te hunga tika;

16. A ka mea ia, Ko te kupu tenei a te Ariki a te Atua: Ka kanga te whenua, ae ra, ko tenei whenua ano, ki nga iwi katoa, ki nga hapu, ki nga reo, ki nga huihuinga tangata, e mahi kino ana, no ka whakangaromia ratou, ina tino pakari ratou; a ka rite ano ki taku i ki nei te mea e puta mai ana, no te mea ko te kanga me te manaaki tenei a te Atua i runga i te whenua, no te mea e kore e ahei i te Ariki te titiro ki te hara me te whakaae ano, ahakoa iti rawa.

17. Na, ka oti i a Arami enei kupu te korero, ka manaaki ia i te hahi, ae ra, i te hunga katoa era e u ki te whakapono i taua wa, a ake ake ake.

18. Ano ka oti i a Arami tenei, ka mawehe atu ia i te whenua o Harahemera, me te mea e ahu ana ki te whenua o Mereke. A kore ake he rongu korero mona i muri atu;

a kahore matou e mohio ki tona matenga me tona tanumanga.

19. Heoi, e matau ana matou ki tenei, he tangata tika ia; a ka puta atu te kupu ki roto ki te hahi, kua kahakina ake ia ki runga e te Wairua, kua tanumia ranei e te ringa o te Ariki, kua peratia me Mohi. Otiia, e ki ana nga karaipiture na te Ariki i tango a Mohi ki a ia ano; a e mea ana matou kua tangohia ano a Arami e ia i roto i te Wairua ki a ia ano: na konei kahore matou e mohio ki tona matenga me tona tanumanga.

20. Na, i te timatanga o te tekau ma iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, ka haere atu a Heramana ki roto ki te iwi ki te whakapuaki i te kupu ki a ratou.

21. Ta te mea, na, i runga i a ratou whawhai ki nga Ramana me nga tautohetohenga nonohi me nga ngangau kua tupu ake i roto i te iwi, i tika ai kia whakapuakina te kupu a te Atua i roto i a ratou; kia whakaritea ano hoki tetahi tikanga puta noa i te hahi;

22. No reira ka haere atu a Heramana ratou ko ona teina ki te whakapumau ano i te hahi i runga i te whenua katoa, ara, i roto i ia pa, i ia pa puta noa i te whenua katoa e nohoia ana e te iwi o Niwhai. A ka whakaritea ano e ratou nga tohunga me nga kai whakaako puta noa i te whenua katoa, i runga i nga hahi katoa.

23. Nawai a, i muri iho i te whakaritenga a Heramana ratou ko ona teina i nga tohunga me nga kai whakaako mo runga i nga hahi, na, ka tupu tetahi tautohetohenga i roto i a ratou, a kihai ratou i pai ki te whakarongo ki nga kupu a Heramana ratou ko ona teina;

24. Heoi ka whakakake haere ratou, ka neke ake o ratou ngakau, i te nui whakaharahara hoki o a ratou taonga; koia ratou ka whai taonga ai i runga i to ratou ake tirohanga, a kihai i pai ki te whakarongo ki a ratou kupu, kia totika ta ratou whakahaere i te aroaro o te Atua.

UPOKO 46.

1. Nawai a, i whakaminea katoatia te iwi kihai nei i pai ki te whakarongo ki nga kupu a Heramana ratou ko ona teina, kia tu atu ki o ratou teina.

2. Na, ka nui to ratou riri, no ka u tonu to ratou whakaaro ki te whakamate i a ratou.

3. Na, he tangata nui kaha te kai whakahaere tikanga o te hunga i riri ai ki o ratou teina; a ko Amarikiha tona ingoa.

4. Na, i hiahia a Amarikiha kia meinga ia hei kingi : a ko taua hunga i riri i hiahia ano ki a ia hei kingi mo ratou : na, te wahi nui o ratou ko nga kai whakawa iti o te whenua : a ko ta ratou he rapu mana.

5. A i arahina ano ratou i runga i nga whakapatipati a Amarikiha, ara, ki te pai ratou ki te tautoko i tana, hei whakatu i a ia hei kingi mo ratou, ka mea ia i a ratou hei kai whakahaere tikanga mo runga i te iwi.

6. A penei i whakakotitia ketia ratou e Amarikihā ki nga ngangau, he ahakoa nga kauwhautanga a Heramana ratou ko ona teina ; he ahakoa te nui o to ratou matapoporetanga i runga i te hahi, he Tohunga Nui hoki ratou i runga i te hahi.

7. A he tokomaha i roto i te hahi i whakapono ki nga kupu whakapatipati a Amarikiha : koia ratou i mawehe atu ai i te hahi ; a penei he tu ahua mate rawa, he tu noa iho nga tikanga a nga Niwhai, he ahakoa to ratou wikitoria nui i whai wikitoria ai ratou i runga i nga Ramana me te nui o to ratou hari i hari ai ratou i to ratou whakaputanga e nga ringaringa o te Ariki.

8. A penei tatou ka kite i te hohoro o nga tamariki a te tangata te wareware ki te Ariki, ki to ratou Atua ; ae ra, i te hohoro ki te mahi kino, kia arahina ketia hoki e te mea kino ;

9. A ka kite ano hoki tatou i te nui o te kino e taea ana e te tangata kino kotahi te whakatupu i roto i nga tamariki a te tangata ;

10. Ka kite tatou i a Amarikiha i whakakotiti ke ia i nga ngakau o nga tangata maha ki te mahi kino no te mea he tangata whakaaro tinihanga ia, he puku korero whakapatipati : ki te whai hoki ki te whakamate i te hahi a te Atua, ki te whakangaro i te putake o te herekoretanga i tukua ai e te Atua ki a ratou, ko taua manaakitanga i tukua ai e te Atua ki runga ki te mata o te whenua mo te whakaaro hoki ki te hunga tika.

11. Na, i te rongonga o Moronai o te kai whakahauhau nui o nga taua o nga Niwhai ki enei mawehenga, ka riri ia ki a Amarikiha.

12. Nawai a, ka hahae ia i tona koti : a mau ana ki tetahi wahi, tuhituhia ana ki runga, hei whakamaharanga ki to tatou Atua, ki to tatou karakia, ki to tatou herekoretanga, ki to tatou maunga rongu, ki a tatou wahine, me a tatou tamariki ; a whakamau ana ki te pito o tetahi toko.

13. Na, ka potaetia iho e ia tona tiaki mahunga, ka ka-

kahuria iho tona pukupuku me ona puapua, ka whitikira ona kakahu whawhai ki tona hope; a mau ana ki te toko e mau nei taua wahi o tona koti ki tetahi pito, (na, ka hua-ina e ia te tuhituhinga ko te here-koretanga,) tuohu ana ki te whenua, inoi nui ana ki tona Atua, kia tau iho nga manaakitanga o te here-koretanga ki runga ki ona teina i te wa katoa e toe ai he ope Karaitiana hei noho i te whenua;

14. Ko te mea hoki tenei i karangatia ai ki nga kai whakapono tika katoa ki a te Karaiti o te hahi o te Atua e te hunga ehara nei i te hahi;

15. Na, u ana te hunga o te hahi; ae ra, ko te hunga katoa i whakapono tika ki a te Karaiti, i tango hari ki runga ki a ratou te ingoa o te Karaiti, ara, ko Karaitiana, te ingoa i karangatia ki a ratou, mo ratou i whakapono ki a te Karaiti e haere mai ana;

16. Na konei, i tenei takiwa i inoi ai a Moronai mo te taha ki nga Karaitiana raua ko te here-koretanga i runga i te whenua kia manaakitia.

17. Ano ka ringihia atu tona wairua ki te Atua, ka hoatu e ia te whenua katoa i te taha ki te tonga o te whenua Whakangaromanga: ara, te whenua katoa i te nota, i te tonga ano hoki, hei whenua whiriwhiri, hei whenua mo te here-koretanga.

18. A ka mea ia, he pono e kore te Atua e tuku kia takahia kia whakangaromia iho tatou te hunga e kinongia nei mo tatou i mau ki runga ki a tatou te ingoa o te Karaiti, tae noa ki te wa e kumea iho tenei e tatou ano ki runga ki a tatou i runga i o tatou kotiti ketanga.

19. Ano ka korero a Moronai i enei kupu, ka haere atu ia ki roto ki te iwi, ka powhiriwhiri haere i taua wahi o tona kakahu i roto i te takiwa kia kite ai te katoa i te tuhituhinga i tuhituhia ai e ia ki runga me te reo nui ano ki te karanga, ka mea,

20. Tena ra, e nga tangata katoa e pai ana ki te pupuri i tenei tuhituhinga ki runga ki te whenua, me haere mai i runga i te kaha o te Ariki, kawenata mai ai kia tiakina o ratou tikanga, me to ratou karakia, kia manaakitia ratou e te Ariki, e te Atua.

21. Nawai a, i te whakahuatanga a Moronai i enei kupu, ka omaoma mai te iwi me o ratou kakahu whawhai kua whitikiria ano ki o ratou hope, e haehae ana i o ratou kakahu hei tohu, ara, hei kawenata, e kore ratou e whakareere i te Ariki, i to ratou Atua, ara, me he mea, ka takahi ratou i nga whakahaunga a te Atua, ka taka ranei ki te

hara, a ka whakama ki te tango ki runga ki a ratou te ingoa o te Karaiti, me haehae ratou e te Ariki me penei me ratou kua haehae nei i o ratou kakahu.

22. Na, ko te kawenata tenei i kawenata ai ratou: na, ka maka iho ratou i o ratou kakahu ki nga waewae o Moronai, ka mea, tenei matou te kawenata ki to tatou Atua, kia whakangaromia matou, kia rite ki o matou tuakana i te whenua whaka-te-nota ki te taka matou ki te kino: ae ra, mana matou e maka ki nga waewae o o matou hoa riri, e penei me matou kua maka iho i o matou kakahu ki ou waewae, kia takahia iho e nga waewae, ki te taka atu matou ki te kino.

23. Ka mea atu a Moronai ki a ratou, nana, he morehu tatou no te uri o Hakopa: ae ra, he morehu no te uri o Hohepa i haehaea tona koti e ona tuakaua, kia maha ona wahi: a inaianei kia mahara tatou ki te pupuri i nga whakahaunga a te Atua ki te kore ka haehaea o tatou kakahu e o tatou teina, a ko tatou ka makā ki te whare herehere, ka hokona ranei, ka patua ranei;

24. Na, kia tiakina e tatou here-koretanga ano he morehu no Hohepa: ae ra, kia mahara tatou ki nga kupu a Hakopa i mua atu i tona matenga: ta te mea, na, i kite ia i tetahi wahi o te toenga o te koti o Hohepa kua tiakina, a kahore ano i pirau. A ka mea ia, Kua tiakina tenei toenga o te kakahu o taku tamaiti, waihoki ko tetahi morehu o te uri o taku tamaiti e tiakina e te ringa o te Atua, a ka tangohia atu ki a ia ano, ko era atu ia o te uri o Hohepa ka whakangromia, ka peratia me te toenga o tona kakahu.

25. Na, e pouri ana toku wairua i tenei: otira e hari ana toku wairua ki taku tamaiti, mo taua wahi hoki o tona uri ka tangohia atu ki te Atua.

26. Nana, ko te korero tera a Hakopa.

27. Na, ko wai ka mohio ki te toenga o te uri o Hohepa, e mate ai e pera ai me tona kakahu, ko era pea te hunga kua mawehe atu nei i a tatou: a ko tatou ano hoki ki te kore e u to tatou tu i runga i te whakapono o te Karaiti.

28. Na, i te korerotanga a Moronai i enei kupu, ka haere atu ia, me te tono atu ano hoki, ki roto ki nga wahi katoa o te whenua i reira nei nga mawehenga atu, a, whakaminea ana te iwi katoa i hiahia ai ki te tiaki i to ratou herekoretanga, kia tu atu ki nga Amarikiha me te hunga i mawehe atu ai, i karangatia ai ko nga Amarikiha.

29. Nawai a, i te kitenga o Amarikiha i te iwi o Moronai he tokomaha atu i nga Amarikiha; me tona kitenga

ano i tona iwi e ruarua ana o ratou ngakau ki te tika o te tikanga kua uru nei ratou ki roto: na, ka wehi ia kei kore tana e tutuki, no reira i mau ai ia ki te hunga o tona iwi i pai ai, a mawehe atu ana ki te whenua o Niwhai.

30. Na, ka mahara a Moronai e kore e tika kia whiwhi nga Ramana ki tetahi atu kaha: no reira i mea ai ia ki te haukoti atu i te iwi o Amarikiha, ara, ki te hopu i a ratou ki te whakahoki ano i a ratou, me te whakamatea ano hoki i a Amarikiha: i mohio hoki ia tera ia e whakakiki i nga Ramana kia riri ki a ratou, me te mea ano i a ratou kia haere mai ki te whawhai: a i mohio ia ka peratia e Amarikiha, kia riro ai i a ia tana i whakaaro ai;

31. Koia a Moronai i mahara ai e tika ana kia tangohia e ia ana taua kua huihuia nei, kua whakawhiwhia ano e ratou ano ki nga patu whawhai, me te uru ano ki roto ki tetahi kawenata ki a whakapumautia te maunga rongo: A ka mau ia ki ana taua ka haere atu ki te koraha ki te haukoti atu i te huarahi o nga Amarikiha i roto i te koraha.

32. Nawai a, ka rite i a ia ona hiahia, ka haere atu ki te koraha, ka haukoti atu i nga taua a Amarikiha.

33. A ka whati a Amarikiha me tetahi ope iti o ona tangata, a ka tukua mai te toenga ki roto ki nga ringa-ringa o Moronai, i whakahokia ano ki roto ki te whenua o Harahemera.

34. Na, he tangata a Moronai i whakaritea e nga Kai-whakariterite Nui e te pooti ano hoki o te iwi, no reira i whai mana ai ia ki te ritenga o tana e pai ai, i runga i nga taua a nga Niwhai, mo te whakariterite, mo te whaka-haere hoki i runga i a ratou.

35. A mea ana ia kia whakamatea nga tangata katoa o nga Amarikiha, kihai nei i pai ki te uru ki roto ki tetahi kawenata hei tautoko mo te tikanga here-kore, kia puritia e ratou he kawanatanga here-kore; na, he torutoru nei i whakakahore ki te kawenata o te here-koretanga.

36. Na, ka mea ano ia kia whakaturia te ingoa o te here-koretanga ki runga ki nga pourewa i roto nei i te whenua katoa, e nohoia nei e nga Niwhai, a penei kua whakaturia a Moronai te kara o te here-koretanga ki roto ki nga Niwhai.

37. A ka mau ano te rongo mau i runga i te whenua: a ka pera tonu te rongo mau i runga i te whenua, a tae noa ki te mutunga o te tekau ma iwa o nga tau o te whaka-haeretanga a nga Kai-whakariterite.

38. Na, ko Heramana ano hoki ratou ko nga Tohunga

Nui i tiaka i te rangimarie i roto i te hahi; ae ra, e wha nga tau i nui ai te rangimarie me te hari i roto i te hahi.

39. Nawai a, he tokomaha i mate e whakapono tuturu ana ki o ratou wairua kua oti te hoko e te Ariki e Ihu Karaiti; a penei i haere hari atu ratou i roto i te ao nei.

40. A ko etahi i mate i nga kiri ka, i pa putuputu ai i runga i te whenua i etahi wa o te tau; heoi kahore he maha i mate i nga kiri ka, he pai whakaharahara hoki no nga mahuri maha me nga pakiaka i whakaritea nei e te Atua hei huhuti i te putake o nga mate e pa noa ana ki te tangata, he mea hoki na to reira ahua.

41. Heoi he tokomaha ano i mate kaumatua; na, ko te hunga i mate i runga i te whakapono o te Karaiti e hari ana ratou i roto i a ia, ko te mea hoki tenei e tika ana hei whakaarohanga ma matou.

UPOKO 47.

1. Na, ka hoki ake matou i runga i to matou tuhituhinga, ki a Amarikiha ratou ko te hunga i oma tahi i a ia ki roto ki te koraha; na, i mau ia ki te hunga i haere tahi i a ia, a haere ana ki runga ki te whenua o Niwhai, ki roto ki nga Ramana, na, whakaohokia ana nga Ramana kia riri ki te iwi o Niwhai, a ka tuku kupu atu te kingi o nga Ramana puta noa i tona whenua katoa, i roto i tona iwi katoa, kia huihui tahi ano ratou kia haere ki te whawhai ki nga Niwhai.

2. Nawai a, i te putanga atu o te kupu ki roto ki a ratou, ka pa te wehi nui ki a ratou; ae ra, i wehi ratou kei he ratou ki te kingi, a i wehi ano hoki ratou ki te haere ki te whawhai ki nga Niwhai, kei mate ratou. A kihai ratou i pai, ara, te wahi nui o ratou kihai i pai kia rongu ki nga whakahaunga a te kingi.

3. Na, ka riri te kingi mo ratou i whakakeke; no reira ka hoatu e ia ma Amarikiha e whakahauhau i taua wahi o tana taua i whakarongo ai ki ana whakahaunga, a ka whakahau ano ki a ia kia haere atu kia tonoa ratou kia hapai patu.

4. Na, ko te hiahia tena o Amarikiha; no te mea he nui tana maminga hei mahi kino, koia ia i whakatakoto whakaaro ai i roto i tona ngakau hei turaki i te kingi o nga Ramana i runga i tona torona.

5. Na, kua whiwhi ia ki te tikanga mo te whakahau i ana wahi o nga Ramana i aro ai ki te kingi; a ka whai ano ia kia paingia e te hunga kihai nei i ngohengohe; na

konei ra i haere atu ai ia ki te kainga i karangatia ko Onaira, kua rere hoki nga Ramana katoa ki reira; no te mea i kite ratou i te taua e haere mai ana, i mahara hoki e haere mai ana ratou ki te whakamate i a ratou, koia ratou i oma ai ki Onaira ki te kainga kei reira nei nga patu whawhai.

6. Na, i whakaritea e ratou tetahi tangata hei kingi hei kai whakahaere tikanga mo runga i a ratou kua pumau hoki ta ratou whakaaro takoto kia kore e whakatitia hei haere atu ki te tu atu i nga Niwhai.

7. A i huihui atu ratou ki te tihi o te maunga i karangatia nei ko Anatipa, hei whakariterite ki te whawhai.

8. Na, kahore o Amarikiha whakaaro kia whawhai ki a ratou i runga i a te kingi i whakahau ai, ko tona whakaaro ia kia whiwhi ia ki te whakaaro pai o nga taua a nga Ramana, ki whakatu ai ia i a ia ano hei upoko mo ratou, a ka turaki i te kingi i runga i tona torona, me te mau ano mona te kingitanga.

9. A ka mea ia i tana taua kia whakaturia o ratou teneti i te raorao e tata atu ana ki te maunga Anatipa.

10. Ano ka po, ka tono puku ia i tetahi ope ki maunga Anatipa, e hiahia ana ki te kai whakahaere tikanga o te hunga i runga i te maunga, ko tona ingoa ko Rehonoti, kia heke iho ki raro o te maunga, no te mea e hiahia ana ia ki te korero atu ki a ia.

11. Ano ka rongu a Rehonoti i te kupu tono, kahore ia i maia ki te heke iho ki raro o te maunga. A ka tono ano a Amarikiha, te tuarua o ana tononga, ka hiahia ki a ia kia haere mai ki raro. Na, kihai a Rehonoti i pai; a ka tono ano, te tuatoru o ana tononga.

12. Na, i te kitenga o Amarikiha e kore ia e ahei te mea i a Rehonoti kia haere mai ki raro i runga i te maunga, ka haere ake ia ki runga ki te maunga, a wahi iti kua tae ki te puni o Rehonoti; a ka tono ano ia, te wha o ana tukunga atu i tana kupu ki a Rehonoti, e hiahia ana ki a ia kia haere mai ki raro, me te mau mai ano i ona kai tiaki hei hoa mona.

13. Nawai a, i te haerenga mai o Rehonoti ratou ko ona kai tiaki ki raro ki a Amarikiha, ka hiahia a Amarikiha ki a ia, kia haere po mai ki raro me tana taua karapoti ai i aua tangata i roto i o ratou puni kua homai nei e te kingi ki a ia te tikanga mo runga i a ratou, a ka tuku atu ia i a ratou ki roto ki nga ringaringa o Rehonoti ki te pai ia ki te mea i a ia, (i a Amarikiha,) he kai whakahaere tikanga tuarua i runga i te taua katoa.

14. Na, ka haere mai a Rehonoti ki raro me ana tangata, ka karapoti i nga tangata a Amarihiha, a karapotitia ana ratou e nga taua a Rehonoti i mua i to ratou aranga ake, i te takiritanga o te ata.

15. Na, i ta ratou kitenga kua karapotitia ratou, ka totohe ratou ki a Amarihiha kia tukua, kia uru ratou ki o ratou teina, kei whakangaromia ratou. Na, ko te mea pu ano tena i hiahia ai a Amarihiha.

16. Na, ka tukua e ia ana tangata, he mea tika ke i ta te kingi i whakahau ai. Na, ko te mea tena i hiahia ai a Amarihiha kia ahei ai i a ia te whakatutuki i ana i whakaaro ai hei turaki i te kingi i runga i tona torona.

17. Na, ko te ritenga a nga Ramana, ki te mea ka whakamatea to ratou kai whakahaere tikanga nui, ka whakaritea te kai whakahaere tuarua, hei kai whakahaere nui mo ratou.

18. Na, ka mea a Amarihiha i tetahi o ana pononga kia ata whangai i a Rehonoti ki tetahi mea whakamate, a, mate noa ia.

19. Ano ka mate a Rehonoti, na, ka whakaturia a Amarihiha e nga Ramana hei kai whakahaere hei kai whakahauhau nui ano mo ratou.

20. Na, ka haere a Amarihiha me ona taua (kua whiwhi hoki ia ki tana i hiahia ai,) ki te whenua o Niwhai, ki te pa o Niwhai, koia nei te pa nui.

21. A ka haere mai te kingi ratou ko ona kai tiaki ki te whakatau i a ia, ki tana whakaaro hoki kua rite i a Amarihiha ana i whakahau ai, kua whakaminea ano hoki e ia he taua nui mo te haere atu ki te whawhai ki nga Niwhai.

22. Heoi to te kingi haerenga mai ki te whakatau i a ia, ka mea a Amarihiha i ana pononga kia haere atu ki te whakatau i te kingi. A haere ana ratou, tuohu iho ana ki mua i a ia, me te mea e whakanui ana i a ia mo tona nui hoki.

23. Na, ka whatoro atu te ringa o te kingi, hei whakaara i a ratou, penei ano me te ritenga o nga Ramana, hei tohu maunga rongo, he ritenga tena no nga Niwhai kua riro nei i a ratou.

24. Na, tona whakaarahanga i te mea tuatahi i te whenua, ka werohia to te kingi ngakau e ia; a hinga iho ia ki te whenua.

25. Na, ka oma atu nga pononga a te kingi; a ka karanga nga pononga a Amarihiha i te karanga, ka mea,

26. Nana, kua werohia te ngakau o te kingi e ana

pononga, kua hinga ia, a e oma ana ratou; na, haere mai kia kite.

27. Nawai a, ka whakahauhau a Amarikiha i ana taua kia haere atu ki te matakītaki i te mea i pa ai ki te kingi; a to ratou taenga atu ki taua wahi me to ratou kitenga ano i te kingi e takoto ana i roto i ona toto, ka whakariri a Amarikiha, a ka mea, tena ra e nga tangata katoa i aroha nei ki te kingi. me haere atu ki te whaiwhai i ana pononga kia whakamatea.

28. A te rongonga o nga tangata katoa i aroha ai ki te kingi i enei kupu, ka haere mai ratou, ka whaiwhai i nga pononga a te kingi.

29. Na, i te kitenga o nga pononga a te kingi i tetahi taua e whaiwhai ana i ratou, ka pa ano te wehi ki a ratou, a oma atu ana ki te koraha, haere mai ana ki te whenua o Harahemera, uru ana ki te iwi o Amona;

30. Na, hoki ana te taua i whaiwhai ai i a ratou, he whaiwhai noa hoki ta ratou; a i pena te whiwhinga o Amarikiha ki te ngakau o te iwi, he mea hoki na tana tinihanga.

31. Na, ao ake ano, ka tomo ia me ana taua ki roto ki te pa o Niwhai a noho ana i te pa.

32. Na, i te rongonga o te kuini, ko te kingi kua whakamatea, kua tonono tangata hoki a Amarikiha ki te kuini hei whakaatu ki a ia kua whakamatea te kingi e ona ake pononga; a i whaiwhai ia i a ratou, me tana taua, otira he whaiwhai noa, kua mawhiti hoki ratou.

33. No reira i te whiwhinga o te kuini i tenei whakaaturanga ka tonono ia ki a Amarikiha e hiahia ana kia tohungia e ia te iwi o te pa; ka hiahia ano tera kia haere ake ki a ia; ka hiahia ano hoki ki a ia kia mauria atu etahi kai whakaatu hei whakaatu atu i te whakamatenga o te kingi.

34. Nawai a, ka mau a Amarikiha ki taua pononga ano nana i whakamate i te kingi, ratou ko ona hoa katoa, a haere ana ki te kuini, ki te wahi i noho ai ia; a na ratou katoa i korero ki a ia i whakamatea te kingi e ana ake pononga; a na ratou ano i mea, kua oma ratou; he teka ianei he kai whakaatu tenei i to ratou he? A penei ka tatu te ngakau o te kuini mo te whakamatenga o te kingi.

35. Nawai a, ka whai a Amarikiha kia paingia e te kuini, a tangohia ana ia hei wahine tuturu mana; a penei i runga i tana tinihanga me te awhinatanga o ana pononga maminga, ka whiwhi ia ki te kingitanga; ae ra, ka whakaaetia ia hei kingi puta noa i te whenua katoa, i

roto i nga iwi katoa o nga Ramana, koia nei nga Ramana ratou ko nga Remuere, ko nga Ihimaera, me te hunga katoa i mawehe atu i roto i nga Niwhai, mai i te kingitanga o Niwhai a mohoa noa nei.

36. Na, i whakaakona enei kai kotiti ke ki aua whakaakoranga ano me taua matauranga ano i whakaakona e nga Niwhai, ae ra, i whakaakona ratou ki taua matauranga ano ki te Ariki, ahakoa ra, he mea whakamiharo tenei, ara, kaore i roa i muri i to ratou mawehenga atu, kua pakeke rawa ratou, kua matara rawa atu i te ripenatatanga, kua mohoa rawa, kua kino rawa, kua nanakia rawa i nga Ramana; e tino aro ana ki nga whakarereanga iho a nga Ramana; e tuku ana i a ratou ki te mangere-tanga me nga hiahai taikaha katoa o ia ahua, o ia ahua; ae ra, wareware tonu ake i a ratou te Ariki to ratou Atua.

UPOKO 48.

1. Na, i te wa tonu i whiwhi ai a Amarihiha ki te kingitanga, ka tahuri ia ki te whakakiki i nga ngakau o nga Ramana kia riri ki te iwi o Niwhai; ae ra, ka whakarite tangata ia hei korerorero ki nga Ramana i runga i o ratou pourewa hei whakahe i nga Niwhai.

2. A ka penei tana whakakiki i o ratou ngakau ki nga Niwhai, a i to muri wahi o te tekau ma iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, i te mea kua rite i a ia ana i whakaaro ai tae noa ki taua wa: ae ra, kua meinga ia hei kingi i runga i nga Ramana, a ka whai ano ia kia kingi i runga i te whenua katoa; i runga hoki i te iwi katoa i roto i te whenua, i runga i nga Niwhai me nga Ramana ano hoki.

3. No reira i rite ai i a ia tana i whakaaro ai, no te mea i whakapakeke ia i nga ngakau o nga Ramana, i whakamatapo ia i o ratou whakaaro, me te whakaoho ano i a ratou kia riri, no ka whakaminea e ia he mano tini hei haere atu ki te whawhai ki nga Niwhai.

4. I u tonu hoki tana whakaaro i runga i te nui o te tokomahatanga o tona iwi kia taea e ia nga Niwhai, kia whakaponongatia hoki ratou:

5. A penei tana whakaritenga i nga rangatira nui i roto i nga Horama, no te mea i mohio ratou ki te kaha o nga Niwhai, ki o ratou kainga huihui, me nga wahi ngoikore o o ratou pa; no reira i whakarite ia i a ratou hei rangatira nui i runga i ana taua.

6. Nawai a, mau ana ratou ki o ratou puni, haere ana whaka-te-whenua o Harahemera i roto i te koraha.

7. Na, i a Amarikiha e whiwhi ana ki te kaha i runga i te tahae, me te tinihanga, na, ka whakariterite a Moronai i te whakaaro o te iwi kia pono tonu ki te Ariki ki to ratou Atua;

8. Ae ra, ka whakakaha ia i nga taua a nga Niwhai, me te hanga i nga pa pakupaku, ara, i nga kainga e oma ai ki reira; i te hanga ano ia i nga taiepa whenua awhio noa, awhio noa, hei karapotitanga mo ana taua, e hanga ana ano i nga taiepa kohatu hei karapotitanga mo ratou awhio noa nga pa, me nga rohe o te whenua; ae ra, awhio noa te whenua awhio noa;

9. A whakatu ana ano ia i nga tangata tokomaha rawa hei tiaki mo o ratou taiepa ngoikore rawa; a i penei tana taiepa, tana whakakaha i te whenua i nohoia e nga Niwhai.

10. A i penei tana whakariterite i nga mea hei tiaki i to ratou tikanga here-kore, i o ratou whenua, i a ratou wahine i a ratou tamariki, i to ratou rangimarietanga, kia ora ai hoki ratou ki te Ariki ki to ratou Atua, kia tiaki ai hoki ratou i taua mea i karangatia ai e o ratou hoa riri ko te tikanga Karaitiana.

11. A he tangata kaha marohirohi a Moronai, he tangata ano hoki he tino tika tona matauranga; ae ra he tangata kahore nei ona ahuaureka atu ki te whakaheke toto; he tangata e hari ana tona wairua ki te herekoretanga, ki te mawhetotanga o tona whenua, me ona teina i te ponongatanga i te whakamahinga;

12. Ae ra, he tangata ia e pupuhi ake ana tona ngakau ki te whakawhetai ki tona Atua, mo nga tikanga me nga manaakitanga maha i whakatau ai ia ki tona iwi; he tangata e mahi nui ana hei painga hei whakaoranga mo tona iwi;

13. Na, he tangata ano ia e u ana ki te whakapono o te Karaiti, na i oati ia ki tetahi oati, ki te tiaki i tona iwi, i ona tikanga, i tona whenua, i tona karakia a tae noa ki te whakahekenga o ona toto.

14. Na, i akona nga Niwhai kia tiaki i a ratou ano i o ratou hoa riri, a tae noa ki te whakahekenga toto ki te mea ka takoto nei te tikanga hei pera; a i akona ano ratou kia kaua rawa e hoatu he take he; kia kaua rawa ano hoki e hapai hoari ki tetahi, ki te hoa riri anake hei tiaki i o ratou oranga;

15. A ki ta ratou whakapono hoki, ma te penei e

manaakitia ai ratou e te Atua i runga i te whenua; ara, ki te pono tonu ratou ki te pupuri i nga whakahaunga a te Atua ka manaakitia ratou e ia i runga i te whenua; ka whakaaturia ki a ratou kia oma, kia whakariterite ranei mo te whawhai, ki te ritenga o to ratou oranga noatanga;

16. Ka whakaaturia ano hoki e te Atua ki a ratou ta ratou wahi e haere ai hei tiaki i a ratou ano i o ratou hoa riri; a ma te penei e whakaputaina ai ratou e te Ariki, na ko te whakapono tena o Moronai; a i whakamanamana ano tona ngakau i runga i taua whakapono; ehara i te mea i runga i te whakaheke toto, engari i runga i te mahi pai, i runga i te tiakanga i tona iwi; ae ra, i runga i te puritanga i nga whakahaunga a te Atua; me te puhoitanga atu ki te kino.

17. Na, he pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, me i rite nga tangata katoa i mua, inaianei, me nga tangata katoa i nga ra e takoto ake nei, ki a Moronai, na, penei kua whakangauetia nga kaha o te reinga mo ake ake tonu atu; ae ra, penei kua kore rawa o te werera whai kaha ki te ngakau o nga tamariki a te tangata.

18. Nana, he tangata tera e rite ana ki a Amona, te tama a Mohia, ae ra, ki era atu tamariki ano o Mohia; ae ra, ki a Arami me ana tama, no te mea he tangata na te Atua ratou katoa.

19. Na, kihai i hoki iho i to Moronai kaha ki te mahi mea mo te iwi te kaha o Heramana ratou ko ona teina; i kauwhau hoki ratou i te kupu a te Atua, i rumaki ano he mea ripenetatanga i nga tangata katoa e whakarongo ana ki a ratou kupu.

20. A i haere atu ratou, a ka whakaiti te iwi i a ratou ano, he mea na a ratou kupu, no ka aro nui mai te Ariki ki a ratou, ae ra, ka kore nga whawhai, me nga tautohetohenga i roto i a ratou ano; ae ra, mo nga tau e wha:

21. Heoi, penei ano me taku i ki na, i to muri wahi o te tekau ma iwa o nga tau i whakahaua ratou kia whawhai ki o ratou tuakana ki nga Ramana, he ahakoa te maunga rongu i roto i a ratou ano:

22. Na, kihai i mutu a ratou whawhai ki nga Ramana mo nga tau maha he ahakoa te nui o to ratou kore hiahia atu ki te pera.

23. Na, he mea pouri ki a ratou te hapai patu ki nga Ramana, no te mea kahore o ratou ahuaureka atu ki te

whakaheke toto; ae ra, kahore i tenei anake te take; he mea pouri ano ki a ratou kia waiho ratou hei take e tonoa ai nga tuakana maha o ratou i roto i tenei ao ki tetahi ao mau tonu i te mea kahore nei i rite noa ratou mo te tutaki ki to ratou Atua.

24. Ahakoa ra, kihai ratou i pai ki te tuku i o ratou ake tinana kia whakamatea, kei kohurutia hoki a ratou wahine, me a ratou tamariki, he mea na te kohuru, me te ringa kino i aua teina o ratou i whakarerere, i a ratou i mua, me to ratou hahi, a i tahuri ki te whakamate i a ratou, he mea na to ratou haere tahi me nga Ramana.

25. Ae ra, kihai ratou i ahei te tuku kia hari o ratou tuakana i runga i te toto o nga Niwhai, i te mea e toe ana etahi e pupuri nei i nga whakahaunga a te Atua, no te mea ko te kupu whakaari tenei a te Ariki. Ki te pupuri ratou i ana whakahaunga ka kake ratou i runga i te whenua.

UPOKO 49.

1. Na, i te tekau ma tahi o nga marama o te tekau ma iwa o nga tau, i te tekau o nga ra o te marama, ka kitea nga taua a nga Ramana e whakatata mai ana ki te whenua o Amoniha.

2. Nana, i hangā houtia te pa, a i whakaturia ano e Moronai he taua i te taha o nga rohe o te pa, a na ratou i kerī he parepare awhio noa, awhio noa hei arai mo nga pere me nga kohatu a nga Ramana; ta te mea, na, i whawhai ratou ki nga kohatu me nga pere.

3. Nana, i ki na ahau, kua hanga houtia te pa o Amoniha. Na, taku kupu tenei ki a koutou, ae, he mea hanga hou tetahi wahi, a i te mea kua whakangaromia taua pa i mua e nga Ramana i te kino hoki o te iwi, ka mahara ratou he mea ngawari noa iho te rironga ano i a ratou hei taonga parau.

4. Heoi, no te nui o to ratou pohehe; ta te mea i keria he parepare e nga Niwhai tawhio noa i a ratou, a kihai i taea e nga Ramana te maka a ratou kohatu me a ratou pere ki a ratou hei whakamate i a ratou, i te tiketike hoki, kihai ano hoki i ahei te huaki ki a ratou engari ma te kuwaha tomokanga anake.

5. Na, i tenei wa ka tino miharo nga rangatira o nga Ramana, no te matauranga nui o nga Niwhai ki te whakariterite i o ratou wahi nohoanga.

6. Na, i mahara nga kai whakahaere o nga Ramana

no te tini o ratou: ae ra, i mahara ratou ka tukua ratou kia huaki ki a ratou kia pera me ta ratou i mea ai i mua: a i whakawhiwhi ano ratou i a ratou ano ki nga puapua, ki nga pukupuku: a i whakawhiwhi ano ratou i a ratou ano ki nga kakahu hiako: ae ra, he kakahu matotoru rawa hei hipoki mo o ratou wahi tahanga.

7. A no te pera o to ratou whakariteritenga i mahara ai ratou he mea ngawari noa iho ki a ratou te pehi. te whakauru i o ratou teina ki raro i te ioka o te pono-ngatanga. te patu ranei me te kohuru i a ratou rite ana ki ta ratou e ahuaireka ai.

8. Heoi hei whakamiharotanga rawatanga mo ratou, ara, kua takatu ratou mo ratou i runga i tetahi tu takatutanga kahore ano i kitea noatia i roto i nga tamariki a Rihai. Na, kua takatu ratou mo nga Ramana, mo te whawhai i runga i te ritenga o nga whakaakoranga a Moronai.

9. Nawai a, i whakamiharotia nuitia nga Ramana, ara, nga Amarikiha, ki a ratou tu whakariterite mo te whawhai.

10. Na, me he mea i haere mai a kingi Amarikiha ki raro ki waho o te whenua o Niwhai, i mua i tana taua, kua mea pea ia i nga Ramana ki a kokiri i nga Niwhai i taua pa i Amoniha; ta te me, kahore he tikanga ki a ia o te toto o tona iwi.

11. Otiia kihai a Amarikiha i haere mai ki raro, ki te whawhai koia ake. A e matakua ana ana rangatira nui ki te tu atu i nga Niwhai i te pa o Amoniha, no te mea kua oti te whakarereke e Moronai te whakahaeretanga o nga hanga i roto i nga Niwhai, no ka takahe ta nga Ramana i runga i o ratou pa hei rerenga mo ratou, a kihai ratou i ahei te huaki ki a ratou.

12. Koia ratou i hoki ai ki te koraha a mau ana ki ta ratou puni, haere ana whaka-te-whenua o Noa, ki a ratou hoki ko tetahi kainga pai ano tera hei huakanga ma ratou ki nga Niwhai;

13. Kihai hoki ratou i mohio i hanga taiepa a Moronai, ara, i hanga pa hei whakaora mo ia kainga, mo ia kainga i runga i te whenua katoa tawhio noa, tawhio noa: a, ka haere ratou ki te whenua o Noa i runga i te whakaaro tuturu: ae ra, ka puta mai o ratou rangatira nui, ka oati i tetahi oati, tera ratou e whakangaro i te iwi o taua pa.

14. Heoi, te whakamiharotanga mo ratou, ko taua pa o Noa koia he kainga ngoikore i mua, inaianei kua kaha.

he mea na nga tikanga a Moronai; ae ra, nui atu te kaha i to te pa o Amoniha.

15. Na, he whai whakaaro tenei no Moronai; i mahara hoki ia ka matakou ratou ki te pa o Amoniha; a i te mea ko te pa o Noa te kainga ngoikore rawa o te whenua i mua, na; era ratou e haere ki reira ki te whawhai; a koia tena, kua rite ki ana i hiahia ai. te raorao ki te rawhiti o te awa Hairona.

16. Nana, kua whakaturia e Moronai a Rihai hei rangatira nui i runga i nga tangata o taua pa; a ko taua Rihai ano tera nana i whawhai ki nga Ramana i

17. Na, ka taka ano ta nga Ramana i to ratou kitenga ko Rihai te kai whakahauhau o te pa, no te mea i wehi nui ratou i a Rihai; ahakoa ra kua oatitia tetahi oati e nga rangatira nui ki te huaki i taua pa; na, kawea ana e ratou a ratou taua.

18. Na, kihai i ahei i nga Ramana te tomo ki roto ki o ratou pa whakaora ma tetahi huarahi ke atu, ma te tomokanga anake, he tiketike hoki no nga mea oneone i keria ai me te hohonu ano o te wai-keri i keria ai a tawhio noa, tawhio noa, haunga ra te tomokanga.

19. A penei kua noho takatu nga Niwhai ki te whakamate i nga mea katoa e tohe ai ki te piki ake ki runga ki te tomo ki roto ki te pa ma tetahi huarahi ke atu, he mea makamaka nga kohatu, me nga pere ki runga ki a ratou.

20. A penei kua takatu ratou; ae ra, he ope no o ratou tangata tino kaha, me a ratou hoari, me a ratou kotaha, hei hahau iho i te katoa i totohe ai ki te tomo ki roto ki to ratou wahi whakaora ra te tomokanga: a penei i noho takatu ratou ki te tiaki i a ratou ano i nga Ramana.

21. Nawai a, ka kawea e nga rangatira o nga Ramana a ratou taua ki mua i te kuwaha tomokanga, a ka timata ki te totohe ki nga Niwhai, kia tomo ki roto ki a ratou pa whakaora; heoi, whakawhati ana ratou i tenei taima, i tenei taima, a he tino nui rawa te parekura.

22. Na, i to ratou kitenga e kore ratou e ahei te whiwhi kaha i runga i nga Niwhai ra te tomokanga, ka tahuri ratou ki te keria iho i a ratou tahataha oneone, hei huarahi mo a ratou taua, kia rite ai te ahua mo ratou mo te whawhai; heoi i runga i enei tohenga i hatepea atu ratou e nga kohatu me nga pere i akina ai ratou: a mo te whakaki i o ratou wai-keri i runga i te keria iho i nga tahataha oneone, ka whakakiiia ketia tetahi wahi ki o ratou tupapaku me nga tangata i tu.

23. A penei kei nga Niwhai te kaha katoa i runga i o ratou hoa riri: a i penei te totohe a nga Ramana ki te whakamatea i nga Niwhai, a patua noatia o ratou rangatira nui katoa: neke ake ano i te mano kotahi o nga Ramana i patua; i tetahi taha ia kahore kia kotahi te tangata o nga Niwhai i whakamatea.

24. E tata ana ki te rima tekau i tu, ko nga tangata era i tu hangai ki nga pere a nga Ramana i roto i te tomokanga, heoi i tiakina ratou e o ratou puapua, me o ratou pukupuku, me a ratou tiaki mahunga, a kei nga waewae o ratou tunga, he maha ano hoki e kino rawa ana.

25. Na, i te kitenga o nga Ramana ko o ratou rangatira nui i whakamatea katoatia ka oma atu ratou ki te koraha. Nawai a, ka hoki ratou ki te whenua o Niwhai; ki te kawe korero ki to ratou kingi; ki a Amarikiha koia ano i whanau he Niwhai, mo to ratou whakamatenga nui.

26. Na, ka nui rawa tana riri ki tana iwi i te kore kahore i tutuki tana i hiahia ai ki nga Niwhai; kihai ano hoki ia i whakaiti i a ratou ki te ioka o te pono-ngatanga;

27. Ae ra, he rahi rawa tana riri, a ka kohukohu ano ia ki te Atua, ki a Moronai ano hoki, me te oati ano he oati kia inumia e ia ona toto; a ko tenei mo Moronai i pupuri i nga whakahaunga a te Atua i runga i te whakarite hei whakaora mo tona iwi.

28. Otiia i whakawhetai atu te iwi o Niwhai ki te Ariki, ki to ratou Atua, mo tona kaha kahore nei ona rite i whakaorangia ai ratou i nga ringaringa o o ratou hoa riri.

29. Heoi, penei ka mutu te tekau ma iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai;

30. A, i mau tonu hoki te ata noho i roto i a ratou, he rahi rawa hoki te whai pai i roto i te hahi mo ratou i whakarongo, i takake tonu ki te kupu a te Atua, i whakapuakina ai ki a ratou e Heremana, ratou ko Hipirono, ko Korianato, ko Amona, ko ona teina, ko etahi atu ano hoki; ko te hunga katoa ano hoki i whakaritea ai i runga i te tikanga tapu a te Atua i rumakina hoki ratou he mea ripenetatanga, i tonoa ano ki roto ki te iwi ki te kauwhau, ki te aha, ki te aha.

UPOKO 50.

1. Na, kihai i mutu i a Moronai te whakariterite mo te whawhai, ara, hei arai atu i nga Ramana i tona iwi; ina hoki i te timatanga o te rua tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i mea ia i ana taua kia tahuri ki te kerī i nga parepare tawhio noa, tawhio noa i nga pa katoa puta noa i te whenua katoa i nohoia e nga Niwhai;

2. A i mea ia kia hoatu he rakau ki runga ki te tihi o aua parepare; ae ra, kia hangā he mahinga rakau kei to te tangata ano tona tiketike, tawhio noa i nga pa.

3. A ka mea ano ia kia hangā tetahi patakitaki ki runga i aua mahinga rakau, tawhio noa, tawhio noa, he mea kaha, he mea tiketike nga patakitaki;

4. A ka mea ia kia hangā he pourewa hei tirohanga atu mo ratou, ma runga ake i aua patakitaki, ka mea ano hoki ia, kia hangā he wahi arai ki runga ki aua pourewa, kei whara ratou i nga kohatu, i nga pere a nga Ramana;

5. A, ka rite aua mea, kua ahei ratou te inaka kohatu i runga, rite tonu ki ta ratou i pai ai, ki to ratou kaha hoki, hei whakamate i te tangata e totohe ana ki te whakatata ki nga taiepa o te pa.

6. A penei ka rite a Moronai nga kainga kaha tawhio noa, tawhio noa i nga pa katoa puta noa i te whenua katoa, mo te taenga mai o o ratou hoa riri.

7. Nawai a, ka mea a Moronai i ana taua kia haere atu ki te koraha ki te rawhiti; a haere ana ratou, panaia atu ana nga Ramana katoa i roto nei i te koraha ki te rawhiti ki roto ki o ratou ake whenua, koia ano i te taha ki te tonga o te whenua o Harahemera;

8. Na, tika tonu atu te rohe o te whenua o Niwhai i te mana ki te rawhiti tae noa ki te hauauru.

9. Na, i te mea kua oti te pana e Moronai nga Ramana katoa ki waho o te koraha i te rawhiti, ara i te nota o nga whenua i nohoia ai e ratou, na, ka mea ia i nga tangata i te whenua o Harahemera me te whenua e patata ana kia haere atu ki roto ki te koraha i te rawhiti, tae noa ki nga rohe i te taha o te takutai, hei noho i te whenua.

10. Ka whakaturia ano hoki e ia nga taua ki te tonga, ki nga rohe o o ratou whenua, me te mea ano i a ratou kia hanga i nga pa whawhai hei tiaki i a ratou taua me to ratou iwi i nga ringaringa o o ratou hoa riri.

11. A penei ka katia e ia nga piringa kaha katoa o nga Ramana, i te koraha ki te rawhiti; ki te hauauru ano hoki, ka hanga pa whawhai ia i te rohe i waenganui i nga Niwhai i nga Ramana, i waenganui o te whenua o Harahemera o te whenua o Niwhai; i te moana i te hauauru, e takoto haere atu ana ra te matapuna o te awa Hairona; nohoia ana e nga Niwhai te whenua katoa whaka-te-nota: ae ra, ko te whenua katoa whaka-te-nota i te whenua Momona, e rite ana ki ta ratou i ahua-reka ai.

12. A i penei a Moronai me ana taua i nui haere tonu nei i ia ra, i ia ra he mea na te whakatuturutanga o ana mahi hei oranga mo ratou; koia ratou i whai ai ki te kati atu i te kaha me te mana o nga Ramana, i runga i nga whenua katoa e whai paanga ana ratou, kia kore ai ratou e whai mana ki runga i nga whenua e whai paanga ana ratou.

13. Na, ka timata nga Niwhai i te turanga o tetahi pa: a i huaina e ratou te ingoa o taua pa ko Moronai; i te taha tairawhiti; i te tonga i te taha o te rohe o nga kainga o nga Ramana.

14. A ka timata ano ratou i te turanga mo tetahi pa i waenganui o te pa o Moronai, o te pa o Arona, e tutaki atu ana ki nga rohe o Arona, o Moronai; a ka huaina e ratou te ingoa o te pa, ara, te whenua ko Nepiha.

15. A ka timata ano ratou i taua tau ano, ki te hanga i nga pa maha ki te nota; ko tetahi i ahua rereke i etahi, i karangatia e ratou ko Rihai, koia i te nota i te taha o nga rohe o te takutai.

16. A penei ka mutu te rua tekau o nga tau.

17. Na, i roto te iwi o Niwhai i te ngahuru i te timatanga o te rua tekau ma tahi o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

18. A ka kake nui ano ratou, ka whai taonga nui: ae ra, ka whakatokomaha ratou, ka kaha ano i runga i te whenua.

19. A penei ka kite tatou i nga whakahaere katoa a te Ariki he atawhai, he tika; hei whakaritenga i ana kupu katoa ki nga tamariki a te tangata: ae ra, e ahei ana i a tatou te kite i te ritenga i tenei taima, o ana kupu i korero ai ia ki a Rihai, i mea ai.

20. Ka koa koe me au tamariki; a ka manaakitia ratou, ki te mea ka pupuri ratou i aku whakahaunga, ka kake ratou i runga i te whenua. Engari, me mahara

tonu, ki te kore ratou e pupuri i aku whakahaunga, na, ka hatepea atu ratou i te aroaro o te Ariki.

21. A ka kite tatou i enei kupu whakaari kua mana ki te iwi o Niwhai; no te mea na a ratou ngangaretanga, me a ratou tautohetohenga, ae ra, me a ratou kohurutanga, me a ratou pahuatanga, na a ratou karakia ki nga whakapakoko, na a ratou puremutanga, na a ratou mahi whakarihariha i roto ra i a ratou ano i puta ai a ratou whawhai me o ratou whakangaromanga ki a ratou.

22. A ko te hunga i u tonu ai ki te pupuri i nga whakahaunga a te Ariki, na, i whakaorangia ratou i nga wa katoa, i nga mano o o ratou teina kino i tukua atu ki te ponongatanga, ki te mate ranei i te hoari, kia heke haere ranei o ratou whakapono me te whakahoa atu ano ratou ki nga Ramana.

23. Na, kahore noa he takiwa i nui atu ai i to nga ra o Moronai, te hari i roto i te iwi o Niwhai mai i nga ra o Niwhai: ae ra, i tenei takiwa, i te rua tekau ma tahi o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

24. Nawai a, ka pahemo ano te rua tekau ma rua o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, i runga i te rangimarie; ae ra, ko te rua tekau ma toru ano hoki o nga tau.

25. Nawai a, i te timatanga o te rua tekau ma wha o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, kua hua tonu ano te rangimarie i roto i te iwi o Niwhai, me i kore tetahi tautohetohenga i tupu i roto i a ratou mo te whenua o Rihai, me te whenua o Moriatono, e tutuki ana ki nga rohe o Rihai, ko nga whenua e rua enei e takoto ana i nga rohe i te taha takutai.

26. Ta te mea i ki te iwi nona nei te whenua o Moriatono, no ratou ano tetahi wahi o te whenua o Rihai; koia i tupu ai he tautohetohe nanakia i waenganui i a ratou, no ka hapai patu te iwi o Moriatono ki o ratou teina, a u tonu ana to ratou whakaaro ki te whakamate i a ratou ki te hoari.

27. Heoi, oma atu ana te iwi i nohoia ai te whenua o Rihai ki te puni o Moronai, a tono ana ki a ia kia awhina i a ratou; no te mea kahore ratou i te he.

28. Nawai a, i te kiritanga o te iwi Moriatono, i arahina nei e tetahi tangata nona nei te ingoa ko Moriatono, i te iwi o Rihai kua oma atu ki te puni o Moronai, ka pa te wehi nui ki a ratou, kei haere mai te taua a Moronai kei whakamate i a ratou;

29. Na, ka whakakiki a Moriatoonu i o ratou ngakau kia rere atu ki te whenua whaka-te-nota, e kapi ana i nga roto nunui, kia nohoia ai e ratou taua whenua whaka-te-nota.

30. Nana, tera e rite i a ratou tenei whakaaro, (a penei kua waiho he take whakapouri,) me i kore a Moriatoonu, he tangata ngakau wera nui hoki ia, i riri ki tetahi o ana pononga wahine, a hinga ana ki a ia, patu nui ana i a ia.

31. A rere atu ana tera, haere atu ana ki te puni o Moronai me te korero ano i nga mea katoa ki a Moronai mo taua mea; mo a ratou whakaaro ano hoki ki te rere atu ki te whenua whaka-te-nota.

32. Na, ka pa te wehi ki te iwi i te whenua Momona, ara, ki a Moronai kei whakarongo ratou ki nga kupu a Moriatoonu, me te whakauru ano ki tona iwi, a penei ka whiwhi ia ki te tikanga o aua wahi o te whenua e whakatakoto take ai hei putake mo te kino i roto i te iwi o Niwhai; ae ra, era aua putake mo te kino e riro hei turaki i to ratou here-koretanga.

33. Na reira ka tonoa e Moronai tetahi taua me o ratou teneti ki te haukoti i te iwi o Moriatoonu ki te whakamutu i ta ratou rere atu ki te whenua whaka-te-nota.

34. Na, kihai ratou i haukoti i a ratou, a tae noa atu ki nga rohe o te whenua Whakangaromanga; na, ka haukoti ratou i a ratou ki reira, ki te whenua whaiti e takoto haere atu ana ra te taha o te moana ki te whenua whaka-te-nota; ae ra, ra waenganui i te moana, ki te hauauru, ki te rawhiti.

35. Na, ka tutaki te taua i tonoa ai e Moronai, e whakahaeretia ana e tetahi tangata ko tona te ingoa ko Teanakumu, i te iwi o Moriatoonu; a ka whakapakeke te iwi o Moriatoonu, (kua whakakiiia hoki ratou e tana kino me ana kupu whakapatipati,) no ka timata tetahi whawhai ki waengauni i a ratou, a ka whakamate a Teanakumu i a Moriatoonu, ka hinga ano tana taua ka whakarauorangia, a hoki ana ki te puni o Moronai. A penei ka mutu te rua tekau ma wha o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

36. A penei i whakahokia te iwi o Moriatoonu. A i whakahokia ano ratou ki te whenua o Moriatoonu, i runga i ta ratou kawenata kia ata noho, na, ka whakakotahi ratou ko te iwi o Rihai; a i whakahokia ano hoki ratou ki o ratou whenua.

37. Na, i taua tau ano i whakahokia ano te rangimarie ki te iwi o Niwhai, na, ka mate a Nepiha te tuarua o nga

Kai-whakariterite Nui, na, kua rite i a ia te nohoanga whakawa i runga i te tika ki te aroaro o te Atua:

38. Ahakoa ra, i whakakahore ia ki ta Arami kia mau ia ki te tikanga o aua tuhituhinga me aua mea i whakaroa e Arami ratou ko ona tupuna he tino tapu rawa: koia a Arami i tuku ai i aua mea ki tana tama ki a Heramana.

39. Nana, i whakaritea te tama a Nepiha hei noho i te nohoanga whakawa i muri i tona papa: ae ra, i whakaritea ia hei Kai-whakariterite Nui hei Kawana i runga i te iwi, he mea oati me te whakaritenga tapu kia whakaritea ai e ia nga whakawa i runga i te tika, kia tiakina ai hoki te ata noho, me te here-koretanga o te iwi, kia tukua atu ano hoki ki a ratou o ratou ake tikanga tapu mo te karakia ake ki te Ariki, ki to ratou Atua; ae ra, kia tautokona, kia whakapumautia hoki te tikanga a te Atua i ona ra katoa, kia whakataua ano hoki te mea tika ki te hunga kino kia rite ki te ahua o o ratou kino.

40. Na, ko Pahorana tona ingoa. A ka nohoia e Pahorana te nohoanga o tona papa, na, ka timata ia i tana whakahaeretanga, i te mutunga o te rua tekau ma wha o nga tau, i runga i te iwi o Niwhai.

UPOKO 51.

1. Na, i te timatanga o te rua tekau ma rima o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, kua mau te rongo i waenganui i te iwi o Rihai i te iwi o Moriatono, mo o ratou whenua, a kua timata te rua tekau ma rima o nga tau i runga i te rangi-marie:

2. Otira, kihai i mau roa te tino rangimarie i runga i te whenua, ina hoki i tupu tetahi tautohetohenga i roto i te iwi mo te Kai-whakariterite Nui, mo Pahorana: no te mea i hiahia tetahi wahi o te iwi kia whakarereketia etahi tino tikanga torutoru nei o te ture.

3. Heoi, kihai a Pahorana i pai ki te whakarereke kia tukua ranei kia whakarereketia te ture: na konei kihai ia i whakarongo ki a ratou korero me a ratou pihimana mo te ture kia whakarereketia:

4. No reira, ka riri ki a ia taua hunga i hiahia kia whakarereketia te ture, a ka hiahia ano ratou kia mutu ia hei Kai-whakariterite Nui i runga i te whenua: no reira i ara ai he tautohetohe nui mo taua mea: otira kihai i tae ki te whakahekenga toto.

5. Na, i karangatia te hunga i hiahia kia turakina a Pahorana i runga i te nohoanga whakawa, he tangata whai kingi, no te mea i hiahia ratou kia whakarereketia te ture hei turaki i te kawanatanga a te iwi kia whakaturia ai he kingi i runga i te whenua.

6. A ko te hunga i hiahia kia waiho tonu a Pahorana hei Kai-whakariterite Nui i runga i te whenua, i mau ki runga ki a ratou te ingoa tangata-here-kore; a i pera te wehenga i roto i a ratou; no te mea i oati. ara, i kawenata nga tangata-here-kore kia tiakina o ratou tikanga me nga ritenga o to ratou karakia, i runga i te kawanatanga a te iwi.

7. Nawai a, i whakataua tenei tautohetohenga i runga i te pooti a te iwi. A ka puta te pooti a te iwi hei tautoko mo nga tangata-here-kore, na, ka puritia e Pahorana te nohoanga whakawa, na konei i hari nui ai nga teina o Pahorana me nga tangata maha ano o te iwi o te herekoretanga; nana ano i puru te waha o nga tangata whai kingi tē maia ratou ki te whakahē, heoi meinga ana ratou kia tiaki i te tikanga here-kore.

8. Na, ko te hunga rangatira tera i aro ai ki te tikanga-kingi; a whai ana ratou kia tu kingi; i tautokona ano hoki ratou e te hunga i whai i te mana, i te kaha, ki runga ki te iwi.

9. Heoi, he takiwa kino tenei mo nga tautohetohenga kia tupu ake i roto i te iwi o Niwhai; no te mea i whakakiia ano nga ngakau o te iwi o Ramana e Amarikiha ki te iwi o nga Niwhai, a whakamine hoia ana ia, i nga wahi katoa o tona whenua, me te hoatu patu whawhai ma ratou, e takare tonu ana ano ia ki te whakariterite mea mo te whawhai; no te mea hoki kua puta tana oati kia inumia te toto o Moronai.

10. Heoi, era tatou e kite e hikaka ana āna korero i korero ai ia; ahakoa ra, i whakariterite ia i a ia ano me ana taua mo te haere mai ki te whawhai ki nga Niwhai.

11. Na, kahore i rite āna taua te nui ki to mua i te maha hoki o nga mano i patua e te ringaringa o nga Niwhai; otira he ahakoa to ratou whakamatenga nui, kua whakaminea e Amarikiha he taua nui whakaharaha, no ka kore ona wehi ki te haere mai ki raro ki te whenua o Harahemera.

12. Ae ra, ka haere mai a Amarikiha ki raro ko ia tonu i mua i nga Ramana. Na, ko te rua tekau ma rima tenei o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite; ko taua takiwa ano hoki i anga ai ratou ki te whakarite-

rite i o ratou tautohetohenga mo te Kai-whakariterite Nui, mo Pahorana.

13. Nawai a, i te rongonga o nga tangata i karangatia ai he tangata whai kingi kei te haere mai nga Ramana ki raro ki te whawhai ki a ratou, ka hari o ratou ngakau, a whakakeke ana ratou ki te hapai patu; he nui hoki no to ratou riri ki te Kai-whakariterite Nui, ki te iwi ano o te here-koretanga, a kihai ratou i pai ki te hapai patu hei tiaki i to ratou whenua.

14. Ano ka kite a Moronai i tenei, me tana kitenga ano i nga Ramana e haere mai ana ki roto ki nga rohe o te whenua ka rahi rawa tana riri ki te tututanga o taua iwi, i mahi ai ia i runga i te manawanui hei tiaki i a ratou; aera, he rahi rawa tana riri; ki tonu tona ngakau i te riri ki a ratou.

15. A ka tuku atu ia i tetahi pitihana me te pooti a te iwi ki te kawana o te whenua, e hiahia ana kia korerotia tera e ia, a mana e homai ki a ia. (ki a Moronai.) te mana ki te tono i aua tangata kotiti ke kia tiaki i to ratou whenua, ki te kore ka whakamatea ratou;

16. No te mea ko tana tuatahi tena hei pehi i nga tauto hetohenga me nga wehewehenga i roto i te iwi; no te mea ko te take tenei o o ratou whakamatenga katoatanga i mua. Na, ka whakaaetia tenei rite tonu ki te pooti a te iwi.

17. Na, ka whakahauhau a Moronai ki tana taua kia haere atu hei tatau atu ki aua tangata whai kingi, kia whakakorea iho to ratou whakapehapeha me to ratou tu rangatira, me te whakahoki iho i a ratou ki raro ki te papatairite o te whenua, ki te kore me hapai patu ratou me te tautoko i te tikanga here-kore.

18. Nawai a, ka haere atu nga taua hei tatau atu ki a ratou; a turakina iho ana to ratou whakapehapeha me to ratou tu rangatira, no ka haua iho ratou kia rite ki to te whenua papatairite i a ratou ka hapai i a ratou patu whawhai ki te whawhai ki nga tangata o Moronai.

19. Nawai a, ka wha mano o aua tangata tutu i haua iho ki te hoari; a ko te morehu o o ratou kai whakahaere kihai nei i patua i roto i te whawhai, na, i hopukia ratou i makā ki te whare herehere, kahore hoki i whai taima ki te whakawa i a ratou i taua takiwa:

20. A ko te morehu o aua tangata tutu, ki ta ratou, pai ke atu te tuku i a ratou ki te kara o te here-koretanga, i te haua iho o ratou e te hoari ki te whenua, a i tonoa ratou kia hapai i te tuhituhinga here-koretanga ki runga

ki o ratou pourewa, ki roto hoki ki o ratou pa, me te hapai patu ano hoki hei tiaki i to ratou whenua.

21. A penei na Moronai i whakakore aua tangata whai kingi, a kahore he tangata i mohiotia ki te ingoa tangata whai kingi; a penei ano nana i whakamutu te' pakeketanga me te whakapehapehatanga o taua hunga i ki ai he tangata toto rangatira ratou; heoi i whakahokia iho ratou ki raro kia whakaiti i a ratou ano kia rite tonu ki o ratou teina, me te whawhai toa ano ratou mo to ratou putanga mai i te ponongatanga.

22. Nana, i a Moronai e penei ana te pehi i nga whawhai me nga tautohetohenga i roto i tona ake iwi, e whakauru ana i a ratou ki raro i te houhanga rongo, me te whakahaere tika, me te whakariterite mo te whawhai ki nga Ramana, nana, kua puta mai nga Ramana ki roto ki te whenua o Moronai, koia i roto nei i nga rohe o te taha takutai.

23. A kihai i nui te kaha o nga Niwhai i te pa o Moronai; na konei ka panaia ratou e Amarihiha, a he tokomaha i patua. Na, ka nohoia e Amarihiha te pa; ae ra, o ratou pa whawhai katoa.

24. Na, ko te hunga i rere atu i te pa o Moronai i haere mai ki te pa o Nepiha; me te iwi ano hoki o te pa o Rihai i huihui ratou, a whakariterite ana, a noho takatu ana ki te whawhai ki nga Ramana.

25. Heoi kihai a Amarihiha i pai ki te tuku i nga Ramana kia haere atu ki te whawhai ki te pa o Nepiha, engari i pupuri ia i a ratou ki raro ki te taha takutai, me te waiho tangata ano ki ia pa, ki ia pa hei pupuri, hei tiaki;

26. Na, penei tonu tana whakahaere, a he maha nga pa i nohoia ai e ia; te pa o Nepiha, te pa o Rihai, te pa o Moriatono, te pa o Omonere, te pa o Kire, te pa o Mureke, na, i nga rohe ki te rawhiti aua pa katoa i te tahatai.

27. A penei i whiwhi nga Ramana ki nga pa maha, i runga i te mahi tinihanga a Amarihiha he mea ano na o ratou mano tini whaioio, a, ko aua pa katoa i pai te taiepatanga, i runga koia i riro ai hei wahi kaha mo nga Ramana.

28. Nawai a, ka haere atu ratou ki nga rohe o te whenua Momona, e a haere ana i nga Niwhai i to ratou aroaro, a he tokomaha i patupatua.

29. Otira i tutakina ratou e Teanakumu e te tangata nana i whakamate a Moriatono, i haukoti ano i tona iwi i tona omanga.

30. A ka haukotia ano hoki a Amarihiha e ia, i a ia e haere atu ana me tana ope tini, ki te noho i te whenua Momona me te whenua whaka-te-nota ano hoki.

31. Heoi, ka taka ke tana i tona whakahokitanga e Teanakumu ratou ko ona tangata, he tino toa hoki ratou: no te mea nui atu te kaha me te matau ki te whawhai o ia tangata, o ia tangata o Teanakumu i o nga Ramana, a ka whiwhi kaha ratou ki runga ki nga Ramana.

32. A ka whakaheke e ratou, ka patupatua e ratou, a pouri noa. A ka whakaturia e Teanakumu ratou ko ona tangata o ratou teneti ki nga taha o te whenua Momona: a na Amarihiha i whakatu ona teneti ki nga taha o te tahuna ki te tahatai, na, ko te ahua tena i panaia haeretia ai ratou.

33. Na, ano ka po, ka haere ngaro atu a Teanakumu raua ko tana pononga, ka haere po atu, a haere atu ana ki roto ki te puni o Amarihiha: na, kua parangia ratou e te moe i te nui hoki o to ratou ngenge, i nga mahi me te tika-katanga o te ra.

34. A ka haere ngaro atu a Teanakumu ki roto ki te teneti o te kingi, a werohia ana tona ngakau ki tetahi tao, mate tonu atu te kingi tē whakaara hoki i ana pononga.

35. A hoki ngaro ana ia ki tona ake puni, na, kei te moe ana tangata, a whakaara ana ia i a ratou, me te korero ano ki a ratou i nga mea katoa i mea ai ia.

36. A mea ana ia i ana taua kia takatu kei ara nga Ramana, a ka haere mai ki runga ki a ratou.

37. Na, ko te mutunga tenei o te rua tekau ma rima o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai: a i penei ano te mutunga o nga ra o Amarihiha.

UPOKO 52.

1. Nawai a, i te rua tekau ma ono o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, i te aranga ake o nga Ramana, i te ata tuatahi o te marama tuatahi, na, ka kite ratou i a Amarihiha kua mate i roto i tona ake teneti: ka kite ano hoki ratou i a Teanakumu e takatu ana ki te whawhai ki a ratou i taua ra.

2. Na, i te kitenga o nga Ramana i tenei, ka pa te wehi ki a ratou; a whakarere ana ratou i ta ratou whakaaro takato mo te haere ki roto ki te whenua whaka-te-nota, a hoki ana me ta ratou taua katoa ki roto ki te pa o Mu-reke, a whai ana i te ora i roto i o ratou pa whawhai.

3. Nawai a, ka whakaturia te teina o Amarihiha hei kingi i runga i te iwi; a ko Amorono tona ingoa; na, penei kua whakaturia a kingi Amorono, te teina o kingi Amarihiha, hei kingi i muri i a ia.

4. Na, ka whakahaubau ia ki tona iwi kia tiakina aua pa i riro ai i a ratou i runga i te whakaheke toto; no te mea kahore he pa i riro i a ratou, engari i runga anake i te nui o te whahekenga o o ratou toto.

5. Na, ka kite a Teanakumu i nga Ramana e u ana ki te pupuri i aua pa i riro ai i a ratou, me aua wahi o te whenua kua nohoia e ratou; me te kitenga ano i te kaha o to ratou tokomahatanga, na, ka mahara a Teanakumu kahore e pai te tohe ki te whakaeke i a ratou i roto i o ratou pa whawhai.

6. Heoi pupuri ana ia i ana tangata kia tata mai, me te mea e whakariterite mea ana mo te whawhai; a, e tika ana ano, e whakarite mea ana ia hei tiaki i a ia ano i a ratou, he mea na te hanga taiepa awhio noa, awhio noa, me te whakarite kainga hei omanga mo ratou.

7. Nawai a, ka penei tonu tana whakariterite mea mo te whawhai, taetae noatia te tononga a Moronai i tetahi ope nui o nga tangata hei whakakaha mo tana taua;

8. A ka tuku tikanga atu ano hoki a Moronai ki a ia kia puritia nga herehere katoa e taka ana ki roto ki ona ringaringa; i te mea hoki he maha nga herehere i riro i nga Ramana, a mana e pupuri nga herehere katoa o nga Ramana, hei utu mo aua herehere i riro i nga Ramana.

9. Ka tuku tikanga atu ano ia ki a ia kia whakakahangia te whenua Momona, kia tiakina ano hoki te whenua whaiti e takoto haere atu ana ki te whenua whaka-te-nota kei whiwhi nga Ramana ki tana wahi, a ka whai kaha ki te whakangari ki a ratou i tetahi taha, i tetahi taha.

10. Na, ka tono ano a Moronai ki a ia, e hiahia ana ki a ia kia u ki te tiaki i taua wahi o te whenua, me te kimi huarahi ano hei whakapau i tona kaha ki te whakawhiu i nga Ramana, me kore pea e riro i a ia aua pa, i riro atu i roto i a ratou ringaringa, i runga i te maminga, i tetahi atu huarahi ranei, kia whakakahangia, kia whakapumautia ano hoki e ia nga pa tawhio noa, tawhio noa, kihai nei i taka atu ki roto ki nga ringaringa o nga Ramana.

11. A, ka mea ano tera ki a ia, penei kua haere atu ahau kei nga taha o te whenua i te tai hauauru; a e haere atu ki a koutou otira kei runga nga Ramana kei a matou kei nga taha o te whenua i te tai hauauru; a e haere atu

ana ahau ki a ratou, no reira e kore ahau e ahei te haere atu ki a koutou.

12. Na, i riro atu te kingi (a Amorono), i roto i te whenua o Harahemera, a i whakaatu atu ia ki te kuini mo te matenga o tona tuakana, a, i whakaminea e ia he ope nui, na, i haere atu ki te tatau ki nga Niwhai. i te taha o te tai hauauru.

13. A penei i tohe ia ki te whakatete atu ki nga Niwhai, me te kukume atu i tetahi wahi o a ratou ope ki taua wahi o te whenua, i te mea kua whakahauhau ia ki taua hunga i waiho ai e ia hei noho i nga pa i riro ai i a ia, kia whakatete atu ano hoki ratou ki nga Niwhai i nga rohe ki te tai rawhiti; me te whakapau ano i o ratou kaha ki te noho i o ratou whenua ki te ritenga o te kaha o a ratou taua.

14. A penei i roto nga Niwhai i aua orangea noatanga, i te mutunga o te rua tekau ma ono o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, i runga i te iwi o Niwhai.

15. Heoi, i te rua tekau ma whitu o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ko Teanakumu, i runga i te whakahau a Moronai, a te mea i whakatu taua ai hei tiaki mo nga rohe ki te tonga me nga rohe ano ki te hauauru o te whenua, i turia atu e ia i runga i tana haere ki te whenua Momona, hei kai awhina mo Teanakumu me ana tangata hei whakahoki ano i nga pa i riro atu i a ratou.

16. Na, i riro i a Teanakumu nga whakahau kia whakaeke i te pa o Mureke, kia whakahokia mai ano ki a ia me ka taea e ia.

17. Nawai a, ka whakariterite a Teanakumu ki te whakaeke i te pa o Mureke, a ka haere atu me tana taua hei tatau atu ki nga Ramana: heoi ka kite ia e kore rawa ratou e taea e ia i a ratou i roto i o ratou pa: koia i whakarere ai ia i ana i whakaaro ai, a hoki ana ano ki te pa o Momona kia tatari atu ki te taenga mai o Moronai kia riro ai i a ia he kaha mo tana taua.

18. Nawai a, ka tae a Moronai me tana taua ki te whenua o Momona, i te wahi whakanutunga o te rua tekau ma whitu o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

19. A i te timatanga o te rua tekau ma waru o nga tau, ka tu he runanga whawhai. he mea na Moronai ratou ko Teanakumu ko etahi tokomaha o nga rangatira nui mo ta ratou e mea ai hei mea i nga Ramana kia

haere mai ki waho ki te whawhai ki a ratou; ara, kia ahei ai i runga i tetahi tikanga, te whakapatipati i a ratou ki waho o o ratou kainga kaha kia whiwhi kaha, me te riro mai ano i a ratou te pa o Mureke.

20. Na, ka tono karere ratou ki te taua a nga Ramana e tiaki ana i te pa o Mureke, ki to ratou kai whakahaere nona nei te ingoa ko Hakopa, e hiahia ana ki a ia kia haere mai ki waho me ana taua kia tutaki i a ratou i runga i nga mania i waenganui i nga pa e rua. Heoi kihai i pai a Hakopa te Horama, ki te haere mai ki waho me tana taua kia tutaki ki a ratou i runga i nga mania.

21. A kahore o Moronai tumanako atu kia hangai tana tutaki ki a ratou, no reira i whakaarohia ai e ia he huarahi e poapoa ai i nga Ramana ki waho o o ratou piringa kaha.

22. Koia i mea ai ia kia mau a Teanakumu ki tetahi ope iti o nga tangata, a ka haere ki raro kia tata ki te takutai; a ka haere po a Moronai me tana taua ki roto ki te koraha ki te taha ki te hauauru o te pa Mureke; a penei i te kitenga o nga kai tiaki o nga Ramana i a Teanakumu, aonga ake ano, ka haere ratou a korerotia ana ki a Hakopa ki to ratou kai whakahaere.

23. Na, ka haere atu nga taua a nga Ramana ki a Teanakumu, i mea hoki ratou ma to ratou tokomahatanga e taea ai a Teanakumu, he torutoru hoki no ana tangata. Na, i te kitenga o Teanakumu i nga taua a nga Ramana e haere mai ana ki waho ki a ia, ka whati atu ia ki raro, ki te taha o te takutai ki te nota.

24. Na, ka maia nga Ramana i ta ratou kitenga i a ia e oma atu ana, a ka whaiwhai i a ratou i runga i te kaha. A i a Teanakumu e poapoa penei ana i nga Ramana e whaiwhai noa nei i a ratou, na, ka whakahauhau a Moronai ki tetahi wahi o tana taua kia haere atu ki roto ki te pa noho ai.

25. Na, ka peratia e ratou, ka patua te hunga katoa i waho hei tiaki mo te pa; ara, te hunga katoa kihai nei i pai ki te homai i a ratou patu whawhai.

26. Na penei kua riro i a Moronai te pa o Mureke, he mea na tetahi wahi o tana taua, na ka haere atu me te toenga kia tutaki ki nga Ramana ina hoki mai ratou i te whaiwhai i a Teanakumu.

27. A ka whaiwhai nga Ramana i a Teanakumu tae ano ki to ratou whakatatanga atu ki te pa Momona,

katahi ratou ka tutakina e Rihai me tetahi ope iti i waiho atu hei tiaki i te pa Momona.

28. Na, i te kitenga o nga rangatira nui o nga Ramana i a Rihai me tana taua, e haere mai ana ki a ratou, ka whati pororaru noa iho ratou, kei kore pea ratou e tutuki atu ki te pa Mureke kua mau i a Rihai; kua ngenge hoki ratou i to ratou haere, a ko nga tangata a Rihai he mea hou.

29. Na, kihai nga Ramana i mohio ki a Moronai me tana taua kei muri i a ratou; a heoi ano ta ratou i wehi ai ko Rihai ratou ko ana tangata.

30. Na, kihai a Rihai i hiahia kia mau ratou kia tutaki ra ano ratou ki a Moronai me tana taua.

31. A kahore ano i matara te hokinga o nga Ramana, kua karapotitia ratou e nga Niwhai; e nga tangata a Moronai i tetahi taha, e nga tangata a Rihai i tetahi taha, ratou katoa he mea hou, ki tonu i te kaha; ko nga Ramana ia e mau i ana i te roa o ta ratou haere.

32. Na, ka whakahauhau a Moronai i ana tangata kia kokiri i a ratou, a kia homai ra ano e ratou a ratou atu whawhai.

33. Na, ko Hakopa, to ratou kai whakahaere, he Horama hoki ia, he wairua ano tona e kore nei e taea, a he nanakia rawa tana i arahi ai i nga Ramana kia whawhai ki a Moronai.

34. Na, hangai ana a Moronai ki te ritenga atu o to ratou haere, koia i u ai te whakaaro a Hakopa kia patupatua ratou, kia watea ai tana huarahi ki te pa o Mureke. Heoi, nui atu te kaha o Moronai ratou ko ana tangata; koia ratou i kore ai e tukutuku i te aroaro o nga Ramana.

35. Nawai a, he tino weriweri rawa atu te whawhai i whawhai ai ki tetahi taha, ki tetahi taha; a he nui ano hoki te whakamatenga o tetahi taha o tetahi taha; ae ra, i tu a Moronai, a ko Hakopa i whakamatea.

36. A he nanakia rawa ano te huaki i huaki ai a Rihai me ana tangata kaha ra muri i a ratou, no reira i hoatu ai e nga Ramana i muri a ratou patu whawhai; a he nui te pororaru o te toenga i to ratou kore e mohio, me haere ranei me patu ranei.

37. Na, ka kite a Moronai i to ratou pororaru koia i mea ai ia ki a ratou, ki te pai koutou kia mauria mai a koutou patu whawhai kia tukua mai, nana, ka mutu ta matou whakaheke i o koutou toto.

38. Nawai a, i te rongonga o nga Ramana i enei kupu,

ka haere mai o ratou rangatira nui, ratou katoa kahore nei i patua, ka makā iho a ratou patu whawhai ki raro ki nga waewae o Moronai, me te whakahauhau ano i a ratou tangata kia pera hoki ratou:

39. Heoi he tokomaha tera kihai nei i pai: a ko te hunga kihai nei i pai ki te tuku mai i a ratou hoari, i hopukia ratou i hereherea, ko a ratou patu whawhai i tangohia i a ratou, i tonoa hoki ratou kia haere tahi me o ratou teina ki te whenua Momona.

40. Na, tera noa atu te tokomahatanga o nga herehere i hereheretia i te hunga i whakamatea; ae ra, nui atu i te hunga i patua o tetahi taha, o tetahi taha.

UPOKO 53.

1. Nawai a, ka whakaturia e ratou he kai tiaki i runga i nga herehere o nga Ramana, ka tonoa ratou kia haere atu ki te tanu i o ratou tupapaku; me nga tupapaku ano hoki o nga Niwhai i patua ai; a na Moronai i whakatu he kai tiaki i runga i a ratou i a ratou e mahi ana i a ratou mahi.

2. A ka haere tahi a Moronai i a Rihai ki te pa o Mureke ka mau ki te tikanga o te pa, a hoatu ana e ia ki a Rihai. Na, he tangata taua Rihai i a Moronai i te wahi nui o ana whawhai katoa; he tangata ano ia tona rite kei a Moronai; a i hari ano hoki raua i runga i o raua oranga; ae ra, i arohaina raua e raua, i arohaina ano hoki e te iwi katoa o Niwhai.

3. Na, ka oti i nga Ramana o ratou tupapaku te tanu, me nga tupapaku ano o nga Niwhai, ka whakahokia ano ki te whenua Momona; a ka mea ano a Teanakumu i a ratou, i runga i nga whakahau a Moronai, kia timata ki te mahi, ki te kerī i tetahi waikeri tawhio noa, tawhio noa i te whenua, ara, i te pa Momona;

4. A ka mea ano ia kia hanga ratou i tetahi taiepa rakau hei te uma te tiketike i runga i to roto tahataha o te waikeri; a ka maka ratou i te oneone i roto i te i mea ai i nga Ramana kia mahi a karapoti ra ano ratou waikeri ki te taha o te taiepa rakau; a i penei ta ratou i te pa o Momona, taka noa, taka noa ki tetahi taiepa kaha, he mea rakau, he mea oneone, he tino tiketike rawa ano hoki.

5. Na, ka meinga tenei pa hei piringa kaha rawa mo nga wa katoa i muri, a i roto ano i tenei pa i tiaki ai ratou i nga herehere o nga Ramana; ae ra, i roto i tetahi taiepa i meinga ai ratou kia hanga ko o ratou

ringaringa ake hei mahi. Na, kua tika ma Moronai e mea i nga Ramana kia mahi, no te mea he mea ngawari te tiaki i a ratou i a ratou e mahi ana: a i hiahia ia ki ana ope katoa, ina whawhai atu ia ki nga Ramana.

6. A kua whiwhi ano a Moronai ki tetahi wikitoria i runga i tetahi o nga taua nui rawa atu a nga Ramana, a kua riro ano hoki i a ia te pa o Mureke, tetahi o nga pa kaha rawa atu o nga Ramana i runga i te Whenua o Niwhai; a no konei i hanga ai e ia tetahi pa kaha hei tiaki i ana herehere.

7. A kahore atu ona hiahia ki te whawhai ki nga Ramana i tenei tau, engari ka whakamahi ia i ana tangata hei whakariterite mea mo te whawhai; hei hanga pa hoki hei tiaki i a ratou i nga Ramana; hei whakaputa ano hoki i a ratou wahine me a ratou tamarika i te hemo-kai, i te whakamamaetanga, me te whakarite kai ma a ratou taua.

8. Na, i whiwhi kaha nga taua a nga Ramana i runga ki nga Niwhai i te tai hauauru, ma te tonga, i a Moronai e ngaro ke ana, he mea hoki na tetahi tikanga tinihanga i roto i nga Niwhai i wehewehe ai ratou, a kua riro i nga Ramana etahi o o ratou pa i taua wahi o te whenua;

9. Na tenei, na te kino i roto i te iwi, na nga wehewehenga me nga tikanga tinihanga i roto i a ratou ano, i karapotitia ai ratou e nga orange noatanga whakaharaha.

10. Na, he korero ano taku mo te iwi o Amona, ko ratou nei he Ramana i te timatanga; engari i whakatahuritia mai ratou ki te Ariki e Amona ratou ko ona teina, ara, he mea na te kaha me te kupu a te Atua; a kua kawea ratou ki raro ki te whenua o Harahemera, mai ano i taua wa i tiakina ai ratou.

11. A no ta ratou oati i puritia ai ratou kei hapai patu ki o ratou teina; no te mea i puta ta ratou oati, kia kaua rawa ratou e whakaheke toto i muri ake nei; a i runga i ta ratou oati penei kua mate ratou; ae ra, kua tuku i a ratou ano kia taka ki nga ringaringa o o ratou teina; me i kore te aroha me te mate nui i mate nui ai a Amona ratou ko ona teina ki a ratou.

12. No reira kua kawea nei ratou ki raro ki te whenua o Harahemera; a kua tiakina tonutia ratou e nga Niwhai.

13. Heoi i to ratou kitenga i te mate, i nga whakamamaetanga maha me nga tutukinotanga i pikau ai nga Niwhai mo te whakaaro ki a ratou, ka oho ratou i te

aroha, ka hiahia ratou ki te hapai patu hei tiaki i to ratou kainga.

14. Otiia i a ratou e tata ana ki te mau ki a ratou patu whawhai ka taea ratou e te kaha o Heramana ratou ko ona teina, kua tata hoki ratou te takahi i te oati i oati ai ratou;

15. A i wehi a Heramana kei mate o ratou wairua i runga i te pera: koia i meinga ai te hunga katoa i uru ai ki tenei kawenata kia titiro noa ki o ratou teina e haere ana i roto i o ratou tukinotanga i roto i te mate e uhi nei i runga i a ratou i taua wa.

16. Otira he tokomaha o o ratou tamariki tane kihai nei i uru ki tetahi kawenata kia kauaka e mau ki a ratou patu whawhai hei tiaki i a ratou ano i o ratou hoa riri; koia ratou i huihui ai i tenei takiwa, ratou katoa e ahei ana hei hapai patu; a hua ana i a ratou ano ko nga Niwhai;

17. A kawenata ana ratou kia whawhai mo te tikanga here-kore o nga Niwhai; ae ra, hei tiaki i te whenua, a mate noa ratou; ae ra, kawenata ana ratou kia kaua rawa e tuku atu i to ratou here-koretanga, engari kia whawhai i nga wa katoa hei tiaki i nga Niwhai, i a ratou ano hoki i te ponongatanga.

18. Na, e rua mano aua taitamariki tane i uru ki tenei kawenata, a mau ana ki a ratou patu whawhai hei tiaki i o ratou whenua.

19. Na, kihai rawa ratou i taumaha ki nga Niwhai i mua, a inaianei i tenei takiwa i riro ano ratou hei kai awahina nui; no te mea i mau ratou ki a ratou patu whawhai, a i mea ano ratou ki a Heramana hei kai arahi mo ratou.

20. Na, he taitamariki tane anake ratou, a, he hunga marohirohi ano hoki ratou, he maia, he kaha, he kakama ano hoki; Otira, nana, ehara i tenei anake he tangata ratou e pono ana i nga wa katoa i roto i nga mea katoa i whakaaetia ai ki a ratou.

21. Ae ra, he tangata pono he tangata whai whakaaro ratou, no te mea i akona ratou kia pupuri i nga whaka-haunga a te Atua, kia whakahaere tika ano hoki ki tona aroaro.

22. Na, ka haere a Heramana i mua i ana rua mano hoia taitamariki, hei tuara mo te iwi i nga rohe o te whenua i te tonga i te tai hauauru.

23. A i konei i mutu ai te rua tekau ma waru o nga

tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, me etahi atu mea ano hoki.

UPOKO 54.

1. Nawai a, i te rua tekau ma iwa o nga tau o nga Kai-whakariterite, ka tono a Amorono ki a Moronai, e hiahia ana ki a ia kia whakawhitiwhiti i nga herehere.

2. A ka hari nui a Moronai ki tenei tono, no te mea i hiahia ia ki nga kai i hoatu ma nga herehere o nga Ramana hei oranga mo tona ake iwi hei whakakaha mo tana taua.

3. Na, he maha nga wahine me nga tamariki i riro herehere i nga Ramana, a kahore tahi he wahine he tamariki ranei i roto i nga herehere a Moronai, ara, nga herehere i riro herehere ai i a Moronai; koia a Moronai i whakaaro ai i tetahi tikanga whakapohehe kia riro mai ai i a ia nga herehere katoa o nga Niwhai e taea ana i nga Ramana.

4. No reira ka tuhituhia e ia tetahi pukapuka, ka tukua atu ki te pononga a Amorono, ki taua tangata ano nana i mau mai te pukapuka ki a Moronai. Na, ko nga kupu tenei i tuhituhi ai ia ki a Amorono, i mea ai,

5. Nana, e Amorono, kua oti i a au te tuhituhi atu ki a koe mo tenei whawhai kua whawhai mai nei koe ki toku iwi, ara, kua whawhai mai nei tou tuakana ki a ratou, a e u tonu ana tau na hei whakahaere i muri i tona matenga.

6. Nana, penei kua korero ahau ki a koe mo te tika o te Atua, me te hoari o tana riri kaha rawa, e iri nei i runga ake i a koe ki te kore koe e ripeneta, e whakahoki atu ano i ou taua ki to koutou ake whenua, ara, ki nga whenua o a koutou taonga, koia nei te whenua o Niwhai:

7. Ae, penei kua korero ahau i, enei mea ki a koe me i ahei i a koe te whakarongo ki enei mea; penei kua korero ahau ki a koe, mo taua reinga whakawehi e whanga nei ki nga kai kohuru, ki nga pena me korua ko tou tuakana, ki te kore koe e ripeneta e whakarere i au tikanga kohuru, me te hoki ano me ou taua ki to koutou whenua ake:

8. Heoi i te mea kua whakakahore koe ki enei mea, kua whawhai hoki ki te iwi o te Ariki, waihoki ko tenei he whakaarohanga maku, ara, ka tuaruatia ano e koe.

9. Na, e takatu ana matou mo koutou; a ki te kore hoki koutou e whakahoki atu i ta koutou i whakaaro na, nana, ka takina iho e koutou te riri o taua Atua i whakakaho-

retia e koutou ki runga ki a koutou. ā tae noa ki to koutou whakangaromanga rawatanga ;

10. Na. e ora ana te Ariki. ka huaki a matou taua ki a koutou, ki te kore koutou e hoki atu. a meake ano ka pangia koutou e te mate, no te mea era matou e pupuri i o matou pa me o matou whenua ; ae ra. ka tautoko tonu matou i to matou karakia me te whakahaere a to matou Atua.

11. Heoi ki taku whakaaro. he maumau korero taku e korero nei ahau ki a koe mo enei mea ; ara, ki taku whakaaro he tamaiti koe mo te reinga ; koia ahau e whakamutu nei i taku pukapuka i runga i te korerotanga atu ki a koe kahore ahau e pai ki te hokohoko herehere. engari ma tau tungunga mai anake i te tangata ratou ko tana wahine, me ana tamariki. mo te herehere kotahi ; ki te mea ka whakaae koe ki te mea i tenei mea, maku e whakawhi-tiwahi.

12. A ki te kore koe e mea i tenei, maku e haere atu ki a koutou me aku taua ; ae ra, maku ano e hoatu patu ma aku wahine me aku tamariki, a ka haere atu ahau ki te tatau atu ki a koutou, me te whai ano i a koutou tae noa ki roto ki o koutou ake whenua. koia te whenua tuatahi i noho ai matou ; a ka ai he toto mo te toto ; he ora mo te ora ; maku hoki e whawhai ki a koutou. ā te whakangaromanga ra ano o koutou i runga i te mata o te whenua.

13. Nana. kei roto ahau i toku riri, a me taku iwi ano hoki ; ae ra, kua whai na koutou kia kohurutia matou, a heoi ano ta matou i whai ai hei tiaki i a matou ano. Heoi ki te whai ano koutou kia whakamate i a matou, ka whai ano hoki matou kia whakamate i a koutou ; ae ra. ka whai ano matou i o matou whenua tuatahi i noho ai matou.

14. Heoi, ka mutu taku pukapuka. Ko Moronai ahau ; he kai whakahaere ahau no te iwi o nga Niwhai.

15. Nawai a, ka riri a Amorono i tona whiwhinga i tenei pukapuka ; a ka tuhituhi pukapuka ano ia ki a Moronai, na. ko nga kupu enei i tuhituhi ai ia, i mea ai,

16. Ko Amorono ahau. ko te kingi o nga Ramana ; ko te teina ahau o Amarihiha i kohurutia e koutou. Nana, maku ona toto e ngaki ki runga ki a koutou ; ae ra, maku e huaki ki a koutou me aku taua, kahore hoki oku wehi i au kupu whakawehi ;

17. Ta te mea i mahi hē o koutou matua ki o ratou tuakana, no ka muru i to ratou tikanga ki te kawana-tanga, i te mea e tika ana mo ratou ana tikanga.

18. Na. ki te pai koutou ki te whakatakoto i a koutou

patu, me te tuku i a koutou kia whakahaeretia e te hunga no ratou nei te kawanatanga, katahi ahau ka mea i taku iwi kia whakatakoto i a ratou patu, a kaore e whawhai ano.

19. Nana, he maha nga whakawehi i whakapuakina e koe moku mo toku iwi ano hoki; heoi kahore matou e matakou i a koutou whakawehi;

20. Otira ka tuku hari ahau kia whakawhitiwhiti i nga herehere e rite ana ki tau e tono mai na, kia tiaki ai ahau i aku kai ma aku tangata whawhai; a ka whawhai matou i tetahi whawhai mau tonu, hei whakaiti ranei i nga Niwhai ki o matou mana, hei whakangaro rawa ranei i a ratou mo ake tonu atu.

21. A mo te taha ki taua Atua e ki na koe na matou i whakakahore, nana, kahore matou e mohio ki tetahi mea pera; kahore ano hoki koutou; engari ki te mea he mea pera ano, kahore matou e mohio kua hanga pea a ia i a matou, i a koutou ano hoki;

22. A ki te mea he rewera ano me tetahi reinga, nana, he teka ianei ka tono ia i a koutou ki reira kia noho tahi me toku tuakana i kohurutia e koutou, i kiia e koe kua riro ia ki taua tu wahi? Heoi kahore he tikanga o enei mea.

23. Ko Amorono ahau, he uri ano no Horama i kumea e o koutou matua i mauria mai nei hoki ki waho o Hiruharama.

24. A inaianei he Ramana ahau; na, kua whawhaitia tenei whawhai hei ngaki i o ratou hē, hei tiaki hei whakawhiwhi i a ratou ki o ratou tikanga ki te kawanatanga; heoi ka mutu i a au taku pukapuka ki a Moronai.

UPOKO 55.

1. Na, ka riro i a Moronai tenei pukapuka, ka nui atu tona riri, no te mea i mohio ia kei a Amorono te tino matauranga ki tana tinihanga; ae ra, i matau ia kua marama tenei i a Amorono, ehara i te take tika i whawhai ai ia, ki te iwi o Niwhai.

2. A ka mea ia, Nana, e kore ahau e whakawhitiwhiti herehere, ki a Amorono ki te kore ia e whakakahore i tana i hiahia ai, penei me taku i tuhituhi ai i roto i taku pukapuka; no te mea e kore ahau e tuku atu ki a ia i tetahi atu kaha i te mea ra kei a ia inaianei.

3. Nana, e mohio ana ahau ki te kainga e tiaki nei nga Ramana i toku iwi, kua riro herehere nei i a ratou, a i te mea kahore a Amorono e whakaae mai ki nga kupu

o taku pukapuka. nana, maku e hoatu ki a ia kia rite ki aku kupu; ae ra, maku e whakamate ratou, kia houhia ra ano te rongo.

4. Na, ka mutu i a Moronai enei kupu te whakapuaki, ka mea ia kia rapua i roto i ana tangata. me kore ia e kite i tetahi tangata i tetahi uri no Ramana i roto i a ratou.

5. Nawai a. ka kite ratou i tetahi. nona nei te ingoa ko Ramana; na. ko ia tetahi o nga pononga a te kingi i kohurutia e Amarihiha.

6. Na, ka mea a Moronai i a Ramana me etahi o ana tangata, kia haere atu ki nga kai tiaki i runga ra i nga Niwhai.

7. Na, i tiakina nga Niwhai i roto i te pa o Kire; no reira a Moronai i whakatu ai i a Ramana me te tono i etahi tangata kia haere hei hoa mona.

8. Ano ka ahiahi ka haere atu a Ramana ki nga kai tiaki i runga ra i nga Niwhai. na, ka kite ratou i a ia e whanake ana, ka karanga ki a ia; heoi ka mea atu ia ki a ratou, kei wehi; nana, he Ramana ahau. Na, kua mahiti matou i nga Niwhai, a e moe ana ratou; na, kua mau matou ki tetahi wahi o a ratou waina, a mauria mai ana e matou.

9. Na, i te rongonga o nga Ramana i enei kupu, ka hari ratou; me te mea ano ki a ia, homai ma matou tetahi wahi o tou waina, hei inumanga ma matou; e hari ana matou mou kua mau waina mai, no te mea e mauui ana matou.

10. Na, ka mea atu a Ramana ki a ratou, me pupuri a tatou waina mo te haerenga ki te whawhai ki nga Niwhai; heoi na tenei kupu i nui rawa ai to ratou hiahia ki te inu waina;

11. No te mea i ki ratou, e mauui ana matou, mo konei ra kia inu matou i te waina, a taihoa ka riro mai ano he waina ano, he mea tuwha ki a matou, koia hei whakakaha i a tatou mo te haere atu ki te tatau atu ki nga Niwhai.

12. A ka ki atu a Ramana ki a ratou, ka tukua koutou kia mea kia rite ki a koutou na hiahia.

13. Nawai a. ka inu nui ratou i te waina, a he reka ano ia ki te kai; koia i inu nui atu ai ratou; na, e kaha ana ia. he mea mahi hoki kia kaha.

14. Na, ka inu ratou, ka hari, a muri iho kua hau-rangi katoa ratou.

15. Na, i te kitenga o Ramana ratou ko ona tangata

i a ratou katoa kua haurangi, a he moe au ano to ratou, ka hoki ratou ki a Moronai, a korero ana i nga mea katoa i pa ai ki a ratou.

16. Na, rite tonu tenei ki ta Moronai i hiahia ai. A kua whakawhiwhi a Moronai i ana tangata ki nga patu whawhai; a ka tonoa atu ki te pa o Kire i nga Ramana e au ana te moe, e haurangi ana, a maka ana nga patu whawhai ki roto ki nga herehere, no ka whai patu ratou katoa;

17. Ae ra, tae noa ki a ratou wahine me a ratou tamariki katoa, nga mea e ahei ana te hapai patu whawhai, ka oti i a Moronai aua herehere te whakawhiwhi; na, i meatia pukutia aua mea katoa.

18. Otira me i whakaara ratou i nga Ramana, na, e haurangi ana ratou, ma konei kua ahei i nga Niwhai te patupatu i a ratou.

19. Heoi ehara tenei i te hiahia o Moronai; kahore hoki ona ahua eka atu ki te kohuru, ki te whakaheke toto ranei, engari i ahua eka atu ia ki te whakaoranga mai o tona iwi i te whakangaromanga; a na konei kihai ia i pai ki te hinga ki runga ki nga Ramana, ki te whakamate i a ratou i runga i to ratou haurangi kei takina iho te whakahe mona.

20. Otira, kua whiwhi ia ki ana i hiahia ai; ina hoki kua whakawhiwhi ia i aua herehere o nga Niwhai i roto ra i nga taiepa o te pa, a kua hoatu ano hoki e ia ki a ratou te kaha hei mau ki te tikanga o aua wahi i roto ra i nga taiepa;

21. Katahi ia ka mea i nga tangata i a ia kia neke atu ki te whanga, a ka karapoti i nga taua a nga Ramana.

22. Na, i mahia tenei i te po, a i te aranga o nga Ramana i te ata, ka kite ratou ko waho kua karapotitia e nga Niwhai, a, ko nga herehere i roto kua whai patu.

23. A penei ka kite ratou kei nga Niwhai te kaha ki runga ki a ratou; a i runga i enei ahuatanga, ka kite ratou e kore e tika te whawhai ki nga Niwhai; no reira i tono ai o ratou rangatira nui ki a ratou patu whawhai, a mauria mai ana e ratou, maka ana ki nga waewae o nga Niwhai, me te tohe ano kia tohungia.

24. Na, ko te hiahia tenei o Moronai. Ka herehere ratou e ia, ka mau ano ki te tikanga o te pa, a meinga ana kia tukua nga herehere katoa o nga Niwhai; a uru ana ratou ki te taua a Moronai, a he kaha nui ano ratou ki tana taua.

25. Na, ka mea ano ia i nga Ramana, kua riro herehere nei i a ia, kia timata ratou i tetahi mahi hei whakakaha i nga taiepa, tawhio noa, tawhio noa i te po o Kire.

26. Ano ka oti i a ia te pa o Kire te whakakaha, kia rite ki tana hiahia, ka mea ia kia kawea atu ana herehere ki te pa Momona; a ka tiakina ano hoki e ia taua pa ki tetahi ope kaha rawa.

27. Na, he ahakoa nga tikanga whakapohehe katoa a nga Ramana, ka pupuri ratou, ka tiaki i nga herehere i riro herehere nei i a ratou, me te pupuri ano hoki i te whenua katoa me te kaha kua riro mai ano i a ratou.

28. A ka timata ano nga Niwhai te whai wikitoria, te whiwhi ano ki o ratou tikanga me o ratou ritenga.

29. Na, he maha nga whakamatauranga a nga Ramana ki te karapoti i a ratou i te po, heoi he maha o ratou i riro herehere i runga i aua tohetohenga.

30. He maha ano hoki o ratou tohetohenga ki te homai waina ki nga Niwhai, hei whakangaro i a ratou ki te kai whakamate, ki te haurangitanga ranei.

31. Otira kihai nga Niwhai i puhoi ki te mahara ki te Ariki ki to ratou Atua, i runga i to ratou na takiwa mamae. Kihai ratou i taea te hopu e a ratou mahanga; ae ra, kihai ratou i pai ki te pa ki a ratou waina, ki te kore ratou i hoatu i te tuatahi ki etahi o nga herehere Ramana.

32. A i pera ta ratou tupato kei whangaia tetahi kai whakamate ki a ratou; ki te mea hoki ka whakamate ta ratou waina i tetahi Ramana, ka whakamate ano hoki tera i tetahi Niwhai; a i pera tonu ta ratou whakamatautau i a ratou mea inu katoa.

33. Nawai a, ka takoto te tikanga kia whakariterite a Moronai ki te whakaeke i te pa o Moriatono; ta te mea i runga i a ratou mahi kua whakakahangia te pa Moriatono e nga Ramana, a riro ana hei piringa kaha rawa;

34. A hono tonu ano hoki ta ratou kawe ope hou ki roto ki taua pa, me te mau mai ano i nga kai hou.

35. Na, ko te mutunga tenei o te rua tekau ma iwa o nga tau o te whakahaeretanga a anga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

UPOKO 56.

1. Na, i te timatanga o te toru tekau o nga tau o te whahaeretanga a nga Kai-whakariterite, i te rua o nga ra o te marama tuatahi, ka riro i a Moronai tetahi pukapuka na Heramana e whakaatu atu ana i te ahua o te iwi i taua wahi o te whenua.

2. Na, ko nga kupu enei i tuhituhi ai ia, i mea ai, E Moronai, e toku tuakana e arohaina nuitia ana, i roto i te Ariki, i roto ano hoki i nga tukinotanga o to tatou whawhai; nana, e taku tuakana aroha, he korero taku ki a koe mo ta matou whawhai i tenei wahi o te whenua.

3. Nana, e rua mano nga tamariki tane o te hunga i mauria mai ra e Amona ki waho o te whenua o Niwhai, Na, e mohio ana koe, he uri enei na Ramana, koia nei te matamua a to tatou tupuna a Rihai.

4. Na, kahore he tikanga e whakaatu atu ai ahau ki a koe mo a ratou whakarereanga iho mo to ratou whakapono kore ranei, e mohio ana hoki koe ki enei mea katoa.

5. No reira kati noa maku ko te whakaatu ki a koe e rua mano o enei taitamariki tane kua mau ki a ratou patu whawhai, a e mea ana ratou ko ahau to ratou kai arahi, na, kua haere mai matou hei tiaki mo to tatou whenua.

6. Na, e mohio ana ano koe ki te kawenata i kawenata ai o ratou matua kia kauaka e hapai i a ratou patu whawhai hei tatau atu ki o ratou teina hei whakaheke toto.

7. Heoi i te rua tekau ma ono o nga tau, i to ratou kitenga i o tatou whakamamaetanga me o tatou tukinotanga, he whakaaro ki a ratou, wahi iti kua takahi ratou i te kawenata i kawenata ai ratou, kua hapai i a ratou patu whawhai hei tiaki mo tatou.

8. A kihai ahau i tuku i a ratou kia takahi i tenei kawenata i kawenata ai ratou, ki taku whakaaro hoki ka whakakahangia tatou e te Atua, a ka kore e nui atu o tatou pouritanga i runga i te whakaritenga i te oati i oati ai ratou.

9. Otira tenei tetahi mea hei haringa nui mo tatou. Ta te mea, na, i te rua tekau ma ono o nga tau i haere ahau, a Heramana, i mua i enei mano e rua o nga taitamariki tane ki te pa o Huria, ki te awhina i a Ana-

tipu i whakaturia ai e koe hei kai whakahaere i runga i te iwi o taua wahi o te whenua.

10. A naku i whakaurou atu taku rua mano o nga tamariki tane (e tika ana hoki ratou kia karangatia he tamariki tane) ki te taua a Anatipu. a i hari nui a Anatipu ki tenei whakakaha; no te mea hoki i whakaititia tana taua e nga Ramana. na o ratou ope hoki i patu he tokomaha noa atu o a tatou tangata, no tenei take e tangi nei matou.

11. Otira me marire o tatou ngakau i runga i tenei, i mate ratou i runga i te whakaaro ki to ratou whenua me to ratou Atua. a e hari ana ratou.

12. Na, he maha ano nga herehere i mauria e nga Ramana. he rangatira nui anake ratou. kahore hoki tetahi atu i tohungia. Na, ki ta matou whakaaro, kei te whenua o Niwhai ratou inaianei i tenei taima; e tika ana tenei ki te mea kahore ratou i whakamatea.

13. Na, ko nga pa enei i riro atu i nga Ramana i runga i te whakahekenga i te toto o a tatou tangata toa tokomaha:—

14. Ko te whenua o Manati, ara, te pa o Manati, me te pa o Teroma, te pa o Kumeni me te pa o Anatipara.

15. Na, ko nga pa ena e nohoia ana e ratou i taku taenga mai ki te pa o Huria; a rokohanga ana e ahau ko Anatipu ratou ko ana tangata e mahi ana i runga i to ratou uaua hei whakakaha i te pa;

16. A e pehia ana o ratou tinana e peratia ana me o ratou wairua, no te mea i kaha ta ratou whawhai i te ao, i mahi hoki i te po, hei tiaki i o ratou pa; a penei i mamae ratou i nga mamae nunui o ia ahua, o ia ahua.

17. Na, i u to ratou whakaaro kia whai wikitoria i roto i tenei kainga, kia mate rawa ranei; no reira me mohio koe, i puta ake ki a ratou te tumanako me te hari nui i tenei ope nohinohi i mauria mai nei e ahau, ara, i aua tamariki tane aku.

18. A i te kitenga o nga Ramana kua nui atu te kaha o te taua a Anatipu, katahi ratou ka whakahaua e Amorono, kia kua e whakatika mai ki te pa o Huria, ara ki a matou, ki te whawhai.

19. A, i penei te manako mai o te Ariki ki a matou; no te mea, na, me i huaki mai ratou ki a matou i te wa e ngoikore ana matou, tera pea kua whakangaromia ta matou taua nohinohi; ko tenei kua tohungia matou.

20. Na, i whakahaua ratou e Amorono kia tiaki i nga pa kua riro nei i a ratou. A i pera te mutunga o te

rua tekau ma ono o nga tau. Na, i te timatanga o te rua tekau ma whitu o nga tau kua rite i a matou pa me matou ano hoki kua rite hei tiaki.

21. A i hiahia ano matou kia huaki mai nga Ramana ki a matou; no te mea kahore o matou hiahia ki te huaki atu ki a ratou i roto i o ratou pa kaha.

22. Na, kei a matou nga tutei kei waho, tawhio noa, tawhio noa, hei tutei i nga haerenga o nga Ramana, kei pahure ke ratou i te po, i te ao ranei kei whakaekengia o matou pa, i te taha whaka-te-nota;

23. No te mea i mohio matou e kore e kaha era o matou pa, ki te whawhai ki a ratou; na reira matou i whakaaro ai, me tuku ta ratou taua kia pahure i a matou, ka kokiri ai a muri; a, mehemea ka kokiri atu matou i muri hei taua wa pu ano me kokiri mai hoki a mua. Ki to matou whakaaro hoki, ka taea ratou e matou; otira raru ana matou.

24. Kahore ratou i maia ki te haere kia hipa ake i a matou, me ta ratou taua katoa, me tetahi wahi noa ranei, he wehi kei tokoititi ratou ka taea.

25. A kahore hoki ratou i maia ki te haere ki te pa o Harahemera; kahore hoki ratou i maia ki te whakawhiti atu i te matapuna o Hairona, ki te pa o Nepiha.

26. A, ko te ahua tenei i whakaaro ai ratou, kia puritia tonutia e a ratou taua nga pa katoa i riro mai nei i a ratou.

27. Na, i te rua o nga marama, o tenei tau, he nui te kai i mauria mai i nga matua o aua tamariki tane aku e rua nei mano.

28. E rua ano hoki mano nga tangata i tonoa mai ki a matou i te whenua o Harahemera. A penei kua rite matou, ara, nga tangata kotahi tekau mano, me nga kai ma ratou, me a ratou wahine me a ratou tamariki.

29. A, ko nga Ramana e kite mai ana i a matou ope e nui haere ana, i tenei ra, i tenei ra, me nga kai hoki e tae mai ana hei oranga mo matou, ka pa te wehi ki a ratou, ka timata te kokiri me kore e taea te aukati nga kai, me nga kaha i a matou.

30. Na, i to matou kitenga i nga Ramana e penei ana te wehi, ka hiahia matou ki te tinihanga i a ratou; na reira, ka whakahaua ahau e Anatipu, kia haere me aku tamariki tane nonohi ki tetahi pa e tata atu ana, me te mea e mau kai atu ana ki tetahi pa e tata mai ana.

31. A kua takoto te tikanga ko matou e whakatata atu ki te pa o Anatipara me te mea e haere ana matou ki te pa ki ko atu, ki nga rohe ki te takutai.

32. Nawai a, haere atu ana matou, ano e mau ana i a matou kai, kia haere ki taua kainga.

33. A ka haere ano a Anatipu, me tetahi wahi o tana taua, ka waiho te toenga hei pupuri i te pa. Heoi kihai ia i haere atu, taea noatia taku rironga atu me taku taua nohinohi, a kua tata atu hoki ki te pa o Anatipara.

34. Na, i te pa o Anatipara, e noho ana te taua tino kaha a nga Ramana; ae ra te taua nui.

35. Nawai a, i te korerotanga i tenei ki a ratou o a ratou tutei, ka puta mai ratou me ta ratou taua, ka haere mai ki a matou.

36. A rere atu ana matou i mua i a ratou, whaka-tenota. A i penei ta matou poapoa atu i te taua tino kaha a nga Ramana;

37. Ae ra ki te wahi pamamao rawa, no ka kore ratou e peka ki matau, ki mau ranei, i a ratou ka kite nei i te taua a Anatipu, e whai ana i a ratou i runga i to ratou kaha; na reira, ka tika tonu ta ratou whai haere mai i a matou; a, i whakaaro ratou ka mate matou i a ratou, i te mea kahore ano ratou i mau i a Anatipu; mehemea hoki i pera, penei kua karapotitia ratou e to matou iwi.

38. Na, i te kitenga o Anatipu wahi iti kua mau matou, katahi ka akiaki kia kaha te haere o tana taua. Otira, kua po; no reira, i te mea kihai matou i mau i a ratou, me ratou hoki kihai i mau i a Anatipu; no kona, ka noho matou mo te po.

39. Nawai a, whai ana ano nga Ramana i a matou, i te me kahore ano kia takiri te ata. Na, kahore i rite to matou tokomaha ki to ratou hei whawhai ki a ratou; a kihai ahau i pai ki te tuku i aku tamariki tane nohoi kia taka ki o ratou ringaringa; no reira i haere tonu ai matou, a haere atu ana matou ki te koraha.

40. Na, kahore ratou i maia ki te peka ki matau ki mau ranei kei karapotitia ratou; a ko au ano kahore i pai ki te peka ki matau ki mau ranei, kei mau ahau i a ratou, e kore hoki matou e kaha ki te tu atu ki a ratou, engari ka whakamatea, a ko ratou ka mawhiti; na, i pera ta matou rere i taua ra katoa tae noa ki te po, ki roto ki te koraha.

41. Nawai a, i te takiritanga ano o te ata, ka kite

matou i nga Ramana kei runga i a matou, a ka rere atu ano matou i mua i a ratou.

42. Otira kahore i roa ta ratou whai i a matou, kua noho; a ko te ra tuatoru ia o te whitu o nga marama.

43. Na, kahore matou i mohio kua mau ranei ratou i a Anatipu kahore ranei, heoi ka mea atu ahau ki aku tangata, nana, kahore tatou e mohio ko ta ratou noho pea kia tu atu ai tatou ki a ratou, kia taka ai ki ta ratou mahanga;

44. No reira pehea ta koutou kupu, e aku tamariki tane, ka whakaae ranei koutou kia haere ki te whawhai ki a ratou?

45. Na, ko taku kupu atu tenei ki a koe, e taku tuakana aroha, e Moronai, kahore ahau i kite i te toa e rite ana ki tenei te nui, kahore i roto i nga Niwhai katoa.

46. Ina hoki i karanga tonu ahau i a ratou he tamariki tane naku (no te mea he tino tamariki ratou katoa,) no reira, ka mea mai ratou ki a au, E pa na, kei a tatou to tatou Atua, a e kore ia e tuku i a tatou kia hinga: na, hoki atu tatou; kahore tatou e whakamate i o tatou tuakana me he mea ka waiho mai tatou e ratou; mo konei ra me hoki ano tatou kei taea hoki e ratou te taua a Anatipu.

47. Na, kihai ano ratou i whawhai noa, ahakoa ra kahore ratou i wehi i te mate; a he nui atu to ratou whakaaro ki te here-koretanga o o ratou matua i to ratou whakaaro ki a ratou ake ano; ae ra, he mea whakaako na o ratou whaea, ki te mea kahore o ratou ngakau ruarua ka whakaputaina ratou e te Atua.

48. Na, whakahua mai ana ratou i nga kupu a o ratou whaea, mea mai ana, e whakapono ana matou ki o matou whaea i matau ki tenei.

49. Nawai a, hoki atu ana ahau me taku rua mano, ki te tatau atu ki nga Ramana i whai nei i a matou. Nana, kua mau ratou i nga tana a Anatipu, a kua timata he whawhai nanakia.

50. E mauiui ana te taua a Anatipu i te roa o te whenua i haere ai ratou i te taima poto, a whano ka taka ratou ki roto ki nga ringaringa o nga Ramana; a me i kore ahau i hoki atu me aku mano e rua. penei kua tutuki ta ratou i whakaaro ai:

51. Ina hoki i hinga a Anatipu i te hoari, me te nuinga ano o ana kai whakahaere, he nui no to ratou ngenge i te hohoro o ta ratou haere; a i poraruraru

ano nga tangata a Anatipu i te hingahinga o o ratou kai whakahaere. koia ratou i timata ai te horo i mua i nga Ramana.

52. Nawai a, ka maia nga Ramana, ka timata te whai i a ratou; a, rokohanga atu i te huakitanga a Heramana me taua rua mano e tino kaha ana te whai a nga Ramana i a ratou, na, ka timata ia ki te patu-patu i a ratou i runga i te kaha; na reira, te taua ka-toa a nga Ramana i tu ai, i tahuri mai ai kia Heramana.

53. Na, i te kitenga o nga tangata o Anatipu i nga Ramana kua tahuri ke, ka whakamine ano ratou i o ratou tangata ka huaki ano i muri o nga Ramana.

54. Nawai a, ko matou ko te iwi o Niwhai, ara te iwi o Anatipu me matou, ko aku rua mano i karapoti i nga Ramana, i patupatu i a ratou; a meinga ano ratou kia tuku mai i a ratou patu whawhai, me ratou ano hoki hei herehere.

55. Ano ka oti ratou te tuku mai e ratou ano ki a matou, ka tatau ahau i aua taitamariki tane i whawhai tahi ra matou, he pairi noku kei tokomaha o ratou kua whakamatea.

56. Heoi, he nui atu taku hari, no te mea kore rawa tetahi o ratou i hinga ki te whenua; a, i whawhai ratou me te mea he kaha Atua to ratou; ae ra, kihai i matauria noatia he tangata whawhai i rite ki to ratou kaha te whakamiharo; a, i tahuri ratou ki nga Ramana i runga i te kaha nui, na reira nga Ramana i wehi ai; na konei hoki nga Ramana i tuku mai ai i a ratou ano hei herehere.

57. A, i te mea kahore a matou wahi hei puni mo a matou herehere, hei tiaki mai i a ratou i nga taua a nga Ramana, na kona ratou i tukua ai e matou ki te whenua o Harahemera, a, i tukua atu ano me ratou etahi o nga tangata a Anatipu kihai nei i whakamatea; ko te toenga o ratou i whakaurua mai e ahau ki taku ope tamariki o nga Amona, a, hoki atu ana ano matou ki te pa o Huria.

UPOKO 57.

1. Nawai a, ka tae mai ki a au tetahi pukapuka a Amorono a te kingi, e ki ana, ki te pai ahau ki te tuku atu i aua herehere i riro herehere ra i a matou ka

whakaae mai ia ki te tuku mai i te pa Anatipara ki a matou.

2. Heoi ka tuku pukapuka atu ahau ki te kingi, ka mea, e tino mohio ana matou ki a matou ope e rite ana hei tango i te pa o Anatipara; a me he mea ka tukua atu nga herehere mo taua pa, ka whakaaro iho matou e pai ai ko te tuku atu i nga herehere hei whakawhitiwhiti i nga herehere.

3. A whakakahore ana a Amorono ki taku pukapuka, kihai hoki ia i pai ki te whakawhitiwhiti herehere; koia i tahuri ai matou ki te whakariterite mea mo te whakatika atu ki te pa o Anatipara.

4. Heoi whakarere ana te iwi o Anatipara i te pa, a oma atu ana ki era atu pa o ratou, kua nohoia nei e ratou, a reira ki te hanga pa whawhai; no reira i riro mai ai i a matou te pa o Anatipara.

5. A i pera te mutunga o te rua tekau ma waru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

6. Nawai a, i te timatanga o te rua tekau ma iwa o nga tau, ka riro mai i a matou he maha nga kai me tetahi taua i uru ki ta matou taua, no te whenua o Harahemera, me te whenua e patata ana, e ono mano tangata to ratou tokomahatanga, haunga ra nga tamariki tane e ono tekau o nga Amona, i haere mai kia uru ki o ratou teina, ara ki taku ope iti e rua nei nga mano. Nana, kua kaha matou, he ranea hoki te kai i mauria mai ki a matou.

7. Na, ka hiahia matou ki te whawhai ki te taua i whakaturia hei tiaki mo te pa Kumeni.

8. Na, maku e whakaatu ki a koe, kua rite i a matou ta matou hiahia; ae ra, i karapoti matou i te pa Kumeni, he mea mahi po, ki ta matou taua kaha, ara ki tetahi wahi o ta matou taua kaha i mua tata i te wa ka riro ai i a ratou etahi kai.

9. A he maha nga po i nohoia ai e matou te pa, awhio noa; otira i moe matou ki runga ki a matou hoari, me te whakatu kai tiaki ano, kei haere mai nga Ramana i te po ki te patu i a matou, he maha nei hoki o ratou tohetohenga ki te pera; otira i whakahekea o ratou toto i nga wa katoa i tohetohē pera ai ratou.

10. Nawai a, ka tae mai a ratou kai, a e tata ana ano ratou te tomo ki roto ki te pa i te po. A ko matou he Niwhai; koia matou i mau ai ki a ratou me a ratou kai.

11. Na, he ahakoa i katia nga Ramana i to ratou

oranga, i u tonu ta ratou whakaaro ki te pupuri i te pa; na konei ra i mea ai matou kia tangohia aua kai kia tukua atu ki Huria, a ko a matou herehere ki te whenua o Harahemera.

12. A he torutoru nei nga ra i pahemo kua kore nga Ramana e whiwhi kai ma ratou; koia ratou i tuku mai ai i te pa ki roto ki o matou ringaringa; a penei kua rite i a matou a matou whakaaro whakatakoto, i te rironga mai o te pa Kumeni.

13. Heoi no te tini o o matou herehere, a ahakoa te tini o to matou tokomahatanga, i meinga ai matou kia waiho to matou ope katoa hei pupuri i a ratou, hei whakamate ranei i a ratou.

14. No te mea, ko ta ratou he tutu mai i roto i nga ope nui, ki te whawhai me nga kohatu, me nga patu. ara me tenei mea, me tera mea i ahei ai i o ratou ringaringa te mau, a nuku atu i te rua o nga mano i patua e matou, i muri i ta ratou tukunga mai i a ratou ano hei herehere;

15. Na reira i tika ai kia whakamatea ratou e matou, kia tiakina ranei ratou ki te ringaringa mau hoari, a tae noa ki raro ki te whenua o Harahemera; a ko a matou kai ano hoki kahore i nui atu i te mea tika mo to matou iwi ake, he ahakoa nga kai i tangohia mai ai e matou i nga Ramana.

16. Na, i roto i aua wa o te whano mate i riro tenei hei mea tino taumaha te whakatakoto whakaaro mo enei herehere; ahakoa ra, i puta ta matou kia tonoa ratou ki raro ki te whenua o Harahemera; koia matou i whiriwhiri ai tetahi wahi o a matou tangata, a hoatu ana na ratou te tikanga i runga i a matou herehere, kia haere ki raro ki te whenua o Harahemera.

17. Otira ao ake ano ka hoki mai ratou. A kahore matou i ui atu ki a ratou mo nga herehere; no te mea i runga nga Ramana i a matou, a i hoki mai ratou i te takiwa pai hei whakaora i a matou i te takanga ki roto ki o ratou ringaringa. Ta te mea, na Amorono i tuku mai ki a ratou etahi kai hou, me tetahi taua tini ano hoki o nga tangata.

18. Na, ka tae mai aua tangata i tono ai matou ki te mau atu i nga herehere i te wa pai hei pehi i a ratou i a matou whano kua taea e ratou.

19. Otiia he nanakia rawa te whawhai i whawhai ai taku ope iti, taku rua mano e ono tekau; ae ra, u tonu

ana ratou ki mua i nga Ramana, a whakamatea ana te hunga katoa i tu atu ki a ratou:

20. A i te mea e tata ana te toenga o to matou taua te ngoikore i mua i nga Ramana, nana, e u ana e wehi-kore ana taua rua mano e ono tekau;

21. Na, ka rongo ratou ka whakaaro kia tino whakairite i nga kupu whakahau katoa; a i rite ano ki to ratou whakapono te meatanga ki a ratou; na, ka mahara ahau ki nga kupu i ki mai ai ratou ki a au na o ratou whaea i whakaako iho ki a ratou.

22. Na, na enei tamariki tane aku me aua tangata i whiriwhiria ai hei mau atu i nga herehere tenei wiktoria nui o matou; no te mea na ratou i hinga ai nga Ramana; no reira i aia atu ai ratou ki te pa o Manati.

23. A pupuri ana matou i to matou pa Kumeni, kahore hoki i whakamatea katoatia matou ki te hoari; otira he tokomaha o matou i whakamatea.

24. Nawai a, i muri i te omanga o nga Ramana ka whakahau wawe ahau kia tangohia mai aku tangata i tu ai i roto i te hunga mate, a mea ana kia takaia o ratou tunga.

25. Na, e rua rau, i roto i taku rua mano e ono tekau i hemo i te kore toto; otira i runga i te painga o te Atua, me te miharo nui mo matou, me nga hoa riri ano hoki o to matou taua katoa, kahore tahi he tangata o ratou i mate; kahore tahi ano hoki he tangata i roto i a ratou kahore nei i maha ona tunga.

26. Na, he mea whakamiharo ki ta matou taua katoa to ratou tiakanga; ae ra, te tiakanga o ratou i te mea he mano o o matou tuakana i patua. Na, e tika ana ta matou ki, na te kaha whakamiharo o te Atua tenei, he mea hoki na to ratou whakapono nui ki taua mea i whakaakona ai hei whakaponotanga ma ratou, ara he Atua tika ano; a ko te hunga kahore nei o ratou ngakau ruarua ka tiakina e tona kaha whakamiharo.

27. Na, ko te whakapono tenei o taua hunga kua korerotia nei e au; he taitamariki ratou, a e u ana o ratou whakaaro; a e whakawhirinaki tonu ana ratou ki runga ki te Atua.

28. Nawai a, i muri iho i ta matou mahi pera i o matou tangata i tu me te tanu ano i o matou tupapaku, me nga tupapaku ano hoki o nga Ramana, koia he maha, nana, ka uiui matou ki a Kire mo nga herehere i turia atu e ratou kia kawea ki raro ki te whenua o Harahemera.

29. Na, ko Kire te rangatira nui i runga i taua ope i whakaritea hei tiaki i a ratou ki raro ki te whenua.

30. Na, ko nga kupu enei i korero mai ai a Kire ki a au, Nana, i whakatika atu matou ki te haere ki raro ki te whenua o Harahemera me o matou herehere. Nawai a, ka tutaki matou ki nga tutei a o matou taua, i tonoa mai ratou ki waho ki te tutei i te puni o nga Ramana.

31. A karanga mai ana ratou ki a matou, mea mai ana, Nana, e ahu ana nga taua a nga Ramana whakate-pa o Kumeni; nana, ka kokiritia ratou e ratou, a ka whakangaromia to tatou iwi.

32. Na, whakarongo iho ana o matou herehere i a ratou karanga, a whai maia ake ratou; na, whakatika ana, tutu ana ki a matou.

33. Na, ka pa a matou hoari ki runga ki a ratou, he mea hoki mo ratou i tutu. Nawai a, ka rere topu mai ratou ki runga ki a matou hoari, na konei i whakamatea ai te nuinga o ratou; ko te morehu i puta, a oma atu ana i a matou.

34. Na, i te mea kua rere ratou, a kahore matou i kaha ki te mau i a ratou, ka hohoro ta matou haere whakate-pa o Kumeni; a tae wawe ana matou hei kai awhina mo o matou teina ki te tiaki i te pa.

35. A kua whakaorangia ano tatou i roto i nga ringaringa o o tatou hoa riri. Na, kia whakapaingia te ingoa o to tatou Atua; no te mea ko ia tera nana nei tatou i whakaora: ae ra, nana tenei mea nui i mea mo tatou.

36. Na, i toku i to Heramana rongonga i enei kupu a Kire, ki tonu ahau i te hari whakaharahara, he mea mo te pai o te Atua hei tiaki i a matou, kei mate matou katoa; a e tumanako atu ana ahau ki nga wai-rua o te hunga i whakamatea, kua tomo ki roto ki te okiokinga o to ratou Atua.

UPOKO 58.

1. Nana, ko to matou hiahia i muri iho koia tenei kahi riro i a matou te pa o Manati; otiia kahore he huarahi e taea ai ratou e a matou ope nonohi te poapoa mai ki waho i te pa. No te mea, na, ka mahara tonu ratou ki ta matou i mea ai i mua; no reira kahore i ahei i a matou te whakapatipati mai i a ratou ki waho i o ratou pa kaha;

2. A he tini noa atu ratou i ta matou taua, a kahore o matou maia ki te haere atu ki te tu atu i a ratou i roto i o ratou pa kaha.

3. A kua tika kia whakamahia a matou tangata hei tiaki i aua wahi o te whenua, i puritia ai e matou o o matou kainga; na reira i tika ai kia tatari matou kia whiwhi kaha ano matou no te whenua o Harahemera, me etahi atu kai hou ano hoki.

4. Nawai a, ka tono tangata ahau ki te kawana o to matou whenua, ki te whakaatu atu ki a ia i te ahua o to matou iwi. A tatari ana matou kia whiwhi kai, kaha, no te whenua o Harahemera.

5. Heoi he iti te pai i puta ake ai i tenei; no te mea e whiwhi kaha nui ana nga Ramana, i tenei ra, i tenei ra. a he nui ano hoki te kai; na, e penei ana to matou ahua i taua wa.

6. Na, e putaputa mai ana nga Ramana hei tatau mai ki a matou i tenei taima, i tenei taima, e mea ana kia whakangaro i a matou i runga i te tikanga tinihanga; ahakoa ra kihai matou i ahei te haere ki te whawhai ki a ratou, i o ratou wahi i rere ai ratou, me o ratou piringa kaha.

7. Nawai a, ka tatari matou i roto i enei tikanga whakauaua, a te pahemotanga o nga marama maha, tae noa ki te wa whano kua mate matou i te kai.

8. Heoi ka riro mai i a matou he kai, he mea tiaki haere mai ki a matou e tetahi taua, e rua mano o nga tangata, hei awhina i a matou; a heoi ano te whakawhiwhinga i whakawhiwhia ai matou ko tenei. hei tiaki i a matou ano me o matou whenua kei taka atu ki roto ki nga ringaringa o o matou hoa whawhai; ae ra, hei tautohetohe atu ki etahi hoa riri e kore nei e taea te tatau.

9. Na, kahore matou i mohio ki te take o enei mate o matou, ara, te take kahore i nui atu te kaha i tuku mai ai ratou ki a matou; koia matou i pouri ai, i ki ai ano i te wehi kei pangia pea o matou whenua e nga whakawakanga a te Atua hei turaki, hei whakangaro rawa i a matou.

10. Na konei ra i ringihia atu ai o matou wairua e matou i runga i te inoi ki te Atua, kia whakakahangia matou kia whakaputaina hoki matou i roto i nga ringaringa o o matou hoa riri; ae ra, me te homai ano ki a matou te kaha e pupuri ai matou i o matou pa. i o

matou whenua me o matou taputapu hei oranga mo o matou iwi.

11. Nawai a, ka torotoro te Ariki. te Atua i a matou i runga i te tino mohio, ka whakaputaina matou e ia. ae ra, no ka korero ia i te rangimarie ki o matou wai-rua me te tuku mai ano ki a matou i te whakapono nui, me te mea ano hoki i a matou kia tumanako atu ki to matou whakaoranga i roto i a ia.

12. Na, ka whai maia matou i runga i te ope nohi-nohi i riro mai ai i a matou, a pumau ana a matou whakaaro kia whai wikitoria i runga i o matou hoa riri, me te tiaki i o matou whenua, i o matou kainga, i a matou wahine, me a matou tamariki, me te tikanga ano hoki o to matou here-koretanga.

13. A penei ka haere atu matou i runga i to matou kaha katoa, hei tatau atu ki nga Ramana, e noho ana i roto i te pa o Manati; a whakatu ana matou i o matou teneti i te taha o te koraha, e tata atu ana ki te pa.

14. Na, i te aonga ake ano, i te kitenga o nga Ramana kei nga taha matou o te koraha e tata atu ra ki te pa, ka tonoa mai a ratou tutei tawhio noa, tawhio noa i a matou, hei tutei i te tokomahatanga me te kaha o to matou taua.

15. A i to ratou kitenga kahore o matou kaha, ki te ritenga o to matou tokomahatanga, me te wehi ano kei kati atu matou i a ratou i to ratou oranga, ki te kore ratou e haere mai ki te whawhai mai ki a matou, ki te whakamate i a matou; a i mahara ano ratou he mea ngawari noa iho te whakangaro i a matou ki a ratou mano tini, koia ratou i tahuri ai ki te whakariterite mo te haere mai ki te whawhai ki a matou.

16. Ano ka kite matou e whakariterite ana ratou mo te whakatika mai ki a matou, na, ka mea ahau i a Kire, me tetahi ope iti kia huna ki roto ki te koraha, me Teomonere ano hoki ratou ko tetahi ope iti kia huna ratou ki roto ki te koraha.

17. Na, kei matau a Kire ratou ko ona tangata, a ko era atu kei maui; ano ka pera ta ratou huna i a ratou, nana, ka noho ahau me te toenga o taku taua, i taua wahi ano i oroko tu ai o matou teneti, a ka tatari atu ki te wa e haere mai ai nga Ramana ki te whawhai.

18. Nawai a, ka haere mai nga Ramana me ta ratou taua tini ki a matou. Ano ka tae mai ratou, ka tata te kokiri i a matou ki te hoari, ka mea ahau i aku ta-

ngata, i te hunga i a au nei, kia hoki atu ki roto ki te koraha.

19. Nawai a, ka tere rawa te whai haeretanga a nga Ramana i muri i a matou, no te mea he nui rawa atu ta ratou hiahia kia mau matou ki te whakamate hoki i a matou; koia i whai ai ratou i a matou ki roto ki te koraha; na, ka haere matou ki waenganui i a Kire ma, i a Teomonere ma, a kahore ratou i kitea e nga Ramana.

20. Ano ka pahemo nga Ramana. ara, te taua, ka whakatika ake a Kire ma me Teomonere ma i roto i o ratou wahi huna, ka haukoti i nga tutei o nga Ramana, kei hoki ratou ki te pa.

21. Ano ka haukoti i a ratou, ka oma ratou ki te pa, a kokiri ana i nga kai tiaki i waiho hei tiaki i te pa, a whakangaromia ana ratou, a noho ana i te pa.

22. Na, i meatia tenei no te mea i tukua e nga Ramana ta ratou taua katoa, haunga ra etahi kai tiaki torutoru, kia poaina atu ki te koraha.

23. A, na konei ra i nohoia ai e Kire raua ko Teomonere o ratou piringa kaha. Nawai a, i muri i ta matou haerenga roatanga i roto i te koraha, ka turia atu e matou whaka-te-whenua o Harahemera.

24. A i te kitenga o nga Ramana i a ratou e haere ana whaka-te-whenua o Harahemera, ka pa te wehi nui ki a ratou, kei whakatakotoria he tikanga hei arahi i a ratou ki te whakangaromanga; no reira ka timata ratou te hoki ano ki roto ki te koraha, ae ra, ma taua ara ra ano i haere mai ai ratou.

25. Na, ka po, a ka whakaturia o ratou teneti, i mahara hoki nga rangatira nui o nga Ramana, e ngenge ana nga Niwhai i ta ratou haere; me te mahara ano kua panaia e ratou ta ratou taua katoa, no reira kahore o ratou manukanuka ki te pa o Manati.

26. Na, ano ka po, ka mea ahau i aku tangata kia kauaka e moe, engari kia haere ratou ra tetahi ara ke atu whaka-te-whenua o Manati.

27. A na tenei haerenga a matou i te po, na, aonga ake ano, kua tae matou ki ko atu i nga Ramana a tae atu matou ki te pa Manati i mua i a ratou.

28. A penei, na tenei tikanga tinihanga i nohoia ai e matou te pa o Manati, kahore hoki i whakaheke toto.

29. A, i te whakatatanga a nga Ramana ki te pa me to ratou kitenga ano kua takatu matou ki te tutaki ki

a ratou, ka nui to ratou miharo, ka pangia ano e te wehi nui, no ka rere atu ratou ki te koraha.

30. Na, ka rere atu nga taua a nga Ramana ki waho o tenei wahi katoa. Otira, he maha nga wahine me nga tamariki kua kawea atu e ratou ki waho o te whenua.

31. A ko aua pa i riro atu nei i nga Ramana, na, e nohoia katoatia ana e matou i tenei taima; a e hoki-hoki ana o matou matua me a matou wahine me a matou tamariki, ki o ratou kainga, ara, ko te hunga katoa haunga ra ratou i riro herehere atu, i mauria atu e nga Ramana.

32. Heoi, he iti rawa a matou taua hei tiaki i enei pa maha, me nga taputapu nunui.

33. Otira, e tumanako atu ana matou ki to tatou Atua, nana nei i homai ki a matou te wikitoria i runga i aua whenua, no ka riro mai ano i a matou aua pa me aua whenua no tatou nei i mua.

34. Na, kahore matou e mohio ki te take kahore nei te kawanatanga e tuku mai ki a matou i tetahi atu kaha; kahore ano hoki aua tangata i haere mai nei ki a matou i mohio ki te take kihai nei matou i whakawhiwhia ki tetahi kaha atu.

35. Nana, kahore matou e mohio kei te kore whiwhi pea koe, a nau i kukume nga ope ki tena wahi o te whenua; na, ki te penei, kahore matou e hiahia kia amuamu.

36. A ki te mea ehara i te pena, nana, e hopohopo ana matou ki te kawanatanga he wehenga pea kua tupu i roto, e kore nei ratou e tono mai i etahi atu tangata hei kai awhina mo matou; ina hoki e mohio ana matou ki a ratou, he tini noa atu i enei kua tonoa mai nei e ratou.

37. Otira, kahore he tikanga: e whakawhirinaki ana matou ki te Atua mana matou e whakaora, he ahakoa te ngoikoretanga o a matou taua, ae ra, mana matou e whakaora i nga ringaringa o o matou hoa riri.

38. Nana, ko te rua tekau ma iwa tenei o nga tau, ko te wahi whakamutunga, a e nohoia ana e matou o matou whenua; a ko nga Ramana kua oma atu ki te whenua o Niwhai.

39. Na, kei a au, kei te pa o Manati, aua tamariki tane o te iwi o Amona, kua korerotia nuitia nei e au: a na te Ariki ano ratou i tautoko i pupuri, kei hinga i te hoari, a kihai tetahi o ratou i patua.

40. Heoi, he maha nga tunga i tu ai ratou; otiia e tu pumau ana ratou i runga i taua mawhetotanga i mawhetotia ai ratou e te Atua; a e uaua ana ano ratou ki te mahara tonu ki te Ariki ki to ratou Atua i tenei ra, i tenei ra; ae ra, e whakaaro ana ratou ki te pupuri tonu i ana ture me ana tikanga, me ana whakahaunga i nga wa katoa; e kaha ana hoki to ratou whakapono ki nga poropititanga mo nga mea e puta ana.

41. Heoi, e toku teina aroha, e Moronai, ma te Ariki ma to taua Atua nana nei taua i hoko, i mea he herekore, koe e pupuri tonu ki tona aroaro; a mana ano e aro mai ki tenei iwi, kia waimarie ai koe i runga i te rironga i a koe o nga mea katoa kua riro atu i nga Ramana i a tatou, koia ra to tatou orange. Na, hei konei mutu ai taku pukapuka. Ko Heramana ahau ko te tama a Arami.

UPOKO 59.

1. Na, i te toru tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, i muri i te rironga o te pukapuka a Heramana i a Moronai me tana korerotanga ki a ia, na, ka nui rawa tana hari i hari ai ia i te ora, ae ra hoki, i te waimarie nui i waimarie ai a Heramana, i runga i te rironga mai i a ia o aua whenua i ngaro;

2. Ae ra, ka whakaaturia atu ano e ia ki tona iwi katoa, i runga i te whenua katoa e patata ana ki taua kainga i noho ai ia, kia hari ai ano hoki ratou.

3. A ka tuku tonu atu ia i tetahi pukapuka ki a Pahorana, e hiahia ana ki a ia kia mea i nga tangata kia whakamine hei whakakaha mo Heramana, ara, mo nga taua a Heramana, kia ngawari ai tana tiakanga i taua wahi o te whenua i puritia ai e ia i runga i te manaaki nui whakamiharo.

4. Nawai a, i muri i te tukunga atu o tenei pukapuka ki te whenua o Harahemera e Moronai, ka tahuri ano ia ki te whakatakoto whakaaro e whiwhi ai ia ki te toenga o aua kainga me aua pa i tangohia e nga Ramana.

5. A i Moronai e whakariterite pera ana mo te whakatika atu ki te whawhai ki nga Ramana, nana, ka whakaekea e nga Ramana te iwi i Nepiha, kua huihui mai nei i te pa o Moronai, i te pa o Rihai, me te pa o Moriatono.

6. Ae ra, ko te hunga i meinga kia rere atu i te whenua o Manati, me nga whenua e patata ana, kua haere mai, kua uru ki nga Ramana i tenei wahi o te whenua:

7. A he iwi tini noa atu ratou, a e whiwhi kaha ana ano hoki ratou i tenei ra, i tenei ra, he mea na te whakahauhau a Amorono i haere mai ai ratou hei tatau mai ki te iwi i Nepiha, na, anga ana ratou, patupatu ana i a ratou, a he nui rawa te whakamatenga.

8. Na, he nui no a ratou taua i meinga ai te morehu o te iwi i Nepiha kia oma atu i mua i a ratou; a haere mai ana ratou, uru mai ana ki te taua a Moronai.

9. Na, kua mahara a Moronai e tika ana kia tonoa he tangata ki te pa o Nepiha, hei awhina mo te iwi ki te tiaki i taua pa, a i mohio ano ia he mea ngawari rawa te pupuri i te pa kei taka atu ki roto ki nga ringaringa o nga Ramana, i te rironga tuaruatanga i a ratou i te mea kua taka atu, koia i whakaaro ai ia he mahi ngawari ma ratou te tiaki i taua pa;

10. No konei ra i puritia ai e ia ana ope katoa hei tiaki mo aua kainga kua riro mai nei i a ia.

11. A i te kitenga o Moronai kua riro atu te pa o Nepiha, ka pa te hinapouri ki a ia, a ka timata tona ngakau te ruarua, i te kino hoki o te iwi, ka taka ranei ratou ki roto ki nga ringaringa o o ratou teina.

12. Na, i pera ano ana rangatira nunui katoa. I ruarua ratou, i ohore ano hoki, i te kino o te iwi; na, he mea tenei na te waimarietanga o nga Ramana i runga i a ratou.

13. A ka riri a Moronai ki te kawanatanga, mo te whakaaro-kore ki te here-koretanga o to ratou whenua.

UPOKO 60.

1. Nawai a, ka tuhituhi atu ano ia ki te kawana o te whenua, ki a Pahorana, a ko nga kupu enei i tuhituhi ai ia, i mea ai, Nana, ka tuhituhi atu ahau i taku tuhi-tuhinga ki a Pahorana, kei te pa o Harahemera, koia nei te Kai-whakariterite Nui, me te Kawana i runga i te whenua, ki te hunga katoa ano hoki i whiriwhiria ai e tenei iwi hei kawana, hei kai whakahaere mo nga tikanga o tenei whawhai;

2. No te mea kei a au tetahi korero whakahe hei korerotanga maku ki a ratou; no te mea e mohio ana koutou ko koutou ake, kua whakaturia hei whakahui-

hui tangata hei whakawhiwhi ano i a ratou ki te hoari, ki te hoari poto, ki nga tu patu whawhai katoa ano hoki o ia ahua, o ia ahua, me te tono ano i a ratou hei tatau atu ki nga Ramana, ki nga kainga katoa e puta mai ai ratou ki roto ki to tatou whenua.

3. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, kua mate ahau me aku tangata hoki, me Heramana ano ratou me ona tangata i nga mate nunui; ae ra, i te kai, i te inu, i te ngenge me nga tukinotanga katoatanga o ia tu, o ia tu.

4. Heoi me he mea ko enei anake nga mea i mamae ai matou, penei kua kore a matou amuamu, a matou whakahe ranei;

5. Ko tenei, kua nui te parekura i roto i to matou iwi; ae ra, kua hinga nga mano noa iho i te hoari, e kore e tika kia penei me i tukua mai e koutou ki a matou tana he kaha me te awhina i a ratou. Ae ra, i nui to koutou whakaaro-kore ki a matou.

6. Na, e hiahia ana matou kia mohio ki te putake o tenei whakaaro-kore i nui ai; ae ra, e hiahia ana matou kia mohio ki te take o to koutou whakaaro-kore.

7. E ahei ana ianei i a koutou tenei whakaaro, ara, te noho i o koutou torona i runga i tetahi tikanga whakaaro-kore, i o koutou hoa riri e whakahorapa haere ana i te mahi whakamate taka noa, taka noa i a koutou? Ae ra, i a ratou e kohuru ana i nga mano noa iho o o koutou teina;

8. Ae ra, te hunga kua okioki ki runga ki a koutou kia tiakina; ae ra, nana koutou i whakanoho ki tetahi nohoanga e ahei ai koutou te awhina i a ratou; ae ra, e ahei ai koutou te tono taua ki a ratou, hei whakakaha mo ratou, a ka whakaora i nga mano o ratou kei hinga i te hoari.

9. Nana, kahore e mutu i tenei, i kaiponuhia e koutou a koutou kai i a ratou, a he tokomaha o ratou i whawhai, i heke te toto, a pau ake o ratou manawara, he nui hoki no to ratou hiahia ki te pai mo tenei iwi; ae ra, i peratia e ratou i a ratou e whano mate ana i te kai, he mea na te nui o to koutou whakaaro-kore ki a ratou.

10. Tena ra, e aku teina e arohaina atu nei, no te mea e tika ana kia arohaina koutou; ae ra, e tika ana kia nui atu to koutou takaretanga hei whakaaro ki te pai ki te herekoretanga mo tenei iwi; ko tenei, kua whakaaro-kore koutou ki a ratou, a ka tau te toto o

nga mano ki runga ki o koutou mahunga kia utua: ina hoki e matauria ana e te Atua a ratou aue katoa. me o ratou whakamamaetanga katoa.

11. Na, i ahei ianei i a koutou te mahara ki a koutou ka tukua kia noho ki runga i o koutou torona. a mo te pai whakaharahara o te Atua ka whakaputa ia i a koutou i runga i te noho noa iho? Nana. mehemea i penei a koutou whakaaro, kua whakaaro noa koutou:—

12. Ko ta koutou whakaaro ianei tena. i te mea he tokomaha o koutou teina kua whakamatea, na o ratou hara te take? Ko taku kupu tenei ki a koutou, me i pena ta koutou whakaaro, e he ana. No te mea ko taku kupu tenei ki a koutou he tokomaha kua hinga i te hoari; nana hei whakaheanga tena mo koutou:

13. No te mea e tukua ana e te Ariki te hunga tika kia whakamatea, kia puta ai tana tika me tana whakawakanga ki te hunga kino; no reira kei mahara koutou kua ngaro te hunga tika mo ratou i patua; engari e tomo ana ratou ki roto ki te okiokinga o te Ariki o to ratou Atua.

14. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, he wehi nui taku kei pa te whakawakanga a te Atua ki tenei iwi. mo to ratou tino mangeretanga; ae ra, mo te mangeretanga o to tatou kawanatanga me te nui o to ratou whakaaro-kore i whakaaro-kore ai ratou ki o ratou teina, ki te hunga kua patua nei:

15. Me i kore hoki te kino i matua timata ai i to tatou upoko, penei kua ahei i a tatou te tu maia atu ki o tatou hoa riri, a kua kore o ratou kaha ki runga ki a tatou;

16. Na, me i kore te whawhai i tupu i roto i a tatou; ae ra, me i kore aua tangata-kingi, nana i mea nga whakaheke-toto nui i roto i a tatou ano; ae ra, i taua wa i ngangare ai tatou i roto i a tatou ano. me i whakakotahi tatou i o tatou kaha me i pera me ta tatou i mea ai i mua; ae ra, me i kore nga hiahia ki te whakaputu mana, kaha, i hiahia ai aua tangata-kingi ki runga ki a tatou; me i u tonu ratou ki te tikanga o to tatou here-koretanga, a ka huihui tahi mai me tatou, a ka riro atu hei tatau atu ki o tatou hoa riri, i te huri mai i te hapai patu ki a tatou, na reira, te whakaheke toto i nui ai i roto i a tatou ano; ae ra. me i whakatika atu tatou tahi ki a ratou i runga i te kaha o, te Ariki, na, penei kua whakamararatia o tatou hoa riri

e tatou; kua meatia tenei hei whakaritenga mo tana kupu.

17. Tena ko tenei, e huaki mai ana nga Ramana ki a tatou, a e kohuru ana ratou i to tatou iwi ki te hoari: ae ra, i a tatou wahine me a tatou tamariki: e noho ana ki o tatou whenua, a e riro herehere ana i a ratou; e mea ana i a ratou kia tukua ki nga tu whakamaetanga katoa; a ko tenei mo te kino nui o te hunga e whai ana kia whakatupu mana, kaha; ae ra, o aua tangata-kingi.

18. He aha maku kia korero mo te taha ki tenei mea, ko wai matou ka mohio kaore koutou i te whakatupu rangatira i a koutou? Ko wai hoki matou ka mohio akuanei pea ko koutou ano he hunga tuku whenua?

19. Ara, kua wareware ianei koutou ki a matou, no te mea kei waenganui koutou o to tatou whenua; a, e karapotitia ana e te oranga; kaore hoki koutou i te tuku kai mai ma matou, tangata ranei hei whakakaha i a matou taua?

20. Na, kua wareware ianei i a koutou nga whaka-haunga a te Ariki a to koutou Atua? Kua wareware oti i a koutou te rironga herehere o o tatou tupuna? Kua wareware ianei i a koutou o tatou whakaputanga maha i roto i nga ringaringa o o tatou hoa riri?

21. Ki ta koutou whakaaro ranei ka whakaputa tonu te Ariki i a tatou i a tatou e noho ana i runga i o tatou torona, a e kore nei e whakamahi i ta te Ariki i homai ai ki a tatou?

22. Na, ka noho mangare tonu ianei koutou i a koutou e karapotitia ana e nga mano noa iho o te hunga, ae ra, e nga tekau mano, e noho mangere nei hoki, te mea he mano noa iho tawhio noa, tawhio noa i nga rohe o te whenua e hingahinga ana i te hoari, ae ra, e tu ana, e toto ana?

23. Ki ta koutou whakaaro, ka tirohia he-koretia koutou e te Atua i a koutou e ata noho ana, e titiro noa iho ana ki enei mea? Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, kahore. Na, e mea ana ahau kia mahara koutou kua ki mai te Atua kia matua horoia to roto oko, katahi ka horoia to waho oko ano hoki.

24. Na, ki te kore koutou e ripeneta ki ta koutou i mea ai, e tahuri ano e hihiko ki te mahi me te tuku kai me nga tangata ki a matou ki a Heramana ano hoki, kia tautoko ai ia i aua wahi o to tatou whenua i puritia e ia, kia riro ai ano hoki i a matou nga toenga

o o tatou kainga i enei wahi. nana. ka tika kauaka matou e tautohetohe ano ki nga Ramana kia matua horoia e matou to roto oko; ara. te upoko nui o to tatou kawanatanga.

25. A ki te kore e whakaaetia e koutou taku pukapuka. e whakakitea mai hoki ki a au to wairua pono o te here-koretanga. me te totohe ano ki te whakatupu. ki te whakakaha i a matou taua, me te tuku kai hei oranga mo ratou, na, ka waiho e ahau tetahi wahi o aku tangata here-kore hei tiaki i tenei wahi o to tatou whenua. a ka waiho ano e ahau te kaha me nga manaakitanga a te Atua ki runga ki a ratou, kei taea e tetahi atu kaha te aha ki a ratou;

26. A ko tenei mo to ratou whakapono nui me to ratou manawanui i runga i o ratou tukinotanga;

27. A ka haere atu ahau ki a koutou, a ki te mea he tangata i roto i a koutou he hiahia tona ki te here-koretanga. ae ra. ki te mea he korakora kau no te here-koretanga e toe ana, na, ka whakatupu ngangau ahau i roto i a koutou, a te korenga ra ano o te hunga e hiahia na ki te whakatupu mana, kaha.

28. Na, kahore ahau e wehi i to koutou waha, i to koutou mana ranei, engari ko toku Atua taku e wehi nei. a he mea hoki e rite tonu ana ki ana whakahauanga e mau nei ahau ki taku hoari hei tiaki i te tikanga o toku kainga, a he mea ano na o koutou tutu i aitua nui ai matou.

29. Na, ko te wa tenei, a tenei ano inaianei, ki te kore e hohoro ta koutou tiaki i to koutou whenua me a koutou tamariki nonohi, kei te iri te hoari a te tika i runga ake i a koutou; a ka taka ano hoki ki runga ki a koutou, ka tiroiro i a koutou tae noa ki to koutou whakangaromanga rawatanga atu.

30. Na, e tatari atu ana ahau kia awhinatia e koutou. a ki te kore hoki koutou e homai mea hei awhina i a matou, na, ka whakatika atu ahau ki a koutou, ki te whenua o Harahemera, a ka hua iho koutou ki te hoari, a ka kore ake to koutou kaha hei whakaware i te tupu o tenei iwi i runga i te tikanga o to tatou here-koretanga;

31. No te mea. na. e kore te Ariki e tuku kia ora koutou me te tupu kia kaha i runga i o koutou kino hei whakangaro i tana iwi tika.

32. Na, e ahei ana oti i a koutou te ki, ka tohu te Ariki i a koutou me te puta mai ano i runga i te wha-

kawa ki nga Ramana, i te mea na nga whakarereanga iho a o ratou tupuna i mau ai to ratou mauahara; a i takiruatia hoki tena e te hunga i puta atu i roto i a tatou; i a koutou e kino na he mea na to koutou aroha ki te kororia, me nga mea tekateka noa o te ao nei?

33. Kei te mohio koutou e takahi ana koutou i nga ture a te Atua, a e mohio ana ano koutou e takatakahi ana i ana ture i raro i o koutou waewae. Nana, e ki mai ana te Ariki ki a au, ki te kore te hunga i whakaturia ai e koutou hei kawana e ripeneta ki o ratou kino, me o ratou hara, na, me haere atu koutou ki te whawhai ki a ratou.

34. Nana, e akiakina ana ahau, a Moronai, ki te rite-nga o te kawenata i kawenata ai ahau kia pupuri i nga ture a toku Atua; no reira e mea ana ahau kia whakarongo koutou ki te kupu a te Atua, kia hohoro hoki te tuku mai ki a au i a koutou kai me a koutou tangata, ki a Heramana ano hoki.

35. A ki te kore koutou e pai ki tenei, na, ka hohoro taku haere atu ki a koutou; no te mea e kore te Atua e tuku kia mate matou i te kai; no reira ka homai e ia a koutou kai ma matou, ahakoa ka meatia i runga i te hoari. Na, me titiro koutou ki tenei kia whakariterite i te kupu a te Atua.

36. Heoi, ko Moronai ahau, ko to koutou rangatira whawhai nui. Kahore au e tohe ki te whakatupu rangatira, engari ki te taki iho i taua mea ki raro. Kahore au e whai i te whakahonore o te ao nei, engari i te kororia o toku Atua me te here-kore, me te pai mo taku whenua. A penei ka mutu i a au taku pukapuka.

UPOKO 61.

1. Na, i muri tata iho i ta Moronai tukunga atu i tana pukapuka ki te kawana nui, ka tae mai ki a ia he pukapuka na Pahorana, na te kawana nui. A ko nga kupu enei i tae mai ai ki a ia:—

2. Ko ahau ko Pahorana, te kawana nui i runga i tenei whenua, ka tuku atu nei i tenei kupu ki a Moronai ki te rangatira nui i runga i te taua. nana, ko taku kupu tenei ki a koe, e Moronai, kahore oku hari ki o koutou whakamamaetanga nui; ara, e pouri ana toku wairua i tena.

3. Otira tenei ano he hunga e hari ana ki o koutou whakamamaetanga; a kua whakatika mai ratou i ru-

nga i te tutu ki a au, me te hunga ano o toku iwi o te here-koretanga, na. ko te hunga kua whakatika mai nei he tini ratou:

4. Na, ko te hunga tenei i whai ai kia tangohia atu i a au te nohoanga whakawa, nana tenei kino nui, no te mea ko ta ratou he whakapatipati nui, a na ratou ano i whakakotiti ke te ngakau o nga tangata maha o tenei iwi, i puta ai te tukinotanga nui i waenganui i a tatou: na ratou i kaiponu o matou kai i whakawehi a matou tangata-here-kore te haere atu ai ratou ki a koe.

5. A na ratou ahau i pana i mua i a ratou, na, kua oma mai ahau ki te whenua o Kireono, me nga tangata katao i ahei ai au te mau.

6. A kua tuku kupu atu ahau puta noa i tenei wahi o te whenua: na, e huihui mai ana ratou ki a matou i tenei ra. i tenei ra. ki a ratou patu whawhai, hei tiaki i o ratou whenua me to ratou here-koretanga, hei ngaki mate hoki mo o matou he.

7. Tenei kua huihui mai ratou ki a matou no ka whakwehi i te hunga i tutu ai ki a matou, ae ra, no ka wehi ratou i a matou, a kahore ratou i maia ki te whakatika mai ki te whawhai ki a matou.

8. Kua nohoia e ratou te whenua, ara, te pa o Harahemera: kua whakaturia e ratou he kingi ki runga ki a ratou, a nana i tuhituhi atu ki te kingi o nga Ramana, kia whakauru atu ki a ia; hei whakaatanga atu ki te pupuri i te pa o Harahemera, ki tana whakaaro ma tenei e ahei ai i nga Ramana te whai wikitoria i runga i te toenga o te whenua, na, ko ia ka whakaturia hei kingi mo runga i tenei iwi, ina pehia ratou ki raro i nga Ramana.

9. Na, i roto i to pukapuka e whakahengia ana ahau e koe, otira kahore he tikanga, kahore tahi oku riri, engari e koa ana ahau ki to ngakau nui. Kahore oku, o Pahorana. tohe ki te whakatupu mana ko te mana anake e pupuri ai ahau i taku nohoanga whakawa. kia ahei ai i a au te tiaki i nga tikanga me te here-koretanga o toku iwi. E tu pumau ana toku wairua i runga i taua here-koretanga, i here-koretia ai tatou e te Atua.

10. Na, ka pehi tenei tatou i te kino, a te whakahekenga rawatanga o te toto. Penei kua kore tatou e whakahaheke i te toto o nga Ramana me he mea i pai ratou ki te noho atu ki o ratou ake whenua.

11. Kua kore tatou e whakaheke i te toto o o tatou tuakana, me he mea kahore ratou e tutu, e hapai hoari ki a tatou.

12. Kua pai tatou ki te whakaiti i a tatou ki te ioka o te ponongatanga, me he mea e tika ana kia pera i runga, i ta te Atua tika, ki te whakahauhau ranei ia i a tatou kia pera.

13. Ko tenei, kahore ana whakahau mai ki a tatou kia whakaiti tatou i a tatou ano ki o tatou hoa riri, engari kia whakawhirinaki atu tatou ki a ia, a mana tatou e whakaputa;

14. Na, e toku teina aroha, e Moronai, kia pehi taua i te kino, a ko nga kino e kore e taea e taua te pehi ki a taua kupu, ara nga tututanga, me nga mawehenga, kia pehia e taua ki a taua hoari, kia tiaki ai taua i to taua here-koretanga, kia koa ai ano hoki taua i runga i te tikanga nui o to taua hahi, i te tikanga ano o to taua Kai-hoko, o to taua Atua.

15. Mo konei ra, kia hohoro te haere mai ki a au, me etahi torutoru nei o au tangata, a ko te toenga me waiho atu ki raro i te whakahau a Rihai raua ko Teanakumu; hoatu ano ki a raua te kaha hei whakahaere i te whawhai i runga i tena wahi o te whenua, ki te ritenga o te Wairua o te Atua, koia nei te wairua o te here-koretanga i roto na i a raua.

16. Na, kua tukua atu e ahau etahi kai iti ki a ratou kei mate ratou kia tae mai ra ano koe ki a au.

17. Huia nga tangata e taea ana e koe i a koe e haere mai ana, a ka hohoro ta tatou haere atu ki aua tangata tutu i runga i te kaha o to tatou Atua, ki te ritenga hoki o te whakapono i roto nei i a tatou.

18. A ka riro i a tatou te pa o Harahemera kia whiwhi ai tatou ki etahi atu kai hei tukunga atu ki a Rihai raua ko Teanakumu; ae ra, ka haere atu tatou hei tatau atu ki a ratou i runga i te kaha o te Ariki, a ka whakamutu tatou i tenei kino nui.

19. Na, e Moronai, e hari ana toku ngakau i runga i te rironga mai o tau pukapuka, no te mea i raru toku whakaaro ki ta matou e mea ai, e tika ana ranei ma matou te whakatika atu ki o tatou teina.

20. Ko tenei i ki mai koe kua oti i te Ariki te whakahau mai ki a koe kia whakatika atu ki a ratou, ki te kore ratou e ripeneta.

21. Na, kei wareware koe ki te whakau i a Rihai raua ko Teanakumu i roto i te Ariki: ki atu ki a raua

kia kauaka e wehi. no te mea ka whakaputa te Atua i a raua; i te hunga katoa ano hoki e tu pumau ana i roto i taua here-koretanga i whakahere-koretia ai ratou e te Atua. Heoi hei konei mutu ai taku pukapuka ki toku teina aroha. ki a Moronai.

UPOKO 62.

1. Nawai a, i te rironga i a Moronai o tenei pukapuka, ka maia tona ngakau, a ki tonu i te hari nui whakaharahara, mo te u o Pahorana, a ehara ia i te kai tuku i te here-koretanga me te tikanga o tona whenua.

2. Otira he rahi ano hoki tona tangi, i te tutu o te hunga i pei atu ra i a Pahorana i runga i te nohoanga whakawa; ae ra, i te tutu hoki o te iwi ki nga tikanga o to ratou kainga o to ratou Atua.

3. Nawai a, ka mau a Moronai ki tetahi ope iti, ka pera me ta Pahorana i hiahia ai, a hoatu ana ki a Rihai raua ko Teanakumu te tikanga mo runga i te toenga o tana taua, a haere atu ana whaka-te-whenua o Kireono.

4. A whakaarahia ana e ia te kara o te here-koretanga i nga kainga katoa i tomo ai ia, mauria ana nga tangata katoa i ahei ai ia i runga i ana haere katoa i haere ai ia whaka-te-whenua o Kireono.

5. Nawai a, ka huihui nga mano ki tana kara, a hapai hoari ana hei tiaki i to ratou here-koretanga, kei riro hoki ratou ki roto ki te ponongatanga;

6. A penei kua kohikohia e Moronai nga tangata katoa i ahei ai ia i runga i tana haere, ka tae atu ia ki te whenua o Kireono; ka honoa atu ana ope ki ta Pahorana, a riro ana hei tino kaha, ae ra, he kaha i nga tangata a Pakuha, koia nei te kingi o aua tangata tutu i pana ra i nga tangata here-kore ki waho o te whenua o Harahemera, a i noho hoki i te whenua.

7. Nawai a, ka haere a Moronai raua ko Pahorana ki raro me a raua taua ki te whenua o Harahemera, a haere atu ana ki te tatau atu ki te pa, tutataki atu ana ki nga tangata a Pakuha, a whawhai ana ratou.

8. Na, ka whakamatea a Pakuha, a ka riro herehere ona tangata, na, ka whakahokia a Pahorana ki runga ki tona nohoanga whakawa.

9. Na, ka tu he whakawa mo nga tangata a Pakuha ki te ritenga o te ture, mo aua tangata-kingi ano hoki

i hopukia, i maka ki te whare herehere; na, ka whakamatea ratou ki te ritenga o te ture; ae ra, ko aua tangata a Pakuha me aua tangata-kingi, ara, nga tangata katoa kihai nei i pai ki te hapai patu hei tiaki i to ratou whenua engari ki te whawhai ki to ratou whenua, i whakamatea;

10. A penei ka takoto te tikanga kia tino whakaritea tenei ture hei oranga mo to ratou whenua; ae ra, ka whakamatea tonutia i runga i te ture te hunga katoa i kitea, e whakakahore ana ki to ratou here-koretanga.

11. A i pera te mutunga o te toru tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai; i whakahokia e Moronai raua ko Pahorana te ata noho i runga i te whenua o Harahe-mera, ki roto ki o raua iwi ake, i whakamatea te hunga katoa kahore nei i u ki te tikanga here-kore.

12. Nawai a, i te timatanga o te toru tekau ma tahi o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, ka mea a Moronai kia tukua atu he kai, me tetahi taua ano hoki e ono mano nga tangata, ki a Heramana hei kai awhina mona ki te tiaki i taua wahi o te whenua;

13. A ka mea ano hoki ia kia tonoa he taua kia ono mano nga tangata, me etahi kai e rite ana, ki nga taua a Rihai raua ko Teanakumu. Na, i meatia tenei hei hanga pa whawhai i te whenua kei riro atu i nga Ramana.

14. Nawai a, ka waiho e Moronai raua ko Pahorana tetahi ope nui i te whenua o Harahe-mera, a haere atu ana me tetahi ope nui ki te whenua o Nepiha, u tonu hoki o raua whakaaro kia turakina nga Ramana i taua pa.

15. Na, i a ratou e haere ana ki tera whenua, ka hopukia e ratou tetahi ope nui o nga Ramana, he tokomaha o ratou i whakamatea, a tangohia ana a ratou kai me a ratou patu whawhai.

16. Nawai a, i muri i te hopukanga i a ratou, ka mea ratou i a ratou kia uru ki tetahi kawenata, kia kaua rawa e hapai patu ano ki nga Niwhai i nga ra e takoto ake nei.

17. Ano ka uru ratou ki tenei kawenata, ka tonoa kia noho i te iwi o Amona, na, to ratou tokomahatanga e tata ana ki te wha mano, kihai nei i whakamatea.

18. Ano ka tonoa atu ratou ka haere ratou ki te ritenga atu ki te whenua o Nepiha. Ano ka tae atu ratou

ki te pa o Nepiha, ka whakaturia e ratou o ratou teneti i nga mania o Nepiha, e tata atu ana ki te pa o Nepiha.

19. Na, ka hiahia a Moronai kia haere mai nga Ramana ki waho ki nga mania ki te whawhai ki a ratou; otiia i mohio nga Ramana ki to ratou tino toa, a i te kitenga ano i to ratou tokomahatanga he rahi rawa, na, ka wehi ratou ki te whakatika atu ki a ratou, no reira kihai ratou i haere atu ki te whawhai i taua ra.

20. Po iho ka haere atu a Moronai ka tae ki runga o te taiepa, ki te titiro atu ko tehea wahi o te pa e nohoia ana e nga Ramana me ta ratou taua.

21. Na, i te rawhiti ratou, i te taha o te tomokanga; a e moe ana ratou katoa. Na, hoki ana a Moronai ki lana taua, mea ana kia hohoro ta ratou whakarite i nga aho kaha me nga arawhata, kia tukua iho i runga o te taiepa ki roto o te taiepa.

22. Nawai a, ka meatia e Moronai ana tangata kia haere, a, kia piki ki runga o te taiepa, me te heke iho ano ki roto ki tana wahi o te pa i te pito hauauru, kahore nei i nohoia e nga Ramana me a ratou taua.

23. Nawai a, tukutukua katoatia ana ratou iho ki roto ki te pa i te po, he mea na a ratou aho kaha me a ratou arawhata; a penei i te takiritanga o te ata kei roto katoa ratou kei nga taiepa o te pa.

24. Na, i te aranga o nga Ramana, ka kite ratou i nga taua a Moronai kei roto kei nga taiepa, ka nui rawa to ratou wehi, no ka rere atu ratou ra te putanga atu.

25. Ano ka kite a Moronai i a ratou e rere ana i mua i a ia, ka mea ia i ana tangata kia haere atu ki a ratou, a he tokomaha i patupatua, he tokomaha atu ano i karapotitia, i riro herehere; a i oma atu te morehu ki te whenua o Moronai, ki nga rohe, i te taha takutai.

26. A penei, i riro i a Moronai raua ko Pahorana te pa o Nepiha, a kihai i ngaro tetahi wairua; a he tokomaha nga Ramana i patua.

27. Na, he tokomaha nga Ramana kua riro herehere, ka hiahia kia uru ki te iwi o Amona, kia meinga hoki ratou hei iwi here-kore.

28. A ko te hunga katoa i hiahia, na, i whakaaetia ta ratou, i rite tonu ki o ratou hiahia;

29. A, uru katoa ana nga herehere Ramana ki te iwi o Amona, tahuri ana ano ki te mahi rawa, ki te ngaki whenua, ki te whakatupu i nga kareene, me nga ka-

hui katoa o ia tu, o ia tu; a penei i tangohia tetahi taimaha nui i runga i nga Niwhai; ae ra, no ka kore ake he herehere Ramana.

30. Na, ko Moronai, i muri i te rironga o te pa o Nepiha i a ia, he maha hoki nga herehere i riro mai, no konei hoki i iti haere ai nga taua a nga Ramana, i muri hoki i te rironga i a ia o nga Niwhai tokomaha i riro herehere. a, na konei hoki i nui haere ai te kaha o te taua a Moronai; na reira ka haere atu a Moronai i te whenua o Nepiha ki te whenua o Rihai.

31. A, te kitenga o nga Ramana i a Moronai e haere mai ana ki a ratou, ka wehi ano ratou, ka oma atu i mua i te taua a Moronai.

32. Nawai a, whaiwhai ana a Moronai me tana taua i a ratou i tetahi pa ki tetahi pa, a tutakina rawatia ana ratou e Rihai raua ko Teanakumu; a oma atu ana nga Ramana i a Rihai raua ko Teanakumu ki raro ki nga rohe i te taha o te takutai, tae noa ana ratou ki te whenua o Moronai.

33. A kua poto katoa nga taua a nga Ramana te huihui, he ropu kotahi ratou katoa i te whenua o Moronai. Na, i a ratou hoki a Amorono, te kingi o nga Ramana.

34. A noho ana a Moronai, a Rihai, a Teanakumu me a ratou taua, tawhio noa, tawhio noa puta noa nga rohe o te whenua o Moronai; i penei te ahua o te karapotitanga i nga Ramana, he koraha i te taha tonga, he koraha ano hoki i te taha ki te rawhiti.

35. Na, ka penei to ratou noho mo tenei po. No te mea hoki e ngenge ana nga Niwhai me nga Ramana ano hoki i te nui o te haere; no reira kihai ratou i whakatakoto whakaaro mo tetahi tinihanga i te po, ko Teanakumu anake; no te mea he rahi rawa tona riri ki a Amorono, a ki tana whakaaro ko Amorono raua ko tona teina ko Amarihiha nga putake o tenei whawhai nui mau roa i waenganui i a ratou i nga Ramana, i aranga ai te whawhai nui me te whakaheke toto nui, ae ra, me te hemo-kai nui ano hoki.

36. Nawai a, ka haere atu a Teanakumu, i runga i tana riri ki roto ki te puni o nga Ramana, a tuku iho ana i runga o te taiepa ki roto i te pa. Na, haere atu ana ia me tetahi aho, ki tena wahi ki tena wahi, a kitea rawatia ana e ia te kingi; maka ana he tao ki a ia, ngoto rawa ana i a ia tata tonu ki te manawa. Heoi, ka whakaoho te kingi i ana pononga i te mea kahore

ano ia i mate, a whaia ana a Teanakumu e ratou a whakamatea ana ia.

37. Na, ano ka mohio a Rihai raua ko Moronai kua mate a Teanakumu, ka pa te hinapouri ki a raua: no te mea he tangata marohirohi ia, i whawhai hoki ia mo tona whenua, ae ra, he hoa pono ia ki te here-kore-tanga; a he maha ano nga whakamamaetanga nui i whakamamaetia ai ia. Heoi, ko tenei kua mate ia, kua riro ra te huarahi e haere ai te ao katoa.

38. Na, ao ake ano ka haere atu a Moronai, ka huaki ki nga Ramana, no ka patupatua ratou, a he nui te whakamatenga; na, ka panaia atu ratou i roto i te whenua; na, rere atu ana ratou, a kihai ratou i hoki mai ano, i taua takiwa ki te whawhai ki nga Niwhai.

39. A, i penei te mutunga o te toru tekau ma tahi o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai; a i a ratou nga whawhai, nga whakaheke toto, me nga hemo-kai, me nga whakamamaetanga mo nga tau maha.

40. A i roto ano nga kohurutanga, nga tautohetohenga, nga ngangau, me nga tu kino katoa i te iwi o Niwhai; otira he whakaaro ki te hunga tika, ae ra, he mea na nga inoi a te hunga tika, i tohungia ai ratou.

41. Heoi, na te tino roa o te whawhai i waenganui i nga Niwhai i nga Ramana, whakapakeke ana te nuinga o nga tangata i o ratou ngakau, ara na te roa rawa o te whawhai; otira, he tokomaha ano i whakangawaritia o ratou ngakau, he mea na nga tukinotanga, na reira, ka whakaiti ratou i a ratou ano ki te aroaro o te Atua; ae ra, ko te tino tuturutanga o te whakaiti.

42. Na, i te mea kua oti i a Moronai aua wahi o te whenua e tu hangai ana ki nga Ramana te whakakaha, a kua nui te kaha ka hoki ano ia ki te pa o Hara-hemera, me Heramana ano hoki, ka hoki ano ia ki tona kainga tupu; na, ka whakapumautia ano te ata noho i waenganui i te iwi o Niwhai.

43. Na, ka tuku iho a Moronai i te mana whakahaere mo ana taua ki tana tama, nona nei te ingoa ko Moroniha; a hoki ana ia ki tona ake whare kia mutu ai te toenga o ona ra i runga i te rangimarie.

44. A hoki ana ano a Pahorana ki tana nohoanga whakawa; a ko Heramana i mau ki runga ki a ia te tikanga mo te kauwhau i te kupu a te Atua ki te iwi; no nga whawhai maha hoki me nga tautohetohenga, i

tika ai kia whakaritea ano tetahi tīāanga i roto i te hahi:

45. Koia a Heramana ratou ko ona teina i whakapuaki haere ai i te kupu a te Atua i runga i te kaha nui, a whakaatu atu ana ki nga iwi maha i to ratou kino, koia i meinga ai ratou kia ripeneta ki o ratou hara, kia rumakina ai ano hoki ki te Ariki ki to ratou Atua.

46. Nawai a, ka whakatutu ano ratou i te hahi a te Atua puta noa i te whenua katoa;

47. Ae ra, ka whakarite tikanga ano mo to ratou ture. A ka whiriwhiria o ratou kai whakawa, me o ratou kai whakawa nui.

48. A ka kaha ano te iwi o Niwhai i runga i te whenua, ka whakatokomaha, ka tupu ano kia tino kaha i runga i te whenua. A ka timata ano ratou te whai taonga nui;

49. Heoi he ahakoa o ratou taonga, to ratou kaha, to ratou whai pai, kihai ratou i neke ake i runga i te whakakake o o ratou kanohi; kihai ano hoki ratou i puhoi ki te mahara ki te Ariki ki to ratou Atua; engari he nui rawa to ratou whakaiti i a ratou ano ki tona aroaro;

50. Ae ra, i mahara ratou ki nga mea nunui i mahi ai te Ariki mo ratou, i whakaora ai ia i a ratou i te mate, i nga mekameka, i nga whare herehere, i nga tukinotanga o ia ahua, o ia ahua; a i whakaputa ano hoki ia i a ratou i roto i nga ringaringa o o ratou hoa riri.

51. A ka hono tonu ta ratou inoi ki te Ariki ki to ratou Atua, a ka manaaki ia i a ratou, ki te ritenga o tana kupu. a ka tupu ratou i runga i te kaha. ka kake haere i runga i te whenua.

52. Na, ka oti enei mea katoa. A ka mate a Heramana i te toru tekau ma rima o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

UPOKO 63.

1. Na, i te timatanga o te toru tekau ma ono o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai. ka riro i a Hipirona aua mea tapu i tukua iho ki a Heramana e Arami;

2. Na, he tangata tika tera. he tika ano tana whaka-

haere i te aroaro o te Atua; ka whakaaro hoki ia ki te mahi pai i nga wa katoa, ki te mau ano ki nga whakahaunga a te Ariki a tona Atua; a i pera ano hoki tona teina.

3. Nawai a, ka mate hoki a Moronai. A penei, ka mutu te toru tekau ma ono o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

4. Na, i te toru tekau ma whitu o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka whakatika atu i te whenua o Harahemera tetahi ope nui, tae ana ki te rima mano e wha rau nga tangata, me a ratou wahine, me a ratou tamariki, a haere ana ki te whenua whaka-te-nota.

5. A he tino whanoke a Hakota, no reira ka haere atu ia ki nga rohe o te whenua Momona, i te taha o te whenua Whakangarmoanga, a hanga ana mona he kaupuke nui whakaharahara, a toia atu ana ki roto ki te moana hauauru, i te taha o te whenua whaiti e tika atu ana ki te whenua whaka-te-nota.

6. Na, he tokomaha o nga Niwhai i tomo ki roto, a rere atu ana me nga kai maha, me nga wahine ano hoki ratou ko nga tamariki; a rere atu ana ratou i runga i te ritenga atu ki te nota. A penei ka mutu te toru tekau ma whitu o nga tau.

7. A i te toru tekau ma waru o nga tau na tenei tangata ano i hanga etahi atu kaupuke. Na, ka hoki mai te kaupuke tuatahi, a he maha atu tangata i tomo ki roto; he nui ano te kai i mauria e ratou, a haere atu ano ki te whenua whaka-te-nota.

8. Na, kahore he rongo korero mo ratou i muri atu. A ki ta matou whakaaro, i horomia ake ratou ki roto ki te rire o te moana. Nawai a, ka rere atu ano tetahi atu kaupuke; a kahore matou e mohio ki tana wahi i rere ai.

9. Na, i tenei tau ano, he tokomaha nga tangata i haere ki te whenua whaka-te-nota. A penei ka mutu te toru tekau ma waru o nga tau.

10. Na, i te toru tekau ma iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite ka mate hoki a Hipirona, a ko Korianato kua riro atu ma te kaupuke, ki te whenua whaka-te-nota, ki te mau kai atu ki te iwi i haere ai ki taua whenua;

11. Koia i tika ai kia tukua iho e Hipirona ana mea tapu ki te tama a Heramana, i te mea kahore ano ia

kia mate noa, i huaina ia ko Heramana, i karangatia hoki ki a ia te ingoa o tona papa.

12. Na, i tuhituhia, i tukua atu ano hoki ki roto ki nga tamariki a te tangata puta noa i te whenua katoa aua tuhituhinga katoa i a Heramana, engari kahore te wahi i kiia e Arami kia kauaka e tukua atu.

13. Otira ko te tikanga tenei kia puritia taputia enei mea, kia tukua iho ano hoki ki tetahi whakatupuranga, ki tetahi whakatupuranga; na konei i tukua iho ai ki a Heramana, i tenei tau, i mua i te matenga o Hipirona.

14. Na, i tenei tau ano, kua haere atu etahi tangata puta ke ki nga Ramana; a i whakakiki ano i a ratou kia riri ki nga Niwhai.

15. A i tenei tau ano hoki, ka haere mai ratou me tetahi taua tini ki te whawhai ki te iwi o Moroniha, ara, ki te taua a Moroniha, a i taea ratou, i panaia atu ano ki o ratou ake whenua, a he nui ano te aitua i pa ki a ratou.

16. A, i penei te mutunga o te toru tekau ma iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakarite-rite i runga i te iwi o Niwhai.

17. A, i penei ano te mutunga o te tuhituhinga a Arami raua ko Heramana ko tana tama, me Hipirona ano hoki he tama nana.

KO TE PUKAPUKA A HERAMANA.

He tuhituhinga mo nga Niwhai. Ko a ratou whawhanga, me nga tautohetohenga, me o ratou wehewehenga. Ko nga poropititanga hoki a nga poropiti tapu maha, i mua i te haerenga mai o te Karaiti, e rite ana ki nga tuhituhinga a Heramana, ko ia nei te tama a Heramana, e rite ana ano hoki ki nga tuhituhinga a ana tamariki, tae noa ki te haerenga mai o te Karaiti. He tokomaha hoki nga Ramana i whakatahuritia mai. He whakaaturanga mo to ratou whakatahuritanga. He tuhituhinga mo te tika o nga Ramana, mo te kino me nga meua whakarihariha o nga Niwhai, e rite ana ki te tuhituhinga a Heramana me ana tamariki, tae noa ki te haerenga mai o te Karaiti, e karangatia nei ko te pukapuka a Heramana, me etahi atu mea ano hoki.

UPOKO 1.

1. Na, i te timatanga o te wha tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, ka timata tetahi raruraru whakapawera i roto i te iwi o Niwhai.

2. Nana, kua mate hoki a Pahorana, kua haere i te huarahi e haere ai te ao katoa; a ka timata tetahi tautohetohenga whakapawera mo te tangata hei noho i te nohoanga whakawa, i roto i nga tamariki a Pahorana, ara, ko ratou he tuakana he teina.

3. Na, ko enei o ratou ingoa, o te hunga i tautohetohe ra ki te nohoanga whakawa, na ratou hoki i mea te iwi kia tautohetohe: ko Pahorana, ko Paanihi, ko Pakumeni.

4. Na, kahore enei i nga tamariki katoa a Pahorana, (he tokomaha hoki i a ia,) engari ko enei nga mea i tautohetohe ki te nohoanga whakawa; no reira e toru nga wahanga i meinga ai e ratou i roto i te iwi.

5. Ahakoa ra, ka whakaritea ko Pahorana, e te pooti a te iwi, hei Kai-whakariterite Nui, hei Kawana hoki mo runga i te iwi o Niwhai.

6. Na, i te kitenga o Pakumeni, kahore i riro i a ia te nohoanga whakawa, ka uru ia ki roto ki te pooti a te iwi.

7. Heoi ka tino riri a Paanihi, me taua wahi o te iwi e hiahia ana ki a ia hei kawana mo ratou; a tata ana ia te whakaoho i aua iwi kia tutu ki o ratou teina.

8. A, i a ia ka anga ki te mea i tenei mea, na, ka

mau ia, ka whakawakia i runga i te pooti a te iwi, a ka kiia kia mate; kua whakatika hoki ia ki te tutu, kua whai ano hoki ki te whakataka i te tikanga here-kore o te iwi.

9. Ano ka kite aua iwi e hiahia nei ki a ia hei kawana mo ratou, kua whakataua ia kia mate, na, ka riri ratou, a ka tonoa e ratou tetahi, ko Kihikumene kia tae rawa ki te nohoanga whakawa o Pahorana, a kohurutia ana a Pahorana i a ia e noho ana i runga i te nohoanga whakawa.

10. Na, whaia ana ia e nga pononga a Pahorana; otia he tere no te rere a Kihikumene, kihai ia i mau i tetahi tangata.

11. A haere ana ia ki te hunga i tonoa ra i a ia, na, uru ana ratou katoa ki tetahi kawenata, ae ra, oati ana ratou i runga i to ratou Kai-hanga ora tonu, kia kaua e korerotia atu e ratou ki tetahi tangata na Kihikumene i kohuru a Pahorana;

12. Na, kahore i mohiotia a Kihikumene i roto i te iwi o Niwhai, i whakaahuatia ketia hoki ia i te wa i kohuru ai ia i a Pahorana. A, ko Kihikumene, ratou ko tana ope i kawenata ra ki a ia, ka whakauru ki roto ki te iwi, a kore ake ratou katoa i kitea; heoi ko nga mea i kitea whakataua iho kia whakamatea.

13. Na, ka whakaritea ko Pakumene, he mea na te pooti a te iwi, hei Kai-whakariterite Nui hei Kawana i runga i te iwi, hei whakahaere i muri i tona tuakana, i a Pahorana; e rite ana hoki tana turanga mona. A i meatia tenei katoa i te wha tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite; a ka mutu tenei tau.

14. A i te wha tekau ma tahi o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, na, kua whakaminea ngatahitia e nga Ramana tetahi taua tona tini te taea te tatau, kua hoatu hoki he hoari, he hoari poto, he kopere, he pere, he tiaki mahunga, he whakangugurakau, me nga puapua katoa o nga ahua katoa;

15. Na, ka haere iho ano ratou ki te tatau ki nga Niwhai. Ka arahina ratou e tetahi tangata nona nei te ingoa ko Koriatuma; he uri no Harahemera; he tangata kua puta atu i roto i nga Niwhai; he tangata kaha ia, he tangata marohirohi;

16. No reira, te kingi o nga Ramana, nona nei te ingoa ko Tuparoto, ko ia ano hoki te tama a Amorono, i whakaaro ai kia tonoa atu a Koriatuma, i runga i

tana mahara ka taea e ia nga Niwhai, he tangata maro-
hirohi hoki ia, me kore e riro i a ia te mana ki runga
ki nga Niwhai, i runga i tona kaha i tona whai wha-
kaaro.

17. Na reira ka whakaohokia ratou e ia ki te riri, a
whakaminea ngatahitia ana e ia ana taua, whakaritea
ana ko Koriatuma to ratou kai arahi, a meinga ana
kia haere ratou ki te whenua o Harahemera, ki te
whawhai ki nga Niwhai.

18. A i te nui o te tautohetohe me te raruraru nui i
roto i te kawanatanga, kahore i maha nga kai tiaki i
puritia e ratou i roto i te whenua o Harahemera; hua
noa hoki ratou e kore nga Ramana e maia ki te haere
mai ki roto rawa ki o ratou whenua, whakaeke ai i
taua pa nui i Harahemera.

19. Otira ka haere atu a Koriatuma i mua i ana
mano tini, a huaki mai ana ki nga tangata o te pa, he
tino tere rawa to ratou haerenga mai, no ka kore nga
Niwhai e whai taima ki te huihui i a ratou taua;

20. Na, haua iho atu ana e Koriatuma te kai tiaki i
te tomokanga ki te pa, a haere ana ia me tana taua
katoa ki roto ki te pa, patua ana nga tangata i tu atu
ki a ratou, no ka riro i a ratou te pa katoa.

21. A ko Pakumeni ko ia nei te Kai-whakawa Nui,
oma atu ana i mua i a Koriatuma, a tae noa ki nga
taiepa o te pa. Na, patua ana ia e Koriatuma ki te
taha o nga taiepa, no ka mate ia. A ka mutu nga ra
o Pakumeni.

22. Na, te kitenga o Koriatuma kua riro i a ia te pa
o Harahemera, me tona kitenga hoki kua oma atu nga
Niwhai i a ratou, kua patua hoki, kua mau, kua maka
ki te whare herehere, a kua riro ano hoki i a ia te pa
kaha rawa atu i roto i te whenua katoa, na, ka maia
tona ngakau, no ka whakaaro ia kia haere ki te wha-
whai ki te whenua katoa.

23. A kahore ia i roa ki te whenua o Harahemera,
heoi, haere atu ana ia me tetahi taua nui, whaka-te-pa
o Momona; tana whakaaro tuturu hoki tenei kia haere
atu kia topea he huarahi mona ki te hoari, kia riro ai
i a ia nga wahi whaka-te-nota o te whenua;

24. I runga i tona whakaaro kei waenganui o te
whenua to ratou tino kaha, no reira, ka haere atu ia, te
whai wa ratou ki te huihui mai i a ratou taua, heoi
ano he ope ririki nei: a, koia tenei to ratou ahua, ka

huaki atu nei nga Ramana, ka tapahia iho ratou ki te whenua.

25. Heoi, i runga i tenei haerenga a Koriatuma ra waenga i te whenua, a ahakoa he nui nga Niwhai i whakamatea, ka whiwhi tonu ano a Moroniha he kaha nui ki runga ki a ratou;

26. Ina hoki kua whakaaro a Moroniha kahore o nga Ramana maia ki te haere mai ki roto rawa ki te whenua, engari ki nga rohe huaki ai ki nga pa e tutata ana, pera hoki ta ratou tikanga o mua iho; na reira a Moroniha i mea ai ma nga taua kaha e tiaki aua wahi tawhio noa i nga rohe.

27. Heoi kahore o nga Ramana wehi kahore i rite ki tana whakaaro, engari kua haere mai ratou ki roto rawa ki te whenua, kua riro i a ratou te tino pa, koia ano te pa o Harahemera, a e haere ana ratou ra roto i nga tino wahi e whakamate ana i te iwi, he nui hoki te whakamatenga, he tane, he wahine, he tamariki, a riro ana i a ratou nga pa maha me nga piringa kaha.

28. Heoi, i te kitenga o Moroniha i tenei, ka hohoro tana tono atu ia i a Rihai me tetahi taua hei haukoti i a ratou, i te mea kahore ano ratou i tae atu ki te whenua o Momona.

29. Na, ka peratia e ia; a ka haukotia ratou e ia i te mea kahore ano ratou i tae ki te whenua o Momona, a ka hoatu whawhai ki a ratou, no ka timata ratou te hoki whaka-te-whenua o Harahemera.

30. Na, i a ratou e hoki whakamuri ana, ka haukotia ratou e Moroniha, a hoatu whawhai ana ki a ratou, no ka meinga hei whawhai nui rawa te whakakehe tote; ae ra, he tokomaha i whakamatea, a, i roto i te hunga i whakamatea ko Koriatuma tetahi.

31. Na, kahore nga Ramana i ahei te oma ma whea, ma whea ranei; kahore ma te nota, kahore ma te tonga, kahore ano hoki ma te rawhiti ma te hauauru ranei, no te mea kua karapotitia ratou e nga Niwhai i nga taha katoa.

32. A penei kua panga e Koriatuma nga Ramana ki waenganui i nga Niwhai, a kei roto ratou i te mana o nga Niwhai, a ko ia ake ano kua whakamatea, na, tukua ana nga Ramana e ratou ano ki nga ringaringa o nga Niwhai.

33. Nawai a, ka nohoia ano e Moroniha te pa o Harahemera, ka meinga nga Ramana kua whakaraurangia nei kia haere marie atu i te whenua.

34. Na, penei ka mutu te wha tekau ma tahi o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

UPOKO 2.

1. Nawai a, i te wha tekau ma rua o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, i te mea kua whakatuturu ano a Moroniha i te rongo mau ki waenganui i nga Niwhai me nga Ramana, nana, kahore he tangata hei noho i te nohoanga whakawa; no reira ka timata ano he tautohetohenga i roto i te iwi mo te tangata mana e noho te nohoanga whakawa.

2. Nawai a, ka whakaritea ko Heramana, ko ia nei te tama a Heramana, hei noho i te nohoanga whakawa, he mea whakarite e te pooti a te iwi;

3. Heoi ko Kihikumene, nana nei i kohuru a Pahorana, i whanga kia whakamatea a Heramana ano hoki; a na ona hoa ia i tautoko, na ratou i uru ki tetahi kawenata kei kite tetahi i tana kino;

4. Tera ano hoki tetahi, ko Karianato he tino mohio ia ki te korero i nga kupu maha, ki tana mahi tohunga hoki. hei whakahaere i te mahi kohuru ngaro me te mahi tahae; koia i roto ai ia hei rangatira mo te ope a Kihikumene;

5. A, ka korero whakapatipati ia ki a ratou, ki a Kihikumene ano hoki, ara, ki te whakanohoia ia e ratou ki runga ki te nohoanga whakawa, ka whakawhiwhia te hunga o tana ope ki te kaha ki te mana i runga i te iwi; no reira ka rapu a Kihikumene ki te whakamate i a Heramana.

6. A, i a ia e haere atu ana ki te nohoanga whakawa, ki te whakamate i a Heramana, nana, ko tetahi o nga pononga a Heramana, i te haereere i waho i te po, a he mea whakaahua ke ia i whiwhi ai ia ki te matauranga ki ana tikanga whakatakoto i whakatakotoria nei e tenei ope hei whakamate i a Heramana.

7. A ka tutaki ia ki a Kihikumene, na, ka hoatu e ia tetahi tohu ki a ia; no reira ka whakaaturia mai e Kihikumene ki a ia te mea e hiahia nei ia, me te hiahia ano kia arahina atu ia e ia ki te nohoanga whakawa, kia kohuru ai ia i a Heramana.

8. A, ano ka marama te pononga a Heramana ki nga whakaaro katoa o Kihikumene, ki tana hanga hoki he kohuru, ki te hanga ano hoki a te hunga katoa o tana ope, he kohuru, he tahae, he whakatupu rangatira. (ko

ta ratou hanga ngaro hoki tenei, me ta ratou whakakotahitanga). Na, ka mea atu te pononga a Heramana ki a Kihikumene, tena kia haere atu taua ki te nohoanga whakawa.

9. Na, he mea whakaahuareka rawa atu tenei ki a Kihikumene, hua noa hoki ia tera e rite i a ia tana i whakaaro ai; heoi i a raua e haere atu ana ki te nohoanga whakawa, nana, ka werohia a Kihikumene e te pononga a Heramana, ngoto rawa ki te ngakau, a hinga mate ana, kihai hoki i aurere. A oma ana ia, korerotia ana e ia ki a Heramana nga mea katoa i kite ai, i rongo ai, i mahi ai ia.

10. Na, ka tono tangata atu a Heramana ki te mau i taua ope tahae, ope kohuru ngaro, kia whakamatea ai ratou i runga i te ture.

11. Otira ka kite a Karianato kahore a Kihikumene i hoki mai, ka wehi ia kei whakamatea ia; na reira ka meinga e ia tana ope kia whai i muri i a ia. A rere atu ana ratou i roto i te whenua, ra tetahi ara ngaro, ki roto ki te koraha; na, te tononga a Heramana i nga tangata ki te mau i a ratou, kahore ratou i kitea i tetahi wahi.

12. A ka korero ano ahau mo tenei Karianato a muri ake nei. A penei ka mutu te wha tekau ma rua o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

13. Nana, i te wahi whakamutunga o tenei pukapuka, ka kite koutou ka turakina e tenei Karianato, aera, wahi iti ka whakangaromia katoatia e ia te iwi o Niwhai.

14. Na, kahore au e mea i te wahi whakamutunga o tenei pukapuka a Heramana, engari i te mutunga o te pukapuka a Niwhai, i tangohia mai e ahau i reira enei whakaaturanga katoa kua tuhituhia nei e au.

UPOKO 3.

1. Na, i te wha tekau ma toru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, kahore he tau-tohetohenga i roto i te iwi o Niwhai, ko tetahi whakapehapeha iti anake i roto i te hahi, i meatia hoki e tenei etahi wehewehenga nohinohi i roto i te iwi, a ko enei mea i whakatikaia i te whakamutunga o te wha tekau ma toru o nga tau.

2. A kahore he tautohetohenga i roto i te iwi-i te

wha tekau ma wha o nga tau; kahore ano hoki i nui te tautohetohenga i te wha tekau ma rima o nga tau.

3. Nawai a, i te wha tekau ma ono, na, he nui rawa nga tautohetohenga me nga wehewehenga maha; na tenei hoki ka hira noa ake nga tangata i puta atu i roto i te whenua o Harahemera, a ka haere ki te whenua whaka-te-nota, hei noho i te whenua;

4. A haere atu ana ratou ki tawhiti noa atu, a tae ana ki nga wai nui, me nga awa maha;

5. Na, ka marara haere ratou ki nga wahi katoa o te whenua, ki nga wahi kihai nei i titohea, kihai hoki i kore he rakau he mea na te nui o nga tangata i nohoia ai te whenua i mua.

6. Na, kahore he wahi titohea o te whenua, he korenga anake no nga rakau me nga mea pera; otira na te nui o te whakangaronga o te iwi nana nei i noho te whenua i karangatia ai he whenua titohea.

7. A iti noa iho nga rakau i runga i te mata o te whenua, ahakoa ra ko te iwi i haere atu ra, ka riro hei tino tautohito ki te mahi konatunatu paru; koia ratou i hanga ai i nga whare ki te paru i konatunatua, a noho ana i roto.

8. Nawai a, ka tokomahatia ratou, ka marara hoki, a haere ana i te whenua whaka-te-tonga ki te whenua whaka-te-nota, a marara ana kapi ana te mata o te whenua katoa i a ratou, i te moana ki te tonga, tae noa ki te moana ki te nota, i te moana ki te hauauru tae noa ki te moana ki te rawhiti.

9. Na, ko te iwi i te whenua whaka-te-nota, kei nga teneti, kei nga whare paru i konatunatua, e noho ana, a ki te pihi ake tetahi rakau i runga i te mata o te whenua, ka tukua e ratou kia tupu, kia whiwhi ai ratou ki nga rakau hei hanga whare mo ratou, ae ra, hei hanga pa mo ratou, hei hanga temepara, hei hanga whare karakia, hei hanga whare tapu, hei hanga whare o nga ahua katoa mo ratou.

10. Na, i te mea he iti noa iho te rakau o te whenua whaka-te-nota, he nui i tukua atu e ratou ra runga kaupuke:

11. A, i penei te ahua o ta ratou awhina i te hunga i te whenua whaka-te-nota, kia hanga e ratou nga pa maha, ki te rakau, ki te paru i konatunatua ano hoki.

12. Na, tera ano hoki he tokomaha no te iwi o Amona, i whanau mai nei i nga Ramana, i haere ki tenei whenua.

13. A tera ano nga tuhituhinga maha e tuhia ana mo runga i nga whakahaere o tenei iwi, e nga tangata tokomaha o tenei iwi, he mea ata whakataki, he mea nui rawa hoki e whakaatu ana mo ratou;

14. Heoi ko te wahi whaka-te-rau o nga whakahaeretanga a tenei iwi, ara, o te whakaaturanga mo nga Ramana, mo nga Niwhai, mo a ratou whawhaitanga, me nga tautohetohenga, me nga wehewehenga, me a ratou kauwhautanga, me a ratou poropititanga me ta ratou utanga kaupuke, me ta ratou hanga kaupuke, me ta ratou hanga temepara, me ta ratou hanga whare karakia, me ta ratou hanga whare tapu, me ta ratou tika, me ta ratou he, me a ratou kohurutanga, me a ratou tahaetanga, me a ratou pahuatanga, me nga mea whakarihariha o nga ahua katoa, me nga puremu, e kore e poto ki roto ki tenei pukapuka;

15. Otira tera ano nga pukapuka maha me nga whakapaparanga maha o nga ahua katoa, a ko te tini o aua mea kua tuhituhia e nga Niwhai;

16. Na, i tukua iho i tetahi whakatupuranga ki tetahi whakatupuranga e nga Niwhai, tae iho ra ano ki to ratou takanga ki te he, a kua kohurutia, kua pahuatia, kua whaia, kua aia atu, kua patua, kua whakamararatia i runga i te mata o te whenua, kua whakauruuru ki nga Ramana, no ka kore e karangatia ratou he Niwhai, a riro ana hei hunga kino, hei mohoa, hei nanakia, ae ra, riro ana ratou hei Ramana.

17. Na, ka hoki tenei ahau ki taku whakaaturanga; a ko nga mea kua korerotia ake nei e ahau i pahemo atu era i muri mai i nga tautohenga nui, i nga ngangaretanga, i nga whawhaitanga, i nga wehewehenga, i roto i te iwi o Niwhai.

18. Na, ka mutu te wha tekau ma ono o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

19. A he nui tonu te tautohetohenga i roto i te whenua, ae, i te wha tekau ma whitu o nga tau, i te wha tekau ma waru o nga tau ano hoki;

20. Ahakoa ra ka noho a Heramana ki te nohoanga whakawa i runga i te tika me te pono; ae ra, ka mahara tonu ia ki te whakarite i nga ture, i nga whakawa me nga whakahaunga a te Atua; ka mahi tonu ano hoki ia i te mea tika ki te titiro iho a te Atua i nga wa katoa; a haere ana ano ia i runga i nga ara o tona papa, no ka nui ia i runga i te whenua.

21. Na, e rua ana tamariki tane. A huaina ana e ia

te ingoa mo te mua, ko Niwhai, mo te muri, ko Rihai. Na, ka anga raua ka tupu ake i roto i te Ariki.

22. Nawai a, i te wahi whakamutunga o te wha tekau ma waru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, ka ahua iti haere te tautohetohenga i roto i te iwi o nga Niwhai.

23. A i te wha tekau ma iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka mau tonu te rongoi runga i te whenua, haunga ra nga huihuinga ngaro i whakaturia ai e te kai pahua, e Karianato, i roto i nga wahi o te whenua e nohoia nuitia ana, a kihai era i mohiotia i taua wa e te hunga i te upoko o te kawanatanga; no reira kahore ratou i whakangaromia atu i runga i te whenua.

24. A, he tino nui rawa te pai i roto i te hahi i tenei tau, no reira, he maha nga mano i uru ai ki te hahi, a, rumakina ana hei mea ripenetatanga.

25. Na, i te nui o te kake o te hahi me te tini o nga manaakitanga i ringihia nei ki runga ki te iwi, ka tino miharo nga tohunga nui me nga kai whakaako.

26. A kake haere ana te mahi a te Ariki i runga i te rumaki me te hono i te tini o nga wairua ki te hahi a te Atua; ae ra, i nga tekau mano o nga wairua.

27. Na, penei ka kite tatou he mahi tohu ta te Atua ki te hunga katoa e karanga ana ki tona ingoa tapu, i runga i te tapatahitanga o o ratou ngakau;

28. Ae, penei ka kite tatou e puare ana te tatau o te rangi ki te katoa, ara, ki te hunga e whakapono ana ki te ingoa o Ihu Karaiti, ko ia nei te Tama a te Atua;

29. Ae, ka kite tatou ko te tangata e mau ana ki te kupu a te Atua, e ora tonu nei, e mana tonu nei, e wehe nei i nga tinihanga katoa, i nga mahanga, me nga whakawainga a te rewera, e arahi nei hoki i ta te Karaiti tangata i roto i nga huarahi tika, huarahi whaiti, e whakawhiti atu ana i te tawha mau tonu o te pouritanga, kua whakaritea nei hei horomanga ake mo te hunga kino,

30. Me te kawe i o ratou wairua, ae ra, i o ratou wairua mate-kore, ki te ringa matau o te Atua, ki roto ki te kingitanga o te rangi, kia noho tahi me Aperahama, me Ihaka, me Hakopa, me o tatou matua tapu katoa ano hoki, a heoi ano te putanga ki waho.

31. Na, hono tonu te hari i tenei tau i roto i te whenua o Harahemera, i nga wahi katoa hoki e patata ana, i te whenua katoa ano hoki e nohoia ana e nga Niwhai.

32. A he rangimarie, he koa nui i te toenga o te wha tekau ma iwa o nga tau: ae ra, hua tonu ano hoki te rangimarie me te koa nui i te rima tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

33. A i te rima tekau ma tahi o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i mau tonu te rangimarie, haunga te whakapehapeha ka timata nei te puta i roto i te hahi; he teka ki te hahi a te Atua, engari ki roto ki nga ngakau o te iwi nana nei te ki, no te hahi ratou a te Atua;

34. A ka neke ake ratou i runga i te whakahihi, no ka whakato i ratou i te tini o o ratou teina. Na, he kino nui tenei, na konei i meinga ai te wahi o te iwi he ngakau iti to ratou, kia mamae i nga whakatoinga taimaha, kia haere i roto i te pouri nui;

35. Ahakoa ra honohono tonu a ratou inoi me a ratou noho puku, a ka tupu ka kaha, ka kaha rawa i runga i to ratou whakaititanga, ka u rawa i runga i te whakapono o te Karaiti, no ka ki tonu o ratou wairua i te hari i te rangimarie, ae ra, ka whakamakia, ka whakatapua o ratou ngakau, a ko taua whakatapunga he mea na ta ratou tukunga atu i o ratou ngakau ki te Atua.

36. Nawai a, ka mutu ano hoki te rima tekau ma rua o nga tau i runga i te rangimarie, haunga ra te tino whakahihi nui kua tupu ake i roto i nga ngakau o te iwi; he mea hoki tenei na o ratou taonga nui rawa me to ratou whai pai i runga i te whenua; a tupu tonu ana tenei i roto i a ratou i tenei ra, i tenei ra.

37. Na, i te rima tekau ma toru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka mate a Heramana, a ko tana tama matamua ko Niwhai te kai whakahaere i muri i a ia. A ka noho ia i te nohoanga whakawa i runga i te tika i te pono; ae, ka pupuri ia i nga whakahaunga a te Atua, ka haere hoki i nga ara o tona papa.

UPOKO 4.

1. Na, i te rima tekau ma wha o nga tau he maha nga wehewehenga i roto i te hahi, he tautohetohenga ano hoki i roto i te iwi. no ka nui rawa te whakaheke toto;

2. Na, ko te wahi tutu ka patupatua, ka aia atu i te

whenua, a haere atu ana ratou ki te kingi o nga Ramana.

3. Nawai a, ka whakamatau ratou ki te whakaoho i nga Ramana kia haere mai ki te whawhai ki nga Niwhai; engari, he nui te wehi o nga Ramana, i kihai ratou i whakarongo ki nga kupu a taua hunga kotiti ke.

4. Heoi i te rima tekau ma ono o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka haere etahi atu tangata puta ke no nga Niwhai ki nga Ramana; a ka rite ta ratou ki ta era hei whakaoho i nga Ramana kia riri ki nga Niwhai; a pau noa taua tau katoa i a ratou e whakariterite ana mo te whawhai.

5. Na, i te rima tekau ma whitu o nga tau, ka haere iho ratou ki nga Niwhai ki te whawhai, a ka timata ratou ki te mahi whakamate; ae ra, no ka roiro i a ratou, i te rima tekau ma waru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, te whenua o Harahemera; ae ra, me nga whenua katoa ano hoki, tae noa atu ki te whenua a tata atu nei ki te whenua o Momona;

6. A aia atu ana nga Niwhai, me nga taua a Moroniha, ki roto ki te whenua o Momona;

7. A ka hanga pa whawhai ratou ki reira hei tuunga atu ki nga Ramana; i te moana ki te hauauru tae noa atu ki te rawhiti; kotahi tonu hoki te ra e haere ai tetahi o nga Niwhai i runga i te rohe kua hanga nei e ratou nga pa whawhai kua whakanohoia nei hoki a ratou taua, hei tiaki i to ratou whenua ki te nota.

8. A penei ko aua hunga puta ke no nga Niwhai, i runga i te awhinatanga a tetahi taua nui a nga Ramana, ka whiwhi ki nga kainga katoa o nga Niwhai i roto nei i te whenua whaka-te-tonga. Na, i meatia katoatia tenei i te rima tekau ma waru, ma iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

9. Na, i te ono tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka riro mai ano i a Moroniha ratou ko ana taua nga wahi maha o te whenua; ae ra, ka riro ano i a ratou nga pa maha kua taka nei ki nga ringaringa o nga Ramana.

10. A i te ono tekau ma tahi o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka riro ano i a ratou te hawhe o o ratou kainga katoa.

11. Na, me i kore ta nga Niwhai kino me ta ratou mahi whakarihariha i roto i a ratou, ae, i roto ra i te

hunga na ratou ano te ki no te hahi ratou o te Atua, penei, kua kore tenei matenga e tupono ki a ratou, me te patunga nui i roto i a ratou;

12. A he meatanga tenei na te whakahi o o ratou ngakau, mo a ratou taonga whakaharahara, ae ra, mo ta ratou tukino ki te rawa-kore, mo te kaiponu i a ratou kai ki te hunga mate-kai, mo te kaiponu i o ratou kakahu ki te hunga kakahu-kore, mo te papaki i te paparinga o o ratou teina ngakau iti, mo te tawai ki nga mea tapu, mo te whakakorekore ki te Wairua o te poropititanga, o te whakakitenga, mo te kohuru, mo te patu, mo te tekateka, mo te mahi puremu, mo te whakaara tautohetohenga nunui, mo te putanga kētanga atu ki te whenua o Niwhai ki roto ki nga Ramana;

13. A mo tenei mo ta ratou kino nui, me to ratou whakahihi i runga i to ratou ake kaha, na, ka waiho ratou ki to ratou ake kaha; na reira kihai ratou i kake, engari i whakamamaetia, i pakia, i aia atu hoki i mua i te aroraro o nga Ramana, a wahi iti kua ngaro atu i a ratou o ratou whenua katoa.

14. Otira, ka kauwhau atu a Moroniha i nga mea maha ki te iwi, he mea na to ratou kino, me Niwhai hoki raua ko Rihai, ko nga tamariki enei a Heramana, ka kauwhau atu i nga mea maha ki te iwi; ae ra, ka poropiti hoki i nga mea maha ki a ratou mo a ratou he, me te mea hoki e puta mai ai ki a ratou ki te kore ratou e ripeneta ki o ratou hara.

15. Nawai a, ka ripeneta ratou, a i a ratou ka ripeneta nei, ka anga ka whai pai ratou;

16. Na, i te mea, ka kite a Moroniha, i to ratou ripenetatanga, ka maia ia ki te arahi atu i a ratou ki tenei wahi, ki tenei wahi, ki tenei pa, ki tenei pa, tae noa ki te rironga i a ratou o te hawhe o o ratou taonga me te hawhe o o ratou whenua katoa.

17. Na, penei ka mutu te ono tekau ma tahi o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

18. A i te ono tekau ma rua o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka kore a Moroniha e whiwhi ki tetahi atu kainga i nga Ramana;

19. No reira, i whakarere ai ratou i ta ratou whakaro puku, kia riro mai ano i a ratou te toenga o o ratou whenua, na te tokomaha hoki o nga Ramana i kore ai e ahei i nga Niwhai te whai mana ki runga ki a ratou;

no reira ka meinga e Moroniha ana taua katoa hei tiaki mo aua wahi kua riro mai nei i a ia.

20. Na, i te tini o nga Ramana ka wehi nui nga Niwhai, kei taea ratou. kei takahia iho, kei patua, kei whakamatea rawatia;

21. Ae ra, ka anga ka mahara ratou ki nga poropititanga a Arami, ki nga kupu hoki a Mohia; a ka kite ratou he iwi kaki maro ratou, kua whakakahore ano hoki ratou i nga whakahaunga a te Atua;

22. Kua whakaputaia ketia e ratou, kua takatakahia e o ratou waewae nga ture a Mohia, ara, te mea i whakahaua ai e te Ariki ki a ia kia homai e ia ki te iwi; a penei ka kite tatou kua whakananua a ratou ture ki te kino, a ko ratou kua meinga hei iwi kino ratou, he pera me nga Ramana.

23. A na to ratou kino i timata ai te iti haere o te hahi; a ka anga ratou ka whakahawe ki te Wairua o te poropititanga, ki te Wairua ano hoki o te whakakitenga; na, tu ana he kanohi, he kanohi nga whakawakanga a te Atua ki a ratou.

24. A ka kite ano ratou kua ngoikore ratou, kua rite ki o ratou teina ki nga Ramana, a heoi ano to te Wairua o te Ariki tiakanga i a ratou; ae ra, ko ia i wehe atu i a ratou no te mea e kore te Wairua o te Ariki e noho i nga temepara poke;

25. Na konei i mutu ai ta te Atua tiaki i a ratou, i runga i tona kaha whakamiharo, i tona kaha kahore nei ona rite. no te mea kua taka ratou ki roto ki te whakapono kore. ki roto ki te kino weriweri, na, ka kite ratou nui noa ake nga Ramana i a ratou, a ki te Ariki, ki to ratou Atua, kahore e kore te mate mo ratou.

26. Ina hoki, ka kite ratou i te kaha o nga Ramana, ka rite nei ki to ratou kaha, ae ra, he tangata mo te tangata. Na, penei kua taka ratou ki tenei he nui; ae, penei kua ngoikore ratou, he mea na ta ratou he, i enei tau ruarua.

UPOKO 5.

1. Nawai a, i taua tau ra ano, ka tukua atu e Niwhai te nohoanga whakawa ki tetahi tangata nona nei te ingoa ko Hetorama.

2. I te mea hoki ko a ratou ture me a ratou tikanga mo te kawanatanga he mea whakarite e te pooti a te ixi, a ko te hunga i whiriwhiri nei i te kino nui noa

ake i te hunga i whiriwhiri nei i te pai, no reira e pakari ana ratou mo te whakangaromanga, no te mea kua whakananua a ratou ture;

3. A ehara tenei i te katoa; he iwi kaki maro ratou, no ka kore ratou e whakahaeretia e te ture, e te tika ranei, ki te kore ratou e whakangaromia.

4. Na, kua hoha a Niwhai i to ratou kino hoki; a tukua atu ana e ia te nohoanga whakawa, a mau ana ki runga ki a ia te tikanga ki te kauwhau i te kupu a te Atua i te toenga o ona ra katoa, me tona teina hoki me Rihai, te toenga o ona ra katoa;

5. Ka mahara hoki raua ki nga kupu i korero ai to raua papa ki a raua. Na, ko enei nga kupu i korero ai ia:

6. Nana, e aku tamariki tane, e hiahia ana ahau kia mahara tonu korua ki te pupuri i nga whakahaunga a te Atua; a e mea ana hoki ahau kia whakapuakina atu e korua enei kupu ki te iwi, na, kua hoatu nei e ahau nga ingoa o o tatou matua tuatahi, i haere mai ai i roto i te whenua o Hiruharama, hei ingoa mo korua; a kua meatia tenei e au, hei whakamaharatanga i a korua ki a raua, ina mahara korua ki a korua na ingoa; a ina mahara korua ki a raua kia mahara ano hoki korua ki a raua mahi: a ina mahara korua ki a raua mahi, ka mohio ano hoki korua ki te mea i korerotia, i tuhituhia hoki, he pai aua mea;

7. Na, e aku tamariki tane, e mea ana ahau kia mahi korua i te pai, kia rite ai nga kupu i korerotia mo korua, me nga tuhituhinga ano hoki ki nga kupu kua korerotia kua tuhituhia mo raua.

8. Na, e aku tamariki tane, tetahi atu mea aku e hiahia atu nei ahau mo korua, koia tenei, kei mea korua i enei mea hei whakamanamana ma korua, engari kia meatia enei mea e korua hei puranga ake i tetahi taonga ma korua ki roto i te rangi, i tetahi mea mau tonu, i tetahi mea kaore e memeha atu; kia whiwhi ai hoki korua ki taua homaitanga utu nui, ara, ki te oranga tonutanga, nga mea e whakaaro nei tatou kua hoatu ki o tatou tupuna.

9. Kia mahara, kia mahara, e aku tamariki tane, ki nga kupu i korerotia e kingi Peniamine ki tona iwi: ae ra, kia mahara, kahore atu he huarahi e whakaorangia ai te tangata, ma runga anake i nga toto houhanga rongo o Ihu Karaiti, e haere mai ana; ae ra, kia mahara kei te haere mai ia ki te hoko i te ao.

10. Kia mahara ano hoki ki nga kupu i korerotia e Amureke ki a Teroma, i te pa o Amoniha; i mea hoki ia ki a ia, he pono era e haere mai te Ariki ki te hoko i tona iwi; otira e kore ia e haere mai ki te hoko i a ratou i roto i o ratou hara, engari ki te hoko mai i a ratou ki waho i o ratou hara.

11. A kua homai e te Matua ki a ia te mana, hei hoko mai i a ratou i o ratou hara i runga i te ripenetatanga; koia i tonoa ai e ia ana anahera ki te whakapuaki i nga tikanga o te ripenetatanga, e whakaputaina ai ki raro i te mana o te Kai-hoko, hei whakaora i o ratou wairua.

12. Na, e aku tamariki tane, kia mahara, kia mahara hei runga hei te kamaka o to tatou Kai-hoko, koia nei a te Karaiti, te Tama a te Atua, e hanga ai korua i to korua turanga, a ka tonoa e te rewera ana hau kaha; ae ra, ana pere i roto i te awhiowhio; a, te panga ano hoki o ana whatu katoa me ana marangai nunui ki runga ki a korua ka kore e whai kaha ki runga i a korua hei kukume iho i a korua ki roto ki te tawha o te pouri, o te aue mutunga kore, no te kamaka hoki kua hanga nei korua ki runga, koia he turanga tuturu, a ki te hanga nga tangata ki runga ki tenei turanga, e kore ratou e hinga.

13. Na, ko nga kupu enei i whakaakona ra e Heramana ki ana tamariki tane; ae, he maha nga mea kahore i tuhituhia, i whakaako na ki a raua, me nga mea maha ano hoki kua oti te tuhituhi.

14. Na, ka mahara raua ki ana kupu; koia raua ka haere atu, me te pupuri ano i nga whakahaunga a te Atua, ki te whakaako i te kupu a te Atua i roto i te iwi katoa o Niwhai, ka timata ai i te pa o Momona;

15. A, i reira atu ki te pa o Kire; a, i te pa o Kire ki te pa o Mureke;

16. A ki tenei pa, ki tenei pa, a puta noa i te iwi katoa o Niwhai, e noho ana i te whenua whaka-te-tonga; a, i reira mai ki roto ki te whenua o Harahemera, ki waenganui i nga Ramana.

17. Nawai a, ka kauwhau raua i runga i te kaha nui no ka whakapororarutia e raua te tini o te hunga i puta atu, i haere atu i nga Niwhai, a haere mai ana ratou, me te whaki ano i o ratou hara, a ka rumakina ratou, hei mea ripenetatanga, na, hoki wawe ana ki nga Niwhai, tohetohe ana ki te whakatikatika i nga he i meatia ai e ratou.

18. A ka kauwhau a Niwhai raua ko Rihai ki nga Ramana i runga i te kaha nui me te mana, i homai hoki he kaha, he mana ki a raua kia korero ai raua; a homai ana ki a raua ta raua e korero ai;

19. Koia i korero ai raua hei mea whakamiharo nui ki nga Ramana, hei whakamohio i a ratou, no ka waru mano o nga Ramana i roto i te whenua o Hara-hemera, me nga wahi tutata hoki, ka rumakina, hei mea ripenetatanga, kua whakamohiotia ano hoki ratou ki te kino o nga whakarereanga iho a o ratou tupuna.

20. Na, ka haere atu a Niwhai raua ko Rihai i reira ki te whenua o Niwhai.

21. Na, ka mau raua i tetahi taua a nga Ramana, a maka ana ki roto ki te whare herehere; ae ra, ki roto ki taua whare herehere ra ano i maka ra a Amona ratou ko ona teina e nga pononga a Rimihī.

22. Nawai a, i muri i to raua makanga ki roto ki te whare herehere mo nga ra maha kahore hoki he kai, nana, ka haere atu ratou ki roto ki te whare herehere, ki te mau i a raua kia patua.

23. Na, ka karapotitia a Niwhai raua ko Rihai ki tetahi mea ano he ahi, no ka kore o ratou maia kia pa atu o ratou ringaringa ki a raua, i te wehi hoki kei wera ratou. Ko Niwhai ia raua ko Rihai kihai i wera, na, e tu ana raua i roto i te ahi, a kihai raua i wera.

24. Na, to raua kitenga e karapotitia ana raua e tetahi pou ahi, a kahore raua i wera, ka maia ake o raua ngakau.

25. Ka kite hoki raua i nga Ramana kahore i maia kia pa mai o ratou ringaringa ki a raua; kahore ano hoki i maia kia whakatata mai ki a raua, engari ka tu atu ratou me te mea kua reo-kore i te ohorere.

26. Na, ka tu atu a Niwhai raua ko Rihai, ka anga ka korero atu ki a ratou, ka mea. Kaua e wehi, ina hoki na te Atua tenei mea whakamiharo i whakaatu ki a koutou, a na tenei hoki i whakaatu ki a koutou e kore o koutou ringaringa e ahei te pa mai ki a maua hei patu i a maua.

27. Nana, i ta raua korerotanga i enei kupu, he nui te ngaueuetanga o te whenua, a ngaueue ana ano nga pakitara o te whare herehere, me te mea e tata ana te hinga ki te whenua; otira kihai i hinga. Na, ko te hunga i roto nei i te whare herehere, he Ramana, he Niwhai, ara ko nga Niwhai kotiti ke.

28. Na, ka taumarumarua iho ratou e tetahi kapua pouri, ka pa te wehi nui whakapawera ki a ratou.

29. A ka puta mai tetahi reo me te mea kei runga ake ia i te kapua pouri, ka mea mai, Ripeneta koutou, ripeneta koutou, kati ano te rapu i te whakangaromanga mo aku pononga kua tonoa nei e ahau ki a koutou, ki te whakapuaki i nga rongo whakahari.

30. Ano ka rongo ratou i tenei reo, a ka mohio ehara ia i te reo whatitiri; ehara hoki ia i te reo ngangau nui; engari he reo iti, he mea tino rangimarie. ano he kohimuhimu, a ngoto rawa ki te tino wairua.

31. A ahakoa he mea rangimarie te reo, he nui rawa te ngaueue o te whenua, a ka ngaueue ano nga pakitara o te whare herehere, me te mea tata pu te hinga iho ki te whenua; a mau tonu ana te kapua i taumarumarua iho ki runga ki a ratou.

32. Na, puta mai ana ano te reo, mea mai ana, Ripeneta koutou, ripeneta koutou, kei te tata mai hoki te kingitanga o te rangi; kati ano te rapu i te whakangaromanga mo aku pononga. A, ngaueue ana ano te whenua, a ngaueue ana nga pakitara;

33. Na, puta mai ana ano te reo, ko te tuatoru o nga putanga mai, a whakapuaki mai ana ki a ratou i nga kupu whakamiharo e kore nei e taea e te tangata te whakapuaki; na, ngaueue ana ano nga pakitara, ngaueue ana ano hoki te whenua, me te mea tata pu te pakaru i waenganui.

34. Na, kahore nga Ramana i kaha ki te oma atu, he mea na te kapua i taumarumarua nei ratou; ae ra, te taea e ratou te korikori, he mea na te wehi i pa nei ki a ratou.

35. Na, tera tetahi tangata i roto i a ratou, he Niwhai ia i tona whanautanga, no roto hoki ia i te hahi o te Atua i mua, heoi kua puta i roto i a ratou.

36. Na, ka tahuri tenei, a ka kite ia i nga mata o Niwhai raua ko Rihai i roto i te kapua pouri; anana, te tino whitinga o te kanapatanga, ano he mata anahera. Ka kite ano ia kei te anga o raua kanohi ki te rangi; a to raua ahua, me te mea e korero ana, ara, e pa atu ana to raua reo ki tetahi tangata i kite nei raua.

37. Na, ka karanga atu tenei tangata ki te mano, kia tahuri mai ratou kia kite. Nana, ka homai he kaha ki a ratou, a ka tahuri mai ratou kia kite; a ka kite ratou i nga mata o Niwhai raua ko Rihai.

38. Na, ka ki mai ratou ki taua tangata, Nana, he

aha te tikanga o enei mea? a ko wai tera e korero tahi nei enei tangata ki a ia?

39. Na, te ingoa o tenei tangata ko Aminatapa. A ka ki mai a Aminatapa ki a ratou, e korero tahi ana ratou ko nga anahera a te Atua.

40. A ka mea mai nga Ramana ki a ia, Me aha matou, e tangohia atu ai tenei kapua pouri e taumarumarou iho nei i a matou?

41. Na, ka mea atu a Aminatapa ki a ratou, Me ripe-neta koutou, me karanga ki te reo, a kia whakapono ra ano koutou ki a te Karaiti, i whakaakona atu nei ki a koutou e Arami, e Amureke, e Teroma; katahi ka tangohia atu tenei e taumarumarou iho nei i a koutou.

42. Nawai a, ka karanga ratou katoa ki te reo o tera nana nei i whakangaeue te whenua; koia ka karanga tonu ratou, a te ngaronga ra ano o te kapua pouri.

43. Na, i to ratou tirohanga ake kua ngaro te kapua pouri i taumarumarou iho nei i a ratou, nana, ka kite ratou e karapotitia ana ratou, ae ra, nga wairua katoa e te pou ahi.

44. A kei waenganui ano a Niwhai raua ko Rihai i a ratou kei te kapura muramura, otira kihai ratou i ahatia, kihai ano hoki nga pakitara o te whare herehere i pau; a ki tonu ratou i taua hari e kore nei e taea te korero, e ki tonu nei i te kororia.

45. Nana, ka tau iho te Wairua Ora o te Atua i te rangi, a tomo ana ki roto ki o ratou ngakau, na, ki tonu ratou me te mea he ahi, a ka ahei ratou te korero i nga kupu whakamiharo.

46. Na, ka puta mai tetahi reo ki a ratou, ae, he reo hari, me te mea he kohimuhimu, ka mea,

47. Kia tau te rangimarie, kia tau te rangimarie ki a koutou, he mea na to koutou whakapono ki taku e aroha nei, no te orokohanganga mai ia o te ao.

48. Na, i to ratou rongonga i tenei, ka titiro ake o ratou whatu he mea kia kite i te wahi i puta mai ai te reo; nana, ka kite ratou i nga rangi e tuwhera ana: me nga anahera e heke iho ana i te rangi, na, minita mai ana ki a ratou.

49. A, tata ki te toru rau nga wairua i kite i rongo i enei mea; a, ka whakahaua ratou kia haere atu, kia kaua e miharo, kia kaua ano hoki e ruarua.

50. A haere atu ana ratou, minita ana ki te iwi, whakapuaki ana i roto i nga wahi katoa e patata ana.

i nga mea katoa i rongō ai, i kite ai ratou, no ka whakaae te wahi nui o nga Ramana ki ta ratou, he mea hoki na te nui o nga mea i whakaaturia ki a ratou;

51. A ko nga mea i whakatahuritia mai ka papare ake i a ratou mea whawhai. i o ratou kino, me nga whakarereanga iho a o ratou tupuna.

52. Nawai a, ka whakahokia atu e ratou ki nga Niwhai nga whenua i nohoia ai e ratou.

UPOKO 6.

1. Na, i te wa i mutu ai te ono tekau ma rua o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite. kua rite enei mea katoa, a ko nga Ramana, ara, te wahi nui o ratou, kua riro hei iwi tika, no ka nui ake to ratou tika i to nga Niwhai, he mea na to ratou u, na to ratou pumau i roto i te whakapono.

2. No te mea, he tokomaha o nga Niwhai kua riro hei tangata pakeke, hei tangata ripeneta kore, hei tangata kino whakaharahara, no ka whakaparahako ratou ki te kupu a te Atua, me nga kauwhautanga katoa. me nga poropititanga i puta mai ai ki waenganui i a ratou.

3. Ahakoa ra, i hari nui te iwi o te hahi, i te whakatahuritanga mai o nga Ramana; ae ra, mo te hahi o te Atua kua whakaturia ki waenganui i a ratou. A, ka whakauruuru ratou ki a ratou, ka hari, ka tino ki ano i te koa.

4. Na, ka haere iho nga Ramana tokomaha ki roto ki te whenua o Harahemera, me te whakaatu atu ano ki te iwi o nga Niwhai i te ahua o to ratou whakatahuritanga mai me te whakahauhau ano i a ratou kia whakapono kia ripeneta;

5. Na, he tokomaha o ratou ka kauwhau i runga i te kaha me te mana nui no ka whakahokia iho he tini o ratou kia ngakau papaku, hei hunga ngakau iti e aru ana i te Atua raua ko te Reme.

6. Na, he tini hoki o nga Ramana ka haere atu ki te whenua whaka-te-nota; me Niwhai ano raua ko Rihai i haere atu ki te whenua whaka-te-nota, ki te kauwhau ki te iwi. A penei ka mutu te ono tekau ma toru o nga tau.

7. Na, ka mau te rongō puta noa i te whenua katoa, no ka haere nga Niwhai ki ta ratou wahi o te whenua

i pai ai, ahakoa ki roto ki nga Niwhai, ki roto ranei ki nga Ramana.

8. A ka haere ano hoki nga Ramana ki ta ratou wahi i pai ai, ahakoa ki roto ki nga Ramana, ahakoa ranei ki roto ki nga Niwhai, a e penei ana ta ratou uruuru noa tetahi ki tetahi, ki te hoko atu, ki te hoko mai, ki te mahi taonga ano hoki, i runga i ta ratou hiahia.

9. Nawai a, ka whai taonga nui rawa ratou, nga Ramana me nga Niwhai ano hoki; na, ranea tonu a ratou koura, a ratou hiriwa, me nga kohatu utu nui o nga ahua katoa, i te whenua ki te tonga, i te whenua ano hoki ki te nota.

10. Na, e karangatia ana te whenua ki te tonga ko Rihai, te whenua ki te nota e karangatia ana ko Mureke, koia nei te karangatanga ki te tama a Terekia; ka kawea hoki e te Ariki ko Mureke ki te whenua ki te nota, ko Rihai ki te whenua ki te tonga.

11. Na, ko nga ahua katoa o te koura kei enei whenua e rua, o te hiriwa, o nga oa hoki o ia tu, o ia tu: a he tautohito ano, na ratou i mahi nga tu oa katoa, a na ratou ano i tahu; a penei ka whai taonga ratou.

12. A he ranea te kereene i whakatupuria e ratou, i te whenua ki te nota, i te whenua hoki ki te tonga; a kake nui ana ratou i te nota, i te tonga. A ka tokomaha haere ratou, ka tupu, ka kaha rawa i runga i te whenua. A he maha a ratou kahui o nga ahua katoa, ae ra, he maha ano nga kua o momona i whakatupu ai ratou.

13. Na, ko a ratou wahine ka mahi ka miro, ka hanga i nga kakahu katoa ki te rinena miro pai, me nga tu kakahu katoa, hei kakahu mo o ratou wahi ta-hanga. A penei ka pahemo atu i runga i te rangi-marie te ono tekau ma wha o nga tau.

14. A he nui ano to ratou hari me to ratou koa i te ono tekau ma rima o nga tau; ae, he nui ano nga kau-whautanga me nga poropititanga mo nga mea e takoto ake nei. Na, i penei te pahemotanga atu o te ono tekau ma rima o nga tau.

15. Na, i te ono tekau ma ono o nga tau o te whaka-haeretanga a nga Kai-whakariterite, nana, ka kohurutia a Hetorama i a ia e noho ana i runga i te nohoanga whakawa, e tetahi ringa kahore nei i mohiotia. A i taua tau ano, ko tana tama hoki, kua whakaritea nei hei kai whakakapi mona e te pooti a te iwi, ka kohu-

rutia ano. A i penei te mutunga o te ono tekau ma ono o nga tau.

16. Na, i te timatanga o te ono tekau ma whitu o nga tau, ka timata ano te iwi te kino haere.

17. Ina hoki, i roa te wa i manaakitia ai ratou e te Ariki ki nga taonga o te ao, a kihai i whakaohokia ratou ki te riri, ki te whawhai, ki te whakaheke toto ranei; koia ka tau nei o ratou ngakau ki a ratou taonga; ae ra, ka whai ratou i nga taonga he, kia kake ake ai ratou tetahi i tetahi; koia ano hoki ka anga nei ratou ka mahi i nga kohuru ngaro, ka tahae, ka muru, kia riro ai i a ratou nga taonga he.

18. Nana, ko enei kai kohuru me nga kai pahua, he ope ratou i whakaritea e Kihikumene raua ko Karianato. Na, he tokomaha ratou, o te ope o Karianato, i roto ano i nga Niwhai. Heoi hira noa ake to ratou tokomahatanga i roto i te wahi kino rawa o nga Ramana. A huaina ana ratou, ko nga kai pahua me nga kai kohuru a Karianato;

19. A na ratou i kohuru te Kai-whakariterite Nui, a Hetorama, raua ko tana tama i a raua i runga i te nohoanga whakawa; a kihai ratou i kitea.

20. Na, ano ka kite nga Ramana he kai pahua ano ki roto i a ratou, ka tino pouri ratou; a whakapaua ana e ratou to ratou kaha katoa kia hatepea atu ratou i runga i te mata o te whenua.

21. Heoi, ko Hatana te whakaoho ana i nga ngakau o te wahi nui o nga Niwhai no ka whakauru ratou ki roto ki aua ope pahua, a uru ana ki a ratou kawenata, me a ratou oati, kia tiakina, kia tohungia ratou tetahi e tetahi, i roto i nga oranga noatanga e tae ai ratou, kei mate ratou mo a ratou kohurutanga, mo a ratou pahuatanga, me a ratou tahaetanga.

22. Na, kei a ratou a ratou tohu, ae ra, a ratou tohu ngaro, me a ratou kupu ngaro; a he mea tenei kia mohio ai ratou ki te teina e uru mai nei ki te kawenata, a ahakoa he aha ranei te kino e meatia ai e tona teina, e kore ia e ahatia e tona teina, e te hunga ranei o tona ope, kua uru nei ki tenei kawenata;

23. A penei ka ahei i a ratou te kohuru, te pahua, te tahae, te mahi i nga puremutanga, me nga mea kino katoa, e whakahengia nei e nga ture o to ratou whenua, e nga ture ano hoki a te Atua;

24. A ki te mea ka whakaatu tetahi o te hunga o to ratou ope i ta ratou kino me a ratou mea whakaraha-

riha ki te ao. ka whakawakia tera, kahore i runga i nga ture o to ratou whenua, engari i runga i nga ture o ta ratou kino, i homai ra ki a ratou e Karianato raua ko Kihikumene.

25. Nana, ko enei oati ngaro me nga kawenata i whakahaua iho e Arami ki tana tama, kei tukua atu ki te ao, kei riro hei mea e ngaro ai te iwi.

26. Heoi, kihai i puta atu aua oati ngaro me nga kawenata ki a Karianato i roto i nga tuhituhinga i tukua iho ki a Heramana; engari he mea homai enei ki roto ki te ngakau o Karianato, e taua mea ra ano nana nei i whakawai o tatou tupuna tuatahi kia kai i te hua kua oti te rahui.

27. Ae ra, ko taua mea ra ano i kororerero tahi nei me Kaina, ki te mea ka patu ia i tona teina, i a Aperā. e kore e mohiotia e te ao. A korero tonu ana ia ki a Kaina ki nga tangata ano hoki e aru nei i a ia i taua wa mai ra ano.

28. A ko ia ano tera nana nei i whakaki nga ngakau o te iwi kia hanga i tetahi pourewa ma tona tiketike e tae ake ai ratou ki te rangi. Ko ia taua mea ra ano nana i whakaki te hunga i haere mai i taua pourewa ki tenei whenua; nana i whakahorapa haere nga mahi o te pouritanga, o te whakarihariha i runga i te mata katoa o te whenua, a takina iho ana e ia te iwi ki te whakangaromanga rawatanga, ki te reinga mutungakore ano hoki;

29. Ae ra, ko ia taua mea ra ano nana i whakaki te ngakau o Karianato, kia whakahaere ano i te mahi o te pouritanga, me te kohurutanga ngaro; na, whakaputaina mai ana tenei e ia no te timatanga ra ano o te tangata, a tae noa ki tenei wa.

30. Nana, ko ia hoki te putake o nga hara katoa. Nana, kei te whakahaere tonu ia i ana mahi o te pouritanga me nga kohurutanga ngaro, kei te tuku iho hoki ia i a ratou tikanga, i a ratou oati, i a ratou kawenata, me a ratou kino whakarihariha, ki tenei whakatupuranga, ki tenei whakatupuranga, e rite ana ki tana kaha hei mau i nga ngakau o nga tamariki a te tangata.

31. Nana, kua whai kaha nui ia ki nga ngakau o nga Niwhai; ae ra, no ka kino rawa ratou; koia ko te wahi nui o ratou kua tahuri ke atu i te huarahi o te tika, kua takahia ki raro i o ratou waewae nga whakahunga a te Atua, a tahuri atu ana ratou ki o ratou ake

huarahi, hanga ana ma ratou nga whakapakoko ki a ratou koura me a ratou hiriwa.

32. Na, ko enei kino katoa kua puta mai ki a ratou, i nga tau torutoru nei, a ko te wahi nui i puta ki a ratou i te ono tekau ma whitu o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

33. A tupu ana ano ratou i roto i o ratou kino, i te ono tekau ma waru hoki o nga tau, ko te mea hoki tenei i pouri nui ai, i aue ai nga tangata tika.

34. A penei ka kite tatou ka iti haere te whakapono o nga Niwhai, ka tupu i roto i te kino i nga whakarihariha, ko nga Ramana ia ka tupu nui rawa i roto i te matauranga ki te Atua; ae ra, ka anga ka pupuri ratou i ana ture me ana whakahaunga, ka haere hoki i runga i te pono me te tika ki tona aroaro.

35. A, no reira ka kite tatou ko te Wairua o te Ariki ka timata te mawehe atu i nga Niwhai, he mea na te kino me te pakeke o o ratou ngakau.

36. A ka kite tatou ka riringi te Ariki i tona Wairua ki runga ki nga Ramana, he mea hoki na to ratou ngawari me to ratou hihiko ki te whakapono ki ana kupu.

37. Nawai a, ka rapu haere nga Ramana i taua ope o nga kai pahua o Karianato: ka kauwhau ratou i te kupu a te Atua i roto i nga wahi kino rawa o ratou, no ka tino whakakorea rawatia tenei ope o nga kai pahua i roto i nga Ramana.

38. Ko nga Niwhai ia i whakatupu i tautoko i a ratou, timata ai i to ratou wahi e nui ana te kino, a horapa noa ki runga ki te whenua katoa o nga Niwhai, a whakakotiti ke ana i te wahi nui o nga tangata tika, a ka heke iho ratou ka whakapono ki a ratou mahi, ka whiwhi tahi ki a ratou parakete, a uru tahi ana ratou ki roto ki a ratou kohurutanga ngaro me a ratou whakakotahitanga.

39. A penei ka whiwhi ratou ki te whakahaeretanga katoa o te kawanatanga, a takahia ana ki raro i o ratou waewae. patupatua ana, haehaetia ana, me te tahuri ano o ratou tuara ki te hunga rawa-kore, ki te hunga mahaki, ki te hunga ngakau iti e aru ana i te Atua.

40. Na, ka kite tatou i to ratou ahua he mea whakawehi, e pakari ana mo te whakangaromanga tonutanga.

41. Na, i penei te mutunga o te ono tekau ma waru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

KO TE POROPITITANGA A NIWHAI, A TE TAMA A HERAMANA.—*Ka whakawehi te Atua i te iwi o Niwhai, tera ia e tiro tiro i a ratou i runga i tona riri, hei tino whakangaro i a ratou, ki te kahore ratou e ripeneta ki a ratou kino. Ka patua te iwi o Niwhai e te Atua ki tetahi mate uruta; ka ripeneta ratou, ka tahuri mai ki a ia. Ka poropiti a Hamuera, he Ramana, ki te iwi o Niwhai.*

UPOKO 7.

1. Na, i te ono tekau ma iwa o nga tau o te whaka-haeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, ka hoki mai a Niwhai, tama a Heramana, ki te whenua o Harahemera, i te whenua whaka-te-nota;

2. I roto hoki ia i te iwi e noho ana i te whenua whaka-te-nota, e kauwhau ana i te kupu a te Atua ki a ratou, e poropiti ana i nga mea maha ki a ratou;

3. Na, ka whakaparahako ratou ki ana kupu katoa, no ka kore e ahei i a ia te noho i roto i a ratou, engari ka hoki mai ano ki tona whenua tupu:

4. Na, tona kitenga i te iwi i roto i tenei kino whakaritarihi, me aua kai pahua o Karianato e noho ana i nga nohoanga whakawa; kua riro hoki i a ratou te kaha me te mana o te whenua; a he mea whakarere na ratou nga whakahaunga a te Atua, kahore rawa hoki o ratou tika i tona aroaro; kahore ano hoki ratou i mahi tika ki nga tamariki a te tangata;

5. Whakahe iho ana ratou i te hunga tika mo to ratou tika; a tuku noa ana i te hunga whai hara me te hunga kino, whakaaro hoki ki ta ratou moni; kia puritia tonutia hoki hei kai whakahaere tikanga i te upoko o te kawanatanga, kia whakahaere ratou kia mahi kia rite ki ta ratou e pai ai, kia whai taonga ai ratou, kia whai kororia ai i te ao; he mea ano kia ngawari ake ai te huarahi mo ratou kia mahi puremu, kia tahae, kia patu, kia mahi hoki kia rite ki a ratou ake e pai ai.

6. Na, kua puta mai tenei kino nui ki nga Niwhai i nga tau torutoru noa; a te kitenga o Niwhai, ka ki tona ngakau i te pouri i roto i tona uma, a hamama ana ia i te mamae o tona wairua.

7. Aue, me i whiwhi ahau ki oku ra i nga ra i haere mai ai toku matua a Niwhai i te tuatahi i te whenua o Hiruharama, kia hari tahi ai me ia i te whenua i whakaaria; i reira e ngawari ana tona iwi kia aki-akina, e u ana ano ki te pupuri i nga whakahaunga a

te Atua, e puhoi ana kia arahina ki te mahi kino, a e hihiko ana ki te whakarongo ki nga kupu a te Ariki;

8. Ae ra, me he mea ko oku ra i taua wa, penei kua whai hari toku wairua i runga i te tika o oku teina.

9. Heoi kua tukua ahau ko oku ra enei, a ki tonu toku wairua i te pouri, mo tenei kino o oku teina.

10. Nana, kei runga ia kei tetahi pourewa, i roto i t kari o Niwhai, i te taha o te huanui e tika tonu atu ana ki te tino kainga hokohoko, i roto i te pa o Harahe-mera: a kua tuohu a Niwhai i runga i te pourewa i roto i tona kari, e tata ana ano hoki taua pourewa ki te kuwaha e tika ana ra te huanui.

11. Na, te haerenga atu o etahi tangata ra reira, ka kite i a Niwhai i runga i te pourewa e riringi ana i tona wairua ki tona Atua, na, oma atu ana ratou, kore-rotia atu ana ki te iwi te mea i kite ra ratou, na, huihui mai ana te iwi kia mohio ki te take o tenei pouri nui mo te kino o te iwi.

12. A ano ka ara a Niwhai, ka kite ia i nga mano o te iwi kua huihui mai.

13. Na, ka puaki tona mangai, ka mea atu ki a ratou, Nana, he aha koutou i huihui mai ai? Kia korero atu ianei ahau ki a koutou i o koutou kino?

14. Moku ianei i piki ake ki runga i toku pourewa, kia ringihia e ahau toku wairua ki waho ki toku Atua, i te tino pouri nui hoki o toku ngakau, he mea na to koutou kino?

15. A moku i tangi, moku i aue, kua whakamine mai koutou i a koutou ano, me te oho mai ano: na, tika rawa kia oho ake koutou, ae ra, tika tonu kia oho koutou, no te mea kua tukua atu koutou ki te rewera, a e puritia ana o koutou ngakau e ia;

16. Na, he aha koutou i ngawari ai ki tana whakawai, ki ta te mea e whai nei ki te maka iho i o koutou wairua ki te mamae mau tonu, ki te aue e kore nei e mutu:

17. Ripeneta koutou, ripeneta koutou! mo te aha koutou kia mate? Tahuri mai koutou, tahuri mai koutou ki te Ariki ki to koutou Atua. Na te aha koutou i mahue ai i a ia?

18. Na koutou i whakapakeke i o koutou ngakau; ae ra, kahore o koutou pai ki te whakarongo ki te reo o te hepara pai; a kua whakapataritari koutou i a ia kia riri ki a koutou.

19. Nana, mo te whakaminemine i a koutou ka wha-

kamararatia atu koutou e ia; ki te kore koutou e ripeneta, a ka waiho atu koutou hei kai ma nga kuri me nga kararehe mohoa.

20. Aue! i peheatia e koutou i wareware ai koutou ki to koutou Atua i te ra i whakaorangia ai koutou e ia?

21. Heoi, he mea tenei kia whai taonga ai koutou, kia whakamoemititia ai e nga tangata: ae ra, kia riro ai i a koutou he koura, he hiriwa. A kua tau o koutou ngakau ki nga taonga, ki nga mea memeha noa o tenei ao, he whakaaro hoki ki tenei e kohuru nei koutou, e pahua nei, e tahae nei, e whakapae teka nei ki o koutou hoa, me te mahi ano hoki i nga kino katoa;

22. Mo konei ra, aue te mate e puta mai ana ki a koutou, ki te kore koutou e ripeneta. Ki te kore hoki koutou e ripeneta, nana, ko tenei pa nui, me enei pa nunui katoa i nga taha katoa, i roto i to tatou whenua e noho nei tatou, ka riro atu, a e kore koutou e whai wahi i roto; e kore hoki te Ariki e tuku kaha ki a koutou, e kore e pera me tana i mea ai i mua, hei tu ki o koutou hoa whawhai.

23. Ta te mea, ko te kupu tenei a te Ariki, e kore ahau e whakakite atu i toku kaha ki te hunga kino, kia nui ake ki tetahi i to tetahi, engari ki te hunga e ripeneta ana ki o ratou hara, me te whakarongo ano ki aku kupu; no reira e mea ana ahau kia mohio mai koutou, e aku teina, engari te pai mo nga Ramana i te mea mo koutou, ki te kore koutou e ripeneta;

24. No te mea, nui atu to ratou tika i to koutou, kahore hoki ratou i he ki tena matauranga nui kua whiwhi na koutou; no reira ka mahi tohu mai te Ariki ki a ratou; ae ra, ka whakaroa ia i o ratou ra, ka whakanaui i o ratou uri, ina tuturu to koutou whakangaromanga, ki te kore koutou e ripeneta;

25. Na, aue te mate mo koutou mo tena mea whakarihariha nui kua puta na ki roto ki a koutou; kua uru nei hoki koutou ki roto; ae ra, ki roto ki taua ope i whakaritea e Karianato;

26. Ae ra, aue te mate e puta mai ki a koutou mo taua whakahihi i tukua ai e koutou kia tomo ki rotó ki o koutou ngakau, nana nei i whakaneke koutou ki runga ake ki te mea pai, he mea hoki na o koutou tino taonga nui rawa;

27. Ae ra, aue te mate mo koutou, mo to koutou kino me ta koutou mahi whakarihariha.

28. A ki te kore koutou e ripeneta era koutou e mate:

koia. ka tangohia ano hoki i a koutou o koutou whenua. a ka whakangaromia atu koutou i runga i te mata o te whenua.

29. Nana. ehara i a au ake te korero, tera e puta mai enei mea. ehara hoki i te mea naku ake te matauranga ki enei mea. engari e matau ana ahau he pono enei mea no te mea kua whakaaturia mai ki a au e te Ariki. e te Atua. koia ahau ka whakaatu atu nei era enei mea e puta.

UPOKO 8.

1. Nawai a. ka oti a Niwhai enei kupu te korero. nana. ko etahi o taua hunga he Kai-whakawa, no te ope ngaro ano hoki o Karianato, na. ka riri ratou. ka karanga ake i te he mona. ka mea atu ki te iwi, He aha koutou te mau ai ki tenei tangata ka kawe mai i a ia kia whakawakia kia rite ki te he kua meatia ra e ia?

2. He aha i titiro ai ki tenei tangata, i whakarongo ai ki a ia e taunu ana ki tenei iwi, ki o tatou ture ano hoki?

3. No te mea kua korero atu a Niwhai ki a ratou mo te kino o o ratou ture, ae, he maha nga mea i korerotia e Niwhai, e kore e taea te tuhituhi; a kahore he mea i korerotia e ia e rereke ana i nga whakahaunga a te Atua.

4. Na, i riri aua kai whakawa ki a ia mona i korero marama ki a ratou mo a ratou mahi ngaro o te pouritanga; otira kahore ratou i maia kia pa atu o ratou ringaringa ki a ia. i wehi hoki ratou i te iwi. kei karanga ake ratou i te he mo ratou;

5. Na reira i karanga atu ai ratou ki te iwi, i mea ai, He aha koutou i tuku ai i tenei tangata kia taunu i a tatou? Nana. kei te whakahe mai ia i tenei iwi katoa, tae noa ki te whakangaromanga ra ano; me enei pa nui o tatou, kia tangohia i a tatou, kei whai wahi tatou i roto.

6. Ko tenei e matau ana tatou e kore tenei e taea, ina hoki. e kaha ana tatou, e nui ana hoki o tatou pa, no reira e kore e ahei o tatou hoa whawhai kia whai kaha ki runga ki a tatou.

7. A e penei ana ta ratou whakaoho i te iwi kia riri ki a Niwhai, me to ratou whakaara ano i nga tautohetohenga i roto i a ratou; ko etahi hoki e karanga ana. waiho atu tenei tangata, he tangata pai hoki ia, a he

pono tera e rite aua mea e korero nei ia, ki te kore tatou e ripeneta;

8. Ae ra, tera e pa mai ki a tatou aua whakawakanga katoa i whakaaturia mai e ia ki a tatou; no te mea e mohio ana matou he tika tana whakaaturanga ki a tatou mo a tatou he. Nana, he maha hoki era, a e rite ana tona matau ki nga mea e tupono mai ki a tatou, ki tona matau ki o tatou he;

9. Na. me he mea ehara ia i tetahi poropiti, penei kua kore ona kaha ki te whakaatu mo aua mea.

10. Nawai a, ko te hunga i whai ki te whakangaro i a Niwhai, ka meinga e to ratou wehi kia kore o ratou ringaringa e pa ki a ia; no reira ka anga ano ia, ka korero atu ki a ratou, i te mea e kite ana ia kua aro-ngia mai ia e nga kanohi o etahi, a wehi noa iho te toenga o ratou;

11. Koia i akiakina ai ia kia korero ano ki a ratou, kia mea, Nana, e aku teina, he teka ianei kua korerotia e koutou i hoatu e te Atua he kaha ki tetahi tangata, ara, ki a Mohi, kia hahau iho ki runga ki nga wai o te Moana Whero, a wehe mai ana, wehe atu ana, no ka haere nga Iharaira, ara o tatou matua i runga i te whenua maroke, na, hoki ana nga wai, a horomia ake nga Ihipiana ?

12. Nana, ki te mea i homai e te Atua tenei kaha nui ki tenei tangata, na te aha koutou i tautohetohe ai, i mea ai, kahore tahi he kaha i homai e ia ki a au i matau ai ahau ki nga whakawakanga era e pa mai ki runga ki a koutou, ki te kore koutou e ripeneta?

13. Tena ko tenei, ehara i aku kupu anake e whakateka na koutou, engari ko nga kupu katoa ka oti nei te korero e o tatou tupuna ta koutou e whakateka na, me nga kupu ano ka oti nei te korero e taua tangata, e Mohi, i homai nei ki a ia taua kaha nui; ae ra, nga kupu ka oti nei e ia te korero mo te haerenga mai o te Mihai.

14. Na, he teka ianei i whakaatu mai ia, tera e haere mai te Tama a te Atua? A pera me tana whakairi-nga i te nakahi parahi i te koraha waihoki ka whakairi-nga ake ia e haere mai nei.

15. A nga tangata katoa e titiro ake ana ki taua nakahi ka ora. waihoki e ora nga tangata katoa e titiro atu ana ki te Tama a te Atua, i runga i te whakapono, me te wairua iro, ara ka ora tonu.

16. Nana, ehara i te mea ko Mohi anake i whakaatu

mo enei mea, engari ko nga poropiti katoa ano hoki i whakaatu mona, atu i ona ra tae noa atu ki o Aperahama.

17. Ae ra, na Aperahama i kite tona haerenga mai, a ki tonu ia i te hari me te koa.

18. Na, ko taku kupu atu tenei ki a koutou, he teka ko Aperahama anake i mohio ki enei mea, he tokomaha ano hoki i mua atu i nga ra o Aperahama i karangatia ai i runga i te ritenga a te Atua: ae, i runga i te ritenga o tana Tama; a i pera ai kia whakakitea atu ai ki te iwi, he maha nga mano tau i mua i tona haerenga mai ka puta mai ai te whakaoranga ki a ratou.

19. Na, e hiahia ana ahau kia mohio mai koutou, mai i nga ra o Aperahama, he tokomaha nga poropiti i whakaatu atu i enei mea; ae ra, ko te poropiti hoki ko Hinohi i whakaatu i runga i te maia; a mo tenei hoki i whakamatea ai ia.

20. Nana, ko Henoka ano hoki ratou ko Ehaia, ko Ihaia, ko Heremaia, (ko taua poropiti ano ko Heremaia nana i whakaatu te whakangaromanga mo Hiruharama.) Na e matau ana tatou kua whakangaromia a Hiruharama e rite ana ki nga kupu a Heremaia. Kati, he aha te Tama a te Atua e kore ai e haere mai e rite ai ki tana poropititanga?

21. Na, ka whakateka mai ianei koutou ki te whakangaromanga o Hiruharama? Ka ki mai ianei koutou kihai i whakamatea nga tamariki tane a Terekia, haunga a Mureke? A he teka ianei kei a tatou nga uri o Terekia, a i panaia mai hoki ratou i roto i te whenua o Hiruharama? Heoi e kore e mutu i konei.

22. Ko to tatou matua, ko Rihai, i panaia mai ki waho i Hiruharama, mona i whakaatu i enei mea. I whakaatu atu ano a Niwhai mo enei mea, a tata pu ko o tatou tupuna katoa ano hoki, tae noa mai ki nai-anei; ae, i whakaatu atu ratou i te haerenga mai o te Karaiti, me te titiro ake, me te hari ano ki tona ra e haere ake nei.

23. Na, ko te Atua ia, a kei a ratou ia, i whakakite hoki ia i a ia ano ki a ratou, a hokona ana ratou e ia; na, hoatu ana ano e ratou ki a ia te kororia, mo taua mea e puta mai.

24. Na, i te mea e mohio ana koutou ki enei mea, a e kore hoki e taea te whakakahore, ki te kore koutou e teka, no reira kua he koutou i runga i tenei mea, no te

mea kua whakaparahako koutou ki enei mea katoa, ahakoa he nui rawa nga whakaaturanga kua whakaturia nei ki a koutou; ae, kua whiwhi koutou ki nga mea katoa i te rangi i te whenua, hei kai whakaatu i te pono o enei mea.

25. Heoi kua whakaparahako koutou ki te pono, kua tutu hoki ki to koutou Atua tapu; a i tenei wa pu ano, kahore koutou i te puranga taonga mo koutou ki te rangi, ki te wahi e kore e kino tetahi mea, ki te wahi hoki e kore tetahi mea poke e tae, engari e puranga ana koutou i te riri mo koutou, mo te ra whakawa.

26. Ae ra, e pakari haere ana koutou he mea na a koutou kohurutanga, me a koutou puremutanga me a koutou kino i tenei wa tonu, mo te whakangaromanga mutunga kore; a era tenei e puta wawe ki a koutou, ki te kore koutou e ripeneta;

27. Ae ra, tenei ano kei o koutou tatau; na, haere atu koutou ki te nohoanga whakawa, e rapu; nana, kua kohurutia to koutou Kai-whakawa, a e takoto ana ano ia i roto i ona toto; a kua kohurutia ia e tona teina, e whai nei kia nohoia te nohoanga whakawa.

28. Nana ko raua tokorua no to koutou ope ngaro, a tona putake ko Karianato raua ko te mea kino e whai nei kia whakangaromia nga wairua o nga tangata.

UPOKO 9.

1. A ano ka korero a Niwhai i enei kupu, na, ko etahi tangata i roto i a ratou ka oma atu ki te nohoanga whakawa; ae ra, tokorima ratou i haere, a koreroro ana ratou ki a ratou ano, i a ratou e haere ana.

2. Na, ma tenei tatou ka matau ai, he poropiti ranei tenei tangata he mea whakahau na te Atua kia poropiti i enei mea whakamiharo ki a tatou, pehea ranei. Nana, kahore o tatou whakapono nana 'a i whakahau; kahore hoki o tatou whakapono he poropiti ia; otiia, ki te mea he pono tenei mea kua korerotia mai nei e ia mo te Kai-whakawa Nui ara, mo tona matenga, katihi ka whakapono tatou ki era atu kupu i korerotia e ia e pono ana.

3. A oma atu ana ratou i runga i to ratou kaha, tae atu ana ki te nohoanga whakawa; nana, kua hinga te Kai-whakawa Nui ki te whenua, a e takoto ana ano i roto i ona toto.

4. Na, i to ratou kitenga i tenei, ka miharo rawa ra-

tou, a hinga ana ratou ki te whenua; no te mea kihai ratou i whakapono ki nga kupu i korero ai a Niwhai mo te Kai-whakawa Nui;

5. Heoi i to ratou kitenga, ka whakapono ratou, a pa ana te wehi ki a ratou, kei pa mai ki te iwi nga whakawakanga katoa kua korerotia nei e Niwhai; na reira i wiriwiri ai ratou a kua hinga ano hoki ki te whenua.

6. Na, i te wa tonu i kohurutia ai te Kai whakawa; he mea wero e tona teina, he kakahu huna tona; oma atu ana ia, na, rere ana nga pononga, korerotia atu ana ki te iwi te kupu he kohuru kei roto i a ratou.

7. Na, huihui mai ana te iwi i a ratou ano ki te wahi o te nohoanga whakawa; nana, miharo rawa ratou i to ratou kitenga i aua tangata tokorima kua hinga ki te whenua.

8. Na, kahore te iwi i mohio ki te hui i huihui ra ki te kari a Niwhai; na reira ka mea ratou ki a ratou ano, ko enei nga tangata nana i kohuru te Kai whakawa, a kua patua ratou e te Atua kei oma atu ratou i a tatou.

9. Na, ka hopukia ratou, ka hereherea, ka maka hoki ki te whare herehere. Tukua atu ana ano hoki tetahi panui e whakaatu ana kua mate te Kai whakawa, a kua mau nga kai kohuru, kua maka hoki ki te whare herehere.

10. Na, i te aonga ake, ka huihui mai te iwi ki te tangi ki te noho puku, i te tanumanga o te Kai-whakawa Nui kua patua nei.

11. A, ko aua kai-whakawa i tae ra ki te kari a Niwhai, i whakarongo ra ki ana kupu, kei reira ano hoki ratou kei te tanumanga.

12. A ka uiui atu ratou ki te iwi, ka mea, kei hea nga tangata tokorima i tonoa ra ki te ui mo te Kai whakawa Nui mehemea kua mate ia? A ka whakahokia e ratou, ka mea mo enei tangata tokorima e ki na koutou i tonoa mai e koutou, kahore matou e mohio; heoi tokorima te hunga nana te kohuru kua maka e matou ki roto ki te whare herehere.

13. Na, ka mea nga kai whakawa kia tikina atu ratou; a ka tikina ratou, nana, ko aua tangata tokorima ratou i tonoa ra; na, ka ui atu nga kai whakawa ki a ratou kia mohio ki tenei mea, a ka korero mai ratou i nga mea katoa i mea ai ratou, ka mea,

14. I oma mai matou ka tae mai ki te kainga whakawa, a ano ka kite matou i nga mea katoa, e rite ana

ki ta Niwhai i whakaatu ai, ka oho matou, a hinga ana ki te whenua; ano ka mutu to matou oho mauri, ka maka matou e ratou ki roto ki te whare herehere.

15. Na, mo te kohurutanga i tenei tangata kahore matou e mohio na wai tenei i mea, heoi ana to matou mohio, ka oma mai matou ka haere mai, ka rite ki ta koutou i hiahia ai, a kua mate ia, kua rite ki nga kupu a Niwhai.

16. Na, ka whakaatu nga kai whakawa i tenei mea ki te iwi, ka karanga whakahe mo Niwhai, ka mea, Nana, e matau ana matou na tenei Niwhai i whakarite ki tetahi tangata kia whakamatea te Kai whakawa, katahi ia ka korero mai ki a tatou, kia whakatahuritia ai tatou e ia ki tona whakapono, e whakateitei ake ana i a ia ano, hei tangata nui, hei mea whiriwhiri ma te Atua, hei poropiti hoki.

17. Na, tenei tatou ka hura i ta tenei tangata, a mana hoki e whaki mai tona he, me te whakaatu mai ano ki a tatou i te kai kohuru pono o tenei kai whakawa.

18. Na, ka tukua noatia aua tangata tokorima, i te ra o te tanumanga. Ahakoa ra, ka riria e ratou nga kai whakawa mo nga kupu i korero ai ratou mo Niwhai, a tohetohe takitahi atu ana ratou ki a ratou, no ka whakapororarutia a ratou.

19. Heoi mea ana ratou kia hopukia a Niwhai kia herea kia kawea mai ki te mano, a anga ana ratou uiui ana ki a ia i runga i nga huarahi maha kia mau ai ia i a ratou, kia whakapae ai ano hoki ratou i a ia kia mate.

20. Mea atu ana ki a ia, He tangata whai hoa koe; tena ko wai tenei tangata nana tenei kohuru? Tena ra korerotia mai ki a matou, whakina mai tou he, me te mea atu ano. Na, he moni mau; ka tukua ano hoki koe kia ora, ki te whakaatu mai koe ki a matou, me te whaki ano i ta korua i whakarite ai.

21. Heoi ka mea mai a Niwhai ki a ratou. E nga kuare, e te hunga ngakau kokoti-kore, e te hunga matapo, e te hunga kaki maro, e matau ana ianei koutou ki te roa e tuku ai te Ariki, to koutou Atua, i a koutou kia haere i roto i to koutou huarahi he?

22. Aue, ko te mea tika ma koutou kia timata te tangi me te aue mo te whakangaromanga nui e tatari ana ki a koutou inaianei, ki te kahore koutou e ripe-neta.

23. Na, e ki ana koutou kua whakarite ahau ki te-

tahi tangata kia kohuru i a Heterama, i to tatou Kai-whakawa Nui. Heoi ko taku kupu tenei ki a koutou, he mea tenei moku i whakaatu atu ki a koutou, kia mohio ai koutou ki tenei mea; ae ra, hei kai whakaatu ki a koutou kua mohio ahau ki te kino me te whakarihariha kei roto na i a koutou.

24. A moku i penei, na, kei te ki mai koutou, kua whakarite ahau ki tetahi tangata hei mahi i tenei mea; ae ra, moku i whakaatu atu i tenei tohu ki a koutou, kei te riri mai koutou ki a au, kei te whai hoki kia whakamatea ahau.

25. Nana, maku e whakaatu tetahi atu tohu ki a koutou, hei reira kitea ai mehemea ka whai tonu koutou kia whakamatea ahau i runga i tenei mea.

26. Nana, ko taku kupu atu tenei ki a koutou. Me haere koutou ki te whare o Heanatuma, ko ia nei te teina o Heetorama, ka mea atu ki a ia,

27. Na Niwhai ranei, na te poropiti teka, nana i poropiti te kino nui mo tenei iwi, i whakarite ki a koe kia kohuru koe i a Heetorama, ko ia nei tou tuakana?

28. Nana, tera ia e ki mai ki a koutou, Kahore.

29. Na, e mea atu koutou ki a ia, Kua kohuru ranei koe i tou tuakana?

30. Na, ka tu wehi ia, me te kore e mohio ki tana e mea ai. A ka whakakorekore mai ia ki a koutou; ka tinihanga hoki ia me te mea he ohorere tona; a ahakoa ra, ka whakaatu mai ia ki a koutou, kahore ona he.

31. Heoi me tiro-tiro koutou ki a ia, a e kite koutou i te toto i runga i nga remu o tona koroka.

32. Ano ka kite koutou i tenei, me ki atu, No hea tenei toto? E kore ianei matou e mohio ko te toto tenei o tou tuakana?

33. Katahi ka tuoioi ia, ka ma hoki tona ahua me te mea kua pa mai te mate ki a ia.

34. Katahi koutou ka mea atu, e matau ana matou e he ana koe, ina hoki tenei wehi ou me tenei koma kua puta ki to mata.

35. Katahi ka nui atu te wehi e pa ki a ia; katahi hoki ka whakina mai e ia ki a koutou, a mutu tonu hoki tana whakakahore nana tonu tenei kohurutanga.

36. Katahi ia ka mea mai ki a koutou, kahore aku, a Niwhai mohio ki tenei mea, ki te kahore i homai ki a au e te mana o te Atua. A ko reira koutou matau ai he tangata tika ahau, kua tona mai hoki ahau ki a koutou i te Atua.

37. Nawai a, ka haere ratou, a ka pera me ta Niwhai i korero ai ki a ratou. Nana, he pono nga kupu i korero ai ia; ka rite hoki ki nga kupu tana i whakakorekore ai, a ka rite ano hoki ki nga kupu tana i whaki ai.

38. A ka meinga a ia ano hei kai whakaatu ko ia tonu te kai kohuru, a ka tukua taua tokorima me Niwhai ano hoki.

39. Na, ko etahi o nga Niwhai i whakapono ki nga kupu a Niwhai: ko etahi ano hoki i whakapono ai, i te whakaaturanga a taua tokorima, i whakatahuritia mai hoki ratou i a ratou i te whare herehere.

40. A ko etahi i roto i te iwi, i mea, he poropiti a Niwhai:

41. A ko etahi atu i mea, nana, he Atua ia, e kore hoki e ahei ia te mohio ki nga mea katoa, ki te mea ehara ia i te Atua. Nana, kua korerotia mai e ia ki a tatou nga whakaaro o o tatou ngakau, me nga mea ano hoki: kua whakakitea mai ano hoki e ia ki a tatou te kai kohuru pono o to tatou Kai-whakawa Nui.

UPOKO 10.

1. Nawai a, i a ia e tu ana i waenganui i a ratou, ka ara tetahi tautohetohenga i roto i te iwi, no ka wehewehe atu ka wehewehe mai, a, haere atu ana i runga i a ratou haere, mahue ana ko Niwhai anake.

2. Na, ka haere a Niwhai ka anga atu ki tona whare ake me te whakaaroaro ano mo nga mea kua whakakitea nei e te Atua ki a ia.

3. A i a ia e whakaaroaro penei ana,—e pehia nui-tia ana mo te kino o te iwi o Niwhai, mo a ratou mahi ngaro o te pouritanga, mo a ratou kohurutanga, me a ratou pahuatanga, me nga tukino katoa ano hoki—a i a ia e whakaaroaro penei ana i roto i tona ngakau, nana, ka puta mai tetahi reo ki a ia, ka mea.

4. Ka koa koe e Niwhai, mo ena mea kua meatia na e koe; kua kite hoki ahau i a koe e whakapuaki ana i runga i te hoha kore i te kupu i hoatu nei e ahau ki a koe. A kahore koe i wehi i a ratou, kahore hoki koe i whai ki to ora ake, engari i whai koe i taku i pai ai, me te pupuri ano i aku whakahaunga.

5. A mou i mea i tenei i runga i te hoha kore, nana, ka manaakitia tonutia koe e au ake ake: a maku koe e mea hei marohirohi i runga i te kupu i runga i te mahi, i runga i te whakapono, i runga i nga mahi: ae

ra, kia meatia nga mea katoa ki a koe kia rite ki tau kupu, e kore ano hoki koe e inoi ki tetahi mea e tika ke ana i taku e pai ai.

6. Nana, ko koe a Niwhai, a ko ahau te Atua. Nana, he whakapuaki taku i tenei i te aroaro o aku anahera, ka whai mana koe ki runga ki tenei iwi, a ka patu koe i te whenua ki te mate-kai, ki te mate uruta, ki te whakangaromanga, e rite ana ki te kino o tenei iwi.

7. Nana, ka hoatu e ahau ki a koe he mana, ko tau e hiri ai i te whenua, e hiritia ano i te rangi; a ko tau e wewete ai i te whenua, e wetekia ano i te rangi; a ka penei tou mana i roto i tenei iwi.

8. A penei, ki te mea atu koe ki tenei temepara, kia pakaru koe kia rua nga wahi, ka meatia ano.

9. A ki te mea atu koe ki tenei maunga, kia whakahoroa iho koe kia papatairite, ka meatia ano.

10. Na, ki te mea koe, ka patu te Atua i tenei iwi, ka mana ano.

11. Nana, ko taku whakahau tenei ki a koe, kia haere koe kia whakapuaki ki tenei iwi, Ko te kupu tenei a te Ariki, a te Atua, a te Mea Kaha Rawa, ki te kore koutou e ripeneta, ka patua koutou, a, whakangaromia rawatia atu hoki.

12. Nana, i te korerotanga a te Ariki i enei kupu ki a Niwhai, ka kore ia e haere ki tona whare ake, engari ka hoki ia ki nga mano e noho marara atu ana i runga i te mata o te whenua, ka anga ka whakapuaki ki a ratou i te kupu a te Ariki kua korerotia ra ki a ia mo to ratou whakangaromanga, ki te kore ratou e ripeneta.

13. Na, he ahakoa taua merekara nui, i mea ai a Niwhai i runga i tana korerotanga ki a ratou i te matenga o te Kai-whakawa Nui, ka whakapakeke ratou i o ratou ngakau, ka kore hoki e whakarongo mai ki nga kupu a te Ariki;

14. Na reira ka whakapuaki a Niwhai i te kupu a te Ariki ki a ratou, ka mea, Ki te kore koutou e ripeneta, e ai ta te Ariki, ka patua koutou, a, whakangaromia rawatia atu hoki.

15. A ano ka whakapuakina e Niwhai te kupu ki a ratou, nana ka whakapakeke tonu ratou i o ratou ngakau, kahore hoki i whakarongo mai ki ana kupu; no reira ka taunu ratou i a ia, a ka whai kia pa o ratou ringaringa ki a ia, kia maka ia ki te whare herehere.

16. Heoi, i a ia te kaha o te Atua, a kihai ratou i ahei

te mau i a ia, te panga ki te whare herehere, ka tango-hia hoki ia e te Wairua, ka kawea atu i roto i a ratou.

17. A i penei tana haere i roto i te Wairua, ki tenei mano, ki tenei mano, e whakapuaki ana i te kupu a te Atua, a poto noa te iwi katoa ara rongo katoa i te kupu, ki te kore i rongo i tona reo, i tonoa atu te kupu ki roto ki te iwi, tana tuku ranei i te kupu ki roto ki te iwi katoa.

18. Na, kahore ratou i whakarongo ki ana kupu, a ka timata nga tautohetohenga, no ka wehewehe ratou i a ratou ano, a ka anga ka patu tetahi i tetahi ki te hoari.

19. Na, penei ka mutu te whitu tekau ma tahi o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

UPOKO 11.

1. Na, i te whitu tekau ma rua o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka nui haere nga tautohetohenga, no ka timata nga pakanga puta noa i te whenua katoa i roto i te iwi katoa o Niwhai.

2. Na tenei ope ngaro o nga kai pahua i whakahaere tenei mahi whakangaro mahi kino. A mau tonu ana tenei pakanga i taua tau katoa. Mau tonu ana ano hoki i te whitu tekau ma toru o nga tau.

3. Na, i tenei tau ka karanga a Niwhai ki te Ariki, ka mea,

4. E te Ariki, kaua tenei iwi e tukua kia whakangaromia e te hoari; engari, E te Ariki, tukua he mate-kai ki te whenua, hei whakaoho ake i a ratou kia mahara ki te Ariki ki to ratou Atua, a tera pea ratou e ripeneta, e tahuri mai ano ki a koe;

5. Na, ka peratia ano, rite tonu ki nga kupu a Niwhai. A he mate-kai nui tera i runga i te whenua i roto i te iwi katoa o Niwhai. A pera ano te mate-kai i te whitu tekau ma wha o nga tau, e mau tonu ana, a ka mutu te mahi whakangaro ki te hoari, ka mau tonu ia ko ta te mate-kai.

6. A mau tonu ana ano hoki tenei mahi whakangaro i te whitu tekau ma rima o nga tau. No te mea ka patua te whenua kia maroke, a kahore i tuku i ona hua i te po hua; ko te whenua katoa ano hoki ka oti te patu, i roto i nga Ramana, i roto ano i nga Niwhai.

no ka patua ratou, a mate ana ratou he mano, he mano, i nga wahi o te whenua e nui ana te kino.

7. Nawai a, ka kite te iwi meake ratou ka ngaro i te mate-kai, a ka mahara ratou ki te Ariki ki to ratou Atua; ka mahara ano hoki ratou ki nga kupu a Niwhai.

8. A ka tono te iwi ki o ratou kai whakawa nui me o ratou rangatira, kia mea atu ratou ki a Niwhai, nana, e mohio ana matou he tangata koe na te Atua, no reira mau e karanga ki te Ariki, ki to tatou Atua, kia tango-hia atu e ia tenei mate-kai i a matou, kei rite nga kupu katoa i korerotia e koe mo to matou whakangaromanga.

9. Na, ka mea atu nga Kai-whakariterite ki a Niwhai, ka pera me te mea i tonoa ra. Ano ka kite a Niwhai kua ripeneta te iwi, kua whakaiti i a ratou ano, a he taratara ano te kakahu, na, ka karanga ano ia ki te Ariki, ka mea.

10. E te Ariki, nana, kei te ripeneta te iwi nei: kua whakakorea atu hoki e ratou te huihuinga o Karianato i roto i a ratou, no ka kore ake ratou, a kua huna hoki e ratou a ratou tikanga ngaro ki roto ki te whenua.

11. Tena, e te Ariki, ka pai ranei koe kia puta ke tou riri, he whakaaro hoki ki ta ratou whakaititanga, a kia marie ano tou riri i runga i te whakangaromanga o aua tangata kino ka oti nei i a koe te whakamate?

12. E te Ariki, ka pai ranei koe kia puta ke tou riri, ae, tou riri nanakia, me te mea ano kia mutu tenei mate-kai i runga i tenei whenua?

13. E te Ariki, ka pai ranei koe kia whakarongo mai ki a au, kia meatia ano hoki ki te ritenga o aku kupu, kia homai te ua ki runga ki te mata o te whenua, kia tukua mai ai e ia ona hua, me ona kakano i te po e hua ai?

14. E te Ariki, i whakarongo mai koe ki aku kupu i te wa i mea ai ahau, kia puta he mate-kai, kia mutu ai te mate uruta a te hoari; a e mohio ana ahau tera koe e whakarongo mai ki aku kupu i tenei wa tonu, i ki ra hoki koe, ki te ripeneta tenei iwi, ka tohungia ratou e ahau;

15. Ae ra, e te Ariki, ka kite koe kua ripeneta ratou, he mea na te mate-kai, na te uruta, na te whakangaromanga kua pa nei ki a ratou.

16. Ko tenei, e te Ariki, ka pai ranei koe ki te whakaputa ke i tou riri, me te whakamatau ano me kore

ratou e mahi ki a koe? A ki te pera ratou, ka ahei koe te manaaki i a ratou kia rite ki au kupu i korerotia na e koe.

17. Na, i te whitu tekau ma ono o nga tau, ka puta ke i te Ariki tana riri ki te iwi, a meinga ana te ua kia ua ki runga ki te whenua, no ka tukua mai e te whenua ona hua i te po hua. A ka tukua mai e te whenua ona kakano i tona po kakano.

18. Nana, ka hari te iwi, ka whakakororia ratou i te Atua, a ki tonu te mata katoa o te whenua i te hari; a heoi ano ta ratou whai kia whakamatea a Niwhai, engari ka kiia ia e ratou he poropiti nui, he tangata no te Atua, he nui te kaha me te mana ka homai nei e te Atua ki a ia.

19. Na, kahore kia kotahi te tongi i hoki iho ai tona teina a Rihai i a ia i runga i nga mea tika.

20. A penei ka anga ano te iwi o Niwhai ka kake haere i runga i te whenua, a tahuri ana ki te hanga i o ratou wahi kua ururuatia, ka tokomaha haere ka marara atu, no ka kapi tonu te mata o te whenua, i te whaka-te-nota i te whaka-te-tonga ano hoki, i te moana i te hauauru puta noa ki te moana i te rawhiti.

21. Nawai a, ka mutu te whitu tekau ma ono o nga tau i runga i te rangimarie. A ka timata te whitu tekau ma whitu o nga tau i runga i te rangimarie; a ka horapa haere te hahi puta noa i te mata o te whenua katoa; a no te hahi ano te wahi nui o te iwi, o nga Niwhai, o nga Ramana ano hoki; a he nui rawa to ratou rangimarie i te whenua, a penei ka mutu te whitu tekau ma whitu o nga tau.

22. Na, he rangimarie ano hoki to ratou i te whitu tekau ma waru o nga tau, haunga nga tautohetohenga mo nga tikanga o te whakaakoranga kua whakatakotia e nga poropiti.

23. A i te whitu tekau ma iwa o nga tau ka anga ka nui rawa te ngangare. Otira ko Niwhai raua ko Rihai me o raua teina tokomaha i matau ki nga tikanga pono o te whakaakoranga, he maha o ratou whakakitenga i tenei ra, i tenei ra, na reira ka kauwhau ratou ki te iwi, no ka whakamutu ratou i ta ratou ngangare i taua tau ano.

24. A i te waru tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai, na, tera tetahi hunga puta ke no te iwi o Niwhai, no etahi tau o mua i haere ai ki nga Ramana, me te

mau ano ki runga ki a ratou i te ingoa o nga Ramana; a tera ano tetahi hunga he tino uri no nga Ramana, i whakaohokia e ratou, ara, e taua hunga puta ke, no reira ka timata te whawhai ki o ratou teina.

25. A ka kohuru ratou ka pahua; me i reira ka hoki ratou ki nga maunga, ki te koraha ki nga wahi ngaro hoki, huna ai i a ratou, no ka kore e kitea, a huihui mai ana ki a ratou i tenei ra, i tenei ra, te hunga kotiti ke e haere mai ana ki a ratou;

26. A kahore i roa, ae, kahore i maha nga tau, kua riro ratou hei ope pahua nui whakaharahara; a ka rapua e ratou nga tikanga ngaro katoa a Karianato; a pera ka riro ratou hei kai pahua na Karianato.

27. Nana, he nui te whakararu i mahia e enei kai pahua, ae ra, he nui rawa ta ratou mahi whakangaro i roto i te iwi o Niwhai, i roto ano hoki i te iwi o nga Ramana.

28. Na, kua tika kia whakamutua tenei mahi whakangaro; koia ka tonoa tetahi taua o nga tangata toa ki roto ki te koraha, ki runga hoki ki nga maunga, kia rapua haeretia tenei ope pahua, kia whakangaromia hoki.

29. Heoi ka panaia mai ratou ki roto ki o ratou whenua ake i taua tau ra ano. A ka pera te mutunga o te waru tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

30. Na, i te timatanga o te waru tekau ma tahi o nga tau, ka haere atu ano ratou ki te whawhai ki tenei ope pahua, a he tini i whakamatea; he nui ano hoki te parekura o to ratou nei taha.

31. A meinga ana ano ratou kia hoki atu i te koraha, i nga maunga hoki, ki o ratou whenua ake, he mea na te tokomaha rawa o aua kai pahua i nohoia ai nga maunga me te koraha.

32. Na, ko te mutunga tenei o taua tau. A ka nui haere tonu nga kai pahua ka tino kaha rawa, no ka whakahihi ratou ki nga taua katoa a nga Niwhai, a nga Ramana ano hoki; na ratou hoki i pa ai te wehi nui ki te iwi, i runga i te mata katoa o te whenua;

33. Ae ra, he maha hoki nga wahi o te whenua i tiro-tiro haere ai ratou, i mahi ai i te whakangaromanga nui ki reira; ae, he tokomaha i whakamatea, me era atu i whakarauorangia atu ki te koraha; a tera noa ake a ratou wahine me a ratou tamariki.

34. Na, i whakaohokia ano te iwi e tenei kino nui i

pa mai ai ki a ratou he mea mo ta ratou hara, kia mahara ki te Ariki, ki to ratou Atua.

35. A ka pera te mutunga o te waru tekau ma tahi o nga tau a te whakahaeretanga a nga Kai-whakarite-rite.

36. Na, i te waru tekau ma rua o nga tau, ka anga ano ratou ka wareware ki te Ariki, ki to ratou Atua. A i te waru tekau ma toru o nga tau tino nui to ratou kino. A i te waru tekau ma wha o nga tau, kihai ratou i whakatikatika i ta ratou haere.

37. Nawai a, i te waru tekau ma rima o nga tau ka kake haere tonu, ka kake haere tonu ratou i runga i to ratou whakapehapeha, i to ratou kino; a penei ka pakari haere ano ratou mo te whakangaromanga.

38. A ko te mutunga tenei o te waru tekau ma rima o nga tau.

UPOKO 12.

1. Na, penei ka kite tatou i te tekateka noa i te rua-rua o nga ngakau o nga tamariki a te tangata; ae, ka kite ano tatou he manaaki ta te Ariki, he mea kia whai pai ai i runga i tona pai nui he kore nei e taea te whakaaro, i nga tangata e whakawhirinaki ana ki a ia.

2. Ae, ka kite ano tatou ko te wa pu e manaaki ai ia i tona iwi, i runga i te huanga o a ratou mara, o a ratou kahui o ia tu, o ia tu, o a ratou koura, o a ratou hiriwa, o a ratou mea utu nui o ia tu, o ia mahi; me te tohu ano i a ratou kia ora, me te whakaputa i a ratou i roto i nga ringaringa o o ratou hoa riri; me te whakangawari i nga ngakau o o ratou hoa riri, kei whakapuaki ratou i te whawhai hei tatauranga ki a ratou; ae ra hoki, me te mahi ano i nga mea katoa hei painga mo tona iwi; ko reira ano te wa e whakapakeke ai ratou i o ratou ngakau me te wareware ki te Ariki, ki to ratou Atua, me te takahi i te Mea Tapu ki raro ki o ratou waewae; a ko te putake o tenei he mea na to ratou noho ngawari me te nui o to ratou whai pai.

3. A penei tatou ka kite ki te kahore te Ariki e pakari i tona iwi ki nga mamaetanga maha, ae ra, ki te kahore ia e torotoro i a ratou i runga i te mate, i te whakawehi, i te mate-kai me nga mate uruta katoa, e kore ratou e mahara ki a ia.

4. Aue, ano te kuare, ano te tekateka noa, ano te

kino. ano te whakareweratanga, ano te hohoro ki te mahi kino. ano te puhoi ki te mahi pai, o nga tamariki a te tangata; ae, ano te hihiko ki te whakarongo atu ki nga kupu a te mea kino, me o ratou ngakau kia tau ki runga ki nga mea tekateka noa o tenei ao;

5. Ae, ano te hohoro ki te kake i runga i te whakapehapeha; ae, ano te hohoro ki te whakamanamana ki te mahi hoki i nga mea katoa e kino ana; ano to ratou puhoi ki te mahara ki te Ariki ki to ratou Atua, me te whai taringa ki ana kupu ngarahu; ae, ano te puhoi ki te haere i roto i nga huarahi o te whai whakaaro!

6. Nana, kahore o ratou hiahia ki te Ariki ki to ratou Atua. nana nei ratou i hanga, kia whakahaere, kia kingi ki runga ki a ratou, ahakoa tona painga nui me tona mahi tohu mai ki a ratou; ka whakaparahakotia e ratou ana whakaaro, a kahore a ratou pai ki a ia hei kai arahi mo ratou.

7. Aue, ano te kore noa iho o nga tamariki a te tangata; ae ra, iti noa iho ratou i te puehu o te whenua.

8. No te mea, e kahakina atu ana, e kahakina mai ana te puehu o te whenua, wahi rawa i waenganui, ina whakahau iho to tatou Atua nui, ora tonu;

9. Ae ra, nana, tuoioi ana, ngaueue ana nga puke-puke me nga maunga i tona reo;

10. Pakaru noa ana i te kaha o tona reo, a meinga ana hei papatairite, ano he raorao;

11. Ae ra, ngaueue ana te whenua katoa i te kaha o tona reo;

12. Ae ra, piupiu ana nga turanga, ki roto rawa, i te kaha o tona reo;

13. Ae, ki te mea iho ia ki te whenua, neke atu, ka neke atu ano ia;

14. Ae, ki te mea iho ia ki te whenua, me hoki koe, kia maha atu ai nga haora o te ra, ka meatia ano;

15. A penei ka hoki te whenua i runga i tana kupu, na, ki ta te tangata titiro atu, ko te ra ke e tu ana; nana, koia ano; he pono hoki ko te whenua e haere ana, ehara i te ra.

16. Nana, tenei ano, ki te mea iho ia ki nga wai o te rire nui, kia maroke ake koe, ka meatia ano.

17. Nana, ki te mea atu ia ki tenei maunga, ara ake koe, nuku mai hoki, e hinga ki runga ki tera pa, kia tanumia ai ia, na, ka meatia ano.

18. Nana, ki te huna tetahi tangata he taonga ki roto ki te whenua, a ka mea mai te Ariki kia kanga taua

mea, he mea na te kino o te tangata nana i huna, nana, ka kanga ano taua mea;

19. A ki te mea mai ano te Ariki, kia kanga koe, kei kitea e tetahi tangata i tenei wa a ake ake tonu atu. nana, e kore e kitea e tetahi tangata i tenei wa, a ake ake tonu atu.

20. Nana, ki te mea mai te Ariki ki tetahi tangata, mo ou kino, ka kanga tonutia koe, a ake ake ake, ka meatia ano.

21. A ki te mea mai te Ariki, mo ou kino, ka hatepea atu koe i toku aroaro, ka meinga ano e ia kia peratia te meatanga ki a koe.

22. Aue te mate mona, mo te tangata e pera ai tana kupu ki a ia, no te mea mo te tangata e mahi ana i te kino tenei, kahore ano hoki e ahei te whakaora ia; na, mo konei ra, i whakapuakina ai te ripenetanga kia whakaorangia ai nga tangata.

23. Na, ka koa te hunga e ripeneta ana, e whakarongo ana hoki ki te reo o te Ariki o to ratou Atua; ko te hunga hoki tenei e whakaorangia ai.

24. A ma te Atua e tuku, i runga i tana raneatanga, kia whakatahuritia nga tangata ki te ripeneta, ki nga mahi pai hoki, kia whakahokia mai ai ratou ki te aroha noa, kia rite ki a ratou mahi.

25. Na, e hiahia ana ahau kia whakaorangia nga tangata katoa. Otira e korero ana tatou i roto i te pukapuka ko a taua ra nui, ra whakamutunga, tera ano etahi e akiritia atu; ae ra, e akiritia atu ratou i te aroaro o te Ariki;

26. A e tukua ano ratou ki te wahi mamae mutunga-kore, hei whakarite i nga kupu e mea ana, ko te hunga i mahi pai, ka whiwhi ki te orange tonutanga; a ko te hunga i mahi kino, ka whiwhi ki te whakawakanga mau tonu. A koia ano. Amine.

Ko te Poropititanga a Hamuera, a te Ramana, ki nga Niwhai.

UPOKO 13.

1. Na, i te waru tekau ma ono o nga tau, ka noho tonu nga Niwhai i roto i te kino, ae, i roto i te kino whakaharahara, i nga Ramana e uaua tonu ana ki te pupuri i nga whakahaunga a te Atua ki te ritenga o te ture a Mohi.

2. Na, i tenei tau tera tetahi ko Hamuera, he Ra-

mana, ka haere mai ki roto ki te whenua o Harahe-mera, ka anga ka kauwhau ki te iwi. A he maha nga ra i kauwhau ai ia i te ripenetatanga ki te iwi, a ka maka ia e ratou ki waho, na, tata ana ia te hoki ki tona whenua ake.

3. Heoi ka puta mai te reo o te Ariki ki a ia, kia tahuri ano ia, kia poropiti atu ki te iwi i nga mea katoa e puta mai ana ki roto ki tona ngakau.

4. Na, kihai ratou i tuku i a ia kia tomo ki roto ki te pa: na reira ka haere ia ka piki ki runga ki te taiepa o te pa, a ka torona atu tona ringaringa, he nui hoki tona reo ki te karanga atu, a ka poropiti ia ki te iwi i nga mea katoa ka homai nei e te Ariki ki roto ki tona ngakau;

5. A ka mea atu ia ki a ratou, Nana, ko ahau, ko Hamuera, ko tetahi Ramana, te whakapuaki atu nei i nga kupu a te Ariki e homai e ia ki roto ki toku ngakau; na, te mea ka oti e ia te homai ki roto ki toku ngakau hei korerotanga atu maku ki tenei iwi, kei te werewere iho te hoari o te tika ki runga i tenei iwi; a e kore e pahemo atu nga tau e wha rau, ka pa te hoari a te tika ki runga ki tenei iwi;

6. Ae, e taria ana tenei iwi e te whakangaromanga taimaha, a he pono tera taua mea e pa mai ki tenei iwi, kahore hoki he mea e ora ai tenei iwi, ko te ripe-neta anake me te whakapono ki te Ariki ki a Ihu Karaiti, he pono nei tona haerenga mai ki te ao, a e mae-ia ia i nga mea maha, e whakamatea ano hoki mo tona iwi.

7. Nana, i whakapuakina mai tenei ki a au e tetahi anahera a te Ariki, i kawea mai hoki e ia nga rongo whakahari ki toku wairua. Na, kua tonoa mai ano hoki ahau ki te whakapuaki i tenei ki a koutou, hei whakawhiwhi i a koutou ki nga rongo whakahari; fena ko tenei kahore koutou i manako mai ki a au;

8. Na reira ko te kupu tenei a te Ariki, mo te pakeke o nga ngakau o te iwi o nga Niwhai, ka tangohia e ahau taku kupu i roto i a ratou, ki te kore ratou e ripeneta, ka tangohia mai ano hoki e ahau toku wairua i a ratou, ka mutu ake ano taku tohu ki a ratou, a ka puta ke i a au nga ngakau o o ratou teina kia riri ki a ratou;

9. A e kore e taka nga tau a wha rau, ka meinga e ahau kia pakia ratou; ae ra, ka whakapangia ratou e ahau ki te hoari, ki te hemo-kai, ki te mate uruta;

10. Ae ra, ka tirohia ratou e ahau i runga i taku riri nanakia, a tera ano etahi o te wha o nga whakatupuranga o o koutou hoa riri, e ora, kia kite i to koutou whakangaromanga; a he pono ka mana tenei, ki te kore koutou e ripeneta, e ai ta te Ariki; a ma te hunga o te wha o nga whakatupuranga koutou e whakapa ki te whakangaromanga.

11. Heoi ki te mea ka ripeneta koutou, a ka tahuri mai ki te Ariki ki to koutou Atua, na, ka puta ke i a au taku riri, e ai ta te Ariki; ae ra, ko te kupu tenei a te Ariki, Ka koa te hunga e ripeneta ana e tahuri mai ana ki a au, otira aue te mate mo te tangata e kore e ripeneta;

12. Ae, aue te mate mo tenei pa nui, mo Harahe-mera; no te mea he whakaaro ki te hunga tika e tohungia nei; ae, aue te mate mo tenei pa nui, ka kite hoki ahau, e ai ta te Ariki, he tokomaha, ara, te wahi nui o tenei pa whakaharahara, e whakapakeke ana i o ratou ngakau ki a au, e ai ta te Ariki.

13. Otira ka koa te hunga e pai nei ki te ripeneta, ka tohungia hoki ratou e ahau. Otira me i kore te hunga tika i roto nei i tenei pa nui, penei kua meinga e ahau he ahi kia heke iho i te rangi, hei whakangaro i a ia.

14. Heoi he whakaaro ki te hunga tika i tohungia ai. Otira e puta mai te wa, e ai ta te Ariki, ina maka atu e koutou te hunga tika i roto i a koutou, ko reira pakari ai koutou mo te whakangaromanga; ae, aue te mate mo tenei pa nui, mo te kino me te whakarihariha i roto nei i a ia;

15. Ae ra, aue te mate mo te pa o Kireono, mo te kino me te whakarihariha i roto i a ia;

16. Ae, aue te mate mo nga pa katoa i te whenua e patata ana e nohoia ana e nga Niwhai, mo te kino me te whakarihariha i roto i enei pa.

17. Nana, ka puta mai he kanga ki runga ki te whenua, e ai ta te Ariki o nga Mano, he whakaaro hoki ki te hunga i runga nei i te whenua; ae ra, mo a ratou kino me a ratou mahi whakarihariha.

18. A tenei ake, e ai ta te Ariki o nga Mano, ta to tatou Atua nui pono, ki te huna e tetahi he taonga ki roto ki te whenua, a ehara ia i te tangata tika, me tana e huna ai ehara i te mea ki te Ariki, e kore e kitea ano e ia a muri, i te kanga nui hoki o te whenua.

19. Ko taku hoki e pai ai, e ai ta te Ariki, kia huna ratou i a ratou taonga ki a au; a ka kanga te hunga

kahore e huna i a ratou taonga ki a au; kahore hoki he hunga e huna i a ratou taonga ki a au, ko te hunga tika anake; a ko te tangata kahore e huna i tana taonga ki a au, ka kanga ia me tana taonga ano, e kore hoki e kitea e tetahi i te kanga hoki o te whenua.

20. A tenei ake ka haere mai te ra e huna ai ratou i a ratou mea utu nui, no te mea hoki he mea manako a ratou taonga e o ratou ngakau; a mo ratou i manako ki a ratou taonga, maku e huna a ratou taonga ina rere atu ratou i mua i o ratou hoa riri, mo ratou hoki kahore e huna i a ratou mea utu nui ki a au; kia kanga ratou me a ratou taonga ano hoki; a i taua ra ka patua ratou, e ai ta te Ariki.

21. Na, e koutou, e te iwi o tenei pa nui, whakarongo mai ki aku kupu; ae ra, whakarongo mai ki nga kupu e korero atu nei te Ariki; no te mea e ai tana, ka oti koutou te kanga mo a koutou taonga, me a koutou taonga ano hoki ka oti te kanga, no te mea i manakohia e o koutou ngakau me te kore whakarongo ki nga kupu a te mea nana i hoatu aua taonga ki a koutou.

22. Kahore koutou e mahara ki te Ariki ki to koutou Atua i runga i nga mea i manaakitia ai koutou e ia, engari e mahara tonu ana koutou ki a koutou taonga. tē whakawhetai ia ki te Ariki ki to koutou Atua mo aua mea; kahore hoki e puta atu o koutou ngakau ki te Ariki. engari tetere ana i runga i te whakahihi nui, e whakapehapeha ana, e pupuhi ana, e hae ana, e ngangare ana, e ngautuara ana, e whakatoi ana, e kohuru ana, e mahi ana i nga mea kino katoa.

23. Mo konei ra meinga ai te Ariki, e te Atua, kia puta mai tetahi kanga ki runga ki te whenua, ki runga ano hoki ki a koutou taonga; a he mea tenei mo a koutou kino;

24. Na, aue te mate mo tenei iwi, kua tae mai hoki te wa, e maka ai e koutou nga poropiti ki waho, e tawai ai i a ratou, e aki ai i a ratou ki te kohatu, e whakamate ai, me te mea ano i nga mea kino katoa ki a ratou, pera me ta te hunga o nga wa o mua.

25. Na, ina koutou korero, mea ai, Mehemea o matou ra, i nga ra o o matou tupuna, e kore matou e whakamate i nga poropiti, e aki i a ratou ki te kohatu, e maka i a ratou ki waho.

26. Nana, kino ake koutou i a ratou; e ora ana hoki te Ariki, ki te puta mai tetahi poropiti ki roto ki a koutou me te whakapuaki ano te kupu a te Ariki, e

whakaaturia nei o koutou hara me o koutou kino, ka riri koutou ki a ia, ka maka i a ia ki waho. me te whai ano i nga huarahi katoa hei whakangaro i a ai: ae ra, ka mea koutou he poropiti teka ia, he tangata no te rewera, mona i whakaatu i a koutou mahi e kino ana.

27. Tena ko tenei, ki te puta mai tetahi tangata ki roto ki a koutou, a ka mea, meatia tenei, kahore hoki he hara; meatia tera, a kahore koutou e mate; ae ra, ka mea mai ia, haere koutou i runga i te whakapehapeha o o koutou ngakau; ae, haere i runga i te whakahi o o koutou kanohi, mahi ano koutou i ta o koutou ngakau e ahua-reka ana; na, ki te puta mai tetahi tangata ki roto ki a koutou me te whakapuaki i tenei, ka manako atu koutou ki a ia, ka mea atu koutou he poropiti ia;

28. A ka whakanuia ia e koutou, ka hoatu e koutou ki a ia tetahi wahi o o koutou taonga; ka hoatu e koutou ki a ia, tetahi wahi o a koutou koura, o a koutou hiriwa, a ka whakakakahuria ia e koutou ki te kakahu utu nui, a mona i whakapuaki i nga kupu whakapatipati mai ki a koutou, mona hoki i mea, kei te pai nga mea katoa, katahi ka kore a koutou whakahe mona.

29. E te hunga kino, e te whakatupuranga parori ke, e te iwi pakeke, e te kaki maro, ki ta koutou whakaaro, pehea ake te roa e manawanui ai te Ariki ki a koutou? pehea ake hoki te roa e tuku ai koutou i a koutou ano kia arahina e nga kai arahi matapo, e nga kuare? ae ra, pehea ake te roa e whiriwhiri ai koutou i te pouritanga kaore ki te maramatanga?

30. Nana, ka oti te riri a te Atua te tahu hei whiu mo koutou; nana ka oti i a ia te whenua te kanga. mo ta koutou kino;

31. Na, kei te haere mai nga ra e kangā ai a koutou taonga, a ka riro hei mea pahuhu, tē taea e koutou te pupuri; a e kore e riro mai ano i a koutou i nga ra o to koutou rawa-koretanga;

32. A ka karanga ake koutou ki te Ariki i nga ra o to koutou rawa-koretanga; a he karanga noa ta koutou, kua puta hoki to koutou mate ki a koutou, a he mea tuturu ano to koutou whakangaromanga; ko reira ko a taua rangi koutou tangi ai, aue ai, e ai ta te Ariki o nga Mano. Ko reira hoki koutou tangi ai, mea ai.

33. Aue me i ripeneta ahau, me i kore ahau i whakamate i nga poropiti, i aki i a ratou ki te kohatu, i maka i a ratou ki waho; ae ra, e mea koutou i taua ra, Aue, me i mahara tatou ki te Ariki ki to tatou Atua, i te ra

i homai ai e ia a tatou taonga ki a tatou. penei kua kore he pahuhutanga o aua mea e ngaro atu ai i a tatou; no te mea, na, kua ngaro atu i a tatou a tatou taonga.

34. Na, ka whakatakotoria e tatou tetahi mea mo nga mahi ki konei, a apopo kua ngaro atu; a tangohia atu ana i a tatou a tatou hoari i te ra i rapua ai e tatou mo te whawhai.

35. Ae, kua hunā e tatou a tatou taonga, a kua pahuhu atu i a tatou, i te kanga hoki o te whenua.

36. Aue me i ripeneta tatou i te rangi i puta mai ai te kupu a te Ariki ki a tatou; ta te mea hoki, ka oti te whenua te kanga, a he mea pahuhu nga mea katoa, tē taea hoki e tatou te pupuri.

37. Na, ko tatou e karapotia ana e nga wairua kino, ae, e karapotia ana tatou e ana anahera, ara, e a te mea i whai ki te whakangaro i o tatou wairua. Nana, kua nui o tatou hara. E te Ariki, e kore ianei e ahei i a koe te whakaputa ke i tou riri i a matou? Na, he korero tenei ma koutou i aua ra.

38. Heoi, ko nga ra kia tika ta koutou noho kua pahemo kua whakaroa hoki koutou i te ra o to koutou whakaoranga a, tae noa ki te wa e kore ai e hokia ano aua ra no reira e tuturu ana to koutou whakangaromanga; kua whai hoki koutou i nga ra katoa o to koutou noho i te mea e kore e taea e koutou te whiwhi; a kua whai ano koutou i te hari i runga i te mahi hē, i nga mea e tika ke nei i te ahua o te tika i roto nei i to tatou Upoko Nui mau tonu.

39. E koutou, e te iwi o te whenua, me kore koutou e whakarongo ki aku kupu. A e inoi ana ahau kia puta ke te riri a te Ariki i a koutou, kia ripeneta hoki koutou kia whakaoranga.

UPOKO 14.

1. Na, tera ano he maha atu nga kupu i poropiti ai a Hamuera, te Ramana, e kore nei e taea te tuhituhi.

2. A i mea atu ra ia ki a ratou, Nana, ka hoatu nei e ahau tetahi tohu ki a koutou; kei te haere mai hoki e rima atu nga tau, na, ko reira te Tama a te Atua haere mai ai ki te hoko i te hunga katoa e whakapono ana ki tona ingoa.

3. Na, ko te mea tenei ka hoatu nei e ahau ki a koutou hei tohu mo tona putangi mai; ta te mea hoki, he nui rawa nga maramatanga kei te rangi, no ka kore ake he

pouritanga o te po i mua o tona putanga mai, a tona ahua ki ta te tangata titiro ano he awatea.

4. No reira kotahi te ra, kotahi te po, kotahi atu ra hoki, me te mea kotahi tonu te ra, a kahore hoki he po; a ka waiho tenei hei tohu ki a koutou; ka mohio hoki koutou ki te rerenga ake o te ra, ki tona toenetanga hoki; no reira ka tuturu to ratou mohio ka rua nga ra a kotahi ano po; ahakoa ra e kore e whakapouritia te po; a ko ia te po i mua mai o tona whanautanga.

5. A ka puta he whetu hou, kahore ano tona rite i kitea noatia; a ko tenei ano hoki ka waiho hei tohu ki a koutou.

6. Na, e kore e mutu i tenei, tera ano hoki nga tohu maha me nga mea whakamiharo i te rangi.

7. A ka whakapororarutia koutou, ka miharo, no ka hinga koutou ki te whenua.

8. Na, tenei ake ko te tangata e whakapono ana ki te Tama a te Atua, he oranga tonutanga tona.

9. Nana, ko te whakahau iho tenei a te Ariki ki a au, he mea na tana anahera, kia haere mai ahau kia whakapuaki i enei mea ki a koutou; ae, i whakahaua iho ahau e ia kia poropiti atu ahau i enei mea ki a koutou; ae, i ki mai ra ia ki a au, Karanga atu ki tenei iwi, ripeneta, whakapaia hoki te huarahi o te Airiki.

10. Na, no te mea he Ramana ahau, a noku hoki i whakapuaki i nga kupu i whakahau iho ai te Ariki ki a au, no te mea ano hoki e pakeke ana enei kupu ki a koutou, kei te riri mai koutou me te whai ano kia whakamatea ahau, a na koutou ano hoki ahau i maka atu i roto i a koutou.

11. Heoi me rongo mai koutou ki aku kupu, na konei i piki ai ahau ki runga ki nga taipepa o tenei pa, kia rongo ai kia mohio ai koutou ki nga whakawakanga a te Atua e taria nei koutou, he mea mo a koutou he, kia mohio ai ano hoki koutou ki nga tikanga o te ripeneta-tanga.

12. Kia mohio ai ano hoki koutou ki te putanga mai o Ihu Karaiti, o te Tama a te Atua, te Matua o te rangi me te whenua, a te Kai-Hanga o nga mea katoa no te timatanga mai ra ano: kia mohio ai hoki koutou ki nga tohu o tona putanga mai, kia whakapono hoki koutou ki tona ingoa.

13. Na, ki te mea he whakapono to koutou ki tona ingoa, ka ripeneta ano hoki ki o koutou hara, ma reira

hoki koutou ka whiwhi ai ki te murunga hara i runga i tona pai.

14. Nana. tenei ano tetahi tohu e hoatu nei e ahau ki a koutou. ara. tetahi tohu mo tona matenga:

15. No te mea hoki. he pono era ia e mate. kia puta mai ai te whakaoranga: ae ra. e tika ana ano kia mate ia. hei whakaputa i te aranga o te hunga mate. kia kawea ai nga tangata ki te aroaro o te Ariki:

16. Na. i runga i tenei matenga e puta mai ana te aranga, me te hoko ano i nga tangata katoa i te matenga tuatahi—ara i te matenga o te wairua: i runga hoki i to Arama takanga i hatepea atu nga tangata katoa i te aroaro o te Ariki. a kiia ana he mea mate. mo te taha ki nga mea maori. mo te taha hoki ki nga me wairua.

17. Tena ko tenei, e hokona ana nga tangata katoa e te aranga o te Karaiti. ae ra hoki. nga tangata katoa. a e whakahokia ana ano ratou ki te aroaro a te Ariki.

18. Nana hoki i whakaputa mai te tikanga mo te ripenetatanga. ara. ko te tangata e ripeneta ana. e kore tera e tuakina. e makā atu ki te ahi; ko te tangata ia e kore e ripeneta, e tuakina tenei, e makā atu hoki ki te ahi, a e puta ana ki a ratou te matenga o te wairua. ae ra, te matenga tuarua. no te mea ka hatepea atu ano ratou mo te taha ki nga mea o te tika;

19. No reira ripeneta koutou. ripeneta koutou kei tuku koutou i a kouou ano kia riro i te whakawakanga i runga i to koutou matau ki enei mea me te kore e whakarite. a riro iho ana koutou ki tenei matenga tuarua.

20. Heoi, me taku e korero atu nei ki a koutou mo tetahi atu tohu, mo te tohu nei o tona matenga. nana i taua ra e mamae ai ia i te mate. ka whakapouritia te ra. ka kaiponuhia ano hoki tona maramatanga ki a koutou; me te marama ano hoki. me nga whetu; a kahore he maramatanga i runga i te mata o tenei whenua. no te wa ra ano e mamae ai ia i te mate. a taka noa nga ra e toru. tae noa ki te wa e ara ai ia i te hunga mate.

21. Ae, i te wa e tuku ake ai ia i tona wairua. ka pa he whatitiri he uira mo nga haora maha, a ka tuoioi te whenua, ka ngaueue hoki me nga kohatu ano hoki i runga i te mata o tenei whenua; i runga i te whenua i raro hoki. e matauria nei e koutou i tenei wa e u ana. ara, te wahi nui he mea kotahi e u ana. na, ka pakaru-karu;

22. Ae ra, ka pakaru enei ki waenganui, a ka kitea tonutia i muri iho he karapiti, he titore, i runga ano hoki i te mata o te whenua katoa, he mea pakarukaru noa iho; ae ra, i runga i te whenua, i raro ano hoki.

23. Nana, ka puta ano nga tupuhi nui, a ko nga maunga maha ka whakahokia iho, kia rite ki tetahi raorao, nga wahi maha ano hoki, e kiia nei inaianei he raorao, ka tu hei maunga, to reira tiketike, he nui rawa.

24. Ka pakaru ake te tini o nga huanui, a whakaururuatia ana nga pa maha.

25. He maha hoki nga rua e whakatuwheratia ana, a tukua mai ana he tokomaha o te hunga kua mate; he tokomaha ano hoki te hunga tapu e puta mai ana a e kitea e te tokomaha.

26. Nana, i penei te korero a te anahera ki a au; i ki mai ra hoki ia ki a au, tera e puta mai he whatitiri, he uira, a pau noa nga haora maha:

27. A i ki mai ano ia ki a au, i nga whatitiri me nga uira, me nga tupuhi e mau ana, a e toru nga ra e kapi ana te mata o te whenua katoa i te pouritanga.

28. A i ki mai ano te anahera ki a au, he tokomaha te hunga e kite i nga mea rahi ake i enei, kia whakapono ai ratou ki enei tohu me enei mea whakamiharo, tera e mana, i runga i te mata katoa o tenei whenua; kia kore ai he putake mo te whakapono-kore i roto i nga tamariki a te tangata;

29. A he mea tenei kia whakaorangia ai te tangata e whakapono ana, a ko ia e kore e whakapono, kia tau ai te whakawa tika ki runga ki a ratou; na, ki te mea hoki ka whakawakia ratou, na ratou ake i taki iho to ratou whakawakanga ki a ratou.

30. Tena, mahara, mahara, e aku teina, ko te tangata e mate ana, e mate ko ia ake; ko te tangata e mahi he ana, e meatia ana ki a ia ano; ta te mea hoki, e watea ana koutou; e tukua ana ki a koutou te tikanga mo te mahi mo koutou ake; ina hoki, kua hoatu e te Atua ki a koutou he matauranga, a nana ano koutou i mea hei here-kore.

31. Nana ano i hoatu ki a koutou kia matau ai koutou ki te pai ki te kino, a nana i hoatu ki a koutou te tikanga ki te whiriwhiri i te ora i te mate ranei; a e ahei ana i a koutou te mahi pai kia whakahokia ano koutou ki te mea pai, ara, kia whakahokia te mea pai ki a koutou; e ahei ana hoki i a koutou te mahi kino, a whakahokia iho ki a koutou ko te mea kino.

UPOKO 15.

1. Na, e oku teina aroha, tenei ahau te whakaatu atu nei ki a koutou, ka mahue atu o koutou whare kia tu kau ana, ki te kore koutou e ripeneta:

2. Ae, ki te kore koutou e ripeneta, ka whai take nui a koutou wahine mo te tangi, i te ra e whangai ana ratou i te u, ka mea hoki koutou kia rere, a kahore he renga atu mo koutou: ae, aue te mate mo ratou e hapu ana ka taimaha hoki ratou, a e kore e ahei te rere atu; no reira ka takahia ratou ki raro, a ka whakarerea iho ki te mate:

3. Ae, aue te mate mo tenei iwi e karangatia ana ko te iwi o Niwhai, ki te kore ratou e ripeneta ina kite ratou i enei tohu katoa me nga whakamiharo e whakakitea atu ai ki a ratou; no te mea he iwi ratou no te Ariki i mua; ae, i aroha ia ki te iwi o Niwhai, i papaki ano ia i a ratou; ae, i nga ra i o ratou hē i papaki ai ia i a ratou, he aroha hoki nona ki a ratou.

4. Otira, e aku teina, i kino ia ki nga Ramana, no te mea i kino tonu a ratou mahi; a ko tenei he mea mo te kino o nga whakererenga iho a o ratou tupuna. Otiia kua puta te whakaoranga ki a ratou, na roto i te kauwhautanga a nga Niwhai; na reira i whakaroa ai te Ariki i o ratou ra.

5. A, e hiahia ana ahau kia titiro atu koutou ki te tokomaha o ratou kei roto kei te huarahi e tika ana mo ratou, a tika tonu ta ratou whakahaere i te aroaro o te Atua, mau tonu ana ta ratou whakarite i ana whakahaunga me ana ture, me ana whakariteritenga ki te ritenga o te ture a Mohi.

6. Ae ra, ko taku kupu atu tenei ki a koutou, kei te mahi te tokomaha o ratou i tenei, a he uaua hoha-kore ta ratou hei whakatahuri i te toenga o o ratou teina ki te matauranga o te pono; no reira he tokomaha ano ratou e honoa mai ana ki a ratou i tenei ra, i tenei ra.

7. Nana kei te mohio koutou, kua kite na hoki koutou, ko te hunga katoa o ratou e meinga ana kia mohio, ki te pono, kia mohio ki nga whakarerenga kino, whakarihariha a o ratou tupuna, meinga ana kia whakaponohia e ratou nga Karaipiture tapu, ara nga poropititanga a nga poropiti tapu kua oti nei te tuhituhi hei arahi i a ratou kia whakapono ki te Ariki, kia ripeneta, e puta ake ai he ngakau hou ki a ratou.

8. No reira te hunga katoa o ratou kua tae ki tenei

ahua kei te mohio tonu koutou, e u ana e pumau aná ki te whakapono, ki te mea hoki i haere noa ai ratou.

9. A e mohio ana ano hoki koutou i tanu ratou i a ratou mea whawhai, a e wehi ana ki te mau ano ki aua mea kei hē ratou; ae, e ahei ana ano i a koutou te kite e wehi ana ratou ki te hara; ta te mea hoki e tuku ana ratou i a ratou ano kia takahia iho, kia patua e a ratou hoa riri, a kahore ratou e pai ki te hapai hoari ki a ratou; he mea hoki na to ratou whakapono ki a te Karaiti.

10. Na, mo to ratou u, mehemea ka whakapono ratou ki tetahi mea e whakaponohia ana e ratou; mo to ratou pumau, ina marama ratou, nana ka manaaki te Ariki i a ratou, me te whakaroa i o ratou ra, ahakoa ra o ratou he;

11. Ae ra, ki te mea e iti haere to ratou whakapono, tera ano te Ariki e whakaroa i o ratou ra a tae noa ki te putanga o te wa i korerotia e o tatou tupuna, e te poropiti hoki, e Hinohi, e etahi atu poropiti maha ano hoki, mo te whakahokinga o o tatou tuakana, o nga Ramana, ki te matauranga ki te pono;

12. Ae, ko taku kupu atu tenei ki a koutou, kua puta nga kupu whakaari a te Ariki mo o tatou tuakana, mo nga Ramana, mo nga wa i muri nei; a he ahakoa ra o ratou mamae maha e pa ai ki ratou, a he ahakoa ra aia atu aia mai ratou i runga i te mata o te whenua, e whaia, e patua, e whakamararatia atu hoki, a kahore o ratou wahi e piri ai, tera te Ariki e atawhai i a ratou;

13. A e rite ana tenei ki te poropititanga, ara, tera ratou e whakaputaina mai ki te matauranga pono koia ki te matauranga ki to ratou Kai-hoko ki to ratou Hepara pono nui, ka taua ngatahitia ano hoki me ana hipi.

14. Koia e mea atu nei ahau ki a koutou engari to ratou e mama i to koutou, ki te kore koutou e ripeneta.

15. No te mea hoki, me i whakaaturia ki a ratou nga mahi nunui kua whakaaturia atu nei ki a koutou; ae ra, ki a ratou i iti haere nei to ratou whakapono, he me na nga whakarereanga iho a o ratou tupuna, na, e ahei ana koutou te kite, penei kua kore to ratou whakapono e iti haere ano.

16. No reira, e ai ta te Ariki, e kore ahau e whakangaro rawa i a ratou, engari i te ra o taku whakaaro nui, e meinga e ahau kia hoki mai ano ratou ki a au, e ai ta te Ariki.

17. Heoi ko te kupu tenei a te Ariki, mo te iwi o nga

Niwhai, ki te kore ratou e ripeneta, me te mahara ki te mea i taku e pai ai, maku ratou e whakangaro rawa, e ai ta te Ariki, mo to ratou whakapono-kore, he ahakoa te tini o nga mahi nunui i mahi ai ahau ki waenganui i a ratou; a, he pono e ora ana te Ariki, waihoki era enei mea e mana, e ai ta te Ariki.

UPOKO 16.

1. Na, he tokomaha te hunga i rongo i nga kupu a Hamuera, a te Ramana, i korero ai ia i runga i nga taiepa o te pa, a ko te hunga katoa i whakapono ki tana kupu, ka haere atu ki te rapu i a Niwhai; a to ratou haerenga atu me to ratou kitenga i a ia, na, whakina atu ana e ratou o ratou hē ki a ia, kihai hoki i whakakahore, e hiahia ana kia rumakina ratou.

2. Ko te hunga ia kihai i whakapono ki nga kupu a Hamuera, i riri ki a ia; i maka kohatu ki a ia i a ia i runga i te taiepa, he tokomaha ano i kopere i nga pere ki a ia, i a ia e tu ana i runga i te taiepa; heoi i a ia te Wairua o te Ariki, i kore ai e pa a ratou kohatu a ratou pere ranei ki a ia.

3. Na, to ratou kitenga, e kore ia e pa i a ratou, ka tokomaha atu te hunga i whakapono ki ana kupu, a, haere atu ana ratou ki a Niwhai kia rumakina.

4. Ta te mea hoki, e rumaki ana a Niwhai, e poropiti ana, e kauwhau ana, e karanga ana i te ripeneta ki te iwi; e whakakite ana i nga tohu me nga mea whakami-haro; e mahi merekara ana i roto i te iwi kia mohio ai ratou ko te Karaiti e puta wawe mai.

5. E korero atu ana ano ki a ratou i nga mea e puta wawe mai kia mohio ai kia mahara ai ratou i te wa e puta mai ai, kua whakakitea noatia ki a ratou i mua, kia whakapono ai ratou; no reira te hunga katoa i whakapono ki nga kupu a Hamuera ka haere atu ki a ia kia rumakina, ka haere mai hoki ratou e ripeneta ana me te whaki ano i o ratou hara.

6. Heoi ko te tokomaha o ratou kihai i whakapono ki nga kupu a Hamuera, no reira i to ratou kitenga kahore i pa atu a ratou kohatu me a ratou pere ki a ia, ka karanga atu ratou ki o ratou rangatira, ka mea atu, E mau ki tenei koroke, herea iho, he rewera hoki tona; a e kore a matou kohatu me a matou pere e pa atu ki a ia no te kaha o te rewera i roto ra i a ia; no reira e mau ki a ia; herea iho, a whakamatea.

7. A i a ratou e haere ana kia pa o ratou ringaringa ki a ia. nana. ka rere iho ia i te taiapa. ka oma atu i o ratou whenua, a, tae rawa atu ana ki tona whenua ake. anga ana kauwhau ana, poropiti ana i roto i tona ake iwi.

8. Na, kahore ia i rangona i muri iho i roto i nga Niwhai; a i penei nga mea o te iwi.

9. A ka penei ano hoki te mutunga o te waru tekau ma ono o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai. ko te wahi nui o te iwi e noho tonu ana i runga i to ratou tikanga whakahi, i to ratou kino, ko te wahi iti e haere maharahara ana i te aroaro o te Atua.

10. A ka penei ano hoki te mutunga o te waru tekau ma whitu o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

11. A penei ano te ahua i te waru tekau ma waru o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite.

12. A heoi ano te rereke o nga tikanga a te iwi i te waru tekau ma iwa o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka anga ka nui atu to te iwi pakari i roto i te kino, me te nui haere ano o ta ratou mahi i te mea e rereke ana i nga whakahaunga a te Atua.

13. Na, i te iwa tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite, ka homai nga tohu nui me nga mea whakamiharo ki te iwi; a ka timata ka mana haere nga kupu a nga poropiti;

14. A ka puta mai nga anahera ki nga tangata whai-whakaaro, ka whakapuaki i nga rongu whakahari o te koa nui ki a ratou; a penei ka mana haere nga karaipiture i tenei tau.

15. He ahakoa ra ka anga ka whakapakeke te iwi katoa i o ratou ngakau, nga Niwhai tonu me nga Ramana, haunga ra te hunga i nui to ratou whakapono: ko te nuinga o te iwi i whakawhirinaki ki to ratou ake kaha, ki to ratou ake matauranga hoki, me te mea ano.

16. Ko etahi pea o nga mea i kiia e ratou era e tupono ki te tika i roto i nga mea maha rawa nei: tena ko tenei, e matau ana tatou e kore e ahei kia rite enei mahi nunui katoa, enei mea whakamiharo ka oti nei te korero.

17. A ka anga ka kororeroro ratou, ka tautohetohe ki a ratou ano, ka mea.

18. E hara tenei i te whakaaro tika, ara, kia puta mai tetahi tangata ko te Karaiti; mehemea ki te tika, a ko ia ano te Tama a te Atua, a te Matua o te rangi, o te whenua pera me te mea ka oti nei te korero, he aha e

kore ai ia e whakakite i a ia ano ki a tatou e pera me tana e whakakite ai i a ia ano ki te hunga e noho ana i a Hiruharama?

19. Ae, he aha e kore ai ia e whakakite i a ia ano ki tenei whenua, e pera me tana e whakakite ai i a ia ano ki te whenua o Hiruharama?

20. Otira, e matau ana tatou he whakarerenga kino tenei, kua tukua iho e o tatou tupuna ki a tatou, ara, te mea i a tatou kia whakaponu atu ki tetahi mea nui, whakamiharo, meake puta, kaore ki waenganui i a tatou ake, engari ki tetahi whenua pamamao noa atu, ko taua whenua ano kaore tatou i te mohio; no reira, ka ahei ratou te pupuri i a tatou i roto i te kuaretanga, e kore hoki o tatou kanohi ake e kite i te pono o enei mea.

21. A tera ratou e mahi i runga i te tinihanga, me nga mahi ngaro a te mea kino, i tetahi mea ngaro nui e kore e ahei i a tatou te mohio, e puritia ai tatou hei pononga ki a ratou kupu, hei pononga ano hoki ki a ratou, no te mea kei te whakawhirinaki atu tatou ki a ratou hei whakaako i te kupu ki a tatou; a penei ka puritia tatou e ratou kia kuare, ki te mea ka tuku tatou i a tatou ano ki a ratou i nga ra katoa e ora ai tatou.

22. Na, tera atu ano tona tini o nga mea i whakaaro ai ratou i roto i o ratou ngakau, nga mea kuare nga mea tekateka noa; a he nui rawa to ratou raru, no te mea ka whakaoho a Hatana i a ratou kia mahi tonu i te hē; ae, ka kopikopiko ia ka kawe korero, ka whakahorapa i nga tautohetohenga i runga i te mata katoa o te whenua, kia whakapakeke ai ia i nga ngakau o te iwi ki te mea pai, ki te mea ano e puta mai ana;

23. A ahakoa ra nga tohu me nga mahi whakamiharo i meatia i roto i te iwi o te Ariki, me nga merekara maha i meatia ai e ratou, ka whai wahi nui a Hatana ki nga ngakau o te iwi, i runga i te mata katoa o te whenua.

24. A ka penei te mutunga o te iwa tekau o nga tau o te whakahaeretanga a nga Kai-whakariterite i runga i te iwi o Niwhai.

25. Na, i penei ano te mutunga o te pukapuka a Heramana, ki te ritenga o te tuhituhinga a Heramana ratou ko ana tamariki tane.

III. NIWHAI.

KO TE PUKAPUKA A NIWHAI.

A TE TAMA A NIWHAI, KO IA TE TAMA A
HERAMANA.

A ko Heramana te tama a Heramana, ko ia nei te tama a Arami, ko ia nei te tama a Arami, he uri hoki no Niwhai, ko ia nei te tamaiti a Rihai, a tera i haere mai ki waho o Hiruharama i te tau tuatahi i kingi ai a Terekia, kingi o Hura.

UPOKO 1.

1. Nawai a, kua pahemo atu te iwa tekau ma tahi o nga tau, a kua taka ano nga tau e ono rau mai i te takiwa i mahue ai a Hiruharama i a Rihai; a i taua tau ano ko Rakoneu te Kai-whakawa Nui me te Kawana i runga i te whenua.

2. Na, kua haere atu a Niwhai, tama a Heramana ki waho o te whenua o Harahemera, kua hoatu hoki e ia ki tana tama, ki a Niwhai, ko ia nei tana matamua, te tikanga mo nga papa parahi me nga tuhituhinga katoa i tuhituhia ai, me aua mea katoa ano i tiakina. i puritia i runga i te tapu mai ano i te wa i puta mai ai a Rihai ki waho o Hiruharama.

3. Katahi tera ka puta atu i te whenua, a kahore tetahi tangata i mohio ki te wahi i haere ai ia: a na tana tama, na Niwhai i tuhituhi nga tuhituhinga mo tenei iwi i muri i a ia.

4. Na, i te timatanga o te iwa tekau ma rua o nga tau, ka timata te tino tutukitanga o nga poropititanga a nga poropiti; no te mea ko nga tohu me nga merekara i mahia ai i roto i te iwi he rahi atu i o mua.

5. Otira ko etahi i timata te ki, kua taka ke te wa mo nga kupu i korero ai a Hamuera, te Ramana, kia tutuki.

6. A ka timata ratou te whakamanamana ki o ratou teina, te mea. Na, kua taka ke te taima, a kahore ano i rite nga kupu a Hamuera; no reira, he tekateka noa to koutou hari, me to koutou whakaponono mo tenei mea.

7. Nawai a, ka ara i a ratou tetahi ngangau nui puta noa i te whenua; a ka pa te hinapouri ki te hunga whakaponono kei kore e mana nga mea i korerotia:

8. Heoi ka ata whanga ratou ki taua ra, me taua po,

me taua ra ano, e rite ai ki te ra kotahi, me te mea kahore he po, kia mohio ai ratou ki to ratou whakapono ehara i te mea tekateka noa.

9. Na, i whakaritea tetahi ra e te hunga whakapono-kore hei patunga mo te hunga katoa i whakapono ki aua whakarereanga iho, ki te kore e puta te tohu i korerotia e Hamuera poropiti.

10. Na, i te kitenga o Niwhai, te tama a Niwhai, i tenei kino a tona iwi, ka pa te hinapouri ki tona ngakau.

11. A ka puta atu ia ki waho, a tuohu ana ki te whenua, he nui ano tona reo ki te karanga ki te Atua mo tana iwi; ae ra, mo te hunga whano ka whakamatea, mo ratou i whakapono ki nga whakarereanga iho a o ratou tupuna.

12. A he nui tana karanga ki te Ariki i taua ra katoa; na, ka puta mai te reo o te Ariki ki a ia, ka mea.

13. Kia ara to mahunga kia maia to ngakau, ta te mea, na, meake te wa, a hei tenei po ano hoatu ai te tohu, a hei apopo au tae atu ai ki roto ki te ao, hei whakaatu atu ki te ao ka mana i a au nga mea katoa i mea ai ahau kia korerotia e nga mangai o aku poropiti tapu.

14. Na, ka haere atu ahau ki aku ake, kia rite ai nga mea katoa i whakaatu ai ahau ki nga tamariki a te tangata, no te orokohanganga o te ao, hei whakarite hoki i ta te Matua raua ko te Tama i pai ai; ta te Matua, he mea moku ake; ta te Tama, he mea mo oku kikokiko. Na, kua tata te taima, a hei tenei po ano hoatu ai te tohu.

15. Na, ka rite nga kupu i puta mai ai ki a Niwhai, ka pera tonu me te ahua i korerotia mai ai; no te mea, na, i te tōnga o te ra, kahore he pouri; a ka oho te iwi i te kore pouritanga i te mea kua tae ki te wa o te po.

16. A he tokomaha kihai nei i whakapono ki nga kupu a nga poropiti, na, hinga ana ki te whenua, me te mea kua mate, i mohio hoki ratou kua hinga te tikanga nui o te whakangaromanga i whakatakoto ai ratou mo te hunga i whakapono ki nga kupu a nga poropiti; no te mea kua tae mai te tohu i korerotia ai:

17. A ka timata ratou te mohio, ka tata te puta mai te Tama a te Atua; ae ra hoki, ko te iwi katoa i runga i te mata katoa o te whenua, i te hauauru puta noa ki te rawhiti, i te whenua whaka-te-nota, i te whenua whaka-te-tonga ano hoki, hinga rawa ana ratou ki te whenua i te miharo nui;

18. No te mea i mohio ratou he maha nga tau i whakaatu ai nga poropiti mo enei mea, kua tae mai ano hoki te

tohu i homai nei; a ka timata ratou te wehi mo to ratou kino mo to ratou whakapono kore.

19. Na, kahore he pouritanga i taua po katoa, engari he marama he pera me to te poutumarotanga. Nawai a, rere mai ana ano te ra i te ata, i runga i tona ritenga tika; a ka mohio ratou ko te ra whanau tera mo te Ariki, he mea hoki na te tohu kua homai nei.

20. Na, kua tutuki tenei mea, ae ra, nga mea katoa, tenei tongi, tenei tongi, rite tonu ki nga kupu a nga poropiti.

21. Nawai a, puta mai ana ano he whetu hou, rite tonu ki te kupu i kiia ai.

22. Na, no taua wa ake, ka tukua atu nga korero teka ki roto ki te iwi, e Hatana hei whakapakeke i o ratou ngakau kei whakaponohia e ratou aua tohu me aua whakamiharo kua kite nei ratou; heoi he ahakoa ra enei korero teka me enei tinihanga, ka whakapono tonu te wahi nui o te iwi, a tahuri mai ana ki te Ariki.

23. A haereere ana a Niwhai i roto i te iwi, me etahi atu tokomaha ano hoki, e rumaki ana hei mea ripeneta-tanga, a he nui nga hara i murua. A penei ka timata ano te ata noho o te iwi i runga i te whenua;

24. A kore ake he tautohetohenga, heoi ano ko etahi tangata torutoru nei i kauwhau, i whakamatau ki te whakaatu i roto i te karaipiture, kahore atu he tikanga o te whakarite i te ture a Mohi. Na, i hē ratou i runga i tenei mea, tē matau hoki ki nga karaipiture.

25. Otira kahore i taro kua whakaaturia to ratou hē, a kua kite ratou i to ratou pohehe, no te mea i whakaaturia ki a ratou kahore ano te ture kia rite noa, a me rite rawa te katoa; ae ra, i puta te kupu ki a ratou me rite tera: e kore e pahemo tetahi tohu, tongi ranei, engari kia rite ra ano te katoa; no reira i tenei tau ano ka tae ratou ki te matauranga ki to ratou pohehe, a whakina ana o ratou hē.

26. A penei ka pahemo te iwa tekau ma rua o nga tau, e whakaputa mai ana i nga rongo whakahari ki te iwi, he mea mo nga tohu i rite, e rite ana ki nga kupu o nga poropititanga a nga poropiti tapu katoa.

27. Nawai a, ka pahemo ano te iwa tekau ma toru o nga tau i runga i te ata noho, haunga ra nga kai pahua Karianato, i noho ra i runga i nga maunga, i hono tonu hoki a ratou whakararuraru i te whenua; he kaha hoki no o ratou piringa me o ratou wahi ngaro i kore ai e taea e te iwi; koia ratou i mahi ai i nga kohurutanga maha, a he nui te whakamatenga i roto i te iwi.

28. Na, i te iwa tekau ma wha o nga tau, ka tokomaha haere ratou ka nui rawa, no te mea he maha nga tangata puta ke o nga Niwhai i rere atu ki a ratou, a ko te mea tenei i pa ai te pouri nui ki aua Niwhai i noho tonu ki te whenua;

29. Na, he take pouri nui ano i roto i nga Ramana; no te mea, he maha a ratou tamariki i tupu ake, i pakeke, no ka tango i a ratou ake whakaaro, heoi, i whakakotiti ketia ratou e etahi o nga Horama, i runga i a ratou korero teka me a ratou kupu whakapatipati, a uru ana ki aua kai pahua Karianato;

30. A penei ka tukinotia ano hoki nga Ramana, a ka timata te heke haere o to ratou whakapono me to ratou tika, he mea na te kino o aua tamariki e tupu ake nei.

UPOKO 2.

1. A i pera hoki te pahemotanga o te iwa tekau ma rima o nga tau, ka wareware haere te iwi ki aua tohu me aua mea whakamiharo i rongo ai ratou, ka iti haere tonu hoki to ratou miharo ki tetahi tohu mea whakamiharo ranei no te rangi, no ka timata te pakeke o o ratou ngakau me te kapotanga o o ratou whakaaro; a ka anga ratou ka whakateka ki nga mea katoa i rongo ai ratou i kite ai.

2. Whakaaro horihori ake ana i roto i o ratou ngakau, ara, he mea mahi era na te tangata, me te kaha o te rewera hei whakakotiti ke hei maminga i nga ngakau o te iwi; a penei ka riro ano i a Hatana nga ngakau o te iwi, no ka whakamatapotia e ia o ratou kanohi, ka whakaputaina ketia o ratou whakapono ki te whakaakoranga o te Karaiti he mea kuare, he mea horihori.

3. Nawai a, ka tupu ka kaha te iwi i roto i te kino, me te whakarihariha; a kahore o ratou whakapono, tera e homai etahi atu tohu, mea whakamiharo ranei, a ka haereere a Hatana, ka whakakotiti ke i nga ngakau o te iwi, e whakamatautau ana i a ratou, e mea ana i a ratou kia mahi i nga kino nunui i runga i te whenua.

4. A i pera ano te pahemotanga o te iwa tekau ma ono o nga tau; me te iwa tekau ma whitu o nga tau; me te iwa tekau ma waru ano hoki o nga tau; me te iwa tekau ma iwa o nga tau;

5. A kotahi rau hoki nga tau i pahemo i muri mai i nga ra i a Mohia, i te kingi, i runga i te iwi o nga Niwhai.

6. A e ono rau ma iwa nga tau kua pahemo atu i te mahuatanga o Hiruharama i a Rihai;

7. A e iwa nga tau kua pahemo mai o te wa i homai ai te tohu i korerotia e nga poropiti, mo te Karaiti kia puta mai ki te ao.

8. Na, i timata nga Niwhai te tatau i to ratou taima i te wa i homai ai te tohu, ara, i te taenga mai o te Karaiti: no reira kua pahemo nga tau e iwa.

9. Na, kihai a Niwhai, te papa o Niwhai, i a ia ra uga tuhituhinga e tiaki ana, i hoki ki te whenua o Hara-hemera, a kihai ano i kitea i runga i te whenua katoa.

10. A i noho tonu te iwi i runga i te kino, he ahakoa te nui o te kauwhautanga me te poropititanga i tukua atu ki roto ki a ratou; a penei ka pahemo ano te tekau o nga tau; me te tekau ma tahi ano hoki o nga tau i pahemo i runga i te hara.

11. Nawai ra, i te tekau ma toru o nga tau, ka tupu nga whawhai me nga tautohetohenga puta noa i te whenua katoa; no te mea kua tini nga kai pahua Karianato, a he tokomaha o te iwi i patupatua, me nga pa maha ano i horo i a ratou, a na ratou ano i hora te mate nui me te kohuru puta noa i te whenua no ka riro hei take nui mo te iwi katoa, mo nga Niwhai me nga Ramana ano hoki, kia hapai patu ki a ratou;

12. Koia nga Ramana katoa kua tahuri mai nei ki te Ariki, i huihui ai ki o ratou teina, ki nga Niwhai, a i meinga ratou, he whakaaro hoki ki to ratou orange, me a ratou wahine, me a ratou tamariki, kia hapai patu ki aua kai pahua Karianato: ae ra, me te tiaka hoki i o ratou tikanga, me o ratou ritenga o to ratou hahi, o to ratou karakia, me to ratou mawehetanga me to ratou here-koretanga.

13. A i te mea kaore ano kia pahemo te tekau ma toru o nga tau, ka whakawehia nga Niwhai ki te whakangaromanga rawatanga, he mea na tenei whawhai, koia i riro hei mea nanakia rawa atu.

14. Na, i taua ngatahitia me nga Niwhai aua Ramana i huihui ai ki nga Niwhai;

15. I whakakorea te kanga i runga i a ratou, a meinga ana o ratou kiri kia ma kia pera ano me nga Niwhai;

16. Ko a ratou taitamariki me a ratou taitamahine i riro hei mea ataahua rawa, a i taua nagatahitia ratou me nga Niwhai, i huaina hoki he Niwhai. A i penei te mutunga o te tekau ma toru o nga tau.

17. Na, i te timatanga o te tekau ma wha o nga tau, ka haere tonu te whawhai i waenganui o nga kai pa-

hua me te iwi o Niwhai, a ka tino kaha rawa ano; otira i whiwhi kaha te iwi o Niwhai ki runga ki nga kai pahua, a panaia ana ratou e ratou ki waho o o ratou whenua ki roto ki nga maunga. me o ratou wahi ngaro.

18. A i penei te mutunga o te tekau ma wha o nga tau. A i te tekau ma rima o nga tau, ka whakatika mai ratou ki te iwi o Niwhai; a he nui te kaha i whiwhi ai nga kai pahua o Karianato ki runga ki a ratou. he mea na te kino o te iwi o Niwhai, me a ratou tau-tohetohenga, me a ratou wehewehenga.

19. Heoi ka mutu te tekau ma rima o nga tau, a e noho ana te iwi i roto i nga mamae maha; e iri ana ano te hoari whakangaro i runga ake i a ratou, a e tata ana ratou te haua iho, he mea mo a ratou kino.

UPOKO 3.

1. Nawai a, i te tekau ma ono o nga tau o te taenga mai o te Karaiti, ka whiwhi a Rakoneu, te kawana o te whenua, ki tetahi pukapuka na te kai whakahaere, te kawana o tenei ope kai pahua; a ko nga kupu enei i tuhituhia ai i mea ai.

2. E Rakoneu, e te Kawana Nui pai rawa o te whenua, tenei ahau te tuhituhi atu nei i tenei pukapuka ki a koe, me te whakamihi nui atu ano ki a koe mo tou u, me te u o tou iwi, i runga i te tiakanga i ena mea e ki na koutou he tikanga, he here-koretanga no koutou; na, ka nui to koutou kaha ki te tu, me te mea e tautokona ana koutou e te ringa o tetahi Atua, i runga i te tiakanga o to koutou here-koretanga. o o koutou taonga, o to koutou kainga, ara, e pena ana ta koutou whakahua he kainga no koutou.

3. Na, he mea pouri ki a au, e Rakoneu, e te tangata pai rawa, ta koutou whakaaro kuare tekateka noa, e whakaaro na koutou, e ahei ana koutou te tu mai ki enei toa maha, i raro nei i taku whakahau, e tu nei inaianei, i tenei takiwa nei ano i roto i o ratou kakahu whawhai, e tatari nei i runga i te ngakau nui ki tenei kupu. me haere ki raro ki nga Niwhai whakangaro ai i a ratou.

4. A e mohio ana ahau ki o ratou wairua e kore nei e taea te pehi, ka oti nei hoki ratou te whakamatautau e au i runga i te parekura, me taku mohio ana hoki ki ta ratou mauahara mutunga-kore ki a koutou. i

nga he maha i meatia ai e koutou ki a ratou, na konei ra ki te haere ratou ki raro ki te whawhai ki a koutou, na, ka whakangaromia rawatia koutou e ratou;

5. Koia ahau ka tuhituhi atu nei i tenei pukapuka, a ma toku ake ringa ano e hiri, he whakaaro noku ki te pai mo koutou, mo to koutou u ki te mea e whakaponu na koutou he tika, me o koutou wairua maia i runga i te parekura;

6. No reira ka tuhituhi atu ahau ki a koe, he tono ki a koe kia tukua mai ki toku iwi, o koutou pa, o koutou whenua, me a koutou taonga, engari hoki tenei i ta ratou whiunga i a koutou ki te hoari, me te panga o te whakangaromanga ki a koutou;

7. Ara, kia tukua mai koutou e koutou ano ki a matou, kia uru hoki ki a matou, kia ako i a matou mahi ngaro, a ka riro mai hei teina ki a matou, kia rite koutou ki a matou; ehara i te mea hei pononga ki a matou engari hei teina ki a matou, hei hoa hoki ki a matou i runga i a matou rawa katoa.

8. Na, ko taku oati tenei ki a koe, ki te whakaae koutou ki tenei, me tetahi oati, e kore koutou e whakangaromia; otira ki te kore koutou e whakaae mai ki tenei, na, taku oati e oati nei ahau ki a koe, hei apopo kia kotahi te marama, ka whakahau iho ahau kia haere atu aku taura ki raro ki te whawhai ki a koutou, a e kore e puritia e ratou o ratou ringaringa, e kore hoki e tohu tangata, engari ka patupatua koutou, ka tukua te hoari kia hinga ki runga ki a koutou, a, te whakangaromanga rawatanga mo koutou.

9. Nana, ko Kirianahi ahau; ko au ano te kawana o tenei huihui ngaro o Karianato; a e mohio ana ano ahau ki tenei huihui, me ana mahi, koia he pai: he mea nonamata, he mea tuku iho ano hoki ki a matou.

10. A ka tuhituhi atu ahau i tenei pukapuka ki a koe, ki a Rakoneu, me te tumanako atu ano ka tuku mai koutou i o koutou whenua, me o koutou taonga, i runga i te kore whakaheke toto, kia riro mai ano i toku iwi o ratou tikanga, me to ratou kawanatanga, i mawehe mai ratou i a koutou, he mea na o koutou kino i runga i te kaiponuhanga o o ratou tikanga hei kawana ki a ratou, na, ki te kore e rite i a koe tenei, era ahau e ngaki mate mo o ratou he. Na, ko Kirianihi ahau.

11. Na, i te taenga mai o tenei pukapuka ki a Rakoneu, ka rahi rawa tona oho i te maia o Kirianahi e

tono mai ana i te whenua o nga Niwhai, me te whakawehi ano i te iwi me te rapu utu mo nga he o te hunga kahore ano kia whakawhiwhia ki te he ki aua kai pahua kino whakarihariha.

12. Na, he tangata tika tenei Rakoneu, te kawana, a kihai ia i taea e nga tono me nga whakawehi a tetahi kai pahua te whakawehi; no reira kihai ia i aro atu ki te pukapuka a Kirianahi, a te kawana o nga kai pahua, heoi meinga ana e ia tona iwi kia karanga ake ki te Ariki kia whakakahangia mo te wa e whakatika mai ai nga kai pahua ki a ratou;

13. A ka tuku kupu ano ia puta noa i te iwi katoa, kia whakawhaiti ratou i a ratou wahine, me a ratou tamariki, me a ratou kahui o ia ahua, o ia ahua, me a ratou rawa katoa, haunga te whenua, ki te wahi kotahi.

14. A ka mea ano ia kia hanga he pa tawhio noa, tawhio noa i a ratou, to reira kaha kia kaha rawa atu. Ka mea ano ia i nga taua a nga Niwhai, a nga Ramana ano hoki, ara, o te hunga katoa e taua ngatahitia ana me nga Niwhai, kia whakaturia taka noa, taka noa hei kai tiaki mo ratou, hei tiaki i a ratou i nga kai pahua, i te ao, i te po;

15. Na, ka mea ia ki a ratou, e ora ana te Ariki, ki te kore koutou e ripeneta ki o koutou kino katoa, me te karanga ano ki te Ariki, e kore rawa koutou e whakaoranga i nga ringaringa o aua kai pahua Karianato.

16. A i runga i te nui me te whakamiharo o nga kupu me nga poropititanga a Rakoneu, ka pa te wehi ki te iwi katoa, ka whakapau i to ratou kaha katoa ki te whakarite i nga kupu a Rakoneu.

17. Nawai a, ka whakaturia nga rangatira nui e Rakoneu i runga i nga taua katoa a nga Niwhai, hei whakahau i a ratou a te wa e haere iho ai nga kai pahua ki waho o te koraha ki te whawhai ki a ratou.

18. Na, i whakaturia te rangatira nui o nga rangatira katoa, te kai whakahau nui o nga taua katoa a nga Niwhai, ko Kikironi tona ingoa.

19. Na, ko te ritenga i roto i nga Niwhai katoa, ina whakatu rangatira nui mo ratou, haunga ra nga wa e kino ana ratou, ko tetahi tangata kei a ia nei te Wairua o te whakakitenga, o te poropititanga hoki; no reira, he poropiti nui tenei Kikironi i roto i a ratou, a ko te Kai-whakawa Nui ano ia.

20. Na, ka mea atu te iwi ki a Kikironi, inoi atu ki

te Ariki, a tatou ka piki ake ki runga ki nga maunga, ki te koraha hoki, kia kokiri ai tatou i nga kai pahua, ki te whakamate i a ratou i roto i o ratou ake whenua.

21. Heoi ka mea atu a Kikironi ki a ratou, kahore rapea; ki te mea hoki ka piki ake tatou ki te whawhai ki a ratou, ka tukua tatou e te Ariki ki roto ki o ratou ringaringa; no reira ka whakarite tatou i a tatou i waenganui pu o o tatou whenua, a ka whakamine tatou i a tatou taua katoa, e kore tatou e whakatika atu ki a ratou, engari ka whanga kia tae mai ratou ki te whawhai ki a tatou; a ma konei ki te penei tatou, e ora ana te Ariki, ka tukua mai ratou ki roto ki o tatou ringaringa.

22. Na, i te tekau ma whitu o nga tau, i te wahi whakamutunga o te tau, kua riro atu te kupu a Rakoneu puta noa i te mata katoa o te whenua, a ka mau ratou ki o ratou hoiho, ki o ratou hariata, ki a ratou kau, ki a ratou kahui o ia ahua, o ia ahua, ki o ratou kereene, me a ratou rawa katoa, a ka haere, he mano, he tekau mano, a ka poto katoa ratou te haere ki te wahi i whakaritea hei kainga huihui mo ratou. hei tiaki i a ratou ano i o ratou hoa riri.

23. A ko te whenua i whakaritea ko te whenua o Harahemera me te whenua o Momona; ae ra, tae noa atu ki te rohe i waenganui o te whenua Momona o te whenua Whakangaromanga;

24. He mano tini te iwi i huaina nei ko nga Niwhai, i huihui ki tenei whenua. Na, i mea a Rakoneu i a ratou kia huihui ki roto ki te whenua whaka-te-tonga. na te kanga nui hoki i runga i te whenua whaka-te-nota;

25. A ka hanga pa ratou mo ratou ano mo te whawhai ki o ratou hoa riri; kotahi ano whenua i noho ai ratou, kotahi ano hoki tinana, a ka wehi ratou i nga kupu i korerotia e Rakoneu, no ka ripeneta ratou mo o ratou hara katoa; a ka puta ake a ratou inoi ki te Ariki ki to ratou Atua, kia whakaorangia ratou ina haere mai o ratou hoa riri ki te whawhai ki a ratou.

26. Heoi ka pa te pouri nui ki a ratou mo o ratou hoa riri. A ka mea a Kikironi i a ratou kia hanga i nga patu whawhai o ia tu, o ia tu, kia kaha ano hoki ratou i o ratou kakahu whawhai. puapua. whakangu-rakau. kia rite hoki ki tana whakaakoranga.

UPOKO 4.

1. Nawai a, i te wahi whakamutunga o te tekau mā waru o nga tau, kua rite nga taua a aua kai pahua mo te whawhai, a ka timata ratou te haere mai ki raro, te putaputa mai i nga puke, i nga maunga, i te koraha, i o ratou piringa kaha, me o ratou wahi ngaro, a timata ana te noho i nga whenua whaka-te-tonga, i te whenua whaka-te-nota ano hoki, a timata ana nohoia ana e ratou nga whenua katoa i mahue i nga Niwhai, me nga pa i mahue kia takoto kau ana.

2. Otiia kahore he kararehe mohoao, he mea ranei hei patunga i roto i aua whenua i mahue i nga Niwhai, a kahore he patunga ma nga kai pahua, kei te koraha anake;

3. A kahore he oranga mo nga kai pahua, kei te koraha anake, kahore hoki he kai; no te mea kua mahue i nga Niwhai o ratou whenua kia takoto noa ana, a kua whakawhaititia e ratou a ratou kahui o ia tu, o ia tu, me a ratou rawa katoa, a kei te noho topu ratou;

4. No reira kahore he huarahi pahua mo nga kai pahua e whiwhi kai ai ratou, mo te whakatika nui anake ki te whawhai ki nga Niwhai; a e noho topu ana nga Niwhai, he tini ano ratou, i tiakina ano e ratou he kai ma ratou, he hoiho, he kau, me nga kahui o ia tu, o ia tu, e ora ai ratou mo nga tau e whitu, i tumanako hoki ratou kia whakangaromia atu nga kai pahua i runga i te mata o te whenua i taua wa. A i penei te pahemotanga atu o te tekau mā waru o nga tau.

5. Nawai a, i te tekau mā iwa o nga tau ka kite a Kirianahi e tika ana me haere ki te whawhai ki nga Niwhai, no te mea e kore ratou e ora, ki te kore e haere i runga i te pahua, i te tahae, i te kohuru.

6. A e wehi ana ratou ki te marara atu i runga i te whenua, e ahei ai ratou te whakatupu kereene kei huaki mai nga Niwhai ki a ratou, kei whakamate i a ratou; koia a Kirianahi i whakahau ai ki ana taua kia whakatika atu ratou i tenei tau ki te whawhai ki nga Niwhai.

7. Nawai a, haere mai ana ratou ki runga ki te whawhai; ko te ono ano tenei o nga marama; nana, he rau nui whakawehi taua ra i haere mai ai ratou ki te whawhai; a i whitikiria ano ratou i runga i to nga kai pahua ritenga; he kiri-reme to ratou whitiki ki o ratou hope, he mea pani hoki ratou ki te toto, o ratou ma-

hunga he mea heu, a he tiaki mahunga o ratou ka oti te potae: a he mea nui whakawehi te ahua o nga taua a Kirianahi, na o ratou kakahu whawhai hoki, na to ratou paninga hoki i a ratou ki te toto.

8. Na, i te kitenga o nga taua a nga Niwhai i te ahua o te taua a Kirianahi, ka hinga ratou ki te whenua, ka karanga ki te Ariki, ki to ratou Atua, kia tohungia ratou, kia whakaputa hoki i a ratou ki waho i nga ringaringa o o ratou hoa riri.

9. Ano ka kite nga taua a Kirianahi i tenei, he nui to ratou reo ki te hamama, he koanga hoki no ratou, no te mea i mahara ratou kua hinga nga Niwhai i te wehi, he mea na te whakawehi o a ratou taua;

10. Heoi he pohehe tenei no ratou, kahore hoki o nga Niwhai wehi i a ratou, engari i wehi ratou i to ratou Atua, a inoi ana ki a ia kia tiakina; no reira i te hua-kanga o nga taua a Kirianahi ki a ratou kua rite ratou mo te tutaki ki a ratou; ae ra, i tutaki ratou ki a ratou i runga i te kaha o te Ariki.

11. Na, i timata te whawhai i tenei i te ono o nga marama; a he mea nui whakamataku to reira riri, ae ra, he mea nui whakamataku to reira whakamatenga, a kahore i mohiotia he whakamatenga hei rite mo tenei te nui i roto i te iwi katoa o Rihai mai o te mahuetanga o Hiruharama i a ia.

12. Na, he ahakoa nga whakawehi me nga oati i oati ai a Kirianahi, ka taea ratou e nga Niwhai. no ka whati atu ratou i mua i o ratou aroaro.

13. A ka whakahauhau a Kikironi i ana taua kia whai i a ratou tae noa ki nga rohe o te koraha, kia kauaka hoki ratou e tohu i tetahi tangata e taka ana ki roto ki o ratou ringaringa, a penei ka whaiwhai ratou i a ratou ka patupatu i a ratou, tae noa atu ki nga rohe o te koraha, a rite ana i a ratou te whakahau a Kikironi.

14. Na, i whaia a Kirianahi, te tangata i tu ai i whawhai maia ai, i a ia e rere ana; a e ngenge ana ia i te nui o tana whawhai, no reira ia i mau ai, a ka whakamatea. A ko te whakamutunganga tenei o Kirianahi, o te kai pahua.

15. Na, hoki ana nga taua a nga Niwhai ki to ratou kainga ora. A kihai nga kai pahua i haere mai ano ki te whawhai i te pahemotanga o te tekau ma iwa o nga tau; kihai ano hoki ratou i haere mai i te rua tekau o nga tau;

16. A i te rua tekau ma tahi o nga tau kahore ratou i haere mai ki te whawhai, otira i haere mai ratou i nga taha katoa e whakapae mai ana awhio noa i te iwi o Niwhai: no te mea i mahara ratou, ki te kati atu ratou i te iwi o Niwhai i o ratou whenua, me te whakapae i a ratou i tetahi taha, i tetahi taha, ki te mea hoki ka kati ratou i a ratou ki o ratou tikanga katoa o waho, ka meinga ratou kia tuku i a ratou ano ki te ritenga o a ratou hiahia.

17. Na, i whakatu ratou i tetahi atu kai whakahaere mo ratou, tona ingoa ko Temariha; no reira na Temariha i mea tenei whakapaenga.

18. Heoi he pai noa atu tenei ki nga Niwhai; no te mea e kore e taea e nga kai pahua te kukume ta ratou whakapaenga kia roa rawa e ahatia ai nga Niwhai, he nui hoki no a ratou kai i rongoatia e ratou.

19. No te mea he iti nga kai a nga kai pahua; heoi ano ta ratou ko te kikokiko hei oranga mo ratou, ko taua kikokiko i whiwhi ai ratou o te koraha.

20. Nawai a, ka iti nga kararehe mohoaio hei patunga ma ratou i roto i te koraha, a tata ana nga kai pahua te mate i te kai.

21. A e hono tonu ana te haere atu a nga Niwhai i te ao i te po, e kokiri ana i a ratou taua, e hatepe atu ana i a ratou he mano, he tekau mano.

22. A penei ka hiahia te iwi o Temariha kia unuhia ta ratou whakaaro, he mea hoki no te whakangaromanga nui i pa ki a ratou i te ao i te po.

23. Na, ka whakahau a Temariha ki te iwi kia whakamutua ta ratou whakapae, kia haere atu ki nga wahi o ko rawa atu o te whenua whaka-te-nota.

24. Na, kua mohio a Kikironi ki ta ratou whakaaro, a e mohio ana ia ki to ratou ngoikoretanga i te kore kai, i te whakamatenga nui hoki i whakamatea ai ratou, no reira ka tonoa e ia ana taua i te po, a haukotia ana to ratou huarahi e hoki atu ai ratou, me te whakatu ano i ana taua ki to ratou hiku;

25. Na, he mea mahi po tenei na ratou, a ka tae atu ratou ki mua atu i nga kai pahua, a ao ake, i te whakatikanga atu o nga kai pahua, kua tutakina ratou a mua a muri ano hoki e nga taua o nga Niwhai.

26. A i katia ano nga huarahi oma atu mo nga kai pahua i te tonga. Na, he mea whakahau na Kikironi i meatia ai enei mea katoa.

27. Na, he tini nga mano i tuku i a ratou ano hei

herehere ma nga Niwhai, a i patua te toenga o ratou.

28. Ko to ratou kai whakahaere tikanga ka hopukia, ka tarewatia ki runga ki tetahi rakau, ae ra, ki runga rawa, a mate noa. I te mea kua mate ia, i a ia ano e tarewa ana, ka topea iho te rakau ki te whenua, a, he nui to ratou reo ki te karanga.

29. Ma te Ariki e tiaki tona iwi i runga i te tika me te tapu o te ngakau kia mea ai ratou i nga tangata katoa e whai ana kia whakamatea ratou, i runga i te mana me nga huihui ngaro, kia topea ki te whenua, kia penei me tenei tangata kua topea nei ki te whenua.

30. A ka hari ratou me te karanga, kotahi ano te reo. Ma te Atua o Aperahama, ma te Atua o Ihaka, ma te Atua o Hakopa, tenei iwi e tiaki i runga i te tika i nga wa katoa e karanga ana ratou ki te ingoa o to ratou Atua kia tiakina.

31. Nawai a, kotahi tonu puakanga i a ratou o te waiata, o te whakamoemiti, ki to ratou Atua, he whakaaro ki te mea nui i mea ai ia mo ratou, hei tiaki i a ratou kei taka atu ki roto ki nga ringaringa o o ratou hoa riri;

32. Ae ra, karanga ana ratou, Ohana ki te Atua I Runga Rawa; a karanga ana ano ratou, Kia whakapaingia te ingoa o te Ariki, o te Atua Kaha Rawa, o te Atua I Runga Rawa.

33. A pupuhi ana o ratou ngakau i te koa, na reira, ka puta mai nga roimata, mo te pai whakaharahara o te Atua, ki te whakaputa i a ratou ki waho i nga ringaringa o o ratou hoa riri; a, i mohio ratou, na to ratou ripenetatanga, na to ratou ngakau papaku hoki i whakaputaina ai ratou i te whakangaromanga mau tonu.

UPOKO 5.

1. Na, kahore tahi he tangata e ora ana i roto i te iwi katoa o nga Niwhai, i ruarua ki nga kupu a nga poropiti tapu katoa i korero ai; no te mea i mohio ratou kaore e kore te rite aua mea;

2. A, i mohio ano ratou he pono kua tae mai a te Karaiti, he mea na nga tohu maha kua puta mai, rite tonu ki ta nga poropiti i korero ai; a, no te mea, kua rite ana kupu, waihoki ka mohio ratou tera e mana nga mea katoa, rite tonu ki te mea i korerotia;

3. No reira i whakarere ai ratou i o ratou hara ka-

toa, i o ratou whakarihariha, i o ratou puremutanga. a takare tonu ana ratou ki te mahi ki te Ariki i te ao i te po.

4. Na, i te mea kua mau herehere nga kai pahua katoa. a kahore he mea i mawhiti kihai nei i whakamatea, ka panga e ratou nga herehere ki te whare herehere. ka meinga ano hoki te kupu a te Atua kia kauwhautia ki a ratou; a ko te hunga katoa i ripeneta mo o ratou hara. i uru hoki ki tetahi kawenata kia mutu te kohuru i nga ra e takoto ake nei, i tukua kia haere;

5. Otiia te hunga katoa kihai nei i uru ki tetahi kawenata. engari i mau tonu aua kohuru puku i roto i o ratou ngakau; ae ra, te hunga katoa i kitea e korero whakawehi ana ki o ratou teina, i whakataua te he ki a ratou. i whakawhiua hoki ki te ritenga o te ture.

6. A i penei te ahua i whakamutua katoatia ai e ratou aua whakakotahitanga kino, aua whakakotahitanga ngaro, whakarihariha hoki, i mahia ai he nui te kino me te kohuru.

7. Na, penei kua pahemo te rua tekau ma rua o nga tau, me te rua tekau ma toru ano, me te rua tekau ma wha, me te rua tekau ma rima; a penei kua pahemo nga tau e rua tekau ma rima.

8. A he maha ano nga mea kua puta, he mea nui whakamiharo ki te urohanga a etahi; heoi e kore e poto te katoa te tuhituhi ki roto ki tenei pukapuka; ara, e kore e poto ki tenei pukapuka te wahi whakate-rau o nga meatanga i meatia ai i roto i tetahi iwi penei te tokomaha i nga tau e rua tekau ma rima;

9. Heoi tera ano nga tuhituhinga kei runga e mau ana nga mahi katoa a tenei iwi; a i tuhituhia he whakaaturanga poto, engari he whakaatu pono, e Niwhai;

10. No reira kua tuhituhia e ahau taku tuhituhinga i enei mea e rite ana ki te tuhituhinga a Niwhai, i tuhituhia ai ki runga ki nga papa e karangatia nei ko nga papa a Niwhai.

11. Na, e tuhituhi ana ahau i te tuhituhinga ki runga ki nga papa i hanga e ahau he mea na oku ringaringa ake.

12. Na, e huaina ana ahau ko Moromona, he mea tapa mai ki a au te ingoa o te whenua o Moromona, te whenua i whakaturia ra e Arami te hahi i roto i te iwi; ae ra, te hahi tuatahi i whakaturia i roto i a ratou i muri i to ratou kofiti ketanga.

13. Nana, he akonga ahau na Ihu Karaiti, na te Tama a te Atua. Nana ahau i karanga hei whakapuaki i tana kupu i roto i tona iwi, kia whiwhi ai ratou ki te oranga tonutanga.

14. Na, e tika ana kia tuhituhia e ahau he tuhituhinga mo nga mea katoa kua pa mai, kia rite ki ta te Atua e pai ai. he mea e rite ai nga inoi a te hunga kua riro atu, ko ratou hoki he hunga tapu, kia rite ki to ratou whakapono.

15. Ae ra, he tuhituhinga poto mo nga mea kua puta nei, mai i te takiwa i mahue ai a Hiruharama i a Rihai a mohoa noa nei;

16. No reira ka tuhituhi ahau i taku tuhituhinga no nga whakaaturanga i whakaaturia e te hunga i mua atu i a au, tae noa mai ki te timatanga o toku ra;

17. Ko reira ahau tuhituhi ai i tetahi tuhituhinga o nga mea kua kitea nei e oku kanohi ake.

18. Na, e mohio ana ahau he tika he pono te tuhituhinga e tuhituhia nei e ahau; otira tera ano nga mea maha e kore nei e ahei i a matou te tuhituhi ki te ritenga o to matou ake reo.

19. Na, ka whakamutu ahau i taku korero, ara moku ake, a ka timata ka tuhituhi i taku whakaaturanga i nga mea kua takoto i mua atu i a au.

20. Ko Moromona ahau, ko tetahi uri whakahanumikore o Rihai. He take nui taku hei whakanui maku i toku Atua, me toku Kai-whakaora ano hoki, me Ihu Karaiti, mona i kawe mai i o matou tupuna ki waho i te whenua o Hiruharama, (a kahore tahi he tangata i mohio ko ia anake ratou ko te hunga i mauria mai e ia ki waho o taua whenua.) mona ano i homai ki a au me toku iwi i tenei matauranga nui hei whakaoranga mo o matou wairua.

21. He pono nana i manaaki te whare o Hakopa, i atawhai te uri o Hohepa.

22. A i te mea kua mau nga tamariki a Rihai ki ana whakahaunga i manaakitia ratou e ia, i meinga hoki ratou kia whai pai ki te ritenga o tana kupu;

23. A he pono hoki ka whakamohio ano ia i tetahi toenga o nga uri o Hohepa ki te matauranga ki te Ariki, ki to ratou Atua;

24. A he pono, e ora ana te Ariki ka whakaminea e ia i nga topito e wha nga toenga katoa o te uri o Hakopa, e noho marara ana i runga i te mata katoa o te whenua;

25. A pera ano me ia kua kawenata ki te whare katoa o Hakopa, waihoki ka mana taua kawenata i kawenata ai ia ki te whare o Hakopa i tana wa e rite ai. hei whakarironga mai ano i te whare katoa o Hakopa ki te matauranga ki te kawenata i kawenata ai ia ki a ratou;

26. Ko reira ratou matau ai ki to ratou Kai-hoko koia nei a Ihu Karaiti, te Tama a te Atua; ko reira ano hoki ratou whakaminea mai ai i nga wahi e wha o te ao ki o ratou ake whenua, i whakamararatia atu ai ratou i reira; na, e ora ana te Ariki, tera e rite tenei mea. Amine.

UPOKO 6.

1. Nawai a, ka hoki katoa te iwi o Niwhai ki o ratou whenua ake, i te rua tekau ma ono o nga tau, tena tangata, tena tangata, me tona hapu, me ana kahui o ia tu, o ia tu. ana hoiho me ana kau, me a ratou mea katoa.

2. A kahore ano kia pau a ratou kai katoa te kai; no reira mauria ana e ratou nga toenga o a ratou ke-reene o ia tu, o ia tu, me a ratou koura, me a ratou hirirwa, me a ratou mea utu nui katoa, a hoki ana ratou ki o ratou ake whenua, ki o ratou kainga, ki te nota, ki te tonga, ki runga ki te whenua whaka-te-nota, ki te whenua whaka-te-tonga.

3. A ka tuku ano ratou ki aua kai pahua i kawenata ai kia ata noho, ki te hunga i hiahia ai kia waiho tonu hei Ramana, i nga whenua ki te ritenga o to ratou tokomahatanga, kia whai mea ai ratou i runga i a ratou mahi, hei oranga mo ratou; a penei ka whakahokia e ratou te ata noho ki te whenua katoa.

4. A ka anga ka kake ano ratou, ka timata ki te nui; na, ka pahemo atu te rua tekau ma ono, ma whitu o nga tau, a he nui ano te ata noho i runga i te whenua; i hanga hoki ratou i o ratou ture ki te ritenga o te mea tika, o te mea e rite ana.

5. Na, kahore tahi he mea i runga i te whenua katoa, hei arai i te iwi kei kake tonu ratou ko to ratou takanga atu anake ki te he.

6. Na Kikironi raua ko Rakoneu, te kai whakawa, ratou ko te hunga i whakaturia hei kai whakahaere tikanga i whakapumau tenei ata noho nui i runga i te whenua.

7. Nawai a, he maha nga pa i hanga houtia, a he maha ano nga pa tawhito i whakahoutia;

8. A he maha ano nga huanui i whakateiteitia ake, me nga huarahi maha i mahia, e takoto haere ana ki tetahi pa, ki tetahi pa, ki tetahi whenua, ki tetahi whenui, ki tetahi wahi, ki tetahi wahi.

9. A penei ka pahemo atu te rua tekau ma waru o nga tau, i hono tonu te ata noho o te iwi.

10. Otiia i te rua tekau ma iwa o nga tau, i tupu etahi tautohetohenga i roto i te iwi; a ko etahi i neke ake ki te whakahihi, ki te whakamanamana i runga i to ratou whai taonga, ae ra, tae rawa atu ana nga mahi a etahi ki te tukino.

11. Na, he maha nga Kai hokohoko i roto i te whenua, he maha ano hoki nga roia, me te maha noa iho o nga Kai-whakahaere tikanga.

12. A i mohiotia te rangatiratanga o te tangata, na ona tangata, na te riro mama mai hoki i a ia o te matauranga: ko etahi i kuare ai, na to ratou rawakore-tanga: ko etahi i whiwhi ai ki nga matauranga nunui, na te whai taonga.

13. Ko etahi i neke i runga i to ratou whakahi, ko etahi he nui to ratou whakaiti; ko etahi i utu atu i te tawai ki te tawai, ko etahi i whakarere noa i te tawai me te whakatoi, me te tukino o ia ahua, o ia ahua ki a ratou, a kihai ratou i tahuri ki te tawai atu ano, engari he whakaiti he ripeneta ta ratou i te aroaro o te Atua;

14. A penei ka ai he rere-ketanga nui puta noa i te whenua katoa, no ka timata te pakaru o te hahi; ae ra, no ka pakaru te hahi puta noa i te whenua katoa, i te toru tekau o nga tau, haunga ia, i waenganui o etahi Ramana, i whakatahuritia mai ratou ki te whakapono tika; a kihai ratou i pai ki te whakarere atu, no te mea e u ana ratou, e pumau ana, te taea te whakakorikori, e whakaae ana i runga i te hiahia o te ngakau ki te pupuri i nga whakahaunga a te Ariki.

15. Na, ko te putake o tenei kino o te iwi, koia tenei, i whai mana nui a Hatana, ki te whakaoho i te iwi kia mahi i nga ahua katoa o te kino, kia whakahi i runga i te whakapehapeha, me te whakamatautau ano i a ratou kia rapu i te kaha, i te mana, me te taonga me nga mea tekateka noa o te ao nei.

16. A i penei te ahua o te whakakotiti ke a Hatana i nga ngakau o te iwi, kia mahi i nga ahua katoa o te

kino: no reira he torutoru nga tau i hari ai ratou i runga i te ata noho.

17. No reira i te timatanga o te toru tekau o nga tau, i te mea kua tukua atu te iwi mo tetahi takiwa roa kia kahakihakina i runga i nga whakamatautauranga a te rewera ki ana kino i hiahia ai ia hei taenga mo ratou, kia mahi hoki i ana kino i hiahia ai ia hei mahi ma ratou; no reira i te timatanga o te toru tekau o nga tau, kei roto ratou kei tetahi nohoanga whakarihariha.

18. Na, kihai ratou i hara kuare, no te mea i mohio ratou ki ta te Atua i pai ai mo ratou, i whakaakona atu hoki ki a ratou; no reira, i ata tutu marire ratou ki te Atua.

19. Na, i nga ra tenei o Rakoneu, o te tama a Rakoneu, na Rakoneu hoki i noho te nohoanga o tona papa, i whakahaere te iwi i taua tau.

20. A ka timata etahi tangata, he mea whakamana na te Ariki, a tonoa atu ana ratou, tu ana ki waenganui i te iwi puta noa i te whenua katoa, e kauwhau ana e whakapuaki maia ana i nga hara, me nga tutu o te iwi, e whakaatu atu ana ki a ratou mo te hokonga e mahia ai e te Ariki mo tona iwi; ara, te aranga o te Karaiti; a he maia ano ta ratou whakapuaki i tona matenga me ona whakamamaetanga.

21. Na, he tokomaha o te iwi he nui to ratou riri, ki taua hunga i whakaatu atu ai i enei mea; a he kai whakawa nui te tokomaha o taua hunga i riri, he tohunga nui he kai whakaako no te ture i mua.

22. Na, kahore he kai whakaako o te ture, he kai whakawa ranei, he tohunga nui ranei, e tukua ana ki a ia te mana hei whakatau i te he ki tetahi kia mate rawa, ki te kore e hainatia to ratou whakahenga e te kawana o te whenua.

23. Na, he tokomaha o te hunga nana i whakaatu atu nga mea mo te Karaiti, a he maia ano ta ratou whakaatu, i hopukia, i whakamatea pukutia e nga kai whakawa, a kihai i puta atu ki te kawana o te whenua te rongu mo to ratou matenga, engari mo muri i to ratou whakamatenga.

24. Na, he mea rereke tenei i nga ture o te whenua kia whakamatea tetahi tangata ki te kore e homai he mana ki a ratou e te kawana o te whenua;

25. No reira i tae ake tetahi whakahe ki te whenua o Harahemera, ki te kawana o te whenua mo aua kai

whakawa nana i whakatau te mate ki nga poropiti a te Ariki, kihai hoki tera i rite ki ta te ture.

26. Nawai a, ka hopukia ratou, a mauria ana ki te aroaro o te kai whakawa, kia whakawakia to ratou hara i hara ai ratou, kia rite ki te ture i homai nei e te iwi.

27. Na, he maha nga hoa me nga whanaunga o aua kai whakawa: a ko te toenga, ae ra, wahi iti kua poto katoa nga kai whakaako o te ture me nga tohunga nui, ka huihui tahi, ka whakauru ki nga whanaunga o aua kai whakawa e whakawakia ra ki te ritenga o te ture;

28. A kawenata ana ratou tetahi ki tetahi, ko taua kawenata ano i homai e taua hunga onamata, ko taua kawenata he mea homai, he mea minita e te rewera, hei whakakotahi hei pehi mo te tika katoa;

29. Koia ratou i whakakotahi ai hei pehi i te iwi o te Ariki, i kawenata ai hoki kia whakamatea ratou, kia whakaputa hoki i taua hunga kohuru i te kaha o te tika, koia nei e tata ana kia whakawakia ki te ritenga o te ture.

30. A ka whakahihi ano ratou ki te ture me nga tikanga o to ratou whenua; a ka kawenata ratou tetahi ki tetahi kia whakamatea te kawana, kia whakaturia hoki he kingi i runga i te whenua, kia mutu ai te herekoretanga o te whenua engari kia uru ki raro i nga kingi.

UPOKO 7.

1. Na, maku e whakaatu ki a koutou. kahore ratou i whakapumau i tetahi kingi i runga i te whenua; otira i tenei tau nei ano, i te toru tekau o nga tau, ka whakamatea e ratou i runga i te nohoanga whakawa, ae ra, ka kohurutia te Kai-whakawa Nui o te whenua.

2. Na, ka pakaru te iwi, tu a-riri ana tetahi ki tetahi, ae ra, i wehewehe ratou, tena hapu, tena hapu, ia tangata me tona whanau, ona whanaunga, me ona hoa, a, i penei te ahua o ta ratou whakakore i te kawana-tanga o te whenua.

3. A whakaturia ana e tena hapu, e tena hapu he rangatira. ara, he kai whakahaere i runga i a ratou. a tu ana ratou hei upoko whanau, hei arahi mo ratou.

4. Na, kahore tahi he tangata i roto i a ratou, i kore

te nui o tona hapu, i te maha hoki o ona whanaunga o ona hoa; no reira, i nui ai o ratou hapu.

5. Na, i meatia katoatia tenei, engari kaore i puta he whawhai ki roto ki a ratou; a i horapa tenei kino katoa ki te iwi, mo ratou i tuku atu i a ratou ano ki te kaha o Hatana;

6. A i whakangaromia nga whakaritenga o te kawanatanga, he mea hoki na nga whakakotahitanga ngaro a nga hoa me nga whanaunga o taua hunga nana i kohuru nga poropiti.

7. A, na ratou i timata ai nga tautohetohenga nui i runga i te whenua, no ka pa atu ki te hunga tika o te iwi, tata ana ratou katoa te taka ki te kino, a tokoiti ana nga tangata tika i roto i a ratou.

8. No reira kahore ano kia pahemo nga tau e ono, i muri mai i te tahuritanga atu o te wahi nui o te iwi i to ratou tika, pera i te kuri ki tona ruaki, i te poaka ranei ki tona fitakatakataka i te paru.

9. Na, i huihui tenei whakaminenga ngaro, na reira i whakahorapa te kino nui ki te iwi, a whakaturia ana hei upoko mo ratou, tetahi tangata e karangatia ana e ratou ko Hakopa;

10. A karangatia ana ia e ratou ko to ratou kingi; koia i riro ai ia hei kingi mo runga i tenei hunga kino; ko ia hoki tetahi o nga tino tangata nana i hoatu tona reo hei whakahe i nga poropiti i poropiti mo Ihu.

11. Na, kahore i rite to ratou tokomahatanga ki to te hunga i whakakotahi nei i a ratou; otira, ko o ratou kai whakahaere i whakatu ture mo ratou, ia Kai-whakahaere, ia Kai-whakahaere, ki te ritenga o tona hapu, o tona hapu; ahakoa he hoa riri ratou, tetahi ki tetahi, a, ehara hoki ratou i te hunga tika, heoi i whakakotahi ratou i runga i te mauahara ki te hunga i uru ki roto ki tetahi kawenata kia whakangaromia te kawanatanga;

12. No reira, i te kitenga o Hakopa i o ratou hoa riri he rahi atu i a ratou, ko ia hoki te kingi o te ope, ka whakahau ai ia i tona iwi kia rere atu ki te wahi whaka-te-nota rawa o te whenua, ki reira whakatu ai he kingitanga mo ratou ake, kia uru atu ai nga tangata puta ke (i korero whakapatipati hoki ia ki a ratou, tera e maha nga tangata puta ke) a, hei reira ratou kaha ai ki te whawhai ki nga hapu o te iwi. Na, pera ana ratou.

13. Na, he hohoro no to ratou haere kihai i taea te

whakaware, a, pahemo atu ana i te iwi. Na, penei ka mutu te toru tekau o nga tau: a ka penei te ahua o nga mea o te iwi o Niwhai.

14. Nawai a, i te toru tekau ma tahi o nga tau, e wehewehe ana ratou he hapu, he hapu, ia tangata, ia tangata e rite ana ki tona hapu, me ona whanaunga, me ona hoa; otira i whakarite tikanga ratou kia kauaka e whakatika ki te whawhai tetahi ki tetahi; heoi kahore o ratou kotahitanga mo runga i o ratou ture, me te ahua o to ratou kawanatanga, no te mea i whakapumautia aua mea kia rite ki nga whakaaro o o ratou rangatira me o ratou kai whakahaere tikanga. Otira i whakatakotoria e ratou nga ture uaua rawa kia kauaka tetahi hapu e he ki tetahi hapu, na reira, ka ahua ata noho ratou i runga i te whenua; otira ka anga ke o ratou ngakau i te Ariki, i to ratou Atua, a akina ana e ratou nga poropiti ki te kohatu, a panaia atu ana ratou i roto i a ratou.

15. Na, kua toroa a Niwhai e nga anahera, e te reo ano hoki o te Ariki, no reira i te mea kua kite ia i nga anahera, kua kite a-kanohi ano ia, kua homai ano hoki he kaha ki a ia e matau ai ia ki te mahi minita o te Karaiti, a he kai titiro ano hoki ia i te hohoro o to ratou hokinga atu i te tika ki o ratou kino, ki o ratou whakarihariha;

16. Na, i pa te pouri ki a ia i te pakeke o o ratou ngakau, i te matapotanga o o ratou hinengaro, koia ka haereere ia i roto i a ratou i taua tau ano, ka anga ka maia tana whakapuaki i te ripeneta, me te murunga hara ma roto i te whakapono ki te Ariki, ki a Ihu Karaiti.

17. A he maha nga mea i minita ai ia ki a ratou; e kore e ahei kia tuhituhia katoatia aua mea, a e kore ano hoki e tika ko tetahi wahi anake; no reira kahore i tuhituhia ki tenei pukapuka. Na, i minita a Niwhai i runga i te kaha me te mana nui.

18. Nawai a, ka riri ratou ki a ia, no te mea rahi ake tona mana i to ratou, no te mea kihai ratou i ahei te whakateka ki ana korero, i runga hoki i te nui o tona whakapono ki te Ariki, ki a Ihu Karaiti, ka minita nga anahera ki a ia i ia ra, i ia ra;

19. A i pei ia i nga rewera me nga wairua poke i runga i te ingoa o Ihu; a ko tona teina ano i whakarahia ake e ia i te mate, i muri i te akinga i a ia ki te kohatu, i te wa i whakamatea ai ia e te iwi;

20. I kite hoki te iwi i taua mea i whakaaturia ano e ratou, a riri ana ki a ia, i tona kaha hoki; na, tera atu ano nga merekara maha i meatia e ia, i runga i te ingoa o Ihu, i te tirohanga o te iwi.

21. Na, ka pahemo te toru tekau ma tahi o nga tau, a he torutoru anake i whakatahuritia mai ki te Ariki; otira ko te hunga katoa i tahuri mai i tino whakaatu ki te iwi, kua tirohia ratou e te kaha me te Wairua o te Atua, i roto nei i a Ihu Karaiti, i ta ratou i whakapono ai.

22. A ko te hunga katoa i peia ai nga rewera i roto i a ratou i whakaorangia i o ratou mate me o ratou ngoikoretanga, na, i whakaatu pono ratou ki te iwi mo ratou ano kua mahia e te Wairua o te Atua, a kua whakaorangia; i whakakite ano hoki ratou i nga tohu, me te mea ano i etahi merekara i roto i te iwi.

23. A penei hoki ka pahemo atu te toru tekau ma rua o nga tau; a ka karanga a Niwhai ki te iwi i te timatanga o te toru tekau ma toru o nga tau; a ka kauwhau ia i te ripeneta me te murunga hara ki a ratou.

24. Na, e mea ana ahau kia mahara ano koutou, kahore tetahi tangata i ripeneta i kore te rumakina ki te wai;

25. No reira i whakarite tangata a Niwhai ki tenei minitatanga, kia rumakina ki te wai nga tangata katoa e haere mai ana ki a ratou, a hei whaki tenei, hei kai whakaatu ano hoki ki te aroaro o te Atua, ki te iwi ano hoki, mo ratou kua ripeneta kua whiwhi hoki ki te murunga o o ratou hara.

26. A, i te timatanga o tenei tau he tokomaha i rumakina hei mea ripenetatanga; a penei ka pahemo atu te wahi nui o te tau.

UPOKO 8.

1. Na, ki te ritenga o ta matou tuhituhinga, a e mochio ana ano matou he pono ta matou tuhituhinga, ta te mea, na, he tangata tika tera nana te tuhituhinga i tuhituhi; ina hoki he pono he maha nga merekara i mahia e ia i runga i te ingoa o Ihu; a kahore he tangata e whai kaha ana ki te mahi merekara i runga i te ingoa o Ihu, ki te kahore ia e whakamakia i ona hara, ia tongi, ia tongi.

2. Na, ki te kore he pohehe o tenei tangata i runga i te tatauranga o to matou taima, na, kua pahemo te toru tekau ma toru o nga tau.

3. A ka timata te iwi ka tatari marire atu ki te tohu i homai e te poropiti, e Hamuera te Ramana; ara, ki te takiwa e pa ai te pouritanga ki runga ki te mata o te whenua mo nga ra e toru.

4. A ka timata te ruarua nui me nga toutohetohenga i roto i te iwi, he ahakoa te tini o nga tohu i homai.

5. Nawai a, i te toru tekau ma wha o nga tau, i te marama tuatahi, i te wha o nga ra o te marama, ka puta tetahi marangai nui, tona rite kahore ano i mohiotia noatia i runga i te whenua katoa;

6. A ka pa ano tetahi tupuhi nui whakawehi; a he whatitiri whakamataku ano no ka whakangaeuetia te whenua katoa, me te mea e tata ana te wawahi ki waenganui;

7. A i puta ano nga uira koi rawa, te rite kahore ano i mohiotia noatia i runga i te whenua katoa.

8. Na, ka mura te pa o Harahemera;

9. A ko te pa o Moronai i toremi iho ki roto ki nga rire o te moana, a paremo ana ona tangata;

10. A i kahakina atu he oneone ki runga ki te pa o Moroniha, no ka tu ake tetahi maunga nui ki to reira wahi;

11. A i pa ano te whakangaromanga nui whakawehi ki te whenua whaka-te-tonga.

12. Otira, i pa ki te whenua whaka-te-nota te whakangaromanga nui whakawehi rawa atu: ina hoki i whakarere ketia te mata katoa o te whenua, he mea na te tupuhi, na nga awhiowhio, na nga whatitiri na nga uira, me te whakangaeuetanga nui o te whenua katoa;

13. A ka pakarukaru nga huanui, ka kinokino noa iho nga ara papatairite, a he maha ano nga wahi mae-neene i meinga kia taratara,

14. He maha nga pa rarahi, pa rongonui hoki i toremi iho, he maha ano i wera i te ahi, he maha ano hoki i whakangaeuetia, a hinga ana nga whare o reira ki te whenua, o reira tangata whakamatea ana, a mahue iho aua wahi kia takoto kau ana;

15. Ko etahi pa i waiho, tona aiutatanga ia he nui whakaharahara, a he tokomaha i roto i whakamatea;

16. Ko etahi i kahakina atu i roto i nga awhiowhio: a te wahi i tae atu ai ratou, kahore i mohiotia e tetahi tangata, heoi to ratou mohio kua kahakina atu ratou;

17. A penei kua rere ke te mata o te whenua katoa

i nga tupuhi, i nga whatitiri, i nga uira, me te whakangaeuetanga o te whenua.

18. A, ko nga kohatu i wahia kia rua; i pakarukaru ki runga ki te mata o te whenua katoa, no ka kitea ratou kua kongakongatia, kua haehaea, kua matata i runga i te mata katoa o te whenua.

19. Nawai a, i te mutunga o nga whatitiri, o nga uira, o nga marangai, o nga tupuhi, o nga ngaueuetanga o te whenua—Ta te mea, na, e tata ana ki te toru o nga haora e mau tonu ana aua mea; a ki ta etahi ki te takiwa roa atu i tenei; otira i mahia katoatia enei mea nunui whakawehi i nga haora e tata ana ki te toru; katahi ka pa te pouri kerekere ki te mata katoa o te whenua.

20. A he pouri kerekere i runga i te mata katoa o te whenua, no ka ahei i ona tangata kihai nei i hinga, te whawha i te kohu o te pouritanga;

21. A kore rawa he maramatanga i te pouri hoki; kahore he kanara, kahore he rama; kihai ano hoki i taea kia tahuna he ahi ki a ratou wahie whakaka maroke rawa, no reira, kore rawa he maramatanga.

22. A kahore tahi he maramatanga i kitea, kahore hoki he ahi, he mura noa nei ranei, kahore hoki te ra, kahore te marama, kahore ano hoki nga whetu, i te nui o te kohu o te pouritanga i runga i te mata o te whenua.

23. A e toru nga ra e mau tonu ana ia, te kitea hoki he maramatanga; na, he rahi ake te uhunga, te aue, me te tangi i taua wa katoa; ae ra, he nui te aue o te iwi, i te pouritanga me te aitua nui kua pa nei ki a ratou.

24. A i tetahi kainga i rangona ta ratou karanga, e mea ana, Aue me i ripeneta tatou i te mea kahore ano tenei ra nui whakawehi, penei kua tohungia o tatou teina, kua kore hoki ratou e wera i roto i taua pa nui i Harahemera.

25. A i tetahi atu kainga i rangona ta ratou karanga, me ta ratou aue, e mea ana, Aue me i ripeneta tatou i te mea kahore ano tenei ra nui whakawehi, me i kore hoki tatou i aki i nga poropiti ki te kohatu me te maka ano i a ratou ki waho; penei kua tohungia o tatou whaea, me a tatou tamahine ataahua, me a tatou tamariki, a kua kore e tapuketia i roto i taua pa nui i Moroniha; a penei he mea nui he mea whakawehi nga aue o te iwi.

UPOKO 9.

1. Nawai a, ka rangona he reo i roto i nga tangata katoa o te ao, i runga i te mata katoa o tenei whenua, e mea ana,

2. Aue, aue, aue te mate mo tenei iwi; aue te mate mo nga tangata katoa o te ao, ki te kore ratou e ripe-neta, no te mea e kata ana te rewera, a e hari ana ana anahera i te whakamatenga o nga tama me nga tamahine ataahua o toku iwi; a na o ratou hara me o ratou kino ano i hinga ai ratou.

3. Nana, ko taua pa nui, ko Harahemera, kua tahuna e ahau ki te ahi, me ona tangata ano hoki.

4. A ko taua pa nui ko Moronai, kua meinga e ahau kia toremi iho ki roto ki nga rire o te moana, me ona tangata ano hoki kia paremo ki roto ki te wai.

5. A ko taua pa nui, ko Moroniha, kua tapuketia iho e ahau ki te oneone, me ona tangata ano hoki, hei huna atu i o ratou kino me o ratou whakarihariha i mua i toku kanohi, kia kore ai e tae ake nga toto o nga poropiti me o te hunga tapu ki a au hei whakaatu i o ratou he.

6. A ko te pa ano o Kirikara kua meinga e ahau kia toremi, ko ona tangata ano hoki kia tapuketia iho ki roto ki te hohonu o te whenua;

7. Ae ra, ko te pa o Oniha, me ona tangata, me te pa o Mokumu, me ona tangata, me te pa o Hiruharama, me ona tangata, a kua mea ahau i nga wai kia puta ake mo enei mea, hei huna atu i o ratou kino me o ratou whakarihariha i mua i toku kanohi, kia kore ai e puta ake nga toto o nga poropiti me te hunga tapu ki a au hei kai whakaatu i o ratou he.

8. Nana, ko te pa o Karianari, ko te pa o Kariomona, ko te pa o Hakopa, te pa o Kimikimino, na, ko enei katoa kua meinga e ahau kia tamomi iho, a kua meinga nga maunga me nga raorao kia puta ake i o ratou wahi, a ko nga tangata o reira i tapuketia iho e ahau ki roto ki nga hohonutanga o te whenua, hei huna atu i o ratou kino me o ratou whakarihariha i mua i toku kanohi, kia kore ai he putanga ake o nga toto o nga poropiti me te hunga tapu ki a au hei whakaatu i o ratou he.

9. A ko taua pa nui ko Hakopukata, i nohoia e te iwi o te kingi Hakopa, kua meinga e ahau kia tahuna ki te ahi, he mea mo o ratou hara me o ratou-kino, koia

nei i runga ake i te kino o te ao katoa, he mea na a ratou kohuru ngaro me a ratou whakakotahitanga, no te mea na ratou i whakangaro te rangimarie o toku iwi me te kawanatanga o te whenua: koia ahau i mea ai i a ratou kia tahuna ki te ahi hei whakangaro atu i a ratou i mua i toku kanohi kia kore atu he putanga ake o nga toto o nga poropiti me te hunga tapu ki a au hei whakaatu i o ratou he.

10. A ko te pa o Ramana, ko te pa o Hoha, ko te pa o Kara, me te pa o Kihikumene, kua meinga e ahau kia tahuna ki te ahi, me nga tangata ano hoki o reira, he mea hoki mo o ratou kino i runga i te makanga atu i nga poropiti, me te akinga ki te kohatu o te hunga i tonoa ai e ahau ki te whakapuaki ki a ratou mo o ratou kino me o ratou whakarihariha;

11. A mo ratou i maka i a ratou katoa ki waho, te waiho he tangata tika i roto i a ratou, naku i tuku iho he ahi hei whakangaro i a ratou, kia hunaia atu ai o ratou kino me o ratou whakarihariha i mua i toku kanohi, kei karanga ake i te whenua nga toto o nga poropiti me te hunga tapu i tonoa e ahau ki waenganui i a ratou, hei whakaatu i o ratou he;

12. A he maha ano hoki nga whakangaromanga nui i meinga e ahau kia pa ki tenei whenua, me tenei iwi, he mea hoki na o ratou kino me o ratou whakarihariha.

13. E koutou katoa kua tohungia na, he mea na te nuinga ake o to koutou tika i to ratou, e kore ianei koutou e pai kia hoki mai ki a au inaianei, me te ripeneta mo o koutou hara, me te tahuri mai ano hoki kia ora ai koutou i a au?

14. Na, he pono taku e mea atu nei ki a koutou. ki te pai koutou ki te haere mai ki a au, ka whiwhi koutou ki te oranga tonutanga. Nana, e maro tonu atu ana toku ringa tohu tangata ki a koutou, a ki te haere mai tetahi, ko ia taku e manako ai; ka koa ano hoki te hunga e haere mai ana ki a au.

15. Nana, ko Ihu Karaiti ahau, ko te Tama a te Atua. Naku i hanga nga rangi me te whenua, me nga mea katoa i roto nei i a raua. I te Matua ahau i te timatanga iho ra ano. Kei roto ahau i te Matua, kei roto ano hoki te Matua i a au; a na te Matua i whakakeroria tona ingoa i roto i a au.

16. I haere mai ahau ki oku. a kihai oku i manako

mai ki a au. Na, kua rite nga karaipiture mo toku haerenga mai.

17. Tena ko te hunga i manako mai ki a au, i tukua e ahau ki a ratou kia riro hei tamariki ma te Atua: waihoki ka pera ano taku ki te hunga katoa e whakaponona ana ki toku ingoa, ta te mea, na, ka puta ake te hokonga i a au, a i roto ano i a au te ture ka tutuki ai.

18. Ko ahau te marama me te ora o te ao. Ko ahau te Arepa me te Omeke, te timatanga me te whakamutunga.

19. Na, ka mutu ake ta koutou tapae ake ki a au i nga whakahere whakaheke toto; ae ra, a koutou patunga tapu me a koutou tahunga tinana ka whakamutua, no te mea e kore ahau e aro atu ano ki tetahi o a koutou patunga tapu me a koutou tahunga tinana;

20. A ko te whakahere e whakahere ai koutou ki a au ko te ngakau maru ko te wairua iro. A ko ia e haere mai ana ki a au he ngakau maru tona he wairua iro, na, ka rumakina ia e ahau ki te kapura me te Wairua Tapu, kia rite ki nga Ramana, he mea na ko ratou whakaponona mai ki a au, i to ratou whakatahuri-tanga mai i rumakina ai ki te kapura me te Wairua Tapu, kihai ano ratou i matau.

21. Nana, i haere mai ahau ki te ao ki te kawe mai i te hokonga ki te ao, ki te whakaora i te ao i te hara:

22. No reira, ko ia e ripeneta ana, e haere mai ana ki a au ano he tamaiti nohinohi, ka manakohia e ahau: no te mea no nga penei te kingitanga o te Atua. Nana, he whakaaro ki nga penei taku i tuku ai i a au ano kia mate, a whakaora ana ano i a au ano: no reira ripeneta me te haere mai ano ki a au, e nga topito o te ao, kia whakaorangia.

UPOKO 10.

1. Na, i rongu katoa te iwi o te whenua i enei meatanga, a i whakaatu ano mo aua mea. Na, i muri i te korerotanga i enei kupu, kore he kiki i runga i te whenua a taka noa nga haora maha;

2. Na te nui o te ohore o te iwi, i mutu ai ta ratou uhunga, me to ratou aue mo te matenga o o ratou wha-naunga kua matemate ra: no reira te wahangu, kore hoki i kiki puta noa te whenua katoa, a taka noa nga haora maha.

3. Nawai a, ka puta mai ano tetahi reo ki te iwi, ka

mea, ko te iwi katoa ano e whakarongo ana, i whakaatu ano hoki ratou mo taua mea.

4. E koutou, e nga iwi o enei pa nunui kua horo na, he uri hoki koutou no Hakopa, ae ra, no te whare o Iharaira, ano te tini o aku whakaminenga i a koutou pera me te heihei e whakamine nei i ana pi ki raro i ona parirau, me aku atawhainga i a koutou.

5. Me tenei hoki, ano te tini o aku meatanga kia whakaminea koutou kia peratia me te heihei e whakamine nei i ana pi ki raro ki ona parirau; ae ra, E koutou, e te iwi o te whare o Iharaira, kua hinga na; E koutou, e te iwi o te whare o Iharaira, koutou e noho na i Hiruharama, me koutou hoki kua hinga na; na, ano te tini o aku meatanga kia whakaminea koutou kia peratia me te heihei e whakamine nei i ana pi, a kihai koutou i pai.

6. E koutou, e te whare o Iharaira kua tohungia nei e ahau, ano te tini o aku whakaminenga e whakamine ai ahau i a koutou pera me te heihei e whakamine nei i ana pi ki raro ki ona parirau, ki te ripeneta koutou me te tahuri mai ki a au i runga i te whakapaunga o te ngakau.

7. Tena ki te kore, E te whare o Iharaira, ka meinga nga wahi e noho na koutou kia takoto kau, a tae noa ki te takiwa e whakaritea ai te kawenata i kawenatia ki o koutou tupuna.

8. Na, ka rongo te iwi ki enei kupu, muri iho ka timata ano ratou te tangi te aue mo te matenga o o ratou whanaunga me o ratou hoa.

9. Nawai a, ka pera te pahemotanga o aua ra e toru. Na, ko te ata tenei, a ka ngaro atu te pouritanga i runga i te mata o te whenua, mutu ana te tuoioi o te whenua, mutu ana nga kohatu te pakarukaru, me nga ngunguru nui whakawehi i mutu, me te haruru ngan gau katoa i mutu.

10. A ko te whenua i piri ano, a ka tu ano, ka mutu hoki te uhunga, me te tangihanga me te auetanga o te iwi i tohungia, a puta ke ana to ratou uhunga hei haringa, a ratou aue hei whakamoemiti hei whakawhetai ki te Ariki, ki a Ihu Karaiti, ki to ratou Kai-hoko.

11. A tae noa ki tenei wa kua rite nga karaipiture i korerotia e nga poropiti.

12. A ko te wahi tika o te iwi i whakaorangia, ko te hunga ano ia i manako ki nga poropiti te aki i a ratou

ki te kohatu; a ko te hunga ratou kihai nei i whakaheke i te toto o te hunga tapu i tohungia;

13. A i tohungia ratou, kahore i horomia iho i tapuketia ki roto ki te whenua; kahore ano hoki i paremo ki roto ki nga rire o te moana; kahore i tahuna ki te ahi, kahore ano i hingaia i taamia iho ranei kia mate; kahore ano i kahakihakina atu i roto i nga awhiowhio; kahore ano hoki i taea e te kohu o te paoa me te pouritanga.

14. Na, kia matau te kai titiro pukapuka; te tangata ano kei a ia nei nga karaipiture, mana e whakataki, e kite e titiro me kore enei matenga katoa enei whakangaromanga katoatanga ki te ahi, ki te paoa, ki nga tupuhi, ki nga awhiowhio, ki nga waro kua puare ki te whenua hei takanga atu mo ratou, me enei mea katoa, e riro hei whakaritenga mo nga poropititanga a nga poropiti tapu tokomaha.

15. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, he tokomaha nana i whakapuaki enei mo te taenga mai o te Karaiti, na, i whakamatea mo ratou i whakapuaki i enei mea;

16. Ae ra, na te poropiti na Hinohi, i whakapuaki enei mea, a na Henoka ano hoki i korero mo enei mea, no te mea i tino whakapuaki rawa ratou mo matou mo te toenga o o ratou uri.

17. Nana, na to matou tupuna hoki, na Hakopa i korero mo tetahi toenga o te uri o Hohepa. A he teka ianei ko matou he toenga no te uri o Hohepa? A ko enei mea e whakaatu nei mo matou he teka ianei i tuhituhia ki runga ki nga papa parahi i mauria mai ra e to matou tupuna, e Rihai ki waho o Hiruharama?

18. A i te whakamutunga o te toru tekau ma wha o nga tau, na, maku e whakaatu ki a koutou, ko te iwi o Niwhai i tohungia ra, me te hunga ano hoki i huaina he Ramana, i tohungia ra ano hoki, i arongia nuitia ratou, i ringihia iho ano hoki nga manaakitanga nunui ki runga ki o ratou mahunga, i muri tata iho i te kakeanga ake o te Karaiti ki te rangi, he pono hoki i whakakite ia i a ia ano ki a ratou;

19. E whakakitekite ana i tona tinana ki a ratou, e minita ana ki a ratou; heoi hei muri atu hoatu ai te whakaaturanga mo tana minititanga. Koia ahau ka whakamutu nei i aku kupu mo tenei takiwa.

Ka whakakite a Ihu Karaiti i a ia ano ki te iwi o Niwhai, i te mano e noho huihui ana i te whenua o Momona, a ka minita ki a ratou; na, ko te ahua tenei i whakakite ai ia i a ia ano ki a ratou.

UPOKO 11.

1. Na, he huihuinga nui tera no te iwi o Niwhai kua huihui mai, tawhio noa i te temepara i roto i te whenua o Momona; a e miharo ana e korerorero ana ratou tetahi ki tetahi, e whakaatu atu ana ano tetahi ki tetahi i te rereke nui whakamiharo kua rereke nei:

2. A e korerorero ana ano hoki ratou mo tenei Ihu Karaiti, mona nei, ara, ma tona matenga nga tohu kua homai nei.

3. Nawai a, i a ratou e korerorero ana, na, ka rangona e ratou tetahi reo me te mea e ahu mai ana i te rangi; a ka tirotiro atu o ratou kanohi, kihai hoki ratou i mohio ki te reo i rangona e ratou; na, ehara ia i te reo kaha, ehara ano hoki i te reo nui; otira ahakoa he iti noa te reo, i werohia putia a roto rawa o te hunga i rangona ai, a kahore tetahi wahi o o ratou tinana i kore te meinga kia tuoihi e te reo; ae, i werohia ratou puta rawa ki te tino wairua, a mumura noa ana o ratou ngakau.

4. Na, ka rangona ano e ratou te reo, a kihai ratou i mohio:

5. Na, ka toru o ratou rongonga i te reo, ka tuwhera o ratou taringa ki te whakarongo atu; ka anga atu hoki o ratou kanohi ki te putanga mai o te reo; a kei te titiro matatau atu ratou ki te rangi, ki te wahi e puta mai ana te reo;

6. Nana, i te toru o nga rongonga ka mohio ratou ki te reo i rangona e ratou; a ka mea mai ia ki a ratou.

7. Na, ko taku Tama i aroha ai, ko taku i ahuaureka atu ai, nana hoki i whai kororia ai toku ingoa: whakarongo koutou ki a ia.

8. A i a ratou ka mohio, ka anga atu ano o ratou kanohi ki te rangi; nana, ka kite ratou i tetahi tangata e heke iho ana i te rangi; he kakahu ma tona, a haere mai ana tu ana ki waenganui i a ratou, me te titiro ano nga whatu o te mano katoa ki a ia, a kihai ratou i maia te kuihi, tetahi ki tetahi, kihai hoki i mohio ki te tikanga o taua mea, hua noa hoki ratou he anahera tera kua puta ki a ratou.

9. Na, ka torona atu e ia tona ringaringa, a ka korero atu ki te iwi, ka mea;

10. Nana, ko Ihu Karaiti ahau, i whakaaturia e nga poropiti tera e puta mai ki te ao;

11. Na, ko ahau te marama me te ora o te ao; a kua inumia e ahau te kapa kawa i homai e te matua ki a au, a i whai kororia ai te Matua i runga i taku wahanga i nga hara o te ao, ko te mea tenei i rite ai i a au ta te Matua i pai ai no te timatanga mai ra ano.

12. Ano ka oti i a Ihu enei kupu te korero, na, kua hinga te mano katoa ki te whenua, ka mahara hoki ratou kua oti noa atu te poropiti ki waenganui i a ratou, tera e whakakite mai a te Karaiti i a ia ano ki a ratou i muri iho i tona kakenga ki te rangi.

13. Nawai a, ka korero atu te Ariki ki a ratou, ka mea,

14. Whakatika, haere mai hoki ki a au, kia kuhua ai e koutou o koutou ringaringa ki toku kaokao, kia wha-wharia ai hoki e koutou nga ngaunga a nga whao i oku ringaringa me oku waewae, kia mohio ai koutou ko ahau te Atua o Iharaira, te Atua ano hoki o te ao katoa, a kua whakamatea ahau mo nga hara o te ao.

15. Na, ka haere atu te mano ka kuhu i o ratou ringaringa ki tona kaokao, ka whawha ano i nga ngaunga a nga whao i ona ringaringa me ona waewae; a ka peratia e ratou he mea haere takitahi, a poto noa te haere atu me te kite ano o ratou whatu me te whawha ano o ratou ringaringa, a tuturu ana to ratou mohio, a whakaatu atu ana ratou ko ia ano tera i tuhi-tuhia ai e nga poropiti era e haere mai.

16. A ka poto ratou katoa te haere atu te kite mo ratou ake, na, ka karanga ake ratou kotahi tonu hoki te reo, ka mea,

17. Ohana! kia whakapaingia te ingoa o te Atua Runga Rawa! Na, ka tapapa iho ratou ki nga waewae o Ihu, ka koropiko ki a ia.

18. Nawai a, ka mea atu ia ki a Niwhai, (kei roto hoki a Niwhai i te mano,) ka whakahau atu ki a ia kia haere mai ia.

19. Na, ka whakatika a Niwhai ka haere atu, ka koropiko iho ki te aroaro o te Ariki, ka kihi hoki i ona waewae.

20. Na, ka whakahau iho te Ariki i a ia kia whakatika. Na, whakatika ake ana tu ana i tona aroaro.

21. Na, ka mea mai te Ariki ki a ia, Ka hoatu e ahau

ki a koe he mana e rumaki ai koe i tenei iwi ina kake ano ahau ki te rangi.

22. A ka karanga ano te Ariki i etahi atu, a ka pera ano hoki tana meatanga atu ki a ratou; a i hoatu e ia ki a ratou te mana hei rumaki. A, ka mea atu ano ia ki a ratou, ko te ahua tenei e rumaki ai koutou; kauaka hoki te tautohetohenga i roto i a koutou.

23. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko te tangata e ripeneta ana ki ona hara i runga i a koutou kupu, me te hiahia ano kia rumakina i runga i toku ingoa, na, ko te ahua tenei i rumaki ai koutou i a ratou: nana, ka haere iho koutou ka tu ki roto ki te wai, a i runga i toku ingoa e rumaki ai koutou i a ratou.

24. Nana, ko nga kupu enei hei whakahuatanga ma koutou, me karanga i a ratou ki o ratou ingoa, ka mea.

25. Kua whakamanaia ahau e Ihu Karaiti, ka runakina koe e ahau i runga i te ingoa o te Matua, o te Tama, o te Wairua Tapu. Amine.

26. Katahi koutou ka rumaki i a ratou ki roto ki te wai, a haere mai ana ano ki waho i te wai.

27. A hei runga ano i tenei ritenga ta koutou e rumaki ai i runga i toku ingoa; ina hoki he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko te Matua ko te Tama ko te Wairua Tapu he kotahi tonu; a ko ahau kei roto i te Matua, me te Matua ano hoki kei roto i a au, kotahi tonu mau ko te Matua.

28. Na, kia rite ki taku i whakahau atu nei ki a koutou ta koutou e rumaki ai. A kauaka te tautohetohenga i roto i a koutou, pera i mua; kauaka ano hoki te tohetohenga i roto i a koutou i runga i nga tikanga o taku akoranga, pera i mua;

29. No te mea he pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko te tangata kei a ia nei te wairua tautohetohe ehara i a au, engari na te rewera, ko ia nei te matua o te tautohetohe, nana hoki i whakaoho nga ngakau o nga tangata ki te tautohetohe i runga i te riri tetahi ki tetahi.

30. Nana, ehara naku tenei whakaakoranga, te whakaoho ake i nga ngakau o nga tangata ki te riri tetahi ki tetahi; engari taku whakaakoranga tenei, kia whakarerea atu nga mea pera.

31. Nana, he pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, maku e whakapuaki taku whakaakoranga ki a koutou.

32. A tenei taku whakaakoranga, a koia ano te wha-

kaakoranga i homai e te Matua ki a au; a ko ahau hei kai whakaatu mo te Matua, ko te Matua hoki hei kai whakaatu moku, a hei kai whakaatu te Wairua mo maua ko te Matua, a ko ahau ano to te Matua kai whakaatu, ara, nana tenei whakahau ki nga tangata katoa, i nga wahi katoa, kia ripeneta ratou, kia whakapono hoki ki a au;

33. A ko ia e whakapono ana ki a au, a ka oti te rumaki, ka whakaorangia tera; ko te hunga ano hoki ratou e nohoia ai te kingitanga o te Atua.

34. Na, ko ia e kore e whakapono ki a au, e kore ano hoki e rumakina, ka mate.

35. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko taku whakaakoranga tenei, a hei kai whakaatu ahau mo te Matua; a ko ia e whakapono ana ki a au, e whakapono ana ano tera ki te Matua, a ko te Matua hei kai whakaatu ki a ia moku; no te mea ka tirohia hoki ia e ia ki te kapura me te Wairua Tapu.

36. A penei hei kai whakaatu te Matua moku; a hei kai whakaatu te Wairua Tapu ki a ia mo maua ko te Matua; no te mea ko te Matua, ko ahau, ko te Wairua Tapu kotahi tonu.

37. Na, ka mea atu ano ahau ki a koutou, Me ripeneta koutou, me rite ki tetahi tamaiti nohinohi, me rumaki ano hoki i runga i toku ingoa, ki te kore, kahore rawa e ahei i a koutou te whiwhi ki enei mea.

38. Na, ka mea atu ano ahau ki a koutou, Me ripeneta koutou, me rumaki ano hoki i runga i toku ingoa, me rite hoki ki tetahi tamaiti nohinohi, ki te kore, kahore rawa e ahei i a koutou te whiwhi ki te kingitanga o te Atua.

39. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko taku whakaakoranga tenei, a te tangata e hanga ana ki runga ki tenei, e hanga ana ano ki runga ki taku kamaka, e kore ano hoki ratou e taea e nga kuwaha o te reinga.

40. A ki te mea e nui ake i tenei, e iti iho ranei te whakapuaki a tetahi, a he mea whakapumau ano e ia me te mea ko taku whakaakoranga tera, no te kino ia, ehara ano hoki i te mea hanga ki runga ki toku kamaka, engari tana e hanga nei kei runga kei te tura nga onepu; a e tuwhera ana nga kuwaha o te reinga hei tukunga atu mo nga pera, ina puta mai nga wai-puke ina aki hoki nga hau ki a ratou.

41. Na, haere atu koutou ki tenei iwi, whakapuakina

atu ki nga pito o te whenua nga kupu ka oli nei i a au le korero atu ki a koutou.

UPOKO 12. (*Tirohia a Matiu 5.*)

1. Nawai a, ka oti i a Ihu enei kupu te korero ki a Niwhai, ratou ko te hunga kua karangatia nei, (na, tekau ma rua nga tangata kua karangatia, kua whiwhi hoki ki te kaha me te mana hei rumaki, nana, ka torona atu tona ringaringa ki te mano, a ka karanga atu ki a ratou, ka mea, Ka koa koutou ki te mea ka whakarongo mai koutou ki enei tangata tekau ma rua, kua whiriwhiria nei e ahau i roto i a koutou hei minita ki a koutou, hei pononga hoki ki a koutou; na, kua hoatu e ahau ki a ratou he kaha kia rumaki ai ratou i a koutou ki te wai; a ka oti koutou te rumaki ki te wai, nana, maku koutou e rumaki ki te kapura me te Wairua Tapu; no reira ka koa koutou ki te mea ka whakapono koutou ki a au, a ka rumakina, i te mea kua kite nei koutou i a au, a kua mohio hoki ko au ano tenei.

2. Me tenei ano, nui atu te koa o te hunga e whakapono ana ki a koutou kupu i runga i ta koutou whakaatu atu i to koutou kitenga i a au, me to koutou mohio ano ko au ano tenei. Ae ra, ka koa te hunga e whakapono ana ki a koutou kupu, me te haere mai ano i runga i te hohonutanga o te ngakau whakaiti, a rumakina ana, no te mea ka tirohia ratou ki te kapura me te Wairua Tapu, ka whiwhi ano hoki ratou ki te murunga o o ratou hara.

3. Ae ra, ka koa te hunga e rawakore ana te wairua e haere mai ana ki a au, no ratou hoki te kingitanga o te rangi.

4. Me tenei ano, ka koa te hunga e tangi ana, ka whakamarietia hoki ratou.

5. Ka koa te hunga ngakau mahaki, ka riro mai hoki i a ratou te whenua.

6. Ka koa te hunga katoa e hiakai ana, e hiainu ana ki te tika, ka makona hoki ratou i te Wairua Tapu.

7. Ka koa te hunga tohu tangata, e tohungia hoki ratou.

8. Ka koa te hunga ngakau ma katoa, e kite hoki ratou i te Atua.

9. Ka koa te hunga hohou rongo katoa, ka huaina hoki ratou he tamariki na te Atua.

10. Ka koa te hunga katoa e whakatoia ana mo toku ingoa, no ratou hoki te kingitanga o te rangi.

11. Ka koa koutou ina tawai nga tangata i a koutou, ina whakatoi i a koutou, ina puaki i a ratou nga kupu kino katoa mo koutou, he mea teka, he whakaaro ki a au,

12. Ka whiwhi hoki koutou ki te hari me te koa nui, e rahi ana hoki te utu mo koutou i te rangi; he penei hoki ta ratou whakatoinga i nga poropiti i mua i a koutou.

13. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko taku e hoatu ai ki a koutou, kia riro hei tote mo te whenua; otira ki te hemo te ha o te tote, ma te aha e whai tikanga tote ai te whenua? Heoi ano te painga o te tote, na, ka akiritia ki waho, ka takahia e nga tangata.

14. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko taku e hoatu nei ki a koutou kia riro hei whakamarama mo tenei iwi. E kore e ngaro te pa e tu ana i runga i te maunga.

15. Nana, e tahuna ana ianei te rama e te tangata, a whakaturia ana ki raro o te mehua? Kahore, engari e whakaturia ana ki runga ki te turanga, a ka tiaho ki nga tangata katoa i roto i te whare:

16. No reira kia tiaho to koutou maramatanga ki te aroaro o tenei iwi, kia kite ai ratou i a koutou hanga pai, kia whakakororia ai hoki i to koutou Matua i te rangi.

17. Kei mea koutou i haere mai ahau ki te whakakahore i te ture i nga poropiti ranei. Kihai ahau i haere mai ki te whakakahore, engari ki te whakakutuki;

18. He pono hoki taku e mea atu nei ki a koutou, kahore tetahi tongi, tetahi tohu ranei o te ture i pahemo, engari kua rite katoa i roto i a au.

19. Na, kua hoatu e ahau ki a koutou te ture me nga whakahaunga a toku Matua, kia whakapono koutou ki a au, kia ripeneta hoki koutou ki o koutou hara, me te haere mai ano ki a au i runga i te ngakau maru i runga i te wairua iro. Nana, kei a koutou nga whakahaunga, kei o koutou aroaro, a kua rite te ture;

20. No reira haere mai koutou ki a au, kia ora ai, he pono hoki taku e mea atu nei ki a koutou, ki te kore koutou e pupuri i aku whakahaunga, kua whakahaua

atu nei e ahau ki a koutou i tenei wa, e kore rawa koutou e tomo ki roto ki te kingitanga o te rangi.

21. Kua rongou koutou, i korerotia e nga tupuna o mua a kei a koutou ano he mea tuhituhi, Kua e patu tangata. a ki te patu tangata tetahi, ka tika mona te whakawakanga a te Atua.

22. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, ki te riri tetahi ki tona teina, ka tika mona tana whakawakanga. A ki te mea tetahi ki tona teina, Wairangi, ka tika kia komitia; na, ki te mea tetahi, poauau, ka tika mona te kapura o te reinga.

23. Na reira, ki te haere mai koe ki a au, ki te mea ranei kia haere mai ki a au, a ka mahara i hara koe ki tou teina,

24. Haere ki tou teina, matua houhia te rongou ki a ia, ka haere mai ai ki a au i runga i te hiahia katoa o te ngakau, a, maku koe e manako.

25. Kia hohoro te whakarite i ta korua korero, ko tou hoa tauwhainga, i a korua ano i te huarahi, kei mau koe i a ia a maka ana koe ki te whare herehere.

26. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koe, e kore rawa koe e puta mai i reira, kia utua mai ra ano te henine whakamutunga. A i a koe i roto i te whare herehere e ahei ianei koe te utu atu kia kotahi te henine? He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koe. Kahore.

27. Nana, i tuhituhia e nga tupuna, kua koe e puremu;

28. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, ki te titiro atu tetahi ki te wahine, he hiahia atu ki a ia, kua puremu ke ki a ia i roto i tona ngakau.

29. Nana, ka hoatu e ahau ki a koutou he ture, kia kauaka enei mea e tukua e koutou kia tae ki roto ki o koutou ngakau;

30. He pai ke atu hoki kia whakakahoretia enei mea ki a koutou, ko tenei hoki hei amonga ripeka ma koutou, i te tuku kia maka koutou ki te reinga.

31. I tuhituhia ano hoki, Ki te whakarere tetahi i tana wahine, me hoatu ki a ia tetahi pukapuka whakarere.

32. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ki te whakarere tetahi i tana wahine, a chara i te take puremu, e mea ana ia i te wahine kia puremu; a ki te marena tetahi i te wahine i whakarerea, e puremu ana ia.

33. I tuhituhia ano hoki, kua koe e oati teka, engari me whakamana au oati ki te Ariki.

34. Na, he pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou. kua rawa tetahi mea e oatitia; kua te rangi, ko to te Atua torona hoki ia;

35. Kua hoki te whenua, no te mea nona ia turanga waewae;

36. Kua ano hoki e oatitia tou matenga, e kore hoki e ahei i a koe te mea kia ma tetahi makawe, kia mangu ranei;

37. Engari ko tenei hei kupu ma koutou, ae, ae, kahore, kahore; no te mea ki te maha atu i enei, no te kino.

38. Nana, i tuhituhia ano hoki, he kanohi mo te kanohi, he niho mo te niho.

39. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, kua e whakauaua atu ki te kino; engari ki te pakia tou paparinga matau e tetahi, hurihia atu hoki tetahi ki a ia.

40. A ki te mea tetahi kia whakawakia koe, a kia tangohia tou koti, tukua atu hoki tou ngeri ki a ia.

41. A ki te tonoa koe kia haere kotahi ano te maero, kia rua au e haere tahi ai me ia.

42. Hoatu ki te tangata e tono mea ana i a koe, kua ano e huri atu i te tangata e mea ana ki te tono taonga tarewa i a koe.

43. Nana, i tuhituhia ano hoki, kia aroha atu koe ki tou hoa tafa, kia kino hoki ki tou hoa whawhai;

44. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, arohaina atu o koutou hoa whawhai, manaakitia te hunga e kanga ana i a koutou, kia pai te mahi ki te hunga e kino ana ki a koutou, a inoi atu mo te hunga e whakawhiu ana i a koutou, e whakatoai ana i a koutou;

45. Kia whakatupu tamariki ai koutou ki to koutou Matua i te rangi; e mea nei hoki ia i tona ra kia whiti ki runga ki te hunga kino ki te hunga pai;

46. Na reira aua mea o mua, i raro iho nei i te ture i roto i a au, kua tutuki katoa.

47. Kua pahemo nga mea tawhito, kua hou nga mea katoa.

48. Na, ko taku hiahia kia tika koutou, kia penei me a au, me to koutou Matua ranei i te rangi e tika ana.

UPOKO 13. (*Tirohia a Matiu 6.*)

1. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou.

e mea ana ahau kia atawhai koutou i te rawa-kore; kia tupato ia kei atawhai koutou i te rawa-kore i te aroaro o nga tangata, hei tirohanga ma ratou; penei kahore he utu ki a koutou a to koutou Matua i te rangi.

2. Na, ka atawhai koutou i te rawa-kore, aua e whakatangihia te tetere i mua i a koutou, kei pera me te hunga tinihanga i roto i nga whare karakia, i nga ara ano hoki kia korerotia ai ratou e nga tangata. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, ka riro to ratou utu i a ratou.

3. Engari ka atawhaitia e koe te rawa-kore, kei mohio tou ringa maui ki ta tou ringa matau e mea ai;

4. Kia ngaro ai tau atawhainga rawa-kore; a ko tou Matua e kite nei i te wahi ngaro, mana koe e utu nui.

5. A ka inoi koe, kaua e pera me te hunga tinihanga. ko ta ratou hoki e pai ai ko te inoi tu i roto i nga whare karakia, i nga kokinga o nga huarahi, kia kitea ai ratou e nga tangata. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, ka riro to ratou utu i a ratou.

6. Na, ka inoi koe, tomo atu ki tou ruma i roto rawa, ano ka kati tou tatau, inoi atu ki tou Matua i te wahi ngaro; a ko tou Matua e kite nei i te wahi ngaro, mana koe e utu nui.

7. Na, ka inoi koutou, aua e whakahuatia noatia ko aua kupu ano, kei pera me nga tauwiwi, ki ta ratou hoki ma nga kupu maha e whakarangona ai ratou.

8. Na, kei rite koutou ki a ratou, e matau ana hoki to koutou Matua ki nga mea e matea ana e koutou, i te mea kiano koutou i inoi noa ki a ia.

9. Na, kia penei ta koutou inoi, E to matou Matua i te rangi, kia tapu tou ingoa.

10. Kia meatia tau e pai ai ki runga ki te whenua kia rite ano ki to te rangi.

11. Murua o matou hara me matou hoki e muru nei i o te hunga e hara ana ki a matou.

12. Aua hoki matou e kawea kia whakawaia, engari whakaorangia matou i te kino.

13. Nou hoki te kingitanga, te kaha, me te kororia, ake ake ake. Amine.

14. Ki te whakarerea noatia iho hoki e koutou nga he a nga tangata, ka whakarerea noatia iho hoki o koutou e to koutou Matua i te rangi;

15. A ki te kore e whakarerea noatia iho e koutou nga he a nga tangata, e kore ano hoki e whakarerea noatia iho a koutou e to koutou Matua.

16. A ka noho puku koutou, kei rite ki te hunga tinihanga, kua e whakapoururu te kanohi, e whakaahua ke ana hoki ratou i o ratou kanohi, kia kitea ai e nga tangata e noho puku ana ratou. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, ka riro to ratou utu i a ratou.

17. Engari ka noho puku koe, kaukauria tou upoko, horoia hoki tou kanohi;

18. Kei kitea koe e nga tangata e noho puku ana, engari e tou Matua i te wahi ngaro; a ko tou Matua e kite nei i te wahi ngaro, mana koe e utu nui.

19. Kua e purangatia he taonga ki te whenua, ki te wahi e whakakinongia ana e te huhu, e te waikura. ki te wahi hoki e keru mai ai nga tahae, e tahae ai.

20. Engari purangatia ma koutou he taonga ki te rangi, ki te wahi e kore ai e whakakino te huhu, te waikura, ki te wahi hoki e kore ai e keru nga tahae, e tahae ai.

21. Ko te wahi hoki i o koutou taonga, ko reira ano hoki o koutou ngakau.

22. Ko te kanohi te rama o te tinana. ki te atea tou kanohi, e marama katoa tou tinana.

23. Tena ki te kino tou kanohi, ka pouri katoa tou tinana. Na, ki te pouri te maramatanga i roto i a koe, ano te nui o tena pouri!

24. Kahore he tangata e pono te mahi ki nga rangatira tokorua. ka kino hoki ki tetahi, ka aroha ki tetahi; ka u ranei ki tetahi, a ka whakahawe ki tetahi. E kore e pono i a koutou te mahi ki te Atua. ki te Taonga.

25. Nawai a, ka oti i a Ihu enei kupu te whakapuaki, ka titiro atu ia ki te tekau ma rua kua whiriwhiria e ia a ka mea ki a ratou, Maharatia nga kupu kua whakapuakina nei e ahau. Ta te mea hoki, ko koutou te hunga i whiriwhiria e ahau hei minita ki tenei iwi. Koia ahau ka mea atu nei ki a koutou. kua e manukanuka ki to koutou oranga. ki ta koutou e pai ai, ki ta koutou e inu ai; ki o koutou tinana ranei, ki ta koutou ranei e kakahu ai. Ehara oti te oranga i te rahi atu i te kai, me te tinana i te kakahu?

26. Tirohia nga manu o te rangi, e kore hoki e rui. e kore e kokoti, e kohikohi ranei ki roto ki nga whare witi; heoi e whangainga ana ratou e to koutou Matua i te rangi. Ehara oti koutou i te mea pai ake i a ratou?

27. Ko wai o koutou e taea e ia te whakaaro iho te hono atu tetahi wahi ki tona roa, kia kotahi te whatianga?

28. A he aha koutou i manukanuka ai ki te kakahu? Maharatia nga rengarenga o te whenua, te tupu; e kore nei e mahi e kore nei ano hoki e miro;

29. Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, kihai a Horomona, me tona kororia katoa, i rite ki tetahi o enei te whai kakahu.

30. Ha, ki te penei ta te Atua whakakakahuranga i te tarutaru o te whenua. e whakatarutaru nei inaianei, a apopo ka maka ki roto ki te oumu, waihoki ka pera ano tana whakakakahu i a koutou, ki te mea ehara to koutou i te whakapono iti.

31. Na, kua ra a manukanuka, e mea, He aha ta tatou e kai ai? he aha ta tatou e inu ai, me whakakakahu tatou ki te aha?

32. E matau ana hoki to koutou Matua i te rangi, e matea ana e koutou enei mea katoa.

33. Engari matua rapua te kingitanga o te Atua, me ana mea tika, a ka tapiritia mai enei mea katoa ma koutou.

34. Na, kua ra e manukanuka ki o apopo, ma apopo e manukanuka ana mea ake. Kati ano i tona rangi ano ko te kino ona ake ano.

UPOKO 14. (*Tirohia a Matiu 7.*)

1. Ano ka oti i a Ihu enei kupu te korero, ka tahuri ano ia ki te mano ka whakapuaki tona mangai ki a ratou, ka mea, He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, kua e whakahe, kei whakahehia koutou.

2. Na, ko te whakahenga e whakahe ai koutou, hei whakahenga ano tena mo koutou; a ko te mehua e mehua ai koutou, hei mehua mai ano tena ki a koutou.

3. He aha hoki tau e titiro ki te otaota i roto i te kanohi o tou teina, te mahara ki te kurupae i roto i tou kanohi?

4. Me pehea ranei tou kupu ki tou teina, iaua, kia kapea atu e ahau te otaota i tou kanohi; a he kurupae ano tena kei roto i tou kanohi?

5. E te tangata tinihanga, matua kapea mai e koe te kurupae i roto i to kanohi: katahi koe ka marama ki te kape i te otaota i roto i te kanohi o tou teina.

6. Kua e hoatu te mea tapu ki nga kuri, kua ano hoki e maka a koutou peara ki te aroaro o nga poaka, kei takatakahia e o ratou waewae, a ka tahuri mai ka haehae i a koutou.

7. Inoia, a ka hoatu ki a koutou; rapua, a ka kitea e koutou; patukia, a ka uakina ki a koutou,

8. Ta te mea ka whiwhi nga tangata katoa ina inoi; ka kite ina rapu; ka uakina hoki ki te tangata e patuki ana.

9. Ko tehea tangata ranei o koutou, ki te inoi atu ki a ia tana tama ki tetahi taro, e hoatu ranei ki ia he kohatu?

10. A ki te inoia he ika, e hoatu ranei ki a ia he nakahi?

11. Na, e matau ana koutou te hunga kino ki te hoatu mea papai ki a koutou tamariki, a, tera noa ake te homaitanga o nga mea papai e to koutou Matua i te rangi ki te hunga e inoi ana ki a ia?

12. A, nga mea katoa e pai ai koutou kia meatia e nga tangata ki a koutou, meatia ano e koutou ki a ratou, ko ta te ture me ta nga poropiti hoki tenei.

13. Tomo atu koutou ma te kuwaha kuiti: he wharahi hoki te kuwaha, he nui noa atu te ara, e tika ana ki te whakangaromanga, a he tokomaha e haere ana ra reira;

14. He kuiti ano hoki te kuwaha, e kiki ana te ara, e tika ana ki te ora, a he ruarua te hunga e kitea ai.

15. Na, kia tupato ki nga poropiti teka, e haere mai nei ki a koutou, he hipi te kakahu, ko roto ia he wuruhi kai kino.

16. Ma o ratou hua ka mohiotia ai ratou e koutou: e whakia ana ranei te karepe i runga i te tataramoa, te piki ranei i runga i te tumatakuru?

17. Waihoki he hua ataahua nga hua o nga rakau pai katoa; he hua kino ia nga hua o te rakau kino.

18. E kore te rakau pai e ahei te hua i te hua kino. e kore ano hoki te rakau kino e hua i te hua ataahua.

19. Ka tuakina nga rakau katoa e kore e hua i te hua ataahua, ka maka hoki ki te ahi.

20. Ina, ma o ratou hua ka mohiotia ai ratou e koutou.

21. E kore e tomo atu ki roto ki te kingitanga o te rangi nga tangata katoa e mea mai ana ki a au, e te Ariki, e te Ariki, engari ia e mea ana i ta toku Matua i te rangi i pai ai.

22. He tokomaha e mea mai ki a au i taua ra, e te Ariki, e te Ariki, kihai koia matou i poropiti i runga i tou ingoa? i pei rewera hoki i runga i tou ingoa? he

tini hoki nga mahi i meatia e matou i runga i tou ingoa?

23. Ko reira ano hoki ahau mea atu ai ki a ratou. kahore rawa ahau i mohio ki a koutou, mawehe atu i a au, e nga kai mahi i te tutu.

24. Na, nga tangata katoa e rongo ana ki enei kupu aku, a e mahia ana e ratou, ka whakaritea e ahau ki te tangata mahara, i hanga i tona whare ki runga ki te kamaka,

25. A ka ua te ua, ka puta nga waipuke, ka pupuhi nga hau, te tino akinga mai ki taua whare; kihai hoki i hinga, no te mea i hanga ki runga ki te kamaka.

26. Me nga tangata katoa hoki e rongo ana ki enei kupu aku, a kahore e mahia, ka whakaritea ki te tangata whakaaro kore, i hanga i tona whare ki runga ki te onepu,

27. Na, ka ua te ua, ka puta nga waipuke, ka pupuhi nga hau, a pa ana ki taua whare; na, kua hinga, he rahi ano hoki tona hinganga.

UPOKO 15.

1. Ano ka mutu i a Ihu enei korero te whakapuaki, ka tiro-tiro atu ona kanohi ki te mano, a ka mea ki a ratou, Nana, kua rongo na koutou ki nga mea i whakaakona e ahau i mua i toku kakanga ki toku Matua; no reira, ko te tangata e whakapono ana ki enei korero aku, a e mahia ana e ia, e whakateiteitia ake tera e ahau a te ra whakamutunga.

2. Na, ka mutu i a Ihu enei kupu te korero, ka kite ia e miharo ana etahi, e miharo ana ki tana e mea ai mo te ture a Mohi; no te mea kihai ratou i mohio ki te kupu, ara, kua pahemo nga mea tawhito, kua hou nga mea katoa.

3. A ka mea ia ki a ratou, Aua ra e miharo ki taku e mea atu nei ki a koutou, kua pahemo nga mea tawhito, kua hou nga mea katoa.

4. Nana, ko taku kupu atu tenei ki a koutou, kua tutuki te ture i hoatu ki a Mohi.

5. Nana, ko ahau tera nana i hoatu te ture, ko ahau hoki ia nana i kawenata ki toku iwi ki a Iharaira; no reira kua tutuki te ture i a au, kua haere mai hoki ahau ki te whakatutuki i te ture; no reira, kua mutu ake te ture.

6. Nana, kahore ahau e whakakahore i nga poropiti:

he pono hoki taku e mea atu nei ki a koutou, tera e mana nga mea katoa kahore ano kia rite i a au.

7. Na, noku i mea atu ki a koutou, kua pahemo nga mea tawhito, kahore ahau i te whakakahore i te mea kua oti nei te korero mo nga mea e puta mai ana.

8. Ta te mea hoki, kahore ano kia whakaritea katoatia taku kawenata i kawenata ai ahau ki taku iwi; tena ko te ture i hoatu ki a Mohi, kua mutu i roto i a au nei.

9. Nana, ko ahau te ture me te maramatanga; titiro mai ki a au, e u hoki tae noa ki te mutunga, a ka ora koutou, ko taku hoki e hoatu ai ki te tangata e u ana a taea noatia te mutunga he oranga tonutanga.

10. Nana, kua hoatu nei e ahau nga whakahaunga ki a koutou; no reira puritia aku whakahaunga. Ko te ture me nga poropiti tenei, he pono hoki hei kai whakaatu enei moku.

11. Ano kua korero a Ihu i enei kupu, ka mea atu ia ki taua tekau ma rua i whiriwhiria e ia.

12. He akonga koutou naku; hei maramatanga ano hoki koutou mo tenei iwi, he toenga nei ratou no te whare o Hohepa.

13. Nana, ko te koutou whenua tupu tenei; na te Matua ano hoki i homai ki a koutou.

14. Kahore ano te Matua i whakahau noa i a au kia korerotia atu tenei e ahau ki o koutou teina i Hiruharama;

15. Kahore ano hoki te Matua i homai noa he whakahaunga ki a au, kia whakaatu ahau ki a ratou mo era atu hapu o te whare o Iharaira, i arahina atu e te Matua i roto i te whenua.

16. Heoi ano ta te Matua i whakahau ai ki a au, hei kinga atu maku ki a ratou, ara,

17. He hipi atu ano aku, ehara nei i tenei kainga; me arahi mai ratou e ahau, a ka rongo ratou ki toku reo; a e whakakotahitia te kahui, kotahi ano hoki hepara.

18. Na, i te kaki-maro me te whakapono-kore, kihai ratou i mohio ki taku kupu: koia i whakahau ai ahau e te Matua kia kore aku kupu ki a ratou mo tenei mea.

19. Otira, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, kua whakahau ahau e te Matua, a e korero atu nei ahau ki a koutou, he mea wehe mai koutou i roto i a ratou he mea na o ratou kino; no reira he kino no ratou, kahore nei ratou e mohio ki a koutou.

20. He pono taku e mea atu nei ano ki a koutou, na te Matua i wehe era atu hapu i a ratou; ko to ratou kino te take kahore ratou i mohio ki era.

21. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko koutou te hunga mo koutou taku ki, he hipi atu ano aku; ehara nei i tenei kainga: me arahi mai ratou e ahau, a ka rongo ratou ki toku reo; a e whakakotahitia te kahui, a kotahi ano hoki hepara.

22. A kihai ratou i mohio ki taku i ki ra, no te mea i whakaaro ratou ko ia ano nga Tauwiwi; kahore hoki ratou i mohio ma runga i ta ratou kauwhautanga e tahuri mai ai nga Tauwiwi;

23. Kihai ano ratou i mohio ki taku, i taku korerotanga, ka rongo ratou ki toku reo; a kihai ratou i mohio ki taku, e kore rawa nga Tauwiwi e rongo ki toku reo i tetahi wa; e kore rawa hoki ahau e whakakite i a au ano ki a ratou, engari i runga anake i te Wairua Tapu.

24. Tena ko tenei, kua rongo koutou ki toku reo, kua kite ano hoki i a au; a he hipi naku koutou, kua oti hoki koutou te tatau ki roto ki te hunga i homai e te Matua ki a au.

UPOKO 16.

1. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, he hipi atu ano aku, ehara nei i tenei whenua; ehara nei hoki i te whenua o Hiruharama; ehara nei hoki i nga wahi o taua whenua e patata ana, i tae atu ahau ki te minita.

2. Ko te hunga hoki e korerotia nei e ahau, ko te hunga tera kahore ano i rongo noa ki toku reo; kahore ano hoki i whakakite i a au ano ki a ratou.

3. Tena kua whiwhi nei ahau ki tetahi whakahau nga i te Matua, kia haere ahau ki a ratou, kia rongo ratou ki toku reo, a kia taua hoki ratou ki roto ki aku hipi, kia kotahi ai te kahui, a kotahi ano hoki hepara; no reira ka haere atu ahau ki te whakakite i a au ano ki a ratou.

4. A he whakahau tenei naku ki a koutou kia tuhi-tuhia enei mea e koutou i muri iho i toku haerenga atu, mo te kore te iwi i Hiruharama, i kite ra i a au, i haere tahi ra hoki i a au i toku minitatanga, e inoi ki te Matua i runga i toku ingoa, kia mohio ratou ki a koutou he mea ma te Wairua Tapu, ki era atu hapu

ano hoki kahore nei e mohiotia e ratou, na, ka ai enei kupu e tuhituhi ai koutou a ka whakakitea atu ki nga Tauwi, kia riro mai ai ano ra roto i te whakatutukitanga o nga Tauwi, nga morehu o a ratou uri e noho marara ana i runga i te mata o te whenua, he mea na to ratou whakapono-kore, ki te matauranga ki a au. :
to ratou Kai-hoko.

5. Ko reira hoki ahau kohikohi mai ai i a ratou i nga topito e wha o te whenua; ko reira ano hoki ahau whakarite ai i te kawenata i kawenata ai te Matua ki te iwi katoa o te whare o Iharaira.

6. A ka koa nga Tauwi mo to ratou whakapono ki a au, he mea na te Wairua Tapu, ko ia nei hei kai whakaatu ki a ratou moku, mo te Matua ano hoki.

7. Nana, mo to ratou whakapono ki a au, e ai ta te Matua, a mo to koutou whakapono-kore, E te whare o Iharaira, ko a nga ra whakamutunga ka tae te whakapono ki nga Tauwi, kia whakakitea katoatia enei mea ki a ratou.

8. Otira aue te mate mo te hunga whakapono-kore o nga Tauwi, e ai ta te Matua, ta te mea he ahakoa kua puta ratou ki runga ki te mata o tenei whenua, kua marara hoki i a ratou toku iwi o te whare o Iharaira; a kua maka atu toku iwi o te whare o Iharaira i roto i a ratou; kua takatakahia ki raro e o ratou waewae;

9. A i nga atawhainga a te Matua ki nga Tauwi, i nga whakawakanga hoki a te Matua i toku iwi o te whare o Iharaira, na, he pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, i muri i tenei katoa, me taku meatanga i toku iwi o te whare o Iharaira kia pakia, kia tukinotia, kia patua, kia maka atu ano hoki i roto i a ratou, hei mea e kinongia ana e ratou, a waiho ana hei whakahi hei taunutanga i roto i a ratou.

10. Na, i penei te whakahau iho a te Matua, maku e mea atu ki a koutou, ko a taua ra e he ai nga Tauwi ki taku rongo pai, e neke ake ai i te whakapehapeha o ratou ngakau i runga ake i nga iwi katoa, i nga hapu katoa ano hoki o te whenua katoa, e ki tonu ai ano hoki i nga teka katoa, i nga tinihanga, i nga hianga, i nga tekateka katoa, i nga kohurutanga, i nga mahi tinihanga a nga tohunga, i nga puremu, i nga mea whakarihariha ngaro; na, ki te mea ka mahi ratou i enei mea, a ka whakaparahako ki te raneatanga o toku rongo pai, nana, ka tangohia e ahau te ranea-

tanga o laku rongu pai i roto i a ratou, e ai ta te Matua.

11. Ko reira ano hoki ahau mahara ai ki taku kawenata i kawenata ai ahau ki toku iwi. E te whare o Iharaira. a ka kawea e ahau toku rongu pai ki a ratou.

12. Ka whakakite atu hoki ahau ki a koutou, E te whare o Iharaira. e kore nga Tauwi e whai mana ki runga ki a koutou engari ka maharatia e ahau taku kawenata ki a koutou, E te whare o Iharaira, a ka tae koutou ki te matauranga ki te raneatanga o taku rongu pai.

13. Heoi ki te mea ka ripenata nga Tauwi a ka tahuri mai ki a au. e ai ta te Matua, nana, ka taua ngatahitia ratou me toku iwi, E te whare o Iharaira;

14. A e kore ahau e tuku i toku iwi, o te whare o Iharaira. kia haere ki waenganui i a ratou hei takatakahi i a ratou ki raro, e ai ta te Matua.

15. Tena ki te kore ratou e tahuri mai ki a au, e whakarongo mai ki toku reo, ka tukua ratou e ahau, ae ra, ka tukua toku iwi, E te whare o Iharaira, kia haere atu ratou ki waenganui i a ratou, kia takatakahi hoki i a ratou ki raro, a ka rite ratou ki te tote kua hemo te ha, a heoi ano tona pai, a ka akiritia ki waho, ka takahia e nga waewae o toku iwi, E te whare o Iharaira.

16. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko te whakahau iho tenei a te Matua ki a au, maku e hoatu tenei whenua ki te iwi nei hei whenua tupu mo ratou.

17. Ano ka rite nga kupu a te poropiti, a Ihaia, e mea nei.

18. Ka whakanui te reo o o tutei; ka waiata ngatahi ano to ratou reo, no te mea ka kite atu ratou he kanohi, he kanohi, ina whakahoki te Ariki i a Hiona.

19. Hamama, waiata ngatahi koutou, e nga wahi o Hiruharama kua ururuatia; kua whakamarie hoki te Ariki i tona iwi, kua hoko ia i a Hiruharama.

20. Kua huhu te ringa tapu o te Ariki ki te aroaro o nga iwi katoa; a, ka kite nga pito katoa o te ao i te whakaoranga a te Atua.

UPOKO 17.

1. Na, ano ka oti i a Ihu enei kupu te korero, ka tiro-tiro ano ia ki te mano, a ka mea ia ki a ratou, nana, ka tata toku wa.

2. Ka kite ahau e ngoikore ana koutou, e kore e ahei i a koutou te mohio ki aku kupu katoa i whakahaua e te Matua ki a au hei korerotanga atu maku ki a koutou i tenei wa;

3. No reira, haere koutou ki o koutou kainga, whakaaroa hoki nga mea kua korerotia atu nei e ahau, inoi atu hoki ki te Matua i runga i toku ingoa, kia mohio koutou, kia rite hoki o koutou hinengaro mo apopo, a ka haere mai ano ahau ki a koutou;

4. Heoi e haere ana ahau inaianei ki te Matua, ki te whakakite atu ano hoki i a au ki nga hapu ngaro o Iharaira, kahore hoki ratou i te ngaro ki te Matua, no te mea e mohio ano ia ki te wahi i kawea atu ai ratou e ia.

5. Nawai a, ka oti i a Ihu te korero penei, ka tirotiro atu ano ona kanohi ki te mano, a ka kite e heke ana nga roimata, a e titiro matatau ana ki a ia me te mea he inoi ta ratou kia roa ake tana noho i a ratou.

6. A, ka mea atu ia ki a ratou, Nana, ki tonu toku ngakau i te aroha ki a koutou;

7. Kei a koutou ianei he turoro i roto i a koutou, kawea mai ratou ki konei. Kei a koutou ianei he kopa, he matapo, he ngongengonge, he turi, he aha ranei to ratou mate? kawea mai ratou ki konei, a maku ratou e whakaora, he aroha hoki noku ki a koutou; ki tonu toku ngakau i te atawhai;

8. No te mea e kite ana ahau kei te hiahia koutou kia whakakitea atu e ahau te mea i mea ai ahau ki o koutou teina i Hiruharama, a e kite ana ano hoki ahau he ranea to koutou whakapono hei whakaora maku i a koutou.

9. Ano kua penei ana korero, na, kotahi tonu te haerenga atu o te mano me o ratou turoro, me o ratou tangata mate, me o ratou kopa, me o ratou matapo, me o ratou wahangu, me te hunga katoa he aha ranei te mate e mate nei ratou; a ka whakaorangia ratou katoa e ia i a ratou e kawea mai ana ki a ia.

10. Na, ka tuohu ratou katoa ki ona waewae, ko te hunga i whakaorangia ratou ko te hunga ora, a ka koropiko ki a ia; a ko te hunga katoa e ahei ana i te mano, ka haere mai ka kihi i ona waewae, no ka kaukauria ona waewae ki o ratou roimata.

11. Na, ka whakahau atu ia kia kawea mai a ratou tamariki nonohi.

12. A ka kawea mai ratou i a ratou tamariki, ka

whakanohoia ano ki runga ki te oneone ki ona taha, ko Ihu e tu ana ki waenganui; a ka tukua he wahi e te mano, a, poto ake ra ano nga tamariki te kawe mai ki a ia.

13. Nawai a, ka poto nga tamariki katoa te kawe mai ki a ia, ko Ihu hoki e tu ana ki waenganui, na, ka whakahau atu ia ki te mano kia tuturi iho ratou ki runga ki te whenua.

14. Ano ka tuturi iho ratou ki runga ki te whenua, ka ngunguru a Ihu i roto i a ia, ka mea, E te Matua, e awangawanga ana ahau mo te kino o te whare o Iharaira.

15. Ano ka korero ia i enei kupu, ka tuturi ko ia ano ki te whenua; na, ka inoi ia ki te Matua, a e kore e taea nga mea i inoi ai ia te tuhituhi, a hei kai whakaatu te mano i rongo ai ki a ia.

16. Na, i penei ta ratou whakaaturanga: kahore ano te kanohi i kite noa, kahore ano hoki te taringa i rongo, i mua, i nga mea nui whakamiharo, e rite ana ki ta matou i kite ai i rongo ai i a Ihu e korero ake ana ki te Matua:

17. Na, e kore e ahei i te arero te whakapuaki, i te tangata ranei te tuhituhi, e kore ano hoki nga ngakau o nga tangata e mohio ki nga mea nui whakamiharo i kite ai i rongo ai matou i whakapuakina e Ihu; e kore ano hoki e ahei i tetahi tangata te whakaaro iho ki te koa i whakakiia ai o matou wairua i te wa i rongo ai matou ki a ia e inoi ake ana mo matou ki te Matua.

18. Na, ka mutu i a Ihu te inoi ki te Matua, ka whakatika ia, ko te mano ia kua taea e te nui o to ratou koa.

19. Na, ka korero atu a Ihu ki a ratou, ka ki atu ki a ratou kia whakatika.

20. A ka whakatika ake ratou i te whenua, a ka mea atu ia ki a ratou, Ka koa koutou mo to koutou whakaponu. Nana, ka ki tonu toku hari.

21. Na, i tana korerotanga i enei kupu, ka tangi ia, a ko te mano te kai titiro mo tenei mea, a ka mau takitahi ia ki a ratou tamariki nonohi, ka manaaki i a ratou, a ka inoi ki te Matua mo ratou.

22. Ano ka mutu i a ia tenei, ka tangi ano ia,

23. A ka korero atu ia ki te mano, ka mea atu ki a ratou, na, a koutou mea nonohi.

24. A i a ratou ka titiro atu kia kite, ka anga ake o

ratou kanohi ki te rangi, a ka kite ratou i te rangi e tuwhera ana, ka kite ano hoki ratou i nga anahera e heke iho ana i te rangi me te mea ra, kei waenganui i te ahi; a haere mai ana ratou ki raro karapoti ana i aua mea nonohi, na, karapotitia ana ratou ki te ahi; a minita ana nga anahera ki a ratou,

25. Na, ka kite te mano, ka rongo, ka whakaatu, a e matau ana ratou he pono ta ratou whakaaturanga, no te mea ka kite ratou katoa, ka rongo, ko ia tangata, ko ia tangata mona ake; na, to ratou tokomahatanga e tata ana ki te rua o nga mano e rima rau nga wai-rua; he tane ratou, he wahine, he tamariki.

UPOKO 18.

1. Nawai a, ka whakahau atu a Ihu ki ana akonga kia kawea mai he taro he waina ki a ia.

2. A i a ratou ka riro atu ki te tiki i te taro me te waina, ka whakahau atu ia i te mano kia noho ki runga ki te whenua.

3. Ano ka tae mai nga akonga me te taro me te waina, ka mau ia ki te taro ka whatiwhatia ka whaka-paingia; a ka hoatu e ia ki ana akonga, ka mea kia kai ratou.

4. Ano ka kai ratou, ka makona, ka whakahau ia kia hoatu e ratou ma te mano.

5. A ka kai te mano, ka makona, ka mea atu ia ki nga akonga, nana, ka whakaritea tetahi i roto i a koutou, a maku e hoatu ki a ia he mana e whatiwhati ai ia e whakapai ai i te taro, e hoatu ai ano hoki ma te iwi o toku hahi, ma te hunga katoa e whakapono ana e rumakina ana i runga i toku ingoa.

6. A ko tenei mea me whakaaro tonu e koutou i nga wa katoa kia mahia, kia peneitia me taku i mea nei, kia rite ki taku i whatiwhati nei i te taro me taku i whakapai nei, me taku i hoatu nei ma koutou.

7. A ka meatia tenei e koutou hei whakamaharanga ki toku tinana, kua whakakitea nei e ahau ki a koutou. A hei kai whakaatu ano tenei ki te Matua, e mahara tonu ana koutou ki a au. A ki te mea e mahara tonu ana koutou ki a au, kei a koutou toku wai-rua e noho ana.

8. Ano ka mutu i a ia enei kupu te korero, ka whakahau atu ia ki ana akonga, kia tangohia te waina te

kapa, kia inumia. kia hoatu ano hoki ki te mano kia inumia e ratou.

9. Na, ka peratia e ratou, ka inumia, a ka makona; ka hoatu ano hoki e ratou ki te mano. a ka inu ratou, ka makona.

10. Ano ka oti tenei i nga akonga, ka mea atu a Ihu ki a ratou. Ka koa koutou mo tenei kua meatia na e koutou, he whakaritenga hoki tenei i aku whakahau-nga, he mea whakakite atu ano hoki tenei ki te Matua e whakaae ana koutou ki te mea i taku i whakahau ai ki a koutou.

11. A ka meatia tonutia tenei e koutou ki te hunga e ripeneta ana, e rumakina ana i runga i toku ingoa; a ka meatia tenei e koutou hei whakamaharatanga ki oku toto, kua whakahekea nei e ahau mo koutou, kia whakaatu atu ai koutou ki te Matua e mahara tonu ana koutou ki a au. Na, ki te mahara tonu koutou ki a au, kei a koutou toku wairua e noho ana.

12. Na, he whakahau tenei e hoatu nei e ahau ki a koutou kia meatia enei mea. A ki te meatia tonutia enei mea e koutou, ka koa koutou, no te mea ka oti koutou te hanga ki runga ki taku kamaka.

13. Tena ki te rahi ake i enei te meatanga a tetahi i roto i a koutou, ki te iti iho ranei, ehara ia i te mea hanga ki runga ki taku kamaka, engari he mea hanga ki runga ki te turanga onepu; na, ka ua nga ua, ka puta nga waipuke, ka pupuhi nga hau, a pa ana ki a ratou, na, ka hinga, a puare noa nga kuwaha o te reinga hei tukunga atu mo ratou;

14. Na reira ka koa koutou ki te pupuri i aku whakahaunga, i whakahau mai ai te Matua ki a au maku e hoatu ki a koutou.

15. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou. Me mataara me inoi tonu koutou, kei whakama-lautauria koutou e te rewera, a ka whakaraua atu koutou e ia.

16. Na, kia rite ki taku i inoi ai i roto i a koutou, ta koutou e inoi ai i roto i toku hahi, i roto i toku iwi e ripeneta ana, e rumakina ana i runga i toku ingoa. Nana, ko ahau te maramatanga; kua hoatu e ahau he tauira ma koutou.

17. Ano ka korero a Ihu i enei kupu ki ana akonga, ka tahuri ano ia ki te mano, a ka mea atu ki a ratou.

18. Nana, he pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, me mataara me inoi tonu koutou, kei uru kou-

lou ki nga whakamatautauranga; he hiahia hoki to Hatana kia riro atu koutou i a ia; kia tataria koutou e ia ano he witi;

19. No reira me inoi tonu koutou ki te Matua i runga i toku ingoa;

20. A ko te mea e inoi ai koutou ki te Matua, ki te mea he tika, me te whakapono tera e riro i a koutou, nana, ka homai ano ki a koutou.

21. Inoi koutou ki te Matua i roto i o koutou hapu i runga tonu i toku ingoa, kia manaakitia a koutou wahine me a koutou tamariki.

22. Na, kia putuputu tonu o koutou huihuinga, kua hoki koutou e whakakore i te haerenga mai o tetahi ki roto ki a koutou ina huihui ngatahi koutou engari tukua ratou kia haere mai ki a koutou, kua hoki ratou e araia atu;

23. Engari me inoi koutou mo ratou, aua ano hoki ratou e maka atu; a ki te penei ka hono tonu ta ratou haerenga mai ki a koutou, me inoi koutou ki te Matua mo ratou i runga i toku ingoa.

24. No reira whakaarahia ake to koutou maramatanga, kia whiti atu ki roto ki te ao. Nana, ki ahau te maramatanga e whakaarahia ai e koutou—ko te mea i kite ai koutou i a au e mea ana. Nana, kua kite koutou kua inoi ahau ki te Matua, ko koutou katoa ano nga kai titiro;

25. Ka kite hoki koutou kua whakahau ahau kia kauaka tetahi o koutou e haere atu, engari taku i whakahau ai kia haere mai koutou ki a au, kia whawha koutou kia kite koutou; waihoki kia pena ta koutou e mea ai ki te ao; a ko te tangata e takahi ana i tenei whakahaunga, e tuku ana i a ia ano kia arahina ki roto ki te whakamatautauranga.

26. Ano ka oti i a Ihu enei kupu te korero, ka titiro ano ona kanohi ki nga akonga i whiriwhiria e ia, a ka mea atu ki a ratou,

27. Nana, he pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, tenei ano tetahi whakahau e hoatu nei e ahau ki a koutou. muri iho ka haere ai ahau ki toku Matua, kia whakarite ai ahau i etahi atu whakahaunga i whakahaua mai e ia ki a au.

28. Na, ko te whakahau tenei e whakahau atu nei ahau ki a koutou, kia kauaka koutou e tuku i tetahi, ki te mea e mohio ana koutou, kia tango he i oku kiko-kiko me oku toto ina minitatia e koutou;

29. Ko ia hoki e kai he e inu he ana i oku kikokiko me oku toto, e kai ana e inu ana i te whakawakanga mo tona wairua; no reira ki te mea e mohio ana koutou kahore e tika tetahi tangata ki te kai ki te inu i oku kikokiko me oku toto, riria ia e koutou;

30. Otiia kauaka koutou e pei atu i a ia i roto i a koutou, engari me minita koutou ki a ia, me inoi mona ki te Matua i runga i toku ingoa, a ki te ripeneta ia, ki te rumakina hoki i runga i toku ingoa, katahi koutou ka manako ki a ia, ka minita ki a ia i oku kikokiko me oku toto;

31. Otira ki te kore ia e ripeneta, e kore ia e taua ngatahitia me toku iwi, kei whakangaro ia i toku iwi, ina hoki, e matau ana ahau ki aku hipi, a ka oti ratou te tatau;

32. Ahakoa ra kauaka koutou e pana atu i a ia i roto i o koutou whare tapu, i o koutou whare karakia ranei, no te mea me mau tonu ta koutou mahi minita ki nga mea pera; kahore hoki koutou e mohio tera pea ratou e tahuri mai e ripeneta, e haere mai ano ki a au, me te hiahia katoa o te ngakau, a ka ora ratou i a au, a kua waiho ko koutou te huarahi i puta ai te whaka-oranga ki a ratou.

33. Mo konei ra puritia e koutou enei korero kua whakahau atu nei ahau ki a koutou, kei whakahengia koutou, ta te mea aue te mate mo te tangata e whakahengia ai e te Matua.

34. Na, ka hoatu e ahau ki a koutou enei whaka-haunga, no te mea he tautohetohenga tera i roto i a koutou i mua. A ka koa koutou ki te kore a koutou tautohetohenga i roto i a koutou.

35. A e haere ana tenei ahau ki te Matua, no te mea e tika ana kia haere ahau ki te Matua, he whakaaro hoki ki a koutou.

36. A ka mutu i a Ihu enei kupu, ka pa atu tona ringaringa ki ana akonga i whiriwhiria e ia, he mea takitahi, a poto noa ratou te pa e ia me te korero atu ano ki a ratou i a ia e pa ana ki a ratou;

37. A kihai te mano i rongo i nga kupu i korero ai ia, no reira kihai ratou i whakaatu; engari i whaka-atu nga akonga i homai e ia ki a ratou te mana e hoatu ai e ratou te Wairua Tapu. A hei muri ake nei maku e whakaatu ki a koutou e tika ana tenei whakaaturanga.

38. A ka poto ratou katoa te whakapa atu e Ihu, na.

ka puta tetahi kapua, ka taumarumarua iho te mano, kei kife ratou i a Ihu.

39. A i a ratou e taumarumarua ana, ka mawehe atu ia i a ratou. ka kake ki te rangi. A ka kite nga akonga ka whakaatu ano hoki i kake ano a Ihu ki te rangi.

UPOKO 19.

1. Ano ka kake a Ihu ki te rangi, na, wehewehe ana te mano, mau ana, ia tangata, ia tangata ki tana wahine ki ana tamariki, a hoki ana ki tona ake kainga.

2. Na, ka haere atu te rongo o tenei ki roto ki te iwi, i te mea kahore ano kia po te ra, ara, kua kite te mano i a Ihu, kua minita hoki ia ki a ratou, a hei apopo hoki ia whakakite ai i a ia ano ki te mano;

3. Ae ra, haere ana te rongo a awatea noa mo Ihu; a tono atu ana ratou ki te iwi, no ka tokomaha ratou, ae ra, he tino tokomaha rawa e mahi uaua ana a awatea noa, kia tae ai ratou i te aonga ake ki te wahi e whakakite ai a Ihu i a ia ano ki te mano.

4. Nawai a, ao ake i te mea kua nuihui te mano, nana, ko Niwhai tenei, raua ko tona teina i whakarahia ake nei e ia i te mate, ko tona ingoa, ko Timoti, me tana tama hoki, ko tona ingoa ko Honahi, ratou ko Mationi, ko Mationiha, tona teina, ko Kumene, ko Kumenohi, ko Heremaia, ko Hemono, ko Honahi, ko Terekia, ko Ihaia; ko nga ingoa enei o nga akonga i whiriwhiria e Ihu. A, haere ana ratou, tu ana ki wae-nganui i te mano.

5. Na, i te nui o te mano, ka meinga e ratou kia kotahi tekau ma rua nga wawahanga o te iwi.

6. A ka whakaako te tekau ma rua i te mano; nana, ka meinga e ratou te mano kia tuturi ki runga ki te mata o te whenua, kia inoi hoki ki te Matua i runga i te ingoa o Ihu.

7. A ka inoi ano hoki nga akonga ki te Matua, i runga i te ingoa o Ihu. Nawai a, ka whakatika ratou ka minita ki te iwi.

8. A, ano ka minita ratou i aua kupu ra ano i korero ai a Ihu—hore he rereke i nga kupu i korero ai a Ihu, na, ka tuturi ano ratou, ka inoi ki te Matua i runga i te ingoa o Ihu;

9. A ka inoia e ratou te mea i hiahiatia nuitia e ratou, a ko ta ratou i hiahia ai ko te Wairua Tapu kia homai ki a ratou.

10. Ano ka mutu ta ratou inoi mo taua mea, ka haere iho ratou ki te taha o te wai, me te whai ano te mano i muri i a ratou.

11. Na, ka haere iho a Niwhai ki roto ki te wai, a ka rumakina.

12. A ka puta ake ia i roto i te wai, ka anga hoki ka rumaki. A ka rumaki ia i te hunga katoa i whiriwhiria e Ihu.

13. Nawai a, ka poto katoa ratou te rumaki, me te haere ake ano i roto i te wai, na, ka tau te Wairua Tapu ki runga ki a ratou, a ki tonu ratou i te Wairua Tapu. i te ahi.

14. Na, e karapotitia ana ratou me te mea he ahi tera; i heke iho ano hoki i te rangi, a i kite te mano me te whakaatu ano hoki; a haere iho ana ano hoki nga anahera i te rangi, minita atu ana ki a ratou.

15. A i nga anahera e minita ana ki nga akonga, nana, ka puta mai a Ihu, ka tu ki waenganui, ka minita ano ki a ratou.

16. Na, ka korero atu ia ki te mano, ka whakahau iho kia tuturi ano ratou ki runga ki te whenua, me ana akonga ano hoki kia tuturi ratou ki runga ki te whenua.

17. Ano ka tuturi iho ratou katoa ki runga i te whenua, ka whakahau iho ia ki ana akonga kia inoi ratou.

18. Nana, ka anga ratou ka inoi; a ka inoi ratou ki a Ihu, ka karangatia atu ia ko to ratou Ariki, ko to ratou Atua.

19. Nawai a, ka mawehe atu a Ihu i roto i a ratou. ka haere ki pahaki tata atu, ka tuohu ki te whenua. a ka mea ia,

20. E te Matua, ka whakawhetai ake ahau ki a koe mou i homai i te Wairua Tapu ki enei i whiriwhiria nei e ahau; a naku ano ratou i whiriwhiri i roto i te ao, he mea hoki na to ratou whakapono ki a au.

21. E te Matua, e inoi atu ana ahau ki a koe kia hoatu e koe te Wairua Tapu ki nga tangata katoa e whakapono ai ki a ratou kupu.

22. E te Matua, kua homai nei e koe te Wairua Tapu ki a ratou, no te mea i whakapono ratou ki a au, a kei te kite koe i to ratou whakapono ki a au, no te mea e rongono ana koe i a ratou, a e inoi ana ratou ki a au; a e inoi mai ana ratou ki a au no te mea kei a ratou ahau.

23. Tena ra, e te Matua, e inoi ake ana ahau ki a koe mo ratou, mo te hunga katoa ano hoki e whakapono ai

ki a ratou kupu, kia whakapono ai ratou ki a au, kei roto ahau kei a ratou, me koe, e te Matua, kei roto i a au, kia kotahi ai tatou.

24. A ano ka inoi penei a Ihu ki te Matua, ka haere mai ia ki ana akonga, nana, e inoi tonu ana ratou, te mutu hoki ta ratou inoi ki a ia; na, kahore i whakatomahatia e ratou a ratou kupu, no te mea i whakamohoitia ratou, kia inoi mo nga mea e tika ana, a ki tonu ratou i te hiahia.

25. Na, ka manaaki a Ihu i a ratou, i a ratou e inoi ana ki a ia, a ka ahuaureka atu tona mata ki a ratou, me te maramatanga hoki o tona mata e whiti ana ki runga ki a ratou, nana, rite tonu to ratou ma ki to te kanohi me nga kahu o Ihu; a nui atu ano hoki tona ma i nga ma katoa, ae ra, kore rawa tetahi mea i runga i te whenua hei rite mo tona ma.

26. Na, ka mea atu a Ihu ki a ratou, inoi tonu, aha-koia ra kihai i mutu ta ratou inoi.

27. Na, ka tahuri atu ano ia i a ratou, ka haere ki pahaki tata atu, a ka tuohu ki te whenua; ka inoi ake ano ia ki te Matua, ka mea,

28. E te Matua, ka whakawhetai ake ahau ki a koe, no te mea kua ma i a koe enei i whiriwhiri ai ahau i runga i to ratou whakapono, a e inoi ake ana ahau mo ratou, mo te hunga ano hoki e whakapono ai ki a ratou kupu, kia ma ai ratou i a au, i runga i te whakapono ki a ratou kupu, kia pera ano me ratou e ma nei i a au.

29. E te Matua, kahore ahau e inoi mo te ao, engari mo te hunga kua homai nei e koe ki a au i roto i te ao, he mea hoki na to ratou whakapono, kia ma ai ratou i a au, kia noho ai ahau i roto i a ratou, me koe, e te Matua, i roto nei i a au, kia kotahi ai tatou, kia whakakoriatia ai hoki ahau i roto i a ratou.

30. Ano ka whakapuaki a Ihu i enei kupu, ka haere mai ano ia ki ana akonga, nana, e mau ana te inoi ki a ia, kahore hoki i mutu; a ka ahuaureka ano ia ki a ratou; na, he ma hoki ratou, he rite tonu ki a Ihu.

31. A ka haere ano ia ki pahaki tata atu, ka inoi ki te Matua:

32. Na, e kore e taea e te arero nga kupu i inoi ai ia te whakapuaki, e kore ano hoki e taea e te tangata te tuhituhi nga kupu i inoi ai ia.

33. A ka rongu te mano, ka whakaatu atu hoki, ka whakatuwheratia o ratou ngakau, a ka mohio rawa o ratou ngakau ki nga kupu i inoi ai ia.

34. Otira, i te nui whakamiharo o nga kupu i inoi ai ia, e kore e taea te tuhituhi, e kore ano hoki e taea e te tangata te whakapuaki.

35. Nawai a, ka mutu a Ihu te inoi, ka haere mai ano ia ki nga akonga, a ka mea ki a ratou, kahore ano ahau kia kite noa i te whakapono e pena ana te rahi i roto i nga Hurai katoa; na konei hoki kihai i ahei i a au te whakakite atu ki a ratou i nga merekara e penei ana te nui, i to ratou whakapono-kore hoki.

36. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, hore rawa tetahi o ratou i kite i nga mea nunui kua kite na koutou; hore rawa ano hoki ratou i rongu i nga mea nunui kua rongu na koutou.

UPOKO 20.

1. Nawai a, ka whakahau atu ia ki te mano kia kati ta ratou inoi, me ana akonga ano hoki. Ka whakahau ano ia i a ratou kia kaua e mutu te inoi i roto i o ratou ngakau.

2. Ka whakahau ano ia i a ratou kia whakatika, kia tu o ratou waewae ki runga, a ka whakatika ka tu o ratou waewae ki runga.

3. Na, ka whatiwhati taro ano ia, a ka whakapai-ngia, ka hoatu hoki ki ana akonga kia kainga.

4. Ano ka kai ratou, ka whakahau ia ki a ratou kia whatiwhati taro, kia hoatu hoki ki te mano.

5. A ka oti te hoatu ki te mano, na, ka hoatu e ia he waina kia inumia e ratou, me te whakahau ano ma ratou e hoatu ki te mano.

6. Na, kahore he taro, kahore hoki he waina, i kawe mai e nga akonga e te mano ranei;

7. Otira he pono i hoatu e ia he taro ki a ratou kia kainga, he waina ano hoki kia inumia;

8. A ka mea atu ia ki a ratou, ko ia e kai ana i tenei taro, e kai ana ano i toku tinana mo tona wairua, a ko ia e inu ana i tenei waina, e inu ana ano i oku toto mo tona wairua, a e kore rawa tona wairua e mate i te kai, i te wai, engari ka makona.

9. Ano ka kai te mano katoa me te inu, nana, ki tonu ratou i te Wairua, a kotahi ano to ratou reo ki te karanga, ki te hoatu kororia ki a Ihu, ki te mea i kite ai ratou i rongu ai.

10. Ano ka hoatu e ratou katoa he kororia ki a Ihu, ka mea ia ki a ratou, Nana, ka whakaoti ahau inaianei

i te whakahau i whakahau iho ai te Matua ki a au mo tenei iwi, ko ratou nei he toenga no te whare o Iharaira.

11. E mahara ana koutou ki taku i korero ai ki a koutou, i mea ai, mo te wa ina tutuki nga kupu a Ihaia, nana, ka oti nei enei te tuhituhi, kei o koutou aroaro ano, rapua ra.

12. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko te wa ina tutuki enei ko reira ano hoki tutuki ai te kawenata i kawenata ai te Matua ki tona iwi, E te whare o Iharaira.

13. Ko reira ano nga toenga e noho marara nei i runga i te mata o te whenua kohikohia ai, i te rawhiti, i te hauauru, i te tonga, i te nota; a ka whakamohioitia ano ratou ki te Ariki, ki to ratou Atua, nana nei ratou i hoko.

14. A, na te Matua ahau i whakahau kia hoatu e ahau tenei whenua ki a koutou, hei whenua tupu mo koutou.

15. Na, ko taku kupu atu tenei ki a koutou. Ki te kore nga Tauwiwi e ripeneta, i muri i nga manaakitanga e manaakitia ai ratou, i muri hoki i ta ratou whakamararatanga i toku iwi,

16. Katahi koutou te morehu o te whare o Hakopa ka haere ki waenganui i a ratou; a hei waenganui koutou i a ratou, he tokomaha nei; a hei waenganui tonu koutou i a ratou, ka rite ki te raiona, i roto i nga kuri o te ngahere, ki te kua raiona i roto i nga kahui hipi, ki te tika atu ia i waenga, ka takatakahi, ka hae-hae, kahore hoki he kai whakaora.

17. Ka ara tou ringa ki ou hoa riri, a ka hatepea atu ou hoa riri katoa.

18. A ka kohikohi ahau i toku iwi, ka rite ki te tangata e kohikohi ana i ana paihere ki te patunga witi.

19. Ka meinga hoki e ahau toku iwi i kawenata ai te Matua ki a ratou, ae ra, ka meinga e ahau tou haona hei rino, ou matikuku ano ka meinga e ahau hei parahi. A he maha nga iwi e patua e koe a monga-monga noa; ka whakatapua ano hoki e ahau ma te Ariki nga mea i apohia mai e ratou, o ratou rawa ano hoki ma te Ariki o te whenua katoa. Nana, ko ahau ano ia mana enei mea e mahi.

20. A tenei ake, e ai ta te Matua, e iri ai te hoari o taku tika ki runga ake i a ratou i taua ra, a ki te kore ratou e ripeneta, ka makere ki runga ki a ratou, e ai ta

te Matua. ae ra, ki runga ki nga iwi katoa o nga Tau-iwi.

21. A ka whakapumau ahau i toku iwi, E te whare o Iharaira.

22. Nana. ka whakapumau ahau i tenei iwi i runga i tenei whenua, hei whakaritenga i te kawenata i kawenata ai ahau ki to koutou tupuna ki a Hakopa; a ka riro tenei hei Hiruharama hou. A ka tau iho nga kaha o te rangi ki waenganui i tenei iwi; ae ra, ka noho ahau i waenganui i a koutou.

23. Nana. ko ahau tera i korerotia ai e Mohi, i mea ai, Ma te Ariki ma to koutou Atua e whakaara ake he poropiti mo koutou, i roto i o koutou teina, rite tahi ki a au. ko ia ta koutou e whakarongo ai i nga mea katoa e whakapuaki ai ia ki a koutou. A tera nga wairua katoa e kore e whakarongo ki taua poropiti, ka hatepea atu i roto i te iwi.

24. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, ae; ko nga poropiti katoa no Hamuera mai, me te hunga i whai i muri i a ai, ara, te hunga katoa i korero, i whakaatu moku.

25. Nana, ko koutou nga tamariki a nga poropiti; no te whare hoki koutou o Iharaira: no te kawenata ano hoki i kawenata ai te Matua ki o koutou tupuna, i mea ai ki a Aperahama, a ma tou uri ka manaakitia ai nga iwi katoa o te whenua;

26. Kua whakaarahia ake ahau e te Matua ki a koutou i te tuatahi, i tonoa mai ano hoki ahau ki te manaaki i a koutou, hei whakatahuritanga mai i tena, i tena o koutou i ana he; a i meatia tenei no te mea he tamariki koutou na te kawenata.

27. A i muri i a koutou ka oti te manaaki, ko reira te Matua whakarite ai i te kawenata i kawenata ai ia ki a Aperahama, i mea ai, ma tou uri ka manaakitia ai nga iwi katoa o te whenua, a te ringihanga ra ano o te Wairua Tapu ra roto i a au ki runga ki nga Tau-iwi, a ma tenei manaakitanga ki runga ki nga Tau-iwi e marohirohi ake ai ratou i nga tangata katoa, hei whakamarara i toku iwi, E te whare o Iharaira.

28. A ka meinga ratou hei whiu mo te iwi o tenei whenua. Otiia kia riro ra ano i a ratou te raneatanga o toku rongo pai, ko reira ki te whakapakeke ratou i o ratou ngakau ki a au, maku e whakahoki o ratou kino ki runga ki o ratou ake mahunga, e ai ta te Matua.

29. A ka maharatia e ahau te kawenata i kawenata

ai ahau ki toku iwi, a naku ano i kawenata ki a ratou kia kohikohi ahau i a ratou i taku wa e rite ai; maku e hoatu ano ki a ratou te whenua o o ratou tupuna, hei kainga tupu mo ratou, koia te whenua o Hiruharama, koia nei hoki te whenua i whakaaria mai mo ratou mo ake tonu atu, e ai ta te Matua.

30. A tenei ake ka puta mai te wa, ina kauwhautia te raneatanga o toku rongo pai ki a ratou,

31. A ka whakapono ratou ki a au, ko ahau a Ihu Karaiti, te Tama a te Atua, a ka inoi ratou ki te Matua i runga i toku ingoa.

32. Ko reira ka whakanuia te reo o o ratou kai tiaki. ka waiata ngatahi ano ratou; e kite hoki ratou he kanohi, he kanohi.

33. Ko reira hoki te Matua whakamine mai ai i a ratou, a ka hoatu a Hiruharama hei whenua tuturu mo ratou.

34. Katahi ka hamama ratou, i runga i te koa—waiata ngatahi koutou, e nga wahi o Hiruharama kua ururuatia; kua whakamarie hoki te Matua i tona iwi, kua hoko ia i Hiruharama.

35. Kua meinga e te Matua kia hipoki kore tona ringa tapu i nga kanohi o nga iwi katoa; a ka kite nga pito o te whenua i te whakaoranga a te Matua, a ko te Matua me ahau he kotahi maua.

36. Ko reira hoki rite ai te mea kua oti te tuhituhi, Maranga, maranga ano, kakahuria to kaha, E Hiona: kakahuria o kahu whakapaipai, E Hiruharama, e te pa tapu, no te mea, heoi ano haerenga mai ki a koe o te mea kokotikore, o te mea poke.

37. Ruia atu te puehu i a koe, whakatika ake, noho iho, E Hiruharama; wetekina atu nga here o tou kaki. E te tamahine herehere o Hiona.

38. Ko te kupu hoki tenei a te Ariki, Kua hokona kautia atu koutou e koutou ano: na, ehara i te moni mana koutou e whakahoki mai.

39. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ka mohio toku iwi ki toku ingoa; ae ra, ka mohio ratou i taua ra ko ahau e korero nei.

40. Katahi ratou ka mea, ano te ataahua o nga wae-wae ona i runga i nga maunga e kawe mai ana i nga rongo whakahari ki te hunga e whakapuaki ana i te maunga rongo, me te kawe mai ano i nga rongo whakahari ki te hunga e mahi ana i te pai me te whaka-

puaki i te whakaoranga: me te mea atu ki Hiona, kua kingi tou Atua.

41. Katahi ka puta te karanga, Maunu, maunu, haere atu koutou i reira, kua e pa atu ki te mea poke: haere atu koutou i roto i a ia; kia ma koutou, e nga kai mau o nga oko a te Ariki.

42. Ta te mea hoki, e kore koutou e haere kaika, e kore ano hoki e tuaoma ta koutou haere atu; no te mea ka haere te Ariki i o koutou aroaro, ko te Atua hoki o Iharaira hei hiku mo koutou.

43. Nana, ka mahi tupato taku pononga, ka whakania, ka whakarewaia, a ka tiketike noa atu.

44. I miharo te tini ki a koe; (i kino iho hoki tona kanohi i to te tangata, tona ahua i to nga tamariki a te tangata,)

45. Waihoki ka tauhiuhia e ia nga iwi maha: kopi tonu nga mangai o nga kingi ki a ia, no te mea ko nga mea kihai i korerotia ki a ratou ka kitea; ko nga mea hoki kihai i rangona ka whakaaroaroa.

46. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, he pono ka puta mai enei mea katoa, ka rite hoki ki ta te Matua i whakahau iho ai ki a au. Ko reira ano ka tutuki tenei kawenata i kawenata ai te Matua ki tona iwi, ka nohoia ano a Hiruharama e toku iwi i taua wa, a hei whenua tupu tera mo ratou.

UPOKO 21.

1. Na, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ka hoatu e ahau he tohu ki a koutou, kia mohio ai koutou ki te wa e rite ai kia puta mai enei mea, e whakahoki mai ai ahau i toku iwi i to ratou whakamararatanga roa. E te whare o Iharaira, me te whakapumau ano i toku Hiona ki waenganui i a ratou.

2. Nana, ko te mea tenei e hoatu ai e ahau ki a koutou he tohu, no te mea, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, a ko enei mea e whakapuakina atu nei ki a koutou, me nga mea ano hoki e whakapuakina atu ki a koutou a muri ake nei moku ake, he mea na te Wairua Tapu, e hoatu ai e te Matua ki a koutou, ka whakamohiotia ki nga Tauwi kia mohio ai ratou ki tenei iwi he morehu ratou no te whare o Hakopa, ki tenei iwi ano hoki oku e whakamararatia atu e ratou.

3. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, a te wa e whakaaturia atu ai enei mea e te Matua ki a

ratou, a na te Matua ki a ratou a na ratou ki a koutou;

4. No te mea he whakaaro mohio tenei i roto i te Matua kia whakapumautia ratou i runga i tenei whe-nua, kia whakaarahia ake hoki hei iwi here-kore e te kaha o te Matua, kia puta ai enei mea i a ratou ki tetahi morehu o o koutou uri, kia tutuki ai te kawenata a te Matua i kawenata ai ia ki tona iwi E te whare o Iharaira;

5. Na, a te wa e puta ai enei mahi, me nga mahi e mahia i muri iho i roto i a koutou, i nga Tauwi mai ki o koutou uri, e iti haere nei to ratou whakapono i te kino hoki;

6. He tikanga ano hoki tenei ki ta te Matua, kia puta mai enei mea i nga Tauwi, hei whakakitenga atu mana i tona kaha ki nga Tauwi mo tenei take, ara, ki te kore nga Tauwi e whakapakeke i o ratou ngakau, kia ripeneta ratou a haere mai ana ki a au, rumakina ana i runga i toku ingoa, me te mohio mai ano ki nga tikanga pono o taku whakaakoranga, kia taua ai ratou ki roto ki toku iwi, E te whare o Iharaira.

7. A ano ka puta enei mea, ara, ka timata ou uri te mohio ki enei mea, ka waiho hei tohu ki a ratou, kia mohio ai ratou kua timata noa atu te mahi a te Matua hei whakatutuki i te kawenata i kawenata ai ia ki te hunga o te whare o Iharaira.

8. A ka puta mai taua ra, kopi tonu nga mangai o nga kingi; no te mea ko nga mea kihai i korerotia ki a ratou ka kitea; ko nga mea hoki kihai i rangona ka whakaaroaroa.

9. Ta te mea, i taua ra ka mahi te Matua, he whakaaro hoki ki a au, i tetahi mahi, i tetahi mahi nui whakamiharo i roto i a ratou; a tera etahi i roto i a ratou e kore e whakapono ki tenei, ahakoa whakapua-kina atu e tetahi tangata ki a ratou.

10. Nana, hei toku ringa te ora o taku pononga; no reira e kore tona ahua e mate i a ratou, ahakoa e kino iho ia mo te whakaaro ki a ratou. Otiia, maku ia e whakaora, maku ano hoki e whakaatu atu ki a ratou, he nui ake toku whai whakaaro i to te rewera tinihanga.

11. No reira tenei ake, ki te kore tetahi e whakapono ki aku kupu, ko ahau nei a Ihu Karaiti, ko tera e meinga e te Matua kia whakaputaina atu e ia ki nga Tauwi, me te homai ano ki a ia te kaha e whakaputaina atu ai e ia enei mea ki nga Tauwi. (na, ka pera-

tia me ta Mohi i ki ai,) ka hatepea atu ratou i roto i toku iwi, no te kawenata nei ratou.

12. Na, ko taku iwi koia nei he toenga no Hakopa, i roto i nga Tauwiwi, ae ra, i roto tonu i a ratou, ka rite ki te raiona i roto i nga kararehe o te ngahere, ki te kuaa raiona i roto i nga kahui hipi, ki te tika atu hoki ia ra roto, ka takatakahi, ka haehae, kahore hoki he kai whakaora.

13. Ka ara to ratou ringa ki runga ki o ratou hoa riri, a ka hatepea atu o ratou hoa riri katoa.

14. Ae ra, aue te mate mo nga Tauwiwi, ki te kore ratou e ripeneta, ta te mea i taua rangi ano, e ai ta te Matua, ka hatepea atu e ahau o hoiho i roto i a koe, ka kore ano hoki i a au o hariata,

15. Ka kore ano hoki i a au nga pa o te whenua, ka wawahia ano e au o pa kaha katoa;

16. Ka hatepea atu ano e ahau nga makutu i roto i tou ringa, kahore atu ano hoki he tohunga tuahu i roto i a koe.

17. Ka hatepea atu ano e ahau o whakapakoko, me o pou whakaahua i roto i a koe, e kore koe e koropiko a muri ake nei ki te mahi a o ringaringa;

18. Ka hutia atu ano e ahau o ngahere i roto i a koe; ka whakangaromia ano hoki o pa.

19. A tenei ake ka mutu tonu atu nga korero teka katoa, nga tinihanga, nga hae, nga tautohetohenga, nga mahi tinihanga a nga tohunga, nga puremutanga.

20. Ta te mea, i taua rangi ano, e ai ta te Matua, ko nga tangata katoa e kore e ripeneta, e tahuri mai ano hoki ki taku Tama aroha, ka hatepea atu ratou i roto i toku iwi, E te whare o Iharaira;

21. Ka rapua ano e ahau he utu i a ratou, ka rite ki te mea i nga tangata ke, i runga i te riri, i te weriweri, he mea kihai i rangona noatia e ratou i mua.

22. Otira, ki te ripeneta ratou, me te whakarongo mai ano ki aku kupu, ka kore ano hoki e whakapakeke i o ratou ngakau, ka whakapumau ahau i taku hahi ki roto ki a ratou, a ka uru ratou ki te kawenata, ka taua ngatahitia me tenei toenga o Hakopa, kua hoatu nei e ahau ki a ratou tenei whenua hei kainga tupu,

23. Na, hei hoa awhina ratou mo toku iwi, mo te toenga o Hakopa, me nga tangata katoa o te whare o Iharaira e haere mai ana, kia hanga ai ratou he pa, e karangatia ai ko te Hiruharama Hou;

24. Ko reira ano ratou awhina ai i toku iwi e noho

marara atu nei i runga i te mata katoa o te whenua, kia kohikohia mai ratou ki roto ki te Hiruharama Hou.

25. I taua ra ano kei roto i a ratou te kaha o te rangi; ko ahau ano hoki kei waenganui:

26. Katahi ka timata te mahi a te Matua i taua ra, ina kauwhautia tenei rongo pai i roto i te morehu o tenei iwi. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, i taua ra ka timata te mahi a te Matua i roto i teku iwi katoa kua oti nei te whakamarara; ae ra, i roto ano i nga hapu kua ngaro noa atu, he mea arahi atu e te Matua i roto i Hiruharama.

27. Ae ra, ka timata te Matua te mahi i roto i toku iwi katoa ka oti nei te whakamarara, hei whakarite i te huarahi e haere mai ai ratou ki a au, kia inoi ratou ki te Matua i runga i toku ingoa:

28. Katahi hoki ka timata te mahi a te Matua i roto i nga iwi katoa, hei whakarite i te huarahi e kohikohia mai ai tona iwi ki to ratou kainga ki to ratou whenua tupu.

29. A ka puta atu ratou i nga iwi katoa; e kore ratou e haere kaika atu, e kore ano hoki e tuuoma ta ratou haere, no te mea ka haere atu ahau i o ratou aroaro, e ai ta te Matua, ko ahau ano hoki hei hiku mo ratou.

UPOKO 22. (*Tirohia a Ihaia 54.*)

1. Katahi ka rite te mea ka oti nei te tuituhi, Waiata, E te pakoko, kahore ano i whanau: kia pakaru mai te waiata ki waho, hamama, e koe, kahore ano kia mamae i te whanautanga; he tini hoki nga tamariki a te mea whakarere i nga tamariki a te mea whai hoa, e ai ta te Ariki.

2. Kia rahi ake te turanga mo tou teneti, kia maro hoki nga uhi o ou nohoanga; aua e kaiponuhia. kia roa ou taura kia u hoki ou poupou;

3. Ta te mea hoki ka tohatoha noa atu koe ki matau, ki mau, a ka riro mai nga Tauwiwi i ou uri, ma ratou ano ka nohoia ai nga pa kua ururuatia.

4. Kaua e wehi, ta te mea e kore koe e whakama; kaua ano hoki e numinumi, ta te mea e kore koe e whakama; no te mea ka wareware i a koe te whakama o tou tamahinetanga, a heoi ano maharatanga ki te ingoa kino o tou tamahinetanga, heoi ano hoki maharatanga ki te ingoa kino o tou pouarutanga.

5. Ta te mea ko tou kai hanga tou tahu, ko te Ariki o nga mano tona ingoa; ko te Mea Tapu ano hoki o

Iharaira tou Kai-whakaora; ko te Atua o te whenua katoa ka huaina ki a ia.

6. No te mea kua karanga te Ariki ki a koe. ano he wahine kua oti te whakarere, kua pouri hoki tona wai-rua. me te hoa wahine taitamariki hoki, i a koe i whakarerea ra, e ai ta tou Atua.

7. He nohinohi te wa i mahue ai koe i a au, he nui ia nga atawhainga e kohikohi ai ahau i a koe.

8. He iti te riri, wa iti nei hoki i ngaro atu ai toku kanohi i a koe, e mau tonu ana ia te aroha e aroha ai ahau ki a koe, e ai ta te Ariki, ta tou Kai-whakaora.

9. He penei hoki tenei ki a au me nga wai i a Noa, i a au ra i oati atu, e kore e hurihia ano te whenua e nga wai i a Noa, waihoki ka oati nei ahau, e kore ahau e riri ki a koe.

10. Ta te mea hoki ko nga maunga ka riro ke, ko nga pukepuke hoki ka nekehia atu, tena ko toku aroha e kore e rereke i a koe, e kore ano e nekehia ketia te kawenata ki toku iwi, e ai ta te Ariki e atawhai nei i a koe.

11. E koe, kua whakawhiua nei, kua puhia nei e te hau kaha, kahore ano i whakamarietia! nana, maku ou kohatu e whakatakoto, he pai hoki te kakano, ka hanga ano e ahau ou turanga ki te hapira.

12. Ka hanga ano e ahau ou matapihi ki te akahati, ou tatau hoki ki te karapanaka, ou rohe katoa ano ki nga kohatu whakapaipai.

13. A ka whakaakona katoatia ou tamariki e te Ariki; ka nui hoki te rangimarie ki ou tamariki.

14. Ka whakaturia koe ki runga ki te tika, ka whakamataratia atu i a koe te tukino, e kore hoki koe e wehi. e kore ano hoki te pawera e tata mai ki a koe.

15. Nana, huihui noa ratou ki te whawhai ki a koe. ehara ia i te mea naku; te tangata e huihui mai ana ki te whawhai ki a koe ka hinga ratou he whakaaro ki a koe.

16. Nana, naku i hanga te parakemete e pupuhi ana i nga waro i roto i te ahi, e mau mai ana hoki i te mea hei mahi mana; naku hoki te kai huna i hanga hei whakamoti.

17. E kore tetahi patu e hanga ana mou e kaha; nga arero katoa e whakatika mai ana ki a koe ki te whakawa, mau ano e whakahe. Ko ta nga pononga a te Ariki tenei, tuku iho, tuku iho, naku hoki ratou i tika ai, e ai ta te Ariki.

UPOKO 23.

1. Nana, ka mea atu tenei ahau ki a koutou, e tika ana kia rapua enei mea e koutou. Ae ra, he whaka-haunga tenei e hoatu nei e ahau ki a koutou, kia ata rapua marietia e koutou enei mea; ta te mea he whai tikanga nui nga kupu a Ihaia.

2. He pono hoki, i korero ia mo nga mea katoa o toku iwi o te whare o Ihairaira; koia he tika me korero ano hoki ki nga Tauwi.

3. Na, kua mana nga mea katoa i korero ai ia, a tera ano e mana, e rite tonu ki nga kupu i korerotia e ia.

4. No reira kia mahara mai ki aku kupu, tuhituhia nga mea kua korero atu nei ahau ki a koutou; na, a te wa e pai ai te Matua ka puta atu enei mea ki nga Tauwi.

5. A ko ia e rongoa ana ki aku kupu, e ripeneta ana, a ka oti te rumaki, ka whakaorangia. Whakatakina nga poropiti; he tokomaha hoki ratou e whakaatu ana mo enei mea.

6. Ano ka korero atu a Ihu i enei kupu, ka mea atu ano ia ki a ratou, i muri hoki i tana whakaaturanga ki a ratou i nga karaipiture katoa kua whiwhi nei ratou, a ka mea, nana, tera atu ano tetahi karaipiture e mea nei ahau kia tuhituhia e koutou, ka kore nei i a koutou.

7. Na, ka mea mai ia ki a Niwhai, tikina atu te tuhituhinga kua tuhituhia nei e koutou.

8. Ano ka tikina atu e Niwhai nga tuhituhinga, ka whakatakotoria ki mua i tona aroaro, ka anga ona kanohi ki aua mea, a ka mea,

9. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, naku taku pononga, a Hamuera te Ramana, i whakahau kia whakaatu ia ki tenei iwi, i te ra i whakakororiatia ai e te Matua tona ingoa i roto i a au, tera ano tona tini o te hunga tapu e ara ake i te hunga mate, e puta mai hoki ki te tokomaha, a e minita ano hoki ki a ratou. Na, ka mea ia ki a ratou, kahore ianei i pera?

10. Na, ka whakahokia mai e ana akonga ki a ia, ka mea, Ae, e te Ariki, i poropiti ano a Hamuera, i rite tonu ki au kupu, a kua tutuki katoa hoki.

11. Na, ka mea atu a Ihu ki a ratou, mo te aha i kore ai koutou e tuhituhi i tenei mea, kua ara ake tona tini o te hunga tapu, kua puta mai ki te tokomaha, a kua minita mai hoki ki a ratou?

12. Na, ka mahara a Niwhai kihai tenei mea i tuhituhia.

13. Nawai a, ka whakahau atu a Ihu kia tuhituhi tera; koia i tuhituhia ai i peratia ai me te mea i whakahau ai ia.

14. Nawai a, ka oti i a Ihu te whakaatu atu i nga karaipiture katoa i tuhituhi ai ratou kia kotahi, ka whakahau ia i a ratou, kia whakaakona atu e ratou nga mea kua whakaaturia atu nei e ia ki a ratou.

UPOKO 24. (*Tirohia a Maraki 3.*)

1. A ka whakahau ano ia ki a ratou kia tuhituhia e ratou nga kupu i homai e te Matua ki a Maraki, e korero atu nei ia ki a ratou. A ka oti te tuhituhi, ka whakaaturia aua mea e ia. Na, ko nga kupu enei i korero atu ai ia ki a ratou, i mea, Ko te kupu tenei a te Matua ki a Maraki, Nana, tenei te unga atu nei e ahau taku karere, mana e whakapai te ara i mua i a au, a kitea rawatia ake kua tae te Ariki, e rapua nei e koutou ki tona temepara, te karere o te kawenata, ta koutou e ngakau nui na; nana, tera ia ka haere mai, e ai ta te Ariki o nga Mano.

2. A ko wai e u i te ra e haere mai ai ia? Ko wai hoki e tu, ina puta mai? E rite ana hoki ia ki te ahi a te kai tahi para, ki te horoi ano hoki a te kai horoi.

3. Ka noho ano ia, ka rite ki te kai tahi para, ki te kai whakapai hiriwa: a ka whakapaia e ia nga tamariki a Riwai, ka whakahemokia to ratou para, ano he koura, he hiriwa, kia tapaea ai e ratou he whakahere ki te Ariki i runga i te tika.

4. Ko reira te whakahere a Hura raua ko Hiruharama rekaina ai e te Ariki, ka rite ki nga rangi o mua, ki nga tau onamata.

5. Ka whakatata atu ano ahau ki a koutou ki te whakarite whakawa; ka hohoro ano ahau hei kai whakaatu i te he o nga kai makutu. o te hunga puremu, o nga kai oati teka, o te hunga ano hoki e tahae ana i nga utu o te kai mahi, i ta te pouaru, i ta te pani, e whakapeau ke ana i te manene, a kahore e wehi i a au, e ai ta te Ariki o nga Mano.

6. Ko ahau hoki te Ariki, kahore ahau e puta ke; na reira koutou, e nga tamariki a Hakopa, i kore ai i pau.

7. No nga rangi ano o o koutou matua i whakarerea ai e koutou aku tikanga, kihai ano i puritia e koutou.

Hoki mai ki a au, a ka hoki atu ahau ki a koutou, e ai ta te Ariki o nga Mano. Heoi kei te mea na koutou, kia pehea ta matou hoki atu?

8. E tahae ranei te tangata i ta te Atua? Heoi kua tahaetia taku e koutou. A e mea na koutou, he pehea ta matou tahae i tau? Ko nga whakatekau ra, me nga whakahere.

9. Kua oti hoki koutou te kanga ki tetahi kanga, na koutou hoki taku i tahae, na tenei iwi katoa.

10. Maua a koutou whakatekau katoa ki roto ki te toa, kia whai kai ai toku whare, waiho hoki tenei hei whakamatautau moku, e ai ta te Ariki o nga Mano, me kahore e tuwhera i a au nga matapihi o nga rangi ki a koutou, a ka ringitia atu e ahau he manaakitanga ki a koutou, a kia kore ra ano he takotoranga.

11. He whakaaro ano hoki ahau ki a koutou, ka riria te kai whakangaro, kei he i a ia nga hua o o koutou oneone; e kore ano e marere noa nga hua o ta koutou waina i te mara, e ai ta te Ariki o nga Mano.

12. A ki ta nga iwi katoa, he manaakitanga koutou, no te mea he iwi ahuaureka koutou. e ai ta te Ariki o nga Mano.

13. He kaha a koutou kupu ki a au, e ai ta te Ariki. Heoi e ki na koutou, He aha ta matou korero mou?

14. Kua ki na koutou, kahore he hua o te mahi ki te Atua, he aha hoki te rawa o ta matou pupuri i ana mea, o ta matou haere pouri ano hoki i te aroaro o te Ariki o nga Mano?

15. Na, inaianei ki ta matou, ko te hunga whakakake nga mea koa; ko nga kai mahi ano hoki o te kino te hunga e whakaturia ana; a nga mea e mawhiti ana ko te hunga e whakamatautau ana i te Atua.

16. Na, te hunga i wehi i te Ariki, kei te korerorero ratou ki tona hoa, ki tona hoa, a ka tahuri te Ariki ka whakarongo; na, ka tuhituhia he pukapuka whakamahara ki tona aroaro, mo te hunga i wehi ki te Ariki, a i whakaaro ki tona ingoa.

17. Maku ano hoki ratou, e ai ta te Ariki o nga Mano, i te ra e mahia ai e ahau aku taonga; ka tohungia ano hoki ratou e ahau, ka peratia me ta te tangata e tohu ana i tana tamaiti e mahi ana ki a ia.

18. Ko reira ano hoki koutou hoki ai, i kite ai i te renga ketanga o ta te tangata tika, o ta te tangata kino, o ta te tangata e mahi ana ki te Atua, o ta te tangata ano e kore nei e mahi ki a ia.

UPOKO 25. (*Tirohia a Maraki 4.*)

1. Ta te mea, na, kei te haere mai te ra ka rite nei tona ngiha ki to te oumu; a ka rite te hunga whakakake katoa, te hunga katoa e mahi kino ana, ki te kakau witi; a ka tahuna ratou e te ra meake nei puta, e ai ta te Ariki o nga Mano, kore noa iho he pakiaka. he manga, e mahue ki a ratou.

2. Ki a koutou ia e wehi na i toku ingoa, ka ara ake te Tama o te Tika, he whakaora mate ano hoki i runga i ona parirau; a ka puta mai koutou, ka tupu, ka rite ki nga kuao kau o te turanga kau.

3. Ka takatakahia ano hoki e koutou te hunga kino; no te mea ka rite ratou ki nga pungarehu i raro i nga kapu o o koutou waewae i te rangi e mahi ai ahau tenei mea, e ai ta te Ariki o nga Mano.

4. Kia mahara koutou ki te ture a taku pononga, a Mohi, ki taku i whakahau ai ki a ia i Horepa, he mea mo Ihairaira katoa, ki nga tikanga, ki nga whakariteritenga.

5. Nana, ka unga atu nei e ahau a Iraia poropiti ki a koutou, i mua i te taenga mai o te ra nui o te Ariki. o te ra whakamataku;

6. A ka whakatahuritia atu e ia nga ngakau o nga matua ki nga tamariki, nga ngakau ano hoki o nga tamariki ki o ratou matua, kei haere atu ahau, a patua iho e ahau te whenua ki te kanga.

UPOKO 26.

1. Nawai a, ka oti i a Ihu enei mea te korero, ka whakaatu atu ia i aua mea ki te mano, a ka whakaturia atu ano hoki e ia ki a ratou nga mea katoa, nga mea nunui me nga mea ririki.

2. A ka mea ia, ko enei karaipiture kahore nei i a koutou, na te Matua ahau i whakahau kia hoatu ki a koutou, no te mea hoki he whakaaro nui i roto i a ia kia hoatu enei mea ki nga whakatupuranga e haere ake nei.

3. A ka whakaaturia ano e ia nga mea katoa, no te timatanga ra ano a tae noa atu ki te wa e haere mai ai ia i runga i tona kororia; ae ra, nga mea katoa e puta mai ai ki runga ki te mata o te whenua, a taka noa te wa e rewa ai nga mea timatanga i te wera nui, ko te whenua, ka pera me te pukapuka e pokaia ana, a ko te rangi raua ko te whenua ka pahemo atu;

4. Tae noa atu ano ki te ra nui, ra whakamutunga, ki te wa e tu ai nga tangata katoa, nga hapu katoa, nga iwi katoa, me nga reo ano hoki i te aroaro o te Atua, kia whakawakia ki te ritenga o a ratou mahi, ahakoa pai, ahakoa kino;

5. Ki te pai, ki te aranga o te oranga tonutanga, ki te kino, ki te aranga o te whakawakanga, he mea e tino rite ana, tetahi mo tetahi ringa, tetahi mo tetahi ringa, e rite ana ki te mahi tohu, ki te tika. me te tapu i roto nei i a te Karaiti, no mua atu ia i te orokohanga o te ao.

6. Na, e kore e ahei te tuhituhi ki roto ki tenei puka-puka ahakoa ko te wahi whakaterau noa o nga mea i whakaako ai a Ihu ki te iwi;

7. Tena, kei nga papa a Niwhai te wahi nui o nga mea i whakaako ai ia ki te iwi;

8. A ko enei mea kua tuhituhia nei e ahau, ko te wahi iti o nga mea i whakaako ai ia ki te iwi; a kua tuhituhi enei mea e ahau he whakaaro ki te putanga mai o enei mea i nga Tauwi mai ki tenei iwi, ki te ritenga o nga kupu i korero ai a Ihu.

9. Na, te rironga i a ratou o enei mea, he tikanga ano tenei kia matua riro i a ratou, hei whakamatautau i to ratou whakapono, a ki te whakapono ratou ki enei mea, katahi ka whakakitea atu ki a ratou nga mea nui.

10. A ki te kore ratou e whakapono ki enei mea, ka kaiponuhia nga mea nui ki a ratou, hei whakahenga mo ratou.

11. Nana, wahi iti kua tuhituhi ahau i aua mea katoa ka oti nei te tuhituhi ki runga ki nga papa a Niwhai, heoi i riria e te Ariki, i mea, Maku e whakamatautau te whakapono o toku iwi;

12. Koia ahau, a Moromona, ka tuhituhi nei i nga mea i whakahaua nei e te Ariki ki a au. Na, ka whakamutua e ahau, e Moromona aku kupu, ka anga ano ka tuhituhi i nga mea i whakahaua ai ahau;

13. Na, e mea ana ahau kia mohio mai koutou, he pono e toru nga ra i whakaako ai te Ariki i te iwi; a i muri iho hoki he maha nga wa i whakakite ai ia i a ia ano ki a ratou, i whawhati taro ai, i whakapai taro ai, me te hoatu ano ki a ratou.

14. Na, ka whakaako, ka minita ia ki nga tamariki a taua mano kua korerotia nei, ka wetekina ano hoki o ratou arero e ia, a ka korero ake ratou ki o ratou matua i nga mea nui whakamiharo, rahi ake ano i nga mea kua

whakaaturia e ia ki te iwi, i wetekina o ratou arero kia whakapuaki ratou.

15. Na, i te mea kua kake ia ki te rangi, i muri i te tuarua o ana whakakitenga i a ia ano ki a ratou, a kua riro ki te Matua, i muri hoki i tana whakaoranga i o ratou turoro, i o ratou kopa, i o ratou matapo kia kite me nga turi kia rongo, me te whakaora i nga ahua mate katoa i roto i a ratou, me te whakaara ake i tetahi tangata kua mate, me tana whakakitenga atu i tona mana ki a ratou, a kua kake tenei ki te Matua,

16. Na, i te aonga ake, ka huihui ano te mano, a rongo ana, kite ana ratou i enei tamariki; a ka whakapuaki nga mangai o nga kohungahunga, ka korero i nga mea whakamiharo; na, i riria kia kauaka tetahi tangata e tuhituhi i aua mea i whakapuaki ai ratou.

17. A no taua wa ake nga akonga i whiriwhiria ra e Ihu, ka anga ka rumaki, me te whakaako ano i nga mea katoa e haere mai ana ki a ratou; na, ki tonu i te Wairua Tapu te hunga katoa i rumakina i runga i te ingoa o Ihu.

18. Ka kitea ano hoki ka rangona e te tokomaha o ratou nga mea e kore e taea te whakapuaki e kore ano hoki e tika kia tuhituhia;

19. A whakaako ana ratou, minita ana tetahi ki tetahi; huihuia ano hoki a ratou mea katoa, tika tonu hoki te mahi a tetahi, a tetahi ki tona hoa, ki tona hoa.

20. Nawai a, ka mahi ratou i nga mea katoa, rite tonu ki ta Ihu i whakahau ai ki a ratou.

21. Na, te hunga ra i rumakina i runga i te ingoa o Ihu, ka huaina ko te hahi a te Karaiti.

UPOKO 27.

1. Na, i nga akonga a Ihu e kauwhau haere ana i nga mea i rongo ai i kite ai ratou, e rumaki ana ano hoki i runga i te ingoa o Ihu, ka huihui tahi nga akonga kotahi tonu te whakaaro i runga i te inoi kaha me te noho puku.

2. Na, ka whakakite mai ano a Ihu i a ia ki a ratou, e inoi ana hoki ratou ki te Matua, i runga i tona ingoa; a puta mai ana a Ihu, tu ana ki waenganui i a ratou, mea ana ki a ratou, He aha ta koutou e pai na kia hoatu e ahau ki a koutou?

3. Na, ka mea atu ratou ki a ia, e te Ariki ko ta matou e pai nei, kia korerotia mai e koe te ingoa e karangatia e matou ki tenei hahi; no te mea kei roto nga tautohetohenga i te iwi mo tenei mea.

4. Na, ka mea mai te Ariki ki a ratou. He pono, he pono taku e mea atu ki a koutou, mo te aha e amuamu nei tenei iwi, e tautohetohe nei i runga i tenei mea?

5. Kahore ianei ratou i korero i nga karaipiture, e ki nei, me tango e koutou te ingoa o te Karaiti ki runga ki a koutou, a koia nei toku ingoa? no te mea ka karangatia koutou ki tenei ingoa a te ra whakamutunga;

6. A ko ia e tango ana i toku ingoa ki runga ki a ia, a u tonu ana tae noa ki te mutunga, ka whakaorangia tera a te ra whakamutunga;

7. No reira ko nga mea katoa e mea ai koutou, ka meatia e koutou i runga i toku ingoa; no reira me karanga tenei hahi e koutou ki toku ingoa; a ka inoi koutou ki te Matua kia manaakitia te hahi e ia mo te whakaaro ki a au;

8. Na, me pehea e waiho ai hei hahi maku, ki te kore ia e karangatia ki toku ingoa? ina hoki ki te karangatia tetahi hahi ki te ingoa o Mohi, na Mohi ano taua hahi; ki te karangatia ranei ki te ingoa o tetahi tangata, na tetahi tangata ano te hahi; heoi ki te karangatia ia ki toku ingoa, ko taku hahi ano ia, ki te mea ka oti ratou te hanga ki runga ki taku rongo pai.

9. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, ka oti koutou te hanga ki runga ki taku rongo pai; no reira me karanga e koutou nga mea katoa e karanga ai koutou i runga i toku ingoa; no reira ki te inoi koutou ki te Matua, mo te hahi, ki te mea i runga te inoi i toku ingoa, ka whakarongo mai te Matua ki a koutou;

10. A ki te mea ka oti te hahi te hanga ki runga ki taku rongo pai, ka whakakite te Matua i ana mahi ake i roto i a ia;

11. Otira ki te mea ehara i te mea hanga ki runga ki taku rongo pai, heoi he mea hanga ki runga ki nga mahi a te tangata, ki runga ranei ki nga mahi a te rewera, na, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, e hari ana ratou i runga i a ratou mahi mo tetahi wa, taihoa ka puta mai te mutunga, a ka tuakina ratou, ka makā ki te ahi, ki te wahi e kore rawa ai e hoki mai ano i reira.

12. Ka aru tahi hoki a ratou mahi i a ratou, no te mea mo a ratou mahi kino i tuakina ai ratou; no reira maharatia e koutou nga kupu kua korero atu nei ahau ki a koutou.

13. Nana, kua hoatu nei e ahau ki a koutou taku rongo pai, a ko te rongo pai tenei kua hoatu nei e ahau ki a koutou, ara, kua tae mai ahau ki te ao ki te mea i ta

toku Matua i pai ai, no te mea na toku Matua ahau i tono mai;

14. Na toku Matua hoki ahau i tono mai kia whakairia ake ai ahau ki runga ki te ripeka; kia kukume ai ahau i nga tangata katoa ki a au. i te mea ka oti ahau te whakairi ki runga ki te ripeka: ka rite ki toku whakarahanga ake e nga tangata ta te Matua whakarahanga ake i nga tangata, kia tu ki toku aroaro, whakawakia ai mo a ratou mahi, ahakoa pai, ahakoa kino;

15. Koia ahau i whakairia ake ai; na, ki te ritenga o te kaha o te Matua, tera ahau e kukume i nga tangata katoa ki a au. kia whakawakia ai ratou i runga i a ratou mahi.

16. A tenei ake ko te tangata e ripeneta ana, e rumakina ana i runga i toku ingoa, ka makona; a ki te u tonu ia tae noa ki te mutunga, ka whakaharakoretia tenei e ahau i te aroaro o toku Matua, i te ra e tu ai ahau ki te whakawa i te ao.

17. Na, ko te tangata e kore e u, a tae noa ki te mutunga, ko ia tera e tuakina iho, e makā hoki ki te ahi, ki te wahi e kore ai e hoki mai ano i reira, he mea hoki na te tika a te Matua;

18. A ko te kupu ano tenei kua homai e ia ki nga tamariki a te tangata. Mo reira ka whakarite ia i nga kupu i homai e ia, kahore hoki ana teka, engari ka whakaritea katoatia ana kupu e ia;

19. Na, e kore e ahei i tetahi mea poke te tomo ki roto ki tona kingitanga; no reira kahore noa iho he mea e tomo ki roto ki tana okiokinga. ko te hunga anake ka oti i a ratou o ratou kakahu te horoi ki oku toto. i runga i to ratou whakapono, me te ripeneta ki o ratou hara. me to ratou u ano hoki a tae noa ki te mutunga.

20. Na, ko te whakahaunga tenei, ripeneta, e koutou katoa, e nga topito o te whenua, haere mai hoki ki a au, kia rumakina ai i runga i toku ingoa, kia whakatapua ai koutou i runga i te rironga i a koutou o te Wairua Tapu, kia tu kohakore ai koutou ki toku aroaro i te ra whakamutunga.

21. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko taku rongu pai tenei; a kei te mohio na koutou ki nga mea e mea ai koutou i roto i toku hahi; no te mea ko nga mahi i kitea e koutou e mahi ana ahau, ka meinga ano hoki e koutou; ta te mea hoki ko te mea i kitea e koutou e meatia ka meinga ano hoki tera e koutou;

22. Na, ki te mea koutou i enei mea, ka koa koutou, ka

whakaarahia ake hoki koutou a te ra whakamutunga.

23. Tuhituhia aua mea i kite na i rongo na koutou, haunga ra nga mea i riria;

24. Tuhituhia nga mahinga o tenei iwi, e takoto ake nei ki te ritenga o te mea ka oti nei te tuhituhi mo nga mea kua oti noa:

25. Ta te mea, na, ka whakaritea te whakawa mo tenei iwi i roto i nga mea ka oti nei te tuhituhi ki nga pukapuka, i roto ano i nga mea era e tuhituhia, no te mea ma enei ka mohiotia ai a ratou mahi e nga tangata.

26. Nana, e tuhituhia ana nga mea katoa e te Matua; no reira ma nga pukapuka e tuhituhia ka whakaritea ai te whakawa mo te ao.

27. Na, kia mohio koutou ko koutou nga kai-whakarite whakawa mo tenei iwi, i runga i te whakaritenga whakawa e hoatu ai e ahau ki a koutou, koia ano he tika; no reira hei tangata pehea koutou e tika ai koutou? He pono taku e mea atu nei ki a koutou, me rite ki a au.

28. Na, ko aianeia ahau haere atu ai ki te Matua. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, ko nga mea katoa e inoi ai koutou ki te Matua, i runga i toku ingoa, ka hoatu ki a koutou;

29. Na reira, inoia, a ka whiwhi koutou; patukia, a ka uakina ki a koutou; ta te mea ka whiwhi te tangata ina inoi, ka uakina hoki ki te tangata e patuki ana.

30. Nana, he nui toku koa inaianei, ki tonu, mo koutou, mo tenei whakatupuranga ano hoki; ae ra, e koa ana te Matua, me nga anahera tapu katoa ano hoki, mo koutou ko tenei whakatupuranga; no te mea kahore tetahi o ratou i ngaro.

31. Nana, e mea ana ahau kia matau koutou; ko taku hoki e mea nei ko nga tangata o tenei whakatupuranga kei te ora na i tenei wa tonu; a kahore tetahi o ratou i ngaro; a he nui toku koa i runga i a ratou.

32. Otiia he pouri toku mo te wha o nga whakatupuranga i muri i tenei whakatupuranga, he mea whakarau hoki ratou e ia, to ratou rite kei te tama o te whakangaromanga; no te mea e hoko ratou i a au ki te hiriwa, ki te koura, ki te mea e kinongia ana e te huhu, e keria ana e nga tahae, tahae ai. I taua ra ano ka tirohia ratou e ahau, a ka whakahokia a ratou mahi ki runga ki o ratou mahunga ake.

33. Nawai a, ka oti i a Ihu enei korero, ka mea atu ia ki ana akonga, Tomo atu ma te kuwaha kuiti; e kuiti

ana hoki te kuwaha, e kiki ana te ara e tika ana ki te ora, a he ruarua te hunga e kitea ai, he wharahi ia te kuwaha, he nui noa atu te ara e tika ana ki te mate, a he toko-maha e haere ana ra reira, a tae noa ki te po, e kore ai tetahi e kaha ki te mahi.

UPOKO 28.

1. Ano ka korero a Ihu i enei kupu, ka korero takitahi atu ia ki ana akonga, a ka mea ki a ratou, He hiahia aha ta koutou ki a au, ina riro atu ahau ki te Matua?

2. Na, ka korero mai ratou katoa, haunga nga mea tokotoru, ko ta matou e hiahia nei mo te wa e taka noa ai o matou tau e rite ana mo te tangata; kia mutu ta matou mahi minita, te mea i karangatia ai matou e koe, kia horo atu hoki ta matou haerenga atu ki a koe, ki roto ki tou kingitanga.

3. Na, ka mea atu ia ki a ratou, Ka koa koutou mo koutou i hiahia ki tenei mea ki a au; na, ka whitu tekau ma rua o koutou tau, ka haere mai kotou ki a au ki roto ki toku kingitanga, a ka kite hoki koutou i te okiokinga i a au.

4. Ano ka korero ia ki a ratou, ka tahuri ia ki aua tokotoru, ka mea atu hoki ki a ratou, He aha ta koutou e pai na hei mahi maku ki a koutou, ina riro atu ahau ki te Matua?

5. Na, ka pouri o ratou ngakau, kihai hoki ratou i maia ki te korero atu ki a ia i te mea i hiahia ai ratou.

6. Na, ka mea atu ia ki a ratou, Nana, e mohio ana ahau ki o koutou whakaaro, a kua hiahia koutou ki taua mea i hiahiatia ki a au e Hoani, e taku i aroha ai, e te mea i a au i roto i aku mahi, i mua i toku whakairinga ake e nga Hurai;

7. No reira rahi ake te koa mo koutou, no te mea e kore rawa koutou e rongu i te mate, engari e ora tonu koutou hei kite i nga meatanga katoatanga a te Matua, ki nga tamariki a te tangata, a kia rite ra ano nga mea katoa, i runga i ta te Matua e pai ai, ina haere mai ahau i runga i toku kororia, me nga kaha o te rangi;

8. E kore ano hoki koutou e mamea i nga mamea o te matenga; otira ka tae mai ahau i runga i toku kororia, kimo kau te kanohi, ka whakaputaina ketia koutou i te hanga matemate ki te mate-kore: katahi ka koa koutou i roto i te kingitanga o toku Matua.

9. Me tenei ano, e kore koutou e mamea i a koutou i te

kikokiko, e kore ano hoki e pouri, engari i runga i nga hara o te ao: a tenei katoa e mahia e ahau mo ta koutou i hiahia ai ki a au, ta te mea i hiahia koutou kia whakatahuritia e koutou nga wairua o nga tangata ki a au, i te ao e tu ana;

10. Na reira ka ki koutou i te hari; ka noho iho ano hoki koutou ki te kingitanga o toku Matua; ae ra, ka ki tonu koutou i te hari, ka rite ki te kinga o te hari i homai e te Matua ki a au; a ka rite koutou ki a au, a ko ahau rite tonu ki te Matua; a ko maua ko te Matua kotahi tonu;

11. A hei kai whakaatu te Wairua Tapu mo maua ko te Matua; a e homai ana e te Matua te Wairua Tapu ki nga tamariki a te tangata, mo te whakaaro ki a au.

12. Ano ka korero a Ihu i enei kupu, ka pa atu tona matihao ki tena, ki tena o ratou, haunga ra aua tokotoru e noho tonu nei, katahi ka mawehe atu ia.

13. Nana, ka puare nga rangi, a ka kahakina ake ratou ki roto ki te rangi, a kite ana rongo ana i nga mea e kore e taea te whakapuaki.

14. Na, ka riria ratou kei whakapuaki; kihai ano hoki i homai ki a ratou he kaha hei whakapuaki i nga mea i kite ai i rongo ai ratou;

15. A i roto ranei ratou i te tinana, i waho ranei i te tinana, kahore ratou i mohio; ki ta ratou hoki kua whakaputaina ketia o ratou ahua, me te mea nei kua whakaputaina ketia tenei tinana kikokiko hei mea mate-kore kia kite ai ratou i nga mea a te Atua.

16. Nawai a, ka minita ano ratou i runga i te mata o te whenua; otira kahore ratou i minita i aua mea i kite ai i rongo ai ratou, he whakaaro hoki ki te whakahaunga i whakahaua ai ratou i roto i te rangi.

17. Na, kahore ahau e matau he hanga matemate ranei ratou, he mea mate-kore ranei, i muri i te ra o to ratou whakaputanga ketanga;

18. Otira ko te mea tenei e matau nei ahau, he mea na te tuhituhinga kua homai nei ki a au, i haereere ratou i runga i te mata o te whenua, i minita ki te iwi katoa, a honohono ana ki te hahi i te hunga katoa e whakapono ana ki a ratou kauwhautanga; e rumaki ana hoki i a ratou; a riro ana te Wairua Tapu i te hunga katoa i rumakina;

19. Na, makā ana ratou ki roto ki te whare herehere e te hunga kahore nei i te hahi. A kahore ratou i taea e

nga whare herehere te pupuri, no te mea ka pakaru kia rua nga wahi.

20. A ka makā hoki ki roto ki te whenua. Na, patua ana te whenua e ratou ki te kupu a te Atua, no ka whakaputaina mai ratou i runga i tona kaha i roto i nga poka hohonu o te whenua; koia ratou i kore ai e ahei te kerī i nga poka e rite ana hei pupuri i a ratou.

21. E toru o ratou makanga ki te oumu, a kihai i ahatia.

22. E rua o ratou makanga ki tetahi ana kararehe mohoa; nana, he takaro ta ratou ki nga kararehe he pera me ta te tanaiti ki te reme ngote u, a kihai i ahatia.

23. Nawai a, ka penei ta ratou haereere i roto i te iwi katoa o Niwhai, a ka kauwhautia atu te rongo pai o te Karaiti ki te iwi katoa i runga i te mata o te whenua; a ka whakatahuritia ratou ki te Ariki, ka honoa ano hoki ki te hahi a te Karaiti, a penei ka manaakitia te iwi o taua whakatupuranga, e rite ana ki ta te kupu a Ihu.

24. Na, ka whakamutua e ahau, e Moromona mo tetahi wa te korero mo runga i enei mea.

25. Nana, i tata ahau te tuhituhi i nga ingoa o aua tangata kahore e rongo i te mate; heoi i riria e te Ariki, no reira kahore e tuhituhia e ahau, he mea huna hoki ratou ki te ao.

26. Otira i kite ahau i a ratou, a i minita mai ratou ki a au;

27. Nana, tera ratou e noho i roto i nga Tauwiwi, heoi e kore nga Tauwiwi e matau ki a ratou.

28. A tera ano hoki ratou e noho i roto i nga Hurai, a e kore nga Hurai e matau ki a ratou.

29. A tenei ake, ina kite te Ariki he pai i runga i tana whai whakaaro, ka minita ratou ki nga hapu katoa o Iharaira, e marara ana, ki nga iwi katoa, ki nga hapu, ki nga reo, ki nga huihuinga tangata, a ka whakaputaina i roto i a ratou te tini o nga wairua ki a Ihu, kia tutuki ai ta ratou hiahia, he meatanga ano hoki na te kaha whakamohio o te Atua i roto nei i a ratou;

30. A e rite ana ratou ki nga anahera a te Atua, a ki te inoi ratou ki te Matua i runga i te ingoa o Ihu, ka kaha ratou ki te whakakite i a ratou ki ta ratou tangata e pai ai;

31. No reira, he rahi he whakamiharo nga mahi e mahi ai ratou, i mua i te ra nui, e puta ana, he pono e tu nga iwi katoa ki mua i te nohoanga whakawa o te Karati;

32. Ae ra, i roto ano i nga Tauwiwi, he nui he whaka-

miharo te mahi e mahi ai ratou i mua i taua ra whakarite whawawa.

33. A me he mea kei a koutou nga karaipiture katoa e whakaatu mai ana i nga mahi whakamiharo a te Karaiti, penei kua matau katoa, i runga i nga kupu a te Karaiti, he pono ka puta mai enei mea.

34. Na, aue te mate mona, mo te tangata e kore e whakarongo ki nga kupu a Ihu, ki ta te hunga ano hoki nana i whiriwhiri, nana hoki i tono ki roto ki a ratou, ina hoki te tangata e kore e manako ki nga kupu a Ihu me nga kupu a te hunga nana i tono mai, e kore e manako ki a ia; no reira e kore ia e manako ki a ratou i te ra whakamutunga;

35. A nui ke te pai mo ratou me i kore i whanau. He whakaaro hoki ianei ta koutou tera koutou e mawhiti i te tika i tetahi Atua kua whakahengia, kua takatakahia hoki ki raro e nga waewae o nga tangata, kia puta ai te whakaoranga ra reira?

36. Nana, i a au i korero ra mo te hunga i whiriwhiria e te Ariki, ae ra, mo ratou tokotoru i kahakina ake ra ki roto ki nga rangi, i a au i mea ra, kahore ahau i matau ka oti koia ratou te whakama i tenei hanga matemate nei hei mea mate-kore.

37. Nana, no taku tuhituhinga, kua uiui ahau ki te Ariki, a nana i whakaatu mai ki a au, e tika ana kia whakaputaina ketia o ratou tinana, ki te kore, e tika ana kia rongo ratou i te mate;

38. No reira kia kore ai ratou e rongo i te mate, i mahia kia rereke o ratou tinana, kia kore ai ratou e aue i te mamae i te pouri, engari i nga hara o te ao.

39. Na, kahore tenei rereketanga i rite ki te mea e rereke ai a te ra whakamutunga; heoi i mahia kia rereke ratou, no ka kore he kaha o Hatana i runga i a ratou, kei ahei i a ia te whakamatautau i a ratou, ka oti ano hoki ratou te whakama i roto i te kikokiko, a he mea tapu ratou, a kahore nga mano o te ao e kaha ki te pupuri i a ratou;

40. A penei ka noho ratou taea notia te ra whakarite whakawa a te Karaiti; ko a taua ra whiwhi ai ratou i tetahi whakaputanga ketanga rahi ake, e tangohia atu ai hoki ki roto ki te kingitanga o te Matua, kahore ano putanga atu, heoi ka noho tonu i te Atua i roto i nga rangi, a ake ake ake.

UPOKO 29.

1. Nana, ka mea atu ahau ki a koutou, i te wa e kite ai te Matua i runga i tana whai whakaaro, he pai kia puta atu enei korerotanga ki nga Tauwiwi, ki te ritenga o tana kupu, ko reira matau ai koutou, kua timata te whakaritenga o te kawenata i kawenata ai te Matua ki te whare o Ihairaira, mo te whakahokinga i a ratou ki o ratou whenua tupu:

2. Ka matau ano hoki koutou era e rite nga kupu katoa a te Ariki i korerotia e nga poropiti tapu; a kahore he rawa ma koutou te ki ake, e whakaroa ana te Ariki i tana haerenga mai ki nga tamariki a Ihairaira;

3. Kei mahara noa ano hoki koutou i roto i o koutou ngakau, he mea horihori nga kupu kua oti nei te korero, ta te mea ka mahara te Ariki ki tana kawenata i kawenata ai ia ki tona iwi o te whare o Ihairaira.

4. Na, ka kite koutou i enei korero e puta mai ana i roto i a koutou, ko reira kahore he rawa ma koutou te whakahaweana ano ki nga meatanga a te Ariki, kei tona ringa matau hoki te hoari o tona tika, nana, a taua ra, ki te whakahaweana mai koutou ki ana meatanga, ka meinga kia rokohanga wawetia koutou e ia.

5. Aue te mate mo te tangata e whakahaweana ki nga meatanga a te Ariki; ae ra, aue te mate mo te tangata e whakakahore ana ki a te Karaiti me ana mahi;

6. Ae ra, aue te mate mo te tangata e whakakahore ana ki nga whakakitenga a te Ariki, e mea ake ana ka mutu te mahi a te Ariki i runga i te whakakitenga i te poropititanga, i nga homaitanga i nga reo, i nga mana whakaora, te mana o te Wairua Tapu;

7. Ae ra, aue te mate mo te tangata e mea ana i taua ra, he mea kia whai taonga ai, e kore tetahi meremera e taea te mahi e Ihu Karaiti; no te mea ka rite te tangata e mea ana i tenei mea ki te tama o te whakangaromanga, kahore nei he mahi tohu mona, ki te ritenga o ta te Karaiti kupu.

8. Ae, kahore he aha e whakahi ai ano koutou e whakahaweana ai e takaro ai ki nga Hurai, ki tetahi atu toenga ranei o te whare o Ihairaira; ta te mea ka mahara te Ariki ki tana kawenata ki a ratou, ka rite hoki tana meatanga ki a ratou ki tana i oati ai:

9. No reira kahore he aha e mahara ai koutou e kaha ana koutou ki te whakatahuri i te ringa matau o te Ariki ki maui kia kua ia e whakarite i te whakawa hei

whakatutuki i te kawenata i kawenata ai ia ki te whare o Iharaira.

UPOKO 30.

1. Whakarongo. E koutou, e nga Tauwi, whakarongo ki nga kupu a Ihu Karaiti, a te Tama a te Atua ora, i whakahau ai ia ki a au hei korerotanga maku mo koutou, ina hoki, i whakahaua ahau e ia kia tuhituhi ahau, kia mea.

2. Tahuri mai, e koutou katoa, e nga Tauwi, i o koutou ara kino, ripeneta ano hoki koutou ki a koutou mahi kino, ki a koutou teka me nga tinihanga, me a koutou puremu, me a koutou whakarihariha ngaro, me a koutou karakia whakapakoko, me a koutou kohurutanga, me a koutou mahi tinihanga a nga tohunga, me a koutou hae, me a koutou tautohetohe, me a koutou kino katoa me nga mahi whakarihariha, a haere mai ki a au kia ruma-kina i runga i toku ingoa, kia whiwhi ai koutou ki te murunga hara, kia ki ai ano hoki i te Wairua Tapu, kia taua koutou ki roto ki toku iwi, ki te iwi o te whare o Iharaira.

IV. NIWHAI.

KO TE PUKAPUKA A NIWHAI.

A TE TAMA A NIWHAI, A TETAHI O NGA AKONGA O
IHU KARAITI.

*He tuhituhiunga mo te iwi o Niwhai, ki te ritenga o tana
tuhituhiunga.*

UPOKO 1.

1. Nawai a. ka pahemo te toru tekau ma wha o nga tau, me te toru tekau ma rima ano, a kua whakaritea e nga akonga a Ihu he hahi o te Karaiti puta noa i nga whenua tawhio noa. tawhio noa. A ko te hunga katoa i haere mai ki a ratou, me te ripeneta pono ki o ratou hara, i rumakina i runga i te ingoa o Ihu; a ka riro ano i a ratou te Wairua Tapu.

2. Na, i te toru tekau ma ono o nga tau, i tahuri katoa mai te iwi ki te Ariki i runga i te mata katoa o te whenua, nga Niwhai me nga Ramana. a kahore he ngangare-tanga, he tautohetohenga i roto i a ratou, a e whakahaere tika ta tena tangata, ta tena tangata ki tona hoa. ki tona hoa.

3. Kua huihuia katoatia a ratou mea i roto i a ratou, no reira ehara ratou i te hunga whai toanga, i te hunga rawakore, i te pononga, i te rangatira, engari i meinga katoatia ratou hei here-kore, e whai wahi ana ki te homai-tanga o te rangi.

4. Na, ka pahemo ano hoki te toru tekau ma whitu o nga tau, a mau tonu te ata noho i runga i te whenua.

5. A na nga akonga a Ihu i mahi nga mahi nunui whakamiharo. no ka whakaorangia e ratou nga turoro, ka whakaarahia nga tupapaku. ka meinga nga kopa kia haere, nga matapo kia kite, nga turi kia rongu; me nga tu merekara katoa i mahia e ratou i roto i nga tamariki a te tangata; a kahore a ratou mahi merekara i runga i tetahi mea, i runga anake i te ingoa o Ihu.

6. A penei ka pahemo atu te toru tekau ma waru o nga tau, me te toru tekau ma iwa ano, me te wha tekau ma tahi, me te wha tekau ma rua; a te pahemotanga ra ano o nga tau e wha tekau ma iwa. me te rima tekau ma tahi ano hoki, me te rima tekau ma rua; a te pahemotanga ra ano o nga tau e rima tekau ma iwa;

7. A, na te Ariki i kake nui ai ratou i runga i te whenua; ae ra, ka kapi ano i a ratou nga pa, ara nga wahi i tahuna ai nga pa:

8. Ae ra, ko taua pa nui, ko Harahemera i meinga e ratou kia hangā houtia.

9. He maha ia nga pa i toremi, a puta ake he wai mo reira; no reira kihai i ahei kia whakahoutia aua pa.

10. Na ka tupu te iwi o Niwhai ka kaha, ka hohoro rawa to ratou tokomahatanga, a ka riro hei iwi ataahua rawa, hei iwi ahuareka.

11. A ka marenatia ratou, ka hoatu kia marenatia, ka manaakitia ano hoki ki te ritenga o nga kupu whakaari maha i whakaari ai te Ariki ki a ratou.

12. A kahore a ratou whakahaere ano i runga i nga meatanga me nga tikanga o te ture a Mohi, engari i whakahaere ratou i runga i nga whakahaunga i riro ai i a ratou i to ratou Ariki, i to ratou Atua, i hono tonu hoki a ratou noho puku me ta ratou inoi, a i honohono ano hoki o ratou huihuinga, ki te inoi me te whakarongo ki te kupu a te Ariki.

13. Nawai a, kore ake he tautohetohenga i roto i te iwi katoa, i runga i te whenua katoa, engari nga merekara nunui i mahia i roto i nga akonga a Ihu.

14. Nawai a, ka pahemo atu te whitu tekau ma tahi o nga tau, me te whitu tekau ma rua ano; a tae noa ki te pahemotanga atu o te whitu tekau ma iwa o nga tau; ae ra, kua pahemo nga tau kotahi rau, a kua riro atu nga akonga katoa a Ihu i whiriwhiri ai ia ki te pararaiha o te Atua, haunga ra aua tokotoru e noho nei; na, i whakaritea etahi atu akonga i muri i a ratou; a he tokomaha ano hoki o taua whakatapuranga i pahemo atu.

15. A kahore he tautohetohenga i runga i te whenua, i te aroha hoki o te Atua e noho ana i roto i nga ngakau o te iwi.

16. Kahore he hae, he totohe, he ngangau, he puremu, he korero teka, he kohuru, tetahi atu tu hiahia taikaha ranei; a he pono e kore tetahi atu iwi i roto i nga iwi katoa i hanga nei e te ringa o te Atua e ahei kia nui atu te hari:

17. Kahore ano hoki he kai pahua, he kai kohuru, he Ramana, he iwi ke ranei, engari kotahi tonu ratou he tamariki na te Karaiti, a mo ratou ano te kingitanga o te Atua;

18. A ano to ratou hari, no te mea na te Ariki ratou i manaaki i runga i a ratou meatanga katoa: a i manaaki-

tia ratou i meinga kia kake tae noa ki te pahemotanga o nga tau kotahi rau kotahi tekau; i pahemo atu hoki te whakatupuranga tuatahi i muri i a te Karaiti tē ai he tautohetohe i runga i te whenua katoa.

19. Nawai a, ka mate a Niwhai, nana nei tenei tuhituhinga whakamutunga, (a nana i tuhituhi ki runga ki nga papa a Niwhai,) a na tana tama, na Amoho i tuhituhi i muri i a ia: a nana ano i tuhituhi ki runga ki nga papa a Niwhai;

20. A nana i tuhituhi mo nga tau e waru tekau ma wha, a mau tonu hoki te ata noho i runga i te whenua, haunga ra tetahi wahi iti o te iwi i puta atu i roto i te hahi, a tango ana ki runga ki a ratou ko te ingoa Ramana: na reira ka timata ano he Ramana ki runga i te whenua.

21. Nawai a, ka mate ano hoki a Amoho, (ko nga tau ano tenei kotahi rau e iwa tekau ma wha i muri i te taenga mai o te Karaiti,) a na tana tama, na Amoho i tuhituhi te tuhituhinga i muri i a ia; a nana ano i tuhituhi ki runga ki nga papa a Niwhai; i tuhituhia ano hoki ki roto ki te pukapuka a Niwhai, ara, ki tenei pukapuka.

22. Nawai a, kua pahemo nga tau e rua rau, me te whakatupuranga tuarua ano kua pahemo katoa atu, haunga ra nga mea torutoru nei.

23. Heoi e mea ana ahau, a Moromona kia mohio koutou, kua tokomaha te iwi, a kua horapa haere ratou ki runga ki te mata katoa o te whenua, a kua tino whai taonga rawa hoki ratou, he mea hoki na to ratou kake i roto i a te Karaiti.

24. Na, i tenei, i te rua rau ma tahi o nga tau, ka kitea etahi i roto i a ratou kua neke ake i runga i te whakapehapeha, ara te kakahu i nga kakahu utu nui, me nga peara papai katoa, me nga mea whakapaipai o te ao nei.

25. A no taua takiwa mai heoi ano te huihuinga o ratou taputapu me o ratou rawa i roto i a ratou.

26. A ka timata to ratou wehewehe, ka tahuri ano ratou ki te hanga hahi mo ratou ano, he mea kia whai taonga ai ratou, a whakakahore ana ki te hahi pono o te Karaiti.

27. Na, i te pahemotanga o nga tau e rua rau kotahi tekau, kua maha nga hahi i runga i te whenua; ae ra, kua maha nga hahi e ki nei e mohio ana ratou ki a te Karaiti, ahakoa ra whakakahore ana ratou ki nga wahi nui o tona rongopai, a manako ana ki nga tukino katoa.

hoatu ana te mea tapu ma te tangata te mea i kaiponuhia ki a ia i mua, he hē hoki nona.

28. A i tokomaha rawa tenei hahi, he mea hoki na te kino, me te kaha o Hatana, o te mea whai tikanga ki o ratou ngakau.

29. A tera ano tetahi atu hahi nana i whakakahore a te Karaiti; na ratou i whakatoi te hahi pono o te Karaiti mo to ratou ngakau papaku me to ratou whakapono hoki ki a te Karaiti; a ka whakahawe ratou i a ratou mo nga merekara maha i mahia i roto i a ratou;

30. No reira ka whakatupu kaha, mana, ratou ki runga ki nga akonga a te Karaiti i noho ai i a ratou, a ka maka ratou i a ratou ki roto ki te whare herehere: heoi i wahia nga whare herehere i waenganui, he mea na te kaha o te kupu a te Atua i roto ra i a ratou, a haere atu ana ratou, mahi ana i nga merekara nunui i roto i a ratou.

31. Otira he ahakoa enei merekara katoa i whakapakeke te iwi i o ratou ngakau, a whai ana ki te whakamate i a ratou pera me nga Hurai i Hiruharama i whai ki te whakamate i a Ihu, rite tonu ki tana kupu;

32. A ka maka ratou i a ratou ki roto ki nga oumu ahi, na, puta mai ana ratou kihai i ahatia:

33. Ka maka ano hoki ratou i a ratou ki roto ki nga ana kararehe mohoa, a takaro ana ratou ki nga kararehe mohoa ano ko tetahi tamaiti ki tetahi reme; na, puta mai ana ratou i roto i a ratou a kahore i ahatia.

34. Ahakoa ra i whakapakeke te iwi i o ratou ngakau, no te mea i whakahaeretia ratou e nga tohunga maha me nga poropiti teka kia hanga i nga hahi maha, kia mahi hoki i nga tu kino katoa. A ka papaki ratou i te iwi o Ihu; heoi kihai te iwi o Ihu i patu ano. A penei ka heke haere to ratou whakapono, ka kinokino haere hoki ratou i tenei tau, i tenei tau, tae noa ki te pahemotanga o nga tau e rua rau e toru tekau.

35. Na, i tenei tau, ae ra, i te rua rau te toru tekau ma tahi o nga tau ka puta ake he titorehanga nui i roto i te iwi.

36. A i tenei tau ka ara tetahi iwi e huaina ana ko nga Niwhai, na, i whakapono tika ratou ki a te Karaiti; a kei roto ano i a ratou tetahi hunga e karangiatia nei e nga Ramana, ko nga Hakopa, ko nga Hohepa, ko nga Horama;

37. No reira nga tangata whakapono tika ki a te Karaiti me nga kai karakia pono o te Karaiti, (kei roto nei kei a ratou nga akonga tokotoru a Ihu e noho ana, na,

i huaina ratou ko nga Niwhai, ko nga Hakopa, ko nga Hohepa, ko nga Horama.

38. A i huaina te hunga nana i whakakahore te rongo pai ko nga Ramana, ko nga Remuere, ko nga Ihimaera; na, kihai ratou i heke haere i roto i te whakapono, engari i tino tutu marire ratou ki te rongo pai o te Karaiti; a na ratou ano i whakaako a ratou tamariki kia kauaka ratou e whakapono, pera ano me o ratou tupuna, no te timatanga ra ano, i heke haere ai.

39. He mea tenei na te kino me te whakarihariha o o ratou tupuna, e rite ana ki to te timatanga. He mea ako ki a ratou kia whakahawea atu ratou ki nga tamariki a te Atua, he pera me nga Ramana i whakaakona no te timatanga ra ano kia whakahawea ki nga tamariki a Niwhai.

40. Nawai a, kua pahemo nga tau e rua rau e wha tekau ma wha, a pera ana nga hanga a te iwi. A ko te wahi kino o te iwi ka tupu ka kaha, ka riro ano hei tini noa atu i te iwi o te Atua.

41. A i hono tonu ano ratou ki te hanga hahi ki a ratou ano, me te whakapaipai ano i aua mea ki nga tu mea utu nui katoa. A ka pera te pahemotanga atu o nga tau e rua rau e rima tekau, me nga tau ano hoki e rua rau e ono tekau.

42. A ka timata ano te wahi kino o te iwi ki te hanga hou i nga oati ngaro me nga whakakotahitanga a Karianato.

43. Me te iwi ano hoki i huaina ai ko te iwi o Niwhai, ka timata te whakapehapeha i roto i o ratou ngakau, he mea hoki na te nui whakaharahara o o ratou taonga, a ka riro ratou hei horihori hei pera me o ratou teina me nga Ramana.

44. A no tenei wa ka timata ka pouri nga akonga mo nga hara o te ao.

45. A te pahemotanga o nga tau e toru rau, kua kino rawa raua e rua, te iwi o Niwhai me nga Ramana, kua rite tahi tetahi ki tetahi.

46. A ka horapa haere nga kai pahua Karianato ki runga ki te mata katoa o te whenua; kahore tahi he tangata tika, ko nga akonga anake a Ihu. A he ranea te koura me te hiriwa i purangatia ai e ratou, a mahi ana ratou i nga ahua mahi hokohoko katoa.

47. A i muri iho i te pahemotanga o nga tau e toru rau ma rima, (a i noho tonu te iwi i roto i te kino,) ka mate a Amoho, a na tona teina, na Amarona, i tuhituhi nga tuhituhinga i muri i a ia.

48. Ano ka pahemo nga tau e toru rau e rua tekau, he mea akiaki a Amarona e te Wairua Tapu, i huna ai ia i nga tuhituhinga ko ia nei he tapu; ae ra, katoa nga tuhituhinga tapu i tukua iho ki tenei whakatupuranga, ki tenei whakatupuranga, koia nei ano he tapu, a tae noa iho ki te toru rau te rua tekau o nga tau i muri i te taenga mai o te Karaiti.

49. Heoi nana aua mea i huna atu ki te Ariki, kia puta mai ano ki te toenga o te whare o Hakopa, rite tonu ki nga poropititanga me nga kupu whakaari a te Ariki. A ka penei te mutunga o te tuhituhinga a Amarona.

KO TE PUKAPUKA A MOROMONA.

UPOKO 1.

1. Na, tenei ahau a Moromona te tuhituhi nei i nga mea i kite ai ahau i rongo ai, a ka huaina ko te pukapuka a Moromona.

2. Na, e tata ana ki te takiwa i huna ai a Amarona i nga tuhituhinga ki te Ariki, ka haere mai ia ki a au, (e tata ana ki te tekau oku tau; a kua ahua mohio ahau ki te ritenga o te whakaakoranga o toku iwi,) a ka ki mai a Amarona ki a au, taku titiro atu ki a koe, he tamaiti whai whakaaro koe, e hihiko ana te titiro;

3. No reira ina tata ki te rua tekau ma wha ou tau, e mea ana ahau kia maharatia e koe nga mea i kite ai koe mo te iwi nei; ano ka pera ou tau, me haere koe ki te whenua Anatumu, ki tetahi puke, tera e karangatia ko Himi; i reira hoki i whakatakotoria atu ai e ahau, ki te Ariki, nga tuhituhinga tapu katoa mo tenei iwi.

4. Na, ka mau koe ki nga papa o Niwhai ki a koe ano, a ko nga toenga ka waiho atu e koe ki to ratou takotoranga; na, ka whaowhao koe ki runga ki nga papa a Niwhai i nga mea katoa kua kitea e koe mo tenei iwi.

5. Na, he uri ahau, a Moromona no Niwhai. (a ko Moromona te ingoa o toku papa.) a i mahara ahau ki nga mea i whakahau ai a Amarona ki a au.

6. Nawai a, ka tekau ma tahi oku tau, ka kawea ahau e toku papa ki te whenua whaka-te-tonga, ki te whenua o Harahemera;

7. Na, kua kapi te mata katoa o te whenua i nga whare, a ko te iwi, whano kua rite ki te onepu o te moana te tokomaha.

8. Nawai a, i tenei tau ka tupu te whawhai i waenganui o nga Niwhai, koia nei nga Niwhai ratou ko nga Hakopa, ko nga Hohepa, ko nga Horama; a i waenganui tenei wnawhai i nga Niwhai me nga Ramana ratou ko nga Remuere, ko nga Ihimaera.

9. Na, i karangatia nga Ramana, ratou ko nga Remuere, ko nga Ihimaera, he Ramana, a ko nga wehenga e rua i karangatia he Niwhai, he Ramana.

10. Nawai a, ka timata te whawhai i waenganui i a ratou i roto i nga rohe o Harahemera, i te taha o nga wai o Hairona.

11. Na, i whakaminea e nga Niwhai tetahi ope nui o nga tangata, ae ra, nuku atu i te toru tekau mano. Nawai a, he maha ano nga pakanga i whawhai ai ratou i taua tau ano, a i roto i aua pakanga ka taea nga Ramana e nga Niwhai, a he tokomaha i whakamatea.

12. Nawai a, whakamutu ana nga Ramana i ta ratou i whakaaro ai, a ka houhia ano te rongo i runga i te whenua, mana tonu taua houhanga rongo tē whakahekea he toto a taka noa nga tau e wha.

13. Heoi, i kake te kino i runga i te mata o te whenua katoa, no ka tangohia atu e te Ariki ana akonga e arohaina ana, a mutu ake te mahi merekara me te mahi whakaora, he kino hoki no te iwi.

14. A kahore o te Ariki homaitanga, kahore ano hoki o te Wairua Tapu taunga ki runga ki tetahi o ratou, i to ratou kino hoki me te whakapono kore.

15. Na, kotahi tekau ma rima oku tau, a he tangata ahua whai whakaaro ano ahau, no reira ka tirohia ahau e te Ariki, a ka rongo ahau ka mohio hoki ki te painga o Ihu.

16. A ka totohe ahau ki te kauwhau ki tenei iwi, heoi kopia ana toku mangai, a riria iho ahau kei kauwhau ahau ki a ratou; ta te mea, na, i ata tutu marire ratou ki to ratou Atua, a no to ratou kino i tangohia ai nga akonga e arohaina ana i runga i te whenua.

17. Ko au ia i noho i roto i a ratou, otira i riria ahau kei kauwhau ki a ratou, i te pakeke hoki o o ratou ngakau; a he mea hoki mo te pakeke o o ratou ngakau i kangā ai te whenua mo ratou.

18. Na, ko enei kai pahua Karianato i noho nei i roto i nga Ramana, ka putaputa ki runga ki te whenua, no ka tahuri nga tangata whenua ki te huna i a ratou taonga ki roto ki te whenua; a ka karengorengo nga taonga, no te

mea i kangā e te Ariki te whenua kei puritia aua mea, kei riro ano ranei i a ratou.

19. A he mahi makutu, he whaiwhaia, he atua maori; a mahia ana te mana o te mea kino i runga i te mata katoa o te whenua, tae noa ki te whakaritenga o nga kupu katoa o Apinari raua ko Hamuera, te Ramana.

UPOKO 2.

1. Na, i taua tau ano ka timata ano he whawhai i waenganui i nga Niwhai i nga Ramana. A ahakoa toku tamarikitanga he tangata rahi ahau, koia te iwi o Niwhai i whakatu ai i ahau hei kai whakahaere mo ratou, ara, hei kai whakahaere mo a ratou taua.

2. No reira, i te tekau ma ono o oku tau ka haere atu ahau i mua i tetahi taua o nga Niwhai ki te tatau atu ki nga Ramana; na, i pahemo nga tau e toru rau e rua tekau ma ono.

3. A i te toru rau te rua tekau ma whitu o ngā tau, ka huaki mai nga Ramana ki a matou i runga i te kaha nui rawa no ka whakawehi ratou i aku taua; no reira kahore ratou i pai ki te whawhai, a whati atu ana ratou ki nga kainga whaka-te-nota.

4. A tae ana matou ki te pa o Anakora, nohoia ana e matou te pa, whakariterite mea ana hei tiaki i a matou i nga Ramana. Nawai a, ka puta to matou kaha, ki te whakakaha i te pa, otia he ahakoa a matou mahi whakakaha katoa, ka huaki mai nga Ramana ki a matou, a pana ana i a matou i roto i te pa.

5. A i pana ano ratou i a matou ki waho o te whenua o Rawiri.

6. A haere atu ana matou tae atu ana ki te whenua o Hohua, i roto i nga rohe i te hauauru i te taha o te takutai.

7. Nawai a, ka whakapaua to matou kaha ki te whakamine wawe i to matou iwi, kia whakaminea ratou ki roto ki te whakaminenga kotahi.

8. Otiia e kapi ana te whenua i nga kai pahua me nga Ramana; a he ahakoa te whakangaromanga nui e iri ana i runga, i toku iwi, kihai ratou i ripeneta ki a ratou mahi kino; no reira horahia ana te toto me te kikokiko, puta noa i te mata katoa o te whenua, i te taha ki nga Niwhai, i te taha ano hoki ki nga Ramana; na, ka tino tae tenei puta noa i te mata katoa o te whenua.

9. Na, kei nga Ramana tetahi kingi, ko Arona tona

ingoa; a ka tatau mai ia ki a matou me tana taua e wha nei tekau ma wha mano. A ka tu atu ahau me te wha tekau ma rua mano ki a ia. Na, ka taea ia e ahau me taku taua, a whati atu ana ia i mua i a au. Na, ka oti tenei katoa te mea, a ka pahemo atu nga tau e toru rau e toru tekau.

10. Nawai a, ka timata nga Niwhai te ripeneta ki o ratou kino, ka tahuri hoki ki te karanga, ka pera me ta Hamuera poropiti i poropiti ai; ta te mea, na, kihai tetahi tangata i ahei te pupuri i tana mea ake, he mea na nga tangata tahae, me nga kai pahua, me nga kai kohuru, me nga atua maori, me nga mukutu i runga i te whenua.

11. Penei ka timata he aue, he uhunga, i runga i te whenua katoa, he mea na enei mea; a tera noa ake i roto i te iwi o Niwhai.

12. Na, i taku, i ta Moromona kitenga i ta ratou uhunga, me ta ratou aue me to ratou pouri i te aroaro o te Ariki, ka timata te hari o toku ngakau i roto i a au, kua mohio hoki ahau ki nga atawhainga me te manawanui o te Ariki, no reira i mahara ai ahau ka mahi tohu ia ki a ratou, a ka meinga ano ratou hei iwi tika.

13. Heoi, horihori noa iho tenei hari oku, no te mea ehara to ratou pouri i te mea he mea ripeneta-nga i runga i te painga o te Atua, engari ia te pouri o te hunga ka oti nei te kanga, no te mea kihai te Ariki i pai kia tukua tonutia ratou kia hari i runga i te hara.

14. A kihai ratou i haere mai ki a Ihu i runga i nga ngakau maru me nga wairua iro, engari ka kanga ratou i te Atua, a ka hiahia ki te mate. He ahakoa ra ka totohe ano ratou ki te hoari mo te ora mo ratou.

15. Nawai a, ka hoki mai ano ki a au toku pouri, a ka kite ahau kua taka ke te ra tohu tangata mo ratou, mo te taha ki te tinana, ki te wairua ano hoki, no te mea i kite ahau i nga mano o ratou e haua iho ana i runga i te tututanga ki to ratou Atua, a purangatia ana ratou, ano he wairakau ki runga ki te mata o te whenua. Na, penei kua pahemo nga tau e toru rau e wha tekau ma wha.

16. A i te toru rau te wha tekau ma rima o nga tau, ka timata nga Niwhai te rere atu i mua i nga Ramana, a ka whaia ratou tae noa ki to ratou taenga atu ki te whenua o Hahona, katahi ano ka taea to ratou rere te whakamutu.

17. Na, e tata ana te pa o Hahona ki te whenua i whakatakoto ai a Amarona i nga tuhituhinga ki te Ariki kei whakangaromia. A i haere ahau i runga i nga kupu a Amarona, i mau ki nga papa a Niwhai, a tuhituhia ana tetahi whakaaturanga e rite ana ki te kupu a Amarona.

18. A ka poto i a au te kino me nga mea whakarihariha katoa te tuhituhi ki runga ki nga papa a Niwhai; ka manawa-pa ahau ki te tuhituhi i o ratou kino me o ratou whakarihariha katoa ki runga ki enei papa, no te mea kua hono tonu te ahua o te kino me nga whakarihariha i taku tirohanga no te timatanga ra ano o toku kaha ki te matakitaki i nga huarahi o te tangata.

19. A aue te mate i a au, mo to ratou kino, ina hoki kua ki tonu toku ngakau i te pouri i oku ra katoa, he mea na to ratou kino; ahakoa ra e mohio ana ahau ka whakateiteitia ake ahau a te ra whakamutunga.

20. Na, i tenei tau ka rapua ano te iwi o Niwhai, ka panaia. A panaia haeretia ana matou tae noa ki te matou taenga atu ki te whenua whaka-te-nota, e karangatia nei ko Heme.

21. Nawai a, ka hangaia e matou kia kaha te pa o Heme, a whakamine mai hoki i to matou iwi ki roto, ara nga mea e taea ana te whakamine, me kore pea e ahei te whakaora i a ratou i te whakangaromanga.

22. Nawai a, i te toru rau te wha tekau ma ono o nga tau, ka timata ano ratou te huaki mai ki a matou.

23. A ka korero ahau ki toku iwi, ka takare tonu ki te akiaki i a ratou, kia tu maia atu ki mua i nga Ramana ki te whawhai mo a ratou wahine, me a ratou tamariki, me a ratou whare, me o ratou kainga.

24. A na aku kupu i whakaoho ratou kia kaha, no ka kore o ratou rerenga atu i mua i nga Ramana, engari ka tu i runga i te maia nui hei tu atu ki a ratou.

25. Nawai a, ka totohe atu matou me tetahi taua e toru tekau nga mano, ki tetahi taua e rima tekau nga mano. Na, he nui to matou u ki te tu atu ki mua i o ratou aroaro, no ka rere atu ratou i mua i o matou aroaro.

26. Ano ka rere atu ratou, ka whaiwhai matou me a matou taua i a ratou a ka tutaki ano ki a ratou, a taea ana e matou; otira kahore i a matou te kaha o te Ariki; ae ra, i mahue noa iho matou ki a matou ano, a kahore te Wairua o te Ariki i noho i a matou; no reira

kua ngoikore matou kua rite ki o matou teina.

27. Me toku ngakau ano i pouri i te aitua nui kua pa nei ki toku iwi; he mea na to ratou kino me to ratou whakarihariha. Otira i haere atu matou hei tatau atu ki nga Ramana, me nga kai pahua Karianato, a nohoia ana ano e matou o matou whenua tupu.

28. Na, kua pahemo te toru rau te wha tekau ma iwa o nga tau. A i te toru rau te rima tekau o nga tau, ka hohou matou i te rongo ki nga Ramana me nga kai pahua Karianato, a no reira i wehewehea ai o matou whenua tupu.

29. Homai ana e nga Ramana mo matou te whenua whaka-te-nota; ae ra, tae noa ki te whenua whaiti e tutuki atu ana ki te whenua whaka-te-tonga. A ka hoatu e matou mo nga Ramana te whenua whaka-te-tonga.

UPOKO 3.

1. Na, kihai nga Ramana i haere mai ki te whawhai ano, a pahemo noa nga tau kotahi tekau. A, naku i whakamahi toku iwi, nga Niwhai, hei whakapai i o ratou whenua me a ratou patu mo te takiwa whawhai.

2. Nawai a, a ka mea mai te Ariki ki a au, Karanga atu ki tenei iwi, ripeneta koutou, haere mai hoki ki a au, kia rumakina koute" me te whakatu ano i toku hahi, a ka tohungia koutou.

3. Na, ka karanga atu ahau ki tenei iwi, heoi he mea maumau ia, kahore hoki ratou i whakaaro na te Ariki i tohu ratou, i tuku hoki ki a ratou he takiwa mo te ripeneta. Na, ka whakapakeke ratou i o ratou ngakau ki te Ariki, ki to ratou Atua.

4. Nawai a, i muri iho i te pahemotanga o tenei te tekau o nga tau, ara, huihuia katoatia no te taenga mai ra ano o te Karaiti, e toru rau e ono tekau tau, ka tuku pukapuka mai te kingi o nga Ramana ki a au, a na reira ahau i mohio ai e whakariterite ana ratou kia haere mai ano ki te whawhai ki a matou.

5. Heoi, ka mea ahau i toku iwi kia huihui tahi ki te whenua Whakangaromanga, ki tetahi pa i roto i nga rohe, i te taha o te whenua whaiti e takoto atu ana ki te whenua whaka-te-tonga.

6. A ka whakatu matou i a matou taua i reira hei arai mo nga taua a nga Ramana kei nohoia e ratou etahi o o matou whenua; koia ka hanga pa whawhai

nei matou i runga i o matou kaha katoa hei arai i a ratou.

7. Nawai a, i te toru rau te ono tekau ma tahi o nga tau, ka haere mai nga Ramana ki raro ki te pa Whakangaromanga, ki te whawhai ki a matou; a i taua tau ano, ka taea ratou e matou no ka hoki ano ratou ki to ratou whenua ake.

8. A i te toru rau te ono tekau ma rua o nga tau, ka haere mai ano ratou ki te whawhai. Na, ka taea ano ratou e matou, he tokomaha o ratou i patua, ko o ratou tupapaku i maka ki roto ki te moana.

9. Heoi, na tenei mea nui i mea ai toku iwi, nga Niwhai, ka timata ratou ki te whakamanamana ki to ratou ake kaha, a ka anga ka oati i te aroaro o nga rangi, tera ratou e ngaki mate mo te toto o o ratou teina i whakamatea e o ratou hoa riri.

10. A i oatia e ratou nga rangi, me te torona o te Atua, tera ratou e haere atu ki te whawhai ki o ratou hoa riri, ki te hatepe atu i a ratou i runga i te mata o te whenua.

11. Nawai a, ka tino whakakore ahau, a Moromona no taua takiwa mai, kia waiho hei rangatira, hei kai whakahaere mo tenei iwi, he kino hoki he whakariharaha no ratou.

12. Nana, naku i arahi ratou, he ahakoa o ratou kino, he maha ano aku arahanga i a ratou ki te whawhai, a i aroha hoki ahau ki a ratou, ki te ritenga o to te Atua aroha i roto nei i a au, i runga i te paunga katoatanga o toku ngakau; i ringihia atu hoki toku wairua i te ra roa i runga i te inoi ki toku Atua mo ratou; otira he mea motu ke ia i te whakapono; he pakeke hoki no o ratou ngakau.

13. Na, e toru aku whakaputanga i a ratou ki waho i nga ringaringa o o ratou hoa riri, a kihai ratou i ripeneta ki o ratou hara.

14. Ano ka oatitia e ratou nga mea katoa i whakakahoretia nei e to tatou Ariki, e to tatou Kai-whakaoara, e Ihu Karaiti, kia haere ratou ki runga ki o ratou hoa riri ki te whawhai, ki te ngaki mate mo te toto o o ratou teina, nana, ka puta mai te reo o te Ariki ki a au, ka mea.

15. Maku te rapu utu, maku te hoatu utu; a mo tenei iwi kihai i ripeneta i te mea kua whakaputa ahau i a ratou, nana, ka hatepea atu ratou i runga i te mata o te whenua.

16. Na, ka tino whakakahore rawa ahau ki te haere ki runga ki te tatau atu ki oku hoa riri; a meinga ana e ahau ta te Ariki i whakahau ai ki a au; na, ka tu mangere noa iho ahau ano he kai titiro hei kai whakaatu ki te ao i nga mea i kite ai ahau i rongo ai, e rite ana ki te whakaaturanga a te Wairua nana i whakapuaki nga mea e puta mai ana.

17. No reira ka tuhituhi atu nei ahau ki a koutou, ki nga Tauwiwi, ki a koutou ano hoki, ki te whare o Ihairaira, ina timata te mahi, e tata ana koutou te whakariterite mo te hoki ki to koutou whenua tupu;

18. Ae ra, ka tuhituhi atu ahau ki nga topito katoa o te whenua; ae ra, ki a koutou, ki nga hapu kotahi tekau ma rua o Ihairaira, e whakawakia kia rite ki a koutou mahi, e te Tekau ma Rua i whiriwhiria e Ihu hei akonga mana i te whenua o Hiruharama.

19. Ka tuhituhi ano hoki ahau ki te toenga o tenei iwi, ki te hunga e whakawakia e te Tekau ma Rua i whiriwhiri ai a Ihu i tenei whenua; a ka whakawakia ratou e tera atu Tekau ma Rua i whiriwhiri ai a Ihu i te whenua o Hiruharama.

20. Na, he mea whakamarama mai ki a au e te Wairua; koia ahau ka tuhituhi atu nei ki a koutou katoa. A na konei ano ahau i tuhituhi atu ai ki a koutou, kia mohio ai koutou me tu koutou katoa ki mua i te nohanga whakawa o te Karaiti, ae ra, ia wairua, ia wairua o nga tangata o te whanau o Arama; na, me tu koutou kia whakawakia mo a koutou mahi, ahakoa pai ahakoa kino;

21. Kia whakapono ai ano hoki koutou ki te rongo pai o Ihu Karaiti, hei waenganui i a koutou a taihoa; kia whiwhi ai ano hoki nga Hurai, te iwi kawenata a te Ariki, ki etahi atu kai whakaatu haunga ra tera i kite ai ratou i rongo ai, mo Ihu i patua nei e ratou, ko ia te tino Karaiti, ko te tino Atua;

22. Heoi e mea ana ahau kia kukume ahau i a koutou katoa, i nga topito o te whenua, kia ripeneta, kia whakariterite hoki mo te tu ki mua i te nohanga whakawa o te Karaiti.

UPOKO 4.

1. Na, i te toru rau te ono tekau ma toru o nga tau, ka haere atu nga Niwhai me a ratou taua ki runga ki

te whawhai ki nga Ramana, ki waho o te whenua Whakangaromanga.

2. Nawai a, ka panaia mai nga taua a nga Niwhai kia hoki ano ki te whenua Whakangaromanga. A i a ratou e mau i ana, ka huakina e tetahi taua hou a nga Ramana; na, he nanakia rawa te riri, no ka nohoia e nga Ramana te pa Whakangaromanga, a he tokomaha o nga Niwhai i patua, he tokomaha ano hoki i riro herehere;

3. A ka oma atu te morehu a uru atu ana ki nga tangata o te pa Teanakumu. Na, e takoto ana te pa Teanakumu i nga rohe i te taha o te takutai; e patata ana ano hoki ki te pa Whakangaromanga.

4. Na, he mea na te haerenga atu o nga taua a nga Niwhai ki nga Ramana, i patupatua ai ratou; me i kore hoki tera, penei kua kore nga Ramana e ahei te whai kaha ki a ratou.

5. Heoi ka mau te hunga kino i nga whakawakanga a te Atua; ma te hunga kino hoki e whiu te hunga kino; no te mea na te hunga kino i whakaoho nga ngakau o nga tamariki a te tangata kia whakaheke toto.

6. Nawai a, ka whakariterite nga Ramana mo te haere mai ki te tu mai i te pa Teanakumu.

7. A i te toru rau te ono tekau ma wha o nga tau ka huaki mai nga Ramana ki te pa Teanakumu, kia nohoia hoki e ratou te pa Teanakumu.

8. Nawai a, ka taea ratou, ka panaia e nga Niwhai kia hoki atu. Ano ka kite nga Niwhai i nga Ramana kua panaia e ratou, ka whakamanamana ano ratou i runga i to ratou kaha; a ka haere atu ratou i runga i to ratou ake uaua, a ka noho ano i te pa Whakangaromanga.

9. Na, ka oti enei mea katoa te mahi, kua patupatua hoki nga mano o tetahi taha, o tetahi taha, o nga Niwhai, o nga Ramana ano hoki.

10. Nawai a, ka pahemo te toru rau te ono tekau ma ono o nga tau, a ka huaki mai ano nga Ramana ki nga Niwhai ki te whawhai; he ahakoa kihai nga Niwhai i ripeneta ki te kino i mahia e ratou. otira ka u tonu ki o ratou kino i nga wa katoa.

11. A e kore te arero e ahei te whakaatu, te tangata ranei i te tino whakaaturanga o te weriweri, o nga toto me nga kikokiko i roto i te iwi; o nga Niwhai me nga Ramana ano hoki; kua pakeke hoki nga ngakau katoa.

a e ahuaureka ana ratou ki te whakaheke toto i nga wa katoa.

12. A kahore he kino nui i roto i nga tamariki katoa a Rihai, i roto ranei i te whare katoa o Iharaira, ki te nga kupu a te Ariki, he rite ki te kino i roto nei i tenei iwi.

13. Nawai a, ka riro i nga Ramana te pa Whakangaromanga, no te mea nui atu to ratou tokomahatanga i to nga Niwhai.

14. Ka haere atu ano hoki ratou hei tatau atu ki te pa Teanakumu, a pana atu ana i nga tangata whenua ki waho, he maha ano hoki i riro herehere o nga wahine, o nga tamariki, a patua ana ratou hei patunga tapu ki o ratou atua whakapakoko.

15. Nawai a, i te toru rau te ono tekau ma whitu o nga tau, e riri ana nga Niwhai mo nga Ramana i patu i a ratou wahine me a ratou tamariki, a ka haere atu ratou ki te tatau ki nga Ramana i runga i te riri nui, no ka taea ano nga Ramana e ratou, a ka panaia ano ki waho o o ratou whenua;

16. A kihai nga Ramana i haere mai ano hei tatauranga ki nga Niwhai, tae noa ki te toru rau, ki te whitu tekau ma rima o nga tau.

17. A i tenei tau ka haere mai ratou ki raro me a ratou ope katoa hei tatauranga ki nga Niwhai; a kihai ratou i taua i te nui hoki o to ratou tokomahatanga.

18. A no tenei takiwa mai kahore o nga Niwhai kaha i whiwhi ai ratou ki runga ki nga Ramana, engari ka timata kia hatepea me he tomairangi i mua i te ra.

19. A ka haere mai nga Ramana ki raro hei tatauranga mai ki te pa Whakangaromanga; na, i whawhaitia tetahi whawhai nanakia rawa atu i runga i te whenua Whakangaromanga, a taea ana nga Niwhai e ratou.

20. A whati atu ana ano ratou i to ratou aroaro, haere ana ki te pa Poata; ki reira tu atu ai ki nga Ramana i runga i te maia nui, no ka kore ratou e taea e nga Ramana, a te tuarua o nga haerenga mai katahi ka taea.

21. Ano ka haere mai ratou, te tuarua o nga haerenga, ka whakawhatia nga Niwhai, ka patua, a he nui rawa te whakamatenga; ka patua ano a ratou wahine me a ratou tamariki hei patunga tapu ki nga whakapakoko.

22. Nawai a, ka rere atu ano nga Niwhai i mua i a

ratou, me te mau atu ano i nga tangata whenua katoa, i roto i nga kainga, i roto ano i nga pa.

23. Na, ka kite ahau, a Moromona, i nga Ramana e tata ana te turaki i te whenua, koia ahau ka haere ai ki te puke Himi, a ka kerī ake i nga tuhituhinga katoa i huna ai a Amaronā ki te Ariki.

UPOKO 5.

1. Nawai a, ka haere atu ahau ki roto ki nga Niwhai, ka ripeneta hoki ki te oati i oati ai ahau kia kore atu aku awhinatanga i a ratou; na, ka homai ano e ratou maku e whakahau i a ratou taua; no te mea ka titiro mai ratou ki a au me te mea e ahei ana i a au te whakaora i a ratou i o ratou tukinotanga.

2. Heoi kahore oku tumanako atu, no te mea kua mohio ahau ki nga whakawakanga a te Ariki e tau ai ki runga ki a ratou; ina hoki kahore ratou i ripeneta ki o ratou kino, otiia i totohe ki te ora mo ratou, a kihai ratou i karanga ki a Ia, nana nei ratou i hanga.

3. Nawai a, ka huaki mai nga Ramana ki a matou i a matou ka oma atu ki te pa o Horano; otira i whati ratou, a kihai i riro i a ratou te pa i taua takiwa.

4. Nawai a, ka huaki mai ano ratou ki a matou, a ka puritia e matou te pa. Ko era atu pa ano i puritia e nga Niwhai, a na aua piringa kaha i araia atu ai ratou te ahei i a ratou te tomo ki roto ki te whenua e takoto atu i mua i a matou ki te whakamate i nga tangata o to matou whenua.

5. Heoi ko nga whenua katoa i kapea ai e matou, a kihai i whakaminea o reira tangata ki roto, ka whakamatea e nga Ramana, a ko o ratou taone, o ratou kainga, me o ratou pa i tahuna ki te ahi; na, ka pera te pahemotanga o te toru rau o te whitu tekau ma iwa o nga tau.

6. Nawai a, i te toru rau te waru tekau o nga tau, ka haere mai ano nga Ramana ki te whawhai ki a matou, a ka tu maia atu matou ki a ratou; heoi he mea maumau ia, he nui hoki no to ratou tokomahatanga i takatakahia ai te iwi o Niwhai e o ratou waewae.

7. Nawai a, ka oma matou, a ko te hunga he tere rawa to ratou oma i to nga Ramana i mawhiti, ko te hunga ia kihai nei i nui atu to ratou oma te tere i to nga Ramana. i haua iho i whakamatea.

8. Na, kahore oku, o Moromona hiahia ki te whaka-

oho i te wairua o te tangata i runga i te maka atu ki
o ratou aroaro i tetahi tirohanga weriweri o te toto
me te kikokiko penei me te mea i takoto ai ki mua
mai i oku kanohi, otira e mohio ana ahau he pono me
whakaatu enei mea, me nga mea katoa ano hoki e
huna ana ka hurahia ki runga ki nga whare,

9. Me tetahi matauranga ano hoki ki enei mea me
puta mai ki te toenga o tenei iwi, ki nga Tauwiwi ano
hoki, i ki ai te Ariki ma ratou e whakamarara tenei
iwi, a ka kiia tenei iwi hei rukenga i roto i a ratou, no
reira ka tuhituhia e ahau tetahi whakapototanga paku
nei, te whai maia hei tino whakapau rawa i nga mea
katoa i kite ai ahau te whakaatu, he mea hoki na te
whakahau i whakahaua ai ahau, kei nui rawa hoki o
koutou pouri i te kino o te iwi nei.

10. Nana, ka korero ahau i tenei ki o ratou uri, ki
nga Tauwiwi ano hoki, e matapopore nei ki te whare o
Iharaira, e whakaaro nei e matau ana ki te wahi e
puta mai ai o ratou manaakitanga.

11. No te mea e mohio ana ahau ka pouri nga pera i
te aitua o te whare o Iharaira; ae ra, ka pouri o ratou
ngakau i te whakangaromanga o tenei iwi; ka pouri
ratou mo tenei iwi kihai i ripeneta, kia awhitia ai
ratou e nga ringaringa o Ihu.

12. Na, e tuhituhia ana enei mea ki te toenga o te
whare o Hakopa; a ko te ahua tenei e tuhituhia nei
enei mea, no te mea e mohio ana te Atua e kore e wha-
kaputaina e te kino enei mea ki a ratou; a ko te ti-
kanga tenei kia hunaia atu aua mea ki te Ariki, kia
puta mai a tona wa e rite ai.

13. A ko te whakahau tenei i whakahaua mai ai ki
a au; a ka puta mai enei mea rite tonu ki te whaka-
haunga a te Ariki, ina tika ki tana titiro i runga i
tona whai whakaaro.

14. Nana, ka puta atu ano aua mea ki te hunga wha-
kapono-kore o nga Hurai; a ma konei ano e haere ai:
ara kia whakaaturia ai ki a ratou a Ihu Karaiti ko ia
te Tama a te Atua ora; kia whakaputaina ai e te Ma-
tua ma roto i tana i aroha nui ai tana whakaaro nui
mau tonu, hei whakahokinga i nga Hurai, ara, te
whare katoa o Iharaira, ki to ratou whenua tupu i
hoatu e te Ariki, e to ratou Atua, mo ratou, hei wha-
karitenga i tana kawenata.

15. Kia tino whakapono ai ano hoki te uri o tenei
iwi ki tana rongopai e puta atu ai ki a ratou i nga

Tauiwi; no te mea ka whakamararatia tenei iwi, ka meinga hei iwi parauri, hei mea whakarihariha ko tona whakarihariha kihai rawa i mohiotia te pera i roto i a matou i mua; ae ra, nui atu i tetahi mea i roto i nga Ramana; mo to ratou whakapono-kore hoki me o ratou karakia ki nga whakapokoko te take.

16. Ta te mea, na, kua mutu noa atu ta te Wairua o te Ariki akiaki i o ratou matua; a motu ke ana ratou i te Karaiti raua ko te Atua i te ao nei, a kahakina ana hoki ratou me he papapa witi i mua i te hau.

17. He iwi ahuaureka ratou i mua, i a ratou hoki a te Karaiti hei hepara mo ratou; ae ra, i arahina ratou e te Atua, e te Matua.

18. Tena ko tenei, e kahakihakina ana ratou e Hana me he papapa witi e kahakihakina ana i mua i te hau, ara, me he kaupuke e akiakina ana e nga ngaru, kahore ona ra, kahore ona punga, kahore hoki ona urunga; waihoki ko ratou e rite tonu ana ki taua mea.

19. Nana, kua waiho e te Ariki o ratou manaakitanga i ahei ai i a ratou te whiwhi i runga i te whenua, mo nga Tauwi tera e noho i te whenua.

20. Otiia, tenei ake ka panaia ratou, ka whakamararatia e nga Tauwi, a kia aia ratou, kia whakamararatia e nga Tauwi ko reira te Ariki mahara ai ki te kawenata i kawenata ai ia ki a Aperahama, ki te whare katoa ano hoki o Iharaira.

21. Ka mahara ano te Ariki ki nga inoinga o te hunga tika i inoitia ake ai mo ratou.

22. Tena, e nga Tauwi, ma te aha e ahei ai i a koutou te tu ki mua i te kaha o te Atua, ki te kore koutou e ripeneta me te tahuri mai i o koutou huarahi kino!

23. Kahore oti koutou e mohio kei roto koutou kei nga ringaringa o te Atua? Kahore oti koutou e mohio kei a ia te kaha katoa, a ma tana whakahau nui e pokaia ai te whenua ano he pukapuka?

24. Mo konei ra, ripeneta koutou me te whakaiti i a koutou ano i tona aroaro, kei puta mai ia i runga i te tika hei whakahe i a koutou; kei haereere tetahi toenga o te uri o Hakopa i roto i a koutou, ano he raiona, a ka haehae i a koutou, te ai hoki he kai whakaora.

UPOKO 6.

1. Heoi ka whakamutu ahau i taku tuhituhinga mo te whakangaromanga o toku iwi, o nga Niwhai. Na-

wai a, ka haere atu matou i mua i nga Ramana.

2. A naku, na Moromona, i tuhituhi tetahi pukapuka ki te kingi o nga Ramana, he hiahia ki a ia kia tukua ki a matou kia huihuia atu to matou iwi e matou ki te whenua o Kumora, ki te taha o tetahi maunga e karangatia ra ko Kumora, ki reira matou hoatu whawhai ai ki a ratou.

3. Nawai a, ka whakaaetia mai e te kingi o nga Ramana taku mea i hiahia ai ahau.

4. A haere atu ana matou ki te whenua o Kumora, whakaturia ana o matou teneti e matou awhio noa i te puke Kumora; na, he whenua tera no nga wai maha, no nga awa, me nga matapuna wai; a i konei i tumakako ai matou kia whiwhi i tetahi kaha ki runga ki nga Ramana.

5. Ano ka pahemo nga tau e toru rau e waru tekau ma wha, kua huihuia katoatia e matou te morehu o to matou iwi ki te whenua Kumora.

6. Nawai a, ka oti i a matou to matou iwi katoa te huihui kia kotahi ki te whenua o Kumora, nana, kua koroua ahau, a Moromona; kua mohio hoki ahau ko te tautohetohenga whakamutunga tenei mo toku iwi; kua whakahaia hoki e te Ariki kia kaua ahau e tuku kia taka nga tuhituhinga i tukua iho ai e o matou tupuna, koia nei he tapu, ki roto ki nga ringaringa o nga Ramana, (no te mea ka whakangaromia e nga Ramana,) no reira ka tuhia e ahau tenei tuhituhinga ki nga papa a Niwhai, a ka hunaia ki roto ki te puke Kumora nga tuhituhinga katoa i tukua mai nei ki a au e te ringaringa o te Ariki, ko enei papa torutoru i hoatu e ahau ki taku tama, ki a Moronai.

7. Na, ka tirohia atu e toku iwi, me a ratou wahine, me a ratou tamariki, nga taua a nga Ramana e haere mai ana ki a ratou; a ka whanga atu ki a ratou i runga i taua wehi weriweri ki te mate e whakaki nei i nga ngakau o te hunga kino katoa.

8. Nawai a, ka haere mai ratou ki te whawhai mai ki a matou, a ki tonu ana nga wairua katoa i te wehi, i te nui hoki o to ratou tokomahatanga.

9. A ka kokiritia mai toku iwi e ratou ki te hoari, ki te kopere, ki te pere, ki te toki, me nga tu patu whawhai katoa.

10. Nawai a, ka hua iho oku tangata, ae ra, toku tekau mano i ahau, a i tu ano ahau, hinga ana i wae-

nganui i a ratou; a kapea ana ahau e ratou te whakamatea rawatia.

11. Ano ka riro ratou ra waenga me te patu iho i toku iwi katoa haunga ra nga mea e rua tekau ma wha o matou, (ko taku tama ano ko Moronai tetahi o aua tangata,) a ko matou i ora i muri i te whakamatenga o to matou iwi, na, i te aonga ake, i te mea kua hoki nga Ramana ki o ratou puni, ka titiro matou i runga i te tihi o te puke Kumora, i nga mano kotahi tekau o toku iwi kua haua iho, he mea arahi naku ki mua;

12. A, ka kite ano matou i te tekau mano o toku iwi i arahina e taku tama, e Moronai.

13. Na, kua hinga te tekau nga mano o Kikirona, me ia ano hoki i waenganui;

14. A, kua hinga a Rama, me tana tekau mano; kua hinga a Kirikara me tana tekau mano; kua hinga a Rimiha me tana tekau mano; kua hinga a Honeama me tana tekau mano; me Kameniha, me Moroniha, me Anatianuma, me Hipiroma, me Heme, me Hoha, kua hinga me tana tekau mano, me tana tekau mano.

15. Na, kotahi atu tekau kua hinga i te hoari, me tana tekau mano, me tana tekau mano; ae ra, kua hinga taku iwi katoa, haunga taua rua tekau ma wha i ahau, me etahi torutoru i mawhiti atu ki nga kainga whaka-te-tonga, me etahi torutoru i puta atu ki nga Ramana, a ko o ratou kikokiko, me o ratou wheua, me o ratou toto e takoto ana i runga i te mata o te whenua, he mea waiho e nga ringaringa o te hunga nana ratou i patu, kia pirau i runga i te whenua, kia ngahorohoro kia hoki ki to ratou whaea, ki te whenua.

16. A i haehaetia toku wairua e te mamae, he mea no te whakamatenga o toku iwi, a ka karanga ahau.

17. Aue, e koutou, e nga mea ataahua, na te aha i ahei ai i a koutou te kotiti ke atu i nga huarahi a te Ariki! Aue, e koutou, e nga mea ataahua, na te aha i ahei ai i a koutou te whakaparahako ki taua Ihu i tu ra me nga ringaringa e tuwhera ana hei awahi mai i a koutou!

18. Nana, me i kore koutou i mea i tenei, penei kua kore koutou i hinga. Na, kua hinga koutou, a e aue ana ahau i to koutou ngaronga.

19. Aue, e koutou, e nga tamariki ataahua, e nga tamahine ataahua, e nga matua, me nga whaea, e nga

tane, me nga wahine, e koutou, e nga mea ataahua, na te aha ra i ahei ai i a koutou te hinga?

20. Heoi kua riro atu koutou, a e kore koutou e taea e aku aue te whakahoki mai;

21. A meake puta mai te ra me kakahu te mate-kore. e o koutou hanga matemate nei, a ko enei tinana e horo nei inaianei i te pirau meake ka meinga hei tinana pirau-kore; ko reira tu ai koutou ki mua i te nohoanga whakawa o te Karaiti, kia whakaritea to koutou whakawa kia rite ki a koutou mahi; a, ki te mea he hunga tika koutou, katahi koutou ka manaakitia ngatahitia me o koutou tupuna kua riro atu i mua i a koutou.

22. Aue, me i ripeneta koutou i te mea kahore ano i pa tenei mate nui ki a koutou. Ko tenei kua riro koutou, a, e mohio ana te Matua, ae ra, te Matua Ora Tonu o te rangi ki to koutou ahua; kei tana tika hoki me tana tohu tangata te ritenga mo tana e mea ai ki a koutou.

UPOKO 7.

1. Na, e mea ana ahau kia korero i etahi kupu inaianei ki te morehu o tenei iwi, ki te hunga i tohungia, ki te mea ka hoatu te Atua i aku kupu ki a ratou, kia matau ai ratou ki nga mea o o ratou tupuna; ae ra, he korero taku ki a koutou, e te toenga o te whare o Iharaira; a, ko nga kupu enei e korero atu nei ahau,

2. Kia mohio mai koutou no te whare koutou o Iharaira.

3. Kia mohio mai koutou me tae koutou ki te ripenetanga, ki te kore, e kore koutou e whakaorangia.

4. Kia mohio mai koutou me whakatakoto iho a koutou patu whawhai e koutou, a kauaka e ahureka atu ano i nga ra e takoto ake nei ki te whakaheke toto, ki te hapai ano i aua mea, ki te kore koutou e whakahaua e te Atua.

5. Kia mohio mai koutou me tae koutou ki te matauranga ki o koutou tupuna, me te ripeneta ano ki o koutou hara katoa me a koutou kino, me te whakapono ki a Ihu Karaiti, ko ia ano te Tama a te Atua, a, i whakamatea ia e nga Hurai, a, he mea ano na te kaha o te Matua i ara ai ano ia, na reira i whiwhi ai ia ki te wikitoria ki runga ki te urupa; a, i horomia ake ano hoki te wero o te mate i roto i a ia.

6. A, e puta ake ana i a ia te aranga o te hunga mate,

ma reira e ara ai te tangata kia tu ki mua i tona nohoanga whakawa.

7. A, i puta ake ano i a ia te hokonga o te ao, ma reira e hoatu ai ki te tangata e tirohia hara-koretia ana i tona aroaro i te ra whakawa, kia noho ki te aroaro o te Atua i roto i tona kingitanga, kia waiata ngatahi me nga kai waiata i runga i whakamoemiti-tanga mutunga kore ki te Matua, ki te Tama, me te Wairua Tapu, ko ia ano he Atua kotahi, i roto i tetahi tikanga hari kahore ona mutunga.

8. No reira me ripeneta koutou, me rumaki hoki i runga i te ingoa o Ihu, kia mau ano hoki ki te rongo pai o te Karaiti, e tapaea atu ai ki o koutou aroaro, ehara i te mea i roto anake i tenei tuhituhinga, engari i roto ano i te tuhituhinga e ahu mai ana i nga Hurai ki nga Tauwiwi, a ko taua tuhituhinga ka puta mai i nga Tauwiwi ki a koutou.

9. Ta te mea, na, e tuhituhia ana tenei kia whakapono ai koutou ki tera; a, ki te whakapono koutou ki tera, ka whakapono ano hoki koutou ki tenei; a, ki te whakapono koutou ki tenei, era koutou e matau ki o koutou tupuna, me nga mahi whakamiharo ano hoki i mahia e te kaha o te Atua i roto i a ratou;

10. Ka matau ano hoki koutou he toenga koutou no te uri o Hakopa; no reira e taua ngatahitia ana koutou me te iwi o te kawenata tuatahi; a, ki te mea ka whakapono koutou ki a te Karaiti, a ka rumakina ki te wai i te tuatahi, muri iho, ki te ahi me te Wairua Tapu, me te whai ano i te taurira o te tatou Kai-whakara, rite tonu ki tana i whakahau ai ki a tatou, na, ka ora koutou a te ra whakawa. Amine.

UPOKO 8.

1. Nana, ka whakaoti ahau, a Moronai, i te tuhituhinga a toku papa, a Moromona. Na, he torutoru anake aku mea hei tuhituhinga maku, a ko enei mea he mea whakahau iho na toku papa.

2. Nawai a, i muri i te whawhai nui weriweri i Kumorā. nana. ka rapua haeretia nga Niwhai i mawhiti atu ai ki nga kainga whaka-te-tonga e nga Ramana, a whakamatea katoatia ana;

3. Na, i patua ano hoki toku papa e ratou, a ko au anake i mahue ki te tuhituhi i te korero pouiri nei mo te whakangaromanga o toku iwi. Nana, kua riro ra-

tou, a maku e whakarite te whakahaunga a toku papa. Ka patua ranei ahau e ratou, kahore ahau e mohio;

4. No reira ka tuhituhi ahau, me te huna ano i nga tuhituhinga ki roto ki te whenua, a hei aha maku te wahi e haere ai ahau.

5. Na, na toku papa i tuhituhi tenei tuhituhinga, a nana ano i tuhituhi tona tikanga. A ka tuhituhi ano hoki ahau me i whai wahi i runga i nga papa nei: ko tenei kahore oku whai wahi; kahore ano hoki oku oa, no te mea ko toku kotahi tenei; i patua toku papa i roto i te whawhai, me oku whanaunga katoa ano hoki, a kahore oku hoa, oku wahi ranei e haere ai ahau; a kahore oku mohio ki te roa e tuku ai te Ariki kia ora ahau.

6. Na, kua pahemo nga tau e wha rau i te taenga mai o to tatou Ariki, o to tatou Kai-whakaora.

7. A, na nga Ramana i rapu toku iwi, nga Niwhai, i tena pa, i tena pa, i tena wahi, i tena wahi, a kua kore noa iho ratou; he rahi ano hoki to ratou hinganga; ae ra, he mea nui whakaharahara te whakangaromanga o toku iwi, o nga Niwhai.

8. A na te ringa o te Ariki tenei i mea. A tena ano hoki, kei te whawhai nga Ramana tetahi ki tetahi; a kotahi ano porowhita o te kohuru, me te whahaheke toto, i te mata katoa o tenei whenua; a kahore he tangata e mohio ana ki te mutunga o te whawhai.

9. Na, ka mutu ake aku korero mo ratou, no te mea kahore he tangata, ko nga Ramana anake, me nga kai pahua, e ora ana i runga i te mata o te whenua;

10. A kahore tahi he tangata e matau ana ki te Atua pono, ko nga akonga anake a Ihu, i noho ana i runga i te whenua tae noa ki te wa i nui rawa ai te kino o te iwi, a kahore te Ariki i tuku i a ratou kia noho ki te iwi; a kahore o te tangata mohio ki a ratou kei runga ranei kei te mata o te whenua.

11. Otira kua kite maua ko toku papa i a ratou, na ratou ano i minita ki a maua.

12. Ko te tangata e manako ana ki tenei tuhituhinga, a e kore e whakahe i tenei mea i runga i nga pohehetanga kei roto, na, ka mohio taua tangata ki nga mea rahi ake i enei. Nana, ko Moronai ahau; a me i taea, penei kua whakaatu ahau i nga mea katoa ki a koutou.

13. Nana, ka mutu ake aku korero mo tenei iwi. Ko

au te tama a Moromona, a ko toku papa he uri no Niwhai;

14. Na, ko au ano tena mana e huna atu tenei tuhitu hinga ki te Ariki; kahore he painga o aua papa, he mea na te whakahau a te Ariki. He pono hoki nana i ki e kore e riro enei i tetahi kia whai taonga ai ia: he mea utu nui ia to reira tuhituhinga, a te tangata mana e whakaputa ki te maramatanga, na, ma te Ariki ia e manaaki.

15. No te mea e kore tetahi e whiwhi ki te kaha hei whakaputa i tenei ki te maramatanga, ki te kore e homai ki a ia e te Atua; ta te Atua hoki e pai ai kia meatia i runga i te tapatahitanga mo tona kororia, ara, hei painga mo te iwi kawenata onamata o te Ariki kua whakamararatia noatia atu nei.

16. A, ka koa te tangata mana tenei mea e whakaputa ki te maramatanga; ka whakaputaina hoki i roto i te pouri ki te maramatanga, e rite ana ki te kupu a te Atua; ae ra, ka whakaputaina mai i roto i te whenua, a ka whiti mai i roto i te pouritanga, ka matauria hoki e te iwi: a ka meatia tenei mea i runga i te kaha o te Atua;

17. A ki te mea he pohehe kei roto, na tetahi tangata aua pohehe. Heoi kahore matou e mohio ki tetahi pohehe. Ahakoa ra e mohio ana te Atua ki nga mea katoa; no reira te tangata e whakahe ana, me tupato ia kei tika mona te kapura o te reinga.

18. A ko ia e mea ana, tena ra, whakaaturia mai ki a au, ki te kore, ka patua koe, na, me tupato tera kei whakahaua e ia te mea e whakakahoretia ana e te Ariki.

19. Ta te mea, na, te tangata e taikaha ana tana whakarite whakawa, ka whakawakia taikahatia ano ia; no te mea ka rite ki ana mahi te utu mona; no reira, ko ia e patu ana, ka patua ano ia e te Ariki.

20. Me titiro ki ta te karaipiture e mea nei, kauaka te tangata e patu, kauaka hoki e whakahe; no te mea maku te whakahe, e ai ta te Ariki, a maku ano te rapu utu, maku te hoatu utu.

21. A ko ia e whakapuaki ana i te riri, i te totohe hei whakahe i te mahi a te Ariki, me te iwi kawenata a te Ariki, koia nei te whare o Iharaira, e ki ana, Ka whakangaro tatou i te mahi a te Ariki, a e kore te Ariki e mahara ki tana kawenata i kawenata ai ia ki te

whare o Iharaira, na, ka tika mona kia tuakina iho kia maka ki roto ki te ahi;

22. No te mea ka huri haere nga tikanga mau tonu a te Ariki kia rite ra ano ana kupu whakaari katoa.

23. Whakatakina nga poropititanga a Ihaia. Na, e kore e ahei i a au te tuhituhi i era. Ae ra, taku kupu atu ki a koutou, ko aua hunga tapu kua riro atu nei i mua i a au, nana i noho tenei whenua, na ka karanga ratou; ae ra, ka karanga ake ratou i te puehu ki te Ariki; a e ora ana te Ariki, waihoki ka mahara ia ki te kawenata i kawenata ai ia ki a ratou.

24. E mohio ana hoki ia ki a ratou inoi, he mea wawao mo o ratou teina. E mohio ana ano ia ki to ratou whakapono; ina i runga i tona ingoa i taea ai e ratou nga maunga te whakanekeneke; i taea ano hoki e ratou te whenua te whakangaeue i runga i tona ingoa; he mea hoki na te mana o tana kupu i mea ai ratou i nga whare herehere kia horo iho ki te whenua; a ko te oumu ahi kihai i ahei te aha ki a ratou; kihai ano hoki nga kuri mohoa, nga nakahi whakamate ranei, i te mana hoki o tana kupu.

25. Nana, i puta ano hoki a ratou inoi mo te tangata e tukua e te Ariki mana enei mea e whakaputa.

26. A kahore he aha e ki ai tetahi, e kore enei mea e puta mai, no te mea he pono ka puta mai, ina, na te Ariki tenei i whakapuaki: ka puta mai ano hoki enei mea i roto i te whenua he mea na te ringa o te Ariki, a e kore e ahei i tetahi te whakakahore; a ka puta mai ano ia i te ra e kiia ai kua mutu nga merekara; ka puta mai ano ia me te mea e korero ake ana tetahi i te hunga mate.

27. Ka puta mai ia i tetahi ra e karanga ake ai te toto o te hunga tapu ki te Ariki, he mea na nga huihui-nga ngaro me nga mahi o te pouritanga;

28. Ae ra, ka puta mai ia i tetahi wa e whakakahoretia ai te kaha o te Atua, ka poke ano nga hahi, a ka neke ake i runga i te whakapehapeha o o ratou ngakau; ae ra, i tetahi ra e neke ake ai nga kai whaka-haere tikanga o nga hahi, me nga kai whakaako, i runga i te whakapehapeha o o ratou ngakau, a ka hae ratou ki te hunga o o ratou hahi;

29. Ae ra, ka puta mai ia i tetahi ra e rangona ai nga ahi, nga tupuhi, nga kohu paoa i nga whenua ke,

30. A ka rangona nga whawhai me nga rongu whawhai, me nga ru whenua i te tini o nga wahi;

31. Ae ra, ka puta mai ia i tetahi ra e nui ai nga mahi weriweri i runga i te mata o te whenua; nga kohurutanga, nga pahuatanga, nga korero teka, nga tinihanga, nga puremutanga, me nga tu whakarihariha katoa; ina tokomaha e ki ai, tena ra, me mahi tenei, me mahi tera, a kahore he tikanga, ka whakati-kaia hoki nga penei e te Ariki i te ra whakamutunga. Heoi aue te mate mo nga pera, kei te au kawa hoki ratou, kei nga here o te kino.

32. Ae ra, ka puta mai i tetahi ra e hanga ana nga hahi e ki ai, Haere mai ra ki a au, a ma o koutou moni, ka murua ai o koutou hara.

33. E koutou, e te iwi kino, parori ke, kaki maro, mo te aha koutou i hanga ai i nga hahi ki a koutou ano kia whai taonga ai koutou? Mo te aha koutou i whakaputa ke ai i te kupu tapu a te Atua, kia takina iho ianei e koutou te whakawakanga mo o koutou wai-rua? Nana, me titiro atu ki nga whakakitenga a te Atua. Ta te mea, na, ka puta mai te wa, i taua rangi, e whakaritea ai enei mea katoa.

34. Nana, kua whakakite mai te Ariki ki a au i nga mea nunui whakamiharo, mo taua mea meake puta mai a taua ra e puta mai ai enei mea ki waenganui i a koutou.

35. Nana, e korero ana ahau ki a koutou ano kei konei koutou, a kahore koutou i konei. Heoi na Ihu Karaiti i whakakite mai koutou ki a au, a e mohio ana ahau ki ta koutou meatanga;

36. A e mohio ana ahau e haere ana koutou i runga i te whakapehapeha o o koutou ngakau; a kahore he tangata, he torutoru anake, e kore e neke ake i runga i te whakapehapeha o o ratou ngakau, ki te kakahuranga i nga kakahu pai whakaharalara, ki te hae, ki nga totohetanga, ki te mauahara, ki nga whakatoi-nga, me nga tukino katoa, ko a koutou hahi ano, ae ra, ko tena ko tena kua poke i te whakapehapeha o o koutou ngakau.

37. Ta te mea, na, e aroha ana koutou ki te moni, me a koutou rawa, me o koutou kahu papai, me te whaka-papai o o koutou whare karakia nui atu i to koutou aroha ki te hunga rawa kore, ki te hunga e hapa ana, ki nga turoro me te hunga e whakamamaetia ana.

38. E koutou, e nga poke, e koutou, e nga tinihanga, e koutou, e nga kai whakaako, e hoko na i a koutou ano mo te mea e waikura ai, na, mo te aha koutou i

whakanoa ai i te hahi tapu a te Atua? Mo te aha koutou i whakama ai ki te tango ki runga ki a koutou i te ingoa o te Karaiti? He aha koutou te mahara ai nui atu te pai o tetahi haringa mutunga kore i to taua pouri e kore nei e mate, he mea hoki mo te whakamoemiti o te ao nei?

39. Mo te aha koutou i whakapaipai ai i a koutou ki taua mea kahore ona oranga, a ka tuku i te hunga e hiakai ana, e hapa ana, e tu tahanga ana, e turorotia ana, e whakamamaetia ana kia pahemo i a koutou, a kahore e whakaaro ki a ratou?

40. Ae ra, mo te aha koutou i hanga ake ai i a koutou whakarihariha ngaro kia whai taonga ai koutou, a ka mea i nga pouaru kia tangi i te aroaro o te Ariki, me nga pani ano hoki kia tangi i te aroaro o te Ariki; me te toto ano o o ratou matua me o ratou tane kia karanga ake ki te Ariki i te oneone kia utua ki runga ki o koutou mahunga?

41. Heoi e iri ana te hoari ngaki-mate i runga ake i a koutou; a meake puta mai te wa ka ngaki ia i te toto o te hunga tapu ki runga ki a koutou, kahore hoki ia e tuku kia roa atu ta ratou karanga.

UPOKO 9.

1. A ka korero ano ahau inaianei mo te hunga kahore nei o ratou whakapono ki a te Karaiti.

2. Nana, ka whakapono ianei koutou a te ra o to koutou tirohanga mai, ina haere mai te Ariki; ae ra, i taua ra nui e pokaia ana te whenua ano he pukapuka, me nga mea timatanga ka rewa i te wera nui; ae ra, i taua rangi nui e kawea ai koutou kia tu ki te aroaro o te Reme a te Atua, ko reira ianei koutou ki ai kahore he Atua?

3. A i taua wa ka whakakahore tonu ianei koutou ki a te Karaiti, ka ahei ranei i a koutou te titiro atu ki te Reme a te Atua? E mea ana ianei koutou e ahei ana i a koutou te noho tahi me ia me te mohio ano ki o koutou he? Ki ta koutou mahara e ahei ana ianei i a koutou te noho hari me taua Mea tapu, i te mea e ohohoho ana o koutou wairua i runga i te matauranga ki o koutou he i he tonu ai koutou ki ana ture i nga wa katoa?

4. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, tera atu to koutou pouri i runga i te noho tahi me tetahi Atua

tapu, tika i runga i te matauranga ki to koutou poke ki tona aroaro i te noho tahi me te hunga ka oti nei te kanga i roto i te reinga!

5. No te mea ina meinga koutou kia kite i to koutou tu tahanga i te aroaro o te Atua, me te kororia ano hoki o te Atua, me te tapu o Ihu Karaiti, ka tahuna ki runga ki a koutou he mura ahi e kore e taea te tinei.

6. Kati, e te hunga whakapono-kore, tahuri mai koutou ki te Ariki, kia kaha ki te karanga ake ki te Matua i runga i te ingoa o Ihu Karaiti me kore pea koutou e kitea he kohakore, he purotu, he ataahua, he ma, ka oti nei te whakama ki te toto o te Reme, a taua nui whakamutunga.

7. Na, ka korero ano ahau ki a koutou, ki te hunga e whakaparahako ana ki nga whakakitenga a te Atua, e ki ana, kua memeha atu aua mea, kahore he whakakitenga, kahore he poropititanga, kahore he homaitanga, kahore he mana whakaora, kahore he korerotanga i nga reo hou, kahore he whakamaoritanga i nga reo.

8. Nana taku kupu tenei ki a koutou, te tangata e whakaparahako ana ki enei mea, kahore ona mohio ki te rongo pai o te Karaiti; ae ra, kahore ano ia kia korero i te karaipiture, a ki te mea kua korero karaipiture ia kahore e ata marama ana i a ia aua mea.

9. No te mea he teka ianei e korerotia ana e tatou, tuturu ana te Atua, inanahi, inaianei, a ake ake ake; a kahore he putanga ketanga i roto i a ia, he atarangi ranei o te rereketanga?

10. Na, ki te mea kua whakaaro koutou ki a koutou ano mo tetahi atua e puta ke ana, a i roto ano i a ia he atarangi no te rereketanga, penei kua whakaaro koutou ki a koutou ano mo tetahi atua ke ehara nei i te Atua o nga merekara.

11. Heoi maku e whakaatu ki a koutou he Atua no nga merekara, ara te Atua o Aperahama, te Atua o Ihaka, te Atua o Hakopa; a ko ia ano taua Atua nana i hanga nga rangi, me te whenua. me nga mea katoa i roto.

12. Na, nana i hanga a Arama, a i puta ake i a Arama te takanga o te tangata. Na, he whakaaro ki te takanga o te tangata, i haere mai ai a Ihu Karaiti ara te Matua me te Tama; a he mea hoki na Ihu Karaiti i puta mai ai te hokonga o te tangata.

13. He mea ano na te hokonga o te tangata i puta

ake ai i a Ihu Karaiti e whakahokia ai ano ratou ki te aroaro o te Ariki: ae ra, ko te hokonga tenei o nga tangata katoa, no te mea e puta ake ana te aranga i te matenga o te Karaiti, e puta ake ana he hokonga i tetahi moe mutunga kore i te matenga o te Karaiti, a ma te kaha o te Atua e whakaohokia ai nga tangata katoa i taua moe ina tangi te tetere; a ka puta mai ratou, te hunga ririki me te hunga nunui, ka tu katoa ki mua i tona wahi whakawa, he mea ka oti nei te hoko, he mea wewete i tenei paihere mau tonu o te mate, ko tenei mate nei hoki he mate tinana;

14. A ko reira puta mai ai te whakarite whakawa a te Mea Tapu ki runga ki a ratou, katahi ka taka te wa, ko te tangata e poke ana ka poke ano ia; ko te tangata e tika ana ka tika ano ia; ko te tangata e hari ana ka hari ano ia; ko te tangata kahore ona hari ka pera ano ia.

15. Heoi, e te hunga katoa ka oti na i a koutou tetahi atua te whakaaro ki a koutou ano kahore ra ona kaha hei mahi merekara, maku e ui atu ki a koutou, kua pahemo ianei enei mea katoa, kua korerotia ake nei e ahau? Kua tae ianei te mutunga? Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore; a kahore ano hoki kia memeha atu te noho o te Atua hei Atua mahi merekara.

16. Nana, he teka ianei he mea whakamiharo ki to tatou tirohanga nga mea i mahia e te Atua? A e taea ana e a wai nga mahi whakamiharo a te Atua te whakaaro?

17. Ma wai e ki ehara tenei i te merekara, ara, te rangi te whenua, he mea na tana kupu; a he mea hanga ano te tangata e te kaha o tana kupu ki te puehu o te oneone, a na te kaha o tana kupu i mahia ai nga merekara?

18. Ma wai e ki he teka na Ihu Karaiti i mahi i nga merekara maha nui? Na, he maha ano nga merekara nunui i mahia e nga ringaringa o nga Apotoro.

19. A ki te mahia nga merekara i reira, na te aha i mutu ai te Atua hei Atua mahi merekara a tuturu tonu ia? Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, kahore ona putanga ketanga; ki te pena kua mutu ia hei Atua: ko tenei kahore ia e mutu hei Atua, a he Atua mahi merekara ano ia.

20. A te take e mutu ai ana mahi merekara i roto i nga tamariki a te tangata, no te mea i heke haere to ratou whakapono, i poka ke atu i te huarahi tika, a

kahore o ratou mohio ki te Atua e tika ana hei whakawhirinakitanga mo ratou.

21. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, Ko ia e whakapono ana ki a te Karaiti, a kahore e ruarua, ko nga mea katoa e inoi ai ia ki te Matua i runga i te ingoa o te Karaiti, ka homai ki a ia; na, ki nga tangata katoa tenei kupu whakaari, puta noa ki nga topito o te ao.

22. Ta te mea ko te kupu tenei a Ihu Karaiti, a te Tama a te Atua, ki ana akonga e ora tonu ai; ae ra, ki ana akonga katoa ano hoki, me te rongo ano te mano. Haere koutou ki te ao katoa, kauwhautia te rongo pai ki nga tangata katoa,

23. Ko ia e whakapono ana, a ka oti te rumaki, ka whakaorangia; na, te tangata e kore e whakapono, ka meinga kia mate.

24. A ka whai tahi enei tohu i te hunga e whakapono ana; ma toku ingoa ratou ka pei rewera ai; ka korerotia ai e ratou nga reo hou; ka tango ake ai ratou i nga nakahi; a ki te inu ratou i tetahi mea whakamate, e kore e ahatia; ka pa iho o ratou ringaringa ki nga turoro, a ka ora;

25. Na, te tangata e whakapono ana ki toku ingoa, kahore hoki e ruarua, ka whakaungia aku korero katoa ki a ia, a puta noa ki nga topito katoa o te whenua.

26. A tena, ko wai e ahei te tu ki nga mahi a te Atua? Ko wai e ahei te whakakahore ki ana korero? Ko wai e whakatika ake ki te mana kaha rawa o te Ariki? Ko wai hei whakahaweia ki nga mahi a te Ariki? Ko wai hei whakahaweia ki nga tamariki a te Karaiti? Me titiro, e koutou katoa, e nga kai whakahaweia ki nga mahi a te Ariki, ka miharo hoki koutou, ka mate.

27. Kati, auaka e whakahaweia, auaka hoki e miharo, engari whakarongo ki nga kupu a te Ariki, me te inoi ake ki te Matua i runga i te ingoa o Ihu ki nga mea e matea ana e koutou. Kua e ruarua, engari me whakapono, me te timata me te pera me nga wa onamata, a haere mai ki te Ariki i runga i to koutou ngakau katoa, mahia hoki to koutou ake whakaoranga i runga i te wehi me te wiri i tona aroaro.

28. Kia whai whakaaro i nga ra o ta koutou noho: murua atu o koutou poke katoa: kua e inoi mea hei whakapaunga ma koutou i runga i o koutou hiahia taikaha, engari me inoi i runga i te u e kore e taea te

whakangaeue, kia kauaka koutou e ngawari ki tetahi whakamatautauranga, engari kia mahi koutou ki te Atua pono e ora ana.

29. Me titiro kei rumakina koutou i runga i te he; me titiro kei tango he koutou i te hakarameta o te Karaiti; engari me titiro kia mahi koutou i nga mea katoa i runga i te tika, me mahi ano i runga i te ingoa o Ihu Karaiti, o te tama a te Atua ora: a ki te mea koutou i tenei, me te u ano tae noa ki te mutunga, e kore rawa koutou e maka ki waho.

30. Nana, e korero ana ahau ki a koutou, me te mea e korero ake ana ahau i te hunga mate; no te mea e mohio ana ahau era koutou e rongu i aku kupu.

31. Kauaka au e whakahengia mo oku ngoikoretanga: kauaka hoki toku matua mo ona ngoikoretanga; kauaka hoki te hunga nana i tuhituhi i mua atu i a ia, engari te whakawhetai atu ki te Atua mona i whakaatu ki a koutou i o matou ngoikoretanga, hei ako i a koutou kia nui ake ai to koutou whai whakaaro i to matou.

32. Na, kua tuhituhi matou i tenei tuhituhinga e rite ana ki to matou matauranga i roto i nga reeta e karangatia nei i roto i a matou ko te Ihipiana i whakatikaia, he mea tuku iho, he mea whakaputa ke na matou e rite ana ki to matou tu reo.

33. A me i rite te nui o a matou papa, penei kua tuhituhi matou i te reo Hiperu; otira i whakaputaina ketia ano hoki i te reo Hiperu e matou; a me i taea e matou te tuhituhi i to te Hiperu, penei kua kore he he i roto i a matou tuhituhinga e riro i a koutou.

34. Heoi e mohio ana te Ariki ki nga mea kua tuhituhia nei e matou, me tana mohio ano, kahore atu he iwi e mohio ana ki to matou reo, no reira i whakarite mea ai ia mo tona whakamaoritanga.

35. Na, e tuhituhia ana enei mea, kia ma ai i a matou o matou kakahu i nga toto o o matou teina i iti haere nei to ratou whakapono.

36. Na, ko enei mea kua hiahia nei matou mo o matou teina, ara to ratou rironga tuaruatanga ki te matauranga ki a te Karaiti, na, e rite ana tenei ki nga inoinga o te hunga tapu katoa i noho i te whenua.

37. Na, ma te Ariki, ma Ihu Karaiti e tuku kia utua a ratou inoinga, kia rite ki to ratou whakapono; a ma te Atua, ma te Matua e mahara ki te kawenata i kawenata ai ia ki te whare o Iharaira; a mana ano ratou

e manaaki, a ake ake ake i runga i te whakapono ki a Ihu Karaiti. Amine.

KO TE PUKAPUKA A ETERE.

UPOKO 1.

1. Na, ka anga tenei ahau, a Moronai, ki te tuhituhi i tetahi whakaaturanga mo aua tangata whenua o mua i whakangaromia ra e te ringa o te Ariki i runga i te mata o tenei whenua o te nota.

2. A ka tangohia taku whakaaturanga i nga papa e rua tekau ma wha i kitea ra e te iwi o Rimihī, e kangangatia nei ko te pukapuka a Etere.

3. Na, ki taku mahara kei nga Hurai te wahi tuatahi o tenei whakaaturanga, e korero nei mo te hanganga o te ao, mo Arami hoki, me tetahi whakaaturanga no taua wa tae noa mai ki te pourewa nei, me nga mea katoa i puta ki roto ki nga tamariki a te tangata, tae iho ki taua wa;

4. No reira e kore ahau e tuhituhi i aua mea i puta rā i nga ra i a Arama tae iho ki taua wa; heoi kei runga ano kei nga papa aua mea; a ko te tangata e kitea ai ka whai kaha ano hoki kia riro te whakaaturanga katoa i a ia.

5. Tena ko tenei, e kore te whakaaturanga katoa e poto i a au te tuhituhi, engari tetahi wahi e tuhituhi nei ahau, no te pourewa mai a tae iho ki te wa i whakangaromia ai ratou.

6. Na, ka penei te whakaaturanga e tuhituhi nei ahau. Ko te tangata nana i tuhituhi tenei whakaaturanga, ko Etere, ko ia hoki he uri no Koriatoro.

7. A ko Koriatoro te tama a Morono;

8. A ko Morono te tama a Eteme;

9. A ko Eteme te tama a Ahaha;

10. A ko Ahaha te tama a Heta;

11. A ko Heta te tama a Hipirona;

12. A ko Hipirona te tama a Komo;

13. A ko Komo te tama a Koriatumu;

14. A ko Koriatumu te tama a Amanikara;

15. A ko Amanikara te tama a Arona;

16. A ko Arona he uri no Hete, ko ia nei te tama a Heatomo;

17. A ko Heatomo te tama a Ripi;

18. A ko Ripi te tama a Te Kihī;

19. A ko Te Kihi te tama a Kōruma;
20. A ko Kōruma te tama a Riwai;
21. A ko Riwai te tama a Kimi;
22. A ko Kimi te tama a Moriatono;
23. A ko Moriatono he uri no Ripakihi;
24. A ko Ripakihi te tama a Heha;
25. A ko Heha te tama a Hete;
26. A ko Hete te tama a Komo;
27. A ko Komo te tama a Koriatumu;
28. A ko Koriatumu te tama a Emera;
29. A ko Emera te tama a Omere;
30. A ko Omere te tama a Hure;
31. A ko Hure te tama a Kipi;
32. A ko Kipi te tama a Oriha, ko ia nei te tama a Iarere;
33. Ko taua Iarere i haere atu ra i te pourewa, raua ko tona teina. me a raua hapu, me etahi atu me o ratou hapu, i te takiwa i whakapoauau ai te Ariki i te reo o te iwi, i oati ai i runga i tona riri, kia whakamararatia atu ratou ki runga ki te mata katoa o te whenua; a i whakamararatia ano te iwi ki te ritenga o te kupu a te Ariki.
34. Na, he tangata rahi he tangata marohirohi te teina o Iarere, he tangata i paingia nuitia e te Ariki; i ki ra hoki a Iarere, tona tuakana, ki a ia, karanga ake ki te Ariki, kei whakapoauau ia i a taua kei kore taua e mohio ki a taua kupu.
35. Na, i karanga te teina o Iarere ki te Ariki, a i aroha te Ariki ki a Iarere; na reira kihai i whakapoauautia e ia te reo o Iarere; a kihai a Iarere raua ko tona teina i whakapoauautia.
36. Katahi ka mea a Iarere ki tona teina, Karanga ano ki te Ariki, a, era pea ia e whakatahuri atu i tona riri i o taua hoa, kei whakapoauautia to ratou reo e ia.
37. Na, ka karanga te teina o Iarere ki te Ariki, a ka aroha te Ariki ki o raua hoa, me o ratou hapu ano hoki, a kihai ratou i whakapoauautia.
38. Nawai a, ka korero ano a Iarere ki tona teina, ka mea, Tena. haere ui ake ki te Ariki ka aia atu ranei tatou e ia i roto i te whenua, a ki te mea ka aia atu tatou e ia i roto i te whenua, karanga ake ki a ia ki te wahi e haere ai tatou. A ko wai ka mohio me kore te Ariki e kawea i a tatou ki roto ki tetahi whenua e pai ake nei i nga whenua katoa. A ki te penei, kia u

tatou ki te Ariki, kia whiwhi ai tatou ki taua mea hei kainga tupu mo tatou.

39. Nawai a, ka karanga ake te teina o Iarere ki te Ariki, ka rite ki te mea i korerotia ra e te mangai o Iarere.

40. Na, ka rongu te Ariki ki te teina o Iarere, a ka aroha ki a ia, ka mea ki a ia,

41. Me haere, me whakawhaiti ou kahui, nga toa me nga uwaha, o ia ahua, o ia ahua; me nga purapura o te whenua, o ia tu, o ia tu, me ou hapu; me Iarere. me tou tuakana, me tona hapu; me ou hoa ano hoki, me o ratou hapu, me nga hoa o Iarere, me o ratou hapu.

42. A ka oti tenei i a koe, ka haere iho koe i mua i a ratou ki roto ki te raorao, kei te nota nei. A hei reira tutaki ai ahau ki a koe, a ka haere ahau i mua i a koe ki roto ki tetahi whenua e pai ake nei i nga whenua katoa o te ao.

43. A i reira ka manaaki ahau i a koe me ou uri, ka whakaara ano hoki he iwi nui moku i roto i ou uri, i te uri hoki o tou tuakana, me ratou ano hoki e haere tahi atu i a koe. A e kore tetahi i runga i te mata o te whenua katoa e nui ake i te iwi e whakaarahia ake ai e ahau moku i roto i ou uri. A ka penei taku meatanga ki a koe mo te roanga o tau karangatanga ake ki a au.

UPOKO 2.

1. Nawai a, ka haere iho a Iarere, ratou ko tona teina, ko o raua hapu, me nga hoa ano hoki o Iarere raua ko tona teina me o ratou hapu. ki raro ki te raorao whaka-te-nota, (a ko te ingoa o te raorao ko Nimi-rotā, he karangatanga hoki tenei ki taua tangata i maia ki te whai kirehe mohoa,) me o ratou kahui ka oti nei i a ratou te huihui, nga toa nga uwaha, o ia tu, o ia tu.

2. A ka whakatakoto mahanga ratou ka mau nga manu o te rangi, ka whakarite ano hoki ratou i tetahi oko, i mau ai i a ratou i roto he ika no nga wai;

3. A ka mau i a ratou he Tehoreta, ko tona whakamaoritanga tenei, ko te honi pi; a penei ka mau i a ratou nga heke pi, me nga mea o nga ahua katoa o nga mea i runga i te mata o te whenua, me nga purapura o nga ahua katoa.

4. Nawai a, ka tae ratou ki raro ki te raorao o Nimi-rotā, ka haere iho te Ariki. ka korero ki te teina o

Iarere; i roto ano ia i tetahi kapua, a kihai te teina o Iarere i kite i a ia.

5. Na, ka whakahau iho te Ariki i a ratou kia haere atu ki roto ki te koraha, ae ra, ki taua wahi kahore ano i tae noa he tangata ki reira. A ka haere te Ariki i mua i a ratou, ka korero iho ki a ratou i a ia e tu ana i roto i te kapua, me te tohutohu ano ki te ritenga atu e haere ai ratou.

6. Na, haere ana ratou i roto i te koraha, hanga ana i nga pooti i whakawhiti ai ratou i nga wai maha, he mea tohutohu tonu ratou e te ringaringa o te Ariki.

7. A kihai te Ariki i tuku i a ratou kia noho atu i tera taha o te moana i roto i te koraha, engari tana i pai ai kia tae mai ratou ki te whenua a te kupu whakaari, ko ia i whiriwhiri ake nei i era atu whenua katoa, he mea tiaki hoki e te Ariki mo tetahi iwi tika;

8. I oati ano hoki ia i runga i tona riri ki te teina o Iarere, ko te tangata e nohoia ai taua whenua no taua wa tonu, a ake ake ake, me mahi ki a ia, ki te Atua pono, ki te Atua kotahi, ki te kore, ka tahia atu ratou ina tau iho te kinga o tona riri ki runga ki a ratou.

9. Na, e ahei ana tatou te kite i nga tikanga whakatakoto a te Atua mo tenei whenua, he whenua ia na te kupu whakaari, a, te iwi e nohoia ai, me mahi ki te Atua, ki te kore, ka tahia atu ratou ina tau iho te kinga o tona riri ki runga ki a ratou. A e puta ana te kinga o tona riri ki runga ki a ratou ina pakiri to ratou kino;

10. No te mea, na, he whenua tenei e whiriwhiria ana i runga ake i era atu whenua katoa; na reira te tangata e nohoia ai tenei whenua, me mahi ki te Atua, ki te kore, ka tahia atu; ko te tikanga pumau tonu ano hoki tenei a te Atua. A kia pakari ra ano te kino i roto i nga tamariki o te whenua, ko reira tahia atu ai ratou.

11. A e puta mai tenei ki a koutou, E nga Tauwiwi, kia mohio ai koutou ki nga tikanga whakatakoto a te Atua, kia ripeneta ai koutou, kei roa hoki i runga i o koutou he, a pakari noa, kei kukume iho koutou i te kinga o te riri a te Atua ki runga ki a koutou, kei pera me ta te hunga o te whenua i mea ai i mua.

12. Nana, he whenua whiriwhiri tenei, a ko te iwi e nohoia ai ka watea i te whakamahinga, i te ponongatanga, i nga iwi katoa ano hoki i raro i te rangi, heoi ano te mea ma ratou, ko te mahi ki te Atua o te whe-

nua, ko ia nei a Ihu Karaiti, te mea i whakakitea atu nei i nga mea ka oti nei i a matou te tuhituhi.

13. Na, ka haere taku tuhituhinga; i kawe hoki te Ariki i a Iarere ratou ko ona teina ki te moana nui e wehewehe nei i nga whenua. Na, i a ratou ka tae atu ki te moana, ka whakaturia o ratou teneti e ratou; a ka karangatia te ingoa mo taua wahi ko Morianakumere; a i noho teneti ratou: na, e wha nga tau e noho ana ki te taha tai.

14. A i te mutunga iho o nga tau e wha, ka haere mai ano te Ariki ki te teina o Iarere, ka tu i roto i tetahi kapua, ka korero mai ki a ia. A pau ake nga haora e toru i te Ariki e korero mai ana ki te teina o Iarere, me te riri ano i a ia mona kihai i mahara ki te karanga ake ki te ingoa o te Ariki.

15. Na, ka ripeneta te teina o Iarere ki te kino i mea ai ia, me te karanga ano ki te ingoa o te Ariki mo ona teina i a ia ra. Na, ka mea te Ariki ki a ia, ka murua a koutou hara ko ou teina e ahau; heoi me mutu tonu tou hara, me mahara hoki e kore toku Wairua e tohe tonu ki te tangata; na reira, ki te hara tonu koutou a pakari noa, ka hatepea atu koutou i te aroaro o te Ariki. A ko enei aku whakaaro mo te whenua e hoatu ai e ahau ki a koutou hei kainga tupu; ka meinga hoki tera he whenua whiriwhiri i runga ake i era atu whenua katoa.

16. A ka mea te Ariki, Tena, haere, hanga ano, kia rite ki te tauira o nga pooti i hanga e koutou i mua ake nei. Na, ka haere, ka mahi te teina o Iarere, me ona teina hoki, ka hanga i nga pooti ki te ritenga o ta ratou hanga ai i mua, i runga hoki i nga whakahau a te Ariki. A he mea iti, he mea mama ratou i runga i te wai, te rite kei te mama o tetahi manu i runga i te wai;

17. Na, te ahua i hanga ai, piri tonu no ka mau te wai i roto, ka pera me te rihi; piri tonu a raro me he rihi; nga taha ona piri tonu, me he rihi; nga pito he koikoi; piri tonu a runga me he rihi; a ko tona roa kei to te rakau: me tona tatau, ina kati, piri tonu me he rihi.

18. Nawai a, ka karanga ake te teina o Iarere ki te Ariki, a ka mea, E te Ariki, kua rite i a au te mahi i whakahau iho ai koe ki a au, kua hanga ahau i nga pooti i runga i tau i whakahau mai ai ki a au.

19. Nana, E te Ariki, kahore he maramatanga i roto, ki hea ranei matou urunga ai? A ka mate ano hoki

matou, no te mea e kore e nga o matou manawa, ko te hau anake i roto; no reira ka mate matou.

20. Na, ka mea te Ariki ki te teina o Iarere, me mahi e koe he koroputa i to runga wahi i to raro ano hoki: ano ka mamae koe i te hau kore, ka waiho kia puare to reira koroputa, a ka whiwhi ki te hau. Na, ki te mea ka puta te wai ki roto ki runga ki a koe, ka kati i a koe to reira koroputa, kei mate koutou i te waipuke.

21. Nawai a, ka pera ano te teina o Iarere, ka rite ki ta te Ariki i whakahau ai.

22. A ka karanga ake ano ia ki te Ariki, ka mea, E te Ariki, kua rite taku ki tau i whakahau iho ai ki a au; a kua rite i a au nga pooti mo toku iwi, nana, kahore he maramatanga i roto. Nana, E te Ariki, ka tukua koia matou e koe kia whakawhiti atu i tenei wai whakaharahara i roto i te pouritanga?

23. Na, ka mea te Ariki ki te teina o Iarere, He aha tau e pai na hei meatanga maku kia whai marama ai koutou i roto i o koutou pooti? Ta te mea, kahore e ahei i a koutou te whai matapihi, ka pakarukaru hoki enei; kahore ano hoki e mau ahi i a koutou, no te mea e kore koutou e haere i runga i te maramatanga o te ahi;

24. Ta te mea, na, to koutou rite kei te tohora i roto i te moana; no te mea ka akiaki nga ngaru maunga ki runga ki a koutou. Otiia maku koutou e whakaputa ano i roto i nga rire o te moana; he mea puta hoki nga hau i roto i toku mangai, a he mea tuku atu ano hoki naku nga marangai me nga waipuke.

25. Nana, he whakarite taku i a koutou mo enei mea; ta te mea hoki, e kore e ahei i a koutou te whakawhiti i tenei rire whakaharahara, ki te kore ahau e whakarite i a koutou mo nga ngaru o te moana, mo nga hau kua puta atu, mo nga tai ano hoki e puta mai ana. No reira he aha tau e pai na hei whakaritenga maku mo koutou kia whai marama ai koutou ina horomia ake koutou ki nga rire o te moana?

UPOKO 3.

1. Na, ko te teina o Iarere, (na, e waru nga pooti i whakaritea ai,) ka haere atu ki te maunga, i karangatia e ratou ko maunga Hereme, he mea hoki na te nui o tona tiketike, a ka rewa i a ia i roto i tetahi kohatu kotahi tekau ma ono nga kohatu nonohi; he mea ma.

he mea marama, koia kei te karahi marama; a ka mauria ringaringatia e ia ki runga ki te tihi o te mau-nga, a ka karanga ano ki te Ariki, ka mea,

2. E te Ariki, nau i ki mai me karapoti matou ki nga waiPUKE. Tena, E te Ariki, kua hoki e riri iho ki tou pononga mo ona ngoikoretanga i tou aroaro; e matau ana hoki matou e tapu ana koe, a e noho ana i roto i nga rangi; a ko matou e he ana i tou aroaro; he mea hoki na te takanga, i kino tonu ai to matou ahua maori; ahakoa ra, E te Ariki, kua homai nei e koe ki a matou tetahi whakahaunga, me karanga ake matou ki a koe, kia whiwhi mea ai matou i a koe, i runga i o matou hiahia.

3. Nana, E te Ariki, kua pakia matou e koe mo to matou he, kua aia atu matou, a pau noa enei tau maha i a matou nei i roto i te koraha; otira, kua atawhai-nga ano matou e koe. E te Ariki, tirohia iho ahau i runga i te aroha, kia tahuri ke hoki tou riri i tenei iwi ou, kua hoki ratou e tukua kia whakawhiti atu i tenei rire nanakia i roto i te pouritanga. heoi, nana, ko enei mea naku i whakarewa mai i roto i te kohatu.

4. Na, e matau ana ahau, E te Ariki, kei a koe nga kaha katoa, a e ahei ana ano i a koe te mea i tau e pai ai hei painga mo te tangata; no reira kia pa mai tou matihao, E te Ariki, ki enei kohatu, hei whakarite i a ratou kia tiaho i roto i te pouritanga; a ka tiaho ratou ki a matou i roto i nga pooti kua whakaritea nei o matou, kia whai marama ai matou i a matou e whakawhiti atu ana i te moana.

5. Nana, E te Ariki, e ahei ana i a koe te mahi i tenei. E matau ana matou e taea ano e koe te whakakite mai i te kaha nui, he mea iti nei ki ta te tangata titiro iho.

6. Ano ka mea atu te teina o Iarere i enei kupu, nana, ka torona mai e te Ariki tona ringaringa, a ka pa takitahi tona matihao ki nga kohatu; na, ka tango-hia te arai i nga kanohi o te teina o Iarere, a ka kite ia i te matihao o te Ariki; na, tona rite kei te matihao o te tangata, kei te kikokiko me te toto; na, hinga iho te teina o Iarere i te aroaro o te Ariki, kua whakapangia hoki ia ki te wehi.

7. A ka kite te Ariki kua hinga iho te teina o Iarere ki te whenua; na, ka mea mai te Ariki ki a ia, E ara, na te aba hoki koe i hinga ai?

8. Na, ka mea atu tera ki te Ariki, I kite ahau i te matihao o te Ariki, a he wehi toku kei pakia ahau e ia;

kihahi hoki ahau i mohio he kikokiko he toto to te Ariki.

9. Na, ka mea mai te Ariki ki a ia, He mea na tou whakapono i kite ai koe era ahau e tango he kikokiko he toto ki runga ki a au; a kahore ano i haere noa mai te tangata ki a au i runga i te tino whakapono i haere mai na koe: me i kore hoki i pena, kua kore e ahei i a koe te kite i toku matihao. I nui atu ianei tau i kite ai?

10. Ka whakahokia atu e tera, Kahore; e te Ariki, whakakite mai ra koe i a koe ki a au.

11. Na, te meatanga mai a te Ariki ki a ia, Ka whakapono ianei koe ki nga kupu e korero ai ahau?

12. Ka whakahokia e tera, Ae, e te Ariki, e mohio ana ahau ki a koe, he korero pono tau, no te mea he Atua pono koe, a kahore hoki e ahei i a koe te korero teka.

13. Ano ka korero ia i enei kupu, nana, ka whakakite te Ariki i a ia ano ki a ia, a ka mea, Mou i matau ki enei mea, ka oti koe te hoko mai i te takanga atu; no reira kua whakahokia mai nei koe ki toku aroaro; koia ahau e whakakite atu nei i ahau ano ki a koe.

14. Nana, ko ahau tera i whakaritea ra no te orokohanganga o te ao hei hoko i toku iwi. Nana, ko ahau a Ihu Karaiti. Ko ahau te Matua raua ko te Tama. I roto i a au ka whai marama ai nga tangata katoa, he mea mau tonu, ara, ko te hunga e whakapono ana ki toku ingoa; a ka riro ratou hei tamariki hei tamahine maku.

15. A kahore ano ahau i whakakite noa i a au ki te tangata i hanga nei e ahau, no te mea kahore ano te tangata i whakapono ki a au pena me tohou na. E kite ianei koe he mea hanga koe ki te ritenga o toku ake ahua? Na, ka oti nga tangata katoa te hanga no te timatanga ki te ritenga o toku ake ahua.

16. Nana, ko tenei tinana, e kite na koe, ko te tinana ia o toku wairua; a he mea hanga naku te tangata ki te ritenga o te tinana o toku wairua; a me au nei e kitea nei e koe i roto i te wairua waihoki ka pera ano hoki te kitenga o toku iwi i a au i roto i te kikokiko.

17. Na, me taku, me ta Moronai, i ki nei, kahore e taea katoatia e au te whakaatu enei mea ka oti nei te tuhituhi, no reira kati noa taku korero, ara, i whakakite a Ihu i a ia ano ki tenei tangata i roto i te wairua, i runga i te ahua me te ritenga o taua tinana ano, i whakakite ai ia i a ia ki nga Niwhai;

18. A i minita ia ki a ia, i rite ki tana minitatanga ki nga Niwhai; na, tenei katoa, kia mohio ai tenei tangata ko ia ano te Atua, he mea na nga mahi nui, maha, kua whakakitea mai nei e te Ariki ki a ia.

19. A no te matauranga o tenei tangata kahore i ahei te pupuri i a ia kei titiro ia ki roto ki te arai, a i kite ra ia i te matihao o Ihu, a, tona kitenga i te mea ra, hinga iho ia i te wehi; i matau hoki ia ko te matihao tera o te Ariki; a mutu tonu ake tona whakapono. no te mea kua matau ia, kahore hoki he ruarua;

20. No reira i a ia tenei tino matauranga ki te Atua, kahore ia i taea te pupuri ki waho o te arai; no reira i kite ia i a Ihu, a ka minita mai ia ki a ia.

21. Nawai a, ka ki mai te Ariki ki te teina o Iarere, Nana, kua koe e tuku i enei mea i kite ai, i rongo ai koe, kia puta atu ki te ao, a taka noa te taima e whakakororiatia ai toku ingoa e ahau i roto i te kikokiko; no reira me pupuri e koe enei mea i kite ai, i rongo ai koe, kei whakakitea atu ano hoki ki tetahi tangata.

22. Nana, ka haere mai koe ki a au, me tuhituhi e koe me hiri ano hoki aua mea kei whakamaori tetahi i aua mea; no te mea ka tuhituhia e koe ki te reo e kore e taea te korero.

23. Nana, ko enei kohatu e rua ka hoatu e ahau ki a koe, a me hiri ano hoki enei e koe, me nga mea e tuhituhi ai koe.

24. Ta te mea ko te reo e tuhituhi ai koe ka oti te whakapouau e ahau; no reira ka meinga e ahau i taku ake wa e pai ai ahau kia whakanuia e enei kohatu ki nga kanohi o nga tangata, nga mea e tuhituhia nei e koe.

25. A ano ka korero atu te Ariki i enei kupu. ka whakakite atu ano hoki ia ki te teina o Iarere i nga tangata i ora, me nga tangata katoa e ora i nga ra e takoto ake nei, a kihai ano hoki ia i kaiponu i a ratou ki tana titiro, puta noa ki nga pito o te ao:

26. I ki mai hoki ki a ia i mua, Ki te whakapono ia ki a ia, e ahei ana te whakaatu atu i nga mea katoa ki a ia—ka whakaaturia ano ki a ia; no reira kahore i ahei i te Ariki te kaiponu i tetahi mea ki a ia, no te mea i matau ia e ahei ano i te Ariki te whakaatu atu i nga mea katoa ki a ia.

27. A ka mea mai te Ariki ki a ia. Tuhituhia enei mea, hiritia ake hoki, a maku e whakakite atu ki nga tamariki a te tangata i taku ake wa e pai ai ahau.

28. A ka whakahau iho te Ariki i a ia, kia hiritia e ia nga kohatu e rua i whiwhi ai ia, kei whakakitea atu hoki, a taka noa te wa e whakakitea atu ai e te Ariki aua mea ki nga tamariki a te tangata.

UPOKO 4.

1. Na, ka whakahau iho te Ariki i te teina o Iarere kia haere atu ki raro i te maunga i te aroaro o te Ariki, kia tuhituhia ano hoki e ia nga mea i kite ai ia; a i kiia aua mea kia kaua e puta atu ki nga tamariki a te tangata, kia whakairia ake ra ano ia ki te ripeka; koia hoki te take i pupuri ai a kingi Mohia i aua mea kei puta atu ki te ao kia whakakite ra ano a te Karaiti i a ia ano ki tona iwi.

2. Na, i te mea he pono kua whakakite mai a te Karaiti i a ia ano ki tona iwi, ka whakahau mai ia kia whakaaturia enei mea.

3. Na, i muri mai i tena, kua iti haere to ratou whakapono, kua kore ake hoki he tangata, ko nga Ramana anake, a he whakaparahako ta ratou ki a te Karaiti; koia ka whakahau nei ahau kia huna ano i enei mea ki te whenua.

4. Nana, kua tuhituhia e ahau ki enei papa nga mea pu ano i kite ai te teina o Iarere; a kahore he mea i whakakitea mai e nui ake i nga mea i whakakitea mai ki te teina o Iarere;

5. Koia ahau i whakahau nei e te Ariki kia tuhituhia enei mea e ahau; a kua oti nei ano i a au te tuhituhi. I whakahau iho ano hoki ahau e ia kia hiritia aua mea e ahau; me to reira whakamaoritanga ano hoki i whakahau iho ahau e ia kia hiritia ake e ahau; koia kua hiritia ake nei e ahau nga kai whakamaori, kua rite ki te whakahaunga a te Ariki.

6. Ta te mea, i ki mai te Ariki ki a au, E kore enei mea e puta atu ki nga Tauwi tae noa ki te ra e ripeka ai ratou ki to ratou kino, e riro ai hoki hei mea ma ki te aroaro o te Ariki;

7. A i te ra e whakamahi ai ratou i te whakapono ki a au, e ai ta te Ariki, e pera ai me ta te teina o Iarere i mea ai, kia whakatapua ai ratou i roto i a au, ko reira ahau whakakite atu ai ki a ratou i nga mea i kitea e te teina o Iarere, no ka hurahia atu aku whakakitenga katoa ki a ratou, e ai ta Ihu Karaiti, ta te

Tama a te Atua, ko ia nei te Matua o nga rangi me te whenua me nga mea katoa i roto i a raua.

8. A ko te tangata e tautohetohe ana ki te kupu a te Ariki, kia kanga ia, a ko te tangata e whakakahore ana i enei mea, kia kanga ia: e kore hoki ahau e whakakite atu ki a ratou i nga mea rahi ake, e ai ta Ihu Karaiti; ko ahau hoki ia e whakapuaki nei;

9. Na, i taku whakahau iho ka puare noa, ka kati noa nga rangi; ka ngaueue ano hoki te whenua i taku kupu; to reira tangata pahemo atu ana i runga i taku whakahaunga iho, me te mea na te ahi;

10. A ki te kore tetahi e whakapono ki aku kupu, e kore ano hoki ia e whakapono ki aku akonga; a me he mea kahore ahau i te korero ma koutou ra e titiro; hei te ra whakamutunga hoki koutou matau ai ko ahau ano tenei e korero atu nei.

11. Ko te tangata ia e whakapono ki enei mea kua korerotia nei e ahau, ko ia ano hoki taku e titiro ai i runga i nga whakakitenga a toku Wairua, a ka matau ia ka whakaatu hoki. Ta te mea ma toku Wairua e matau ai ia ki enei mea e pono ana; no te mea he kukume tana i nga tangata kia mahi i te pai:

12. Na, ki te mea he kukume ta tetahi mea i nga tangata kia mea i te pai, naku tena; kahore hoki e puta ake te pai i tetahi, ki te kahore i a au. Ko ahau ano tera e arahi nei i nga tangata ki nga mea pai katoa; ki te kore tetahi e whakapono ki aku kupu, e kore ano hoki e whakapono ki a au, ko ahau ano ia; a ko ia e kore e whakapono ki a au, e kore ano hoki e whakapono ki te Matua. nana ahau i tonu mai. Nana, ko ahau te Matua, ko ahau te maramatanga, me te ora, me te pono o te ao.

13. Haere mai ki a au, E koutou, e nga Tauwiwi, maku e whakaatu ki a koutou nga mea rahi atu, ara, te maturaanga e huna nei, he mea na te whakapono-kore.

14. Haere mai ki a au, E koutou, e te whare o Ihairaira, a ka whakaaturia atu ki a koutou nga mea nui kua purangatia ake e te Matua mo koutou, no te orokohanganga ra ano o te ao; na, kahore tenei i puta ki a koutou i te whakapono-kore hoki.

15. Nana, ina pakaru i a koutou taua arai o te whakapono-kore e mea nei i a koutou kia noho tonu i roto i te tikanga whakawehi o te koutou kino, o te pakeke hoki o te ngakau, me te matapo o te hinengaro, ko reira nga mea nui mea whakamiharo i huna ai no te

orokohanganga o te ao ki a koutou; ae ra, ina karanga ake koutou ki te Matua i runga i toku ingoa, me te ngakau maru, me te wairua iro, ko reira koutou matau ai ki te Matua kua mahara ki te kawenata i whakarite ai ia ki o koutou matua, E te whare o Ihairaira;

16. Ko reira ano hoki aku whakakitenga i meinga nei e ahau kia tuhituhia e taku pönonga, e Hoani, hurahia atu ai ki nga kanohi o nga iwi katoa. Kia mahara, ina kite koutou i enei mea, me mohio koutou kua tata te wa e pono ai e whakaaturia ai enei mea;

17. No reira, ina riro i a koutou tenei tuhituhinga, ka matau koutou kua timata te mahi a te Matua i runga i te mata katoa o te whenua.

18. Na, ripeneta, e koutou katoa, e nga topito o te whenua, haere mai ki a au, whakaponohia toku rongopai, a, rumakina ano hoki i runga i toku ingoa; ta te mea ko ia e whakapono ana, a ka oti te rumaki, ka whakaorangia; na, te tangata e kore e whakapono, ka meinga kia mate; a ka whai tahi nga tohu i te hunga e whakapono ana ki toku ingoa.

19. A ka koa te tangata e kitea ai e u ana ki toku ingoa, a te ra whakamutunga, ka whakateiteitia ake hoki ia hei noho i te kingitanga ka oti nei te whakarite mona no te orokohanganga o te ao. Nana, ko ahau ia naku tenei i whakapuaki. Amine.

UPOKO 5.

1. Na, kua tuhituhia e ahau, e Moronai, nga kupu i whakahaua mai nei ki a au, ki te ritenga o toku mahara; kua korerotia ano hoki e ahau ki a koe nga mea kua oti nei te hiri e ahau; no reira kaua e pa ki aua mea, hei whakamaori i aua mea; kua whakakalforetia hoki tenei ki a koe, engari taihoa ki te mea ka pai ki ta te whakaaro mohio o te Atua.

2. Nana, tera pea koe e tukua kia whakakite atu i enei papa ki te hunga hei kai awahina ratou hei whakaputa i tenei mahi;

3. A ki nga tangata tokotoru e whakakitea atu ai enei mea e te kaha o te Atua; koia ka matau pu ai ratou ki enei mea e pono ana.

4. A ma te mangai a nga kai whakaatu tokotoru e whakapumautia ai enei mea; na, te whakaaturanga a te tokotoru, me tenei mahi, i roto nei e whakakitea atu ana te kaha o te Atua, me tana kupu ko te kai whaka-

atu nei ko te Matua, ko te Tama, ko te Wairua Tapu; na, ka ai enei katoa hei kai whakaatu i te he o te ao a te ra whakamutunga.

5. Na, ki te ripeneta ratou, ki te haere mai hoki ki te Matua i runga i te ingoa o Ihu, ka manakohia atu ratou ki roto ki te kingitanga o te Atua.

6. Na, ki te kahore oku mana i runga i enei mea, ma koutou e mea, ta te mea, ina kite koutou i a au, ina tu tatou i te aroaro o te Atua a te ra whakamutunga ka matau koutou, e whai mana ana ano ahau. Amine.

UPOKO 6.

1. Na, tenei ahau, a Moronai, te whakaatu nei i te tuhituhinga a Iarere raua ko tona teina.

2. No te mea, na, i muri i te whakaritenga a te Ariki i nga kohatu i kawea e te teina o Iarere ki runga ki te maunga, ka hoki mai te teina o Iarere i runga i te maunga, a ka whakanohoia nga kohatu e ia ki roto ki nga pooti kua oti nei te whakarite. tetahi ki tetahi pito, tetahi ki tetahi pito; na, ka whai marama nga pooti i aua mea.

3. A ka mea te Ariki i nga kohatu kia tihao i roto i te pouritanga, hei homai maramatanga ki nga tane, ki nga wahine, ki nga tamariki, kei whakawhiti ratou i nga wai nui i roto i te pouritanga.

4. A ano ka whakarite ratou i nga kai katoa hei oranga mo ratou, i runga i te wai, me te kai ano hoki ma c ratou kahui o ia tu, o ia tu, me nga manu e mauria ana e ratou. A ano ka mahia katoatia tenei e ratou. ka eke ratou ki runga ki o ratou kaupuke, ara, ki o ratou pooti, a rere atu ana i runga i te moana, tuku ana i a ratou ki te Ariki, ki to ratou Atua.

5. Nawai a, ka mea te Ariki te Atua i tetahi hau kaha kia pupuhi ki runga ki te kare o nga wai whakate-whenua a te kupu whakaari; a ka akina haeretia ratou i runga i nga ngaru o te moana i mua i te hau.

6. Na, i maha nga wa i tanumia ai ratou i roto i nga rire o te moana, he mea na nga ngaru whakapuke e akiaki ana ki runga ki a ratou, na nga tupuhi nui whakawehi ano hoki i mahia e te hau nanakia.

7. A i a ratou e tanumia ana i roto i te rire, kihai ratou i kinongia e te wai, he mea maru tonu hoki o ratou pooti, ano he rihi, ka rite ano hoki to ratou maru ki to te aka o Noa; a i a ratou e tanumia ana e nga

wai maha. ka karanga ratou ki te Ariki, a whakaputaina ana ano ratou e ia ki runga ki nga wai.

8. Na, kihai te hau i mutu te pupuhi whaka-te-whe-nua a te kupu whakaari, i a ratou i runga i nga wai; a penei ka puhia haeretia ratou i mua i te hau;

9. A he waiata whakamoemiti ta ratou ki te Ariki; ae, he waiata whakamoemiti ta te teina o Iarere ki te Ariki, a he whakawhetai he whakamoemiti tana ki te Ariki i te ra roa katoa; na, ka taka te po kihai i mutu ta ratou whakamoemiti ki te Ariki.

10. A aia peneitia ana ratou; a kihai i taea e tetahi mea whakawehi o te moana, te pakaru aua mea, kihai hoki i kino i tetahi tohora; a ka whai marama tonu ano ratou. ahakoa i runga i te wai, ahakoa i raro i te wai.

11. A aia peneitia ana ratou, e toru rau e wha tekau ma wha nga ra i runga i te wai;

12. A ka u ratou ki uta ki te whenua a te kupu whakaari. Na, te tunga o ratou waewae ki uta ki te whenua a te kupu whakaari, ka tuohu iho ratou ki te mata o te whenua, ka whakaiti i a ratou i te aroaro o te Ariki, na, ka heke nga roimata i te hari ki te aroaro o te Ariki mo ana tini mahi tohu ki runga i a ratou.

13. Nawai a, ka haere atu ratou ki runga ki te mata o te whenua, ka anga ka ngaki i te whenua.

14. Na, tokowha nga tamariki tane a Iarere; a ka huaina ratou ko Hakoma, ko Kirika, ko Mahaha, ko Orihaha.

15. A whanau ake ano hoki a te teina o Iarere. he tamariki he tamahine.

16. Na, te tokomahatanga o nga hoa o Iarere. raua ko tona teina e rua tekau ma rua nga wairua; a ka whanau ake ano a ratou he tamariki he tamahine, i mua i to ratou taenga atu ki te whenua a te kupu whakaari; koia ka anga ka tokomaha haere ratou.

17. A ka whakaakona ratou kia haere i runga i te ngakau iti i te aroaro o te Ariki; a i tukua iho i runga o ratou akoranga.

18. Nawai a, ka timata ratou te horapa haere i runga i te mata o te whenua, ka tokomaha haere ka ngaki ano hoki i te whenua; a ka tupu ratou ka kaha i runga i te whenua.

19. Na, ka timata te teina o Iarere te koroheke haere, ka kite hoki meake heke iho ia ki te urupa; koia ia i mea ai ki a Iarere, kia whakaminea ngatahiitia e taua

to taua iwi kia tatau taua i a ratou, kia mohio ano hoki taua ki ta ratou e pai ai ki a taua i te mea kahore ano taua kia heke ki o taua urupa.

20. No reira i whakaminea ai te iwi. Na, ko te nui o nga tamariki me nga tamahine a te teina o Iarere, e rua tekau ma rua nga wairua; ko te nui o nga tamariki me nga tamahine a Iarere, kotahi tekau ma rua, tokowha ana tamariki tane.

21. Nawai a, ka tatau raua i to raua iwi; a i muri i ta raua tauanga i a ratou, ka mea raua kia mohio ki nga mea e hiahia ana e ratou hei meatanga ma raua i mua i to raua hekenga ki o raua urupa.

22. Na, ka hiahia te iwi ki a raua kia whakawahia e raua tetahi o a raua tamariki hei kingi i runga i a ratou.

23. Nana, ka pouri raua i tenei. Na, ka mea atu te teina o Iarere ki a ratou, he pono te tukunga iho o te-rei mea he whakaraunga.

24. Otira ka mea a Iarere ki tona teina, Tukua ra kia whai kingi ratou; na reira ka mea atu ia ki a ratou, Ma koutou e whiriwhiri i roto i a maua tamariki ta koutou e pai ai hei kingi.

25. Na, ka whiriwhiri ratou i te matamua a te teina o Iarere; tona ingoa ko Pakaka. Nawai a, ka whakakahore ia, kahore hoki ia i pai hei kingi mo ratou. Na, ka mea te iwi ma tona papa ia e kukume: heoi, kahore tona papa i pai; a ka kiia ratou e ia kia kua ratou e kukume i tetahi hei kingi mo ratou.

26. Nawai a, ka poto katoa nga teina o Pakaka te whiriwhiri e ratou, a kahore ratou i pai.

27. A kahore ano hoki nga tamariki katoa a Iarere i pai, kotahi anake; a ka whakawahia ko Orihaha hei kingi i runga i te iwi.

28. A ka kingi ia, ka kake ano hoki te iwi; a ka nui rawa atu a ratou taonga.

29. Nawai a, ka mate a Iarere, me tona teina ano hoki.

30. Nawai a, ka haere a Orihaha i runga i te ngakau iti i te aroaro o te Ariki, ka mahara hoki ia ki nga mea nui i meatia e te Ariki mo tona papa, me te whakaako ano hoki i tona iwi ki nga mea nui i meatia e te Ariki mo o ratou matua.

UPOKO 7.

1. Na, he tika ta Orihaha whakarite whakawa i runga i te whenua i ona ra katoa, he maha hoki ona ra.

2. A whanau ake ana, he tamariki, he tamahine; ae, ka whanau ake ana, e toru tekau ma tahi, e rua tekau ma toru i roto i a ratou he tane.

3. Nawai a, ka whanau ake tana, ko Kipi i tona koroheketanga. Nawai a, ka kingi a Kipi i muri i a ia; a ka whanau ake ta Kipi, ko Korihoro.

4. Ano ka toru tekau ma rua nga tau o Korihoro, ka tutu ia ki tona papa, ka haere atu ki te whenua o Nehoro, a noho ana ki reira; a whanau ake ana, he tamariki, he tamahine; a he tino ataahua rawa ratou; no reira i kukume ai a Korihoro i nga iwi maha i muri i a ia.

5. A ko oti i a ia tetahi taua te huihui, ka haere ake ia ki te whenua o Morono, ki te wahi e noho ana te kingi, a ka whakarau i a ia, na tenei hoki i whakatu-tuki te kupu a te teina o Iarere, tera ratou e whakaraua.

6. Na, ko te whenua o Morono, te wahi e noho ana te kingi, e patata ana ki te whenua i karangatia e nga Niwhai, ko Te Whakangaromanga.

7. A noho herehere ana a Kipi, me tona iwi ano hoki i raro i tana tama, i a Korihoro, a ka koroheketia rawatia ia; ka whanau ake ano ta Kipi, ko Hure i tona koroheketanga, i a ia ano i roto i te hereheretanga.

8. Nawai a, ka riri a Hure ki tona tuakana; a ka tupu kaha a Hure, ka marohirohi ki te ritenga o to te tangata kaha; he marohirohi ano hoki ia i runga i te whakarite whakawa.

9. Koia i haere ai ia ki te puke Eperaima, ka rewa mai i a ia i roto i te puke ra, me te hanga i nga hoari ki te tiira ma te hunga i kumea e ia i muri i a ia; a ano ka whakawhiwhi ia i a ratou ki nga hoari, ka hoki ia ki te pa o Nehoro; ka hoatu whawhai ki tona tuakana, ki a Korihoro, a riro ana i a ia i runga i tenei te kingitanga, whakahokia ana ano e ia ki tona papa, ki a Kipi.

10. Na, he whakaaro ki te mea i mea ai a Hure, ka hoatu e tona papa te kingitanga ki a ia; a ka anga ka kingi ia i muri i tona papa.

11. Na, ka whakarite ia i te whakawa i runga i te tika; ka horapa haere ano hoki i a ia tona kingitanga

i runga i te mata katoa o te whenua, no te mea kua hira noa ake te iwi.

12. Nawai a, whanau ake ano hoki a Hure, he tamariki, he tamahine maha.

13. Na, ka ripeneta a Korihoro ki nga mea kino maha i meatia ra e ia; no reira ka hoatu e Hure he mana ki a ia i roto i tona kingitanga.

14. Nawai a, ka maha nga tamariki, nga tamahine a Korihoro. A i roto i nga tamariki a Korihoro tetahi, tona ingoa ko Noa.

15. Nawai a, ka tutu a Noa ki a Hure, ki te kingi, ki tona papa hoki, ki a Korihoro, ka kukume ano ia i tona teina, i a Kohoro, me ona teina katoa ano hoki, me te tokomaha hoki o te iwi.

16. Na, ka hoatu whawhai ia ki a Hure, ki te kingi, a riro ana i a ia i runga i tenei to ratou kainga tupu tuatahi; a riro ana ia hei kingi mo runga i taua wahi o te whenua.

17. A ka hoatu whawhai ano ia ki a Hure, ki te kingi; na, mau ana ia ki a Hure, ki te kingi, a whakaraua atu ana ki Morono.

18. Na, i a ia e tata ana ki te whakamate i a ia, ka tomo nga tama a Hure ki te whare o Noa i te po, ka whakamate i a ia, ka turaki hoki i te tatau o te whare herehere, a whakaputaina ana to ratou papa ki waho, whakanohoia ana ia ki runga ki tona torona i roto i tona ake kingitanga;

19. No reira ka hanga tama a Noa i tona kingitanga i muri i a ia; otia kihai i riro i a ratou tetahi mana ki runga ki a Hure, ki te kingi, a ko te iwi nei i raro i te whakahaere a Hure te kingi, ka kake rawa, ka tupu ka kaha.

20. Na, ka whewehea te whenua; ka rua hoki nga kingitanga, ko te kingitanga o Hure, ko te kingitanga o Kohoro, o te tama a Noa.

21. Na, ka mea a Kohoro, tama a Noa, i tona iwi kia hoatu whawhai ki a Hure, a taea ana ratou e Hure, a patua ana ano hoki a Kohoro.

22. Na, he tama ta Kohoro i huaina ko Nimirota: a ka tukua ake e Nimirota te kingitanga o Kohoro ki a Hure, na, ka riro i a ia ta Hure manakohanga mai; koia ka manakohia rawatia ia e Hure, a mahi ana ia i tana e pai ai i roto i tona kingitanga;

23. I a Hure e kingi ana ka puta hoki nga poropiti ki roto ki te iwi, kua tonoa mai hoki i te Ariki, a ka

poropiti, kei te puta mai tetahi kanga ki te whenua, he mea na te kino me te karakia ki nga whakapakoko a te iwi, a tera ratou e whakangaromia, ki te kore ratou e ripeneta.

24. Nawai ra, ka taunu te iwi ki nga poropiti ka tawai ano hoki i a ratou. Na, ka whakarite a kingi Hure i te whakawa ki te hunga katoa e taunu ana ki nga poropiti;

25. A ka whakaritea e ia he ture puta noa i te wherua katoa i whiwhi ai nga poropiti ki te mana e haere ai ratou ki a ratou wahi e pai ai; na konei ra i whakahokia ai te iwi ki te ripenatatanga.

26. A ka tohungia te iwi e te Ariki mo ratou i ripeneta ki o ratou kino me nga karakia ki nga whakapakoko; a ka anga ano ratou ka kake i runga i te whenua. Nawai a, ka whanau ake a Hure, he tamariki, he tamahine i roto i tona koroheketanga.

27. A kahore atu ano he pakanga i nga ra o Hure; ka mahara ano hoki ia ki nga mea nunui i meatia e te Ariki ki ona tupuna i te whakawhitinga mai i a ratou i te rire nui ki te whenua a te kupu whakaari; koia ka whakarite ia i te whakawa i runga i te tika i ona ra katoa.

UPOKO 8.

1. Nawai a, ka whanau ake tana ko Omere, a kingi ana a Omere i muri i a ia. Na, whanau ake ta Omere ko Iarere; a whanau ake a Iarere, he tamariki, he tamahine.

2. Na, ka tutu a Iarere ki tona papa, a ka haere ka noho ki te whenua o Hete. Nawai a, ka maha nga iwi i whakapatipati ai ia ki ana kupu tihanga. a riro ana i a ia te hawhe o te kingitanga.

3. Ano ka riro i a ia te hawhe o te kingitanga, ka hoatu whawhai ia ki tona papa, ka whakarau atu ia i tona papa ki te hereheretanga, a whakamahi ana i a ia i roto i te hereheretanga.

4. Na, i nga ra i kingi a Omere, e noho ana ia i roto i te hereheretanga tetahi hawhe o ona ra. Nawai a, whanau ake ana he tamariki, he tamahine, a i roto nei i a ratou ko Eremo raua ko Koriatuma;

5. A he nui rawa atu to raua riri i nga meatanga a to raua tuakana, a Iarere, no ka ara i a raua tetahi taua, a ka hoatu whawhai ki a Iarere. A ka hoatu whawhai raua ki a ia i te po.

6. Nawai a, ka oti i a raua te taua a Iarere te patu, whano kua patu i a ia ano hoki; na, ka tohe ia ki a raua kia kua raua e patu i a ia, a mana e hoatu te kingitanga ki tona papa. Nawai a, ka tuku raua i a ia kia ora.

7. Na, ka pouri rawa a Iarere i te ngaronga atu i a ia o te kingitanga, no te mea kua tau ke tona ngakau ki runga ki te kingitanga, ki runga ano hoki ki te kororia o te ao.

8. Na, ko te tamahine a Iarere, he matau rawa ia, a tona kitenga i te pouri o tona papa, ka whakaaro ia ki te whakatakoto tikanga e whakahokia ai e ia te kingitanga ki tona papa.

9. Na, tino ataahua rawa te tamahine a Iarere. A ka korero ia ki tona papa, ka mea atu ki a ia, na te aha i penei ai te pouri nui o toku papa? Kahore ranei ia i korero i te tuhituhinga i mauria mai e o tatou tupuna i tawahi o te rire nui? Nana, he teka ianei kei reira tetahi whakaaturanga mo te hunga onamata, he mea na a ratou tikanga ngaro i whiwhi ai ratou ki nga kingitanga me te kororia nui?

10. Na, no konei ra kia tikina atu e toku papa a Akihi, te tama a Kiminoro; nana, he ataahua ahau, a ka kanikani ahau i tona aroaro, ka whakaahuareka ahau i a ia, no ka hiahia mai ia ki a au hei wahine mana; no reira, ki te tono ia ki a koe kia hoatu ahau e koe hei wahine mana, me ki atu e koe, Maku ia e hoatu, a mau e kawē mai ki a au te matenga o toku papa, o te kingi.

11. Na, he hoa a Omere ki a Akihi, mo reira i te mea kua tikina atu a Omere e Iarere, ka kanikani te tamahine a Iarere i tona aroaro, ka whakaahuareka i a ia, no ka hiahia ia ki a ia, hei wahine mana. Na, ka mea mai ia ki a Iarere, homai ia ki a au hei wahine maku.

12. Na, ka mea atu a Iarere ki a ia, Maku ia e hoatu ki a koe, a mau e kawē mai ki a au te matenga o toku papa, o te kingi.

13. Nawai a, ka huihua e Akihi ki te whare o Iarere ona whanaunga katoa, a ka mea atu ki a ratou, e pai ana koia koutou ki te oati mai ki a au tera koutou e u ki a au i runga i te mea e hiahia ai ahau ki a koutou?

14. Nawai a, ka oatitia e ratou katoa ki a ia, te Atua o te rangi, me nga rangi ano hoki, me te whenua, me o ratou matenga, a ko ia e hoki iho i ta Akihi e hiahia

ai, ka poutoa te matenga, a ka whakamatea ano hoki te tangata e whakapuakina ai ta Akihi e whakaatu ai ki a ratou.

15. Na, ka pera ta ratou ki a Akihi. A ka minita atu a Akihi ki a ratou i nga oati i homai e nga tangata onamata, kua whai ano hoki ratou i te mana, he mea ano kua tukua iho no Kaina mai, ko ia nei he kai kohuru no te timatanga.

16. A he mea tautoko ratou e te kaha o te rewera hei minita i enei oati ki te iwi, hei pupuri i a ratou ki te pouritanga, hei awhina i te hunga e whai ana i te mana, kia whiwhi i te mana, kia kohuru, kia pahua. kia korero teka, kia mahi ano hoki i nga kino katoa me nga puremu.

17. A na te tamahine a Iarere i whakaki tona ngakau, kia rapu i enei mea onamata; na Iarere hoki i whakaki te ngakau o Akihi; no reira ka minita a Akihi i aua mea ki ona whanaunga, ratou ko ona hoa, me te arahi ano i a ratou i runga i nga kupu whakaari whakapatipati kia mea i tana i pai ai.

18. Nawai a, ka whakapumau ratou i tetahi huihui ngaro, ka pera me ratou onamata; e whakariharihangia, e kinongia rawatia atu i nga mea katoa, ki te tiiro iho a te Atua;

19. Ta te mea kahore a te Ariki mahi i runga i nga huihui ngaro, kahore ano hoki ia e pai ma te tangata e whakaheke toto, heoi e riria ana tei e ia i roto i nga mea katoa, no te timatanga mai ra ano o te tangata.

20. Na, kahore ahau, a Moronai, e tuhituhi i te ahua o a ratou oati, me a ratou tikanga ngaro, kua oti hoki te whakakite mai ki a au, kei waenga i nga iwi katoa enei mea, a kei waenga ano hoki i nga Ramana,

21. Na enei mea ano te whakangaromanga o tenei iwi e korerotia nei e ahau inaianei, me te whakangaromanga ano hoki o te iwi o Niwhai;

22. A ko te iwi e tautoko ana i nga huihuinga ngaro e rite ana ki enei, mo te whai mana, mo te whai taonga mo ratou a horapa noa ratou i runga i te iwi. nana, ka whakangaromia ratou, no te mea e kore te Ariki e tuku i te toto o tana hunga tapu e whakaheke ai e ratou, kia tangi tonu ki a ia i te whenua kia utua ki runga ki a ratou e ia, a kahore ia e ngaki mate i runga i a ratou;

23. No reira, E koutou, e nga Tauwi, he whai wha-

kaaro no te Atua te whakakitenga atu o enei mea ki a koutou, kia ripeneta ai koutou ki o koutou hara, kia kua ai ano hoki enei whakakotahitanga kohuru e tukua kia eke ki runga ki a koutou, nga mea kua oti te hanga he whakaaro kia whai mana ai kia whai taonga ai, a ko te mahi, ae ra, ko te mahi a te whakangaromanga kia puta mai ki runga ki a koutou, ae ra, ko te hoari o te tika a te Atua Ora Tonu kia makere ki runga ki a koutou, hei turaki hei whakangaro i a koutou, ina tuku koutou i enei mea kia puta mai;

24. No reira he whakahau ta te Ariki i a koutou, ina kite koutou i enei mea e puta mai ana ki roto ki a koutou, kia oho ake koutou, kia kite koutou i to koutou noho whakawehi, he mea na tenei whakakotahitanga ngaro i roto i a koutou, ki te kore, aue te mate mo taua mea, he whakaaro hoki ki te toto o te hunga kua whakamatea nei; ta te mea e tangi ake ana ratou i te puehu kia utua ki runga ki taua mea, ki te hunga ano hoki nana tenei i hanga.

25. Ta te mea tenei ake ko te tangata e hanga ana i taua mea e whai ana ia kia turaki i te herehere-koretanga o nga whenua katoa, o nga iwi, o nga kainga; a ma taua mea hoki e whakaputaina ai te whakangaromanga mo nga iwi katoa, he mea hanga hoki na te rewera ko ia nei te matua o nga korero teka katoa; ae, ko taua kai korero teka ra ano o o tatou tupuna tua-tahi i whakawaia; ae, ko taua kai korero teka nana te tangata i mea kia kohuru no te timatanga mai ra ano; nana nga ngakau o nga tangata i whakapakeke, no ka kohuru ratou i nga poropiti, ka aki i a ratou ki te kohatu, ka maka atu ano hoki i a ratou no te timatanga ra ano.

26. No reira kua whakahaua ahau, a Moronai, kia tuhituhia enei mea kia whakakorea atu ai te kino, kia puta mai ai hoki te wa e kore a Hatana e whai mana ki runga i nga ngakau o nga tamariki a te tangata, engari kia kumea ratou kia mahi i te pai i nga wa katoa, kia haere mai ai ratou ki te matapuna o te tika katoa kia whakaorangia.

UPOKO 9.

1. Na, ka haere taku, ta Moronai tuhituhinga. Nana, he mea na nga huihuinga ngaro a Akihi ratou ko ona hoa, i turakina ai e ratou te kingitanga o Omere.

2. Otira i mahi tohu te Ariki ki a Omere, ki ana

tamariki ano hoki ratou ko ana tamahine, kihai nei i whai ki te whakangaro i a ia.

3. A ka whakatupato mai te Ariki i a Omere, he mea moemoea, kia haere atu i te whenua; no reira ka haere atu a Omere me tona hapu ki waho i te whenua, a he maha nga ra e haere ana, a ka haere ra te puke o Himi, puta atu ra te kainga i whakangaromia ai nga Niwhai, puta atu i reira whaka-te-rawhiti, tae atu ana ki tetahi kainga e karangatia nei ko Aparomo, ki te taha o te takutai, ki reira whakatu ai i tana teneti, me ana tamariki ratou ko ana tamahine, me tona whare katoa, ko Iarere ratou ko tona hapu kahore.

4. Nawai a, ka whakawahia a Iarere hei kingi mo runga i te iwi, e te ringaringa o te kino; a ka hoatu e ia ki a Akihi tana tamahine hei wahine mana,

5. Nawai a, ka whai a Akihi kia whakamatea tona hungawai; ka tono atu ia ki te hunga ra i whakaoatia e ia ki te oati o nga tangata onamata, a riro ana i a ratou te matenga o tona hungawai, i a ia e noho ana i runga i tona torona, e whakarongo ana ki tona iwi.

6. No te horapa haere o tenei huihuinga kino ngaro, i kino ai nga ngakau o te iwi katoa; no reira ka kohurutia a Iarere i runga i tona torona, a ka kingi a Akihi i muri i a ia.

7. Nawai a, ka anga a Akihi, ka puhaehae ki tana tama, no reira ka tutakina ia i roto i tetahi whare herehere, a he iti rawa atu te kai i whangaia atu mana, a, mate noa ia.

8. Na, ko te teina o tera i mate, (ko Nimara tona ingoa,) i riri ki tona papa, mo ta tona papa i mea ai ki tona tuakana.

9. Nawai a, ka huihuia e Nimara etahi tangata toru-toru, a rere atu ana ki waho o te whenua, haere mai ana, noho ana i a Omere.

10. Nawai a, ka whanau ake etahi tamariki tane ma Akihi, a riro ana i a ratou nga ngakau o te iwi, he ahakoa i oati ratou ki a ia kia mahi i nga tu kino katoa, kia rite ki tana e hiahia ai.

11. Na, i hiahia te iwi o Akihi kia whai taonga, pera i a Akihi i hiahia kia whai mana; no reira ka tapae moni atu nga tamariki a Akihi ma ratou, a na tenei i kukume ai ratou i te wahi nui o te iwi kia whai i muri i a ratou;

12. A ka timata he whawhai i waenganui i nga tamariki a Akihi, me Akihi, a haere tonu he maha nga

tau; tae noa hoki ki te whakangaromanga o te wahi nui o te iwi; ae ra, o te katoa, haunga ra nga wairua e toru tekau, me te hunga ra i rere atu me te whare o Omere;

13. No reira ka whakahokia ano a Omere ki tona kainga tupu.

14. Nawai a, ka koroheke a Omere, ahakoa ra whanau ake tana ko Emera i tona koroheketanga, a ka whakawahi ia i a Emera hei kingi mo muri i a ia.

15. A i muri iho i tana whakawahinga i a Emera hei kingi, ka kite ia i te ata noho i runga i te whenua e rua nga tau, a ka mate ia, he maha rawa hoki nga ra i kite ai ia, i ki tonu nei i te pouri. Nawai a, ka kingi a Emera i muri i a ia, a takahi ana i nga tapuae o tona papa.

16. A ka timata ano te Ariki te tango i te kanga i runga i te whenua, a ka nui rawa te whai pai o te whare o Emera i raro i te kingitanga a Emera; na, i nga tau e ono tekau ma rua kua tino kaha rawa ratou, no ka nui ta ratou whai taonga,

17. I a ratou nga tau hua rakau katoa, me nga ke-reene, me nga hiraka, me nga rinena papai, me nga koura, me nga hiriwa, me nga mea utu nui;

18. Me nga tu kau katoa ano hoki, nga okiha, me nga kau uwaha, nga hipi, nga poaka, nga koati, me era atu tu kararehe e pai ana hei kai ma te tangata;

19. I a ratou ano nga hoiho, nga kaihe, a he erawhana ano a ratou, he kureromo, he kumomo; na, he pai anake aua mea, ma te tangata, a tera noa ake, te pai o nga erawhana, me nga kureromo, me nga kumomo.

20. A penei ka ringihia iho e te Ariki ana manaakitanga ki runga ki tenei whenua, koia he mea whiriwhiri pai ake i era atu whenua katoa; a nana i whakahau kia nohoia atu te whenua e te hunga mana e noho te whenua, ki te kore ka whakangaromia ratou ina pakari ratou i runga i te kino; no te mea ka ringihia e ahau te raneatanga o taku riri ki runga ki nga pera, e ai ta te Ariki.

21. A na Emera i whakarite whakawa i runga i te tika i ona ra katoa, a whanau ake ana he maha nga tamariki me nga tamahine, a whanau ake ano tana ko Koriatumu; a ka whakawahia a Koriatumu e ia hei kingi i muri i a ia.

22. A e wha nga tau i ora ai ia i muri i tana wha-

kawahinga i a Koriatumu hei kingi mo muri i a ia, he ata nobo ano hoki tana i kite ai i runga i te whenua; ae ra, i kite ra ano ia i te Tama o te Tika, a hari ana kororia ana i runga i tona ra; na, ka hemo ia i runga i te rangimarie.

23. Nawai a, ka takahi a Koriatumu i nga tapuae o tona papa, a he maha nga pa kaha i hanga e ia. ka mahi hoki i te pai mo tona iwi i ona ra katoa. Nawai a, kahore ana tamariki, a taea noatia tona koroheketanga rawatanga.

24. Nawai a, ka mate tana wahine, kotahi rau ma rua ona tau. A ka mau a Koriatumu ki tetahi kotiro hei wahine marena mana i roto i tona koroheketanga, a whanau ake ana he tamariki he tamahine; na ka ora ia, a kotahi rau e wha tekau ma rua ona tau.

25. Nawai a, whanau ake tana ko Komo, a ka kingi a Komo i muri i a ia; a e wha tekau ma iwa nga tau i kingi ai ia, a whanau ake tana ko Hete; a ko etahi atu tama ano hoki me nga tamahine i whanau ake mana.

26. Na, i horapa ano te iwi ki runga ki te mata katoa o te whenua, a ka timata ano kia ai he kino nui rawa ki runga i te mata o te whenua, ka tahuri hoki a Hete ki te awahi atu ano ki nga tikanga ngaro onamata, hei whakangaro i tona papa.

27. Nawai a, ka turakina tona papa e ia i runga i te torona; ma hoki nana ia i patu ki tana ake hoari; a kingi ana i muri i a ia.

28. Na, ka puta mai ano nga poropiti ki runga ki te whenua, ka karanga i te ripeneta ki a ratou; kia whakapaia e ratou te huarahi o te Ariki, ki te kore ka pa tetahi kanga ki te mata o te whenua; ae ra, ka ai he hemo-kai nui, ma reira e whakangaromia ai ratou, ki te kore ratou e ripeneta.

29. Otiia kihai te iwi i whakapono ki nga kupu a nga poropiti, heoi maka ana i a ratou ki waho; a ko etahi o ratou i maka ki roto ki nga poka, a mahue ana ratou ki te mate. Na, ka mahi ratou i enei mea katoa i runga i te whakahau a kingi Hete.

30. Nawai a, ka pa tetahi mate-kai nui ki runga ki te whenua, a he tere rawa te whakangaromanga o nga tangata. he mea na taua mate-kai, no te mea kihai i puta te ua ki runga ki te mata o te whenua;

31. A ka puta mai ano he nakahi whakamate ki runga ki te mata o te whenua, na, he maha nga tangata

i whakamatea. Nawai a, ka timata a ratou kahui te rere atu i mua i nga nakahi whakamate, ki te whenua whaka-te-tonga i karangatia ra e nga Niwhai ko Harahemera.

32. A he nui noa atu i mate i te huarahi; ko etahi ia i rere atu ki te whenua whaka-te-tonga.

33. Nawai a, ka mea te Ariki i nga nakahi kia whakamutua te whai i a ratou, engari kia katia te huarahi kei puta te iwi; kia hinga i nga nakahi whakamate nga tangata katoa e totohe ana ki te puta atu.

34. Nawai a, ka whai haere te iwi i runga i te ritenga atu o nga kararehe, a kainga ana nga tinana o nga mea i mate i te huarahi, a pau ake ana i a ratou te katoa te kai. Na, i te kitenga o te iwi tera ratou e mate, ka timata ratou te ripeneta ki a ratou kino, me te karanga ano ki te Ariki.

35. Ano ka nui ta ratou whakaiti i a ratou ano i te aroaro o te Ariki, ka unga ia i te ua ki runga ki te mata o te whenua, a ka hauora te iwi, na, ka ai he hua rakau i nga kainga whaka-te-nota, i nga kainga ta-whio noa ano hoki. Heoi whakakite mai ana te Ariki i tona kaha ki a ratou, i runga i te whakaoranga i a ratou i te mate-kai.

UPOKO 10.

1. Na, ko Heha ko ia nei he uri no Hete, i mate hoki a Hete i te hemo-kai ratou ko tona whare katoa, ko Heha ia kahore; koia a Heha i tahuri ai ki te whakatu ano i tetahi iwi i pakaru.

2. Nawai a, ka mahara a Heha ki te whakangaromanga o ona tupuna, a hanga ana e ia he kingitanga tika, no te mea i mahara ia ki ta te Ariki i mahi ai hei whakawhiti i a Iarere raua ko tona teina i rawahi o te rire; a haere ana ia i nga ara o te Ariki, na, whanau ake ana he tamariki, he tamahine.

3. Na, ko tana matamua, tona ingoa ko Heha, i tutu ki a ia; otira i patua a Heha e te ringa o tetahi kai pahua, he nui no ana taonga, na reira i hoki ai te humarie ki tona papa.

4. Nawai a, he maha nga pa i hanga e tona papa ki runga ki te mata o te whenua, a timata ana ano te horapa haeretanga o te iwi ki runga ki te mata katoa o te whenua. Na, ka ora a Heha, a tino koroheke rawa ia; na, whanau ake tana ko Ripakihi, a ka mate

ia. Na, ka kingi a Ripakihi i muri i a ia.

5. A kihai a Ripakihi i mahi i te tika ki te tirohanga a te Ariki, no te mea he maha ana wahine, me ana wahine iti, a nana i whakamau ki nga pokohiwi o nga tangata te mea e taimaha ana ki te pikau; ae ra, nana i takoha ratou ki nga takoha taimaha; a he maha nga whare rarahi i hanga ai ia ki te takoha.

6. A hanga ana e ia mona he torona ataahua rawa, me nga whare herehere maha, a te tangata kihai nei i pai ki te uru ki raro i nga takoha, ka maka e ia ki te whare herehere; me te tangata ano kihai nei i ahei te homai takoha ka maka ki te whare herehere; a ka mea ia kia mahi tonu ratou hei oranga mo ratou; a te tangata e whakakeke ana ki te mahi, ka meinga e ia kia whakamatea;

7. Na reira i whiwhi ai ia ki tona mahi pai katoa; ae ra, ko ana koura para-kore i meinga e ia kia tahia i roto i te whare herehere; me nga tu mahi tohunga katoa i meinga e ia kia mahia i roto i te whare herehere. Nawai a, ka tukinotia ano te iwi e ia ki ana puremutanga me ana whakarihariha;

8. Ano ka wha tekau ma rua ona tau e kingi ana, ka whakatika ake te iwi i runga i te tutu ki a ia, a ka timata ano te whawhai i runga i te whenua, no ka whakamatea a Ripakihi, me ana uri i panaia atu i roto i te whenua.

9. Nawai a, i muri i nga tau maha, ko Moriatono, (he uri ia no Ripakihi,) i whakamine i tetahi taua o nga mea i peia atu, a ka haere atu, ka hoatu whawhai ki te iwi; na, ka whiwhi kaha ia ki runga ki nga pa maha; a ka tino nanakia rawa te whawhai, ka mau ano mo nga tau maha, a ka whiwhi kaha ia ki runga ki te whenua katoa, a whakatu ana i a ia ano hei kingi ki runga ki te whenua katoa.

10. Na, i muri iho i tana whakatunga i a ia ano hei kingi, ka whakamama ia i te pikaunga a te iwi, na konei ia i paingia ai e te iwi, a whakawahi ana ratou i a ia hei kingi mo ratou.

11. A ka mahi tika ia ki te iwi, heoi ki a ia ano kahore, he nui hoki no ana puremutanga; no reira ka hatepea atu ia i te aroaro o te Ariki.

12. Nawai a, ka hanga a Moriatono i nga pa maha, a ka riro te iwi he iwi tino whai taonga i roto i tona kingitanga, i runga i te whai whare, i te whai koura, me te hiriwa, me te whakatupu kereene, i te whai ka-

hui o ia tu, o ia tu, me nga mea pera i whakahokia ki a ratou.

13. Na, ka ora a Moriatono, a ka tino koroheke rawa, katahi ka whanau ake tana, ko Kimi; a ka kingi a Kimi i muri i tona papa; na, e waru nga tau e kingi ana ia, a ka mate tona papa. Na, kihai a Kimi i kingi i runga i te tika, no reira kahore ia i arongia e te Ariki.

14. A ka whakatika ake tona teina ka tutu ki a ia, na konei i hereherea ai ia e ia, a ka noho ia i roto i te hereheretanga i ona ra katoa; a whanau ake ana, he tamariki, he tamahine, i roto i te hereheretanga; a whanau ake tana i roto i tona koroheketanga ko Riwai, a ka mate ia.

15. Nawai a, ka mahi a Riwai i roto i te hereheretanga mo nga tau e wha tekau ma rua i muri i te matenga o tona papa. A ka whakatupu whawhai ia ki te kingi o te whenua, na reira i riro ai i a ia te kingitanga.

16. Na, muri iho i te rironga o te kingitanga i a ia, ka mahi ia i te mea tika ki te tirohanga iho a te Ariki; a kake ana te iwi i runga i te whenua, ora ana ano ia, a, koroheke rawa, na, whanau ake ana he tamariki, he tamahine; a ka whanau ano tana ko Koroma, i whakawahia nei e ia hei kingi mo muri i a ia.

17. Nawai a, ka mahi a Koroma i te mea pai ki te tirohanga iho a te Ariki, i ona ra katoa; a whanau ake ana he tamariki maha, me nga tamahine; a i te mea kua kite ia i nga ra maha, ka pahemo atu ia, ka pera me era atu o te whenua; a ko Kihi i kingi i muri i a ia.

18. A ka pahemo atu hoki a Kihi, a ka kingi a Ripi i muri i a ia.

19. A ka mahi pai ano a Ripi, ki te tirohanga iho a te Ariki. Na, i nga ra i a Ripi, ka whakangaromia nga nakahi whakamate; koia ratou ka haere ki te whenua whaka-te-tonga, ki te rapu kai ma te iwi o te whenua, no te mea e kapi ana taua whenua i nga kirehe ngahere. A ko Ripi ano i riro hei tangata maia ki te whai kirehe.

20. Na, ka hanga e ratou tetahi pa nui ki te whenua whaiti, ki te wahi e wehea ana te whenua o te moana.

21. A tiakina ana e ratou te whenua whaka-te-tonga hei koraha, e whaiwhai kirehe ai ratou. Na, kapi ana te mata katoa o te whenua whaka-te-nota i nga tangata;

22. A he nui rawa to ratou kaha ki te mahi, a hoko

mai ana ratou hoko atu ana, whakawhitiwhiti ana, tetahi ki tetahi, kia whai taonga ai ratou.

23. Na, ka mahi ratou i nga tu oa katoa, ka mahi i te koura, i te hiriwa, i te rino, i te parahi, me nga tu metara katoa; he mea kerī era e ratou i roto i te whenua; no reira ka whakapukepuke ratou i nga puke whenua nui, kia whiwhi ki te oa, o te koura, o te hiriwa, o te rino, o te kapa. A mahia ana e ratou nga tu mahi papai katoa.

24. I a ratou nga hiraka, me nga rinena miro pai; a ka mahi ratou i nga tu kahu katoa, kia kakahu ai ratou i a ratou, i o ratou kiri-kau.

25. A hanga ana ratou i nga tu mea mahi katoa hei ngaki i te whenua, hei parau, hei rui, hei kokoti, hei ngaki, hei patu ano hoki.

26. Ka mahi ano ratou i nga mea mahi katoa hei whakamahi i a ratou kararehe.

27. Ka mahi ano ratou i nga tu patu whawhai katoa. A ka mahi ano ratou i nga tu mahi katoa e rereke ana te mahinga.

28. Kahore hoki he iwi i rite nga manaakitanga te nui ki o ratou, kia nui atu ano te whai pai he mea na te ringa o te Ariki. A i roto ano ratou i tetahi whenua whiriwhiri pai ake i nga whenua katoa, na te Ariki hoki tenei i korero.

29. Nawai a, ka ora a Ripi he maha nga tau, a whanau ake ana, he tamariki, he tamahine; a ka whanau ake tana ko Heatomo.

30. Nawai a, ka kingi a Heatomo i muri i tona papa. Ano ka rua tekau ma wha tau e kingi ana a Heatomo, ka tangohia te kingitanga i a ia. A he maha ana tau e mahi ana i roto i te hereheretanga; ae ra, pau noa te toenga o ona ra.

31. A whanau ake tana ko Hete, na, ora ana a Hete i roto i te hereheretanga a pau noa ona ra. A whanau ake ta Hete ko Arona, na, noho ana a Arona i roto i te hereheretanga a pau noa ona ra; a whanau ake tana ko Amanikara, a ka noho ano hoki a Amanikara i roto i te hereheretanga pau noa ona ra; na, whanau ake tana ko Koriatumu, a noho ana a Koriatumu i roto i te hereheretanga pau noa ona ra; a whanau ake tana ko Komo.

32. Nawai a, ka kumea ketia e Komo te hawhe o te kingitanga. A ka kingi ia ki runga ki taua hawhe o te kingitanga mo nga tau e wha tekau ma rua; na,

ka haere ia ki te whawhai ki te kingi, ki a Amakiri, a whawhai ana mo nga tau maha, a i roto i taua wa ka whiwhi kaha a Komo ki runga ki a Amakiri, na, ka whiwhi kaha ia ki runga ki te toenga o te kingitanga.

33. Na, i nga ra i a Komo ka timata nga kai pahua i runga i te whenua: a ka mau i a ratou nga tikanga tawhito, ka minita i nga oati i runga i nga ritenga o nga tangata onamata, a whai ana ano kia whakangaromia te kingitanga.

34. Na, ka nui te whawhai a Komo ki a ratou; heoi kihai ratou i taea e ia.

UPOKO 11.

1. Na, ka puta mai ano nga poropiti maha i nga ra i a Komo, a poropiti ana i te whakangaromanga mo taua iwi nui, ki te kore ratou e ripeneta, e tahuri ki te Ariki, me te whakarere atu i a ratou kohuru me o ratou kino.

2. Nawai a, ka whakakahoretia nga poropiti e te iwi, a oia ana ratou ki a Komo kia tiakina, no te mea i whai te iwi kia whakangaromia ratou;

3. A ka poropiti ratou i nga mea maha ki a Komo; na, ka manaakitia ia i te toenga katoa o ona ra.

4. Na, ka ora ia a koroheke rawa, a whanau ake tana ko Hipiromo; a kingi ana a Hipiromo i muri i a ia. Na, ka tutu te teina o Hipiromo ki a ia; a ka timata tetahi whawhai nui rawa ki runga ki te whenua katoa.

5. Nawai a, ka mea te teina o Hipiromo i nga poropiti katoa nana i poropiti te whakangaromanga mo te iwi, kia whakamatea.

6. A he aitua nui i runga i te whenua katoa, no te mea na ratou i whakapuaki tetahi kanga nui atu e pa ai ki te whenua, ki te iwi ano hoki, me te panga ano o tetahi whakangaromanga nuitanga ki roto ki a ratou, o tetahi kahore nei ona rite i tae noa ki runga ki te mata katoa o te whenua; a ka pera me he puranga whenua o ratou iwi i runga i te mata o te whenua, ki te kore ratou e ripeneta ki to ratou kino.

7. Na, kihai ratou i whakarongo ki te korero a te Ariki, he mea na o ratou huihuinga kinotanga; no reira ka tupu nga whawhai me nga tautohetohenga ki runga ki te whenua katoa, me nga hemo-kai maha ano hoki, me nga mate uruta, no ka ai tetahi whaka-

ngaromanga nuitanga. kahore ano i mohiotia noatia tona rite i runga i te mata o te whenua, na, puta katoa ana tenei i nga ra i a Hipiromo.

8. A ka timata te iwi te ripeneta ki to ratou kino; a ka tohungia ratou e te Ariki ki te ritenga o ta ratou ripenetatanga.

9. Na, ka whakamatea a Hipiromo, a ko Heta i riro herehere, a noho ana ia i roto i te hereheretanga i ona ra katoa.

10. Nawai a, ka riro te kingitanga i a Ahaha, i tana tama; a ka kingi ia ki runga ki te iwi i ona ra katoa. A ka mahi ia i nga tu kino katoa i ona ra, na reira i mea ai ia kia nui te whakaheke toto; a he torutoru noa ona ra.

11. Na, he uri a Eteme no Ahaha, a ka riro i a ia te kingitanga; a ka mahi kino ano ia i ona ra.

12. Na, i nga ra i a Eteme, ka puta mai nga poropiti maha, a ka poropiti ano ki te iwi; ae ra, ka poropiti ratou i tenei, ara, ka whakangaromia rawatia ratou e te Ariki i runga i te mata o te whenua, ki te kore ratou e ripeneta ki to ratou kino.

13. Nawai a, ka whakapakeke te iwi i o ratou ngakau, a kihai ratou i whakarongo ki ta ratou kupu; na, ka tangi nga poropiti a ka puta atu i roto i te iwi.

14. Nawai a, ka whakarite a Eteme i te whakawa i runga i te kino i ona ra katoa; a whanau ake tana ko Morono. Na, ka kingi a Morono i muri i a ia; a ka mahi a Morono i te mea kino i te aroaro o te Ariki.

15. Nawai a, ka ara tetahi tututanga i roto i te iwi. he mea na taua huihui ngaro kua hanga ra kia whiwhi mana ai, kia whai taonga ai; a ka ara ano tetahi tangata i roto i a ratou he marohirohi ia i runga i te kino, a ka whawhai ki a Morono, na reira i turakina ai e ia te hawhe o te kingitanga; na, ka pupuri ia i te hawhe o te kingitanga mo nga tau maha.

16. Nawai a, ka turaki a Morono i a ia, a riro ana ano i a ia te kingitanga.

17. Na, ka ara ano tetahi atu tangata marohirohi; he nri tera no te teina o Iarere.

18. Nawai a, ka turaki ia i a Morono, a riro ana te kingitanga i a ia; no reira ka noho a Morono i roto i te ponongatanga a pau noa te toenga o ona ra; na, whanau ake tana ko Koriatoro.

19. A ka noho a Koriatoro i te hereheretanga a pau noa ona ra.

20. Na, i nga ra ano hoki i a Koriatoro ka puta mai nga poropiti maha, a poropiti ana i nga mea nui whakamiharo, me te karanga ano i te ripenetatanga ki te iwi, a ki te kore ratou e ripeneta ka whakarite te Ariki, te Atua i te whakawa ki a ratou, hei tino whakangaromanga rawatanga mo ratou;

21. A ka tonoa mai e te Ariki, e te Atua, ara, ka mauria mai tetahi atu iwi hei noho i te whenua, he mea ma tona kaha, i runga i te ritenga i mauria mai ai e ia o ratou tupuna.

22. Na, whakakahoretia katoatia ana nga kupu a nga poropiti e ratou, no to ratou huihui ngaro hoki me o ratou whakarihariha kino.

23. Nawai a, ka whanau ake ta Koriatoro, ko Etere, a ka mate ia, kua noho hoki i roto i te hereheretanga i ona ra katoa.

UPOKO 12.

1. Na, i roto nga ra o Etere i nga ra o Koriatuma; a ko Koriatuma te kingi i runga i te whenua katoa.

2. A he poropiti a Etere na te Ariki; no reira ka puta mai a Etere i nga ra i a Koriatuma, a timata ana te poropiti ki te iwi, kihai hoki ia i taea te pehi, he mea hoki na te Wairua o te Ariki i roto ra i a ia;

3. Ina hoki i karanga ia no te ata, a to noa te ra, e whakahauhau ana i te iwi kia whakapono ki te Atua he mea ripenetatanga, kei whakangaromia ratou, e mea ana ki a ratou, ma te whakapono e whakaritea ai nga mea katoa;

4. No reira, te tangata e whakapono ana ki te Atua kua ahei te tumanako atu i runga i te tuturutanga ki tetahi ao pai ake, ae ra, ki tetahi wahi i te ringaringa matau o te Atua, he mea puta ake taua tumanako i te whakapono, riro ana hei punga ki nga wairua o nga tangata, hei mea i a ratou kia pono kia pumau, e hira tonu ana i runga i nga mahi pai, he mea arataki hoki ki te whakakororia i te Atua.

5. Nawai a, ka poropiti a Etere i nga mea nunui whakamiharo ki te iwi, kihai nei i whakaponohia e ratou, no te mea kahore i kitea aua mea e ratou.

6. Na, e mea ana ahau, a Moronai, kia korero i etahi kupu mo enei mea; e mea ana ahau kia whakaatu ki te ao ko te whakapono koia nga mea e tumanakohia atu nei, a kahore e kitea; no konei ra, kei totohe kou-

tou mo koutou kahore e kite, no te mea kahore o koutou kai whakaatu e riro i a koutou, engari i muri i te whakamatautauranga o to koutou whakapono;

7. No te mea na te whakapono i whakakite ai a te Karaiti i a ia ano ki o tatou tupuna. i muri iho i tona aranga ake i te hunga mate: a kihai ia i whakakite i a ia ano ki a ratou, i te mea kahore ano ratou kia whakapono ki a ia; no reira he tika ko etahi i whai whakapono ki a ia. no te mea kihai ia i whakakite i a ia ano ki te ao.

8. A na te whakapono o nga tangata i whakakite ai ia i a ia ano ki te ao, i whakakororia ai ano hoki i te ingoa o te Matua, me te whakapai i tetahi huarahi ma reira e pa ai era atu ki te homaitanga o te rangi, kia tumanako atu ai ratou ki aua mea kahore nei i kitea noatia e ratou:

9. No reira e ahei ana i a koutou te tumanako atu, me te pa atu ki te homaitanga. heoi ano te mea ma koutou kia whai whakapono.

10. Nana, he mea na te whakapono i karangatia ai te hunga onamata ki te ritenga tapu o te Atua:

11. Na, na te whakapono te ture a Mohi i homai ai. Otiia i runga i te homaitanga o tana Tama, i whakaritea ai e te Atua he huarahi pai rawa ake; he mea hoki na te whakapono i rite ai;

12. No te mea ki te kahore he whakapono i roto i nga tamariki a te tangata, e kore e ahei i te Atua te mahi merekara i roto i a ratou; no reira kihai ia i whakakite i a ia ano i te mea kahore ano kia puta to ratou whakapono.

13. Nana, ko te whakapono o Arami raua ko Amureke te mea nana i mea te whare herehere kia horo iho ki te whenua.

14. Nana, ko te whakapono o Niwhai raua ko Rihai te mea nana i mahi te rereketanga ki runga ki nga Ramana i rumakina ai ratou ki te kapura me te Wai-rua Tapu.

15. Nana, ko te whakapono o Amona ratou ko ona teina te mea nana i mahi te merekara nui i waenganui i nga Ramana;

16. Ae ra, me ratou katoa ano hoki i mahi merekara, i mahia e ratou i runga i te whakapono, te hunga i mua i a te Karaiti, me te hunga ano hoki i muri mai.

17. He mea ano na te whakapono i whiwhi ai aua akonga tokotoru ki tetahi kupu whakaari kia kore ra-

tou e pangia e te mate; a kihai ratou i whiwhi ki te kupu whakaari i te mea kahore ano, i puta to ratou whakapono.

18. Kahore ano hoki tetahi i mahi merekara, i tetahi taima, engari i muri i to ratou whakaponotanga; no reira to ratou tuatahi, he whakapono ki te Tama a te Atua.

19. A he tokomaha i nui rawa te kaha o to ratou whakapono i mua atu i te taenga mai o te Karaiti kihai ratou i taea te pupuri ki waho o te arai, engari i kite pono o ratou kanohi i nga mea i kite ai ratou i runga i te kanohi whakapono, a hari ana ratou.

20. Na, kua kite ano tatou i roto i tenei tuhituhinga, ko tetahi o enei, ko te teina o Iarere: no te mea he nui no tona whakapono ki te Atua, a, i te toronga o te matihao o te Atua, kihai i taea e te Atua te huna i te tirohanga a te teina o Iarere, no tana kupu hoki i kore-ro ai ia ki a ia, a ko taua kupu i whiwhi ai i runga i te whakapono.

21. A i muri i te kitenga a te teina o Iarere i te matihao o te Ariki, he mea na te kupu whakaari i whiwhi ai te teina o Iarere i runga i te whakapono, na, kihai te Ariki i ahei te kaiponu atu i tetahi mea ki tana tirohanga; no reira ka whakakite ia i nga mea katoa ki a ia, no te mea kihai ia i taea te pupuri ki waho o te arai i muri.

22. A he mea ano na te whakapono i whiwhi ai oku tupuna ki nga kupu whakaari mo enei mea kia puta ki o ratou teina ma roto i nga Tauwiwi; no reira i whakahau mai te Ariki ki a au, ara a Ihu Karaiti.

23. A ka mea atu ahau ki a ia, E te Ariki, ka tawai nga Tauwiwi ki enei mea, mo to matou ngoikoretanga hoki i runga i te tuhituhi; no te mea, E te Ariki, nau matou i mea kia kaha i runga i te kupu, he mea na te whakapono, otia kahore koe i mea i a matou kia kaha i runga i te tuhituhi; no te mea nau tenei iwi katoa i mea kia korero nui ratou, he mea na te Wairua Tapu i homai e koe ki a ratou;

24. A nau ano matou i mea kia iti noa to matou kaha ki te tuhituhi, he mea na te porori o o matou ringaringa. Nana, kahore koe i mea i a matou kia kaha i runga i te tuhituhi, kia rite ki te teina o Iarere, ina hoki nau ia i mea, a ko nga mea i tuhituhi ai ia he kaha he pena me koe, a taea ana te tangata e korero ana i aua mea.

25. Nau ano a matou kupu i mea kia kaha, kia nui, a kahore e ahei i a matou te tuhituhi; no reira ina tuhituhi matou ka kite matou i to matou ngoikoretanga, a ka tutuki i runga i te whakahangaitanga o a matou kupu; na, e wehi ana ahau kei taunu nga Tau-iwi ki a matou kupu.

26. Ano ka korero ahau i tenei, ka korero mai te Ariki ki a au, ka mea, E taunu ana ano nga wairangi, heoi ka tangi ratou; a e ranea ana toku aroha noa mo te hunga ngakau mahaki, kei whai aha ratou i runga i to koutou ngoikoretanga.

27. Ki te haere mai hoki nga tangata ki a au, maku e whakaatu ki a ratou to ratou ngoikoretanga. E hoatu ana e ahau te ngoikoretanga mo nga tangata, kia ngakau iti ai ratou; a e ranea ana taku aroha noa mo nga tangata katoa e whakaiti ana i a ratou ano ki toku aroaro; ki te mea hoki ka whakaiti ratou i a ratou ano ki toku aroaro, me te whai whakapono ki a au, katahi ahau ka mea i nga mea ngoikore hei mea kaha mo ratou.

28. Nana, maku e whakaatu ki nga Tau-iwi to ratou ngoikoretanga, maku hoki e whakaatu ki a ratou, e kawe mai ana te whakapono, te tumanako me te aroha noa ki a au nei—ki te matapuna wai o te tika katoa.

29. Na, ko ahau, ko Moronai, kua rongo i enei kupu, a ka marire toku ngakau, a ka mea, E te Ariki, kia meatia tau e pai ai koia ano he tika, ina hoki e mohio ana ahau e mahi ana koe ki nga tamariki a te tangata e rite ana ki to ratou whakapono:

30. No te mea i ki atu te teina o Iarere ki te maunga Terini, neke atu, a i nekehia atu ano. Na, me i kore ona whakapono, penei kua kore tera e neke; no reira e mahi ana koe i muri i te whakaponotanga a te tangata:

31. No te mea i pera tau whakakitenga i a koe ano ki au akonga. I muri hoki i ta ratou whakaponotanga, i ta ratou korerotanga i runga i tou ingoa, ka whakakite koe i a koe ano ki a ratou i runga i te kaha nui;

32. A e mahara ana ano ahau ki a koe i ki, ka oti i a koe he whare te whakarite mo te tangata; ae ra, i roto i nga whare o tou Matua, hei tumanakotanga pai ke atu ma te tangata; no reira me tumanako te tangata, ki te kore e kore ia e whai wahi i roto i te kai-nga kua rite na i a koe.

33. A mahara ana ano hoki ahau ki a koe i ki, kua aroha koe ki te ao, a tuku ana i a koe ano kia mate mo te ao, kia whakaora ake ai ano koe i a koe hei whakarite i tetahi wahi mo nga tamariki a te tangata.

34. Na, e mohio ana ahau ko te aroha noa tenei aroha i aroha nei koe ki nga tamariki a te tangata; mo reira ki te kore o te tangata aroha noa e kore ratou e ahei te noho i taua kainga ka oti na i a koe te whakarite i roto i nga whare o tou Matua.

35. No reira, e mohio ana ahau i runga i tenei mea i korero ai koe, ki te kore o nga Tauwi aroha noa mo to matou ngoikoretanga, ka whakamatautauria ratou e koe, a ka tangohia o ratou taranata, ae ra, taua mea i riro ai i a ratou, a ka hoatu ki te tangata e hira ake ana ana.

36. Nawai a, ka inoi ake ahau ki te Ariki kia homai e ia te atawhai ki nga Tauwi kia whai aroha noa ai ratou.

37. A ka mea mai te Ariki ki a au, ki te mea kahore o ratou aroha noa, he aha mau, kua u tonu koe; no reira ka meinga ou kakahu kia ma. A mou i kite i tou ngoikoretanga, ka whakakahangia koe, mo te noho iho ki roto ki te wahi ka oti nei i a au te whakarite i roto i nga whare o toku Matua.

38. Heoi tenei ahau, a Moronai te poroporoaki nei ki nga Tauwi, ki oku teina ano hoki e aroha nei ahau, hei kona ra koutou tae noa ki te wa e tutaki ai tatou ki mua i te nohoanga whakawa a te Karaiti, hei reira matau ai nga tangata katoa ki oku kakahu e koha-kore ana i o koutou toto;

39. Ko reira koutou matau ai kua kite ahau i a Ihu, a i korero mai ia ki a au he kanohi, he kanohi, a i korero mai ano ia ki a au mo enei mea i runga i te tino whakaiti, me tetahi tangata e korero ana ki tetahi, i toku reo ake;

40. A he torutoru nei anake ka oti i a au te tuhituhi, he ngoikoretanga noku ki te tuhituhi.

41. Na, e mea ana ahau kia akiaki i a koutou kia rapu i tenei Ihu i tuhituhi ai nga poropiti ratou ko nga apotoro mona, kia tau ai kia waiho ai ano hoki te aroha noa o te Atua Matua, o te Ariki hoki o Ihu Karaiti, me te Wairua Tapu, e whakaatu nei i a raua, ki roto ki a koutou, a ake ake ake. Amine.

UPOKO 13.

1. Na, ka tahuri ahau, a Moronai ki te whakaoti i taku tuhituhinga mo te whakangaromanga o te iwi i tuhituhi nei ahau mo ratou.

2. Nana, i whakakahoretia katoatia e ratou nga kupu a Etere; no te mea he pono nana i korero ki a ratou mo nga mea katoa, no te timatanga ra ano o te tangata: a i muri i te hekenga o nga wai i runga i te mata o tenei whenua, ka meinga ia he whenua whiriwhiri pai ake i era atu whenua katoa, he whenua whiriwhiri na te Ariki; no reira e mea ana te Ariki kia mahi ki a ia nga tangata katoa e noho ana ki to reira mata;

3. Ko te wahi hoki tera mo te Hiruharama Hou, e heke iho ai i roto i te rangi, me te Wahi Tapu o te Ariki.

4. Nana, i kite a Etere i nga ra i a te Karaiti, i korero hoki ia mo tetahi Hiruharama Hou ki runga ki tenei whenua;

5. I korero ano ia mo te whare o Iharaira, me te Hiruharama e haere mai ai a Rihai i reira; muri iho i tona whakangaromanga, ka hanga ake ano hei pa tapu ki te Ariki, no reira e kore e ahei tenei hei Hiruharama Hou, no te mea no te wa onamata ia, heoi ka hanga ake ano ia, a ka meinga hei pa tapu ma te Ariki, a ka hanga ano mo te whare o Iharaira;

6. A ka hanga tetahi Hiruharama Hou ki runga ki tenei whenua, mo te toenga o te uri o Hohepa, kua waiho hoki tetahi ritenga mo aua mea;

7. No te mea pera me Hohepa i kawea i tona papa ki raro ki te whenua o Ihipa, waihoki i mate atu ia ki reira; no reira i kawea e te Ariki he toenga no te uri o Hohepa ki waho o te whenua o Hiruharama kia atawhai ai ia ki te uri o Hohepa kei ngaro ratou, pera me ia i atawhai ki te matua o Hohepa, kei ngaro ia;

8. No reira ka hanga te toenga o te whare o Hohepa ki runga ki tenei whenua; a ka waiho ia hei whenua tupu mo ratou; ka hanga hoki e ratou he pa tapu ki te Ariki ka pera me te Hiruharama onamata; a kahore ratou e whakapoauautia ano, kia tae mai ra ano te mutunga, e pahemo ai te whenua.

9. Na, ka ai he rangi hou, he whenua hou ano hoki; a ka rite raua ki te mea tawhito, heoi ano kua pahemo atu nga mea tawhito, a kua hou nga mea katoa.

10. Ko reira puta mai ai te Hiruharama Hou; a ka koa te hunga e noho nei i roto, no te mea ko te hunga tera nona nei nga kakahu i ma i runga i nga toto o te Reme; ko te hunga ano tera e taua ngatahitia me te toenga o te uri o Hohepa, no te whare nei ratou o Iharaira.

11. Ko reira ano puta mai ai te Hiruharama onamata; a ko ona tangata, ka koa ratou, no te mea ka oti ratou te horoi ki nga toto o te Reme; ko te hunga ano ratou i whakamararatia atu ai, a kua kohikohia mai i nga wahi e wha o te whenua, i nga kainga whaka-te-nota hoki, a mo ratou tetahi wahi o te ritenga o te kawenata i kawenata ai te Atua ki to ratou matua, ki a Aperahama.

12. Ano ka puta enei mea, ka rite te karaipiture e ki nei, He hunga tera no mua, e meinga ki muri; he hunga ano tera no muri, e meinga ki mua.

13. Na, wahi iti kua tuhituhi ano ahau, ko tenei kua riria ahau; heoi he nui, he whakamiharo, nga poropititanga a Etere, otira i mea ratou he rukenga ia, a maka ana i a ia ki waho, na, huna ana ia i a ia ano ki roto ki te puare o tetahi kohatu i te ao, a i te po ka haere atu ia, ka matakitaki i nga mea e pa ai ki te iwi.

14. Na, i a ia e noho ana i te puare o tetahi kohatu, ka tuhituhi ia i te toenga o tana tuhituhinga, a matakitaki ana i te po i nga whakangaromanga e pa ana ki te iwi.

15. Nawai a, i taua tau ano i maka atu ai ia i roto i te iwi, ka tupu tetahi whawhai nui i roto i te iwi, no te mea he tokomaha i ara, he tangata marohirohi ratou, a whai ana kia whakamatea a Koriatuma, i runga i a ratou tikanga ngaro o te kino. kua korerotia ake nei.

16. Na, ko Koriatuma, i ako i a ia ano ki nga whaka-haere katoa o te whawhai, me nga tinihanga katoa o te ao nei, koia ia ka whawhai ai ki te hunga i whai kia whakamatea ia;

17. Heoi kihai ia i ripeneta, kihai ano hoki ana tamariki ataahua, me ana tamahine; kihai ano hoki nga tamariki ataahua me nga tamahine a Kohoro; kihai ano hoki nga tamariki ataahua me nga tamahine a Korihoro; ara. kahore tahi o nga tamariki ataahua me nga tamahine i runga i te mata o te ao katoa i ripeneta mo o ratou hara;

18. No reira i te tau tuatahi i noho ai a Etere i roto

i te puare o tetahi kohatu, he maha nga iwi i patua ki te hoari o aua huihuinga ngaro i whawhai ki a Koriatuma, kia riro ai i a ratou te kingitanga.

19. Nawai a, he nui noa atu te whawhai a nga tamariki tane a Koriatuma, me te hekenga o te toto.

20. Na, i te rua o nga tau, ka puta mai te kupu a te Ariki ki a Etere, kia haere atu ia kia poropiti atu ki a Koriatuma, ki te pai ia ki te ripeneta me tona whare katoa ano hoki, ka hoatu e te Ariki ki a ia tona kingitanga, ka tohungia ano hoki te iwi.

21. Ki te kore ka whakangaromia ratou, me tona whare ano hoki, haunga ia, a ka ora ia mo te kitenga anake i te whakaritenga o nga poropititanga i poropititia mo te rironga o te whenua i tetahi atu iwi hei kainga tupu mo ratou; a ma ratou a Koriatuma e tanu; a ka whakamatea nga tangata katoa ko Koriatuma ia kahore.

22. Na, kihai a Koriatuma i ripeneta, kihai ano hoki tona whare, kihai ano hoki te iwi; a kihai i mutu te whawhai; na, whai ana ratou kia whakamatea a Etere, heoi rere atu ana ia i mua i a ratou, huna ana ki roto ki te puare o te kohatu.

23. Nawai a, ka ara ake a Harere, a nana ano i hoatu whawhai ki a Koriatuma; a taea ana tera e ia, no ka riro herehere ia i a ia i te toru o nga tau.

24. A i te wha o nga tau, ka taea a Harere e nga tamariki a Koriatuma, a, riro ana ano te kingitanga mo to ratou matua.

25. Na, ka timata tetahi whawhai i runga i te mata katoa o te whenua, tena tangata me tona ope, tena tangata me tona ope, e whawhai ana mo tana i hiahia ai.

26. Me nga kai pahua, me nga ahua katoa o te kino i runga i te mata katoa o te whenua.

27. Nawai a, ka tino riri rawa atu a Koriatuma ki a Harere, a haere ana ia me ana taua hei tatauranga atu ki a ia; a ka tutaki ratou i runga i te riri nui, ka tutaki ratou ki a ia ki te raorao o Kirikara; a ka nana-kia rawa atu te riri.

28. Nawai a, ka whawhai tonu a Harere ki a ia mo nga ra e toru. Na, ka taea e Koriatuma, ka whaia a tae noa ki nga mania o Heherono.

29. Na, ka hoatu whawhai ano a Harere ki a ia i runga i nga mania; a taea ana e ia a Koriatuma, a aia ana ia whakahokia ana ki te raorao o Kirikara.

30. A ka hoatu whawhai ano a Koriatuma ki a Harere i te raorao o Kirikara, a taea ana a Harere e ia patua ana ia.

31. A ka tu a Koriatuma i tona kuha i a Harere, a kahore ia i haere ki te whawhai i nga tau e rua, a i roto i taua wa katoa e whakaheke toto ana te iwi katoa i runga i te mata katoa o te whenua, a kahore tetahi hei pehi i a ratou.

UPOKO 14.

1. Na, ka pa he kanga nui ki runga ki te whenua katoa mo te kino o te iwi, na reira ki te whakatakotoria e te tangata tana mea mahi, tana hoari ranei ki runga ki tona takotoranga, ki te wahi ranei e waiho ai e ia, nana, i te aonga ake e kore e kitea e ia, i te nui hoki o te kanga ki runga ki te whenua.

2. No reira ka piri a ringaringa ia tangata, ia tangata ki tana ake, a kihai ia i pai ki te tono mea, ki te tuku mea ranei; na, pupuri ana ia tangata, ia tangata i te puritanga o tona hoari ki roto ki tona ringa matau, hei tiaki mo ana taputapu, me tona ora ake, me ana wahine ratou ko ana tamariki.

3. Na, i muri i nga tau e rua, i muri hoki i te matenga o Harere, nana, ka ara te teina o Harere, a whawhai ana ia ki a Koriatuma, na, taea ana ia e Koriatuma, a whaiwhaitia ana ano ia tae noa atu ki te koraha o Akihi.

4. Nawai a, ka whawhai te teina o Harere ki a ia i roto i te koraha o Akihi; a ka tino kaha rawa atu te whawhai, ka hinga hoki nga mano maha i te hoari.

5. Nawai a, ka whakapaea te koraha e Koriatuma, na, ka haere atu te teina o Harere i roto i te koraha i te po, a patu ana i tetahi wahi o te taua a Koriatuma i a ratou e haurangi ana.

6. A haere ana ia ki te whenua o Morono, whakanoho ana i a ia ano ki runga ki te torona o Koriatuma.

7. Na, ka noho a Koriatuma me tana taua i te koraha, mo nga tau e rua, a whiwhi ana ia ki te kaha nui mo tana taua.

8. Na, ko te teina o Harere, nona nei te ingoa ko Kireara, i riro ana i a ia he kaha nui mo tana taua, he mea na nga huihuinga.

9. Nawai a, ka kohurutia ia e tana Tohunga Nui i a ia e noho ana ki runga ki tona torona.

10. A ka kohurutia tera e tetahi tangata o nga huihuinga ngaro i roto i tetahi ara ngaro, a riro ana i a ia ano te kingitanga; a ko Ripi tona ingoa; na, he tangata rahi a Ripi, tera atu i tetahi atu tangata i roto i te iwi katoa.

11. Na, i te tau tuatahi i a Ripi, ka tae ake a Koriatuma ki te whenua o Morono, a ka tatau atu ki a Ripi.

12. Nawai a, ka whawhai ia ki a Ripi, a hahau iho ana a Ripi ki runga ki tona ringa, a kua motu; otira ka kokiri atu te taua a Koriatuma ki runga ki a Ripi. a whati atu ana ia ki nga rohe ki nga takutai.

13. A ka whaia ia e Koriatuma; na, ka whawhai a Ripi ki a ia i te takutai.

14. Nawai a, ka hahau a Ripi ki te taua a Koriatuma, a rere ana ano ratou ki roto ki te koraha o Akihi.

15. A ka whaia ia e Ripi tae noa ki nga mania o Akoha. Na, kua mauria katoatia te iwi e Koriatuma i a ia e oma ana i mua i a Ripi i taua wahi o te whenua i oma atu ai ia.

16. Ano ka tae ia ki nga mania o Akoha, ka whawhai ia ki a Ripi, ka hahau ia ki a ia, a mate noa tera; ahakoa ra, ka tatau mai te teina o Ripi ki a Koriatuma i muri i a ia, na, ka tino kaha rawa te whawhai, a whati ana ano a Koriatuma i mua i te taua a te teina o Ripi.

17. Na, ko Hiti te ingoa i huaina ki te teina o Ripi. A ka whai a Hiti i a Koriatuma, ka turaki hoki ia i nga pa maha, a patupatu ana i nga wahine me nga tamariki ano hoki, tahuna ana ano e ia nga pa o reira;

18. A ka paku atu te wehi o Hiti puta noa i te whenua; ae ra, ka puta atu te karanga puta noa i te whenua, ko wai e ahei te tu ki te aroaro o te taua a Hiti? Nana, tahia ana e ia te whenua i tona aroaro!

19. Nawai a, ka huihui tahi te iwi he taua, he taua, puta noa i te mata katoa o te whenua.

20. A ka titore ratou, ko tetahi wahi o ratou i rere atu ki te taua a Hiti. ko tetahi wahi o ratou i rere atu ki te taua a Koriatuma.

21. Na, he nui he roa no te whawhai, he roa hoki no te tirohanga ki te whakaheke toto, me te kikokiko, ka kapi te mata katoa o te whenua i nga tinana o te hunga mate;

22. A kahore i waiho he tangata hei tanu i nga tupa-paku i te hohoro hoki me te tere o te whawhai, heoi haere atu ana ratou i te whakaheke toto ki te whaka-

heke toto, a waiho ana nga tinana o nga tane, a nga wahine, me nga tamariki, e takoto marara ana i runga i te mata o te whenua, kia riro hei kai ma nga noke o te kikokiko;

23. A puta atu ana to reira haunga ki runga ki te mata o te whenua, ae ra, ki runga ki te mata katoa o te whenua; no reira ka raru te iwi, i te ao, i te po, i to reira haunga;

24. Ahakoa ra, kihai a Hiti i whakamutu i te whai i a Koriatuma, no te mea i oati ia ki te ngaki ki runga ki a Koriatuma i te toto o tona tuakana i patua, a ko te kupu a te Ariki i puta mai ai ki a Etere, e kore a Koriatuma e hinga i te hoari.

25. A penei ka kite tatou na te Ariki i whiu ratou i runga i te raneatanga o tona riri, a na ta ratou kino me a ratou whakarihariha, i whakarite he huarahi mo ta ratou whakangaromanga tonutanga.

26. A ka whai a Hiti i a Koriatuma whaka-te-ra-whiti, a tae noa ki nga rohe o te takutai, a ka hoatu whawhai a Hiti ki reira, i nga ra e toru;

27. Na, i te whakawehi o te whakangaromanga i roto i nga taua a Hiti, ka pa te wehi ki te iwi, a whati atu ana i mua i nga taua a Koriatuma; rere atu ana ratou ki te whenua o Korihoro, a hatepe atu ana i nga tangata whenua i mua i a ratou, i te hunga katoa kihai nei i pai ki te tahuri ki a ratou;

28. A whakaturia ana o ratou teneti ki te raorao o Korihoro. Na, ko Koriatuma i whakatu i ona teneti ki te raorao o Huru. Na, e tata atu ana te raorao o Huru ki te puke Komonoro; no reira ka huihui a Koriatuma i ana taua ki runga ki te puke Komonoro, a ka whakatangihia atu he tetere ki nga taua a Hiti hei powhiri atu ki a ratou ki te riri.

29. Nawai a, ka haere mai ratou, heoi ka panaia ano; a haere mai ana ano te tuarua o nga haerenga mai; a ka panaia ano te tuarua o nga pananga. A ka haere mai ano te tuatoru o nga haerenga mai, a ka nanakia rawa atu te riri.

30. Nawai a, ka hahau a Hiti ki runga ki a Koriatuma ka maha nga motu hohonu o tera i a ia, a ka hemo a Koriatuma kua ngaro hoki ona toto, a kawea atu ana ia me te mea kua mate ia.

31. Na, he nui no te matenga o nga tane, o nga wahine, me nga tamariki o tetahi taha, o tetahi taha, i whakahau ai a Hiti i tana iwi kia kaua e whai i nga

taua a Koriatuma; no reira ka hoki ratou ki to ratou puni.

UPOKO 15.

1. Ano ka ora ake a Koriatuma i ona motunga, ka anga ia ka mahara ki nga kupu i korero ai a Etere ki a ia;

2. Ka kite ia kua whakamatea noatia ki te hoari e tata ana ki te rua o nga miriona o tona iwi, a ka timata ia ka pouri i roto i tona ngakau; ae ra, i patua nga miriona e rua o nga tangata marohirohi, me a ratou wahine, me a ratou tamariki.

3. Ka tahuri ia ka ripeneta ki te kino i mahia e ia; ka anga ka mahara ia ki nga kupu i korerotia e te mangai o nga poropiti katoa, a ka kite i aua mea kua mana ia tongi, ia tongi tae noa ki taua wa; na, ka tangi tona wairua, a kihai i pai kia whakamarietia.

4. Na, ka tuhituhi pukapuka atu ia ki a Hiti, e hiahia ana kia tohungia e ia te iwi, a ka tukua atu e ia te kikitanga mo te whakaaro ki te iwi kia ora.

5. Na, i te taenga atu o tana pukapuka ki a Hiti, ka tuhituhi pukapuka ia ki a Koriatuma, ki te pai ia ki te tuku i a ia ano, kia patua e ia ki tona ake hoari, ka tohungia e ia te iwi.

6. Na, kihai te iwi i ripeneta ki a ratou kino; a ka whakaohokia te iwi o Koriatuma kia riri ki te iwi o Hiti; a ka whakaohokia te iwi o Hiti kia riri ki te iwi o Koriatuma; no reira ka hoatu whawhai te iwi o Hiti ki te iwi o Koriatuma.

7. Ano ka kite a Koriatuma i a ia ano e tata ana te hinga, ka whati ano ia i mua i te iwi o Hiti.

8. A ka tae ia ki nga wai o Ripirianakumu, tona whakamaoritanga, he nui, ara, he rahi ake i te katoa; no reira, i to ratou taenga ki enei wai ka whakaturia e ratou o ratou teneti; a ka whakaturia ano hoki e Hiti ona teneti e tata atu ana ki a ratou; no reira i te aonga ake ano ka tae ratou ki te whawhai.

9. A ka whawhai ratou i tetahi whawhai nanakia rawa, na, ka motu ano a Koriatuma i reira, a hemo ana ia i te kore toto.

10. Nawai a, ka huaki nga taua a Koriatuma ki runga ki nga taua a Hiti, a taea ana era e ratou, meinga ana ratou kia whati atu i mua i a ratou; a ka oma atu

ratou whaka-te-tonga, ka whakatu i o ratou teneti ki tetahi kainga i karangatia ra ko Okata.

11. Nawai a, ka whakatu te taua a Koriatuma i o ratou teneti i te taha o te puke Rama; na, ko taua puke ano ia i huna ai toku papa, a Moromona. i nga luhi-tuhinga ki te Ariki, koia nei he tapu.

12. A ka huihuia katoatia te iwi e ratou, i runga i te mata katoa o te whenua, kihai nei i patua, ko Etere ia i kore.

13. Na, ka kite a Etere i nga meatanga katoatanga o te iwi; a ka kite ia i te iwi mo Koriatuma, kua huihuia atu ki te taua a Koriatuma; a ko te iwi o Hiti. kua huihuia atu ki te taua a Hiti;

14. No reira e wha nga tau e whakamine ana ratou i te iwi kia taea ai e ratou te hunga katoa i runga i te mata o te whenua, kia whiwhi ki te kaha katoa e taea ana e ratou te whiwhi.

15. Ano ka poto ratou katoa te huihui, tena tangata ki tana taua e pai ai, tena tangata ki tana taua e pai ai, me a ratou wahine. me a ratou tamariki; he mea whakawhiwhi nga wahine, me nga tamariki ki nga patu whawhai, me nga puapua, me nga pukupuku, me nga tiaki mahunga, a whakakakahuria ana ano ki te ritenga mo te whawhai, na, ka haere atu ratou tetahi ki tetahi, ki te whawhai; a ka whawhai ratou i taua ra katoa te whai wikitoria.

16. Nawai a, ka po kua ngenge ratou, a hoki ana ki o ratou puni; na, i te mea kua tae ratou ki o ratou puni, ka ara i a ratou he aue, he uhunga mo te nga-romanga me te whakamatenga o to ratou iwi; a he nui no a ratou tangi. me a ratou aue, me a ratou uhunga, i haehaetia nuitia ai te hau.

17. Nawai a, ao ake ano ka haere ano ratou ki te whawhai, a he nui he wehi taua ra; otira kihai ratou i whai wikitoria. ano ka po ano, ka haehae ratou i te hau ki a ratou tangi, ki a ratou aue, me a ratou uhunga, mo te ngaronga o to ratou iwi.

18. Na, ka tuhituhi pukapuka ano a Koriatuma ki a Hiti, e hiahia ana kia kauaka ia e haere mai ano ki te whawhai, engari kia mau ia ki te kingitanga, kia tohungia hoki te iwi kia ora.

19. Heoi kua mutu te Wairua o te Ariki te totohe ki a ratou, a kei a Hatana te kaha katoa ki runga i nga ngakau o te iwi, no te mea i tukua atu ratou ki te pakeketanga o o ratou ngakau. me te kapotanga o o

ratou whakaaro. kia whakangaromia ai ratou; koia ratou ka haere ano ki te whawhai.

20. A ka whawhai ratou i taua ra katoa, ano ka taka te po ka moe ratou ki runga ki a ratou hoari;

21. A ao ake ano ka whawhai ratou a po noa;

22. Ano ka taka te po kua haurangi ratou i te riri. kua pera me te tangata e haurangi ana i te waina; a ka moe ano ratou ki runga ki a ratou hoari;

23. A ao ake ano, ka whawhai ano ratou; ano ka taka te po kua hinga te kotoa i te hoari, e rima tekau ma rua ia o te iwi o Koriatuma kahore. me nga mea e ono tekau ma iwa o te iwi o Hiti.

24. A ka moe ratou ki runga ki a ratou hoari i taua po, a aonga ake ka whawhai ano ratou, a ka tautohe-tohe ratou i runga i to ratou kaha, me a ratou hoari. me a ratou puapua. a pau noa taua ra;

25. Ano ka taka te po, e toru tekau ma rua o te iwi o Hiti, te morehu. a e rua tekau ma whitu o te iwi o Koriatuma.

26. Nawai a, ka kai ratou, ka moe, ka whakarite mo te mate apopo. Na, he tangata rarahi, marohirohi ratou ki to te tangata kaha.

27. Nawai a, ka whawhai ratou mo nga haora e toru. a hemo ana ratou i te heke o te toto.

28. Ano ka whiwhi kaha nga tangata a Koriatuma e rite ana hei haerenga mo ratou, na, wahi iti kua oma ratou, he whakaaro hoki ki to ratou ora, heoi ka ara a Hiti, me ana tangata ano hoki, a oati ana ia i runga i tana riri mana a Koriatuma e patu, ka mate ranei ko ia i te hoari;

29. No reira ka whaia ratou e ia, a ao ake ka mau ratou i a ia; na. ka whawhai ano ratou ki te hoari. Nawai a, i te mea kua hinga ratou katoa i te hoari. ko Koriatuma raua ko Hiti kahore, na, kua hemo a Hiti i te heke toto.

30. Ano ka whakawhirinaki atu a Koriatuma ki tana hoari, okioki iti ai. na. haua iho ana e ia. poutoa ana te matenga o Hiti.

31. Na, i muri i tana poutotanga i te matenga o Hiti, ka maranga ake a Hiti ki runga ki ona ringaringa, a hinga ana; a i muri i tona okeokenga kia whai mana-wa. ka mate ia.

32. Nawai a, ka hinga a Koriatuma ki te whenua, a riro ana me te mea kahore ona ora.

33. Na. ka korero te Ariki ki a Etere, a ka mea ki a

ia, Haere atu. Na, ka haere atu ia, a ka kite kua mana nga kupu katoa a te Ariki; a ka whakaotitia e ia tana tuhituhinga; (a kahore i pau i a au te wahi whaka-te-
rau te tuhituhi,) a i hunaia aua mea e ia i runga i tetahi ritenga i kitea ai aua mea e te iwi o Rimihī.

34. Na, ko nga kupu whakamutunga i tuhituhia e Etere, ko enei, ahakoa ka pai te Ariki ki a au kia kawea ketia, kia tukua ranei ahau ki ta te Ariki e pai ai i roto i te kikokiko, kahore he tikanga, ki te mea ka whakaorangia ahau ki roto ki te kingitanga o te Atua. Amine.

KO TE PUKAPUKA A MORONAI.

UPOKO 1.

1. Na, ko au, ko Moronai, i te mea kua oti i a au te whakapototanga i te whakaaturanga mo te iwi o Iarere, na, i mahara ahau kua kore atu aku tuhituhi, heoi kahore ano ahau i mate; a kahore ahau e whakakite i a au ki nga Ramana, kei whakamate ratou i a au.

2. Ta te mea, he nanakia rawa atu a ratou whawhai i roto i a ratou ano; a no to ratou mauahara, ka whakamate ratou i nga Niwhai katoa e kore e whakakahore ki a te Karaiti.

3. A ko au nei, ko Moronai, e kore e whakakahore ki a te Karaiti; no reira e atiutiu ana ahau ki nga wahi e ahei ana i a au hei tiaki mo toku ake ora.

4. Koia ahau ka tuhituhi i etahi atu mea torutoru nei, e rereke ana i taku i mahara ai; no te mea i mahara ahau e kore ahau e tuhituhi ano; ko tenei ka tuhituhi ahau i etahi atu mea torutoru nei, me kore enei mea e riro hei painga ki oku tuakana, ki nga Ramana, a tetahi ra e takoto ake nei, i runga i ta te Ariki e pai ai.

UPOKO 2.

1. Ko nga kupu a te Karaiti, i korero ai ia ki ana akonga, ki te Tekau ma Rua, i whiriwhiria e ia, i a ia ka whakapa i ona ringaringa ki runga ki a ratou.

2. A ka karanga ia i a ratou ki o ratou ingoa, ka mea, Me karanga koutou ki te Matua i runga i toku ingoa, i runga i te inoi kaha; a i muri i ta koutou meatanga i tenei ka whai mana koutou kia hoatu i te Wai-
rua Tapu ki te tangata e whakapakia atu e koutou o koutou ringaringa; a ka hoatu koutou i a ia i runga i toku ingoa, e pera ana hoki aku apotoro.

3. Na, i korero mai a te Karaiti i enei kupu ki a ratou i tona putanga tuatahi mai; a kihai i rangona e te whakaminenga, heoi i rongo nga akonga; na, tau ana te Wairua Tapu ki runga ki te hunga katoa i whakapakia nei e o ratou ringaringa.

UPOKO 3.

1. Te ahuatanga i whakaritea ai nga Tohunga me nga Kai-whakaako e nga akonga, e te hunga i karangatia nei ko nga Kaumatua o te hahi.

2. Muri iho i ta ratou inoinga ake ki te Matua i runga i te ingoa o te Karaiti, ka pa iho o ratou ringaringa ki runga ki a ratou, a ka mea.

3. I runga i te ingoa o Ihu Karaiti ka whakarite ahau i a koe hei Tohunga; (ara, ki te mea hei Kai-whakaako ia), ka whakarite ahau i a koe hei Kai-whakaako, kia kauwhau i te ripeneta me te murunga hara ma roto i a Ihu Karaiti, i runga i te u o te whakapono ki tona ingoa tae noa ki te mutunga. Amine.

4. Ko te ahuatanga tenei i whakaritea ai e ratou nga Tohunga me nga Kai-whakaako i runga i te ritenga o nga homaitanga me nga karangatanga a te Atua ki nga tangata; a i whakarite ratou i a ratou, he mea na te kaha o te Wairua Tapu i roto ra i a ratou.

UPOKO 4.

1. Te ahuatanga i minitatia ai te kikokiko me nga toto o te Karaiti ki te hahi e nga Kaumatua ratou ko nga Tohunga. A i minitatia ano e ratou rite tonu ki nga whakahaunga a te Karaiti; no reira e mohio ana matou he tika te taurira; a na te Kaumatua na te Tohunga ranei ia i minita.

2. Na, ka tuturi iho ratou ko te hahi, a ka inoi ake ki te Matua i runga i te ingoa o te Karaiti, ka mea,

3. E te Atua, e te Matua Ora Tonu, e inoi ake ana matou ki a koe i runga i te ingoa o tau Tama o Ihu Karaiti, kia whakapaingia kia whakatapua tenei taro mo nga wairua o te hunga katoa e kai ana, kia kainga e ratou hei whakamaharatanga ki te tinana o tau Tama, me te whakaatu atu ki a koe, e te Atua, e te Matua Ora Tonu, e whakaae ana ratou kia mau ki runga ki a ratou te ingoa o tau Tama, a ka mahara tonu ki a ia, ka pupuri i ana ture i homai nei e ia ki a ratou, kia noho tonu ai tona Wairua i a ratou. Amine.

UPOKO 5.

1. Te ahuatanga i minitatia ai te waina. Nana, ka tango ratou i te kapa, a ka mea.

2. E te Atua, e te Matua Ora Tonu, e inoi ake ana matou ki a koe i runga i te ingoa o tau Tama o Ihu Karaiti, kia whakapaingia kia whakatapua tenei waina mo nga wairua o te hunga katoa e inu ana, kia meatia e ratou hei whakamaharatanga ki nga toto o tau Tama, i whakahekea nei mo ratou; kia whakaatu atu ai ratou ki a koe, e te Atua, e te Matua Ora Tonu, ka mahara tonu ratou ki a ia, kia noho ai tona wairua i a ratou. Amine.

UPOKO 6.

1. Na, ka korero tenei ahau mo te rumakanga. Nana, i rumakina nga Kaumatua, nga Tohunga me nga Kai-whakaako; a kihai ratou i rumakina, ki te kore e whakaputaina mai e ratou he hua e rite ana e tau ai ratou mo taua mea;

2. Kihai ano hoki ratou i tuku mai i tetahi ki te rumaki, ki te kore ratou e haere mai i runga i te ngakau maru me te wairua iro, me te whakaatu ano ki te hahi kua ripeneta pono ratou ki a ratou hara katoa.

3. A kihai tetahi i tukua mai ki te rumaki, ki te kore ratou i tango ki runga ki a ratou i te ingoa o te Karaiti, he whakaaro ta ratou kia mahi ki a ia tae noa ki te mutunga.

4. A i muri i te tukunga mai i a ratou ki te rumaki, a ka mahia ratou, ka whakamahia e te kaha o te Wairua Tapu, ka taua ngatahitia ratou me te iwi o te Hahi o te Karaiti, ka tuhia hoki i ratou ingoa kia maharitia ai ratou kia whakatupuria ai te kupu pai a te Atua, hei pupuri i a ratou ki roto ki te ara tika, hei pupuri tonu i a ratou kia mataara ki te inoi, e okioki tapatahi ana ki runga ki nga painga o te Karaiti, ko ia nei te putake me te kai whakaoti o to ratou whakapono.

5. A i huihui putuputu tonu te hahi, kia noho puku, kia inoi, kia kororero hoki tetahi ki tetahi mo te pai mo o ratou wairua;

6. I huihui putuputu tonu ano ratou kia kai i te taro, kia inu i te waina hei whakamaharatanga ki te Ariki ki a Ihu;

7. Na, i uaua ano ta ratou titiro kei pa he kino ki waenganui i a ratou; a ko te tangata i kitea e mahi

kino ana a tokotoru ano nga kai whakaatu i te he mona o te Hahi, ka whakahengia ai ratou i te aroaro o nga kaumatua; a ki te kore ratou i ripeneta, ki te kore i whaki, na, i murua atu o ratou ingoa, te taua ngatahitia ratou me te iwi o te Karaiti:

8. Otira i nga wa katoa i ripeneta ai ratou, i whai ai i runga te tino hiahia kia houhia ta ratou rongo, ka whakarerea noatia iho ta ratou.

9. A ka whakahaeretia a ratou karakia e te Hahi i runga i te ahua o te mahi e te Wairua, i runga hoki i te kaha o te Wairua Tapu; no te mea ka pera me ta te kaha o te Wairua Tapu i arataki ai i a ratou, te meatanga, ahakoa te kauwhau, te whakahauhau, te inoi, te inoi totohe, te waiata ranei.

UPOKO 7.

1. Na, ka tuhituhi tenei ahau, a Moronai, i etahi kupu torutoru a toku papa, a Moromona, i korero ai ia mo te Whakapono, mo te Tumanako, me te Aroha; i korero penei hoki ia ki te iwi, i a ia e whakaako ana i a ratou i roto i te whare tapu i hanga ai e ratou hei wahi karakia.

2. Na, ka korero ahau, a Moromona, ki a koutou, e aku teina aroha: he mea hoki na te aroha noa o te Atua, o te Matua, o te Ariki hoki o Ihu Karaiti, me tana mea tapu i pai ai, he mea hoki na te homaitanga o tana karangatanga ki a au, i tukua ai ahau kia whai kupu atu ki a koutou i tenei wa.

3. No reira e mea ana ahau kia korero atu ki a koutou, ki te hunga o te Hahi, ki te hunga e aru marie ana i a te Karaiti, kua whiwhi nei hoki ki tetahi tumanako nui, e ahei ai koutou te tomo ki roto ki te okiokinga o te Ariki, no tenei wa ake tae noa ki to koutou okiokinga tahitanga me ia i roto i te rangi.

4. Heoi, e aku teina, ka whakaaroaro ahau i enei mea mo koutou i to koutou haere marie me nga tamariki a te tangata;

5. No te mea kei te mahara ahau ki te kupu a te Atua, i korero ai ia mo a ratou mahi e mohiotia ai ratou e koutou; ki te mea hoki ka pai a ratou mahi, ka pai ano hoki ratou.

6. Ta te mea, na te Atua i ki, Te tangata e kino ana,

e kore ia e ahei te mahi i te pai; no te mea ki te whakahere mai ia i tetahi whakahere, ki te inoi ranei ki te Atua, ki te kore e meatia e ia i runga i te tino hiahia, na, kahore he pai ki a ia.

7. No te mea e kore tera e whakairia ki a ia hei tika.

8. Ina hoki, ki te mea he tangata, e kino ana, a ka homai e ia tetahi homaitanga, na, ka meatia e ia i runga i te manawa-pa; no reira ka whakairia ki a ia, ka peratia me te mea i kaiponuhia atu e ia te homaitanga; no reira ka whakaaroa ia he kino i te aroaro o te Atua.

9. Waihoki ka whakairia ki te tangata hei kino, ki te inoi ia, a kahore i runga i te tino hiahia o te ngakau; aera, kahore he pai ki a ia; no te mea e kore te Atua e manako ki nga pera;

10. No reira te tangata e kino ana, e kore e ahei te mahi i te pai; e kore ano hoki ia e homai i tetahi homaitanga pai.

11. No te mea e kore te puna kawa e ahei te whakaputa mai i te wai reka; e kore ano hoki e ahei i te puna pai te whakaputa mai i te wai kawa; no reira te tangata, he pononga ia na te rewera, na e kore ia e ahei te aru i a te Karaiti; a ki te aru ia i a te Karaiti, e kore ia e ahei hei pononga ma te rewera.

12. No reira e ahu mai ana i te Atua nga mea pai katoa; a ko te mea kino e ahu mai ana i te rewera; no te mea he hoa riri te rewera ki te Atua, e whawhai ana hoki ki a ia i nga wa katoa, tana hoki he powhiri, he kukume kia hara, kia mahi tonu hoki i te kino.

13. Heoi, na, ko ta te Atua, he powhiri, he kukume kia mahi i te pai i nga wa katoa; no reira ko nga mea katoa e powhiri ana, e whakapatipati ana, kia mahi i te pai, kia aroha ki te Atua, kia mahi hoki ki a ia, na, he mea tera na te ha o te Atua.

14. No reira kia tupato, e aku teina e arohaina ana, kei whakaaro koutou ki te kino, he mea na te Atua, ki te mea pai ranei, ara ki te mea a te Atua, he mea na te rewera.

15. Ta te mea, na, e aku teina, kua homai ki a koutou kia whakaarohia e koutou, kia matau ai koutou ki te pai ki te kino; a ko te huarahi hei whakaarohanga e taea ai e koutou te matau, tona marama ano ko te awatea e marama ake nei i te pouritanga o te po.

16. No te mea, e homai ana te Wairua o te Karaiti ki nga tangata katoa, kia matau ai ratou ki te pai ki te kino; no reira ka whakaatu ahau ki a koutou i te ahua mo te

whakaaro; ina hoki ko nga mea katoa e powhiri ana kia mahi i te pai, e kukume ana kia whakapono ki a te Karaiti, na, he mea tono mai era e te kaha me te homaitanga a te Karaiti; ma konei e mohio ai koutou i runga i te tino matauranga, he mea tera na te Atua.

17. Ko nga mea katoa ia e kukume ana i te tangata kia mahi i te kino, kia kauaka e whakapono ki a te Karaiti, kia whakakahore ki a ia, kia kauaka e mahi ki te Atua, katahi ka mohio koutou i runga i te tino matauranga, he mea tera na te rewera, no te mea ko te ahua tenei o te mahi a te rewera, e kore hoki ia e kukume i tetahi tangata kia mahi i te pai, kahore kia kotahi; kahore ano hoki ana anahera; kahore hoki te hunga e uru ana ki raro i a ia.

18. Na, e aku teina, i te mea e mohio ana koutou ki te maramatanga e whakawa ai koutou, ko taua maramatanga ko ia te maramatanga o te Karaiti, na, kia tupato kei whakawa hē koutou; no te mea ko taua whakawa ano e whakawa ai koutou, hei whakawakanga ano tena mo koutou.

19. No reira e tohe nei ahau ki a koutou, e nga teina kia ata rapu marire koutou i runga i te maramatanga o te Karaiti kia matau ai koutou ki te pai, ki te kino; a ki te mea ka mau koutou ki nga mea pai katoa, a e kore e whakahe i taua mea, he pono ka riro koutou hei tamariki ma te Karaiti.

20. Na, e aku teina, ma te aha e ahei ai i a koutou te mau ki nga mea pai katoa?

21. Na, katahi ahau ka tae ki taua Whakapono, i ki ai ahau maku e korero atu; na, maku e korero te huarahi ki a koutou e ahei ai i a koutou te mau ki nga mea pai katoa.

22. Ta te mea e mohio ana te Atua ki nga mea katoa, e mau tonu ana hoki ia, ā mau tonu iho, mau tonu iho, nana, i tono ia i nga anahera ki te minita ki nga tamariki a te tangata, ki te whakaatu atu mo te taenga mai o te Karaiti; a i roto i a te Karaiti e puta mai ana nga mea pai katoa.

23. A na te Atua ano i whakapuaki ki nga poropiti, he mea na tona mangai ake, era e haere mai a te Karaiti.

24. Nana, he maha nga huarahi i whakakite ai ia i nga mea ki nga tamariki a te tangata, koia he pai; a ko nga mea pai katoa, e puta ake ana i a te Karaiti, me i kore penei, he mea taka te tangata, a e kore tetahi mea pai e ahei te puta ake ki a ratou.

25. No reira i runga i te minitanga a nga anahera, i runga hoki i nga kupu katoa i puta mai ai i te mangai o te Atua, ka timata te tangata ka whakamahi i te whakapono ki a te Karaiti; a penei na te whakapono ratou i mau ai ki nga mea pai katoa; a i penei ano tae noa mai ki te taenga mai o te Karaiti.

26. A i muri iho i tona taenga mai, i whakaorangia ano nga tangata i runga i te whakapono ki tona ingoa; a na te whakapono, ratou i riro ai hei tamariki ma te Atua. A he pono e ora ana te Karaiti, waihoki i korero ia i enei kupu ki o tatou tupuna, i mea, Ko nga mea katoa e inoi ai koutou ki te Matua i runga i toku ingoa, ki te mea he mea pai, i runga i te whakapono e whakapono ana tera e riro i a koutou, nana, ka meatia ki a koutou.

27. No reira, e aku teina aroha, kua memeha atu ianei nga merekara, mo te Karaiti i kake ki te rangi, i noho ki te ringa matau o te Atua, kia inoi atu ki te Matua ki ana tikanga o te tohu tangata e whai tikanga nei ia ki runga ki nga tamariki a te tangata?

28. No te mea kua ea i a ia te ture, a ki ana ia, nana te hunga katoa e whai whakapono ana ki a ia, a ko te hunga e whai whakapono ki a ia, ka piri ki nga mea pai katoa; no reira ka wawao ia mo nga tamariki a te tangata, a ka noho tonu ano ia i te rangi.

29. A mona i mea i tenei, e aku teina e arohaina ana, kua memeha oti nga merekara? Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore; kahore ano hoki kia mutu i nga anahera te minita ki nga tamariki a te tangata.

30. No te mea, na, kei raro ratou i a ia, hei minita e rite ana ki te kupu o tana whakahau, e whakakite ana i a ratou ano ki te hunga he whakapono kaha ta ratou, he whakaaro u, i runga i nga ahua katoa o te karakia.

31. A ko te tikanga o ta ratou minitanga, koia hei karanga i nga tangata ki te ripenetatanga, kia whakariterite, kia mahi hoki i te mahi o nga kawenata a te Matua i kawenata ai ia ki nga tamariki a te tangata, hei whakapai i te huarahi i roto i nga tamariki a te tangata, i runga i te whakapuaki i te kupu a te Karaiti ki nga oko whiriwhiri a te Ariki, kia whakaatu ai ratou i a ia.

32. A i runga i te penei ka whakarite huarahi te Ariki, te Atua, kia whai whakapono ai te toenga o nga tangata ki a te Karaiti, kia whai wahi te Wairua Tapu i roto i o ratou ngakau, ki te ritenga o to reira kaha: ko te pehea-tanga e whakaritea ai e te Matua nga kawenata i kawenata ai ia ki nga tamariki a te tangata.

33. Na te Karaiti hoki i mea, Ki te whakapono mai koutou ki a au, ka whai kaha koutou hei mahi i nga mea e tika nei i roto i a au.

34. Nana ano i ki, Ripeneta koutou, e nga topito katoa o te whenua, haere mai hoki ki a au, kia rumakina i runga i toku ingoa, me te whakapono ana ki a au kia ora ai koutou.

35. Heoi, e aku teina e arohaina ana, ki te mea e pono ana enei mea ka oti nei i a au te korero ki a koutou, a e whakaatu atu ana ano te Atua ki a koutou i runga i te kaha me te kororia nui a te ra whakamutunga, i enei mea e pono ana; a ki te mea he pono enei mea, na, kua pāhemo ianei te rangi mo nga merekara?

36. Kua mutu ianei te putanga mai o nga anahera ki nga tamariki a te tangata?—kua kaiponuhia ianei e ia te kaha o te Wairua Tapu ki a ratou? ka peratia ianei e ia i nga wa katoa e mau ai te taima, e u ai te whenua, e waiho ai ranei tetahi tangata ki runga ki to reira mata kia whakaorangia?

37. Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore; no te mea ma te whakapono e mahia ai nga merekara; ma te whakapono hoki e puta mai ai nga anahera, me te minita ano ki nga tangata; mo konei ra me he mea kua mutu enei mea, aue te mate mo nga tamariki a te tangata, ina hoki na te whakapono-kore i pera ai, a he horihori ano te katoa;

38. No te mea e kore e ahei i tetahi tangata te ora, ki te ritenga o nga kupu a te Karaiti, ki te kore o ratou whakapono ki tona ingoa; no reira me he mea kua mutu ena mea, kua mutu ano hoki te whakapono; a he mea whakawehi ano te ahua o te tangata; no te mea ko to ratou ahua me te mea kahore i puta ake he hokonga mo ratou.

39. Ko tenei, e aku teina e arohaina ana, pai ke atu aku mea e whakaaro nei ahau mo koutou, no te mea ki taku, e whakapono ana koutou ki a te Karaiti, ina hoki te mahaki o o koutou ngakau: ki te kore hoki to koutou whakapono ki a ia, katahi ka kahore o koutou taunga kia taua ngatahitia me te iwi o tona hahi.

40. Me tenei ano, e aku teina aroha, e mea ana ahau kia whai kupu ki a koutou mo te Tumanako. Me pehea e taea ai e koutou te whakapono, ki te kore o koutou tumanako?

41. A me tumanako atu koutou ki te aha? Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, me tumanako koutou i runga i te whakamarietanga a te Karaiti, me te kaha o tona aranga mai, ki to koutou whakaarahanga ake ki te oranga tonutanga; a he mea ano tenei na to koutou whakapono ki a ia i runga i te ritenga o te kupu whakaari;

42. No reira, ki te mea he whakapono to tetahi tangata, me whai tumanako ano ia; no te mea ki te kahore he whakapono, e kore e taea he tumanako.

43. Me tenei ano, ko taku kupu tenei ki a koutou, e kore e ahei i a ia te whakapono me te tumanako, ki te kahore ona ngakau mahaki, ngakau papaku;

44. Me i pera, penei kua maumau tona whakapono me te tumanako, no te mea e kore tetahi e paingia i te aroaro o te Atua, ko te hunga ngakau mahaki anake me te hunga ngakau papaku, a ki te mea he ngakau mahaki, he ngakau papaku to tetahi tangata, a ka whakaae ano i runga i te mana o te Wairua Tapu, ko Ihu te Karaiti, na, me whai aroha ia; no te mea ki te kore ona aroha ehara rawa ia; no reira me whai aroha ia.

45. A e manawanui ana te aroha, e atawhai ana, e kore e hae, e kore e whakapehapeha, e kore e whai ki āna ake, e kore e riri wawe, e kore e whakairi kino, e kore e hari ki te hē, engari ka hari ki te pono, e whakamanawanui ana ki nga mea katoa, e whakapono ana ki nga mea katoa, e tumanako ana ki nga mea katoa, e whakaririka ana ki nga mea katoa;

46. No reira e aku teina e arohaina ana, ki te kahore o koutou aroha, ehara rawa koutou, no te mea e kore rawa te aroha e taka. No konei ra kia mau ki te aroha, ko ia nei te mea o nga mea katoa, no te mea he pono ka taka nga mea katoa;

47. Ko tenei aroha ko te aroha whakananu kore ia o te Karaiti, he mea mau tonu; a ko nga tangata e kitea ana kei a ratou tenei aroha a te ra whakamutunga, na, ko te pai mo ratou.

48. No reira, e aku teina aroha, inoi ki te Matua i runga i te takare katoa o te ngakau, kia whakakiia koutou ki tenei aroha, i tukua mai nei e ia ki runga ki nga kai aru pono katoa i tana Tama, i a Ihu Karaiti, kia meinga ai koutou hei tamariki ma te Atua, mo te wa e tae mai ia, kua rite tatou ki a ia; no te mea ka kite tatou i a ia me ia ano, kia riro tenei tumanako i a tatou, ara, kia whakamakia tatou, kia rite ki a ia e ma ana. Amine.

UPOKO 8.

1. He pukapuka na toku papa. na Moromona, he mea tuhituhi mai ki a au. ki a Moronai; i tuhituhia mai ki a au i muri tata iho i toku karangatanga ki te mahi minita. A ko te ahua tenei i tuhituhi mai ia ki a au. i mea.

2. E taku tama aroha, e Moronai, he nui toku hari mo tou Ariki, mo Ihu Karaiti, i mahara mai ki a koe, i karanga hoki i a koe ki tana mahi minita. me tana mahi tapu.

3. E mahara tonu ana ahau ki a koe i aku inoinga, e inoi tonu ana ki te Atua, ki te Matua, i runga i te ingoa o tana tamaiti tapu, o Ihu, kia pupuri ia, he mea na tona pai e kore nei e taea te mehua, me tona aroha noa, i a koe i runga i te pumautanga o te whakapono ki tona ingoa tae noa ki te mutunga.

4. Na, e taku tama, ka korero ahau ki a koe mo tetahi mea e whakapouri nei i a au; ta te mea, he mea pouri ki a au te tupunga o nga tautohetohenga i roto i a koutou.

5. Ki te mea hoki he tika taku i rongou nei, na, kua ai nga tautohetohenga i roto i a koutou mo te rumakanga o a koutou tamariki nonohi.

6. Na, e taku tama, e hiahia ana ahau kia takare tonu koe ki te mahi, kia whakanekehia atu tenei pohehe nui i roto i a koutou; ina hoki, na konei i tuhituhi ai ahau i tenei pukapuka.

7. No te mea i muri tata tonu iho i toku rongonga i enei mea ki a koe, ka uiui atu ahau ki te Ariki ki taua mea. A ka puta mai te kupu a te Ariki ki a au, he mea na te kaha o te Wairua Tapu, ka mea,

8. Whakarongo ki nga kupu a te Karaiti, a tou Kaihoko, a tou Ariki, a tou Atua. Nana, kihai ahau i haere mai ki te ao ki te karanga i te hunga tika, engari i te hunga hara kia ripeneta; kahore he aha o nga tangata ora e meatia ai e te rata, engari o te hunga e mate ana; no reira e ora ana nga tamariki nonohi, kahore hoki o ratou kaha ki te mahi hara; no reira ka tangohia te kanga o Arama i runga i a ratou i roto i a au, a kahore ona kaha ki runga ki a ratou; ka mutu hoki te ture o te kotinga i roto i a au.

9. Na, ko te ahua tenei i whakaatu mai ai te Wairua Tapu i te kupu a te Atua ki a au; no reira, e taku tamaiti aroha, e mohio ana ahau he karakia tawai tena i te aroaro o te Atua, ara, ta koutou rumakanga i nga tamariki nonohi.

10. Nana, ko taku kupu tenei ki a koe, ko te whakaa-

koranga tenei mau, ko te ripeneta me te rumaki ki te hunga e mohio ana e kaha ana ki te mahi i te kino; ae ra, whakaakona nga matua me ripeneta ratou, me rumaki, me whakaiti ratou e ratou ano, me rite ki a ratou tamariki nonohi, a ka whakaorangia ratou katoa, me a ratou tamariki nonohi.

11. A kahore he aha o nga tamariki nonohi e ripeneta ai ratou, e rumakina ai ranei. Nana, te putake o te rumakanga koia he meatanga ki te ripenetatanga, ki te whakaritenga i nga whakahaunga, hei murunga i nga hara.

12. Heoi he mea ora nga tamariki nonohi i roto i a te Karaiti, kua pera ano hoki no te orokohanganga o te ao; ki te kore, na, he Atua tapatahi kore te Atua, he Atua puta ke ano hoki, he Atua whakapai kanohi; ina hoki te tini o nga tamariki nonohi i mate a kihai i rumakina.

13. No konei ra, me he mea e taea nga tamariki nonohi te whakaora motu ke i te rumaki, penei kua riro era ki tetahi reinga mutunga kore.

14. Nana, ko taku kupu tenei ki a koe. Te tangata e mea ana, me rumaki nga tamariki nonohi, kei te au kawa ia, kei nga here hoki o te kino; no te mea kahore ona whakapono, tumanako, aroha ranei; no reira, me he mea ka hatepea atu ia i a ia i roto i taua whakaaro, na, me heke iho ia ki te po.

15. No te mea he whakawehi rawa te kino nei, ara, te mea ka ora i te Atua tetahi tamaiti, he mea na te rumaki, a ko tetahi atu me mate no te mea kahore ona rumakanga.

16. Aue te mate mo te tangata e whakariro ke ana i nga huarahi a te Ariki i runga i tenei ritenga, no te mea ka mate ratou, ki te kore ratou e ripeneta. Nana, e korero ana ahau i runga i te maia, he mana hoki toku na te Atua; kahore ano hoki oku wehi ki ta te tangata e mea ai; no te mea ko ta te tino aroha he makā atu i te wehi katoa:

17. A e ki tonu ana ahau i te aroha, koia te aroha mau tonu; no reira ki taku, e rite ana nga tamariki katoa; koia ahau ka aroha nei ki nga tamariki nonohi i runga i te tino aroha; a e rite ana ratou katoa, e uru ana ano hoki ki te whakaoranga.

18. No te mea e mohio ana ahau ehara te Atua i te Atua whakapai tangata, ehara hoki i te Mea e puta ke ana; engari tuturu tonu no mua iho, a, ake ake ake.

19. Kahore e ahei i nga tamariki nonohi te ripeneta ;

no reira he kino whakawehi te kaiponu i ta te Atua tohu tangata ki a ratou, ina e ora katoa ana ratou i roto i a ia i runga i tana tohu tangata.

20. Te tangata e ki ana, Me rumaki nga tamariki nonohi, e whakakahore ana tera i nga tohu tangata a te Karaiti, e whakakore atu ana i tana whakamarietanga me te kaha ano o tana hokonga.

21. Aue te mate mo nga pera. no te mea ka tika mo ratou te mate, te reinga, me te mamae mutunga-kore. He korero maia taku, na te Atua hoki ahau i whakahau. Whakarongo mai ki enei mea, e rongo hoki, ki te kore, ka tau enei mea hei kai whakaatu i o koutou hē i te nohoanga whakawa o te Karaiti.

22. Ta te mea, na, ko nga tamariki nonohi katoa e ora ana ratou i roto i a te Karaiti. me te hunga ture-kore ano hoki. No te mea ka horapa atu te kaha o te hokonga ki te hunga katoa kahore nei o ratou ture; no reira te tangata kahore i whakahengia, ara, te tangata kahore i raro i te whakahē, kahore e ahei i a ia te ripeneta; kahore hoki he painga o te rumakanga ki nga mea pera.

23. Heoi he tawai tena i te aroaro o te Atua. he whakahore ki ā te Karaiti tohu tangata, me te kaha o tona Wairua Ora, a he okioki hoki ki runga ki nga mahi mate.

24. Nana, e taku tama e tika ana kia kore tenei mea; no te mea ma te hunga i raro nei i te whakahē te ripeneta, i raro nei hoki i te kanga o te ture ka oti nei te takahi.

25. A ko nga hua matamua o te ripeneta koia te rumaki; a e ahui mai ana te rumaki i te whakapono, hei whakaritenga i nga whakahaunga; a i runga i te whakaritenga o nga whakahaunga e puta ana te murunga hara;

26. A i runga i te murunga hara e puta ana te wairua mahaki, me te ngakau papaku, na, he mea na te wairua mahaki me te ngakau papaku te putanga mai o te torotoronga o te Wairua Tapu, koia nei te Kai-whakamarie e whakaki nei ki te tumanako me te tino aroha, a ko taua aroha he mea mau tonu i runga i te takare tonu ki te inoi, a tae noa ki te putanga mai o te mutunga, o te wa e noho ai te hunga tapu katoa i te Atua.

27. Heoi, e taku tama ka tuhituhi ano ahau ki a koe, ki te kore au e haere wawe atu hei tatauranga atu ki nga Ramana. Nana, na te whakapehapeha o tenei iwi, ara, o te iwi o nga Niwhai, i tuturu ai to ratou whakangaromanga, ki te kore ratou e ripeneta.

28. Inoi mo ratou, e taku tama, kia puta ake te ripeneta ki a ratou. Otira e wehi ana ahau kua mutu pea te Wairua te tohe ki a ratou; a kei tenei wahi o te whenua, e whai ana ratou kia pehia katoatia nga kaha me nga mana e ahau mai ana i te Atua; e whakakahore ana hoki ratou ki te Wairua Tapu.

29. Heoi i muri i te whakakahoretanga ki tenei matauranga nui, e taku tama, me mate wawe ratou hei whakaritenga i nga poropititanga i korerotia e nga poropiti, me nga kupu hoki a to tatou Kai-whakaora ano.

30. Hei kona ra, e taku tama, kia tuhituhi ra ano ahau ki a koe, kia tutaki ano ranei i a koe. Amine.

*Ko te Pukapuka Tuarua a Moromona ki tana Tama,
ki a Moronai.*

UPOKO 9.

1. E taku tama aroha, ka tuhituhi ano ahau ki a koe, kia mohio ai koe kei te ora tonu ahau otira ka tuhituhi ahau i tetahi mea taumaha.

2. No te mea, kua tu taku riri nui ki nga Ramana, a kihai matou i whai wikitoria; na, kua hinga hoki a Araheanatu i te hoari, me Rurama ano hoki raua ko Emerono; ae ra, he tokomaha noa atu hoki o o matou tangata whiriwhiri pai kua ngaro i a matou.

3. Heoi, e taku tama, e wehi ana ahau kei whakamatea tenei iwi e nga Ramana, ina kahore ratou e ripeneta, a e whakakiaia tonutia ana ratou e Hatana kia riri, tetahi ki tetahi.

4. Na, e hono tonu ana taku mahi ki a ratou; a ina korero koi atu ahau i te kupu a te Atua, ka wiri ratou ka riri ki a au; ano ka kore aku kupu koi atu, ka whakapakeke ratou i o ratou ngakau ki taua mea; no reira e wehi ana ahau kua mutu pea te Wairua o te Ariki te tohe ki a ratou.

5. He nui hoki no a ratou riri, ka mahara nei ahau kahore o ratou wehi ki te mate; kua ngaro hoki to ratou aroha tetahi ki tetahi; a hono tonu ana to ratou hiahia ki te toto, ki te ngaki-mate hoki.

6. Na, e taku tama aroha, he ahakoa to ratou pakeketanga kia takare tonu taua ki te mahi; me i mutu hoki i a taua te mahi, penei kua uru taua ki raro i te whakahē; no te mea kei a taua he mahi ma taua i a taua i roto nei i tenei tapenakara uku, kia whai wikitoria ai taua

ki runga ki te hoa riri o te tika katoa, kia okioki ano hoki o taua wairua i roto i te kīngitanga o te Atua.

7. Na, ka tuhituhi tenei ahau i etahi mea mo nga whakamamaetanga o tenei iwi, no te mea i runga i te matauranga kua tae mai nei ki a au i a Amoronō, nana, kei nga Ramana nga herehere maha, i mau ai i a ratou i te pourewa i Heritaha; a he tane, he wahine, he tamariki ratou.

8. A ko nga tane me nga papa o aua wahine me aua tamariki ka oti te patu e ratou; a e whangai ana ratou ma nga wahine i te kikokiko o o ratou tane, ma nga tamariki i te kikokiko o o ratou papa; a kahore he wai, he itiiti kau nei ta ratou e hoatu nei mo ratou.

9. A he ahakoa tenei weriweri nui o nga Ramana, e kore tenei e nuku ake i ta to taua iwi i a Morianatumu. Ina hoki, he tokomaha no nga tamahine a nga Ramana ka oti te herehere e ratou; a i muri i ta ratou murunga atu i taua mea tino utu nui i a ratou, e whai tikanga nui ake ana i nga mea katoa, koia ano te pai, me te puhi o te wahine.

10. Na, i te mea ka oti i a ratou tenei mea te mahi, ka kohuru ratou i a ratou i runga i tetahi tu kohuru nana-kia rawa atu, he mea whakamamae rawa i o ratou tinana a mate noa; ano ka oti tenei i a ratou, ka kai ratou i o ratou kikokiko me he kararehe mohoaō, he mea na te pakeke o o ratou ngakau; a ka mahi ratou i tenei hei tohu mo te toa.

11. E taku tama aroha, me pehea e taea ai e tetahi iwi te penei me tenei he tikanga mohoaō nei ta ratou;

12. (A he torutoru noa nga tau kua pahemo, he iwi noho marie ratou, he iwi e ahua-reka ana);

13. Heoi, E taku tama, me pehea e taea ai e tetahi iwi penei me tenei, e ahua-reka nei ki nga mea whakarihariha nui,

14. Me pehea e taea ai e taua te whakaaro, ka pupuri atu te Atua i tona ringa i te whakarite whakawa ki a tatou?

15. Nana, e tangi ana toku ngakau, Aue te mate mo tenei iwi. Puta mai i runga i te whakarite whakawa, E te Atua, hunia a ratou hara, a ratou kino, me a ratou mahi whakarihariha i mua i tou kanohi.

16. Me tenei ano, e taku tama, he maha nga pouaru me a ratou tamahine e noho ana i Heritaha; a ko taua wahi o nga kai kihai nei i kawea atu e nga Ramana, nana, na te taua a Tenepehi i tango atu, a i waiho ratou kia atiutiu

atu ki ta ratou wahi e taea ai e ratou hei rapu kai; a he tokomaha nga ruwahine e hemo ana i te ara, ā mate noa atu.

17. Na, te taua i a au nei e ngoikore ana; kei waenganui hoki nga taua a nga Ramana i Heritaha i a au; a ko te hunga hoki i oma atu ra ki te taua o Arona, kua hinga hei parakete ki ā ratou tikanga mohoa weriweri.

18. Aue te kino nui o toku iwi! Kahore o ratou ritenga tika, kahore o ratou tohu tangata. Nana, he tangata kau ahau, heoi ano taku ko to te tangata kaha, a ka mutu toku kaha hei mea i aku whakahau kia whakaritea;

19. Kua kaha ratou i runga i to ratou putanga ketanga; kua rite ratou ki nga kararehe noa iho, kahore o ratou tangata e tohungia e ratou, kahore nga koroua, kahore hoki nga taitamariki; a e ahua ana ratou ki nga mea katoa, ki te mea pai ia kahore; a ko nga mamaetanga o a matou wahine me a matou tamariki i runga i te mata katoa o tenei whenua, tera atu i nga mea katoa; aera, e kore te arero e ahei te korero, e kore hoki e taea te tuhituhi.

20. Heoi, e taku tama, e kore ahau e whakaroa atu i runga i tenei mea weriweri. Nana, e mohio ana koe ki te kino o te iwi nei; e mohio ana koe kahore o ratou tikanga tika, kua kore hoki o ratou ohoohonga; ko ta ratou kino tera atu i ta nga Ramana.

21. Nana, e taku tama, kahore ahau e ahei te whakamohio i a ratou ki te Atua kei patua ahau e ia.

22. Heoi, e taku tama, ka whakamohio ahau i a koe ki te Atua, a e okioki ana ahau ki runga ki a te Karaiti era koe e whakaorangia me taku inoi ano ki te Atua kia tohungia koe, kia kite i te hokinga mai o tana iwi ki a ia, i to ratou whakangaromanga rawatanga ranei; no te mea e mohio ana ahau tera ratou e mate, ki te kore ratou e ripeneta e hoki mai ki a ia;

23. A ki te mate ratou, ka rite to ratou matenga ki to nga larere, he mea mo te whakakeke o o ratou ngakau, e rapu ana i te toto, me te ngaki-mate.

24. A ki te mea ka mate ratou, e mohio ana taua he tokomaha o taua teina kua puta atu ki nga Ramana, a he tokomaha ano era e puta atu ki a ratou; no reira me tuhituhi e koe etahi mea torutoru, ki te tohungia koe; a ka mate ahau tē kite hoki i a koe; heoi taku e tumanako atu nei kia kite wawe i a koe; no te mea kei a au nei nga tuhihuinga tapu e mea ana ahau kia tukua iho ki a koe.

25. E taku tama, kia u tonu i roto i a te Karaiti; a

kauaka e pouri to ngakau i nga mea e tuhituhi atu nei ahau ki a koe, kua hoki e tukua kia whakataumaha iho i a koe, ā mate noa, engari ma te Karaiti koe e hiki ake, ma ona whakamamaetanga, me tona matenga, me te whakakitenga i tona tinana ki o tatou tupuna, me tana tohu tangata, me tona manawanui, me te tumanako ki tona kororia, ki te oranga tonutanga ano hoki, e waiho tonu i roto i to whakaaro, a ake ake ake.

26. Heoi ma te aroha noa o te Atua Matua, nona nei te torona tiketike rawa ake kei nga rangi, raua ko to taua Ariki, ko Ihu Karaiti, e noho ana i te ringa matau o tona kaha, ā te urunga ra ano o nga mea katoa ki raro ki a ia, e waiho e piri tonu hoki ki a koe mo ake ake tonu atu. Amine.

UPOKO 10.

1. Na, tenei ahau, a Moronai te tuhituhi nei i etahi mea e rite ana ki taku e pai nei: taku hoki he tuhituhi atu ki oku tuakana, ki nga Ramana: a e mea ana ahau kia mohio ratou, neke atu i nga tau e wha rau e rua tekau te pahemotanga atu i te takiwa i homai ai te tohu mo te haerenga mai o te Karaiti.

2. Na, ka hiritia ake e ahau enei tuhituhinga, i muri i taku korerotanga i etahi kupu torutoru nei hei whakahauhau i a koutou.

3. Nana, taku e mea nei kia whakahauhau i a koutou ina korero koutou i enei mea, ki te tika ki ta te Atua whakaaro mohio kia korerotia enei mea e koutou, kia mahara koutou ki te tohu tangata nui i tohu tangata ai te Ariki ki nga tamariki a te tangata, no te hanganga ra ano o Arama tae noa iho ki te takiwa e riro ai enei mea i a koutou, me te hurihuri ano i taua mea i roto i o koutou ngakau.

4. Ano ka riro enei mea i a koutou, ko taku e mea nei kia whakahau i a koutou kia inoi atu koutou ki te Atua ki te Matua Ora Tonu, i runga i te ingoa o te Karaiti, me he mea e tika ana ranei enei mea; ki te inoi hoki koutou i runga i te ngakau pono, i runga i te tino hiahia, me te whakapono ano ki a te Karaiti, na, ka whakaaturia te tika o tenei mea ki a koutou e ia, i runga i te kaha o te Wairua Tapu;

5. Ma te mana hoki o te Wairua Tapu e mohio ai koutou ki te pono o nga mea katoa.

6. A ki te mea he mea pai, he tika he pono ano ia; no

reira, e kore tetahi mea pai e whakakahore i a te Karaiti, engari e whaki ana ko ia ano tena.

7. A ma te kaha o te Wairua Tapu e mohio ai koutou ki a ia, ko ia ano tena; no reira e mea ana ahau kia whakahauhau i a koutou kia kauaka koutou e whakaparaha-ko ki te kaha o te Atua; no te mea ko tana he mahi i runga ki te kaha, e rite ana ki te whakapono o nga tamariki a te tangata, rite tonu aiane, apopo, a ake ake ake.

8. A ka whakahauhau ano ahau i a koutou, e aku teina, kia kauaka koutou e whakakahore ki nga homaitanga a te Atua, he tini hoki era; a ka puta mai aua mea i taua Atua ra ano. A poka ke ano hoki nga huarahi e minititia ai enei homaitanga; kotahi ano ia Atua hei mahi i nga mea katoa i roto i te katoa; he mea homai hoki i runga i nga whakakitenga a te Wairua o te Atua, ki nga tangata, hei painga mo ratou.

9. Ta te mea, na, e homai ana ki tetahi kia whakaako ia i te kupu whai whakaaro, he mea na te Wairua o te Atua;

10. Ki tetahi atu kia whakaako ia i te kupu matau, na taua Wairua ra ano;

11. Ki tetahi atu, he whakapono nui rawa; ki tetahi atu, nga homaitanga whakaora, na taua Wairua ra ano.

12. Ki tetahi atu ano hoki, kia mahi ia i nga merekara nunui;

13. Ki tetahi atu, kia poropiti ia mo nga mea katoa;

14. Me tenei ano, ki tetahi atu, te kitenga i nga anahera me nga wairua e minita mai ana;

15. Me tenei ano, ki tetahi atu, nga tu reo katoa;

16. Me tenei ano, ki tetahi atu, te whakamaoritanga i nga reo me tenei tu reo me tera tu reo.

17. Na, ko enei homaitanga katoa, he mea puta mai i te Wairua o te Karaiti, e puta mai ana hoki ki tena tangata, ki tena tangata e rite ana ki tana i pai ai.

18. A e mea ana ano ahau ki te whakahauhau i a koutou, e aku teina aroha, kia mahara koutou ki nga homaitanga papai katoa, he mea puta mai i a te Karaiti.

19. E mea ana ano ahau ki te whakahauhau i a koutou, e aku teina aroha, kia mahara koutou e tuturu tonu ana ia, inanahi, inaianei, a ake ake ake, a ko enei homaitanga katoa kua korerotia ake nei e ahau, he mea whakawairua, e kore rawa e whakamutua, i nga wa katoa e tu ana te ao, engari i runga i te ritenga o te whakapono-kore o nga tamariki a te tangata.

20. Mo konei ra me ai he whakapono; a ki te mea me

ai he whakapono, me ai ano hoki he tumanako; a ki te mea me ai he tumanako, na, me ai ano hoki he aroha;

21. A ki te kore o koutou aroha, e kore rawa koutou e taea te whakaora ki roto ki te kingitanga o te Atua; e kore ano hoki koutou e taea te whakaora ki roto ki te kingitanga o te Atua, ki te mea kahore o koutou whakapono; e kore ano hoki koutou e taea ki te kahore o koutou tumanako;

22. A ki te mea kahore o koutou tumanako, he tika kei te ngakau-kore koutou; a na te kino i puta ake ai te ngakau-kore.

23. A he pono na te Karaiti i ki mai ki o tatou tupuna, ki te mea he whakapono to koutou, ka taea e koutou nga mea katoa e tika ana i roto i a au.

24. A ka korero tenei ahau ki nga pito katoa, o te whenua, Na, ki te haere mai te ra e mutu ai te kaha me nga homaitanga a te Atua i roto i a koutou, na, ma te whakapono-kore e pera ai.

25. Na, aue te mate mo nga tamariki a te tangata, ki te mea ka pera; no te mea e kore e waiho he kai mahi i te pai i roto i a koutou, kahore kia kotahi. Ina hoki ki te aea tera ano tetahi i roto i a koutou e mahi ana i te pai, na, ka mahi ia i runga i te kaha me nga homaitanga a te Atua.

26. Na, aue te mate mo te hunga mana enei mea e mutu ai, a ka mate, no te mea ka mate ratou i roto i o ratou hara, a e kore ratou e taea te whakaora ki roto ki te kingitanga o te Atua; e korero ana hoki ahau i tenei rite tonu ki nga kupu a te Karaiti, a kahore oku teka.

27. Ka whakahauhau ano ahau ki a koutou kia mahara ki enei mea; no te mea ka puta whakarere mai te wa e mohio ai koutou kahore oku teka, no te mea era koutou e kite i a au i te wahi whakawa o te Atua, a ka ki atu te Ariki te Atua ki a koutou, he teka ianei naku i whakapuaki ki a koutou aku kupu, i tuhituhia e te tangata nei, i rite ki tetahi e karanga ake ana i roto i te hunga mate? Ae ra, i rite ki tetahi e korero ake ana i roto i te puehu?

28. Na, ka whakapuaki ahau i enei mea hei whakaringa i nga poropititanga. A ka puta mai enei mea i te mangai o te Atua Ora Tonu; ka whiowhio atu tana kupu ki tetahi whakatupuranga, ki tetahi whakatupuranga.

29. Ma te Atua hoki e whakaatu atu ki a koutou, taku e tuhituhi nei e pono ana.

30. A e mea ana ano ahau kia whakahauhau i a koutou, kia haere mai koutou ki a te Karaiti, kia mau hoki

ki nga homaitanga papai katoa, a kauaka e pa ki te homaitanga kino, kauaka hoki ki te mea poke.

31. E ara, whakatika ake i te puehu, E Hiruharama; ae ra, kakahuria ou kahu whakapaipai, E te tamahine o Hiona, whakakahangia ou takiwa, whakanuia ou rohe mo ake ake tonu atu, kia kore ano koe e whakapoauautia, kia whakaritea nga kawenata a te Matua Ora Tonu i kawenata ai ia ki a koe, E te whare o Iharaira.

32. Ae ra, haere mai ki a te Karaiti, kia tino rite i roto i a ia, whakakahoretia nga mea hē katoa ki a koutou, a ki te mea ka whakakahore koutou ki a koutou ano i nga mea hē katoa, a ka whakapaua to koutou uaua katoa, to koutou whakaaro, me to koutou kaha ki te aroha ki te Atua, katahi ka ranea tona aroha noa mo koutou, kia tino rite ai koutou i roto i a te Karaiti, i runga i tona aroha noa; a ki te mea ka tino rite koutou i roto i a te Karaiti, i runga i te aroha noa o te Atua, e kore rawa e ahei i a koutou te whakakahore ki te kaha o te Atua.

33. Me tenei ano hoki, ki te mea ko koutou i runga i te aroha noa o te Atua ka tino rite i roto i a te Karaiti, a kahore e whakakahore ki tona kaha, katahi koutou ka tapu i roto i a te Karaiti, he mea na te aroha noa o te Atua, i runga i te whakahekenga o nga toto o te Karaiti, koia nei te kawenata a te Matua, hei murunga i o koutou hara, kia tapu ai koutou, kia koha-kore ai.

34. Heoi, ko taku poroporoaki tenei ki te katoa, hei konei ra koutou. Meake haere ahau ki te okioki ki roto ki te pararaiha o te Atua, kia whakakotahi ra ano toku wairua raua ko toku tinana, a ka kawea ahau i runga i te wikitoria i roto i te rangi, kia tutaki i a koutou i te aroaro o te wahi whakawa ahuaureka o Ihowa nui, o te Kai-whakawa Ora Tonu o te hunga ora me te hunga mate. Amine.

MAORI



4 02335 71871 9

33571 871